

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

BESÆTTELSESTIDENS FAKTA

DOKUMENTARISK HAANDBOG

MED HENBLIK PÅ

LOVENE AF 1945 OM LANDSSKADELIG VIRKSOMHED

M. V.

1. BIND

1. DEL

REDIGERET AF

NIELS ALKIL

LANDSRETSSAGFØRER

LEKTOR VED KØBENHAVNS UNIVERSITET

UDGIVET AF SAGFØRERRAADET

I KOMMISSION HOS

J. H. SCHULTZ FORLAG

1945

BESÆTTELSESTIDENS FAKTA

BESÆTTELSESTIDENS FAKTA

DOKUMENTARISK HAANDBOG

MED HENBLIK PÅ

LOVENE AF 1945 OM LANDSSKADELIG VIRKSOMHED

M. V.

1. BIND

REDIGERET AF

NIELS ALKIL

LANDSRETSSAGFØRER

LEKTOR VED KØBENHAVNS UNIVERSITET

UDGIVET AF SAGFØRERRAADET

I KOMMISSION HOS

J. H. SCHULTZ FORLAG

1945

**TRYKT I
EGMONT H. PETERSENS KGL. HOF-BOGTRYKKERI
KØBENHAVN K.**

FORORD TIL 1. DEL AF 1. BIND

Besættelsestidens Fakta tilstræber at give en saa vidt mulig fuldstændig, dokumentarisk Belysning af Forholdet til Besættelsesmagten i Tiden fra 9. April 1940 til 5. Maj 1945, idet Hovedformaalet med Værket er at skabe en paa upolitisk, rent objektivt Grundlag foretagen Samling af Procesmateriale til Brug for Domstole, Anklagere og Forsvarere i Retssagerne om landsskadelig Virksomhed m. v. i Henhold til Lovene af 1945.

Det er Redaktionens Haab, at ogsaa de mange, der har Interesse i at følge med i Processerne, eller som vil søge tilbage til det historiske Kildemateriale, i Værket maa finde et solidt Grundlag herfor. Haandbogen vil sikkert ogsaa være nyttig for de politisk interesserede, idet der her foreligger et Stof, som for en stor Dels Vedkommende ikke er tilgængeligt andetsteds.

For at gøre Fremstillingen saa alsidig som mulig, er der blandt Medarbejderne optaget Repræsentanter for Ministerierne, Politikerne, Modstandsbevægelsen, Anklagemyndigheden, Forsvarerne, samt den frie og den censurede Presse.

Redaktionen har igennem Værket søgt at belyse, hvorledes det officielle Danmark tog Stilling til de forekommende Situationer, og hvorledes Folkets Retsfølelse lagde sig for Dagen i de forskellige Perioder af Besættelsestiden. Der er dog Grund til at erindre om, at mange Handlinger og Udtalelser ikke har fundet dokumentarisk Udtryk, ligesom det stadig bør have i Minde, at Handlinger og Udtalelser i vidt Omfang har maattet præges af den Tvangssituation, Landet har befundet sig i.

En Del Materiale, som Redaktionen gerne vilde have haft med, har det paa Grund af den Hurtighed, hvormed Værket har maattet udarbejdes, ikke været muligt at fremskaffe, og da det endvidere har været nødvendigt paa flere Omraader at medtage helt nyt og endnu ufuldstændigt Materiale, paatænkes det i Løbet af Vinteren at udsende et Supplementsbind.

Redaktionen bringer foreløbig sin bedste Tak til de talrige Institutioner og Enkeltpersoner, som har ydet værdifuld Bistand ved Værkets Udarbejdelse. Det er ugørligt her at nævne dem alle. En særlig Tak maa dog rettes til Ministerierne og Frihedsbevægelsens Ledelse, som beredvilligt, uden at fordre nogen Kontrol med Værket og derfor — naturligvis — uden at paatage sig noget Ansvar for Bogen som Helhed, har stillet et meget betydeligt Materiale til Raadighed.

Hellerup, den 1. August 1945.

REDAKTIONEN.

AFSNIT A
LOVE, BEKENDTGØRELSER, CIRKULÆRER M. V.
BESÆTTELSESTIDENS LOVE, LOVANORDNINGER,
MINISTERIELLE BEKENDTGØRELSER OG CIRKULÆRER,
DE MERE ALMINDELIGT KENDTE MINISTERIELLE SKRIVELSER
OG DANSKE POLITIFORSKRIFTER SAMT RIGSADVOKATENS,
INDUSTRIRAADETS OG LEVNEDSMIDDELUDVALGENES
VIGTIGSTE CIRKULÆRER

Love, Bekendtgørelser, Cirkulærer m. v.

Bekendtgørelse Nr. 298 angaaende danske Undersaatters Forhold overfor krigsførende Magters Regeringsskibe.

1939.
2.-9.

Under Straf efter Lov Nr. 149 af 2. August 1914, hvorved det forbydes fra dansk Territorium at understøtte krigsførende Magter, forbydes det herved danske Undersaatter i nogensomhelst Egenskab at tage Tjeneste i de krigsførende Magters Regeringsskibe, derunder indbefattet at lodse deres Krigs- eller Transportskibe eller udenfor Tilfælde af Søfare at yde dem Hjælp til Sejladsen.

Dog skal danske statsautoriserede Lodser indenfor deres respektive Lodsningsområde i dansk territorialt Farvand lodse de krigsførende Magters Krigsskibe i Overensstemmelse med de Regler, der i Medfør af Kgl. Anordning Nr. 209 af 31. Maj 1938 angaaende visse Neutralitetsbestemmelser udstedes for Lodsning af saadanne Skibe.

Under saadan Lodsning vil danske Sundheds-, Lodsnings-, Told-, Trafik-, Havne- og Politibestemmelser være at iagttage og overholde.

Bekendtgørelse Nr. 169 af 11. August 1914 angaaende danske Undersaatters Forhold overfor krigsførende Magters Regeringsskibe ophæves. *(Marinemin.)*

Statsministeriets Cirkulære om de Hensyn, som Danmarks neutrale Stilling forpligter Pressen til at iagttage.

16.-9.

Fra Justitsministeriet udgik under 15. September 1914 et fortroligt Cirkulære om de Hensyn, som Danmarks neutrale Stilling forpligtede Pressen til at iagttage. Dette Cirkulære, der gennem Politidirektøren i København og samtlige Politimestre gjordes bekendt for alle Redaktioner af de i Danmark udkommende Dagblade, Ugeblade eller andre periodiske Tidsskrifter, havde følgende Ordlyd:

„Gennem Forhandlinger, hvori Repræsentanter for Regeringen, Administrationen og Pressen har deltaget, er der naaet Forstaaelse om, at de usædvanlige Forhold nødvendiggør en stor Tilbageholdenhed i Behandlingen af udenrigspolitiske, militære og økonomiske Forhold. I det store og hele er der fra Pressens Side handlet i Overensstemmelse med denne Forstaaelse, men paa adskillige Punkter har der ikke været Klarhed over, hvilke Forpligtelser den medførte, og dette har bevirket, at adskillige Udtalelser og Meddelelser, der burde være undgaaede, er fremkomne. Det er derfor anset for rigtigt at samle Hovedpunkterne i saa præcise Former som mulig og sikre sig, at disse bliver alle Redaktioner bekendt.

De Krav, der maa stilles til Pressen, er:

1) *ikke at optage*

- a. Efterretning om fremmede Krigsskibes Bevægelser i danske Farvande, i videste Forstand,
  - b. Efterretning om danske Krigsfartøjers Bevægelser og Foranstaltninger,
  - c. Efterretning om Troppernes Styrkeforhold, Opholdssted eller Opgave, Transporter af militært Materiel, Udførelse af Arbejde, derunder Mineudlægninger o. s. v.,
  - d. Beskrivelser eller Afbildninger af danske Forsvarsanlæg, eller af Skyts- eller Vaabenkonstruktioner,
- uden at have forespurgt i Udenrigsministeriets Pressebureau og der faaet Billigelse af Offentlighedsreglerne;

2) *ikke at gøre sig til Talsmand for Krav om militære Forholdsregler, hvis Betimelighed det maa være de ansvarlige Myndigheders Sag at bedømme;*

1939. 3) iagttage den største Forsigtighed i Omtalen af de Magtgrupper, der staar over for hinanden, og som Følge heraf:
- undlade at bringe Udtalelser eller Forslag, der er uforenelige med Danmarks Neutralitetspligter og saaledes vil være egnede til at mistænkliggøre Staten og udsætte den for Fare,
  - angive Kilde og Afgangssted for Krigstelegrammer,
  - ikke ved det typografiske Udstyr tillægge tilfældige Meddelelser overdreven Betydning eller give Indtryk af Partiskhed til Fordel for den ene Part,
  - iagttage stor Forsigtighed med Vinduesopslag, saaledes at disse ikke giver Anledning til Demonstrationer i den ene eller den anden Retning,
  - undgaa at give Meddelelserne en saa opsigtsvækkende Form, at de kan fremkalde Uro herhjemme,
  - undlade at gengive de Rygter, der udsprede her i Landet; i Tilfælde, hvor et Rygte er af en saadan Art, at det skønnes rigtigt at dementere det, henvende sig til Pressebureauet for der at erfare, om det maa anses for heldigst at dementere eller lade det uomtalt,
  - vise stor Tilbageholdenhed i Omtalen af fremmede Statsoverhoveder,
  - undlade Omtale af Spionsager;
- 4) iagttage den største Forsigtighed i Omtalen af økonomiske Forhold, derunder:
- undlade at bringe Meddelelser, der kan fremkalde økonomisk Uro i Befolkningen,
  - undlade Meddelelser om Udførsel og Indførsel ud over dem, der fremkommer i officielle Handelsberetninger,
  - undlade Omtale af Opkøb her i Landet til Udlandet, ligesom Omtale af de ved saadanne Opkøb opnaaede Priser,
  - undlade Omtale af Chancer for dansk Handel eller Industri, fremkaldte ved Krigen,
  - undlade Omtale af, at Varer føres gennem Danmark,
  - vise Forsigtighed med Meddelelser om ankomne og afgaaende Skibe, navnlig med Hensyn til Meddelelse om Ladningen,
  - undlade Skildring af danske Skibes Sejlads gennem Farvande, der antages for usikre paa Grund af Mineudlægning eller lignende.

I alle Tvivlstilfælde bør man henvende sig til Udenrigsministeriets Pressebureau.

Den Udførsel og Indførsel, som foregaar fra og til Danmark, er i den strengeste Overensstemmelse med Neutralitetsreglerne, men løsevne Meddelelser derom er i Udlandets Presse benyttet til at skabe Uvillie og Mistæksomhed over for Danmark og kan saaledes gøre den største Skade.

Ministeriet tør forvente, at alle Blade i Forstaaelse af Forholdene vil lade sig det være magtpaaliggende at følge de her angivne Regler. Man ønsker at undgaa Udstedelse af egentlige Forbud, men lykkes det ikke paa Grundlag af den mellem Regeringen og Pressen paa dette Omraade søgte Forstaaelse at undgaa Fremkomsten af skadelige Meddelelser og Udtalelser, kan det af Hensyn til Landets Sikkerhed blive nødvendigt at udstede Forbud, hvis Overtrædelse da vil medføre Strafansvar.“

Under de nuværende Forhold gør ganske tilsvarende Hensyn sig gældende som i 1914, tilmeldt i skærpet Grad paa Grund af dels den Voldsomhed, hvormed Propagandaen benyttes som direkte Vaaben i Krigsførelsen, dels den Ændring i Krigsformerne, som Luftvaabenets Udvikling har medført. I ikke mindre Grad end dengang er det af Vigtighed, at Danmark iagttager den ubetingede Neutralitet, at der ikke gives Anledning til Mistanke i denne Henseende, og at det undgaaes at skabe Grundlag for Unyttelse af danske Udtalelser i de krigsførende Landes indbyrdes Propagandakampe.

Statsministeriet maa da til den samlede Presse gentage og forny de i 1914 til Pressen fremsatte Krav og gjorte Henstillinger.

Man maa dernæst under Hensyn til den i Mellemtiden stedfundne Udvikling af Luftvaabenet og Lufttrafikken og efter foreliggende Erfaringer tilføje følgende:

- De i Cirkulæret af 1914 under 1. b—d givne Bestemmelser vedrørende danske

Krigsfartøjer og andre danske militære Foranstaltninger og Forhold gælder ganske 1939. tilsvarende for danske Luftfartøjer og aktive Luftværnsforanstaltninger, herunder f. Eks. Luftmeldetjenesten. Helt frit med Hensyn til dansk Luftfart er kun den faste Trafikflyvning.

Med Hensyn til Meddelelser om fremmede Luftfartøjers Færden ved og eventuelt over dansk Territorier og Farvande maa der iagttages den største Tilbageholdenhed og Forsigtighed. Tilsvarende Hensyn bør vises, for saa vidt angaar de andre neutrale Landes Territorier og Farvande.

Det maa herved fremhæves, at netop paa dette Omraade kan Vanskeligheden ved sikker Iagttagelse være overordentlig stor, hvilket vil medføre at der opstaaer Rygter. Det maa ligeledes betragtes som givet, at Orienteringsvanskelighederne for Flyverne i adskillige Tilfælde vil medføre Overflyvninger af dansk Territorium, ligesom Vanskelighederne ved sikker Iagttagelse vil fremkalde Spørgsmaal, om Overflyvning har fundet Sted. Uforsigtig Omtale eller eventuelt blot Omtalen af saadanne Tilfælde kan være meget uheldig. Dernæst kan Flyvevirksomheden staa i saadan Forbindelse med Parternes Krigsførelse, vort eget Militærvæsens Virksomhed eller Skibsfarten, at Meddelelsen af Oplysninger eller Rygter herom kan være af meget skadelig Virkning.

2. Ved Bekendtgørelser fra Handelsministeriet af 3. og 9. September 1939 er der udstedt Forbud mod offentlig eller privat over for uvedkommende at give Meddelelse om eller at omtale danske eller fremmedes Skibes Positioner, Bevægelser og Ladninger. Forbudet er givet saavel i Samfundets som i Redernes og de Søfarendes Interesse, der kræver den største Forsigtighed med Hensyn til enhver Meddelelse (ogsaa i Annoncer) om Skibsfarten. Det maa dog almindeligvis være tilladt 1) at bringe Meddelelser om Skibe, der er totalforliste ved Minesprængning eller paa anden Maade, men med Undladelse af Oplysning om, ved hvilke Skibe eventuelle Redningsaktioner foretages, samt, 2) at bringe Meddelelse om Skibe, der indeholdes i officielle Communiqué'er fra krigsførende Lande eller i disse Landes officielle Efterretningsbureauer, forsaavidt saadanne Meddelelser foreligger gennem Ritzau's Bureau. Meddelelse om den normale Rutetrafik mellem danske Havne (indenfor Skagen) kan indtil videre ligeledes bringes.

I alle Tvivlstilfælde bør Omtale af Skibes Positioner, Bevægelser og Ladninger undgaas.

3. De i Cirkulæret af 1914 under 4. b. givne Bestemmelser gælder paa tilsvarende Maade danske Opkøb i Udlandet.

4. Under Punkt 3. h. i Cirkulæret af 1914 er det udtalt, at Pressen maa undlade at omtale Spionsager. I Tilslutning hertil skal man fremhæve, at Pressen i det hele bør undlade at gøre Sikkerhedspoliets Arbejde til Genstand for Omtale. Det samme gælder ekstraordinære Politiforanstaltninger, saasom Samlinger af Politi ved Grænsen eller lignende Forskydninger af Politiets Styrker.

5. Ved Meddelelser om Krigsefterretninger og ved andre Meddelelser, der kan tænkes at indeholde et Element til Propaganda, maa Landet og Kilden, hvorfra de stammer, altid klart og tydeligt angives og de Bemærkninger, hvormed Meddelelsen gives og ledsages, bør ikke give Indtryk af, at man skænker Meddelelsen fra den ene Side større Tillid end Meddelelser fra den anden Side.

6. Ved Meddelelser om eller redaktionel Behandling af Efterretninger, hvis Rigtighed er bestridt fra modsat Side, bør ogsaa dette fremhæves eller i hvert Fald meddeles.

I øvrigt gentager og indskærper man Opfordringen til i alle Tvivlstilfælde, at henvende sig til Udenrigsministeriets Pressebureau og at følge de derfra givne Anvisninger.

Der er eller bliver paa visse Omraader andre Forhold nu end under Krigen 1914—18. Dette kan i givet Tilfælde medføre, at der kan ske Lempelser i de i Cirkulæret af 1914 stillede Krav, navnlig vedrørende nogle af de under Punkt 4 omtalte Spørgsmaal. Ved Henvendelse til Udenrigsministeriets Pressebureau vil Bladene kunne faa Meddelelse om, i hvilket Omfang saadanne Lempelser kan gives.

1940. Justitsministeriets Cirkulære til Politimestrene om Forbud mod Afholdelse af offentlige Møder.

Under den nuværende for Landet ganske særlige Situation maa det af Regeringen anses for berettiget at udstede Forbud mod Afholdelse af offentlige Møder, uanset at disse ikke afholdes under aaben Himmel.

Da Afholdelse af offentlige Møder for Tiden maa antages at kunne medføre Fare for den offentlige Orden, Fred og Sikkerhed, skal man anmode D'Herrern om i Medfør af Lov Nr. 21 af 8. Februar 1871 § 7 snarest at udstede Forbud mod Afholdelse af alle offentlige Møder — Gudstjenester og Møder i Kirker undtagne — uanset om de agtes afholdt indendørs eller under aaben Himmel.

Endvidere skal man anmode D'Herrern om i Medfør af samme Lovbestemmelse at udstede Forbud mod offentlige Optog og Demonstrationer af enhver Art og mod enhver Form for Sammenstimlen.

15.-4. Justitsministeriets Cirkulæreskrivelse om Oprettelsen af Statsadvokaturen for særlige Anliggender.

Den 12. April 1940 har der i Udenrigsministeriet fundet en Forhandling Sted med den tyske Gesandt og tyske Militærmyndigheder angaaende Forbindelsen mellem de danske Politimyndigheder og de tyske Militærmyndigheder.

Fra tysk Side fremsattes Forslag om Udpegelse af en Forbindelsestjenestemand til Sikring af Samarbejdet mellem dansk Politi og tysk Militær i Bestræbelsen for at modvirke Spionage, Sabotage og nedbrydende Virksomhed (Zersetzung) overfor de tyske Besættelsestropper.

Under Drøftelserne blev det fastslaaet, at Bekæmpelsen af de nævnte Forbrydelser skulde ske ved Samarbejde mellem det danske Politi og det tyske Militær, men saaledes at selve den politimæssige Undersøgelse og eventuel Anholdelse og Fængsling skulde foretages af danske Politimyndigheder, og at eventuelle anholdte og fængslede skulde hensættes i danske Fængsler.

Under Forhandlingerne blev der fra tysk Side lagt særlig Vægt paa, at alle Sager af denne Art henhørte under en enkelt Embedsmand, saaledes at Behandlingen i dens Helhed, derunder ogsaa den politimæssige Ledelse af Undersøgelserne, varetages af denne.

Under Henviisning hertil skal man herved i Medfør af Retsplejelovens § 716 anmode Hr. Rigsadvokaten om at overdrage Behandlingen af alle Straffesager, hvor der fremsættes Sigtelse for Spionage, Sabotage og nedbrydende Virksomhed overfor de tyske Besættelsestropper, til Statsadvokat Harald Petersen, saaledes at denne i Medfør af Retsplejelovens § 802 ogsaa overtager de vedkommende Politimester, i København Politidirektøren, efter almindelige Regler paahvilende Opgaver, forsaavidt angaar de paagældende Sager.

Man skal derhos anmode Dem om at paalægge Statsadvokaten at søge Behandlingen af alle de nævnte Sager henlagt til Københavns Byret, saaledes at Sagerne der behandles af en bestemt Dommer.

16.-4. Indenrigsministeriets Telegram til Amtmændene angaaende de af den tyske Regering udnævnte Forbindelsesorganer.

Til Sikring af gnidningsløst Samarbejde med lokale danske Myndigheder i alle praktiske Spørgsmaal har den tyske Regering som Forbindelsesorganer udnævnt i København Hr. Friedrich Karl Friedlitz hvis Embedsomraade bliver Sjælland og Lolland Falster i Odense Konsul Lachmann hvis Omraade bliver Fyn i Aarhus Generalkonsul Witte hvis Omraade bliver Aarhus Vejle Ribe Haderslev Aabenraa—Sønderborg og Tønder Amter samt i Aalborg Konsul Brandtner hvis Omraade bliver de øvrige jydskke Amter Stop De nævnte tyske Embedsmænd er beordret til straks at træde i Forbindelse med de lokale danske Myndigheder Stop Alle forekommende Spørgsmaal som maatte blive forebragt af disse Embedsmænd eller de kompetente tyske Militærmyndigheder bør forhandles og ordnes paa bedst mulig Maade Stop Større

og/eller principielle Spørgsmaal hvorom der ikke i Forvejen maatte være givet Direk- 1940.
tiver vil blive behandlet og afgjort af Centralmyndighederne i København Stop Skulde
saadanne større og/eller principielle Spørgsmaal saasom Anmodning om mere almin-
delig Opgørelse af forhaandenværende Lagerbeholdninger og lignende blive rejst over
for en lokal Myndighed vil denne have dels at henvide paagældende tyske militære
eller civile Embedsmænd til at søge Sagen afgjort i København dels at indberette
Sagen til vedkommende Ministerium Stop Foranstaaende meddeles til Efterretning
og videre Bekendtgørelse for Borgmestre og Politimestre samt eventuelt andre Myn-
digheder efter Amtets Skøn Stop Amtet bedes regelmæssigt eventuelt daglig til
Indenrigsministeriet fremsende Indberetning om det her omhandlede Samarbejde saavel
som om andre Forhold vedrørende Amtets Administration der under de foreliggende
Forhold skønnes at være af særlig Interesse for Centraladministrationen Stop

**Bekendtgørelse Nr. 190 angaaende Deponering af Radiosenderanlæg i 16.-4.
Luftfartøjer og visse Skibe.¹⁾**

Radiosendeanlæg, herunder Sendeantenne, Omformer og lign. i alle danske Skibe
under 500 Register-Tons Brutto, Passagerskibe, hvis Passagerantal er fastsat til 200
Passagerer eller derover, dog undtaget, samt i danske Luftfartøjer skal omgaaende
eller straks ved første Ankomst til dansk Havn deponeres hos de danske Toldmyndig-
heder.

For Luftfartøjer kan der af Ministeriet for offentlige Arbejder dispenseres fra
ovenstaaende Bestemmelser.

Overtrædelse af denne Bekendtgørelse straffes efter Straffelovens § 104, Pkt. 3.
Denne Bekendtgørelse træder i Kraft straks. *(Min. for. off. Arb.)*

**Bekendtgørelse Nr. 238 angaaende Kontrol med Post-, Telegram- og 23.-4.
Telefontrafikken med Udlandet.**

Under den nuværende for Landet ganske særlige Situation undergives Telegram-
og Telefontrafik mellem Danmark og Udlandet samt Brevpostforsendelser fra og til
Udlandet Kontrol, som foretages af Post- og Telegrafvæsenet. *(Min. for. off. Arb.)*

**Lov Nr. 219 om skærpet Straf for visse Overtrædelser af Borgerlig Straffelov 1.-5.
og om Ændring af Politilovgivningen.**

§ 1. Stk. 1. Begaas nogen af de i Borgerlig Straffelov omhandlede Forbrydelser
under saadanne Omstændigheder, at Forbrydelsens Udførelse er blevet lettet eller dens
Farlighed forøget ved en af Myndighederne iværksat eller en faktisk foreliggende
Mærklægning eller ved en under Luftangreb eller som Følge af Fare for Luftangreb
bestaaende Tilstand, anses dette som en særdeles skærpene Omstændighed, og saavel
den mindste som en højeste for den paagældende Forbrydelse foreskrevne Straf for-
højes til det dobbelte. Anvendelse af betinget Straffedom er i saadanne Tilfælde ude-
lukket.

Stk. 2. Den i Stk. 1 angivne Forhøjelse af Straffen medfører ikke, at Nævninger
skal medvirke ved Paadømmelsen.

§ 2. Stk. 1. I de Tilfælde, hvor Politidirektøren i København i Henhold til § 9 i
Lov af 11. Februar 1863 angaaende Omordningen af Københavns Politi m. v. eller
en Politimester i Medfør af § 7 i Lov Nr. 21 af 4. Februar 1871, indeholdende Bestem-
melser om Politiet uden for København, kan træffe midlertidige Foranstaltninger for
den enkelte Politikreds til Sikring af den offentlige Orden, Fred og Sikkerhed m. v.,
kan Justitsministeren træffe tilsvarende Bestemmelser gældende for hele Landet²⁾.
Overtrædelser saavel af de af Justitsministeren i Henhold til foranstaaende udfærdigede
Bekendtgørelser som af de af Politidirektøren i København eller en Politimester i Hen-
hold til de nævnte Lovregler truffne Bestemmelser straffes med Bøde, Hæfte eller
Fængsel indtil 2 Aar.

1) Ophævet ved Bkg. Nr. 278 af 11.-6.-1945.

2) En Række Bekendtgørelser, udstedte i Medfør heraf, er ophævet ved Bkg. Nr. 223 af 7. Maj 1945.

1940. Stk. 2. Overtrædelser af de i Henhold til de ovennævnte Love af 11. Februar 1863 og 4. Februar 1871 udfærdigede Politivedtægter straffes med Bøde eller Hæfte indtil 3 Maaneder eller under skærpene Omstændigheder med Fængsel i samme Tid. Paa samme Maade straffes Overtrædelser af Lov af 11. Februar 1863 § 13 og Lov af 4. Februar 1871 § 11.

Stk. 3 . . . . . (om den processuelle Behandling).¹⁾

§ 3. Denne Lov træder straks i Kraft. Der kan ved kgl. Anordning træffes Bestemmelse om dens Bortfald. (Justitsmin.)

1.-5. **Bekendtgørelse om Forbud mod Fotografering og Afbildning af den tyske Værnemagts militære Anlæg m. v. her i Landet.**²⁾

I Medfør af § 2 i midlertidig Lov af 1. Maj 1940 om skærpet Straf for visse Overtrædelser af Borgerlig Straffelov og om Ændring af Politilovgivningen fastsættes herved følgende:

§ 1.

Det forbydes at fotografere eller paa anden Maade afbilde

1) Befæstningsanlæg, Flyvepladser, Kaserner, Lejre og alle andre Anlæg og Indretninger af militær Karakter, der benyttes af den tyske Værnemagt, og

2) militære Afdelinger under Kommando, der hører til den tyske Værnemagt.

. . . . .

(Justitsmin.)

6.-5. **Statsministeriets Cirkulære til Pressen om Begrænsninger i Pressefriheden.**

Ved Forhandlinger mellem Udenrigsministeriet og Danske Dagblades Fællesrepræsentation samt Hovedstadens og Provinsens Redaktørorganisationer er der fastsat følgende Retningslinier:

1) Angaaende krigsmæssige Begivenheder, som finder Sted indenfor danske Land- og Vandomraader, kan kun bringes saadanne Meddelelser, som udsendes gennem Ritzaus Bureau, eller som direkte er godkendt af Udenrigsministeriets Pressebureau. Dette er saaledes at forstaa, at der ikke hverken direkte eller indirekte maa bringes Omtale af krigsmæssige Begivenheder og deres Følger for Gods eller Mennesker, med mindre de paagældende Meddelelser er godkendt.

2) De tyske Besættelsestroppers eller enkelte Militærpersoners Bevægelser, Færden og Ophold maa ikke omtales uden forudgaaende Godkendelse. Dette gælder ogsaa med Hensyn til rent lokale Forhold.

Justitsministeriets Forbud af 1. Maj 1940 omfatter ogsaa tidligere offentliggjorte Billeder og Tegninger. Der kan ikke dispenseres fra det af nogensomhelst lokal Autoritet. I alle Tvivlsspørgsmaal skal Henvendelse forud ske til Udenrigsministeriets Pressebureau.

3) Angaaende Uregelmæssigheder i Trafikken — baade landværts og søværts — maa der ingen Oplysninger gives, som ikke er godkendt. Det samme gælder i Almindelighed Forhold vedrørende den danske Skibsfart, derunder enkelte Skibes Forhold.

De her fastslaaede Regler gælder, uanset om der fra lokale Instanser eller Autoriteter — eventuelt ogsaa Repræsentanter fra de tyske Besættelsestropper — maatte være givet Tilladelse til eller endda være fremsat Anmodning om Offentliggørelse.

¹⁾ Ændret ved Lov Nr. 209 af 9. Maj 1942.

²⁾ Ophævet ved Bkg. Nr. 223 af 7. Maj 1945. Nogle senere Bekendtgørelser, der ligeledes er ophævet ved Bkg. Nr. 223 af 7. Maj 1945, supplerede denne Bkg.: Bkg. Nr. 633 af 4. Dec. 1940 om Forhandling og Offentliggørelse af Fotografier og fotografiske Reproduktioner, der angaar Krigsbegivenheder her i Landet, Bkg. Nr. 63 af 27. Febr. 1943 ang. Forbud mod Forhandling m. v. af Fotografier og andre Afbildninger af visse Broer, Bkg. Nr. 248 af 13. Maj 1943 om Forbud mod Tilegnelse af fra Luften nedstyrtede Genstande og om Forbud mod Fotografering af nedstyrtede Flyvemaskiner. Jfr. herved Lov Nr. 562 af 31. Okt. 1940 om politimæssige Bestemmelser i Tilslutning til militære Forhold og Foranstaltninger, hvorefter Forsvarsministeren blev bemyndiget til med Virkning efter Borgerlig Straffelovs § 104 at udstede de politimæssige Paabud og Forbud, som maatte findes nødvendige for bl. a. at hindre, at militære Anlæg, Flyvemaskiner, Depoter, Forsyninger eller militært Materiel uden behørig Bemyndigelse beskrives eller afbildes, samt at saadanne Afbildninger eller Beskrivelser mangfoldiggøres eller offentliggøres.

Udenrigsministeriets Pressebureau forbeholder sig i paakommende Tilfælde at gøre det til en Betingelse for Offentliggørelsen, at denne sker med en bestemt Ordlyd, som ikke kan fraviges eller gøres til Genstand for Omskrivninger. 1940.

Meddelelser gennem Ritzaus Bureau kan paa Forhaand betragtes som godkendt. Det samme gælder indløbende Pressetelegrammer fra Udlandet. — Der er yderligere truffet Aftale med en Række herværende Bureauer om, at deres Stof kontrolleres før Udsendelsen. At Kontrol har fundet Sted, bør være paategnet hver enkelt Forsendelse, og Bladene maa sikre sig, at nye Forbindelser paa Forhaand har ladet deres Stof kontrollere.

Intet Stof maa bringes paa Grundlag af Aflytning af udenlandsk Radio.

De ovenstaaende Regler finder ogsaa Anvendelse paa Bladenes Annoncestof.

Redaktionerne bør gøre alle Medarbejdere og Meddelere bekendt med disse Regler og indskærpe den ubetingede Nødvendighed af deres Overholdelse.

For de Blade, der har Fjernskriver, gælder den med Ritzau truffne Aftale, at — bortset fra danske Meddelelser og DNB-Stof — ingen Fjernskrivningsmeddelelse maa anvendes til Offentliggørelse før 30 Minutter efter det Klokkeslet, paa hvilket den er udsendt. Sker Annultering inden dette Tidspunkt eller iøvrigt, før Bladet er gaaet i Trykken, maa Meddelelsen under ingen Omstændigheder benyttes som Grundlag for nogen Offentliggørelse.

Specielt med Henblik paa løbende Handelsforhandlinger og andre specielle og nøje angivne Handels- og Forsyningsforhold vil der gennem Udenrigsministeriets Pressebureau kunne stilles Krav om, at disse ikke omtales.

I Tilfælde af gentagne eller grove Overtrædelser af ovenstaaende Cirkulære kan Udenrigsministeriet overfor Danske Dagblades Fællesrepræsentation og Den Danske Presses Telegramudvalg forlange iværksat kollegiale Foranstaltninger, der byder Sikring mod fortsat Overtrædelse. Saadant Forlangende om Foranstaltninger forelægges af Udenrigsministeriet et af Organisationerne nedsat Nævn paa fem Medlemmer, valgt af danske Redaktørorganisationer (Pressens Telegramudvalg). Til Vedtagelse af de paakrævede Foranstaltninger udkræves et Flertal i dette Nævn.

Iøvrigt henvises til Statsministeriets Cirkulære til Pressen af 16. September 1939 og de deri overfor Pressen anførte Synspunkter og Henstillinger.

Lov Nr. 246 om Handel med samt Tilvirkning og Besiddelse af Vaaben m. m.

10.-5.

§ 1.

Det er forbudt uden Tilladelse af Justitsministeren eller den, han dertil bemyndiger, at indføre eller tilvirke:

1. Skydevaaben samt Piber og Laasestole til Skydevaaben,
2. Ammunition til Skydevaaben, derunder ogsaa Patronhylstre, Tændskruer, Fæng-hætter, Brandrør og Projektiler,
3. Haandgranater, Bomber og lignende Vaaben, der virker ved en gennem en Eks-plosion fremkaldt Udslyngning af Smaalegemer,
4. Haandgranater, Bomber, Patroner og lignende som Vaaben eller Ammunition frem-trædende Genstande, der indeholder eller er beregnede til at indeholde faste Stoffer, Vædsker eller Luftarter, som ved Spredning virker skadevoldende, bedøvende eller irriterende, saavel som Dele af saadanne Vaaben eller Ammunitions-genstande, samt Redskaber til at bringe dem i Virksomhed,
5. Sprængstoffer, herunder alle eksplosive Stoffer, der kan anvendes som Spræng- eller Skydemiddel.

Undtaget fra Forbudet er:

- a. Luft- og Fjederbøsser samt Ammunition dertil,
- b. Slagteapparater, der udelukkende kan anvendes til Slagtning, og Ammunition, der udelukkende kan anvendes dertil.

§ 2.

Det er forbudt uden Tilladelse fra Justitsministeren eller den, han dertil bemyndiger, at forskaffe sig Genstande eller Stoffer, der omfattes af Forbudet i § 1.

1940. Saadanne Genstande og Stoffer maa ikke overdrages til andre end dem, der foreviser den efter foranstaaende fornødne Tilladelse til Erhvervelsen.

Foranstaaende Bestemmelser skal dog ikke være til Hinder for, at et Skydevaabens Pibe- eller Laasedele ved Istandsættelse fornyes.

§ 3.

Justitsministeren kan, saafremt han finder det paakrævet, paabyde, at enhver, der ved Lovens Ikrafttræden er eller senere kommer i Besiddelse af Genstande af de i § 1 nævnte Arter uden at have faaet Tilladelse til at indføre eller erhverve den paagældende Genstand, skal gøre Anmeldelse derom efter nærmere af Justitsministeren fastsatte Regler.

Justitsministeren kan fastsætte nærmere Bestemmelser om Opbevaring af Oplag af Genstande eller Stoffer, der omfattes af Forbudet i § 1.

Justitsministeren kan under særlige Omstændigheder bestemme, at enhver, der er i Besiddelse af Genstande eller Stoffer, der omfattes af Forbudet i § 1, midlertidig skal aflevere disse eller træffe særlige Foranstaltninger til deres Opbevaring, alt efter derom nærmere af Justitsministeren fastsatte Regler. For saa vidt angaar de under Overbestyrelsen for de danske Skytte-, Gymnastik- og Idrætsforeninger staaende Skytteforeninger fastsættes saadanne Regler saa vidt muligt efter Forhandling med Overbestyrelsen.

§ 4.

Justitsministeren kan udstede Forbud mod Indførsel, Erhvervelse eller Overdragelse til andre af skarpe Vaaben, Slag- eller Stødvaaben, derunder Knojern, Totenschlægere, Gummiknipler og lignende, af Genstande, der uden at fremtræde som Vaaben eller Ammunition er egnede til at anvendes paa lignende Maade som de i § 1 Nr. 4 nævnte Genstande, samt af Stoffer, der kan anvendes til Fremstilling af Sprængstoffer eller til Indfyldning i de i § 1 Nr. 4 nævnte Genstande.

Justitsministeren kan udstede Forbud mod, at civile Personer bærer Vaaben eller de i 1ste Stykke nævnte Genstande.

Justitsministeren kan udstede Forbud mod Indførsel af Uniformer og Uniformsdele, som det efter den gældende Lovgivning er forbudt at bære.

§ 5.

Det er forbudt uden Justitsministerens Tilladelse at tilvirke faste Stoffer, Vædsker eller Luftarter, som ved Spredning virker skadevoldende, bedøvende eller irriterende. Justitsministeren kan fastsætte Regler for Opbevaring af saadanne Stoffer.

§ 6.

Det er forbudt uden Tilladelse fra Justitsministeren i hvert enkelt Tilfælde at udføre:

1. Vaaben af enhver Art med Undtagelse af Jagtvaaben,
2. Ammunition med Undtagelse af Ammunition til Jagtvaaben,
3. Instrumenter og Apparater, som udelukkende er forfærdiget til Fremstilling af Krigsammunition eller til Fremstilling eller Istandsættelse af Vaaben.
4. Materiel til Land- eller Søkrig og
5. Sprængstoffer, derunder Krudt, samt Raamateriale til Fremstilling heraf.

§ 7.

Indretning og Anlæggelse af Skydebaner skal, af Hensyn til Almensikkerheden, godkendes af Politiet.

§ 8.

De i § 1, § 2, Stk. 1, og §§ 3, 5 og 7 indeholdte Bestemmelser kommer ikke til Anvendelse paa militære Myndigheder.

§ 9.

De i § 2, Stk. 1, og § 3, Stk. 1, indeholdte Bestemmelser kommer ikke til Anvendelse paa civile Statsmyndigheder. For kommunale Myndigheders Vedkommende skal der ikke søges om Tilladelse, for saa vidt angaar Indkøb og Benyttelse af Sprængstoffer til Anvendelse ved Vejarbejder o. lign. Bestemmelsen i § 2, Stk. 1, skal ikke være til

Hinder for, at de under Overbestyrelsen for de danske Skytte-, Gymnastik- og Idrætsforeninger staaende Skytteforeninger anskaffer og besidder Øvelsesgeværer og Ammunition dertil. 1940.

Under særlige Omstændigheder kan Justitsministeren bestemme, at Reglerne i Stk. 1 midlertidig bortfalder.

§ 10.

Overtrædelse af de i denne Lov indeholdte eller i Medfør af samme givne Bestemmelser straffes med Bøde eller Hæfte eller under skærpene Omstændigheder med Fængsel indtil 2 Aar, hvorhos Genstandene eller Stofferne kan inddrages til Fordel for Statskassen. I Tilfælde, hvor saadan Inddragning ikke kan ske, kan den skyldige tilpligtes at betale et til Værdien svarende Beløb.

Bøderne tilfalder Statskassen. Sagerne behandles som Politisager. De i Lov om Rettens Pleje Kap. 68 (Beslaglæggelse), Kap. 69 (Ransagning), Kap. 71 (Anholdelse) og Kap. 72 (Fængsling) omhandlede Retsmidler finder dog Anvendelse i samme Omfang som i Sager, som det efter de almindelige Regler i Lov om Rettens Pleje tilkommer Statsadvokaten at forfølge. Nedlægges der af Anklagemyndigheden Paastand om Idømmelse af Fængselsstraf, skal der paa Tiltaltes Forlangende beskikkes ham en Forsvarer.

§ 11.

Denne Lov træder straks i Kraft. Samtidig ophæves Lov Nr. 122 af 28. April 1934 om Handel med samt Tilvirkning og Besiddelse af Vaaben m. v.

Regeringen bemyndiges til ved kgl. Anordning at sætte denne Lov i Kraft paa Færøerne med de Ændringer, som ifølge disse Øers særlige Forhold maatte findes hensigtsmæssigt. . . . .
(Justitsmin.)

Udenrigsministeriets Skrivelse til Handelsministeriet om Udlevering af rationerede Varer til Medlemmer af den tyske Værnemagt. 10.-5.

Under Henviſning til 5 Skrivelser af 30. f. M. og 1. ds. fra Ministeriet for Handel, Industri og Søfart vedrørende Spørgsmaalet om Udlevering af rationerede Varer, respektive Rationeringsmærker, til og til Brug for Medlemmer af den tyske Værnemagt meddeler Udenrigsministeriet efter stedfunden Forhandling med det herværende tyske Gesandtskab, at saadan Udlevering ikke bør finde Sted, men at de paagældende vil være at henvise til at skaffe sig disse Varer fra vedkommende tyske Kantiner, der er velforsynet med dem.

Industriraadets Cirkulæreskrivelse til Medlemmerne af Industriraadsorganisationen om Salg til den tyske Værnemagt, Eksport til Tyskland og tyske Soldaters Butikindsøb. 14.-5.

De danske Myndigheder har ønsket, at Medlemmernes Opmærksomhed henledes paa, at Salg til den tyske Hærledelse af Varer eller Genstande af enhver Art i Almindelighed kun kan finde Sted, naar der forud er truffet Aftale herom mellem den danske og den tyske Regering. Under Hensyn til Forsyningsvanskeligheder og de begrænsede Betalingsmuligheder paa den dansk-tyske Clearing kan man i Almindelighed gaa ud fra, at der ikke er nogen Mulighed for at gøre Forretninger af denne Art, og den danske Sælger bør i hvert enkelt Tilfælde, hvor han dog formoder, at der undtagelsesvis skulde være truffet en særlig Aftale mellem de to Regeringer, gennem sin Organisation skaffe sig Sikkerhed i saa Henseende.

Med Hensyn til Salg til Eksport til Tyskland gælder det som hidtil, at Betaling over Clearingen kun kan finde Sted, naar der i de dansk-tyske Handelsaftaler findes aftalt et Eksportkontingent for den paagældende Vare. Danske Virksomheder maa derfor som hidtil sikre sig, at der findes et Eksportkontingent, forinden der indledes Forhandlinger om Eksport til Tyskland.

Foranstaaende Regler har ikke Hensyn til de enkelte Soldaters Smaaindsøb i Butikker; skønnes det, at Misbrug finder Sted, eller at lokale Forsyningsvanskeligheder gør Begrænsninger særligt ønskelige, vil Medlemmerne gennem Industriraadet kunne henlede Handelsministeriets Opmærksomhed paa Forholdene.

1940. Man vedlægger endvidere Genpart af en Skrivelse fra Handelsministeriet af 10. ds. vedrørende Udlivering af rationerede Varer til og til Brug for Medlemmer af den tyske Værnemagt.¹⁾

23.-5. Justitsministeriets Cirkulæreskrivelse om Afholdelse af offentlige Møder paa Grundlovsdagen.

I Skrivelse af 18. Maj 1940 (J. Nr. Ø-1-57/1940) har Hr. Politimesteren forespurgt, hvorvidt der bør gives Tilladelse til Afholdelse af offentlige uden- og indendørs Møder i Anledning af Grundlovsdagen.

Foranlediget heraf skal man herved meddele, at der ikke bør gives saadan Tilladelse.

24.-5. Meddelelse fra Statens Udvandringskontor om Anvendelse af danske Arbejdere i Tyskland.

Under Forhandlingerne om Leveringen af tyske Kul til Danmark har man fra tysk Side fremhævet det formaalistjenlige i, at der gives danske Arbejdere Mulighed for i et vist Omfang at faa Arbejde i Tyskland for paa denne Maade at bidrage til at frigøre den til Fremskaffelsen af Kullene nødvendige tyske Arbejdskraft.

Med Henblik paa de danske Arbejdere, der herefter maatte ønske at søge Arbejde i Tyskland, meddeler Statens Udvandringskontor paa Grundlag af de fra de tyske Myndigheder modtagne Oplysninger:

Der kan skaffes Beskæftigelse til baade faglærte og ufaglærte (f. Eks. Maskinarbejdere, Tømrere, Murere, Stensættere, Bagere, Slagtere, Haandlangere, Jord- og Betonarbejdere etc.) danske Arbejdere. Dog vil Arbejdere over 50 Aar normalt ikke kunne paaregne at blive beskæftiget. Det drejer sig udelukkende om Arbejdsmuligheder i Nord-Tyskland, specielt Provinsen Schleswig-Holstein og Omraaderne omkring Hamburg og Lübeck. Arbejdstiden er 60 Timer ugentlig, Timelønnen varierer fra 57 Pf. (for ufaglærte Arbejdere i visse Landdistrikter med lave Leveomkostninger) til 1 Mark (faglærte i visse Bydistrikter) og vil i de fleste Tilfælde ligge mellem 70 og 85 Pf. Dog vil der nogle Steder kunne tjenes mere ved Akkord. Gifte Arbejdere faar et Forsørger-tillæg paa fra 1,00—1,50 Mark pr. Dag.

Murere og Tømrere skal medtage deres sædvanlige Værktøj, alle maa være i Besiddelse af almindeligt Arbejdstøj.

Arbejderne paa Landet vil som Regel blive indkvarteret i dertil særlig indrettede Bygninger, medens der i Byerne i flere Tilfælde fremskaffes private Kvarterer.

Efter 3 Maaneders Arbejde ydes der Rejsegodtgørelse til en kortere Ferie i Danmark. Arbejdskontrakterne indgaas for 6—9 Maaneder.

De paagældende bør vedligeholde deres danske Syge-, Invalide- og Arbejdsløshedsforsikringer og skal for deres personlige Vedkommende være Medlem af de tyske Sygekasser. Hvis de vil undgaa den i Folkeforsikringslovens § 11, Stk. 8, omhandlede Ventetid af ½ Aar efter Hjemkomsten, bør de blive staaende som nydende (ikke bidragydende) Medlemmer af de danske Sygekasser. Til de tyske Kasser og Skatter medgaaer indtil 20 % af Arbejdsindtægten (der kræves ikke Medlemsskab af „Arbeitsfront“ og bliver altsaa intet Kontingent at svare hertil). De skal være i Besiddelse af dansk Politipas og eventuelt Rejsetilladelse fra de danske militære Myndigheder. C.B.-pligtige og Husvagter skal henvende sig til de paagældende Myndigheder (Luftværnschefer og Politiet). Afgiften for et Pas er normalt 3 Kr., men for ubemidlede kan Udstedelsen ske vederlagsfrit.

De i Tyskland beskæftigede Arbejdere kan paaregne toldfri Indførsel fra Danmark af et passende Kvantum Fødevarer (Smør og Flæsk) og Ret til af opsparat Løn at hjemsende for giftes Vedkommende 80 Mark, for ugifte 30 Mark maanedlig.

Statens Udvandringskontor vil efter Aftale med de tyske Myndigheder holde sig underrettet om de Forhold, hvorunder de danske Arbejdere beskæftiges i Tyskland, og

¹⁾ Gengivet ovenfor under 10.-5.-1940 som Skrivelse fra Udenrigsmin.

iovrigt stadig modtage nærmere Oplysninger om de danske Arbejderes Beskæftigelse og Opholdssted. 1940.

Henvendelse (fra interesserede udenfor København skriftligt) og Indgaaelse af Kontrakt sker i Det tyske Arbejdsanvisningskontor, Meldahlsgade 5 (Vesterport, Værelse 176), København V.

Justitsministeriets Cirkulæreskrivelse om Iagttagelse af ikke-tyske Flyvemaskiner m. v. 20.-6.

Paa dertil given Anledning skal man anmode d'Herr om, at De, saafremt De maatte være kommet til Kundskab om Iagttagelse af ikke-tyske Flyvemaskiner, Miner, Undervandsbaade m. v. eller lignende Forhold, snarest giver den stedlige tyske Kommandant Underretning herom.

Om alle saadanne Meddelelser til den stedlige tyske Kommandant afgives samtidig Indberetning til Statsadvokat Harald Petersen, Politigaarden, København.

Handelsministeriets Bekendtgørelse Nr. 337 angaaende Ind- og Udførsel af Penge og Værdipapirer m. v. 25.-6.

I Medfør af Bestemmelserne i Lov Nr. 342 af 22. December 1937 om Indløseligheden af Danmarks Nationalbanks Sedler og om Foranstaltninger til Værn for den danske Valuta, jfr. Lov Nr. 459 af 22. December 1939 og Lov Nr. 314 af 14. Juni 1940, bestemmes herved følgende:

§ 1.

Indførsel af danske eller udenlandske Værdipapirer, herunder Kuponer, fra Udlandet maa kun ske til de Banker og Medlemmer af Københavns Fondsbørs, der af Danmarks Nationalbank har erholdt Autorisation til Handel med fremmed Valuta, og kun, naar der foreligger Tilladelse fra Nationalbanken til Indførselen.

Nationalbankens Tilladelse vil ved Indklareringen være at forelægge Toldvæsenet til Afstempling.

§ 2.

Indførsel af danske eller udenlandske Pengesedler eller Mønter maa ikke ske uden Tilladelse fra Danmarks Nationalbank. For saa vidt angaar udenlandske Pengesedler og Mønter, er saadan Tilladelse dog uforuden, naar Indførselen sker til Opfyldelse af en den paagældende paahvilende Pligt til Hjemførsel af fremmed Valuta, jfr. §§ 6 og 7.

§ 12.¹⁾

Forsendelse eller Medtagelse til Udlandet af danske Kroner i Mønt, Pengesedler, Veksler, Checks og lign. maa ikke ske uden Tilladelse fra Danmarks Nationalbank. Det samme gælder Overførsel til Udlandet af danske Kroner ved Indbetaling til dansk Bank eller Vekslerer eller andre herværende Personer eller Virksomheder til Fordel for en udenlandsk Forbindelse eller paa anden lignende Maade, f. Eks. ved fra Udlandet at lade trække paa sig i danske Kroner.

Den, der modtager danske Kroner til Overførsel til Udlandet paa en af de foran angivne Maader, skal forud sikre sig, at Tilladelse til Overførselen foreligger fra Danmarks Nationalbank.

§ 13.

De i § 12 indeholdte Bestemmelser finder tilsvarende Anvendelse paa fremmed Valuta (Mønt, Pengesedler, Veksler, Checks og lign.), der ikke lovligt er indkøbt hos Danmarks Nationalbank eller en autoriseret Valutahandler.

§ 14.²⁾

Personer, Firmaer eller juridiske Personer, der hører hjemme eller driver Virksomhed her i Landet, maa ikke uden Tilladelse fra Danmarks Nationalbank yde Kredit til ikke her hjemmehørende Personer, Firmaer eller juridiske Personer i Form af Laan eller lignende, stille Sikkerhed (Kaution, Garanti) overfor saadanne eller til Fordel for saadanne overfor Personer, Firmaer eller juridiske Personer, der hører hjemme eller

1) Senere ændret ved Bkg. af 23.-5.-1944, se denne.

2) Senere ændret ved Bkg. af 2.-10.-1941 og 23.-5.-1944, se disse.

1940. driver Virksomhed her i Landet, hvad enten Kreditten eller Sikkerheden angaar danske Kroner eller fremmed Valuta, eller paatage sig Kapitalforpligtelser overfor Udlandet ved Optagelse af Laan eller lignende.

§ 15.

Forsendelse eller Medtagelse til Udlandet af danske eller udenlandske Værdipapirer, herunder Kuponer, maa ikke ske uden Tilladelse fra Danmarks Nationalbank jfr. herved Lov Nr. 328 af 11. December 1934 om Forbud mod Udførsel af visse Værdipapirer.

§ 17.

Saafermt der mellem Danmark og et fremmed Land maatte være sluttet Overenskomst om, at Betalinger mellem de to Lande skal overføres ved Clearing eller anden Betalingsordning, er Danmarks Nationalbank bemyndiget til med vedkommende udenlandske Myndighed at træffe de nærmere Aftaler om Gennemførelsen af Overenskomsten og til fra dansk Side at føre den fornødne Kontrol med Overenskomstens Overholdelse, herunder med, at der ikke afregnes andre Betalinger end bestemt eller forudsat ved Overenskomsten med vedkommende fremmede Land.

Til Opretholdelsen af dansk Eksport til Lande, med hvilke der ikke er sluttet nogen Clearingoverenskomst, kan der med Tilslutning fra Danmarks Nationalbank og Valutacentralen oprettes private Clearinghuse eller træffes specielle Betalingsarrangementer.

§ 18.

Til Brug ved Undersøgelser af Sager om Overtrædelse af denne Bekendtgørelse kan Danmarks Nationalbank og Valutacentralen af enhver, der kan antages at sidde inde med Oplysninger af Interesse for Sagen, forlange sig forelagt alle Oplysninger og Bevisligheder, der maatte findes paakrævede.

§ 19.

Den, der køber, sælger eller modtager danske Kroner eller fremmed Valuta i Strid med Bestemmelserne i denne Bekendtgørelse, den, der nægter at give Oplysninger som i § 18 angivet, saavel som den, der iøvrigt overtræder foranstaaende Bestemmelse, straffes efter Reglerne i Lov Nr. 342 af 22. December 1937 om Indløseligheden af Danmarks Nationalbanks Sedler og om Foranstaltninger til Værn for den danske Valuta, jfr. Lov Nr. 459 af 22. December 1939.

§ 20.

Denne Bekendtgørelse træder i Kraft straks. Samtidig ophæves Bekendtgørelse Nr. 143 af 2. April 1940 angaaende Ind- og Udførsel af Penge og Værdipapirer m. v.

- 28.-6. Industriraadets Cirkulæreskrivelse til Medlemmerne af Industriraadsorganisationen om Eksport til Tyskland og Salg til den tyske Værnemagt.

I Tilslutning til Industriraadets Cirkulære af 14. Maj d. A. vedrørende Salg af Varer til den tyske Hærledelse skal Raadet herved henlede Medlemmernes Opmærksomhed paa følgende Forhold:

1. *Aftale om særlige Eksport-Leverancer til Tyskland.*

I Forbindelse med Forhandlingerne i de danske/tyske Regeringsudvalg er der mellem den danske Regering og de tyske Myndigheder truffet en foreløbig Aftale angaaende Salg til Tyskland af forskellige danske jernindustrielle Produkter (Maskiner, Trykpresser, Værktøj, Maskindele og Tilbehør, Elektromotorer m. v.), hvorved der i et nærmere bestemt Omfang er aabnet Betalingsmuligheder for Leverancer af denne Art. Kontrakt paa saadanne Leverancer vil i Almindelighed blive afgivet af Wehrwirtschaftsstab, Adresse: Vesterport, København. Virksomheder, der faar Anmodning om at give Tilbud paa saadanne Leverancer, maa — for at sikre sig, at Leverancen falder ind under nævnte Ordning, og at Betalingsmulighed saaledes er til Stede — før Tilbudet afgives, indsende Meddelelse til Industriraadet, der efter stedfunden Undersøgelse vil tage Sagen op til Forhandling med de danske Myndigheder.

Meddelelsen til Industriraadet maa indeholde Oplysning om Navnet paa den Myndighed eller det Firma, der har udbedt sig Tilbud, Arten af den paagældende Leve-

rance, den omtrentlige Værdi af hver af Leverancens forskellige Varearter, omtrentligt Tidspunkt for Leverancens Effektivering samt endelig en Meddelelse om Mængden af de Materialer, der paaregnes at ville medgaa til Leverancen. 1940.

2. *Andre Leverancer til Tyskland eller til den herværende tyske Værnemagt.*

For andre Vareleverancer end de ovennævnte maa der iøvrigt som anført i Industriraadets Cirkulære af 14. Maj d. A. ved Salg til den tyske Værnemagt, enten til Eksport til Tyskland eller til Brug for de herværende Besættelsestropper, forud indhentes Oplysning om, hvorvidt der foreligger særlige Aftaler mellem de to Regeringer om Leverancer af den paagældende Art.

Man skal minde om, at Betaling over den dansk/tyske Clearing for Varer, der eksporteres til Tyskland, kun kan finde Sted, naar der i de dansk/tyske Handelsaftaler er fastsat et til Eksporten svarende Kontingent. Man bør derfor som hidtil, forinden der indledes Forhandlinger om Eksport til Tyskland, ved Henvendelse til Industriraadet sikre sig, at der foreligger Mulighed for, at Betaling kan ske over den dansk/tyske Clearing.

Handelsministeriets Cirkulæreskrivelse til Politidirektøren i København og samtlige Politimestre om Udlevering af Benzinkort.¹⁾

2.-7.

Under den foreliggende Situation og under Hensyn til de meget knappe Benzinationer, der har kunnet tildeles for indeværende Periode, har man fundet det nødvendigt paany at udfærdige Forbud mod Salg eller anden Overdragelse af Benzinmærker (Benzinkort), jfr. vedlagte Bekendtgørelse af D. D. om Ændring i Bekendtgørelse Nr. 384 af 7. November 1939 om Rationering af Benzin m. v., jfr Bekendtgørelse Nr. 144 af 2. April 1940. Samtidig er det i Tilslutning hertil paany foreskrevet, at Rationeringsmærkerne skal fraklippes i Overværelse af den, der udleverer Benzinen, og at fraklippede Rationeringsmærker ikke har Gyldighed ved Salg eller Udlevering af Benzin til Forbrugere. Disse sidste Regler finder dog ikke Anvendelse paa de for Perioden Maj—Juni 1940 udleverede Rationeringsmærker.

I denne Forbindelse skal man meddele, at det overfor Handelsministeriet er oplyst, at Ejere af Lastmotorkøretøjer, til hvilke der har været udleveret Rationeringsmærker, har drevet en udstrakt Handel med disse Mærker, idet de paa Grund af indtrufne Forhold ikke selv har haft Brug for Mærkerne, f. Eks. fordi de paagældende Virksomheders Drift er standset eller af andre Grunde. Man skal anmode Politiet om, hvor der maatte være Grundlag herfor, at foretage en nærmere Undersøgelse af, hvorvidt Forudsætningerne for Udlevering af Benzinkort fortsat maatte være til Stede, og om Inddragelse af allerede udleverede Benzinkort bør finde Sted, i hvilken Forbindelse bemærkes, at der for Lastmotorkøretøjer, der anvendes til Kørsel for den tyske Værnemagt og af denne fuldtud faar stillet det til Vognens Drift fornødne Kvantum Benzin til Raadighed, vil kunne udleveres Mærkater, selv om de udfærdigede Benzinkort i Overensstemmelse med foranstaaende maatte blive inddraget.

Lov Nr. 388 om midlertidigt Tillæg til Borgerlig Straffelov.²⁾

22.-7.

§ 1.

Den, der ved trykt Skrift eller paa anden Maade offentligt giver Meddelelser, der er egnede til at skade Landets Interesser i Forhold til Udlandet, straffes med Fængsel indtil 1 Aar³⁾, eller under formildende Omstændigheder med Hæfte eller Bøde.

§ 2.

Stk. 1. Sager om Overtrædelser af § 1 behandles som Politisager. Paatale finder kun Sted efter Justitsministerens Paabud. De i Lov om Rettens Pleje Kap. 68 (Beslaglæggelse), Kap. 69 (Ransagning), Kap. 71 (Anholdelse) og Kap. 72 (Fængsling) om-

1) Jfr. Handelsministeriets Cirkulæreskrivelser af 14.-3.-1942 og 2.-6.-1944.

2) Forlænget ved Lov Nr. 536 af 22. Dec. 1941, ændret ved Lov Nr. 206 af 9. Maj 1942, ophævet ved kgl. Anordning Nr. 221 af 7. Maj 1945.

3) Ændret ved Lov Nr. 206 af 9. Maj 1942 til 3 Aar.

1940. handlede Retsmidler finder Anvendelse i samme Omfang som i Sager, som det efter de almindelige Regler i Lov om Rettens Pleje tilkommer Statsadvokaten af forfølge. Nedlægges der af Anklagemyndigheden Paastand om Idømmelse af Fængselsstraf, skal der paa Tiltaltes Forlangende beskikkes ham en Forsvarer.

Stk. 2.¹⁾ Saafremt den for et periodisk Skrift ansvarlige har tiltraadt en mellem Statsministeriet eller Udenrigsministeriet og Bladenes Hovedorganisationer bestaaende Aftale om Retningslinier for Bladenes Nyheds- eller Annoncestof, som skal følges af Hensyn til Reglen i § 1, og har underkastet sig en Ordning, hvorefter Overtrædelser afgøres ved et særligt Nævn, kan offentlig Paatale af Overtrædelser undlades, og Tiltale kan kun rejses, efter at Nævnet har haft Lejlighed til at udtale sig.

§ 3.

Denne Lov, der ikke gælder for Færøerne, træder straks i Kraft og gælder til Udgangen af Aaret 1941. Der kan ved kgl. Anordning træffes Bestemmelse om dens Bortfald.

(Justitsmin.)

31.-7. Justitsministeriets Cirkulæreskrivelse om Udbredelse af Skrifter m. v.

.....

I den Anledning skal man anmode D'Herrer om at iagttage følgende:

1. *Periodiske Skrifter* (herunder Bladenes Løbesedler, Indholdsplakater o. desl., jfr. Presselovens § 8, Stk. 2).

Loven bygger paa den frivillige Ordning, der er tilvejebragt ved Aftale med Bladenes Hovedorganisationer, og hvorefter den væsentligste Del af Pressen har forpligtet sig til at overholde de i Statsministeriets Cirkulære til Pressen af 6. Maj 1940 fastsatte Retningslinier og i Overtrædelsestilfælde har underkastet sig Afgørelse ved et særligt Nævn. Det er Hensigten i videst muligt Omfang at opretholde denne frivillige Ordning, saaledes at Tiltale kun rejses dels overfor saadanne Blade, som ikke har tiltraadt den frivillige Ordning, dels naar der foreligger særlig grove Overtrædelser.

Idet man henviser til Statsministeriets Cirkulæreskrivelser af 27. Maj og 6. Juni 1940, skal man derfor anmode D'Herrer om vedblivende saa hurtigt, som Omstændighederne gør det muligt, til Stadighed at ville kontrollere de i Politikredsen udkommende Blade og Tidsskrifter og snarest i Tilfælde af øjensynlig alvorlig Overtrædelse af de i Statsministeriets Cirkulære til Pressen af 6. Maj 1940 fastsatte Retningslinier telefonisk eller telegrafisk afgive Indberetning til Udenrigsministeriets Pressebureau. I paatrængende Tilfælde, saaledes naar vedkommende Oplags Offentliggørelse maa søges undgaaet, bør saadan Indberetning afgives uanset Tidspunktet til Pressebureauet, med hvilket man vil kunne faa Forbindelse paa ethvert Tidspunkt af Døgnet, jfr. nærmere Statsministeriets Cirkulæreskrivelse af 6. Juni 1940, sidste Stk.

Man skal endvidere anmode om, at der straks maa blive afgivet Indberetning til Udenrigsministeriets Pressebureau, naar et nyt Blad begynder at udkomme i Politikredsen.

Strafferetlig Undersøgelse for Overtrædelse af Lovens § 1 vil med Hensyn til periodiske Skrifter kun være at indlede, naar der fra Justitsministeriet fremkommer Anmodning herom. Uopsættelige Skridt, jfr. Retsplejelovens § 722, Stk. 2, kan dog foretages efter Aftale med Udenrigsministeriets Pressebureau.

2. *Ikke periodiske Skrifter.*

Disse Skrifter omfattes ikke af den under 1 nævnte frivillige Ordning. Der vil derfor af Politiet være at føre Tilsyn med, om Lovens § 1 overtrædes gennem saadanne Skrifter, navnlig Pjecer, Flyveblade o. l., der udkommer i Politikredsen. Saafremt der i et saadant Skrift gives Meddelelser, der strider mod de i Statsministeriets Cirkulære af 6. Maj 1940 givne Retningslinier eller iøvrigt skønnes egnede til at skade Landets Interesser i Forhold til Udlandet, bør der derfor straks indledes Undersøgelse. Hvis Overtrædelser er klar, bør Skriftet straks søges beslaglagt i Medfør af Retsplejelovens

¹⁾ Ved Lov Nr. 206 af 9. Maj 1942 indføjedes et nyt Stk. 2., hvorefter Justitsministeren kunde bestemme, at Anke og Kære skulde ske direkte fra Underret til Højesteret.

§ 746. I Tvivlstilfælde bør der telefonisk eller pr. Fjernskriver indhentes Instruktion fra Justitsministeriet eller Rigsadvokaten. 1940.

Indberetning om foretagne Skridt maa straks afgives til Justitsministeriet gennem vedkommende Statsadvokat og Rigsadvokaten, hvorhos der straks telefonisk eller pr. Fjernskriver gives Justitsministeriet Meddelelse.

3. *Andre offentlige Meddelelser.*

Saafernt der ved offentlige Møder eller lignende gives Meddelelser, der er egnede til at skade Landets Interesser i Forhold til Ulandet, bør der optages Rapport herom, hvorefter Sagen straks maa indsendes til Justitsministeriet gennem vedkommende Statsadvokat og Rigsadvokaten.

Overenskomst mellem Indenrigsministeriet og de tyske Myndigheder vedrørende Betalingen for tyske Militærpersoners Indlæggelse og Behandling paa offentlige danske Sygehuse m. m. (Dansk Oversættelse). 31.-7.

1.

Det danske Indenrigsministerium erklærer sig villig til i fornødent Fald at optage Personer, der hører til den tyske Værnemagt, paa offentlige Sygehuse og i Bygninger, som overlades den tyske Militærbefuldmægtigede til Anbringelse af syge.

2.

Dagsbetalingen for alle offentlige Sygehuse andrager 8 Kr. pr. Person. For Officere, der indlægges paa Eneværelse, udgør Betalingen 16 Kr. om Dagen pr. Person. I Betalingen, der beregnes fra Indlæggelsesdagen indtil den Dag, da Patienten forlader Sygehuset — begge de nævnte Dage medregnet — er iberegnet alle Udgifter til den syges Forplejning og Behandling paa Sygehuset, derunder Operationer, Røntgenbehandling, Medicin, Forbindsstoffer o. lign.

Tyske Soldater skal saa vidt muligt anbringes adskilt fra danske Patienter.

3.

For kunstige Lemmer og Bandager betales særskilt.

4.

Dersom en Person, der hører til den tyske Værnemagt, anbringes i en Bygning, der ikke er noget egentligt Sygehus, men som er overladt den tyske Militærbefuldmægtigede til Anbringelse af syge, udgør Betalingen 2 Kr. om Dagen pr. Person, saafremt der stilles Seng til Raadighed, og 1 Kr. om Dagen pr. Person, saafremt der ikke stilles Seng til Raadighed.

5.

Saafernt der alene stilles Seng til Raadighed, er Betalingen 1 Kr. om Dagen pr. Seng.

6.

De paagældende Rum skal oplyses, opvarmes og rengøres af Udlejeren, uden at der herfor skal ydes særlig Betaling af Værnemagten.

7.

I de i Punkt 4 og 5 omhandlede Tilfælde udgør Ydelsen fra dansk Side kun Overladelse af henholdsvis Lokaler, Senge med Tilbehør og de under Punkt 6 omtalte Ydelser, men ikke Lægebehandling, Forplejning og anden Pleje.

8.

Den kompetente tyske Militærlæge og hans Foresatte i Sanitetstjenesten har Ret til til enhver Tid at besøge de syge efter Aftale med den danske Læge, der forestaar Behandlingen. Sidstnævnte underretter paa Begæring den tyske Militærlæge om den syges Tilstand og om Behandlingen.

9.

Den tyske Militærlæge har Ret til at anstille Undersøgelser vedrørende Sygdommens eller Skadens Oprindelse, forsaavidt saadanne Undersøgelser efter militære Synspunkter er af Betydning for den senere Forsørgelse i Tilfælde af Tilskadekomst i Tjenesten.

1940.

10.

Ved Patientens Udskrivning eller Dødsfald skal den tyske Værnemagt (Militærlægen) have udleveret en Udskrift af Sygehusjournalen. Gebyret herfor erlægges særskilt.

11.

Den tyske Militærlæge har Ret til i Forstaaelse med den Læge, der foretager Behandlingen, men paa eget Ansvar, til enhver Tid at foranledige en syg tysk Militærperson overflyttet til en tysk Anstalt under den tyske Værnemagts Sanitetstjeneste.

12.

For ambulat Behandling af Personer, der hører til den tyske Værnemagt, erlægges den Betaling, der gælder for Patienter, der bor udenfor den By eller det Amt, for hvilket det paagældende Sygehus er bestemt.

13.

De paagældende Regninger tilstilles snarest muligt efter Sygehusbehandlings Afslutning vedkommende Militærafdeling, hvis Feltpostnummer er opført paa Indgælseseddelen.

14.

Denne Overenskomst gælder ogsaa for civilansatte Personer, der følger med den tyske Værnemagt.

15.

Saafernt Personer, der hører til den tyske Værnemagt, optages og behandles paa private Sygehuse og private Kuranstalter, fastsættes Betalingen efter fri Overenskomst mellem Ejeren eller Besidderen af vedkommende Sygehus eller Anstalt og den tyske Værnemagt.

3.-8. Lov Nr. 406 om erhvervsøkonomiske Foranstaltninger, Vareforsyning m. v.¹⁾

29.-8. Indenrigsministeriets Cirkulæreskrivelse til Amtmændene om Samkvem med de tyske Myndigheder.

Da der i flere Tilfælde over for Indenrigsministeriet har været rejst Spørgsmaal om, hvorledes der fra de Herrer Amtmænds Side vil være at forholde i Samkvemmet med de tyske civile og militære Myndigheder, har Indenrigsministeriet efter Forhandling med Udenrigsministeriet anset det for rettest at gøre følgende vejledende Bemærkninger i saa Henseende:

Forholdene har efterhaanden udviklet sig saaledes, at det efter Regeringens Formening vil være naturligt, at danske Embedsmænd Landet over, i første Række Amtmændene, kommer i Kontakt med den tyske Værnemagts Officerer saavel som med de civile tyske Embedsmænd paa en Maade, der lader disse forstaa, at man fra dansk Side gerne vil have nogen Forbindelse med dem udover de rent tjenstlige forretningsmæssige Forhandlinger om Indkvarteringsspørgsmaal, Forplejning, Politisager etc. En saadan Kontakt turde være et vel egnet Middel til Opnaaelse af det gode Forhold mellem Befolkningen og Værnemagten, der tilstræbes saavel fra dansk som fra tysk Side.

Det vil derfor være naturligt, ikke blot at Visitter, der aflægges af tyske Officerer eller civile Embedsmænd i Chefstillinger, besvares med Genvisitter af vedkommende danske Embedsmænd uanset den tyske Embedsmands højere eller lavere Grad, men ogsaa at der i et vist Omfang tilstræbes selskabelig Omgang mellem danske og tyske Embedsmænd. Det henstilles derfor, at eventuelle Indbydelser fra tysk Side modtages, medmindre der maatte foreligge gyldig Forfaldsgrund, som i givet Fald bør meddeles de indbydende. Dette gælder saavel Indbydelser til selskabelige Sammenkomster som til militære Parader og Concerter. I hvilket Omfang Indbydelser fra tysk Side bør modtages, maa imidlertid afhænge af et Skøn, og det kan i denne Forbindelse bemærkes, at man fra tysk Side utvivlsomt vil kunne forstaa, om danske Embedsmænd ikke maatte

¹⁾ Ang. denne Lov, jfr. Ændringslovene Nr. 672 af 27.-12.-1940 og Nr. 93 af 13.-3.-1942 samt Lov Nr. 158 af 29.-3.-1943 om erhvervsøkonomiske Foranstaltninger, Vareforsyninger m. v., der afløser den foranstaaende Lov, henvises til de sædvanlige Lovsamlinger.

ønske at modtage Indbydelser til Foranstaltninger af sekundær Betydning, som f. Eks. 1940. Sportsopvisninger o. lign.

Da Tanken med nærværende Opfordring til at søge selskabelig Kontakt med de tyske Repræsentanter er at udbygge de gode dansk-tyske Relationer, er det klart, at danske Embedsmænd ikke maa føle sig forpligtet til at modtage Indbydelser til rent tyske selskabelige Sammenkomster, hvis Formaal er at fejre tyske Mindedage, tyske militære Sejre m. v.

Ligesom det ønskes, at danske Embedsmænd i et vist Omfang modtager Indbydelser fra tysk Side, vil det ogsaa være rimeligt, at Amtmændene i beskedent Omfang er Værter i Samvær med tyske Officerer og civile Embedsmænd, idet det vil være ønskeligt at føre Tyske sammen med Danske, saaledes at Værnemagtens Officerer og civile Embedsmænd samt Borgmestre kommer i Forbindelse med hinanden.

Forsaavidt saadanne Arrangementer overskrider de til Raadighed værende Beløb, vil man med Velvilje bedømme Ønsker om midlertidig Forhøjelse af Repræsentations-tillægene.

Saafrømt det ved de paagældende Lejligheder maatte være paakrævet at udveksle Taler, vil der ikke herfra kunne gives noget almindeligt Direktiv i saa Henseende, men man vil finde det rimeligt, at saadanne Taler holdes inden for de Rammer, hvori den fra tysk Side holdte Tale er fremført eller en eventuel Svartale kan forventes at ville blive fremført.

Endelig skal man bemærke, at man maa have det overladt til de Herrer Amtmænds eget Skøn, hvorvidt de ved militære Parader o. lign. maatte ønske at anvende civil Paa-klædning eller Uniform.

Indenrigsministeriets Cirkulæreskrivelse til Amtmændene angaaende Samkvem med 30.-9. de tyske Myndigheder.

I Forbindelse med Indenrigsministeriets Skrivelse af 29. August d. A. angaaende Spørgsmaalet om, hvorledes der vil være at forholde i Samkvetmet med de herværende tyske civile og militære Myndigheder, skal man under Henvisning til de den 17. d. M. stedfundne Forhandlinger med Overpræsidenten i København og Landets Amtmænd understrege, at Indholdet af den nævnte Skrivelse udelukkende er af vejledende Art i Anledning af de til Indenrigsministeriet rettede Henvendelser herom.

Man skal i denne Henseende endvidere pege paa, at det, saafremt de enkelte Embedsmænd under Hensyn til de stedlige Forhold formener, at de ved alene at opretholde et tjenstligt Samkvem med de paagældende tyske Embedsmænd vil kunne opnaa den af Regeringen tilsigtede nødvendige Forstaaelse og Imødekommenhed hos disse, vil være overladt til vedkommende danske Embedsmænds frie Skøn at indskrænke sig hertil.

Det tilføjes dog, at man fremdeles maa anse de i den fornævnte Skrivelse af 29. f. M. givne Retningslinier for at være de rette, ligesom man i givet Fald vil anse det for rettest, at de danske Embedsmænd m. v., der fra tysk Side bliver indbudt, forinden modtager fortrolig Orientering om Grundlaget for Indbydelsen.

Justitsministeriets Cirkulæreskrivelse om Forbud mod Dagbladet „Stormen“. 24.-10.

Under 10. Oktober 1940 er der ved Justitsministeriets Foranstaltning af Københavns Politi nedlagt Forbud mod, at Dagbladet „Stormen“, der hidtil er udkommet i København, og som gentagne Gange har overtraadt Bestemmelsen i § 1 i Lov Nr. 388 af 22. Juli 1940 om midlertidigt Tillæg til Borgerlig Straffelov, fremtidig udgives, hvad enten dette sker i Bladets hidtidige Skikkelse eller i camoufleret Form.

Under Henvisning hertil skal man herved anmode d'Herrer Politimestre om at have Opmærksomheden henvendt paa, om Bladet i sin hidtidige Form eller i camoufleret Form søges trykt i Politikredsen, og i bekræftende Fald straks hindre Trykningen samt beslaglægge eventuelle Tryksager.¹⁾

¹⁾ Forbudet ophævet ved Cirkulæreskrivelse af 14. Juli 1943. Lignende Forbud udstedtes d. 31. Maj 1941 mod »Dansk Front«. Dette Forbud blev ophævet d. 21. Aug. 1943.

1940. Bekendtgørelse Nr. 578 vedrørende Salg til tyske Aftagere af Varer indeholdende
4.-11. Jern, Staal, andre Metaller eller Kautschuk.¹⁾

I Medfør af Bestemmelserne i Lov Nr. 406 af 3. August 1940 om erhvervsøkonomiske Foranstaltninger, Vareforsyning m. v. fastsættes herved følgende:

§ 1.

Aftaler om Levering til tyske Aftagere af Varer, indeholdende Jern, Staal eller andre Metaller af en samlet Vægt paa over 50 kg eller Kautsjuk, skal, forinden Ordren accepteres, godkendes af Ministeriet for Handel, Industri og Søfart.

Ansøgning om Godkendelse af de i Stk. 1 omhandlede Aftaler indgives af den, der overfor den paagældende tyske Aftager staar som Sælger, til Direktoratet for Vareforsyning. Ansøgningen, der skal indsendes gennem Grosserer-Societetets Komité, Industriraadet eller Provinshandelskammeret, skal indeholde Oplysning om Ordredato, Køberens Navn og Adresse ved Ordrens Afgivelse, Leverancens Art samt Art og Mængde af det Jern, Staal, andre Metaller eller Kautsjuk, som Leverancen omfatter.

Ved Leverancer indeholdende Jern eller Staal skal det tyske Kontrolnummer være angivet i Ansøgningen. Oplysning om Kontrolnummeret skal ved Ordrens Modtagelse afkræves Køberen tilligemed Oplysning om den Vægtmængde Jern og Staal, som er blevet anvist under det paagældende Kontrolnummer.

§ 2.

Aftaler om Levering af den i § 1 omhandlede Art, der maatte være truffet inden nærværende Bekendtgørelses Ikrafttræden, men efter 1. Maj 1940, skal hvad enten Levering maatte have fundet Sted eller ej, inden den 20. November d. A. anmeldes til Direktoratet for Vareforsyning. Anmeldelsen skal indeholde de i § 1, Stk. 2, omhandlede Oplysninger.

§ 3.

Til Gennemførelse af Leveringer af den i § 1 nævnte Art skal de danske Importører gennem Grosserer-Societetets Komité, Industriraadet eller Provinshandelskammeret fremskaffe Dokumentation for, at der fra vedkommende tyske Myndighed foreligger Bekræftelse af, at Levering fra Tyskland af de til Leverancerne svarende Materialer af Jern, Staal, andre Metaller eller Kautschuk vil finde Sted.

Ved Henvendelsen til Grosserer-Societetets Komité, Industriraadet eller Provinshandelskammeret skal der gives Oplysning om, hvilke Mængder af Jern og Staal, andre Metaller og Kautsjuk (Færdigvægt) der indeholdes i de paagældende Materialeleverancer fra Tyskland, ligesom vedkommende tyske Leverandørs Navn og Adresse skal angives.

§ 4.

Overtrædelse af Bestemmelserne i denne Bekendtgørelse straffes i Overensstemmelse med Bestemmelserne i Lov Nr. 406 af 3. August 1940 om erhvervsøkonomiske Foranstaltninger, Vareforsyning m. v.

§ 5.

Denne Bekendtgørelse træder i Kraft straks.

(Handelsmin.)

5.-11. Industriraadets Cirkulæreskrivelse til Medlemmerne af Industriraadsorganisationen om Leverancer til Tyskland og Salg til den tyske Værnemagt.

I Cirkulære af 14. Maj og 28. Juni d. A. har Industriraadet henledt Medlemmernes Opmærksomhed paa Nødvendigheden af at indhente Myndighedernes Tilladelse til Leverancer til Tyskland eller til den herværende tyske Værnemagt.

I en Bekendtgørelse af 4. ds., hvoraf et Eksemplar er vedlagt, har Handelsministeriet for saa vidt angaar Leverancer til tyske Aftagere af Varer indeholdende Jern, Staal eller andre Metaller af en samlet Vægt af over 50 kg eller Kautsjuk nu fastsat visse supplerende Bestemmelser, idet de hidtidige Bestemmelser for Levering af alle Arter af Varer til tyske Modtagere dog stadig er gældende.

1) Jfr. Tillægsbkg. af 1.-9.-1941, og Industriraadets Cirkulæreskrivelse af 5.-11.-1940.

I det følgende indeholdes en samlet Redegørelse for den Fremgangsmaade, der i 1940. Fremtiden maa benyttes, naar Ordre om Levering til tyske Aftagere foreligger, hvadenten Leverancen angaar Varer til Levering her i Landet eller til Udførsel.

A. Ordre om Leverancer indeholdende mere end tilsammen 50 kg Jern, Staal eller andre Metaller eller Ordre om Leverancer indeholdende Kautsjuk kan først endelig akcepteres, naar Ordren er godkendt af Handelsministeriet. Ansøgning herom stiles til Direktoratet for Vareforsyning, men indsendes, forsaavidt angaar industrielle Virksomheder, til Industriraadet. Ansøgningen skal indeholde følgende Oplysninger: 1) Ordredato, 2) Køberens Navn og Adresse ved Ordrens Afgivelse, 3) Leverancens Art (maa eventuelt specificeres), 4) Art og Mængde af det Jern, Staal, andre Metaller (Metalklasser angives) eller Kautsjuk, som Leverancen omfatter, 5) samt forsaavidt alene angaar Raa- og Valsejern og -staal, det tyske Kontrolnummer med Angivelse af den Vægtmængde Jern og Staal, der er blevet Køberen anvist under det paagældende Kontrolnummer. Mængder af Ædelstaal angives særligt, 6) Hvis den tyske Aftagers Ordre er afgivet saaledes, at der er forudsat særlig Levering fra Tyskland af Materialer, eventuelt Halvfabrikata af Jern og Staal, forud for Arbejdets Igangsættelse, skal dette udtrykkelig angives, og der skal endvidere i saa Fald gives Oplysning om Arten og Mængden af de forudsete Forskudsleverancer, ligesom den tyske Leverandørs Navn og Adresse skal angives.

Paa dette Grundlag vil Industriraadet tage Spørgsmaalet op om de danske Myndigheders Godkendelse af Arbejdets Udførelse, Sikring af Betalingsmulighed og eventuel Udstedelse af Udførselstilladelse, ligesom man i Samarbejde med Fælleskontoret for Jern og Metal vil søge gennemført de Erstatningsleverancer fra Tyskland for de anvendte Materialer, hvoraf de danske Myndigheders Godkendelse betinges.

Man skal endelig henlede Opmærksomheden paa Bekendtgørelsens § 2, der fastsætter, at Aftaler, der tidligere, men efter 1. Maj d. A. er truffet om Leverancer af ovennævnte Art, skal anmeldes til Direktoratet for Vareforsyning inden 20. ds. Forsaavidt der tidligere er givet Indberetning til Industriraadet om saadanne Leverancer, vil Industriraadet drage Omsorg for, at Anmeldelse finder Sted. Er Indberetning ikke sket, maa Anmeldelse, der kan foretages gennem Industriraadet, finde Sted inden nævnte Dato. Anmeldelsen skal indeholde de ovenfor under 1—5 udbedte Oplysninger.

B. Man erindrer om, at Betaling til tyske Aftagere over dansk-tysk Clearing eller Betaling til tyske Aftagere for her i Landet leverede Varer kun kan foretages godkendt af de danske Myndigheder, forsaavidt Sagen forud har været forelagt disse. Firmaerne bør derfor — for de Varer, der ikke omfattes af Bestemmelserne under A — paa samme Maade som hidtil indsende Indberetning til Industriraadet, jfr. Industriraadets Cirkulærer af 14. Maj og 28. Juni d. A.

Handelsministeriets Cirkulær-Skrivelse til alle Handlende og andre Næringsdrivende om Salg til den tyske Værnemagt.

14.-11.

I Forbindelse med tidligere fremkomne Meddelelser vedrørende Salg til den tyske Værnemagt og tyske Soldater skal man efter stedfunden Forhandling med Udenrigsministeriet meddele, at der for nævnte Salg gælder følgende Retningslinier:

I. 1) *Den tyske Værnemagts Afdelinger her i Landet modtager som almindelig Regel alle Forsyninger af Levnedsmidler, Fødestoffer og andre Fornødenheder fra Tyskland.*

2) Undtagelse fra dette Princip er efter Aftale mellem den tyske og den danske Regering gjort med Hensyn til visse Levnedsmidler, der produceres her i Landet, nemlig Smør, Kød, Flæsk, Mælk, Æg og Ost, der af de paagældende Afdelinger dog kun maa købes gennem de danske Eksportudvalg.

Yderligere Undtagelser herfra kan i Almindelighed kun gøres efter Aftale mellem vedkommende tyske Myndigheder og Udenrigsministeriet.

3) I de under Nr. 2) nævnte Undtagelsestilfælde, hvor Værnemagten kan købe Varer her i Danmark, er de tyske Værnemagtsafdelinger instrueret om at betale Indkøbene med Checks. Man anmoder derfor danske Leverandører om i deres Betalingsbetingelser altid at forlange Betaling gennem Checks. Mindre Regningsbeløb, der ikke

1940. overstiger nogle Hundrede Kroner, kan dog ogsaa betaales med Mønt eller Sedler, jfr. nedenfor under Nr. IV.

II. Med Hensyn til Indkøb, der foretages af *de enkelte Medlemmer af den tyske Værnemagt*. (Officerer, Værnemagtens Embedsmænd, Underofficerer, Soldater og civile Personer, der er knyttet til Værnemagten), er der fra tysk Side fastsat følgende Bestemmelser:

1) Indkøb af alle rationerede Varer (som f. Eks. Brød, Smør, Kaffe, The, Sukker o. s. v.) er forbudt.

I Tilfælde, hvor der maatte være udleveret Rationeringsmærker til Personer, der tilhører den tyske Værnemagt, er disse dog berettiget til at foretage Indkøb mod Aflevering af Rationeringsmærker.

2) Hamstringskøb er forbudt. Som Hamstringskøb betragtes i denne Henseende ethvert Køb som efter loyalt Skøn overskrider rimelige Grænser.

III. Det er en Selvfølge, at alle i Danmark gældende Love og Bestemmelser angaaende Udøvelse af Handelsnæring, som f. Eks. Bestemmelser om Næringsadkomst, Butikslukning, Udskånkning og Udlevering af stærke Drikke og rationerede Varer saavel som om Handel paa Søn- og Helligdage, ogsaa kommer til Anvendelse overfor Personer, der hører til Værnemagten.

IV. Tyske Pengesedler (Reichsbanknoten og Rentenbankscheine) og tyske Mønter er ikke lovligt Betalingsmiddel for den herværende tyske Værnemagt og dennes Medlemmer. Det eneste Betalingsmiddel, der kan benyttes, er danske Kroner (herunder Checks lydende paa dansk Mønt, jfr. ovenfor under I, Nr. 3). Tyske Pengesedler (Reichsbanknoten og Rentenbankscheine) saavel som Mønter indløses hverken af de danske Banker eller af den tyske Værnemagts Kasser. Den, der modtager saadanne Betalingsmidler, gør det derfor paa egen Risiko og kan ikke paaregne at opnaa Omveksling deraf til danske Betalingsmidler.

De foranstaaende Retningslinier er i Overensstemmelse med de for de tyske Tropper her i Landet af den Øverstbefalende givne Instrukser.

14-11. Handelsministeriets Cirkulær-Skrivelse til Politidirektøren i København og samtlige Politimestre om Salg til den tyske Værnemagt.

Handelsministeriet har under Dags Dato i særlig Forsendelse tilstillet Politidirektøren i København og samtlige Politimestre et Antal Cirkulær-Skrivelser til alle Handlende og andre Næringsdrivende vedrørende Salg til den tyske Værnemagt og tyske Soldater. Cirkulær-Skrivelserne er overensstemmende med vedlagte Bilag og bedes ved Politiets Foranstaltning tilstillet alle Næringsdrivende, herunder Gartnere, Slagterier, Brugsforeninger, Beværtere o. lign., indenfor Politikredsen, hvorved udtrykkeligt bemærkes, at *Cirkulær-Skrivelsen ikke maa offentliggøres i Pressen, ved Opslag eller paa anden lignende Maade*. Uddeling af Cirkulær-Skrivelser skal ikke ske til Mejerier — bortset fra Ismejerier —, idet der tilgaar disse fornøden Underretning fra Landbrugsministeriets Smørekspertudvalg.

For saa vidt der i enkelte Tilfælde maatte opstaa Tvivl angaaende et eventuelt Salgs Berettigelse, bør vedkommende Næringsdrivende gennem deres Organisation søge Sagen nærmere oplyst. — Man har samtidig herfra tilskrevet Hoved-Erhvervsorganisationerne vedrørende Spørgsmaalet.

Specielt med Henblik paa Salg af Brændsel skal man efter Aftale med Udenrigsministeriet henlede Opmærksomheden paa, at den tyske Værnemagt i Danmark er selvforsynende med Hensyn til Brændsel af enhver Art. Der vil derfor normalt ikke af vedkommende Brændselsudvalg blive givet Tilladelse til, at Handlende leverer Brændsel til Værnemagtens Afdelinger, og det er en Selvfølge, at de danske Handlende ikke maa sælge Brændsel til Værnemagten uden Tilladelse. Undtagelse fra denne Hovedregel vil af vedkommende Brændselsudvalg kun blive gjort i Tilfælde, hvor det er godtgjort, at en Afdeling af Værnemagten paa Grund af svigtende Tilførsler staar i en øjeblikkelig Forlegenhed, og kun, naar det drejer sig om ganske smaa Kvantiteter.

Man anmoder om, at Brændselshandlere og Brændeproducenter paa Politiets Foranledning maa blive gjort bekendt med foranstaaende, idet man tilføjer, at Brændselsudvalgene herfra er tilskrevet om Sagen. 1940.

Bekendtgørelse Nr. 639 vedrørende Salg af Varer til den tyske Værnemagt og dennes enkelte Medlemmer. 11.-12.

I Medfør af Lov Nr. 406 af 3. August 1940 om erhvervsøkonomiske Foranstaltninger, Vareforsyning m. v. fastsættes efter Forhandling med Udenrigsministeriet og Landbrugsministeriet og i Overensstemmelse med de med den tyske Værnemagt i Danmark truffne Aftaler herved følgende:

§ 1.

Da den tyske Værnemagt her i Landet som almindelig Regel modtager alle Forsyninger af Levnedsmidler, Foderstoffer og alle andre Fornødenheder fra Tyskland, maa Salg af Varer til den tyske Værnemagt eller dennes enkelte Afdelinger — direkte eller gennem Mellemmænd (herunder Entreprenørfirmaer) — kun ske i Overensstemmelse med nedenstaaende Bestemmelser.

§ 2.

Stk. 1. Salg af Varer til Brug for den tyske Værnemagt eller dennes enkelte Afdelinger kan finde Sted i følgende Tilfælde:

a) Smør, Kød, Flæsk, Mælk, Æg og Ost maa uden særlig Tilladelse sælges, naar Salget finder Sted gennem vedkommende danske Eksportudvalg i Overensstemmelse med de af Landbrugsministeriet herom fastsatte Forskrifter.

b) Varer, der indeholder Jern, Staal, andre Metaller eller Kautschuk, kan sælges i Overensstemmelse med Forskrifterne i Bekendtgørelse Nr. 578 af 4. November 1940.¹⁾

c) Andre Varer maa kun sælges, naar skriftlig Tilladelse hertil i hvert enkelt Tilfælde foreligger fra Udenrigsministeriet. Saadan Tilladelse udkræves dog ikke ved Salg i enkeltstaaende Tilfælde, hvor Vederlaget ikke overstiger 200 Kr.

Stk. 2. I de i Stk. 1 nævnte Tilfælde, hvor Salg til den tyske Værnemagt eller dennes enkelte Afdelinger kan finde Sted, er de danske Leverandører kun berettiget til at modtage Betaling i Check. For mindre Regningsbeløb, der ikke overstiger 200 Kr., kan Betaling i dansk Mønt eller Sedler dog modtages.

§ 3.

Salg af Varer til de enkelte Medlemmer af den tyske Værnemagt (Officerer, Embedsmænd, Underofficerer, Menige og civile Personer, der er knyttet til Værnemagten) kan finde Sted i følgende Tilfælde:

a) Rationerede Varer maa kun sælges mod Aflevering af Rationeringskort (-mærker) i Overensstemmelse med de vedrørende Rationeringen af de enkelte Varer fastsatte Bestemmelser.

b) Andre Varer maa kun sælges — direkte eller gennem Mellemmænd — naar Købet efter loyalt Skøn ikke overskrider rimelige Grænser.

§ 4.

Stk. 1. Den, der sælger eller udleverer Varer, vidende eller med Formodning om, at den stedfundne Retshandel er stridende mod Bestemmelserne i denne Bekendtgørelse eller mod Betingelserne i de i Medfør af samme givne Tilladelser, straffes i Henhold til Lov Nr. 406 af 3. August 1940 om erhvervsøkonomiske Foranstaltninger, Vareforsyning m. v. med Bøde, Hæfte eller Fængsel i indtil 2 Aar.

Stk. 2. Udbytte, der indvindes ved Handlinger, der er strafbare i Henhold til Stk. 1, eller et Beløb, der skønnes at svare hertil, samt de Genstande, med Hensyn til hvilke den paagældende Forseelse er begaaet eller forsøgt, eller, hvis disse Genstande ikke længere er til Stede, disses Værdi eller Salgssum, kan ved Dom inddrages i Statskassen. Den, der findes skyldig til Straf i Henhold til Stk. 1, kan ved Dom frakendes Ret til at drive Næring for en bestemt Tid eller for bestandig.

§ 5.

Denne Bekendtgørelse træder i Kraft straks.

(Handelsmin.)

1) Ændret ved Bkg. af 1.-9.-1941.

1941. Lov Nr. 14 om midlertidigt Tillæg til Borgerlig Straffelov. 1)

18.-1.

§ 1.

Den, der udbreder Rygter, som er egnede til at skade Landets Interesser i Forhold til Udlandet, straffes, selv om Udbredelsen ikke sker offentligt, med Bøde eller Hæfte eller med Fængsel indtil 1 Aar.

§ 2.

Til Straffelovens § 105 føjes som nyt 2det Stykke:

„Saafremt det drejer sig om Efterretninger vedrørende militære Anliggender, er Straffen Fængsel paa Livstid, dog at der i mindre grove Tilfælde kan anvendes tidsbestemt Fængsel ikke under 1 Aar.“

§ 3.

Med Fængsel paa Livstid, i mindre alvorlige Tilfælde med tidsbestemt Fængsel ikke under 1 Aar, straffes den, der i Forhold til udenlandske militære Styrker, der efter Overenskomst med den danske Regering befinder sig her i Landet:

1. træder i Modstandernes Krigstjeneste eller yder Modstanderne en Bistand, der er egnet til at udsætte disse militære Styrkers Sikkerhed for Fare,
2. ødelægger, beskadiger eller bortskaffer Krigsmateriel eller Indretninger, der tjener disse Styrkers Formaal, eller paa anden Maade hindrer eller forstyrrer saadanne Genstandes Anvendelse, eller
3. i øvrigt foretager Handlinger af lignende Karakter, som er egnede til alvorligt at skade Danmarks Interesser i Forhold til Udlandet.

§ 4.

Bestemmelserne i §§ 1—3 omfatter ogsaa Handlinger, der begaas af danske Statsborgere uden for den danske Stats Omraade.

§ 5.

Stk. 1. Indledes der Undersøgelse for Overtrædelse af §§ 1—3 mod en Person, der opholder sig uden for den danske Stats Omraade eller ikke kan findes, kan Retten ved Kendelse bestemme, at der skal lægges Beslag paa den Formue, som Sigtede maatte besidde eller erhverve her i Landet. Kendelsen forkyndes overensstemmende med Reglerne i Retsplejelovens § 160. I øvrigt finder Reglerne i Retsplejelovens § 795 Anvendelse. Beslaglæggelsen vedvarer, indtil Sagen er endeligt afgjort.

Stk. 2. Saafremt Sigtede har en Stilling eller driver en Virksomhed, hvortil offentlig Udnævnelse, Beskikkelse, Autorisation, Bevilling, Næringsbrev eller lignende kræves, kan endvidere ved den i Stk. 1 nævnte Kendelse Retten til denne Stilling eller Virksomhed bringes til Ophør, saalænge Beslaglæggelsen varer.

§ 6.

Stk. 1. Sager om Overtrædelse af § 1 behandles som Politisager. De i Lov om Rettens Pleje Kap. 68 (Beslaglæggelse), Kap. 69 (Ransagning), Kap. 71 (Anholdelse) og Kap. 72 (Fængsling) omhandlede Retsmidler finder Anvendelse i samme Omfang som i Sager, som det efter de almindelige Regler i Lov om Rettens Pleje tilkommer Statsadvokaten at forfølge. Nedlægges der af Anklagemyndigheden Paastand om Idømmelse af Fængselsstraf, skal der paa Tiltaltes Forlangende beskikkes ham en Forsvarer.

Stk. 2. De i §§ 2 og 3 omhandlede Forbrydelser paatales kun efter Justitsministerens Bestemmelse. I Sager angaaende Overtrædelse af disse Bestemmelser skal Nævninger eller Domsænd ikke medvirke. Sagerne behandles og paakendes i 1ste Instans ved Underret efter Reglerne i Retsplejelovens Kap. 80 med de fornødne Lempelser. Uanset Reglerne i Retsplejelovens Kap. 63 vil Sagerne, naar Anklagemyndigheden begærer det, være at behandle og paadømme ved Københavns Byret. Anke kan kun finde Sted med Justitsministerens Tilladelse. Offentlig Forsvarer beskikkes i Overensstemmelse med Reglerne i Retsplejelovens Kap. 66. Der kan ikke gives Møde ved valgt Forsvarer.

Stk. 3.²⁾ Foranstaaende Bestemmelser finder tilsvarende Anvendelse, naar Sagen behandles som militær Straffesag.

1) Ændret ved Lov Nr. 206 af 9. Maj 1942 og ophævet ved kgl. Anordning Nr. 222 af 7. Maj 1945.

2) Ved Lov Nr. 206 af 9. Maj 1942 indføjedes et nyt Stk. 3, hvorefter Justitsministeren kunde bestemme, at Anke og Kære skulde ske direkte fra Underret til Højesteret.

§ 7.

Stk. 1. Denne Lov træder i Kraft straks. Der kan ved kgl. Anordning træffes Bestemmelse om dens Bortfald.

Stk. 2. Loven finder tillige Anvendelse paa Handlinger, med Hensyn til hvilke Under søgelse er indledet, men Sagen ikke afsluttet ved Lovens Ikrafttræden, uanset om Afgørelsen maatte blive strengere end efter den hidtil gældende Lovgivning.

(Justitsmin.)

Landbrugsministeriets Skrivelse til Smørekspportudvalget, Baconudvalget, Kvæg- og Kødudvalget og Ægekspportudvalget om Salg til den tyske Værnemagt og dennes enkelte Medlemmer. 23.-1.

Ved hoslagt at fremsende et Antal Eksemplarer af en af Handelsministeriet efter Forhandling med Udenrigsministeriet og Landbrugsministeriet og i Overensstemmelse med de med den tyske Værnemagt i Danmark trufne Aftaler udstedt Bekendtgørelse af 11. December 1940 vedrørende Salg af Varer til den tyske Værnemagt og til dennes enkelte Medlemmer skal man, med Henvi sning til Bekendtgørelse § 2, Stk. 1, a), hvor efter bl. a. Smør, Mælk og Ost uden særlig Tilladelse kun maa sælges til Brug for den tyske Værnemagt eller dennes enkelte *Afdelinger*, naar Salget finder Sted gennem vedkommende danske Ekspportudvalg i Overensstemmelse med de af Landbrugsministeriet herom fastsatte Forskrifter, meddele, at det vedrørende omhandlede Salg har sit Forblivende ved den tidligere fastsatte Ordning, der for Smør, Mælk og Ost er følgende: *Smør* kan af Værnemagtens Afdelinger kun købes hos et af de paa vedlagte For tegnel se anførte autoriserede Smørekspportfirmaer. Smørret udleveres af Firmaerne mod Forelæggelse af Rekv isitioner, der udstedes af det paagældende „Verpflegungsamt“ paa Blanketter, udfærdiget af Landbrugsministeriets Smørekspportudvalg og paa ført Kvittering af den modtagelsesberettigede. Ekspportøren modtager 2 Eksemplarer af den paagældende Rekv isitionsblanket og indsender det ene Eksemplar til Ekspportudvalget, som opkræver Betalingen for det leverede Smør hos det paagældende Verpflegungsamt, Betalingen sker i Check, jfr. § 2, Stk. 2, i nævnte Bekendtgørelse, og derefter foretager Udvalget Afregning med Ekspportøren. Smørekspportudvalget beregner sig overfor Værnemagten den til enhver Tid gældende Ekspportpris f. o. b. for leveret Smør i Dritler. For Smør leveret i andre Pakninger betales et Tillæg af 10 Øre pr. kg. Smørekspportudvalget afregner Ekspportør er med samme Pris, som gælder for Smør, der af Ekspportvirksomhederne gennem Smørekspportudvalget leveres til Ekspport.

For Salg af *Mælk og Ost* til Værnemagtens *Afdelinger* gælder en tilsvarende Fremgangsmaade som for Smørrets Vedkommende, saaledes at Værnemagtens Afdelinger kun køber Mælk og Ost paa Rekv isitionsblanketter for henholdsvis Mælk og Ost, udfærdiget af henholdsvis Landbrugsministeriets Smørekspportudvalg og Landbrugsministeriets Osteekspportudvalg.

Indkøb af *Mælk* kan foregaa direkte fra de enkelte Mejerier, som indsender de paagældende Rekv isitionsblanketter til Landbrugsministeriets Smørekspportudvalg, der opkræver Beløbet hos Afdelingerne og afregner med Mejeriet.

Indkøb af *Ost* kan foregaa enten hos en dertil godkendt Osteekspportør eller direkte fra et Mejeri. I begge Tilfælde indsendes Rekv isitionsblanketten af vedkommende Leverandør til Landbrugsministeriets Oste- og Ekspportudvalg, der opkræver Beløbet hos Afdelingen og afregner med det Mejeri eller den Ekspportør, som har leveret Osten.

Uanset fornævnte Bestemmelser kan der leveres *Smør og Mælk* til den tyske Værnemagts *Kantiner* her i Landet efter følgende Regler:

Salg af *Smør* til Værnemagtens *Kantiner* finder Sted til det leverende Mejeris sædvanlige Pris for Leverancer af tilsvarende Størrelse med Tillæg af den til enhver Tid gældende Ekspportafgift, f. T. 1 Kr. pr. kg.

Paa vedkommende Mejeris ugentlige Indberetninger til Smørekspportudvalget specificeres Salget til Værnemagtens *Kantiner*, og for dette Kvantum opkræver Smørekspportudvalget den til enhver Tid gældende Eksportafgift, f. T. 1 Kr. pr. kg ved at tilbagebeholde Beløbet, som Regel naar Udbetaling af Sødmælkstillæg finder Sted.

1941. Salg af *Mælk* til Værnemagtens Kantiner finder Sted til det leverende Mejeris sædvanlige Pris for Leverancer af tilsvarende Størrelse.

Paa de ugentlige Indberetninger til Smørekspportudvalget specificeres Salget af *Mælk* til Værnemagtens Kantiner, ligesom Kantineernes Betaling for disse Leverancer anføres.

Ved Smørekspportudvalgets Opgørelse over Leverancer af *Smør* til Tyskland modtages de saaledes opgjorte Kvanta, ligesom der afgives Indberetning til Landbrugsministeriet om, for hvilke Beløb Mejerierne har leveret *Mælk* til Værnemagtens Kantiner.

Eksemplar af Bekendtgørelsen bedes udsendt til samtlige Mejerier.

Angaaende Salg til de enkelte Medlemmer af den tyske Værnemagt af rationerede og andre Varer henvises til § 3 i fornævnte Bekendtgørelse, jfr. iøvrigt Skrivelse herfra af 19. November 1940.

Ult. Jan. Smørekspportudvalgets Oversigt over de gældende Regler for Salg af Smør, Mælk og Fløde til den tyske Værnemagt i Danmark.

Den tyske Værnemagts Afdelinger:

Smør udleveres udelukkende imod en gul Rekvissionseddell, som af Køberen udleveres Mejeriet i to Eksemplarer. Det ene Eksemplar indsendes til Afregning hos en autoriseret Smørekspportør, (f. Eks.), medens Mejeriet beholder det andet Eksemplar som Kontrolforanstaltning. — Mejeriet vil kunne forvente at faa afregnet ca. Kr. 3,97 pr. kg for Drittel-smør og Kr. 4,07 for Smør i andre Pakninger.

Det er Mejeriet forbudt at modtage direkte Afregning fra den tyske Værnemagt. Smør solgt paa denne Maade skal paa den ugentlige Indberetning til Smørekspportudvalget opføres i Rubrikken „Til autoriseret Grossist/Eksportør o. s. v.“.

Til Deres Orientering vedlægger vi et Eksemplar af de omtalte gule Rekvissionseddel.

Mælk til den tyske Værnemagts Afdelinger udleveres ligeledes imod Rekvissionseddell i to Eksemplarer. — Afregning foretages af Smørekspportudvalget, til hvem Mejeriet ugentlig indsender Regning over det udleverede Kvantum bilagt de dertil svarende Rekvissionseddel. Afregningsprisen er Mejeriets sædvanlige for Leverancer af lignende Omfang.

Det er Mejeriet forbudt at modtage direkte Afregning fra den tyske Værnemagt.

Mælk solgt paa denne Maade opføres paa den ugentlige Indberetning til Smørekspportudvalget i Rubrikken „Anden Anvendelse af Sød-mælk o. s. v.“, og i Specifikationnen til denne Rubrik anføres udtrykkeligt, at det drejer sig om Salg til en Afdeling af den tyske Værnemagt. — Et Eksemplar af nævnte Rekvissionseddell vedlægges.

Fløde: Salg af Fløde til den tyske Værnemagts Afdelinger er forbudt.

De tyske Kantiner:

Smør maa kun udleveres imod en rød Rekvissionseddell lydende paa 10 kg Smør. — Et Eksemplar vedlægges til Orientering.

Salget sker imod kontant Betaling i dansk Mønt (ikke Check). Afregningsprisen er Mejeriets sædvanlige Pris for Leverancer af tilsvarende Størrelse med Tillæg af gældende Udførselsafgift, for Tiden Kr. 108,10 pr. 100 kg. — Det solgte Kvantum Smør opføres paa den ugentlige Indberetning til Smørekspportudvalget i Rubrikken „Engrossalg til andre i H. t. nedenstaaende Specifikation“, og det til Salget svarende Antal røde Rekvissionseddel vedhæftes Indberetningen. — Udførselsafgiften vil blive fratrukket Mejeriets Tilgodehavende for Sød-mælkstillæg.

Mælk og Fløde sælges til Kantineerne imod kontant Betaling (ikke Check). Prisen er Mejeriets sædvanlige for Leverancer af tilsvarende Størrelse.

Paa den ugentlige Indberetning til Smørekspportudvalget opføres saadant Salg i Rubrikken „Anden Anvendelse af Sød-mælk i H. t. nedenstaaende Specifikation“, og i Specifikationnen til denne Rubrik maa det udtrykkeligt anføres, at Salget er foregaaet til en Kantine af den tyske Værnemagt, ligesom Prisen for Ugens samlede Leverance anføres.

Marineministeriets Bestemmelser om Forbud mod at tale i Uniform ved offentlige politiske Møder m. v.

1941.
25.-1.

Da Marineministeriet af Hensyn til Opretholdelsen af Disciplinen i Søværnet og til Bevarelsen af det gode Forhold mellem Søværnet og Folket maa finde det uheldigt, at Søværnets Personal i Uniform under Deltagelse i offentlige politiske Møder m. v. eventuelt udsættes for Tiltale eller Omtale af andre Militærpersoner eller civile under en Form, som maa anses for at være uforenelig med den militære Respektpligt og den Agtelse, der skyldes den militære Uniform, har Marineministeriet bestemt, at det indtil videre er forbudt alt til Søværnet hørende Personal i Uniform at tale — herunder at deltage i Meningsudvekslinger m. v. — ved offentlige Møder, samt at deltage i Optog og Demonstrationer, der arrangeres af politiske Foreninger, eller som er af politisk Karakter.

Dispensation fra den ovenfor anførte Bestemmelse vil kun kunne gives i ganske særlige Tilfælde efter Ansøgning til Marineministeriet.

For saa vidt angaar tjenstgørende Personal, der i Henhold til Uniformsreglement for Søværnet normalt ikke har Tilladelse til at bære civil Paaklædning, kan Tilladelse til i ovenanførte Anledning at bære civil Paaklædning gives af den paagældendes Chef efter derom i hvert enkelt Tilfælde fremsat Anmodning.

Lov Nr. 39 om midlertidig Fritagelse for Indbetaling af Medlemsbidrag til de statsanerkendte Arbejdsløshedskasser.

1.-2.

§ 1.

Stk. 1. De Medlemmer af statsanerkendte Arbejdsløshedskasser, der paa Grund af Beskæftigelse i Udlandet er forpligtet til at udrede Bidrag til vedkommende udenlandske Arbejdsløshedsforsikring, fritages for at betale Medlemsbidrag til deres Arbejdsløshedskasse for det Tidsrum, i hvilket de som Følge af det nævnte Arbejdsforhold opholder sig i Udlandet.

Stk. 2. Arbejdsdirektørens Afgørelser af Tvivlsspørgsmaal vedrørende Anvendelsen af Stk. 1 kan indankes for Arbejds- og Socialministeren, hvis Afgørelse er endelig.

§ 2.

Stk. 1. Denne Lov træder straks i Kraft med Virkning for de Medlemsbidrag, der forfalder efter Lovens Ikrafttræden.

Stk. 2. Loven gælder indtil 1. Januar 1942, for saa vidt den ikke ved kongelig Anordning sættes ud af Kraft forinden.¹⁾ *(Arbejds- og Socialmin.)*

Justitsministeriets Cirkulæreskrivelse om Demonstrationer i Biografteatre.

4.-2.

Paa dertil given Anledning skal man anmode D'Herrer om at instruere Lederne af de i Deres Politikreds værende Biografteatre om, at disse ved forefaldende Demonstrationer under Filmsforevisning i deres Teatre vil have at forholde sig saaledes:

I Tilfælde af Demonstrationer skal Lyset i Teaterlokalet straks tændes og forblive tændt, indtil Demonstrationerne er bragt til Ophør, hvorhos Demonstranterne straks vil være at bortvise.

Saafernt det maatte dreje sig om Demonstrationer af alvorligere Karakter, maa Politiet derhos øjeblikkelig tilkaldes, og de paagældende Demonstranter skal da, saafremt det er muligt, tilbageholdes.

Der vil altid være at give Politiet Underretning om forefaldne Demonstrationer.

Justitsministeriets Cirkulære til Rigspolitichefen, Politidirektøren i København og Politimestrene angaaende Retningslinier for det danske Politis Beføjelser overfor Medlemmer af den tyske Værnemagt.²⁾

8.-2.

For at sikre det gnidningsløse Samarbejde mellem det danske Polit og den tyske

1) Forlænget ved Lov Nr. 542 af 22.-12.-1941 indtil 1.-1.-1943, se for Tiden efter 1.-1.-1943 Lov Nr. 537 af 19.-12.-1942.

2) Ændret ved Cirkulære af 14. Jan. 1944, se dette.

1941. Værnemagt er der mellem de danske og tyske Myndigheder truffet følgende Aftale angaaende Retningslinier for det danske Politis Beføjelser over for Medlemmer af den tyske Værnemagt:

1.

Der indrømmes det danske Politi en Anholdelsesret og en Ret til Konstatering af Personalialia overfor Medlemmer af den tyske Værnemagt i følgende Omfang:

A. Anholdelsesret.

Til Anholdelse af et Medlem af den tyske Værnemagt er Politiet berettiget, a. naar den paagældende gribes paa fersk Gerning under strafbare livsfarlige Angreb paa Person, Brandstiftelse, Tyveri eller Røveri,

b. til Afværgelse af en øjeblikkelig, for Offentligheden farlig Nødssituation, der er forårsaget af et Medlem af den tyske Værnemagt, f. Eks. naar den paagældende er fra Sans og Samling af Beruselse.

B. Ret til Konstatering af Personalialia.

Til Konstatering af Personalialia vedrørende et Medlem af den tyske Værnemagt er Politiet berettiget:

a. naar vedkommende gør sig skyldig i et andet lovstridigt Forhold end de under A. omhandlede.

b. naar hans Vidnesbyrd skønnes uundværligt til Opklaring af en paa offentligt Sted forefaldende Begivenhed.

2.

I Betragtning af de det danske Politi i Medfør af 1. Afsnit indrømmede vidtgaaende Rettigheder ventes det af Politiet og er tilsikret af dette, at det, naar det gør Brug af disse Rettigheder, gør det paa en særlig taktfuld Maade, der ikke skader den tyske Værnemagts Anseelse. Særlig vil følgende herved være at iagttage:

a. Ved enhver Indskriden i Overensstemmelse med 1. Afsnit A og B over for et Medlem af den tyske Værnemagt skal straks det nærmeste tyske „Dienststelle“ underrettes, i København Feltgendarmieriet, andre Steder den nærmeste „Standortkommandantur“.

Yderligere skal enhver saadan Indskriden overfor Medlemmer af den tyske Værnemagt senest inden 24 Timer af de danske Myndigheder indberettes til den Øverstbefalende for de tyske Tropper i Danmark. For at opfylde denne Forpligtelse skal der omgaaende — først pr. Telefon og snarest derefter pr. Post — afgives Indberetning til Statsadvokaten for København, Politigaarden, der videregiver Oplysningerne til den Øverstbefalende.

b. Saafremt der, naar det er konstateret, at en strafbar Handling af den i 1. Afsnit nævnte Art er begaaet af et Medlem af den tyske Værnemagt, straks kan tilkaldes en tysk militær Foresat, Feltgendarmieriet eller en tysk Vagt uden Fare for, at Handlingen ikke skal blive opklaret, eller at Gerningsmanden skal undslippe, skal dette ske, saaledes at alt videre overlades vedkommende tyske Myndigheder.

c. Saafremt et anholdt Medlem af den tyske Værnemagt ikke straks kan overgives til et tysk militært „Dienststelle“, skal han, indtil Aflevering kan ske, holdes under Politibevogtning. En offentlig Overførelse ved det danske Politi af den anholdte maa ikke ske.

d. Paa Forlangende af et Medlem af den tyske Værnemagt, overfor hvem Politiet maa skride ind, er dette — ogsaa naar det er i Uniform — forpligtet til at forevise Politiskilt med Tjenestenummer eller anden Legitimation.

e. Den foreløbige Anholdelse sker i Nødsfald ved Anvendelse af Magt. Det er under ingen Omstændigheder tilladt at benytte Politistaven. Politiet maa kun gøre Brug af Vaaben i Tilfælde af et umiddelbart Angreb paa Politiet eller paa Trediemand, og selv da kun i yderste Nødstilfælde, naar overhængende Fare foreligger, og ingen andre Tvangsmidler staar til Raadighed.

3. Særlige Bestemmelser.

a. Konstatering af Personalialia vedrørende et Medlem af den tyske Værnemagt

maa kun udstrækkes til For- og Efternavn samt Feldpostnummer. Som Legitimation for et Medlem af den tyske Værnemagt gælder for Hær og Luftvaaben det første Blad i vedkommendes „Soldbuch“, for Marinen hans „Truppenausweis“. Medlemmer af den tyske Værnemagt er forpligtet til at efterkomme Politiets Anmodninger med Hensyn til Konstatering af deres Personalia.

b. Disse Retningslinier gælder ogsaa overfor Medlemmer af den tyske Værnemagt, der optræder i civil Paaklædning, for saa vidt de kan legitimere sig som saadanne.

c. Andre Forholdsregler fra det danske Politis Side overfor Medlemmer af den tyske Værnemagt end de i disse Retningslinier fastsatte er ikke tilladt, dog at Politiet kan gøre de paagældende opmærksom paa Forhold, der er stridende mod Ordensbestemmelserne.

d. De det danske Politi indrømmede Rettigheder overfor Medlemmer af den tyske Værnemagt gælder kun for det egentlige Politi, men ikke Hjelpepolitiet (C. B.-Betjente o. l.), der ikke er berettiget til nogen Indskriden overfor Medlemmer af den tyske Værnemagt.

e. Det danske Politi er forpligtet til at yde Medlemmer af den tyske Værnemagt Hjælp ved Sammenstød i Tilfælde af overhængende Fare. Samme Forpligtelse har Medlemmer af den tyske Værnemagt, naar det danske Politi forlanger deres Hjælp, dog *kun* overfor andre Medlemmer af den tyske Værnemagt.

Idet man skal anmode D'Herrer om at instruere alle de under Dem hørende Polititjenestemænd om fremtidig nøje at følge disse Retningslinier, skal man derhos meddele, at Retningslinierne ved Foranstaltning af den Øverstbefalende over de tyske Tropper i Danmark vil blive bekendtgjort for alle, der hører til den tyske Værnemagt her i Landet, og at det kan paaregnes, at Retningslinierne vil være kommet til alle disses Kundskab inden den 12. Februar 1941.

Justitsministeriets Cirkulæreskrivelse om Forbud mod offentlige Møder den 9. April 1941.

26.-3.

Da offentlige Møder, der afholdes den 9. April 1941, let vil antage Karakter af nationale eller politiske Tilkendegivelser, og da dette under de nuværende Forhold bør undgaas, skal man anmode D'Herrer om at forhindre Afholdelsen af offentlige Møder den nævnte Dag. Saafremt saadanne Møder anmeldes til Politimestrene (Politidirektøren) i Medfør af Justitsministeriets Bekendtgørelse Nr. 518 af 12. Oktober 1940, eller hvis der iøvrigt bliver Politiet noget bekendt om, at saadanne Møder agtes afholdt, bør det ved Henvendelse til Arrangørerne meddeles disse, at Møderne ikke maa finde Sted. Nægter Arrangørerne at efterkomme denne Henstilling, bør Mødet forbydes, og dets Afholdelse forhindres.

Danmarks Gesandt i Washington indgaar Overenskomst paa Danmarks Vegne med Amerikas Forenede Stater om Grønlands Forsvar.

9.-4.

(Om Indholdet af Overenskomsten se Bkg. af 30.-5.-1945 om Godkendelse af Overenskomsten.)

Handelsministeriets Bekendtgørelse angaaende Forbud mod Salg, Udlejning og Bortforpagtning til Udlandet af danske Skibe.¹⁾

25.-4.

I Medfør af Lov Nr. 481 af 14. September 1940 om ekstraordinære Foranstaltninger vedrørende Skibsfarten, jfr. Lov Nr. 141 af 31. Marts 1941, og Lov Nr. 406 af 3. August 1940 om erhvervsøkonomiske Foranstaltninger, Vareforsyning m. v., jfr. Lov Nr. 133 af 29. Marts 1941, fastsættes følgende:

§ 1.

Intet her i Riget hjemmehørende, registreret eller uregistreret Skib eller Fartøj, ej heller noget Skib eller Fartøj, for hvilket der er udstedt midlertidigt dansk Nationali-

¹⁾ Senere ændret ved Bkg. af 18.-12.-1942.

1941. tets-Certifikat, eller noget Skib eller Fartøj, der er under Bygning for dansk Regning, maa under nogen Form, saaledes ikke heller ved Overdragelse af Byggekontrakt, afhændes til Udlandet (udenlandsk Statsmyndighed, Statsborger eller Firma m. v.), medmindre Ministeriet for Handel, Industri og Søfart har meddelt Tilladelse dertil.

§ 2.

Uden Fragtnævnets Tilladelse maa intet Skib som nævnt i § 1 under nogen Form udlejes eller bortfragtes til Udlandet (udenlandsk Statsmyndighed, Statsborger eller Firma m. v.), ej heller foretage Rejse for udenlandsk Regning eller i Udenrigsfart.

§ 3.

Overtrædelse af de i denne Bekendtgørelse indeholdte Bestemmelser straffes i Overensstemmelse med Reglerne i § 9 i Lov Nr. 481 af 14. September 1940 om ekstraordinære Foranstaltninger vedrørende Skibsfarten.

§ 4.

Denne Bekendtgørelse træder i Kraft straks. Samtidig ophæves Bekendtgørelse Nr. 304 af 6. September 1939 om Forbud mod Bortfragtning af Skibe, jfr. Bekendtgørelse Nr. 148 af 31. Marts 1941.

- 30.-5. Lov Nr. 240 om Ændringer i og Tilføjelser til Lov om Rettens Pleje af 11. April 1916.¹⁾

§ 1.

I Lov om Rettens Pleje, jfr. Bkg. Nr. 212 af 1. Oktober 1936, sker følgende Ændringer og Tilføjelser:

.....

Som nyt 3die Stykke (til § 687, der angaar de Tilfælde, hvor en Straffesag skal behandles som Landsretssag med Nævninger) tilføjes:

„Det kan endvidere af Højesteret paa Begæring af Anklagemyndigheden i hvert enkelt Tilfælde bestemmes, at Landsretsbehandling bortfalder, saafremt Hensynet til Statens Sikkerhed eller Forhold til fremmede Magter gør det paakrævet, at Sagen behandles uden Medvirken af Nævninger.“

Til § 688. I § 688, 2det Stykke, tilføjes som Litra d) (d. v. s. som et nyt Undtagelsestilfælde, hvori der ikke skal medvirke Domsmand ved Underretternes Behandling af Straffesager):

„i Sager, der efter Højesterets Bestemmelse i Medfør af § 687, 3die Stykke, skal undtages fra Landsretsbehandling.“

Som nyt 3die Stykke tilføjes:

„Det kan endvidere af Højesteret paa Begæring af Anklagemyndigheden i hvert enkelt Tilfælde af de i § 687, 3die Stykke, omhandlede Grunde bestemmes, at Sager, der henhører under Underretterne, skal behandles uden Medvirken af Domsmand.“

Til § 692 (om Appelbehandling ved Landsretterne) som nyt 3die Stykke tilføjes:

„Det kan af Højesteret paa Begæring af Anklagemyndigheden i hvert enkelt Tilfælde af de i § 687, 3die Stykke, omhandlede Grunde bestemmes, at Sager af den i § 688, 2det Stykke, Litra a, omhandlede Art (Tilstaaelsessager, der behandles uden Domsmand ved Underretten, men med Domsmand ved Appel til Landsretten) skal behandles uden Medvirken af Domsmand.“

Til § 730. I § 730, 1ste Stykke, tilføjes som nyt 3die og 4de Punktum:

„Saafremt de i § 687, 3die Stykke, omhandlede Grunde eller andre særlige Forhold gør det ønskeligt, kan Rettens Formand dog ved Kændelse bestemme, at der ikke kan gives Møde ved valgt Forsvarer. Der skal i saa Fald paa Begæring beskikkes Sigtede en Forsvarer.“

§ 2.

..... (Ikrafttræden m. v.)

(Justitsmin.)

¹⁾ De her anførte Bestemmelser er ophævet ved Foreløbig Lov Nr. 218 af 7. Maj 1945.

Bekendtgørelse Nr. 252 angaaende Udførsel af Fisk fra Danmark til Tyskland.¹⁾ 1941.

§ 1. Udførsel fra Danmark til Tyskland af Aal, der ikke holder et Mindstemaal af 350 Millimeter Totallængde, er forbudt. 3-6.

§ 2. Udførsel fra Danmark til Tyskland af Fisk, Krebs- og Skaldyr, frisk eller frossen, maa kun finde Sted efter skriftlig Tilladelse, som udstedes af Ministeriet for Landbrug og Fiskeri mod Erlæggelse af en i Forhold til Eksportens Størrelse i det foregaaende Aar fastsat aarlig Afgift, dog ikke under 10 Kr. Tilladelsen kan til enhver Tid inddrages.

Saadan Udførsel maa, naar undtages Fisk, der transporteres med Fartøj, kun finde Sted med Jernbane over Padborg, Tønder og Gedser og med Automobil eller lignende over Krusaa og Toldkontrollen ved Oksevejen og kun under Led-sagelse af en af vedkommende Eksportør behørigt udfyldt og underskreven An-meldelse indeholdende nøjagtig Oplysning om Varens Art og Nettovægt samt om den skønmæssige Nettoværdi. Af Anmeldelsen skal fremgaa, om Varen er solgt i fast Regning, eller om den skal sælges i Kommission. Anmeldelsen sker paa Blanketter, der udfærdiges af Ministeriet for Landbrug og Fiskeri. Anmel-delsen skal afleveres til Toldvæsenet, naar Udførselen finder Sted over Krusaa, Toldkontrollen ved Oksevejen eller søværts, og til Jernbanevæsenet ved Afsen-delsesstationen, naar Udførselen finder Sted over Padborg, Tønder eller Gedser.

Sker Udførselen pr. Transportfartøj (Kvase), skal fornævnte Bestemmelser ligeledes iagttages, men Anmeldelsen skal i saa Tilfælde afleveres til nærmeste Toldsted, forinden Afsejling til Tyskland finder Sted.

Udførsel af Damørred (Ørred, der er udklækket, opdrættet i og leveret fra Dambrug) maa dog kun finde Sted under Ledsagelse af en af en Repræsentant for „De forenede Ørredeksportører i Danmark“ eller „Dansk Andels Ørredeks-port“ udfyldt og underskreven Anmeldelse som foran nævnt. Saadan Udførsel maa derhos kun finde Sted over Krusaa og med Jernbane over Padborg og Gedser. Anmeldelsen sker paa særlige Blanketter, der udfærdiges af Ministeriet for Landbrug og Fiskeri.

Den til Udførsel til Tyskland af Fisk m. m. benyttede Emballage skal mær-kes tydeligt med Fiskens Art og den paagældende Sortering.

Vedkommende Eksportør er pligtig til inden den 8. i hver Maaned til Fiskeri-direktoratet at indsende Afregninger eller Kopier af Fakturaer med nøjagtig Angivelse af Varens Art, Vægt og Værdi for den i den foregaaende Maaned til Tyskland udførte Vare tillige med en nøjagtig Oversigt over Nettovægt og Netto-værdi af de enkelte Forsendelser. Oversigten gives paa dertil af Ministeriet for Landbrug og Fiskeri udfærdigede Blanketter.

§ 3. Ilandbringelse direkte fra Søen i Tyskland af Fisk, frisk eller frossen, maa kun finde Sted efter skriftlig Tilladelse, som udstedes af Ministeriet for Land-brug og Fiskeri mod Erlæggelse af en i Forhold til Landingernes Størrelse i det foregaaende Aar fastsat aarlig Afgift, dog ikke under 10 Kr. Tilladelsen kan til enhver Tid inddrages. Ilandbringelse maa kun finde Sted, naar der straks efter hver Landing af Fisk af vedkommende Fører til Fiskeridirektoratet ind-sendes den originale Afregning samt en behørig udfyldt og underskreven An-meldelse indeholdende Oplysninger om Fiskens Art, Nettovægt og Nettoværdi. Anmeldelsen sker paa Blanketter, der udfærdiges af Ministeriet for Land-brug og Fiskeri.

§ 4. Ministeriet for Landbrug og Fiskeri forbeholder sig om fornødent at træffe Bestemmelse om, hvor store Kvanta der maa udføres til og ilandbringes i Tysk-land, og kan, naar disse Kvanta er opbrugt, midlertidig standse Udførselen og Ilandbringelsen.

¹⁾ Bekendtgørelsen er udstedt i Medfør af Lov Nr. 448 af 22.-12.-1939, der er afløst af Lov Nr. 461 af 31.-10.-1941. Senere Bekendtgørelser om Udførsel af Fisk til Tyskland: Nr. 176 af 16.-4.-1942, Nr. 233 af 29.-5.-1942, Nr. 174 af 25.-3.-1943, Nr. 215 af 27.-6.-1944. Om Udførsel af Fisk til Italien se Bkg. Nr. 17 af 22.-1.-1940, Nr. 515 af 15.-12.-1941 og Nr. 172 af 25.-3.-1943.

1941. § 5. Al Handel med eller anden Overdragelse af de i §§ 2 og 3 ommelte Udførsels- og Ilandbringelsestilladelser er forbudt.
- § 6. De til enhver Tid gældende Bestemmelser, der er fastsat i Forhandling mellem danske og tyske Myndigheder vedrørende Sorteringer og Vægt paa de forskellige Fiskearter, skal nøje overholdes.
- § 7. Overtrædelse af Bestemmelserne i denne Bekendtgørelse medfører Strafansvar efter Lov af 22. December 1939 om Ind- og Udførsel af Fisk og kan tillige medføre Inddragelse af den den paagældende meddelte Tilladelse. Overtrædelse kan derhos medføre, at Forsendelserne af vedkommende kontrolerende Myndighed bliver tilbageholdt for Afsenderens Regning og Risiko.
- § 8. Denne Bekendtgørelse træder i Kraft straks, og samtidig ophæves Bekendtgørelse af 23. September 1940 angaaende Udførsel af Fisk fra Danmark til Tyskland.
(*Landbrugsmin.*)

4.-6. Indenrigsministeriets Bestemmelser vedrørende Indkvartering af tyske Tropper i Danmark.¹⁾

Efter Forhandling med de tyske militære Myndigheder fastsættes herved følgende Bestemmelser vedrørende Indkvartering af tyske Tropper i Danmark.

I.

De tyske militære Myndigheder vil i videst muligt Omfang unnlade Anvendelse af Indkvartering hos private Borgere, men fortrinsvis foretage Indkvartering i de den danske Stat eller Kommuner tilhørende Bygninger, derunder Kaserner, samt i Hoteller eller lign.

II.

Indkvarteringsens Iværksættelse.

A. Indkvartering i danske Kaserner sker i Overensstemmelse med den mellem den danske Generalkommando og den tyske Værnemagt truffne Aftale vedrørende Etablisementernes Fordeling mellem danske og tyske Tropper.

B. Indkvartering udenfor Kaserner.

1. Indkvarteringsydelseerne rekvireres af de tyske Myndigheder paa Landet hos Politimesteren, i Købstæderne hos Borgmesteren (Magistraten).

Den tyske militære Afdeling udsender, hvis Forholdene tillader det, kvartergørende, der hos den civile Øvrighed (Borgmester eller Politimester) rekvirerer Afdelingens Kvarterer i Overensstemmelse med en af Afdelingen udstedt Fortegnelse over Styrken.

Den civile Øvrighed tilvejebringer — i givet Fald efter Forhandling med den danske Garnisonskommandant — de omhandlede Indkvarteringsydelse, eventuelt ved Ligning paa de Institutioner eller Personer, der som Ejere, Lejere eller i anden Egenkab har Raadighed over Lokaler eller Arealer som de udkrævede. Den kvartergørende er den paagældende civile Øvrighed behjælpelig med den specielle Fordeling af Tropperne.

Ved Indkvartering paa Landet skal Sognefogederne være Politimesteren behjælpelig med Anvisningen af Kvarterer indenfor de paagældende Sognefogeddistrikter.

Over de enkelte Kvarterer udfærdiges Kvarterbilletter, der underskrevne af den civile Øvrighed afleveres til den kvartergørende (se Bilag 1).

Saa snart Fordelingen af Kvartererne har fundet Sted, paahviler det i Byerne Borgmesteren, paa Landet Politimesteren at give den enkelte Kvartervært Besked om den Indkvarteringsydelse, der er paalignet ham. Paa Landet vil Sognefogederne være Politimesteren behjælpelig hermed.

Kvarterformanden i hvert Kvarter afleverer den for vedkommende Kvarter udfærdigede Kvarterbillet til Kvarterværten. Den øverste Del af Billetten beholder Kvarterværten; den nederste Del underskrives af ham og gives ved Afmarchen fra Kvarteret til Kvarterformanden, som derefter afleverer den til sin Afdeling.

1) Jfr. Skrivelser af 9.-11.-1944 og 13.-1.-1945.

2. Er den militære Afdeling forinden Indkvarteringsydelse ikke i Stand til at opsøge Politimesteren, sker Henvendelse vedrørende Indkvarterings Ordning til Sognefogden.

3. Ved den civile Øvrigheds Paaligning af Indkvarteringsydelse bør det iagttages, at Indkvarteringsbyrden saa vidt muligt *fordeles ligeligt* paa Kvarterværterne i Forhold til Størrelsen af disse Lokaler eller Lejligheder og Udenomsplads.

Indkvartering i Staten tilhørende Slotte kan kun finde Sted med Bemyndigelse fra de danske og tyske Centralmyndigheder.

Indkvartering med Bospisning kan kun finde Sted hos Personer, der fører selvstændig Husholdning paa Stedet.

Medlemmer af den tyske Værnemagt, der er paa Tjenesterejser, bliver af de militære Myndigheder principielt indkvarteret i Hoteller; de civile Myndigheder (Borgmester eller Politimester) behøver ikke at medvirke ved denne Indkvartering.

III.

De enkelte Indkvarteringsyndelser og Godtgørelsen derfor.

De i nærværende Afsnit fastsatte Indkvarteringssatser gælder alene for Indkvartering hos Private.

A. Kvarterer.

Følgende Kvarterer stilles til Raadighed:

1. For Officerer af Generalsklassen og dermed ligestillede 2 Værelser til eget Brug. For andre Officerer og ligestillede 1 Værelse til eget Brug.

Kvartererne skal være forsynet med Seng for hver af de indkvarterede, passende Møbler samt Belysningsmidler.

2. Ved Indkvartering med Seng af „Oberfeldwebel“ og „Feldwebel“, Befalingsmænd af lavere Grader samt menigt Mandskab skal ydes Soveplads i et til Beboelse egnet sundt og tørt Værelse forsynet med en Seng og Sengetøj pr. Mand.

Ved Indkvartering uden Seng skal ydes et tæt og tørt Lokale forsynet med fornødent Liggestraa og saa vidt muligt et Tæppe eller Dækken pr. Mand.

3. Skrivestuer, Vagtstuer og Arrestlokaler rekvireres efter Fornødenhed.

4. Lokalerne skal i fornødent Omfang holdes oplyst af Kvarterværten.

De indkvarterede maa selv sørge for Renholdelse af Lokalerne.

5. Som Godtgørelse for de ovennævnte Indkvarteringsyndelser betaler de militære Myndigheder.:

<i>Officerer</i>	100 Øre pr. Værelse pr. Dag
„Oberfeldwebel“ og „Feldwebel“	
med Seng	60 - - Mand - -
uden Seng	40 - - - - -
<i>Befalingsmænd af lavere Grader og menige</i>	
med Seng	50 - - - - -
uden Seng	30 - - - - -
<i>Skrivestuer</i>	100 - - Værelse - -
<i>Vagtstuer</i>	30 - - - - -
<i>Arrester</i>	20 - - - - -

Da den tyske Værnemagt i Danmark er selvforsynende med Brændsel, skal eventuel Opvarmning af Kvarteret normalt ske ved Værnemagtens Foranstaltning.

For saa vidt Brugsgenstande hører til det sædvanlige Udstyr eller sædvanligvis finder Anvendelse i de Lokaler, der er stillet til Raadighed for Indkvartering, bliver de ikke særskilt betalt af Værnemagten.

6. Ved *Masseindkvartering* (d. v. s. stærkt sammentrængt Indkvartering under primitive Forhold f. Eks. i Lader og lign.) træffes særlig Aftale mellem de militære Myndigheder og den danske civile Øvrighed (Borgmester eller Politimester) om Indkvarteringsgodtgørelsens Størrelse, dog saaledes at Godtgørelsen i Almindelighed højst kan udgøre 15 Øre pr. Mand pr. Dag for lavere Befalingsmandsgrader og menige. For

1941. højere Grader betales ved Masseindkvartering de forannævnte Satser for Indkvartering med et Fradrag paa 50 %.

7. Hvis der stilles større Lokaler eller en hel Lejlighed til Raadighed for Indkvartering, og Indkvarteringsgodtgørelsen ikke skønnes at være rimelig efter de normale Satser, jfr. foran, f. Eks. paa Grund af for ringe Udnyttelsesmulighed, kan der ligeledes træffes anden Aftale med Hensyn til Indkvarteringsgodtgørelsen.

Endvidere maa der træffes nærmere Aftale i Tilfælde af, at der overlades Lokaler til andre militære Formaal end foran anført, f. Eks. til Kontorer.

Ligeledes kan der ved Indkvartering i Sommerforlystelsessteder, Restauranter og andre Virksomheder, der ikke er Hoteller eller Herbergsvirksomheder, efter Overenskomst ydes en passende Erstatning, naar disse Lokaler paa Grund af Indkvarteringen lider særlig Skade.

8. Ved Indkvartering i Hotelværelser og Værelser i Herbergsvirksomheder finder foranstaaende Satser ikke Anvendelse.

Herfor gælder følgende Bestemmelser:

Ved Ydelse af sædvanligt Natlogi og sædvanlig Betjening betaler de militære Myndigheder for Tilvejebringelsen af Hotelværelser eller Værelser i Herbergsvirksomheder den Pris, der er opført i Hotelvejviseren for Danmark. Saafremt Hotelvejviserens Angivelser er ufuldstændige, skal der indhentes Oplysninger hos Centralforeningen for Hotelværtforeninger og Restauratørforeninger i Danmark. For Værelser med Bad gælder Middelpriisen (Prisen mellem den laveste og den højeste Pris) som Maksimalpris. Andrager Prisen for Værelset mere end 3,50 Kr., skal der foretages et Fradrag paa 15 pCt., dog saaledes at der mindst skal betales 3,50 Kr. I Sæsonbedrifter skal der udenfor Sæsonen og Opvarmningsperioden foretages et yderligere Fradrag paa 10 pCt. Tiden fra 15. Juni til 31. August regnes som Sæson, Tiden fra 15. Oktober til 31. Marts som Opvarmningsperiode.

Foruden det sædvanlige Tillæg til Karlen skal der betales 15 pCt. af den erlagte Godtgørelse i Drikkepenge.

Bliver mere end 75 pCt. af Værelserne belagt, skal der paa Grundlag af særlige Overenskomster gives et Fradrag af mindst 20 pCt. paa Værelsepriserne.

I denne Godtgørelse er ogsaa indeholdt Vederlag for Slid, der skyldes den almindelige eller militære Benyttelse af Lokalerne, derimod ikke for Beskadigelse eller Slid, der skyldes ekstraordinær Benyttelse af Lokalerne.

B. Staldrum.

Som Godtgørelse for Staldrum betales 30 Øre pr. Hest pr. Dag.

Staldrummene skal være forsynet med de fornødne Staldrekvisitter og saa vidt muligt med Belysningsmidler. Kvarterværten skal levere Strøelse. Renholdelse af Staldrum besørages af de militære Afdelinger. Gødningen tilfalder Kvarterværten uden Vederlag.

C. Værksteder m. v., Magasiner, Garager og Skure.

Som Godtgørelse for Brug af Industrivirksomheder, Værksteder m. v. samt for Slid paa Værktøj ydes en passende Erstatning. Forbrug af Kul, andet Brændselsmateriale eller elektrisk Kraft erstattes efter Dagspris.

Godtgørelse betales endvidere for Brug af Magasiner, Garager og Skure med behørig Hensyntagen til den paagældende Anvendelse.

For Brug af Badeanstalter og Gymnastiksale betales ligeledes passende Godtgørelse.

D. Samlings- og Øvelsespladser.

De militære Myndigheder kan kræve sig overladt Brugen af de til Samlings- og Øvelsespladser fornødne Arealer. Dog bør besaaede eller til Udsæd beredte Arealer, Lucernemark og første Aars Græsmarker saa vidt muligt skaanes for saadan Anvendelse.

For Benyttelse af saadanne Pladser ydes en passende Godtgørelse, der fastsættes efter Overenskomst eller efter lovlig Taksation.

E. Bospisning.

Ved Indkvartering med Bospisning tilkommer der Officerer, „Oberfeldwebel“, „Feldwebel“, Underofficerer og menige samme Forplejning. Forplejningen kan enten bestaa af Fuldkost eller Middag.

Godtgørelsen fastsættes til det Beløb, der af Krigsministeriet til enhver Tid er stillet til Raadighed for de danske militære Kostforplejninger med et Tillæg af 15 %. For Tiden udgør Godtgørelsen for

Fuldkostportion ..... 1,96 Kr.

Middagsportion ..... 0,92 Kr.

Hvis der til Kvarterværterne er betalt eller truffet Overenskomst om større Beløb for de paagældende Ydelser end foran fastsat, har Betalingen eller Overenskomsten kun Gyldighed til Udfærdigelsen af nærværende Bestemmelser.

Naar en Styrke paa over 6 Mand indkvarteres med Bospisning, maa den, hvis Kvarterværten fremsætter Ønske derom, selv tilberede Maden.

Rationerede Varer kan kun udleveres mod Aflevering af Rationeringsmærker.

IV.

A. Særligt vedrørende Ydelser ved Indkvartering hos private af anden Art end de under III omhandlede Ydelser.

a. Rekvisitter, saasom Spande, Koste, Gulvklude og lignende tilvejebringes eller indkøbes af vedkommende Kommune, dog at Udgifterne herved refunderes snarest muligt efter Regning af den tyske Værnemagt.

Iøvrigt kan disse Genstande ogsaa umiddelbart anskaffes af Værnemagten paa egen Bekostning.

b. Saafremt det undtagelsesvis er paakrævet at indkøbe løst Inventar, fremskaffes dette ved Kommunens Foranstaltning og for dennes Regning.

Til Forrentning og Afskrivning af Inventaret betaler den tyske Værnemagt udover den almindelige Indkvarteringsgodtgørelse en Leje, der indtil videre fastsættes til 15 % p. A. af den dokumenterede Udgift ved Inventarets Anskaffelse, eventuelt af den efter Forhandling mellem den paagældende militære og civile Myndighed anslaaede Værdi af det tilvejebragte Inventar.

Disse Genstande kan ogsaa umiddelbart anskaffes af Værnemagten paa egen Bekostning.

c. Faste Indretninger, Skillerum og lignende tilvejebringes ligeledes af Kommunen. Den tyske Værnemagt refunderer Kommunerne de hertil medgaaede Udgifter efter Regning, for saa vidt Indretningerne ikke er anskaffet og betalt af den selv.

d. For saa vidt Anskaffelser er betalt af den tyske Værnemagt, overgaar de anskaffede Genstande til Værnemagtens Ejendom. Faste Indretninger, som Værnemagten har betalt, kan fjernes og medtages af denne. Bygningernes oprindelige Tilstand skal da saavidt muligt genoprettes. Den tyske Værnemagt er dog ogsaa berettiget, men ikke forpligtet, til efter Ønske at overlade de faste, indbyggede Indretninger til Kvarterværten efter Taksationsværdi.

e. Salg af Varer til den tyske Værnemagt og til dennes enkelte Medlemmer kan kun ske med de Begrænsninger, der er fastsat af Ministeriet for Handel, Industri og Søfart i Overensstemmelse med de med den tyske Værnemagt i Danmark truffede Aftaler, jfr. Handelsministeriets Bekendtgørelser Nr. 578 af 4. November 1940 vedrørende Salg til tyske Aftagere af Varer indeholdende Jern, Staal, andre Metaller eller Kautschuk og Nr. 639 af 11. December 1940 vedrørende Salg af Varer til den tyske Værnemagt og dennes enkelte Medlemmer.

B. Om udvidet Indkvartering hos private.

Saafremt det har været nødvendigt for private Institutioner eller Personer at anskaffe almindeligt Indkvarteringsstilbehør (jfr. foran under III A) saasom Senge, Tæpper, Dækkener, Vandfade og lignende, derimod ikke Liggehalm, i større Omfang, end det efter almindelig Praksis efter Politimesterens, eventuelt tillige den stedlige danske militære Kommandants Skøn vilde være rimeligt, undersøges det af disse efter

1941. stedefunden Forhandling med vedkommende Kommunalbestyrelse, i hvilket Omfang det vil være naturligt at paaligne den paagældende private at foretage de fornødne Anskaffelser imod den sædvanlige Indkvarteringsgodtgørelse.

De Ydelser af den omhandlede Art, det herefter ikke med Rimelighed kan paalægges den private at præstere, tilvejebringes og bekostes af Kommunen for dennes Regning, men saaledes at den private yder Kommunen en Leje svarende til 10 % p. a. af de med Anskaffelsen forbundne Udgifter, eventuelt en Godtgørelse svarende til den Udgift, der for Kommunen har været forbundet med Leje af de paagældende Effekter, dog ikke udover et Beløb svarende til 10 % p. a. af Effekternes Værdi.

V.

Udbetaling af Godtgørelse for Kvarterydelse.

Den militære Afdeling indbetaler 3 Gange maanedlig — ved kortere Ophold ved Afmarchen fra Kvarteret eller snarest muligt derefter — til den civile Øvrighed den Godtgørelse, der tilkommer de paagældende Kvarterværter for de ydede Indkvarteringspræstationer, se Bilag 2. Den civile Myndighed afregner derefter med Kvarterværterne i Overensstemmelse med de i den danske Indkvarteringslov og Krigsministeriets Bekendtgørelse af 28. September 1939 fastsatte Regler.

De i Afsnit III fastsatte Godtgørelser har Gyldighed, indtil der paa Grund af ændrede økonomiske Forhold bliver truffet Aftale mellem det danske Indenrigsministerium og den tyske Værnemagt om nye Godtgørelser.

VI.

Erstatning.

Den tyske Værnemagt hæfter for eventuelle Beskadigelser eller Slid, der ikke skyldes den sædvanlige eller militære Benyttelse af de paagældende Rum, for saa vidt den usædvanlige Beskadigelse anmeldes til den tyske Værnemagt og anerkendes af denne.

Hvis allerede stedefundet Indkvartering har foraarsaget særlige Skade for vedkommende Ejere eller juridiske Personer (Hoteller, Sportshaller o. s. v.), kan der i hvert enkelt Tilfælde efter Forhandling mellem vedkommende militære Myndigheder og de danske civile Myndigheder ansøges om Erstatning for eventuelle lidte Skader, for saa vidt disse er paaaiselige.

Ved Udmaalingen af Erstatningen vil der ogsaa blive taget særligt Hensyn til alle Bekostninger saavel som eventuel Bortfald af Indtægter, hvis disse umiddelbart kan henføres til Rekvisitionen af Ydelserne.

9.-6. Bekendtgørelse om Forbud mod visse Demonstrationer.¹⁾

I Medfør af § 2 i midlertidig Lov Nr. 219 af 1. Maj 1940 om skærpet Straf for visse Overtrædelser af borgerlig Straffelov og om Ændring i Politilovgivningen fastsættes herved følgende:

Demonstrationer i Ord eller Gerning, som er egnede til at skade Forholdet til de udenlandske militære Styrker, der efter Overenskomst med den danske Regering befinder sig her i Landet, straffes med Bøde, Hæfte eller Fængsel indtil 2 Aar, saafremt højere Straf ikke er forskyldt efter den øvrige Lovgivning.

Denne Bekendtgørelse træder straks i Kraft.

(Justitsmin.)

18.-6. Undervisningsministeriets Cirkulæreskrivelse til Rektorerne for Gymnasieskolerne om Demonstrationer.²⁾

Ministeriet undlader ikke herved at henlede Rektorerne Opmærksomhed paa, at Justitsministeriet i en Bekendtgørelse af 9. Juni 1941, der straks er traadt i Kraft, har fastsat følgende:

¹⁾ Ophævet ved Bkg. Nr. 223 af 7. Maj 1945. — Jfr. til Bekendtgørelsen Undervisningsministeriets Cirkulæreskrivelser af 18. og 20.-6.-1941 og 27.-1.-1943.

²⁾ Et lignende Cirkulære udsendtes d. 20.-6.-1941 til Skoledirektionerne, Kommunalbestyrelserne og Skolekommissionerne.

„Demonstrationer i Ord eller Gerning, som er egnede til at skade Forholdet til de udenlandske militære Styrker, der efter Overenskomst med den danske Regering befinder sig her i Landet, straffes med Bøde, Hæfte eller Fængsel indtil 2 Aar, saafremt højere Straf ikke er forskyldt efter den øvrige Lovgivning.“ 1941.

Under Henviſning hertil skal man anmode Rektorerne om indtrængende at ville paalægge Skolernes Elever at afholde sig fra Demonstrationer af enhver Art.

Handelsministeriets Cirkulær-Skrivelse til Politidirektøren i København og samtlige Politimestre om Salg til tyske Skibe. 27.-6.

Ved Forhandlinger mellem Handelsministeriet, Udenrigsministeriet og den tyske Værnemagt er der truffet Aftale om, at der som Skibsproviant til tyske Marineskibe og Skibe, der fører tysk Rigtstjenesteflag („Reichsdienstflagge“) kun maa sælges *Smør, Kød, Flæsk, Mælk, Æg og Ost samt indtil videre Grøntsager og frisk Fisk*, og at Salget skal finde Sted gennem et tysk Marineintendantur („Marineverpflegungsamt“) — for Tiden beliggende i København, Aarhus, Aalborg, Frederikshavn og Thisted. Man hender i denne Forbindelse Opmærksomheden paa Bestemmelserne i § 2 a i Bekendtgørelse Nr. 639 af 11. December 1940 vedrørende Salg af Varer til den tyske Værnemagt og til dennes enkelte Medlemmer, hvorefter Salg af Smør, Kød, Flæsk, Mælk, Æg og Ost skal finde Sted gennem vedkommende danske Eksportudvalg i Overensstemmelse med de af Landbrugsministeriet herom fastsatte Forskrifter. *Al anden Skibsproviant* kan kun undtagelsesvis sælges til de nævnte Skibe og kun efter særlig Tilladelse fra Udenrigsministeriet i hvert enkelt Tilfælde.

Departementet for Told- og Forbrugsafgifter har i en Cirkulæreskrivelse af 12. d. M. til samtlige Toldsteder instrueret disse i Overensstemmelse med foranstaaende.

Under Henviſning til foranstaaende skal man efter Aftale med Udenrigsministeriet anmode om, at samtlige Skibsprovianteringshandlere, der er Politiet bekendt, maa blive instrueret om, at de fremtidig ikke vil være berettiget til direkte at falbyde Varer til nævnte tyske Skibe. Endvidere beder man de paagældende Skibsprovianteringshandlere instrueret om, at Salget til den tyske Marienintendantur („Marineverpflegungsamt“) — bortset fra Tilfælde, hvor Tilladelse fra Udenrigsministeriet foreligger — kun maa omfatte Smør, Kød, Flæsk, Mælk, Æg og Ost samt indtil videre Grøntsager og frisk Fisk, saaledes at Varen vel kan bringes ombord direkte fra Skibsprovianteringshandlerne, men kun efter forudgaaende Rekvisition af den tyske Marineintendantur („Marineverpflegungsamt“).

Man anmoder Politiet om i videst muligt Omfang at ville paase Overholdelsen af Bestemmelsen i denne Cirkulær-Skrivelse samt iøvrigt Bestemmelserne i Bekendtgørelse Nr. 639 af 11. December 1940 vedrørende Salg af Varer til den tyske Værnemagt og til dennes enkelte Medlemmer.

Krigsministeriets Cirkulæreskrivelse om Indtræden i Frikorps „Danmark“. 1)

8.-7.

Den danske Regering har givet Tilladelse til, at faste Befalingsmænd af Linien, Reserven (Forstærkningen) o. l. og hjemsendte værnepligtige (Befalingsmænd o. l. og menige) fra den danske Hær melder sig til Frikorps „Danmark“. Medlemmer af Frikorpset vil faa Lønning m. v. i Overensstemmelse med tyske Bestemmelser og for deres Person og Familie være undergivet de almindelige tyske Forsorgsbestemmelser.

Adgang til at melde sig til Indtræden i Frikorpset har enhver til Hæren hørende fast Befalingsmand af Linien, Reserven (Forstærkningen) o. l. samt enhver hjemsendt værnepligtig (Befalingsmand o. l. og menig). Tjenstgørende værnepligtige (Befalingsmænd o. l. og menige) til pligtig Tjeneste har ikke Adgang til at melde sig. Anmeldelse til Frikorpset sker paa de i Pressen opgivne Steder.

Ovenstaaende vil af Afdelinger m. fl. være at bekendtgøre for tjenstgørende faste Befalingsmænd af Linien, Reserven (Forstærkningen) o. l., ligesom der vil være at give de paagældende fornøden Frihed til Anmeldelse (Mønstring) ved Frikorpset.

1) Jfr. Lov Nr. 527 af 22.-12.-1941 og Lov Nr. 68 af 1.-3.-1943 samt Cirkulæreskrivelse af 1.-6.-1943.

1941. *Faste Befalingsmænd af Linien, Reserven (Forstærkningen)* o. l., der efter Anmeldelse til Korpset faar Meddelelse om at være antaget, indsender Ansøgning om Tilladelse til at træde uden for Nummer samt om Rejsetilladelse til Udlandet. Personel, der faar Tilladelse til at træde uden for Nummer, vil kunne forvente at faa Tilladelse til at genindtræde i Nummer, naar Tjenesten ved Korpset ophører paa lovlig Vis.

Samtlige Ansøgninger fra faste Befalingsmænd o. l. i Sagens Anledning fremsendes uopholdeligt ad Kommandovejen til Krigsministeriet. Ingen kan frigøres, førend Krigsministeriets Bestemmelse foreligger. Ansøgninger vil kunne forventes imødekommet i det Omfang, Tjenesten tillader dette.

Hjemsendte værnepligtige (Befalingsmænd o. l. og menige), der ønsker at indtræde i Frikorpset, skal indsende Ansøgning om Rejsetilladelse til Udlandet gennem deres militære Underafdeling. Saadan Rejsetilladelse meddeles de paagældende af den dertil beføjede Myndighed, idet der ses bort fra, om de paagældende maatte være bestemt til Genindkaldelse.

Det maa ikke vanskeliggøres for de paagældende at indtræde i Korpset.

23.-7. *Ægeksportudvalgets Meddelelse om Salg af Æg til den tyske Værnemagt.*

Foranlediget af talrige Henvendelser ønsker Landbrugsministeriets Ægeksport-Udvalg at gøre opmærksom paa, at Salg af Æg til den tyske Værnemagt og dennes enkelte Medlemmer kun maa finde Sted i Henhold til Handelsministeriets Bekendtgørelse af 11. December 1940.

For Æg er Reglerne som følger:

1. Udlevering af Æg til den tyske Værnemagts *Afdelinger*, herunder Kantiner, maa kun finde Sted fra autoriserede Ægeksportører og disses Pakkerier samt fra Skibsprovierteringsforretninger, der har særlig Tilladelse.

2. Ved Afhentningen af Æg til *Afdelinger* inden for Værnemagten, herunder Kantiner, afleverer Modtageren en Bestillingsseddel som vedlagte, udfyldt i to Eksemplarer. Det ene Eksempel indsender den danske Sælger til Landbrugsministeriets Ægeksport-Udvalg, Axelborg, København V, der, efter at Betalingen fra de tyske Myndigheder har fundet Sted i Check til Udvalget, afregner den danske Sælger til en Pris, der fastsættes af Ægeksport-Udvalget. Det er Sælgeren forbudt at modtage Betaling fra Værnemagten.

3. Salg til *enkelt Medlemmer* af den tyske Værnemagt er ikke forbeholdt de autoriserede Eksportører; det kan finde Sted mod kontant Betaling, hvis det efter loyalt Skøn kun drejer sig om smaa Partier til den enkeltes rimelige personlige Forbrug.

29.-7. *Handelsministeriets Cirkulær-Skrivelse til Politidirektøren i København og samtlige Politimestre om Udskænkning af stærke Drikke til Medlemmer af den tyske Værnemagt.*

Efter Forhandling mellem Udenrigsministeriet og den tyske Værnemagt i Danmark skal man meddele, at der er truffet følgende Aftale vedrørende Adgang for Medlemmer af den tyske Værnemagt, der er indkvarteret eller modtager Forplejning i Beværtninger og Gæstgiverier med Bevilling uden Ret til Udskænkning af stærke Drikke, til at nyde stærke Drikke, jfr. herved Bestemmelserne i § 1, Stk. 3, i Beværterloven af 15. Marts 1939:

1. I de nævnte Beværtninger m. v. maa stærke Drikke nydes af Medlemmer af den tyske Værnemagt, der er indkvarteret eller modtager Forplejning i vedkommende Virksomhed, samt af andre tyske Soldater, der er i Følge med disse. Derimod maa stærke Drikke ikke nydes af andre.

2. Stærke Drikke maa alene nydes i et særligt Lokale, hvortil kun de under 1) nævnte Personer har Adgang, men derimod ikke i Lokaler eller paa Omraader, hvortil andre samtidig har Adgang.

3. Beværtere og Gæstgivere med Bevilling uden Ret til Udskænkning af stærke Drikke maa hverken medvirke ved Fremskaffelsen, Opbevaringen eller Serveringen af stærke Drikke.

Idet man vedlægger et Antal Særtryk af nærværende Cirkulær-Skrivelse, som man

ved Politiets Foranstaltning beder omdelt til samtlige Beværtere og Gæstgivere med 1941.
Bevilling *uden* Ret til Udsækning af stærke Drikke, skal man anmode om, at det
indskærpes de paagældende Beværtere og Gæstgivere, at de nøje maa iagttage, at
foranstaaende Regler overholdes.

Handelsministeriets Bkg. ang. Godk. af visse Entreprenør- og Byggearbejder. Se S. 140. 19.-8.

Lov Nr. 349 om Forbud mod kommunistiske Foreninger og mod 22.-8.
kommunistisk Virksomhed.¹⁾

§ 1.

Alle kommunistiske Foreninger og Sammenslutninger forbydes, og de bestaaende
kommunistiske Foreninger og Sammenslutninger vil straks være at opløse.

Kommunistisk Virksomhed eller Agitation af enhver Art er forbudt. Dette gælder,
uanset om der foreligger Tilslutning til nogen Forening.

Overtrædelse af foranstaaende Bestemmelser straffes med Bøde, Hæfte eller Fæng-
sel indtil 8 Aar.

§ 2.

Personer, hvis Adfærd har givet særlig Grund til at antage, at de vil deltage i
kommunistisk Virksomhed eller Agitation, kan efter Justitsministerens Bestemmelse
eller med hans Godkendelse tages i Forvaring, naar dette skønnes nødvendigt af Hen-
syn til Statens Sikkerhed eller dens Forhold til fremmede Magter.

Enhver, der tages i Forvaring i Medfør af 1ste Stykke, skal inden 24 Timer frem-
stilles for Københavns Byret, der ved Kendelse beslutter, om Forvaringen skal opret-
holdes. Begæringen om Forvaringens Opretholdelse vil, naar Justitsministerens Bestem-
melse eller hans Godkendelse foreligger, være at tage til Følge, medmindre der maa
antages at foreligge en aabenbar Føjtagelse med Hensyn til vedkommendes Identitet
eller hidtidige Deltagelse i kommunistisk Virksomhed eller Agitation.

Saafernt det ikke kan naas inden 24 Timer at fremstille den, der er taget i For-
varing, for Københavns Byret, vil han inden samme Frist være at fremstille for en
anden Dommer ved Underret, der modtager hans Forklaring. Beslutning om Forvar-
ingstagselse træffes ogsaa i dette Tilfælde snarest muligt af Københavns Byret.

Over for Byrettens Kendelse kan saavel den, der er taget i Forvaring, som det
offentlige rejse Kæremaal til Højesteret. Kæremaal, der rejses af det offentlige, har
opsættende Virkning.

Forvaringen skal ophøre, saa snart den ikke længere skønnes nødvendig af Hen-
syn til Statens Sikkerhed eller dens Forhold til fremmede Magter. Bestemmelse herom
træffes af Justitsministeren.

Justitsministeren giver hver 3die Maaned til et af Rigsdagens to Ting nedsat Ud-
valg Meddelelse om, hvilke Personer der i den forløbne Periode har været taget i For-
varing i Medfør af foranstaaende Bestemmelser, med Angivelse af Grundlaget for
Forvaringstagselsen.

§ 3.

Den Formue, der maatte tilhøre de kommunistiske Foreninger og Sammenslutnin-
ger, samt disse Foreningers og Sammenslutningers Arkiv, Protokoller o. lign. vil være
at tage i Bevaring af det offentlige.

§ 4.

Denne Lov, der ikke gælder for Færøerne, træder i Kraft straks. (*Justitsmin.*)

Bekendtgørelse Nr. 376 om Tillæg til Bekendtgørelse Nr. 578 af 4. November 1940 1.-9.
vedrørende Salg af Varer indeholdende Jern, Staal, andre Metaller eller Kautsjuk.

I Medfør af Bestemmelserne i Lov Nr. 406 af 3. August 1940 om erhvervsøkon-
omiske Foranstaltninger, Vareforsyning m. v., jfr. Lov Nr. 133 af 29. Marts 1941, fast-
sættes herved følgende:

§ 1.

De i Bekendtgørelse Nr. 578 af 4. November 1940 vedrørende Salg af Varer inde-

¹⁾ Ophævet ved foreløbig Lov Nr. 216 af 7. Maj 1945. Se til Loven Cirkulæreskrivelse af 18. November 1941.

1941. holdende Jern, Staal, andre Metaller eller Kautsjuk nævnte Organisationer bemyndiges til at opkræve et Gebyr for Behandlingen af Ansøgninger om Godkendelse af Aftaler, der omfattes af Bekendtgørelsen. Gebyret skal anvendes til Dækning af de med Organisationernes Arbejde med de paagældende Sager forbundne Udgifter. Gebyrets Størrelse fastsættes efter Aftale med Ministeren for Handel, Industri og Søfart.

§ 2.

Denne Bekendtgørelse træder i Kraft straks.

(*Handelsmin.*)

- 26.-9. Industriraadets Cirkulære til Medlemmerne af Industriraadsorganisationen vedrørende Kontrol med Industri-Leverancer mod Betaling over dansk-tysk Clearingkonto.

Fra Regeringens Side har man ønsket gennem Industriraadet at gøre Industrien bekendt med en Række nye Bestemmelser, der maa iagttages, naar en Virksomhed modtager Forespørgsel eller Ordre paa Levering af *Industrivarer til Tyskland* mod Betaling over den dansk/tyske Clearingkonto. I Tilslutning til de Cirkulæreskrivelser, sidst af 5. November 1940, der herfra tidligere er udsendt vedrørende Spørgsmaalet om Godkendelse af — og Sikring af Betalingsmuligheder for — saadanne Leverancer, gives nedenfor efter Henstilling fra Regeringen en Oversigt over samtlige de *Bestemmelser*, der fremtidig gælder for Gennemførelse af Industrileverancer til Tyskland.

I.

*Godkendelse af Tilbud og Fremskaffelse af Betalingsmuligheder
over dansk/tysk Clearingkonto.*

Anmeldelse.

I en Skrivelse til Industriraadet har Handelsministeriet fastsat, at en Virksomhed, naar den modtager Forespørgsel eller Ordre paa Levering af Varer til Tyskland, paa det tidligst mulige Tidspunkt, forinden Kontrakt afsluttes, og senest samtidig med at Tilbud afgives, maa indsende *Anmeldelse* herom. Anmeldelsen, der stiles til Udenrigsministeriets Kommitterede i Industrisager, indsendes til Industriraadet i 2 Eksemplarer og maa indeholde Oplysninger om:

- 1) Ordregiverens Navn og Adresse (evt. ligeledes den tyske Institution, hvorigennem Ordren er fremsendt).
- 2) Arten og Omfanget af Ordren.
- 3) Ordresummen.
- 4) Tidspunktet for Modtagelsen af Forespørgslen.
- 5) Leveringstiden.
- 6) De paaregnede Betalingsterminer.
- 7) Omfanget og Arten af de forudsete Raamateriale-Leveringer fra Tyskland til den paagældende Ordre.

Kalkulation.

Da Leverancer mod Betaling over den dansk/tyske Clearingkonto finansieres af Staten, har Regeringen besluttet at gøre Betalingen for Industrileverancer til Tyskland betinget af, at de enkelte Ordre underkastes en *Priskontrol*, forinden der kan meddeles Godkendelse og deraf følgende Finansierings-Tilsagn for Leverancerne. Gennemførelsen af denne Priskontrol, der varetages af Udenrigsministeriets Kommitterede i Industrisager, og hvis Formaal er at sikre en efter de nuværende Forhold afpasset Begrænsning af den indvundne Fortjeneste, sker gennem Indsendelse af den *Kalkulation*, der har ligget til Grund for Afgivelse af Tilbudet paa den omhandlede Leverance. Saasnaart Tilbudet er afgivet, maa Virksomheden derfor indsende Kalkulationsoplysningerne, der skal være udfærdiget paa Tro og Love i Overensstemmelse med Virksomhedens indhøstede Erfaringer fra tidligere udførte, tilsvarende eller lignende Arbejder. Oplysningerne indsendes til Industriraadet, der videregiver Kalkulationsoversigten til Udenrigsministeriets Kommitterede i Industrisager. Oplysningerne arkiveres og behandles i særlig fortrolig Form, saaledes at de ikke vil følge Sagens Gang i andre Instanser.

Kalkulationen udfærdiges i Overensstemmelse med de af Virksomheden normalt

benyttede Kalkulationsmetoder, idet dog Tilbudsprisen skal være opdelt i følgende 1941.
Poster:

- a) Kalkulerede Udgifter til *Materialer* og andre *Anskaffelser* udefra. Der ønskes Angivelse af Art, Mængde og kalkulerede Priser paa de til Leverancen medgaaende Materialer, herunder Færdigdele leveret af andre Virksomheder samt Assistancearbejder ydet af saadanne. Hvis kalkulerede Udgifter til Driftsmaterialer, f. Eks. Brændsel, ikke henregnes til Omkostningerne, men til Materialeudgifter, maa disse Driftsmaterialeudgifter angives som særlige Poster.
- b) Kalkuleret *Arbejdsløgn* til de Arbejdere, der forventes at blive *direkte* beskæftiget med den paagældende Leverance („den produktive Arbejdsløgn“).
- c) Kalkulerede *Omkostningstillæg*, herunder Materialeleverings- og Lageromkostninger, Fabrikations-Driftsudgifter, Afskrivninger af Driftsanlæg samt Generalomkostninger.

Afskrivningerne skal ske med de af Skattevæsenet godkendte Procentsatser, der vil kunne anvendes paa Anlæggenes nuværende Værdi, f. Eks. som angivet ved Assuranceværdien.

Generalomkostningerne skal svare til den paagældende Leverances Andel i Virksomhedens Centraladministration og eventuelle Salgsorganisation.

Saa vel Afskrivningerne som Generalomkostningerne fordeles paa en Produktion svarende til det nærmest foregaaende Regnskabsaar, eller de nærmest foregaaende 4 Kvartaler, hvis Virksomheden normalt benytter denne Fremgangsmaade, og med Angivelse af den Omsætning, paa hvilken disse Udgifter er fordelt.

Hvis der i Omkostningstillæggene er indkalkuleret *Forrentning* af Driftsanlæggene, maa det hertil anslaaede Beløb udskilles og anføres særskilt.

- d) Eventuelle Udgifter til *Patenter*, *Licenser* og *Provision* specificeres for hver enkelt Post. Det bemærkes, at der i Almindelighed ikke vil kunne godkendes Priser, hvori er inkluderet Provision til herværende Agenter. Er der desuagtet forudset Betaling af en saadan Provision, maa denne specielt motiveres og kan kun forventes godkendt af Udenrigsministeriet, naar ganske særlige Forhold maatte foreligge.
- e) Kalkuleret *Nettofortjeneste*.

Godkendelse af Prisen vil ikke kunne forventes, medmindre Nettofortjenesten (inkl. Forrentning af Driftsanlæggene) ligger indenfor en nærmere efter de nuværende Forhold afpasset Grænse. Der kan i Tilfælde, hvor særlige Forhold taler derfor, saaledes ved Nykonstruktioner eller ved en ekstraordinær Usikkerhed i Forbindelse med Leverancen, kalkuleres med en vis Margin til Dækning af en saadan Risiko, men de deraf følgende Risikotillæg maa i saa Fald fremgaa af Kalkulationen. Endvidere vil Udenrigsministeriets Kommitterede i Industrisager som vejledende Retningslinje ved Bedømmelsen af den enkelte Kalkulation kunne benytte de af Virksomheden paa anden Maade — til Hjemmemarkedet eller til Ekspert — for tilsvarende Leverancer opnaaede Priser. Med Henblik herpaa kan Virksomheden vedlægge Brochurer, Prislistes, Maksimalpris-Meddelelser el. a. Oplysninger til Vejledning. Forsaa vidt angaar saadanne ensartede Leverancer, som beordres i Henhold til Enhedspris-Kontrakter, vil Bedømmelsen af de ansatte Priser hos Udenrigsministeriets Kommitterede i Industrisager kunne ske under Hensyntagen til Forholdene i Branchen og de i Leverancen deltagende Virksomheder under eet.

Hvor Forholdene taler derfor, vil Udenrigsministeriets Kommitterede i Industrisager kunne forlange indsendt Kalkulationsoplysninger fra Underleverandører, der maatte deltage i Fabrikationen af en Leverance.

Leverancer kan i Almindelighed ikke forventes godkendt med længere *Leveringstid* end 6 Maaneder fremover, medmindre det drejer sig om udelelige Objekter, eller hvor særlige Forhold gør sig gældende.

Saa fremt Kommitterede ved Sagens Behandling skønner, at der af Hensyn til de almindelige Retningslinier, som bør følges, maa foretages Ændringer i det afgivne Tilbud, vil Meddelelse herom snarest tilgaa Virksomheden. Endelig Aftale med Køberen om Kontraktprisen kan ikke træffes, før denne er godkendt og Meddelelse herom sendt

1941. til Virksomheden gennem Industriraadet. Kommitteredes Godkendelse vil fremkomme som et Tilsagn om, at Betalingen kan finde Sted over den dansk/tyske Clearingkonto og vil blive betinget af, at Virksomheden erklærer sig villig til paa Opfordring at forelægge og dokumentere *Efterkalkulationer*, der først kan opstilles, naar Arbejdet er afsluttet, og som kan afgives gennem en af Virksomheden udpeget statsautoriseret Revisor.

Endelig Aabning af Betalingsmulighederne finder dog først Sted, naar de til Leverancens Gennemførelse *øvrige Tilladelser*, nemlig Udførselstilladelse eller andre lignende Tilladelser fra andre Instanser, jfr. nedenfor under II, foreligger, hvorved det bemærkes, at der i Almindelighed kun kan regnes med Opnaaelse af Udførselstilladelse, saafremt samtlige til Ordren medgaaende Materialer leveres fra Tyskland. Naar saadanne andre Tilladelser er nødvendige, viderebehandler Industriraadet Sagen med de paagældende Instanser.

II.

Fremskaffelse af Udførselstilladelse.

Foruden den ovenfor under I nævnte Godkendelse af Tilbudsprisen varetager Industriraadet Spørgsmaalet om Fremskaffelse af Udførselstilladelse for den omhandlede Leverance.

Jern, Metaller og Gummi.

Ved Bekendtgørelse af 4. November 1940 har Handelsministeriet fastsat, at der til Salg af Varer indeholdende *Jern, Staal el. a. Metaller* af en samlet Vægt paa over 50 kg eller *Kautsjuk* til tyske Aftagere kræves speciel Godkendelse fra Direktoratet for Vareforsyning, hvilken Godkendelse er betinget af, at der foreligger Sikkerhed for, at de medgaaende Materialer vil blive *kompenseret* fra Tyskland. Forsaavidt en Leverance falder ind under disse Bestemmelser, indsender Virksomheden til Industriraadet i 2 Eksemplarer følgende Oplysninger:

- 1) Den Vægtmængde Jern og Staal, der medgaar til Ordrens Effektivering.
- 2) Det Kontrolnummer, som den tyske Ordregiver er forpligtet til at afgive for Forbruget af Jern og Staal, med den til Kontrolnumret hørende Vægtmængde. (Et Kontrolnummer ser f. Eks. saaledes ud: WM VI 5520/II/41).
- 3) Specifikation over de nødvendige andre Metalsorter, der kræves til Ordrens Udførelse, med Vægtangivelse for hver Metalsort.
- 4) Vægten af den Kautsjukmængde, der indgaar i Leverancen.
- 5) Forsaavidt Ordren bestaar i *Bearbejdning* af Materialer, der leveres af Ordregiveren, maa dette bemærkes i Materialespecifikationen.

Det under Pkt. 2 nævnte *Kontrolnummer* maa være afgivet gennem den herværende tyske Wehrwirtschaftstab, ligesom der fra Wehrwirtschaftstabs Side for de under Pkt. 3 og 4 nævnte Varers Vedkommende maa foreligge *Anvisninger*, der godtgør, at de angivne Mængder Metaller og Kautsjuk vil kunne indkøbes og kompenseres fra Tyskland.

Industriraadet træder dernæst i Forbindelse med Direktoratet for Vareforsyning med Henblik paa Ordrens Godkendelse i Henhold til Handelsministeriets Bekendtgørelse af 4. November 1940. Saafremt Ordren godkendes, gives Godkendelsen i Form af en Udførselstilladelse eller Tilsagn om Udførselstilladelse, der fremsendes til Virksomheden fra Industriraadet.

Andre Varer.

Angaar Ordren Levering af *andre Varer* end ovenfor nævnt, vil det som anført i Almindelighed være en Forudsætning for Tildeling af Udførselstilladelse, at samtlige medgaaende Materialer leveres fra Tyskland. Industriraadet, som derfor maa være i Besiddelse af en Oversigt over de medgaaende Materialer og Oplysninger om disses Fremskaffelse, træder i Forbindelse med Direktoratet for Vareforsyning med Henblik paa Udstedelse af den for Varernes Afsendelse fornødne Udførselstilladelse.

III.

a) De i Afsnit II givne Regler finder ligeledes Anvendelse paa Leverancer af Varer

indholdende Jern, Staal, andre Metaller eller Kautsjuk til tyske Aftagere her i 1941. Landet, i Reglen den tyske Værnemagt.

- b) Hvad specielt *Skibsreparationer* for tysk Regning angaar, henvises forsaavidt angaar Afsnit I, II og III til derom særlig affattat Cirkulære, der er tilstillet de interesserede Virksomheder.¹⁾
- c) Ved Salg af *alle andre Varer* til den herværende tyske Værnemagt maa Tilladelse forud indhentes direkte fra Udenrigsministeriet, saafremt Ordrebøbet overskrider 200 Kr., jfr. Reglerne i Bekendtgørelsen af 11. Dec. 1940.

Til Slut skal bemærkes, at Raadet gerne er villig til at yde Virksomhederne den bedst mulige Støtte gennem Formidlingen af de enkelte Sager, som indsendes til Raadet, ligesom Raadet er beredt til at yde Virksomhederne den nødvendige Orientering og Vejledning.

Handelsministeriets Bekendtgørelse om Ændring i Bekendtgørelse Nr. 337 af 25. Juni 1940 angaaende Ind- og Udførsel af Penge og Værdipapirer m. v. 2.-10.

I Medfør af § 7 i Lov Nr. 406 af 3. August 1940 om erhvervsøkonomiske Foranstaltninger, Vareforsyning m. v., jfr. Lov Nr. 133 af 29. Marts 1941, bestemmes her ved følgende:

§ 1.

Til § 14 i Bekendtgørelse Nr. 337 af 25. Juni 1940 angaaende Ind- og Udførsel af Penge og Værdipapirer m. v. føjes som nyt 2. og 3. Stykke:

„Personer, Firmaer eller juridiske Personer, der hører hjemme eller driver Virksomhed her i Landet, maa ikke uden Tilladelse fra Danmarks Nationalbank modtage Kapitalindskud (Kontant, i Varer eller paa anden Maade) eller Sikkerhed (Kaution, Garanti) fra ikke her hjemmehørende Personer, Firmaer eller juridiske Personer.

Personer, Firmaer eller juridiske Personer, som hører hjemme her i Landet, maa ikke uden Samtykke fra Danmarks Nationalbank overdrage eller pantsætte danske Værdipapirer til Personer, Firmaer eller juridiske Personer, der ikke hører hjemme her i Landet. Dispositioner, der foretages i Strid hermed, er ugyldige.

§ 2.

Denne Bekendtgørelse træder i Kraft straks.

Handelsministeriets Bekendtgørelse om Tillæg til Bkg. af 19. August 1941. Se S. 141. 22.-10.

Handelsministeriets Bekendtgørelse angaaende Levering af Skibsudstyr og Skibsproviant til Skibe i danske Havne samt om Reparation af fremmede Skibe. 25.-10.

I Medfør af Lov Nr. 406 af 3. August 1940 om erhvervsøkonomiske Foranstaltninger, Vareforsyninger m. v., jfr. Lov af 29. Marts 1941, fastsættes herved følgende:

§ 1.

Levering til fremmede Skibe af Skibsudstyr, f. Eks. nautiske Instrumenter, Tovværk, Wirer, Kæder, Ankre, Sejl- og Presenningsdug, Flagdug, Tjære, Farver, Fernis Bunkerul, Brændsels- og Smøreolier, Arbejdsdragter (Kedeldragter), Søstøvler, Sæbe og Rengøringsmidler, er forbudt.

Direktoratet for Vareforsyning kan dog, naar ganske særlige Omstændigheder skønnes at foreligge, tillade, at der leveres Skibsudstyr til fremmede Skibe i tilstrækkeligt Omfang til, at vedkommende Skib kan fortsætte sin Rejse.

Andragende om saadan Tilladelse fremsættes overfor Statens Skibstilsyn i vedkommende Havn — i Havne, hvor Skibstilsynet ikke er repræsenteret, overfor Toldvæsenet —, der efter stedfunden Undersøgelse forelægger Sagen — om fornødent telefonisk (Tlf. Central 1466) — for Direktoratet for Vareforsyning, Fordelingskontoret.

§ 2.

Levering til danske Skibe af Skibsudstyr maa — hvor ikke særlige Regler for enkelte Varearter maatte være fastsat (f. Eks. Bunkerul, Brændsels- og Smøreolier,

¹⁾ Jfr. herved Bkg. af 25.-10.-1941 og Cirkulære af 2.-3.-1942.

1941. Sejl- og Presenningsdug) — kun ske i et i Forhold til vedkommende Skibs Størrelse og forestaaende Rejse passende Omfang.

§ 3.1)

Levering til fremmede Skibe af rationerede Nærings- og Nydelsesmidler — bortset fra Brød, Mel og Gryn — samt Spirituosa, Krydderier, Tobaksvarer, Honning, Kunsthonning og Marmelade, er forbudt.

Andre Næringsmidler — herunder Brød, Mel og Gryn — maa kun leveres i et Omfang, der i Forbindelse med tilstedeværende Beholdninger af de paagældende Varer svarer til Forbruget til den næste Havn, som vedkommende Skib skal anløbe. Forbruget pr. Uge pr. Mand af følgende Varer ansættes saaledes:

Hvedemel — 420 g, eller Hvedebrød	500 g
Rugmel — 2000 g, eller Rugbrød.....	2500 g
Havre eller Byggryn (Bygmel)	250 g
Kød og Fisk eller Konserver heraf	1000 g
Fedt	250 g
Friske Grøntsager eller Konserver heraf	1000 g
Kartofler	4000 g
Ærter og Bønner.....	300 g
Mælk eller Fløde	½ l Mælk eller 0,35 l Fløde
Æg	2—3 Stk.

Ved Levering af Brød, Mel og Gryn skal Leverandøren forlange særskilt Kvittering af Skibets Fører eller 1ste Styrmand for det leverede Kvantum, indeholdende Oplysning om Skibets Navn og Hjemsted, Besætningens Størrelse, Skibets næste Anløbshavn, Rejsens formodede Varighed samt tilstedeværende Beholdninger af de nævnte Varer. Kvitteringerne skal straks efter Modtagelsen indsendes til Direktoratet for Vareforsyning, Fordelingskontoret, hvorfra der vil blive tilstillet Leverandørerne Rationeringsmærker, svarende til de solgte Kvanta. Blanketter til de ovennævnte Kvitteringer kan rekvireres hos Direktoratet for Vareforsyning, Fordelingskontoret.

§ 4.

Med Hensyn til Levering af Skibsproviant til tyske Marineskibe og Skibe, der fører tysk Rigstjenesteflag („Reichsdienstflagge“), gælder de Regler, som indeholdes i Bekendtgørelse Nr. 639 af 11. December 1940 vedrørende Salg af Varer til den tyske Værnemagt og til dennes enkelte Medlemmer, jfr. Cirkulæreskrivelse af 27. Juni 1941.

§ 5.

Levering til danske Skibe af rationerede Nærings- og Nydelsesmidler kan kun finde Sted mod Aflevering af Rationeringsmærker.

Andre Næringsmidler kan leveres i et Omfang, der svarer til Forbruget til Skibets næste Ankomst til dansk Havn eller — for Skibe i Fart mellem danske Havne — til Forbruget i en Uge.

§ 6.

Til Levering af Materialer i Forbindelse med Reparationer af fremmede Handelskibe kræves Tilladelse fra Ministeriet for Handel, Industri og Søfart. Andragende om saadan Tilladelse indsendes af den Virksomhed, der skal udføre Reparationen, gennem Statens Skibstilsyn i nærmeste Havn, med Angivelse af et Skøn over Arten og Mængden af de Materialer, der vil medgaa til Reparationen.

Er de ønskede Reparationer ikke større end fornødent for at bringe vedkommende Skib i fuldt sødygtig Stand, og skønnes Værdien af det medgaaende Materiale ikke at ville overstige 2.000 Kr., kan den paagældende Tjenestemand under Statens Skibstilsyn paa Ministeriets Vegne give den ønskede Tilladelse. Indberetning herom indsendes da ad tjenstlig Vej til Ministeriet.

For saa vidt angaar Levering af Materialer, indeholdende Jern, Staal eller andre Metaller eller Kautsjuk, gælder derhos vedblivende Reglerne i Bek. Nr. 578 af 4. No-

1) Senere ændret ved Bkg. af 13.-12.-1941, 6.-1. og 29.-10.-1943, se disse.

vember 1940 vedrørende Salg til tyske Aftagere af Varer, indeholdende Jern, Staal, andre Metaller eller Kautsjuk. 1941.

§ 7.

Overtrædelse af de i denne Bekendtgørelse indeholdte Forskrifter straffes efter Reglerne i Lov Nr. 406 af 3. August 1940 om erhvervsøkonomiske Foranstaltninger, Vareforsyning m. v.

§ 8.

Denne Bekendtgørelse træder i Kraft straks.

Undervisningsministeriets Cirkulæreskrivelse til Rektorerne for Statens højere Almenskoler og Sorø Akademis Skole om Skoleforedrag. 29.-10.

Paa given Foranledning skal man herved anmode Dem om, saafremt der maatte blive Spørgsmaal om at arrangere Foredrag paa Skolen af saadanne Personer uden for Skolens Lærerkreds eller om saadanne Emner, som kan gøre det tvivlsomt, om man under de nuværende ekstraordinære Forhold bør lade Foredraget holde paa Skolen, da — forinden endelig Afgørelse træffes — at ville drøfte Sagen med Undervisningsinspektøren for Gymnasieskolerne.

Bekendtgørelse Nr. 459 om Ændring i Bekendtgørelse Nr. 639 af 11. December 1940 vedrørende Salg af Varer til den tyske Værnemagt og til dennes enkelte Medlemmer. 31.-10.

I Medfør af Lov Nr. 406 af 3. August 1940 om erhvervsøkonomiske Foranstaltninger, Vareforsyning m. v., jfr. Lov Nr. 133 af 29. Marts 1941, fastsættes efter Forhandling med Udenrigsministeriet herved følgende:

§ 1.

§ 2, Stk. 1 b. i Bekendtgørelse Nr. 639 af 11. December 1940 vedrørende Salg af Varer til den tyske Værnemagt og til dennes enkelte Medlemmer affattes saaledes: „Varer, der indeholder Jern, Staal eller andre Metaller af en samlet Vægt paa over 50 kg eller Kautsjuk, kan sælges i Overensstemmelse med Forskrifterne i Bekendtgørelse Nr. 578 af 4. November 1940“.

§ 2.

Denne Bekendtgørelse træder i Kraft straks.

(*Handelsmin.*)

Handelsministeriets Cirkulære til samtlige Politimestre om Salg af Varer til den tyske Værnemagt. 31.-10.

Idet man hoslagt fremsender nogle Eksemplarer af Handelsministeriets Bekendtgørelse af D. D. om Ændring i Bekendtgørelse Nr. 639 af 11. December 1940 vedrørende Salg af Varer til den tyske Værnemagt og til dennes enkelte Medlemmer, skal man oplyse, at der ved Behandlingen af Sager vedrørende fornævnte Bekendtgørelse af 11. December 1940 samt Bekendtgørelse af 4. November 1940 vedrørende Salg til tyske Aftagere af Varer indeholdende Jern, Staal, andre Metaller eller Kautsjuk har vist sig nogen Usikkerhed med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvorvidt Varer, der indeholder Jern, Staal eller andre Metaller af en samlet Vægt paa 50 kg og derunder, omfattedes af de paagældende Bekendtgørelser, eller om Salget af disse Varer var frit.

Efter at der vedrørende Spørgsmaalet har været ført Forhandlinger mellem Handelsministeriet, Udenrigsministeriet og den tyske Værnemagt, er det nu udtrykkeligt fastslaaet, at alle Salg til den tyske Værnemagt behandles efter Bestemmelserne i Bekendtgørelsen af 11. December 1940 alene med Undtagelse af Salg af Varer, der indeholder Jern, Staal, andre Metaller af en samlet Vægt paa over 50 kg eller Kautsjuk, hvilke Salg henhører under Bekendtgørelsen af 4. November 1940.

Justitsministeriets Cirkulæreskrivelse vedr. Kommunistloven. 18.-11.

Ifølge § 1, Stk. 2, i Lov Nr. 349 af 22. August 1941 om Forbud mod kommunistiske Foreninger og mod kommunistisk Virksomhed er kommunistisk Virksomhed eller Agitation af enhver Art forbudt, hvilket gælder, uanset om der foreligger Tilslutning til nogen Forening.

1941. Paa given Foranledning skal man anmode D'Herrer om at have Opmærksomheden henvendt paa, om der i Politikredsen sker Uddeling af Skrifter, Pjecer o. lign. af kommunistisk Indhold, foretages Bemalinger eller Paaskrifter paa Plankeværker, Gader eller lign. af saadant Indhold, eller foretages Indsamling af Penge eller andet til kommunistiske Formaal.

Der bør navnlig fra Politiets Side føres Kontrol med, om der paa denne eller anden Maade foretages kommunistisk Agitation paa Kontrolsteder for Udbetaling af Arbejdsløshedsunderstøttelse, i Folkekøkkener eller paa lignende Steder. I Tilfælde af Bemalinger og lignende bør der foruden energisk Efterforskning iværksættes passende Forholdsregler for at hindre Gentagelser, f. Eks. ved øget Patrouillering. Bemalinger skal fjernes saa snart som muligt, efter at der er optaget Beskrivelse, evt. Fotografi, og, hvor det er muligt, sikret Prøver af den anvendte Maling.

Forsaavidt Overtrædelse af fornævnte Bestemmelse konstateres, bør der straks indledes Undersøgelse til Udfindelse af Gerningsmanden, og Sagen, der som meddelt i Justitsministeriets Cirkulæreskrivelse af 4. September 1941 henhører under Statsadvokaten for særlige Anliggender, bør fremmes med størst mulig Hurtighed. Indberetning til Statsadvokaten for særlige Anliggender bør ske omgaaende, og uanset om Gerningsmanden kan findes.

26.-11. Indenrigsministeriets Cirkulæreskrivelse til Amtmændene ang. Befolkningens Forhold til den tyske Værnemagt.

Under Henvisning til de paa Mødet i Indenrigsministeriet den 4. September d.A. førte Forhandlinger angaaende Befolkningens Forhold til de herværende Medlemmer af den tyske Værnemagt skal man meddele, at Justitsministeriet har truffet Foranstaltning til, at d'Herrer Amtmænd fremtidig underhaanden direkte fra Politimesterene i Amtet modtager Genpart af de Indberetninger, som Politimestrene indsender til Statsadvokaten for særlige Anliggender. I disse Indberetninger vil fremtidig de enkelte deri omhandlede Forhold blive beskrevet saa udførligt i Indberetningen, at denne indeholder et selvstændigt Referat af det passerede, saaledes at man ikke nøjes med en Henvisning til tidligere i Maanedens Løb afgivne Sær-Indberetninger. Da Indenrigsministeriet fra Statsadvokaten for særlige Anliggender vil modtage Genpart af Politimestrenes Indberetninger, vil det fremtidig ikke være nødvendigt, at de Indberetninger, Amterne modtager fra Politimestrene, indsendes hertil, men Amterne vil i de Tilfælde, hvor de i Indberetningen til Indenrigsministeriet maatte ønske at kommentere eller supplere Politimestrenes Indberetninger, herefter kunne nøjes med Henvisninger til Politiiindberetningernes Indhold om de paagældende Begivenheder.

Justitsministeriet har endvidere paalagt Politimestrene snarest fortroligt at underrette Amterne om forefaldne Episoder m. v. af særlig Interesse. Det vil blive tilstræbt, at disse Meddelelser gives paa den mest praktiske Maade, hvorom der underhaanden maa træffes Aftale mellem Amtmændene og Politimestrene i vedkommende Amt, f. Eks. ved at en Politifuldmægtig eller Lederen af Kriminalpolitiet telefonisk giver Underretning til Amtskontoret.

Af Hensyn til Oprettelsen af Kontrakter mellem danske Grundejere og den tyske Værnemagt vil Amterne paa samme Maade modtage strengt fortrolig Underretning om, hvad der kommer til Politiets Kundskab om Arbejder, der paatænkes eller paabegyndes fra Værnemagts Side.

Efter Justitsministeriets Ønske og i Overensstemmelse med de paa det ovennævnte Møde førte Forhandlinger skal man derhos anmode d'Herrer Amtmænd om efter derom i hvert enkelt Tilfælde af Justitsministeriet fremsat Opfordring at ville foranstalte afholdt lukkede Møder i Amtet til Drøftelse af Forholdet mellem Befolkningen og Repræsentanterne for den tyske Værnemagt. Til saadanne Møder, der tænkes afholdt, naar alvorligere Begivenheder eller gentagne mindre Episoder igennem et længere Tidsrum har fundet Sted i Amtet, bør af Amtmændene indbydes Personer, der repræsenterer et bredt Gennemsnit af den lokale Befolkning, saaledes f. Eks. Medlemmer af de kommunale Raad, Medlemmer af Bestyrelserne for forskellige Foreninger og Organisa-

tioner, saasom Ungdomsforeninger, faglige Foreninger o. lign. samt andre Personer, der har Lejlighed til at udøve Indflydelse paa større Dele af den stedlige Befolkning, f. Eks. lokale Rigsdagsmænd, Præster og Lærere. 1941.

Man vil anse det for mest hensigtsmæssigt, at vedkommende Amtmand som Indbyder til Mødet indleder dette med en Redegørelse for Grunden til, at man har valgt denne fortlroelige Form for at komme i Kontakt med Befolkningen, ledsaget af nogle Udtalelser om den nærmere Foranledning til Mødets Afholdelse og nogle almindelige Bemærkninger om Betydningen af, at Befolkningen i enhver Henseende iagttager en værdig og korrekt Holdning over for Besættelsestropperne. Derefter vil der enten af vedkommende Politimester eller af en ved Justitsministeriets Foranstaltning udsendt Person blive foretaget en nærmere Analyse af det eller de foreliggende Forhold, der har givet Anledning til Mødets Afholdelse. Ministeriet maa mene det rimeligt, at der gives Anledning for Mødets Deltagere til at rette Spørgsmaal til den Taler, som har foretaget den nærmere Behandling af Sagen, og man vil anse det for hensigtsmæssigt, at Mødet afsluttes af vedkommende Amtmand med en fornyet Opfordring til de tilstedeværende om hver indenfor deres Kreds at virke for et gnidningsløst Forhold til Værnemagten.

Det tilføjes, at Justitsministeriet har erklæret sig indforstaaet med, at Omkostningerne ved Mødernes Afholdelse vil kunne udredes af vedkommende Politikasse eller eventuelt fordeles mellem flere Politikasser.

Reskript fra Kongen.

13.-12.

Reskript, som Hans Majestæt Kongen den 13. December 1941 tilstillede Udenrigsministeren. Det lød saaledes:

„ALLERHØJST RESKRIPT TIL UDENRIGSMINISTEREN OM PLIGTERNE
FOR TJENESTEMÆND I UDENRIGSTJENESTEN
CHRISTIAN DEN TIENDE,

af Guds Naade Konge til Danmark og Island, de Venders og Gothers,
Hertug til Slesvig-Holsten, Stormarn, Ditmarsken, Lauenborg og Oldenburg.

Til Vor Udenrigsminister.

I denne for Vort Land saa alvorlige Tid volder det Os dyb Bekymring, at Tjenestemænd i Vor Udenrigstjeneste, med hvilken Vi har betroet Dig Tilsynet, har vist svigtende Forstaaelse af deres Opgaver og Pligter. Ifølge Dine derom aflagte Beretninger har disse Tjenestemænd gjort sig til Talsmænd for den Opfattelse, at de har et Danmark at repræsentere, forskelligt fra det Danmark, der styres af Os og Vor Regering. Disse Tjenestemænd har dog samtidig erklæret deres Troskab over for Os i Vor Egenskab af Landets Konge.

I denne Anledning vil Vi allernaadigst have Dig paalagt at underrette de i Udlandet tjenestegørende Embedsmænd inden for Vor Udenrigstjeneste om, at Tilværelsen af noget andet Danmark end det, som styres af Os og Vor Regering ingenlunde kan anerkendes, og at Vi følgelig ikke har kunnet modtage og ej heller i Fremtiden vil kunne modtage nogen Trokabs erklæring, der ikke samtidig er Udtryk for Pligt troskab over for den af Os udnævnte og derfor eneste lovlige Regering.

Det er vort højeste Maal at sikre Danmarks Selvstændighed og Frihed. Vor Stræben mod dette Maal gør det nødvendigt for Os at kunne paaregne alle Vore Undersaatters og først og fremmest Statens Tjenestemænds Medhjælp i Enighed og Troskab. Vore udsendte Repræsentanter i fremmede Lande har i denne Tid en særlig ansvarsfuld Opgave, og det bør være Dig magtpaaliggende at foreholde dem alle, at de kun kan løse denne Opgave paa en Maade, som er i Fædrelandets sande Interesse, naar de i Troskab og overensstemmende med deres Embedsed følger de af Os og Vor Regering anviste Retningslinjer.

Befalende Dig Gud.

Skrevet paa Amalienborg, den 13. December 1941.

Under vor kongelige Haand og Segl.

(sign.) CHRISTIAN R.

/ (sign.) TH. STAUNING.

1941. Handelsministeriets Bekendtgørelse Nr. 309 om Ændring i Bekendtgørelse Nr. 443 af 13.-12. 25. Oktober 1941 angaaende Levering af Skibsudstyr og Skibsproviant til Skibe i danske Havne samt om Reparation af fremmede Skibe.

I Medfør af Lov Nr. 406 af 3. August 1940 om erhvervsøkonomiske Foranstaltninger, Vareforsyning m. v., jfr. Lov Nr. 133 af 29. Marts 1941, fastsættes herved følgende:

§ 1.

§ 3 i Bekendtgørelse Nr. 443 af 25. Oktober 1941 angaaende Levering af Skibsudstyr og Skibsproviant til Skibe i danske Havne samt om Reparation af fremmede Skibe affattes saaledes:

„Levering til fremmede Skibe af rationerede Nærings- og Nydelsesmidler — bortset fra Brød, Mel, Gryn og Smør — samt Vin og Spirituosa, Krydderier (herunder dog ikke Salt), Tobaksvarer, Honning og Kunsthonning, er forbudt. Direktoratet for Vareforsyning (Frodelingskontoret) kan dog, naar ganske særlige Omstændigheder skønnes at foreligge, tillade Levering af Varer af ovennævnte Art.

Andre Næringsmidler — herunder Brød, Mel, Gryn og Smør — maa kun leveres i et Omfang, der under rimelig Hensyntagen til tilstedeværende Beholdninger af de paagældende Varer svarer til Forbruget til den næste Havn, som vedkommende Skib skal anløbe. Medbragte Beholdninger i Redningsbaade medregnes ikke. Forbruget pr. Uge pr. Mand af nedennævnte Varer ansættes herved saaledes:

Hvedemel — 420 g, eller Hvedebrød	500 g
Rugmel — 2 000 g, eller Rugbrød	2 500 g
Havre- eller Byggryn (Bygmel)	250 g
Kød og Flæsk eller Konserver heraf	2 000 g
Smør eller Fedt	500 g
Friske Grøntsager eller Konserver heraf	3 000 g
Kartofler	7 000 g
Tørrede Ærter og Bønner tilsammen	500 g
Mælk eller Fløde	½ l Mælk eller 0,35 l Fløde
Æg	2—3 Stk.
Marmelade	100 g

For den Tid et fremmed Skib henligger i dansk Havn, maa rationerede Varer udleveres i et Omfang, svarende til det for den danske Befolkning gældende.

Til Skibe, der gaar i regelmæssig Passagertrafik mellem danske og udenlandske Havne, kan foruden til Brug for Mandskabet leveres Proviant i rimeligt Omfang til Brug i Skibets Restauration for Passagerer.

Ved Levering af Brød, Mel, Gryn og Smør eller eventuelt andre tilladte, rationerede Varer skal Leverandøren forlange særskilt Kvittering af Skibets Fører eller 1ste Styrmand for det leverede Kvantum. Kvitteringerne skal straks efter Modtagelsen indsendes til Direktoratet for Vareforsyning, Fordelingskontoret, hvorfra der vil blive tilstillet Leverandørerne Rationeringsmærker, svarende til de solgte Kvanta. Blanketter til de ovennævnte Kvitteringer kan rekvireres hos Direktoratet for Vareforsyning, Fordelingskontoret“.

§ 2.

Denne Bekendtgørelse træder i Kraft straks.

- 22.-12. Lov Nr. 527 om Bemyndigelse til midlertidig at afvige fra visse Bestemmelser i Lov Nr. 112 af 7. Maj 1937 om Hærens Ordning samt i Lov Nr. 113 af 7. Maj 1937 om Søværnets Ordning.¹⁾

§ 1.

§ 2.

I Finansaarene 1941—42 og 1942—43 kan det i Tilfælde, hvor Omstændighederne

1) En tilsvarende Bestemmelse er givet for Finansaaret 1943—44 ved Lov Nr. 68 af 1.-3.-1943, § 2.

særlig taler derfor, tillades Befalingsmænd o. l., der staar uden for Nummer, at indtræde i overtalligt Nummer, indtil et Nummer maatte blive ledigt i det paagældende Vaaben eller Korps. 1941.

(Krigsmin.)

Bekendtgørelse Nr. 553 angaaende Priskontrol med visse Entreprenør- og Byggearbejder for den tyske Værnemagt her i Landet. 23.-12.

I Medfør af Bestemmelserne i Lov Nr. 406 af 3. August 1940 om erhvervsøkonomiske Foranstaltninger, Vareforsyning m. v., jfr. Lov Nr. 133 af 29. Marts 1941, fastsættes herved følgende:

§ 1.

Udenrigsministeriets Kommitterede i Industrisager har Beføjelse til i Forstaaelse med den tyske Værnemagt her i Landet at kontrollere og ændre de Priser, som her i Landet arbejdende Virksomheder betinger sig for Udførelsen af Entreprenør- og Byggearbejder for den tyske Værnemagt her i Landet.

Kontrakter angaaende Udførelsen af Entreprenør- og Byggearbejder for den tyske Værnemagt skal i Fremtiden indeholde Bestemmelse om, at Entreprenøren er forpligtet til at underkaste sig den Kommitteredes Afgørelse med Hensyn til de i Kontrakten betingede Priser.

Er der for Entreprenør- eller Byggearbejder modtaget Betalinger, der ikke er i Overensstemmelse med de godkendte Priser, skal det for meget modtagne Beløb paa Anfordring indbetales til Danmarks Nationalbank til Kredit for den tyske Værnemagt her i Landet.

§ 2.

Udenrigsministeriets Kommitterede i Industrisager er berettiget til ved Gennemførelsen af den i § 1 omhandlede Priskontrol at kræve de paagældende Kontrakter saavel som alle til Bedømmelsen fornødne Oplysninger forelagt af Entreprenøren, der er forpligtet til at meddele de forlangte Oplysninger.

Saafernt der under Udførelsen af allerede godkendte Arbejder foretages Ændringer af prispaavirkende Art, kræves den Kommitteredes Godkendelse af de heraf følgende Prisændringer.

§ 3.

Bestemmelserne i Bekendtgørelse Nr. 578 af 4. November 1940 angaaende Salg til tyske Aftagere af Varer, indeholdende Jern, Staal, andre Metaller eller Kautschuk, samt Bekendtgørelse Nr. 639 af 11. December 1940 angaaende Salg af Varer til den tyske Værnemagt og til dennes enkelte Medlemmer forbliver gældende ved Siden af Bestemmelserne i nærværende Bekendtgørelse.

§ 4.

Overtrædelse af foranstaaende Bestemmelser medfører Straf i Overensstemmelse med Reglerne i Lov Nr. 406 af 3. August 1940 om erhvervsøkonomiske Foranstaltninger, Vareforsyning m. v., jfr. Lov Nr. 133 af 29. Marts 1941.

§ 5.

Denne Bekendtgørelse træder i Kraft den 1. Januar 1942. (Handelsmin.)

Bekendtgørelse om udvidet Anvendelse af de dansk-tyske Overenskomster af 1. Juni 1910 og 1. Juni 1914 samt 6. Januar 1932 angaaende Retshjælpsordningen. 30.-12.

Ved Noteveksling mellem det tyske Udenrigsministerium og det danske Gesandtskab i Berlin af 21. Maj 1940 og 8. Juli 1941 er der mellem Danmark og det tyske Rige truffet Aftale om, at de i Tilslutning til Haagerkonventionen om Civilprocessen af 17. Juli 1905 afsluttede Overenskomster af 1. Juni 1910 og 1. Juni 1914 samt 6. Januar 1932 angaaende Retshjælpsordningen bringes i Anvendelse med Hensyn til Protektoratet Böhmen og Mähren. (Udenrigsmin.)

1942. Justitsministeriets Cirkulæreskrivelse om Strafforfølgning mod Personer, der agter at udrejse til Tyskland eller Norge.

30.-1.

Efter hvad der er oplyst for Justitsministeriet, har der hidtil i de forskellige Politikredse været fulgt en forskellig Praksis med Hensyn til Tilfælde, hvor en Person, mod hvem der verserer en Straffesag, eller som skulde hensættes til Afsoning af Straf, agter at udrejse til Arbejde i Tyskland eller Norge.

I disse Tilfælde vil i Fremtiden følgende Regler være at følge:

I. Tilfælde, hvor den paagældende har Arbejdskontrakt, men endnu ikke har tiltraadt Arbejde i Udlandet.

Udrejse bør søges hindret, naar der mod den paagældende verserer en Straffesag, som maa antages at ville falde ud til Frihedsstraf, men derimod ikke, naar Straffen maa antages kun at blive Bøde.

Er Straffesagen afsluttet med Idømmelse af ubetinget Frihedsstraf, bør Udrejse ligeledes søges hindret. Dette gælder ogsaa i Tiden indtil Ankefristens Udløb samt under iværksat Anke af Sagen fra Domfældtes eller fra det offentliges Side.

Er Straffesagen i 1. Instans faldet ud til Frifindelse, Bøde eller betinget Frihedsstraf, men Sagen paaankes af Anklagemyndigheden, bør Udrejse under Ankesagens Behandling *ikke* søges hindret, medmindre der efter Retsplejelovens almindelige Regler er Grundlag for Anholdelse og Fængsling.

Hensættelse til Afsoning af idømt Frihedsstraf (derimod ikke af Bøder) bør, naar Betingelserne herfor iøvrigt foreligger, ske snarest.

Andragende om Benaadning eller Udsættelse med Afsoning af Frihedsstraf, som motiveres med, at Domfældte ønsker at udrejse for at tage Arbejde i Tyskland eller Norge vil i Almindelighed ikke kunne ventes imødekommet, og Udrejse bør, naar Hensættelse til Afsoning efter almindelige Regler ikke kan ske, før Andragendet er afgjort, søges hindret i Overensstemmelse med foranstaaende Regler. Benaadningsandragendet bør fremmes med størst mulig Hurtighed, og Justitsministeriets Afgørelse af Andragendet kan, naar det skønnes af særlig Betydning, søges indhentet telefonisk (Central 6438 mellem Kl. 13 og 17).

II. Tilfælde, hvor paagældende midlertidigt vender tilbage her til Landet.

I Tilfælde af ordinær Orlov (Ferie, Juleorlov o. lign.) vil de ovenfor under I anførte Regler være at følge.

Ved Hjemvenden paa ekstraordinær, kortvarig Orlov, f. Eks. i Anledning af Familiebegivenheder, bør Udrejse ikke søges hindret, medmindre den paagældende *under det midlertidige Ophold her* har begaaet en Lovovertrædelse, som efter det under I anførte kan begrunde, at Udrejsen søges hindret.

I Mellemprioder mellem to Arbejdskontrakter, d. v. s. i Tiden fra den paagældendes Hjemvenden efter en afsluttet Arbejdsperiode indtil ny Kontrakt er afsluttet, bør Fuldbyrkelse af Straffedomme, herunder Bøder, straks iværksættes. . . . .

12.-2. Justitsministeriets Cirkulæreskrivelse om Bevogtning af D.N.S.A.P.s Omraader.

I „Fædrelandet“ den 7. d. M. fandtes en Meddelelse om, at D.N.S.A.P.s Omraader herefter vilde blive taget under Beskyttelse af Partiets Medlemmer, hvilket maatte forstaas saaledes, at der vilde blive udstillet uniformerede Vagtposter udenfor Partikontorer o. lign. Steder. Dette var allerede iværksat den 6. d. M., forsaavidt angik nogle Kontorer i København.

Udgangspunktet for dette maatte antages at være de forskellige Tilfælde af mindre Hærværk, der igennem Tiderne, og senest Ugen forud for Meddelelsen, har været udøvet overfor forskellige af Partiets Kontorer.

I Overensstemmelse med den Fremgangsmaade, der i tidligere lignende Forhold med Resultat har været anvendt, blev der straks optaget Forhandlinger med det tyske Gesandtskab, og disse resulterede i, at der i Løbet af den 8. d. M. blev udsendt Kontraordre fra Ledelsen af D.N.S.A.P. Der vil herefter ikke findes uniformerede Poster, hvorimod muligvis enkelte Steder Medlemmer af Partiet vil færdes udenfor Kontorerne i civil Paaklædning.

Under de nævnte Forhandlinger blev det imidlertid forebragt, at Erfaringerne 1942. havde vist, at der ikke i fuldt tilstrækkeligt Omfang havde været givet det nævnte Partis Lokaler den fornødne Beskyttelse mod ødelæggende Handlinger. Herimod blev det anført, at man stedsde fra Politiets Side, saa vidt det af tekniske Grunde var muligt, havde foretaget præventive Skridt, samt med alle Midler søgt at opklare de Hærværk, som havde fundet Sted.

Imidlertid har man givet Tilsagn om en yderligere Skærpelse af Tilsynet, hvilket har fundet Udtryk i Justitsministeriets Telegram af 7. d. M.

En fortsat Gennemførelse af fast Døgnvagt de paagældende Steder vil imidlertid, navnlig i de mindre Politikredse, være forbundet med store praktiske Vanskeligheder, og den Beskyttelse, der skal ydes, vil herefter kunne afpasses efter Hr. Politimesterens Skøn. Afgørende for de Dispositioner, der træffes, maa dog være, at Lejligheden til at iværksætte Hærværkshandlinger udelukkes i det størst mulige Omfang, hvorfor indtil videre i hvert Tilfælde fast Vagt fra senere paa Aftenen og Natten igennem maa anses for paakrævet.

Skulde der trods al Bestræbelse for at forhindre det komme til at foreligge Hærværkshandlinger, maa disse fremdeles efterforskes med den størst mulige Kraft. Meddelelse om saadanne Tilfælde bedes omgaaende telefonisk meddelt Statsadvokaten for særlige Anliggender.

Hvad der foran er meddelt om Baggrunden for det passerede er meget fortroligt til Hr. Politimesterens personlige Orientering.

Justitsministeriets Cirkulæreskrivelse om Afholdelse af offentlige Møder.

14.-2.

I Forbindelse med Justitsministeriets Bekendtgørelse af 12. Oktober 1940, jfr. Justitsministeriets Cirkulæreskrivelse af samme Dag, skal man meddele, at der maa lægges meget stor Vægt paa, at offentlige Møder, særlig af politisk Karakter, forløber uden at der opstaar Uro eller Haandgribeligheder.

Man skal derfor anmode D'Herrer om i særlig Grad at have Opmærksomheden henledt paa saadanne Møder og træffe de fornødne Foranstaltninger til, at Møderne kan gennemføres uden Forstyrrelse. Indtil videre maa der saaledes ved alle offentlige Møder, der afholdes af D.N.S.A.P., være Politi til Stede udenfor Mødelokalet eller i dettes umiddelbare Nærhed, og de fornødne Foranstaltninger maa være truffet til, at der kan ske Udrykning, saafremt den ved Mødestedet til Tjeneste satte Styrke ikke vil være i Stand til selv at afværge Uroligheder.

Naar Politikredsens Styrkeforhold gør det paakrævet, maa der i rette Tid være truffet Skridt til, at der kan være Personale til Raadighed fra Nabokredse eller andre Steder.

Justitsministeriets Cirkulæreskrivelse om Frikorps „Danmark“.¹⁾

19.-2.

Paa forskellig Maade er Ministeriets Opmærksomhed blevet henledt paa, at Danskere, der deltager som Frivillige i Frikorps „Danmark“ eller i Waffen-SS, har været Genstand for Forulempelser, naar de er kommet tilbage til Danmark paa Orlov.

Endvidere forekommer der ofte Tilfælde, hvor disse Frivilliges Familier har været udsat fra Chikane i Anledning af, at deres Paarørende som Frivillige deltager i Kampen mod Rusland.

Disse beklagelige Hændelser har medført forskellige dybtgaaende Vanskeligheder, og man skal derfor anmode Hr. Politimesteren om fortsat at følge disse Forhold med al Opmærksomhed og som hidtil indskride, hvor der maatte foreligge Grundlag for nærmere Undersøgelse. Sagerne vil fremdeles være at indsende til Statsadvokaten for særlige Anliggender paa samme Maade som Sager, der opstaar i Anledning af, at der fra saadanne Frivilliges Side er udvist en Opførsel, der maa give Anledning til Paatale.

Det vilde derhos være af megen Værdi, om Politiet kunde være i Stand til, naar

¹⁾ Jfr. Undervisningsministeriets Cirkulæreskrivelser af 22. og 23.-2.-1943.

1942. Mulighed derfor foreligger, at vejlede Befolkningen, saaledes at den faar Forstaaelsen af, at de Frivillige handler ud fra en Idé og sætter deres Liv ind derpaa, og at det derfor ganske bortset fra, om Folk maatte dele deres politiske Opfattelse eller ej, ikke er værdigt at give saadan anden Opfattelse Udtryk ved Chikane eller Forulempelse af de Frivillige eller deres Paarørende.

2.-3. Justitsministeriets Cirkulæreskrivelse om Forbud mod Forevisning af amerikanske Film.

Efter stedfunden Forhandling mellem Udenrigsministeriet, Justitsministeriet og Fællesrepræsentationen for Danmarks Biografteatre er der truffet følgende Ordning vedrørende offentlig Forevisning af amerikanske Film:

Offentlig Forevisning af amerikanske Film, der har haft Premiere før den 1. Januar 1937, er forbudt i København fra 1. Februar 1942 at regne, i Provinsen fra 1. Marts 1942 at regne.

Offentlig Forevisning af amerikanske Film, der har haft Premiere i Aaret 1937, vil blive forbudt i København fra den 1. April 1942 at regne, i Provinsen fra den 1. Maj 1942 at regne.

Offentlig Forevisning af amerikanske Film, der har haft Premiere i Aaret 1938 og senere, vil blive forbudt i København fra den 1. Juli 1942 at regne, i Provinsen fra den 1. August 1942 at regne, saaledes at enhver offentlig Forevisning af amerikanske Film derefter vil være forbudt.

De fastsatte Tidsfrister vil dog være at forstaa med Hensyntagen til sædvanlig programmæssig Turnus.

Man skal derfor anmode Statens Filmcensur om at bekendtgøre foranstaaende for Filmsudlejningsselskaberne og Foreningerne af Biografteaterejere til videre Bekendtgørelse for Biograftejere, saaledes at det tilkendegives, at Meddelelsen maa betragtes som fortrolig og ikke maa gøres til Genstand for Omtale i Dagspressen.

2.-3. Cirkulære fra Industriraadets Centralkontor i Skibs- og Baadebygningssager vedrørende Skibsreparationer og -Nybygninger for tysk Regning.

Ved en Række Bekendtgørelser har Handelsministeriet fastsat særlige Bestemmelser vedrørende *Levering af Varer* til tyske Aftagere, herunder ogsaa Vareleveringer i Forbindelse med Skibsreparationer for tysk Regning, ligesom Regeringen har fastsat særlige Bestemmelser vedrørende Tilladelse til *Betaling* for Varer og Arbejdsydelse, der leveres til den tyske Værnemagt eller til tyske Firmaer mod Betaling over dansk-tysk Clearingkonto. Da det er forbundet med store praktiske Vanskeligheder for de Virksomheder, der paatager sig løbende Reparationsarbejder paa tyske Skibe, i hvert enkelt Tilfælde at indhente forudgaaende Tilladelser fra forskellige Myndigheder i Henhold til de forskellige Bekendtgørelser, har Industriraadet oprettet et særligt *Centralkontor*, til hvilket Virksomhederne vil kunne henvende sig i alle Spørgsmaal vedrørende Gennemførelsen af Tilladelser og Sikring af Betalingsmuligheder til Skibsreparationer og Skibsnbygninger for tysk Regning, ligesom Industriraadet har udvirket, at Myndighederne gennem det nævnte Kontor giver Virksomhederne en *staaende, ensartet Tilladelse* til at udføre Reparationsarbejder paa tyske Skibe. Gennemførelsen af en saadan staaende Tilladelse er imidlertid kun muligjort derigennem, at Industriraadet ved Oprettelsen af Centralkontoret har skabt et centralt *Mellemled* mellem Virksomhederne og Myndighederne, saaledes at Kontoret vejleder Virksomhederne og samtidig overfor Myndighederne paatager sig Ansvaret for, at Virksomhederne holder sig de gældende Bestemmelser efterrettelige.

Som det fremgaar af den af Direktoratet for Vareforsyning meddelte Bevilling, er der tildelt Deres Virksomhed en saadan staaende Tilladelse til at udføre Reparationsarbejder paa tyske Skibe og foretage de hertil fornødne Vareleverancer, ligesom der gennem Tilladelsen aabnes Dem Betalingsmulighed for Reparationsbeløbene. Tilladelsen er imidlertid givet *paa Betingelse af, at Deres Virksomhed nøje overholder de i nærværende Cirkulære indeholdte Bestemmelser*, der er fastsat efter Forhandling mel-

lem Udenrigsministeriet, Handelsministeriet og Direktoratet for Vareforsyning paa den ene Side og Industriraadet paa den anden Side. Det bemærkes, at den staaende Tilladelse kun omfatter Reparationsarbejder i tyske Skibe, der henligger i dansk Havn. 1942.

Til enhver anden Leverance direkte til tysk Aftager, herunder Levering af Skibs-maskiner, Reservedele el. lign. til Skibe, der ikke underkastes Reparation ved Deres Virksomhed, kræves Tilladelse forud i hvert enkelt Tilfælde. Det samme gælder Ordreer paa Nybygninger samt Færdigbygning af Nybygninger, som er paabegyndt eventuelt søsat ved andre Værfter, for tysk Regning. Andragender om Leverings- og Betalings-tilladelse til Nybygninger skal fremtidig indsendes til Industriraadets Centralkontor, forinden Kontrakt afsluttes.

Vedrørende Skibsreparationer for tysk Regning gælder fremtidig følgende i den staaende Tilladelse fastsatte Bestemmelser:

A. Bestemmelser vedrørende Materialeforbruget.

Levering af Varer i Forbindelse med Reparationsarbejder paa Skibe for tysk Regning kan i Henhold til Handelsministeriets Bekendtgørelse af 4. November 1940, 11. December 1940 og 25. Oktober 1941 finde Sted paa følgende Betingelser:

- 1) *Jern, Staal, andre Metaller eller Kautschuk.* De til Reparationsarbejdets Gennemførelse medgaaende Kvanta Jern, Metaller og Kautschuk skal i Henhold til Handelsministeriets Bekendtgørelse af 4. November 1940 kompenseres eller stilles til Raadighed fra Tyskland. Til Brug for Kontrollen med, at denne Kompensation finder Sted, skal Virksomhederne bagud for hver Maaned, senest den 10. i næstfølgende Maaned, til Industriraadets Centralkontor indsende 3 Kopier af hvert af de Forbrugsskemaer, der tilsendes Bauaufsicht der Kriegsmarine (Skibe tilhørende Krigsmarinen) og Wehrwirtschaftstab (Skibe tilhørende Handelsmarinen) over de Kvanta Jern, Metaller og Kautschuk, der i den paagældende Maaned er anvendt til Skibe tilhørende tysk Krigsmarine og tysk Handelsmarine. Industriraadets Centralkontor videregiver 1 Eksemplar af de modtagne Skemaer til Direktoratet for Vareforsyning og 1 Eksemplar til Fælleskontoret for Jern og Metal. Vedrørende Indkøb af de paagældende Materialer henvises til herom udstedt særlig Meddelelse fra Fælleskontoret for Jern og Metal forsaavidt angaar Forbrug til Skibe under Krigsmarinen. Fælleskontoret for Jern og Metal medvirker ved Fremskaffelsen af Kontrolnumre m. v. for Forbrug til Handelsskibe og paaser, at de anviste Materialer indkøbes fra Tyskland.
- 2)¹⁾ *Levering af Naaetræ* i Forbindelse med Reparationsarbejder for tysk Regning maa indtil videre ske i Overensstemmelse med følgende Regler:
  - a) Ved Reparation af *Marineskibe* skal Virksomheden afkræve den tyske Ordregiver et „Vandrekort“ („Holzversorgungsschein“), der af Wehrwirtschaftstab skal være forsynet med „Bedarfsbescheinigung“. Vandrekortet indsendes af Virksomheden til Centralkontoret, der dernæst søger dette paategnet af de danske Myndigheder. Levering kan herefter finde Sted, naar Virksomheden har modtaget Vandrekortet retur fra Centralkontoret i paategnet Stand. Det bemærkes, at Virksomheden dog kun skal forlange Vandrekort, naar Leverancen i det enkelte Tilfælde udgør 5 m³ Træ og derover.
  - b) Ved Reparation af *Handelsskibe* maa Virksomheden i hvert enkelt Tilfælde forud gennem Centralkontoret ansøge om Tilladelse til Levering af Naaetræ, naar Leverancen i det enkelte Tilfælde udgør 5 m³ og derover. Det bemærkes dog, at Leveringstilladelse ikke er fornøden, saafremt den tyske Ordregiver selv stiller den fornødne Træmængde til Raadighed.

Levering af *andet Træ* (Haardt-Træ, Finér e. l.) maa ikke finde Sted fra Virksomhedens eget Lager eller fra almindelige Lagre her i Landet, men skal stilles til Raadighed fra tysk Side. Levering kan dog finde Sted fra dansk Lager, saa-

1) Følgende Ordning vedrørende Træforbrug til tyske Skibsreparationer er kun midlertidig og vil snarest blive afløst af en ny, fast Ordning. En Meddelelse herom vil til sin Tid tilgaa Virksomhederne.

1942. fremt Leverancen i det enkelte Tilfælde ikke overstiger 0,5 m³ eller 25 m² Møbelplader, Finér e. l.

Senest den 10. i hver Maaned indsendes til Centralkontoret en Opgørelse i 2 Eksemplarer over den i foregaaende Maaned anvendte Mængde Træ, fordelt paa Naaletræ under 5 m³ og Haardt-Træ, specificeret paa tysk Træ og Træ fra dansk Lager (under 0,5 m³, hhv. 25 m²).

- 3) *Farver og Lakker* til Reparationsarbejder maa leveres paa Betingelse af, at der for hver Maaned, senest den 10. i næstfølgende Maaned, til Centralkontoret indsendes en Opgørelse i 2 Eksemplarer over de i Maanedens Løb anvendte Kvanta.
- 4) *Andre Materialer maa som Hovedregel ikke leveres, men skal kræves fremskaffet fra tysk Side.* I særlige Tilfælde, hvor en hurtig Reparation er nødvendig for at bringe Skibet i sødygtig Stand, vil der kunne leveres Materialer indtil et Beløb af 2.000 Kr. ved den enkelte Reparation. Følgende Materialer maa dog ikke leveres, saaledes at Levering fra dansk Lager overhovedet ikke maa finde Sted: a) Sejldug, b) løbende Gods, c) Tekstilvarer og Køjedstyr, d) Køkken-, Salon- og Kahytsudstyr, Service, Toiletudstyr, Vaskekummer, e) Lædervarer til Polstring m. m. Skulde det i enkelte Tilfælde synes paakrævet at foretage Leverancer udover de foran angivne Grænser i Forbindelse med Reparationer af tyske Skibe, maa særlig Tilladelse indhentes fra Myndighederne. Andragender indsendes i saa Fald gennem Industriraadets Centralkontor. Over de stedfundne Materialeleverancer, herunder ogsaa Forbrug af fra tysk Side leverede Materialer, indsendes *maanedlige Opgørelser* til Industriraadets Centralkontor i 2 Eksemplarer.

Normalskemaer til de under 2), 3) og 4) foreskrevne Opgørelser kan rekvireres hos Centralkontoret.

B. Bestemmelser vedrørende Finansieringen af Reparationsbeløbet.

Saa fremt ovenstaaende Regler vedrørende Materialeforbruget overholdes, vil Udenrigsministeriets Kommitterede i Industrisager overfor Danmarks Nationalbank paa nedennævnte Betingelser, der nøje maa overholdes, sikre Virksomhederne, at de Reparationsbeløb, der anvises fra tysk Side, kan udbetales.

- 1) Virksomheden skal paa *Opfordring* fra Industriraadets Centralkontor til dette indsende den med vedkommende tyske Instans eller Ordregiver afsluttede, faste *Reparations-Kontrakt*. Kontrakten forelægges af Kontoret for Udenrigsministeriets Kommitterede i Industrisager, der skal afgøre, om de i Kontrakten stipulerede betalings- og prismæssige Vilkaar kan *godkendes*. Udenrigsministeriets Kommitterede udøver i denne Forbindelse den i Industriraadets Cirkulære af 26. September 1941 nærmere angivne Pris- og Avancekontrol, og Virksomheden maa til dette Formaal til Centralkontoret afgive Oplysningsmateriale og Kalkulationer i det Omfang, det skønnes fornødent.
- 2) De ved tyske Skibsreparationer beskæftigede Arbejdere skal *aflønnes* efter de mellem Dansk Arbejdsgiverforening og De samvirkende Fagforbund afsluttede Overenskomster. De opnaaede *Timefortjenester* maa ikke overstige de i Henhold til Lønstatistiken (for Timelønsarbejde, henholdsvis Akkordarbejde) almindelige for tilsvarende Arbejde ved andre Virksomheder paa Egnen. Dansk Arbejdsgiverforening har paataget sig for Medlemmer, der udfører Reparationsarbejder i tyske Skibe, paa Grundlag af de periodiske Lønningslister at kontrollere, at ovennævnte „*Løn-klausul*“ overholdes og at indberette, hvis væsentlige Afvigelser finder Sted. Virksomheder, der ikke er Medlemmer af Dansk Arbejdsgiverforening, indsender hver Maaned, senest den 10. i næstfølgende Maaned, Lønningslister til Industriraadets Centralkontor. Listerne, der kan rekvireres hos Centralkontoret, videregives af dette til Udenrigsministeriets Kommitterede.
- 3) Naar Virksomheden træffer Aftale om Udførelsen af et Reparationsarbejde for tysk Regning, indsendes straks ved Arbejdets *Paabegyndelse* til Industriraadets Cen-

tralkontor i 3 Eksemplarer medfølgende *Formular (A)* i udfyldt Stand i det Omfang, hvori Værftet allerede paa dette Tidspunkt er i Stand til at afgive de paa Formularen krævede Oplysninger. Centralkontoret videresender to Eksemplarer til henholdsvis Udenrigsministeriets Kommitterede og Danmarks Nationalbank. A-Blanket indsendes kun, naar Reparationsbeløbet i det enkelte Tilfælde skønnes at ville overskride 10.000 Kr. Saafremt Virksomheden imidlertid forinden Arbejdets Afslutning forventer at modtage à conto Betalinger, maa dog — for at sikre, at Betalingen under alle Omstændigheder kan finde Sted — A-Blanket indsendes, selv om Regningsbeløbet for det paagældende Arbejde ikke skønnes at overstige 10.000 Kr.

Saafremt det anslaaede Regningsbeløb senere væsentligt ændres, indsendes paany 3 A-Blanketter i udfyldt Stand med det nye Beløb.

- 4) Naar et *Reparationsarbejde er afsluttet*, indsender Virksomheden i 3 Eksemplarer til Industriraadets Centralkontor medfølgende *Formular (B)* i udfyldt Stand. En af Blanketterne maa være ledsaget af 1 Kopi af den specificerede Regning, som Værftet udfærdiger for den paagældende Reparation. Blanketterne udfyldes og indsendes for ethvert Reparationsbeløb, uanset dettes Størrelse. 2 Eksemplarer viderregives af Centralkontoret til Udenrigsministeriets Kommitterede og Danmarks Nationalbank.
- 5) Saafremt Regningsbeløbet for en Skibsreparation betales Virksomheden over dansk/ tysk Clearing, modtager Værftet en Check, tilsendt fra Nationalbanken. Modtages Betalingen paa anden Maade, f. Eks. i Check trukket af Værnemagten paa Nationalbanken eller i Check paa private Banker, udfyldes vedlagte *Formular (C)*, der indsendes til Danmarks Nationalbank.

De under 3), 4) og 5) omtalte A-, B- og C-Blanketter maa være forsynet med et for Reparationen løbende Referencenummer ved det paagældende Værft.

- 6) Der indsendes ved hver Maanedes Udgang, senest den 10. i næstfølgende Maaned, til Industriraadets Centralkontor en Oversigt over de i Maanedens Løb fremkomne nye *Regningsbeløb* for Skibsreparationer, enten de endelige, saafremt de foreligger, eller de kalkulerede Regningsbeløb. Samtidig oplyses, hvor store Beløb Virksomheden i Maanedens Løb har modtaget som *Indbetaling* paa udestaaende Fordringer i Forbindelse med Skibsreparationer for tysk Regning. Oplysningerne maa specificeres for hvert enkelt Skib og indsendes paa Skemaer, der rekvireres hos Centralkontoret.

Industriraadets Centralkontor yder Virksomhederne den fornødne *Vejledning* i ovennævnte Bestemmelser og er oprettet for at yde Virksomhederne den bedst mulige Støtte ved Formidlingen af de enkelte Sager overfor Myndighederne. Da Centralkontoret er det formidlende Mellemed mellem de enkelte Virksomheder og Myndighederne, og saaledes maa være orienteret om Reparationsarbejdernes Omfang, maa Virksomhederne være villige til at afgive de fornødne Oplysninger til dette. Centralkontoret er her navnlig interesseret i, foruden at modtage de ovenfor foreskrevne Oplysninger, ogsaa at være orienteret om Udnyttelsen af Virksomhedernes *Reparations-Kapacitet*, saaledes at Kontoret kan medvirke til en i beskæftigelsesmæssig Henseende rimelig og rationel Fordeling af Reparationsarbejderne. Opmærksomheden henledes endelig paa den i Handelsministeriets Bekendtgørelse af 25. Oktober 1941 fastsatte Regel om, at der ogsaa kræves Tilladelse til Reparation af fremmede *Handelsskibe af anden Nationalitet*. Nærværende Cirkulære tager ikke Sigte paa andre, fremmede Handelsskibe, men Centralkontoret er villig til at formidle Virksomhedernes eventuelle Andragender om Tilladelse til at reparere saadanne Skibe. Det bemærkes i denne Forbindelse, at Statens stedlige Skibstilsyn altid skal tilkaldes, naar Virksomheden modtager Anmodning om Reparation af saadanne, fremmede Handelsskibe.

1942. Justitsministeriets Cirkulæreskrivelse om Faldskærmsagenter.¹⁾

7.-3. Som beskrevet i D. P. E. Nr. 5/42 sprang to Personer — øjensynlig enkselske Spioner eller Sabotører — Natten mellem den 27. og 28. December 1941 med Faldskærm ud fra en Flyvemaskine i Nærheden af Haslev.

Der foreligger Mulighed for, at der saavel fra engelsk som fra russisk Side i de kommende Maaneder vil blive gjort Forsøg paa fra Flyvemaskine ved Hjælp af Faldskærm at landsætte enkelte Civilpersoner her i Landet, og da det er nødvendigt hurtigst muligt at faa disse Personer anholdt, er der mellem den tyske Værnemagt og de danske Myndigheder truffet Aftale om et snævert Samarbejde mellem de tyske Militærmyndigheder og det danske Politi ved saadanne Lejligheder efter følgende Retningslinier:

Naar en Politimand faar Kundskab om, at Landsætning fra Flyvemaskine finder eller har fundet Sted, skal han uopholdeligt underrette Politimesteren eller dennes Stedfortræder.

Politimesteren underretter øjeblikkelig:

- a. Statsadvokaten for særlige Anliggender (Central 1448, Lokal 207), som gennem Rigspolitichefen foranlediger tilkaldt Udrykningshold og Hundeførere samt Teknisk Afdeling og endvidere underretter Abwehrstelle (eller Abwehrnebenstelle).
- b. vedkommende Standorttæste.
- c. Nabopolitikredsene.
Saafremt Landsætning observeres af de tyske Myndigheder alarmerer vedkommende Standorttæste:
  1. Politimesteren, der underretter Nabopolitikredsene.
  2. Abwehrstelle (eller Abwehrnebenstelle), som underretter Statsadvokaten for særlige Anliggender, der forholder sig som under a. med Hensyn til Tilkaldelse af Udrykningshold.

Iøvrigt maa Politimesteren uopholdeligt lade Eftersøgning og Afspærring paa-begynde med alt disponibelt Mandskab og i Samarbejde med Nabopolitikredsene. Der maa lægges særlig Vægt paa hurtigst muligt og i videst muligt Omfang at afspærre det formentlige Landingssted samt sikre Bevarelsen af eventuelle Spor, og der bør til Forhindring af Flugt etableres en Afspærring i en Cirkel med Landingsstedet som Centrum og med en Radius, der afpasses efter det Tidsrum, der maa antages at være forløbet siden Landsætningen. Et Generalstabskort i passende Maalestok haves parat til Orientering for Udrykningsholdet, naar dette ankommer.

Det danske Politi foretager det egentlige Eftersøgningsarbejde, saasom Afhøringer, Ransagninger, Kontrol med Vejfarende, Jernbanestationer og -linier, Rutebilstationer og lignende.

Det tyske Militærs Opgaver er Dannelse af større Afspærringskredse samt Gen-nemsøgning af Skove, Afsøgning af større Arealer og lignende, alt efter Aftale mellem vedkommende Standorttæste og Politimesteren.

Der vedlægges en Fortegnelse over Politikredsene og de forskellige Standorttæste i Danmark, og det paalægges Politimestrene snarest at optage Forhandling dels med paagældende Standorttæste, dels med Politimestrene i Nabopolitikredsene til Tilrette-læggelse af de øjeblikkelige Dispositioner, der skal foretages i paakommende Tilfælde.

Opmærksomheden henledes paa den særlig farlige Bevæbning, som den i D. P. E. Nr. 5/42 omhandlede Faldskærmsudspringer var i Besiddelse af, og Personalet bør instrueres om særlig Agtpaaagivenhed ved Anholdelse af mistænkelige Personer ved saadanne Lejligheder. Paagældende kan f. Eks. kommanderes til at vende Ryggen til, hvorefter man nærmer sig ham bagfra og ransager hans Person, medens en anden

1) Justitsministeriet har til Belysning af dette Cirkulære oplyst følgende:

«Det tyske Krav om Politiets Medvirken blev først imødekommet, efter at der ved Forhandlinger var opnaaet Tilsagn fra tysk Side om, at Faldskærmsagenter, der blev paagrebet under Forhold, hvor det danske Politi havde medvirket, ikke vilde blive skudt. Dette Tilsagn blev holdt af Tyskerne.

Samtidig var der iøvrigt mellem Politiet og den i Danmark værende Ledelse af Faldskærmsfolkene truffet gensidig Aftale om, at der ikke skulde anvendes Skydevaaben.»

Politimand ved Hjælp af sin Pistol forhindrer ham i at vende sig med Front mod Politifolkene. 1942.

Det tilføjes, at der ved Luftværnschefens Foranstaltning vil blive givet Luftværnsposterne Instruktion om til den stedlige Kommandocentral at indberette eventuelle Observationer vedrørende Faldskærmsudspringere eller Flyvemaskiner, hvis Flyvning forekommer mistænkelig, hvorefter Kommandocentralen straks giver Meddelelsen videre til paagældende Politimester til eventuel videre Foranstaltning.

Indenrigsministeriets Cirkulæreskrivelse til Amtmændene angaaende Afholdelse af lukkede Møder om Forholdet til den tyske Værnemagt. 12.-3.

I Forbindelse med Indenrigsministeriets fortrolige Skrivelse af 26. November f. A. bl. a. angaaende Afholdelsen af lukkede Møder under d'Herrer Amtmænds Forsæde til Fremme af et korrekt Forhold mellem den danske Befolkning og den tyske Værnemagt her i Landet skal man meddele, at det fra tysk Side over for Udenrigsministeriet meget stærkt er blevet gjort gældende, at der her i Landet gennem længere Tid har fundet Forfølgelse og Chikane Sted af saadanne danske Statsborgere, der har meldt sig som Frivillige i den tyske Værnemagt, samt af disses Paarørende.

Til Forebyggelse af de meget alvorlige Vanskeligheder, som dels har foreligget, dels ogsaa i Fremtiden vil kunne opstaa heraf, har Regeringen anset det for paakrævet, at der nu i samtlige Landets Amter affholdes lukkede Møder, angaaende hvis Afholdelse der vil være at forholde i Overensstemmelse med det i Indenrigsministeriets fornævnte Skrivelse af 26. November f. A. udtalte med de nedenfor angivne Afgivelser og supplerende Direktiver.

Til Forberedelse af disse lukkede Møder skal man efter Forhandling med Udenrigsministeriet og Justitsministeriet anmode d'Herrer Amtmænd om efter nærmere Aftale med en udsendt Repræsentant for Udenrigsministeriet, fra hvem nærmere Henvendelse vil ske, i hvert Amt at ville foranstalte afholdt et Informationsmøde, hvori den paagældende Repræsentant fra Udenrigsministeriet vil deltage for at give nærmere Oplysninger om Foranledningen til dette Skridt fra Regeringens Side og yde Bistand ved Tilrettelæggelsen af Forløbet af de lukkede Møder. Til Informationsmøderne bedes indbudt samtlige Politimestre i Amtet. Saafremt en Politikreds er beliggende i flere Amter, bør vedkommende Politimester deltage i alle de paagældende Amters Informationsmøder, medmindre kun ubetydelige Dele af vedkommende Politikreds er beliggende i et andet Amt end der, hvor Hovedparten er beliggende, idet Politimesteren i saa Fald kun skal deltage i Informationsmødet for sidstnævnte Amt.

Snarest efter Informationsmødernes Afholdelse vil der ved d'Herrer Amtmænds Foranstaltning i hver Politikreds eller Del af disse i de respektive Amter være at afholde de før omhandlede lukkede Møder for visse Kredse af Befolkningen. Hertil maa — foruden de i Ministeriets Skrivelse af 26. November f. A. omhandlede Personer — indbydes alle højerestaaende Tjenestemænd, for civile Tjenestemænds Vedkommende, navnlig Dommere, Politimestre og lokale Etatschefer og for militære Tjenestemænds Vedkommende navnlig Garnisonskommandanter. Endvidere Formændene for de sociale Udvalg, Cheferne for de kommunale Forvaltningsorganer samt de lokale Dagblades Redaktører. Til hver enkelt af Deltagerne i de lukkede Møder vil der være at udsende personlige Indbydelser.

Paa de lukkede Møder skal man anmode om, at der i Forbindelse med de af vedkommende Amtmand fremsatte Bemærkninger maa blive oplæst en Meddelelse fra Regeringen, hvilken Meddelelse vil blive overleveret ved Informationsmøderne af Udenrigsministeriets Repræsentant.

I de Politikredse, hvor Forholdene gør det ønskeligt, kan Politimesteren eventuelt paa de lukkede Møder afgive en nærmere Redegørelse om forefaldne Episoder ogsaa iøvrigt mellem den danske Befolkning og den tyske Værnemagt og rette en indtrængende Anmodning til Mødets Deltagere om hver i deres Kreds at virke for, at saadanne Episoder undgaas i Fremtiden.

Det er en Selvfølge, at Mødernes Afholdelse ikke bør gøres til Genstand for Omtale i Pressen.

1942. Samtlige de med Afholdelsen af Informationsmøderne og de lukkede Møder forbundne særlige Udgifter vil kunne afholdes af vedkommende Politikasse.
- Om Forløbet af de afholdte Møder vilde man sætte Pris paa at modtage Indberetning snarest efter Afholdelsen.

14.-3. Handelsministeriets Cirkulær-Skrivelse til Politidirektøren i København og samtlige Politimestre om Køretilladelse til Motorkøretøjer, der anvendes til Kørsel for tyske Myndigheder.

Efter Aftale med Udenrigsministeriet, Justitsministeriet og Ministeriet for offentlige Arbejder skal man med Hensyn til Spørgsmaalet om Udfærdigelse af Køretilladelse og Udlevering af Nummerplader til Motorkøretøjer, der anvendes til Kørsel for den tyske Værnemagt eller andre tyske Myndigheder, meddele følgende:

Køretilladelse (Mærkat) vil af Politiet bortset fra Tilfælde, hvor der fra dansk Side allerede er stillet Benzin eller Generatorbrænde til Raadighed for det paagældende Motorkøretøj, eller hvor der med Benzinnævnets Samtykke fremtidigt maatte blive tildelt saadan Brændstof, *kun kunne udleveres, naar der foreligger Tilladelse til Udleveringen fra Ministeriet for Handel, Industri og Søfart.* Saadan Tilladelse meddeles af Handelsministeriet i Overensstemmelse med nærmere af Udenrigsministeriet med de tyske Myndigheder aftalte Retningslinier, og eventuelt efter at de enkelte Sager har været forelagt de herværende tyske Myndigheder med Henblik paa Spørgsmaalet om Nødvendigheden af den paagældende Kørsel, og det er af afgørende Betydning, at der ikke finder Kørsel Sted, bortset fra de Tilfælde, hvor den fornødne Tilladelse hertil foreligger. Man skal i denne Forbindelse henvise til Handelsministeriets for Politimestrene kommuniserede Skrivelse til Rigspolitichefen af 22. Juli f. A., hvori man anmodede om, at det ved Politiets Foranstaltning i videst muligt Omfang forhindredes, at her i Landet indregistrerede Motorkøretøjer bortset fra de med C. D. betegnede Køretøjer anvendes uden at være forsynet med fornødent Mærkat.

Med Hensyn til Udlevering af Nummerplader til Motorkøretøjer skal man henvise til Justitsministeriets Cirkulære af 9. Maj 1940 angaaende Deponering af Nummerplader til Motorkøretøjer, hvorefter deponerede Nummerplader kun maa udleveres paany, naar det for Politiet er godtgjort, at Køretøjet lovligt kan anvende Benzin eller anden Drivkraft, og Nummerplader vil saaledes herefter kun kunne udleveres i de Tilfælde, hvor den fornødne Køretilladelse i Overensstemmelse med foranstaaende foreligger, jfr. dog nedenfor.

I ganske særlige Undtagelsestilfælde, hvor det er af afgørende Betydning, at det paagældende Køretøj straks kan anvendes, kan Nummerplader dog udleveres, naar der af et af den tyske Værnemagts Kontorer (Dienststelle) udfærdiges Attest om, at Køretøjet er lejet af den tyske Værnemagt til tjenstlige Formaal. En saadan Attestation, der indeholder en Angivelse af det paagældende Motorkøretøjs Indregistreringsnummer samt Ejerenes Navn og Adresse og Navnet paa den, der skal føre det paagældende Køretøj, udstedes paa Tid, dog højst for et Tidsrum af 4 Uger og udfærdiges i to Eksemplarer, hvoraf det ene er bestemt til Anbringelse paa Køretøjets Vindspejl, medens det andet tilstilles vedkommende danske Politimyndighed, der i saadanne Tilfælde omgaaende bedes gøre Indberetning til Handelsministeriet om Nummerpladens Udlevering.

Der vil endvidere til Førere af danske Motorkøretøjer, der er lejet af den tyske Værnemagt, hvadenten Køretøjet er forsynet med dansk Mærkat eller med den fornævnte tyske Attestation, af Værnemagtens Kontorer (Dienststelle) blive udfærdiget et Legitimationsdokument, hvoraf fremgaar, at den paagældende fører Motorkøretøjet paa den tyske Værnemagts Vegne. Dette Legitimationsdokument skal den paagældende medføre, naar han fører vedkommende Motorkøretøj, og paa Begæring forevise.

Endvidere skal man henlede Opmærksomheden paa, at samtlige med danske Nummerplader forsynede Køretøjer i enhver Henseende er underkastet de i den danske Lovgivning fastsatte Bestemmelser om Motorkøretøjers Anvendelse m. v. Dette gælder

saaledes ogsaa de foran Side 1, Stk. 4, omhandlede Køretøjer. De paagældende Køretøjer er herefter med Hensyn til Indregistrering, Syn, Vognenes Indretning, Hastigheds- og andre Færdselsforskrifter, Forsikringsforpligtelse samt med Hensyn til Motor-afgiftens Erlæggelse m. v. stillet paa tilsvarende Maade som andre danske Motor-køretøjer. 1942.

Det bemærkes dog herved, at de danske Politimyndigheder m. v. i Tilfælde, hvor Føreren af et Motorkøretøj er forsynet med det foran omhandlede Legitimationsdokument, ikke vil kunne foretage Undersøgelse af det paagældende Køretøjs *Last*.

Motorkøretøjer, der ikke er forsynet med dansk Køretilladelse (Mærkat) eller med den foran i Stk. 4 omhandlede midlertidige, af de tyske Myndigheder udfærdigede Attest, og som ej heller er indregistreret i Tyskland eller af den tyske Værnemagt forsynet med Nummerplader betegnet MD (Militärbefehlshaber Dänemark) eller kører under Mærket CD, vil *herefter omgaaende være at standse, hvorhos der overfor Ejeren (Føreren) af det paagældende Motorkøretøj bør rejses Tiltale for ulovlig Kørsel.*

Det tilføjes, at der fra Ledelsen af den tyske Værnemagt her i Landet er tilgaaet de enkelte Værnemagtsafdelinger Instruktion i Overensstemmelse med foranstaaende.

Justitsministeriets Cirkulæreskrivelse om Forbud mod offentlige Møder m. v. den 9. April 1942.

30.-3.

Da det er af Vigtighed den 9. April 1942 at undgaa enhver Art af Demonstration, og da navnlig offentlige Møder, der afholdes nævnte Dag, let vil antage Karakter af nationale eller politiske Tilkendegivelser, hvilket under de nuværende Forhold bør undgaaes, skal man anmode D'Herrer om i Lighed med sidste Aar at forhindre offentlige Møders Afholdelse paa denne Dag. Saafremt saadanne Møder anmeldes i Medfør af Justitsministeriets Bekendtgørelse Nr. 518 af 12. Oktober 1940, eller hvis der i øvrigt bliver Politiet noget bekendt om, at saadanne Møder agtes afholdt, bør det ved Henvendelse til Arrangørerne meddeles disse, at Møderne ikke maa finde Sted. Nægter Arrangørerne at efterkomme denne Henstilling, bør Mødet forbydes, og dets Afholdelse forhindres.

Man skal derhos anmode D'Herrer om paa bedst mulige Maade at yde Deres Bistand til, at enhver Art af Demonstration, herunder Flagning paa hel eller halv Stang, Anlæggelse af særlig Klædedragt o. lign., undgaaes, idet man skal anmode Dem om, dersom der bliver Politiet noget bekendt om, at der gøres Agitation for saadanne Demonstrationer, at skride ind over for Anstifterne, saaledes at det tilkendegives dem, at de eventuelt vil blive sat under Tiltale for Overtrædelse af Justitsministeriets Bekendtgørelse Nr. 254 af 9. Juni 1941.

Der bør den nævnte Dag finde Patroullering Sted straks fra Morgenstunden i saa stort Omfang som muligt. Overfor Flagning med enkelte og spredte Flag bør der ikke skrives ind, men saafremt der konstateres Flagning i større Omfang, bør der af Politibetjentene rettes Henvendelse til de paagældende med Henstilling om at tage Flagene ned, idet der til Støtte herfor henvises til Hans Majestæt Kongens Proklamation om at udvise Ro og Værdighed og til, at vedkommende udsætter sig for at skaffe Ubehageligheder baade for sig selv og for Landet og dets Regering.

Politikredsens Sognefogder bedes derhos instrueret om at have Opmærksomheden henvendt paa Flagningen i deres Omraade og om fornødent rette Henvendelse til de flgende som foran angivet.

I Tilfælde af Familiehøjtideligheder, Begravelser o. lign. bør der naturligvis ikke skrives ind overfor Flagning.

Saafernt der i Tiden inden 9. April 1942 maatte foreligge Anledning til Indskriden overfor Agitation for Demonstrationer, bedes Indberetning derom straks givet til Statsadvokaten for særlige Anliggender, til hvem der ligeledes snarest efter den 9. April 1942 bedes givet Meddelelse om, hvorledes Dagen er forløbet i Politikredsen.

1942. Rigsadvokatens Cirkulære til Statsadvokaterne, Politidirektøren i København og samtlige Politimestre angaaende Fremgangsmaaden ved Salg af Træ til den tyske Værnemagt.

Da der ved Behandlingen af Sager om Overtrædelse af Bekendtgørelse Nr. 639 af 11. December 1940 vedrørende Salg af Varer til den tyske Værnemagt m. v. har hersket nogen Usikkerhed med Hensyn til den ved Salg af Træ i Henhold til nævnte Bekendtgørelse gennemførte Ordning, der for at karakterisere den anvendte Fremgangsmaade benævnes Vandrekortordningen, skal jeg til d'Herrers Orientering hoslagt fremsende Afskrift af Skrivelse fra Udenrigsministeriet af 8. Februar 1941 angaaende denne Ordning tilligemed Gengivelse af et Vandrekort og Afskrift af Udenrigsministeriets sædvanlige Svar paa direkte til Ministeriet sendte Andragender om Tilladelser til Salg af Træ over 5 m³.

- 15.-4. Industriraadets Cirkulære til Medlemmerne af Industriraadsorganisationen om Tillæg til Industriraadets Cirkulære af 26. September 1941 vedr. Kontrol med Industri-Leverancer mod Betaling over dansk-tysk Clearingkonto.

I Tilslutning til de Bestemmelser, der efter Regeringens Henstilling blev meddelt i Industriraadets Cirkulære af 26. September 1941 vedrørende Tilladelse til at gennemføre Industrileverancer mod Betaling over dansk/tysk Clearingkonto, meddeles herved en Række nye, supplerende Bestemmelser, som er fastsat af Myndighederne efter forudgaaende Forhandlinger med Industriraadet:

I.

Obligatorisk Efterkalkulation.

Paa Grundlag af de Erfaringer, som Udenrigsministeriet har indhøstet ved Behandlingen af de Forkalkulationer, der indsendes til Godkendelse hos Udenrigsmini-

1) Udenrigsministeriets Skrivelse af 8.-2.-1941 lød saaledes:

Som bekendt maa en Række Varer, herunder Træ og Træprodukter ifølge Handelsministeriets Bekendtgørelse Nr. 639 af 11. December 1940 vedrørende Salg af Varer til den tyske Værnemagt eller til dennes enkelte Medlemmer, kun sælges til Værnemagten, naar skriftlig Tilladelse hertil i hvert enkelt Tilfælde foreligger fra Udenrigsministeriet, dog at saadan Tilladelse ikke udkræves ved Salg i enkeltstaaende Tilfælde, hvor Vederlaget ikke overstiger 200 Kr.

Det meddeles herved, at der for saavidt angaar Træ og Træprodukter mellem nærværende Ministerium og den tyske Værnemagt er truffet en Særordning, hvorefter Andragender fra danske Firmaer om Tilladelse til Salg til Værnemagten fra 15. Februar 1941 at regne, før de forelægges Udenrigsministeriet, skal være forsynet med en »Bedarfsbescheinigung« fra den tyske Wehrwirtschaftstab, Trommesalen 2, Vesterport. Fremgangsmaaden vil herefter blive følgende: Vedkommende Værnemagtsafdeling eller Byggeledelse henvender sig, efter at have indhentet Tilbud, til Wehrwirtschaftstab der undersøger Spørgsmaalet om Behovet og derefter forsyner et »Vandre-Kort«, af hvilken Formular 6 Eksemplarer vedlægges, med »Bedarfsbescheinigung«, som tilstilles Værnemagtsafdelingen eller Byggeledelsen. Denne videresender med Paategning Attestationen til den danske Leverandør, der derefter i Form af en Paategning paa »Vandre-Kortet« (dettes Afsnit III) forelægger sit Andragende for Udenrigsministeriet. Dette forsyner derefter ved en ny Paategning Kortet med Salgstilladelse og sender Kortet tilbage til Leverandøren, der ved Ordrens Effektuering forelægger det for vedkommende Værnemagtsafdeling eller Byggeledelse.

Efter at Leverancen har fundet Sted, paategner samme tyske Myndighed Kortet desangaaende, hvorefter sluttelig Udenrigsministeriet faar Kortet tilbagesendt fra Leverandøren med en sidste Paategning fra denne.

Ved Udtrykket »Leverandør« forstaaes i denne Forbindelse det Firma, der direkte har kontraheret med Værnemagten og som direkte modtager Betaling fra denne, saaledes f. Eks. et Entreprenørfirma, i hvis Entreprise indgaar Træleverancer.

Denne Ordning vil imidlertid ikke finde Anvendelse paa Leverancer, hvor Træmængden er mindre end 5 Kubikmeter. Da Salgstilladelse ikke er fornøden, for saa vidt det drejer sig om Salg i enkelte staaende Tilfælde, hvor Vederlaget ikke overstiger 200 Kr., vil danske Leverandører, der modtager Ordre paa Salg af Træ eller Træprodukter, hvor Vederlaget er større end 200 Kr., men Træmængden mindre end 5 Kubikmeter, som hidtil have at indsende Andragende om Salgstilladelse direkte til Udenrigsministeriet.

Foranstaaende bedes ved det kgl. Ministeriums Foranstaltning bragt til Kundskab for Direktoratet for Statskovbruget, Klitinspektoratet, Dansk Skovforening og det danske Hedeselskab.

Til Ministeriets egen Underretning meddeles, at man fra tysk Side er gaet med til ved en Fremgangsmaade, som endnu ikke er fastlagt, at refundere Danmark det Træ, der fremtidig medgaar til Værnemagts Arbejder, ligesom man fra samme Side er velvillig stæmt overfor Tanken om at træffe et Arrangement, hvorefter den Værnemagten hidtil leverede Træmængde restitueres Danmark in natura. Endelig Afgørelse i sidstnævnte Henseende er dog endnu ikke truffet.

steriets Kommitterede i Industrisager efter Reglerne i Afsnit I i Raadets Cirkulære af 26. September 1941, har Regeringen besluttet at gøre den foretagne Pris- og Avancekontrol, der hidtil har været baseret paa de indsendte Forkalkulationer, effektiv ved en Regulering paa Grundlag af en *obligatorisk Efterkalkulation*. Efterkalkulationsoplysninger skal herefter indsendes for alle Leverancer mod Betaling over dansk/tysk Clearingkonto, for hvilke Forkalkulationsoplysninger har været forelagt Udenrigsministeriets Kommitterede i Industrisager, hvad enten dette er sket ved Leverancens Godkendelse eller ved en eventuel Forlængelse af Udførselstilladelsens Gyldighedsfrist. Undtaget herfra er dog Leverancer, der er endeligt afregnet paa Datoen for nærværende Tillægscirkulære. For Leverancer, der ifølge de pr. 1. Marts d. A. indsendte Standpunktshort ikke var afregnede pr. 1. Marts d. A., men som senere er afregnede, indsendes Meddelelse til Industriraadet senest 30. April d. A. med Angivelse af Datoen for Afregningens Afslutning.

Indsendelsen og Udfærdigelsen af Efterkalkulationer skal finde Sted efter følgende Regler:

1) Saasart en A- eller C-Liste-Leverance er *færdigfaktureret*, indsendes *Meddelelse* herom gennem Industriraadet til Udenrigsministeriets Kommitterede i Industrisager med Angivelse af Fakturabeløbet (med Datoangivelse), saavel Hovedbeløb som eventuelle Supplements- og Kreditbeløb. Saafremt der er udstedt Delfakturaer, vedlægges et Sammendrag af samtlige Fakturaer hørende til den paagældende Leverance.

2) Snarest muligt efter at en A- eller C-Liste-Leverance er færdigfaktureret, indsendes gennem Industriraadet til Udenrigsministeriets Kommitterede i Industrisager en *Efterkalkulation* med *tilsvarende* Oplysninger som foreskrevet i Industriraadets Cirkulære af 26. September 1941. Saafremt Efterkalkulationen ikke har kunnet færdiggøres senest 2 Maaneder efter, at Leverancens Hovedbeløb er færdigfaktureret, f. Eks. fordi Afregningen med Underleverandører ikke har kunnet afsluttes, indsendes en foreløbig Efterkalkulation.

Efterkalkulationen skal være forsynet med en *Attestpaategning* af en af Virksomheden udpeget statsautoriseret Revisor, gaaende ud paa, at de i Efterkalkulationen angivne *direkte Udgiftsposter* svarer til de bogførte Nettobeløb, idet Hensyn er taget til eventuelle Toldgodtgørelser samt til Værdien af eventuelle direkte anvendelige Restmaterialer (ekskl. Spaaner, Afklip o. l.). Efterkalkulationen skal endvidere indeholde Oplysninger om, hvorvidt *Forrentningen* af Driftsanlæggene er medregnet i Omkostningstillæggene, samt om Leverancen medfører særlige Garantiforpligtelser (med Angivelse heraf).

3) Ved Gennemgangen af foreliggende Efterkalkulationer kan Kommitterede lejlighedsvis forlange en af Revisoren udfærdiget Attestation paa, at de beregnede *Omkostningstillæg* svarer til Virksomhedens *indirekte* Udgifter for det paagældende Produktionsomraade under eller umiddelbart før det Tidsrum (f. Eks. Aaret forud eller de 4 forudgaaende Kvartaler, afhængig af Virksomhedens Regnskabsform), hvori Fremstillingen har fundet Sted, samt at der til Afskrivninger ikke er regnet med højere Gennemsnitssatser end tilladt af Skattevæsenet og ikke af højere Anlægsværdier end angivet ved Assuranceværdien. Eventuelt vil der tillige for *Underleverancer* af de paagældende Underleverandører blive forlangt tilsvarende Oplysninger i det Omfang, det ved Forkalkulationens Godkendelse er krævet af Kommitterede.

II.

Oprettelse af en Reguleringsfond.

Medens Udenrigsministeriets Kommitterede i Industrisager paa Grundlag af de indsendte Forkalkulationsoplysninger for den enkelte Leverance godkender eller eventuelt regulerer Leverancens Pris, saaledes at det herved fastsatte Beløb ved Betaling kan overføres over den dansk/tyske Clearingkonto, foretages den endelige *Avancekontrol* paa Grundlag af Efterkalkulationen. Der foretages en Regulering over en i Danmarks Nationalbank oprettet *Fond*, saafremt der ved Efterkalkulationen fremkommer en Fortjeneste, der sammenholdt med den Fortjeneste, som normalt kan godkendes ved Forkalkulationen, udviser et Udsving — i den ene eller den anden

1942. Retning — paa over 20 pCt. Reguleringen, der foretages af Udenrigsministeriets Kommitterede i Industrisager, foregaar efter følgende Retningslinier:

Saafernt en Efterkalkulation, hvis Poster i øvrigt kan godkendes, udviser en Nettofortjeneste, der ligger mere end 20 pCt. *over* den Fortjeneste, der normalt vil kunne godkendes ved Forkalkulationen, vil det overskydende Beløb af Kommitterede kunne forlanges indbetalt til en særlig, *spærret Fond* i Danmarks Nationalbank (Reguleringsfond). Saafernt den efterkalkulerede Nettofortjeneste maatte vise sig at ligge mere end 20 pCt. *under* Forkalkulationssatsen, vil Virksomheden af de Midler, som denne eventuelt har maattet indbetale til Fonden for andre Leverancer, og i det Omfang, disse Midler rækker til, kunne faa dækket det herved i Forhold til Forkalkulationen konstaterede Tab. Det er dog herved en Forudsætning, at det paagældende Minus særligt dokumenteres, og at det ikke med Rimelighed kan forlanges dækket af den tyske Ordregiver.

Forinden ovenfor nævnte Efterregulering af Fortjenesten finder Sted, vil Virksomheden blive underrettet herom og faa Lejlighed til eventuelt at *forelægge Sagen for Industriraadet*, forinden den endelige Afgørelse træffes af Udenrigsministeriets Kommitterede i Industrisager ved en skriftlig Meddelelse gennem Industriraadet til den paagældende Virksomhed.

Af de Midler, som *Reguleringsfonden* iøvrigt maatte komme til at disponere over, skal Staten forlods have dækket de Kursreguleringstilskud, der efter Kronehævningen den 23. Januar 1942 er ydet Leverandører, som paa det Tidspunkt havde Kontrakter vedrørende ekstraordinære Industrileverancer løbende. Efter Aftale med Industriraadet skal de i Fonden resterende Midler, der stilles til Raadighed, naar den dansk/tyske Clearingkonto er udlignet, anvendes til Fremme af dansk Industrieksport og industriteknisk Forskningsarbejde efter nærmere Bestemmelser, udarbejdet af en Bestyrelse, af hvilken Industriraadet udpeger Flertallet.

III.

Tilføjelse til Reglerne om Forkalkulation.

(Se Cirkulære af 26. Septbr. 1941 — Afsnit I).

Som angivet i Industriraadets Cirkulære af 26. Sept. 1941 gives Prisgodkendelsen ved Indsendelse af Forkalkulationen som et *Finansieringssagn*, der er betinget af, at Efterkalkulation indsendes paa Opfordring, og at der opnaas Udførselstilladelse. Fremtidig er Indsendelse af Efterkalkulation, som det fremgaar af ovenstaaende, obligatorisk. Iøvrigt forbliver Reglerne i Raadets Cirkulære af 26. Septbr. 1941 uændrede.

Fra Myndighedernes Side har man besluttet yderligere at knytte følgende *Bestemmelser* („Klausuler“) til den Godkendelse, der gives af Kommitterede efter Bedømmelsen af en Forkalkulation:

1) *Prisændringsklausulen*. Der skal finde Anmeldelse Sted til Udenrigsministeriets Kommitterede i Industrisager gennem Industriraadet, saafremt der under Arbejdets Udførelse foretages Ændringer af prispaavirkende Art, idet følgende bemærkes:

Alle Prisforhøjelser, hvorom der træffes Aftale med Ordregiveren, skal anmeldes til Godkendelse.

Indskrænkninger i Arbejdets Omfang — udover en Margin paa højst 3 pCt. — skal anmeldes, og Leverandøren skal være villig til at foretage en tilsvarende Prisnedsættelse.

Ændringer i de kalkulerede Materialeudgifter — f. Eks. foraarsagede af, at Materialer og Halvfabrikata stilles til Raadighed paa gunstigere Vilkaar, eventuelt uden Beregning — skal anmeldes og en tilsvarende Prisnedsættelse foretages.

2) *Lønklauselet*. Det paagældende Arbejde skal aflønnes efter de mellem Dansk Arbejdsgiverforening og De samvirkende Fagforbund afsluttede Overenskomster, og de opnaaede Timefortjenester (inkl. diverse Tillæg) maa ikke overstige de i Henhold til Lønstatistiken (for Timelønsarbejde, henholdsvis Akkordarbejde) almindelige for tilsvarende Arbejde ved andre Virksomheder paa Egnen. Til Kontrol med Overholdelsen af denne Klausul maa Virksomheden indsende Lønninglister.

Da Dansk Arbejdsgiverforening har paataget sig for *Medlemmer*, der udfører 1942. ekstraordinære Industrileverancer til Tyskland, at kontrollere, at „Lønklusulen“ overholdes, og da denne Kontrol foretages paa Grundlag af de Lønningslister, som Medlemmerne normalt indsender gennem deres Brancheforening til Dansk Arbejdsgiverforening, medfører Lønklusulen ikke for Medlemmer af Dansk Arbejdsgiverforening, at disse skal indsende nogen speciel Lønningsstatistik til Myndighederne.

Virksomheder, der *ikke er Medlemmer* af Dansk Arbejdsgiverforening, maa derimod maanedvis gennem Industriraadet indsende Lønningslister i udfyldt Stand til Udenrigsministeriets Kommitterede i Industrisager. Lønningslisterne skal være indsendt til Industriraadet senest den 10. i næstfølgende Maaned og udfærdiges paa Blanketter, der kan rekvireres i Industriraadet.

IV.

Tilføjelse til Reglerne om Materialesikring.

(Se Afsnit II i Cirkulære af 26. Septbr .1941).

Industriraadet henleder Opmærksomheden paa, at *Jernforbruget* til en Leverance, hvori der indgaar legeret Jern, maa være specificeret paa ulegeret og legeret Jern og tilsvarende gælder Kontrolnumrene. Da *Gummiforbruget* i Almindelighed ikke vil kunne kompenseres fra Tyskland i Form af Raakautsjuk, maa Gummimaterialer (Kabler, Ledninger, Remskiver, Tætningsringe o. l.) forlanges stillet til Raadighed som Halvfabrikata eller Færdigvarer fra Tyskland. Opmærksomheden henledes paa, at Virksomheden i Henhold til Handelsministeriets Bekendtgørelse af 4. November 1940 *ogsaa* skal opgive Gummiforbruget til en Leverance, uanset dette Forbrugs Størrelse.

Arbejds- og Socialministeriets Cirkulære til Københavns Magistrat, samtlige Amtmænd 26.-5. og Kommunalbestyrelser og de af disse nedsatte Arbejdsanvisningsudvalg, de offentlige Arbejdsanvisningskontorer samt de statstankerendte Arbejdsløsheds-kasser angaaende Lov Nr. 213 af 22. Maj 1942 om Ændring i Lov Nr. 199 af 30. April 1942 om Formidling af Arbejdskraft til Arbejde i Landkommunerne m. v.

Ved Lov Nr. 213 af 22. Maj 1942, der er aftrykt som Bilag til nærværende Cirkulære, er der gennemført den Ændring i Loven af 30. April 1942 om Formidling af Arbejdskraft til Arbejde i Landkommunerne m. v., at *større Entreprenørarbejder* *side-* *stilles med de i Lovens § 1, St. 1, nævnte offentlige Arbejder og Arbejder ved Brænd-* *selsproduktionen, saaledes at de for disse Arbejder gældende Bestemmelser i Loven* *og det i Tilslutning til denne udsendte Cirkulære af 30. April 1942 nu ogsaa finder* *Anvendelse ved større Entreprenørarbejder.*¹⁾

Heraf følger det navnlig, at der ved saadanne Arbejder fremtidig kun maa antages til Arbejde Personer, der er anvist af den offentlige Arbejdsanvisning, samt at der ikke ved saadanne Arbejder maa beskæftiges landbrugskyndig Arbejdskraft, der er nødvendig for Landbruget.

Ved større Entreprenørarbejder forstaaes Arbejder, hvis Gennemførelse er overdraget til en eller flere Entreprenører, herunder Arbejder, der udføres for den tyske Værnemagt, og ved hvilke der er eller kan paaregnes at blive beskæftiget over 10 Mand samtidig.

Det paahviler herefter saadanne Entreprenører inden Arbejdets Paabegyndelse at henvende sig til Arbejdsanvisningskontoret i det Omraade, inden for hvilket Arbejdet agtes iværksat, med Oplysning om Tidspunktet for Arbejdets Igangsættelse, dettes beregnede Varighed og Antallet af beskæftigede Arbejdere.

1) Lov 30.-4.-1942 § 1, Stk. 1 lød saaledes: »Med Arbejdsløshedens Bekæmpelse for Øje fastsættes det, at der ved Arbejder, der iværksættes af Kommuner med Tilskud eller Laan fra Staten, ved større Arbejder, der iværksættes af Staten, samt ved Grundforbedringsarbejder og ved Arbejder med Tørveskæring-, Brunkuls- og Stødoptagning o. lign., der ikke er et Led i anden egentlig Landbrugsvirksomhed — bortset fra de for Arbejdets Ledelse nødvendige Personer — alene maa beskæftiges Arbejdere, der anvises af den offentlige Arbejdsanvisning, hvorved forstaaes de offentlige Arbejdsanvisningskontorer, de statsanerkendte Arbejdsløsheds-kasser, de i Medfør af Lov Nr. 278 af 30. Maj 1940, jfr. Lov Nr. 84 af 31. Januar 1942, nedsatte kommunale Arbejdsanvisningsudvalg og Kommuner i Samarbejde.«

Der indføjedes nu før »Grundforbedringsarbejder«: »større Entreprenørarbejder«.

1942. Naar Arbejdet skal paabegyndes, paahviler det endvidere de paagældende Entreprenører at rette Anmodning til vedkommende Arbejdsanvisningskontor om Anvisning af den fornødne Arbejdskraft. Saafremt Arbejdet allerede er paabegyndt, maa Entreprenøren omgaaende til Arbejdsanvisningskontoret indsende Lister over de beskæftigede Arbejdere indeholdende Oplysning om disses Navn, Bopæl, Arbejdssted, Medlemsnummer i Arbejdsløshedskasse, Alder og ægteskabelige Stilling (gift eller ugift) samt Oplysning om, hvorvidt han er kendt med Landbrugsarbejde og eventuelle yderligere af Arbejdssanvisningskontoret begærede Oplysninger.

Arbejdsanvisningskontorerne skal med Støtte af Arbejdsanvisningsudvalgene straks undersøge, hvilke Arbejder af den heromhandlede Art, der findes inden for hvert Kontors Omraade, og om fornødent gøre de paagældende Entreprenører opmærksom paa Lovens Bestemmelser om Anvisning af Arbejdskraft gennem den offentlige Arbejdsanvisning samt paase, at de fornødne Oplysninger om allerede beskæftigede Arbejdere tilgaar Kontorerne.

Efter Modtagelsen af disse Oplysninger træffer Arbejdsanvisningskontorerne Afgørelse af, hvilke Arbejdere Kontoret under Hensyn til eventuel foreliggende Mangel paa Arbejdskraft til Landbruget finder det paakrævet straks eller senere at overføre til Landbrugsarbejde. Forinden bør Kontorerne dog — eventuelt gennem Arbejdsanvisningsudvalgene — underkaste de fremkomne Oplysninger en nøje Undersøgelse, særlig for saa vidt angaar Angivelsen af Kendskabet til Landbrugsarbejde.

For saa vidt der herved eller eventuelt ved senere Mangel paa landbrugskyndig Arbejdskraft udtages Arbejdere fra det paagældende Entreprenørarbejde, skal Arbejdsanvisningskontorerne sørge for straks at stille fornødent kvalificeret Erstatningsmandskab til Raadighed, særlig ved Henviisning af Arbejdere fra de større Byer.

Det indskræpes Arbejdsanvisningskontorerne, at de omgaaende maa iværksætte de til Gennemførelsen af den heromhandlede Lovbestemmelse fornødne Foranstaltninger* og drage Omsorg for Bestemmelsens hurtige Gennemførelse ved allerede igangsatte Arbejder. Saafremt der ved denne Gennemførelse, herunder ogsaa med Hensyn til Fremskaffelse af Erstatningsmandskab, opstaar Vanskeligheder eller Tvivlsspørgsmaal af væsentlig Betydning, maa Arbejdsanvisningskontorerne omgaaende sætte sig i Forbindelse med Arbejds- og Socialministeriets Beskæftigelsescentral.

1.-6. **Bekendtgørelse Nr. 227 om midlertidigt Forbud mod Afsejling fra dansk Havn til Sverige.¹⁾**

.....

17.-6. **Kvæg- og Kødudvalgets og Baconudvalgets Meddelelse om Regler for Levering af Kød, Flæsk, Fedt og Pølsevarer samt Konserves til den tyske Værnemagt.**

1) *Udlevering.*

Varer maa kun udleveres mod Aflevering af røde Rekvisitionssedler, hvoraf der ved hver enkelt Leverance vil blive afleveret 2 Eksemplarer af den tyske Værnemagt. Der maa ikke udleveres andre Varer end de paa Rekvisitionssedlen anførte.

2) *Fakturering.*

I Henhold til Handelsministeriets Bekendtgørelse af 11.-12.-1940 maa leverede Varer ikke faktureres direkte til den tyske Værnemagt eller dennes enkelte Afdelinger. Fakturering skal i alle Tilfælde ske gennem et af de danske Eksportudvalg: Landbrugsministeriets Kvæg- og Kødudvalg eller Landbrugsministeriets Baconudvalg.

Sammen med Faktura over leverede Varer indsendes det ene Eksemplar af Rekvisitionssedlen til det paagældende Eksportudvalg.

Der skal udfærdiges een Faktura for hver Rekvisitionsseddel, og det er absolut nødvendigt, at de paa Fakturaen angivne Kwanta stemmer nøjagtigt med de paa Rekvisitionssedlen anførte.

1) Ved en Række Bekendtgørelser var der iøvrigt fastsat særlige Begrænsninger for Skibsfarten, ligesom der var givet forskellige Bestemmelser om Forbud mod Færdsel og Sejlads visse Steder, Færdsel paa Isen m. v.

Paa Fakturaen skal Betegnelsen for hver enkelt Vareart være anført i nøje Overensstemmelse med de af Prisdirektoratet anvendte Betegnelser, ligesom det for kvalitetsstempet Kød endvidere skal anføres, hvilken Kvalitetsgruppe, Kødet er henført til. Rettelser i Rekvissionseddens Tekst maa kun foretages af Værnemagten og skal i saa Fald forsynes med Underskrift. 1942.

3) *Betaling*

Umiddelbart efter, at Betalingen fra den tyske Værnemagt er sket til Eksportudvalget, vil Afregning blive fremsendt til de enkelte Leverandører. Som Administrationsgebyr vil blive fradraget 1 % af Fakturabeløbet. Det er forbudt under nogen Form at modtage Betaling direkte fra Værnemagten.

4) *Priser.*

De af Prisdirektoratet fastsatte Maksimalpriser er gældende; idet det dog bemærkes, at der er fastsat følgende Højestepriser, der under ingen Omstændigheder maa overskrides:

a) *Svinekød:*

For Flæskesteg ..... indtil Kr. 4,00 pr. kg.

Andet Flæsk ..... indtil Kr. 3,50 pr. kg.

For røget Flæsk er som anført i Maksimalprisordningen for Flæsk et Tillæg af 35 Øre pr. kg tilladt.

b) *Oksekød:*

Oksesteg ..... indtil Kr. 3,80 pr. kg.

Oksekød til Kogning (Suppekød) ..... indtil Kr. 2,60 pr. kg.

c) *Kalvekød:*

Kalvesteg ..... indtil Kr. 3,70 pr. kg.

Kalveforkød ..... indtil Kr. 2,80 pr. kg.

NB. Omgaaelse af de af Prisdirektoratet fastsatte Maksimalpriser vil blive indberettet til Prisdirektoratet.

Naar Levering i een Ekspedition (Enkeltudlevering) ikke overstiger henholdsvis
for Oksekød 50 kg
for Svinekød 60 kg eller
for Kalvekød 40 kg

kan der, dog under Iagttagelse af ovenfor anførte Højestepriser, beregnes de i Maksimalprisordningerne for Flæsk og Kød for Salg til Forbrugere fastsatte Maksimalpriser.

Omfatter en enkelt Ekspedition (Enkeltudlevering) større Vægtmængder end ovenfor anført, maa der dog højest beregnes en Gennemsnitspris af de for henholdsvis En gros og Detailudsalg fastsatte Maksimalpriser.

5) *Tilberedte Kødvarer:*

Handelsministeriets Bekendtgørelse af 24.11.—1941 angaaende Fremstilling af og Handel med tilberedte Kødvarer er gældende, og ved Fakturering skal der regnes med de for Salg til Detaillist anførte Priser (En grospriser). Hertil bemærkes dog, at der af Værnemagten er fastsat følgende Højestepriser:

For Frischwurst indtil Kr. 4,25 pr. kg

For Dauerwurst indtil Kr. 5,00 pr. kg,

der under ingen Omstændigheder maa overskrides.

Omfatter en *enkelt* Ekspedition (Enkeltudlevering) af *Frischwurst tilsammen* mindre end 5 kg, kan der dog beregnes de for Salg til Forbruger fastsatte Maksimalpriser, men den ovenfor anførte Højestepris for Frischwurst maa ikke overskrides.

6) *Fedt:*

De i Handelsministeriets Bekendtgørelse af 22.11.—1940 om Spisefedt fastsatte Maksimalpriser ved Salg til Forbruger kan beregnes ved Fakturering af Leverancer til den tyske Værnemagt.

Det er kun tilladt at udlevere Svinefedt til den tyske Værnemagt i rimeligt For-

1942. hold til den udleverede Kødmængde, og Maksimum pr. Rekvisition (Ekspedition) er 5 kg.
- 7) *Konserves:*
Salg af Kød- og Flæskekonserves (Hermetik) er ikke tilladt uden forudgaaende skriftlig Tilladelse fra Landbrugsministeriets Baconudvalg.
Det skal dog tilføjes, at saadanne Tilladelser for Tiden ikke kan forventes.
- 8) *Salg til Værnemagtens enkelte Medlemmer:*
Salg til de enkelte Medlemmer af den tyske Værnemagt (Officerer, Embedsmænd, Underofficerer, Menige og civile Personer, der er knyttet til Værnemagten) maa kun finde Sted, naar Købet efter loyalt Skøn ikke overskrider rimelige Grænser, Køb, der ved et enkelt Medlem foretages af flere Værnemagtsmedlemmer i Forening, maa kun foretages mod Aflevering af Rekvisitionsseddel og under Iagttagelse af forannævnte Bestemmelser.
- 9) *Salg til Kantiner:*
Salg til den tyske Værnemagts Kantiner, hvad enten der er dansk eller tysk Indehaver og uanset Beløbets Størrelse, er undergivet samme Regler som Salg til den tyske Værnemagts forskellige Afdelinger.
- 10) *Tilladelser til Salg:*
Tilladelsen til Salg til den tyske Værnemagt er midlertidig, og Leverandører, der ikke overholder de for Leverancer til de tyske Tropper fastsatte Regler saavel som ovenfor anførte Betingelser, vil uden Varsel blive frataget den dem meddelte Tilladelse.

29.-6. **Bekendtgørelse om Danmarks Tiltrædelse af Pagten mod den Kommunistiske Internationale af 25. November 1936 og 6. November 1937, hvis Gyldighed er forlænget ved Protokollen af 25. November 1941.**

I Henhold til kgl. Resolution af 23. November 1941 har Danmark den 25. s. M. i Berlin tiltraadt Pagten mod den kommunistiske Internationale, saaledes som denne fremgaar af følgende Aktsstykker:

Overenskomst mod den kommunistiske Internationale.

Det tyske Riges Regering
og
Den kejserlige japanske Regering
Er

i Erkendelse af, at Maalet for den Kommunistiske Internationale, kaldet Komintern, er en Opløsning og Undertrykkelse af de bestaaende Stater med alle til Raadighed staaende Midler,

i Overbevisning om, at en Tolerering af den Kommunistiske Internationales Indblanding i Nationernes indre Forhold ikke blot bringer disses indre Fred og sociale Velfærd i Fare, men ogsaa truer Verdensfreden overhovedet,

og i Ønsket om i Fællesskab at samarbejde til Afværgelse af den kommunistiske Nedbryden blevet enige om følgende:

Artikel I.

De høje kontraherende Stater er enige om gensidigt at underrette hinanden om den Kommunistiske Internationales Virksomhed, at raadslaa om de nødvendige Afværgeforanstaltninger og at gennemføre disse i snævert Samarbejde.

Artikel II.

De høje kontraherende Stater vil i Fællesskab indbyde Trediestater, hvis indre Fred trues af den Kommunistiske Internationales Nedbrydningsarbejde, til at gribe til Afværgeforanstaltninger i denne Overenskomsts Aand eller at deltage i denne Overenskomst.

Artikel III.

For denne Overenskomst gælder saavel den tyske som den japanske Tekst som Original. Den træder i Kraft paa Undertegnelsesdagen og gælder i et Tidsrum af 5

Aar. De høje kontraherende Stater vil rettidigt før denne Frists Udløb underrette hinanden om den videre Udformning af deres Samarbejde. 1942.

Til Bekræftelse heraf har de Undertegnede, rigtigt og behørigt befuldmægtiget af deres Regeringer, undertegnet denne Overenskomst og forsynet den med deres Segl.

Saaledes udfærdiget i to Eksemplarer i Berlin den 25. November 1936, d. v. s. den 25. November i det 11. Aar af Showa-Perioden.

.....

Tillægsprotokol til Overenskomsten mod den kommunistiske Internationale.

I Anledning af den i Dag stedfundne Undertegnelse af Overenskomsten mod den Kommunistiske Internationale er de undertegnede Befuldmægtigede blevet enige om følgende:

- a) De kompetente Myndigheder i de to høje kontraherende Stater vil opretholde et nært Samarbejde saavel med Hensyn til Udvekslingen af Efterretninger om den Kommunistiske Internationales Virksomhed som med Hensyn til Opklarings- og Afværgeforanstaltningerne mod den Kommunistiske Internationale.
- b) De kompetente Myndigheder i de to høje kontraherende Stater vil indenfor Rammerne af de gældende Love træffe strenge Forholdsregler mod dem, der i Ind- eller Udlandet direkte eller indirekte arbejder i den Kommunistiske Internationales Tjeneste eller yder dennes Nedbrydningsarbejde Støtte.
- c) For at lette det under a) fastsatte Samarbejde mellem de kompetente Myndigheder i de to høje kontraherende Stater vil der blive nedsat en permanent Kommission. I denne Kommission vil de yderligere til Bekæmpelse af den Kommunistiske Internationales Nedbrydningsarbejde nødvendige Afværgeforanstaltninger blive overvejet og drøftet.

Berlin, den 25. November 1936, d. v. s. den 25. November i det 11. Aar af Showa-Perioden.

.....

Protokol.

Det tyske Riges Regering,
Den italienske Regering og
Den kejserlige japanske Regering
Er

i Betragtning af, at den Kommunistiske Internationale ogsaa i Fremtiden betyder en vedvarende Fare for den civiliserede Verden i Vest og Øst og forstyrrer og ødelægger dens Fred og Orden,

overbevist om, at kun et snævert Samarbejde mellem alle i Fredens og Ordenens Opretholdelse interesserede Stater kan formindske og fjerne denne Fare,

i Betragtning af, at Italien, som siden det fascistiske Styres Begyndelse har bekæmpet denne Fare med ubøjelig Beslutsomhed og udryddet den Kommunistiske Internationale indenfor sit Omraade, har besluttet sig til at slutte op mod den fælles Fjende Side om Side med Tyskland og Japan, som paa deres Side er besjælet af den samme Vilje til Modstand mod den Kommunistiske Internationale,

i Overensstemmelse med Artikel 2 i Overenskomsten mod den Kommunistiske Internationale, som den 25. November 1936 i Berlin blev afsluttet mellem Tyskland og Japan, blevet enige om følgende:

Artikel I.

Italien tiltræder den Overenskomst mod den Kommunistiske Internationale med Tillægsprotokol, som den 25. November 1936 er afsluttet mellem Tyskland og Japan, og hvis Ordlyd vedføjes nærværende Protokol som Bilag.

Artikel II.

De tre Magter, der har underskrevet den foreliggende Protokol, er enige om, at Italien skal anses for oprindelig Underskriver af den i forrige Artikel nævnte Overenskomst med Tillægsprotokol, idet Undertegnelsen af den nærværende Protokol er

1942. ensbetydende med Undertegnelse af Originalteksten til den nævnte Overenskomst med Tillægsprotokol.

Artikel III.

Nærværende Protokol gælder som integrerende Del af den ovennævnte Overenskomst med Tillægsprotokol.

Artikel IV.

Nærværende Protokol er affattet paa Tysk, Italiensk og Japansk, idet hver Tekst gælder som Original. Den træder i Kraft paa Undertegnelsesdagen.

Til Bekræftelse heraf har de Undertegnede, rigtigt og behørigt befuldmægtiget af deres Regeringer, undertegnet denne Protokol og forsynet den med deres Segl.

Saaledes udfærdiget i tre Eksemplarer i Rom den 6. November 1937 — i det XVI' Aar af den fascistiske Æra, d. v. s. den 6. November i det 12. Aar af Showa-Perioden.

.....

Protokol om Forlængelse af Gyldigheden af Overenskomsten mod den Kommunistiske Internationale.

Det tyske Riges Regering, den Kongelige italienske Regering og den Kejserslige japanske Regering samt endvidere den Kongelige ungarske Regering, den Kejserslige Regering i Manchukuo og den spanske Regering,

Har

i Erkendelse af, at de af dem truffne Aftaler til Afværgelse af den Kommunistiske Internationales Virksomhed paa bedste Maade har staaet deres Prøve,

samt i den Overbevisning, at deres Landes overensstemmende Interesser ogsaa fremdeles kræver deres nære Samarbejde mod den fælles Fjende,

besluttet sig til at forlænge Varigheden af de nævnte Overenskomsters Gyldighed og er i dette Øjemed blevet enige om følgende Bestemmelser:

Artikel 1.

Gyldigheden af Pagten mod den Kommunistiske Internationale, der fremgaar af Overenskomsten og Tillægsprotokollen af 25. November 1936 samt af Protokollen af 6. November 1937, og som er tiltraadt af Ungarn ved Protokollen af 24. Februar 1939, af Manchukuo ved Protokollen af 24. Februar 1939 og af Spanien ved Protokollen af 27. Marts 1939, forlænges i 5 Aar fra den 25. November 1941 at regne.

Artikel 2.

De Stater, der efter Indbydelse af det tyske Riges Regering, den Kongelige italienske Regering og den Kejserslige japanske Regering som de oprindelige Underskrivere af Pagten mod den Kommunistiske Internationale, agter at tiltræde denne Pagt, vil skriftligt overlevere deres Tiltrædelseserklæringer til det tyske Riges Regering, som paa sin Side vil underrette de øvrige kontraherende Stater om disse Erklæringers Modtagelse. Tiltrædelsen træder i Kraft paa Dagen for det tyske Riges Regerings Modtagelse af Tiltrædelseserklæringen.

Artikel 3.

Nærværende Protokol er affattet paa Tysk, Italiensk og Japansk, idet hver Tekst gælder som Original. Protokollen træder i Kraft paa Dagen for dens Undertegnelse.

De høje kontraherende Parter vil rettidig før Udløbet af den i Artikel I foreskrevne Frist af 5 Aar træffe Aftale om den videre Udformning af deres Samarbejde.

Til Bekræftelse heraf har de Undertegnede, rigtigt og behørigt befuldmægtiget af deres Regeringer, undertegnet denne Protokol og forsynet den med deres Segl.

Saaledes udfærdiget i seks Eksemplarer i Berlin den 25. November 1941 — i det XX' Aar af den fascistiske Æra, d. v. s. den 25. Dag i den 11. Maaned i det 16. Aar af Showa-Perioden.

.....

Danmarks Tiltrædelseserklæring, der den 25. November 1941 overleveredes den tyske Rigsgudenrigsminister, er saalydende:

UDENRIGSMINISTERIET.

København, p. t. Berlin, den 25. November 1941.

Deres Ekscellence,

Efter at den Kongelige danske Regering af det Tyske Riges Regering, den Kongelige Italienske Regering og den Kejslerlige Japanske Regering er blevet indbudt til at tiltræde Overenskomsten mod den Kommunistiske Internationale, erklærer jeg hermed Danmarks Tiltrædelse af denne Overenskomst, saaledes som den er forlænget ved den i Berlin den 25. November 1941 undertegnede Protokol mellem de ovennævnte Regeringer samt den Kongelige Ungarske Regering, den Kejslerlige Regering i Manchukuo og den Spanske Regering.

Med Udtryk for min mest udmærkede Højagtelse.

Erik Scavenius.

Hans Ekscellence Hr. Rigsudenrigsminister Joachim von Ribbentrop.

Hvilket herved bringes til almindelig Kundskab med Bemærkning, at Overenskomsten endvidere er tiltraadt af Bulgarien, Finland, Kina, Kroatien, Rumænien og Slovakiet, der ligeledes den 25. November 1941 har overleveret den tyske Rigsudenrigsminister deres Tiltrædelseserklæring.

*(Udenrigsmin.)***Justitsministeriets Cirkulæreskrivelse om Forbud mod Forevisning af amerikanske Film.**

3.-7.

Under Henviisning til Justitsministeriets Skrivelse af 2. Marts 1942 skal man meddele, at der efter stedfunden Forhandling mellem Udenrigsministeriet, Justitsministeriet og Fællesrepræsentationen for Danmarks Biografteatre er truffet følgende Ordning vedrørende offentlig Forevisning af amerikanske Film efter den 1. Juli 1942.

Offentlig Forevisning af amerikanske Film, der har haft Premiere i Tiden fra den 1. Januar—30. Juni 1938 vil blive forbudt fra den 1. Juli 1942 at regne. Film, der for Tiden opføres, eller om hvis Opførelse Aftale er truffet, kan dog opføres til og med den 12. Juli 1942.

Offentlig Forevisning af amerikanske Film, der har haft Premiere i Tiden fra den 1. Juli til den 31. December 1938, vil blive forbudt fra den 1. September 1942 at regne.

Offentlig Forevisning af amerikanske Film, der har haft Premiere i Tiden fra den 1. Januar til den 30. Juni 1939, vil blive forbudt fra den 1. November 1942 at regne.

Endelig vil Forevisning af amerikanske Film, der har haft Premiere den 1. Juli 1939 og senere, blive forbudt fra den 31. December 1942 at regne, saaledes at enhver offentlig Forevisning af amerikanske Film derefter vil være forbudt.

De fastsatte Tidsfrister vil dog — bortset fra den til den 12. Juli 1942 fastsatte Frist — være at forstaa med Hensyntagen til sædvanlig programmæssig Turnus.

Man skal herved anmode Statens Filmcensur om at bekendtgøre foranstaaende for Filmsudlejningsselskaberne og Foreningerne af Biografteaterejere til videre Bekendtgørelse for Biografere, saaledes at det tilkendegives, at Meddelelsen maa betragtes som fortrolig og ikke maa gøres til Genstand for Omtale i Dagspressen.

Justitsministeriets Cirkulæreskrivelse om Forbud mod Oplæsning af beslaglagte Bøger m. v.

9.-7.

Der er i adskillige Tilfælde indledet Undersøgelse i Anledning af Bøger og Skrifter, hvis Indhold maatte anses for at være i Strid med § 1 i Lov Nr. 388 af 22. Juli 1940. Sagerne er ikke i alle Tilfælde fremmet til Dom, idet man har fundet, at der, naar Bogen eller Skriftet ved Retskendelse var foreløbig beslaglagt, og den for Skriftet ansvarlige havde godkendt Beslaglæggelsen, kunde untlades Tiltale. Beslaglæggelsen er da kundgjort i Statstidende i Overensstemmelse med Presselovens § 15. Dette gælder f. Eks. om Kaj Munks Skuespil „Niels Ebbsen“.

Da Oplæsning af saadanne Bøger eller Skrifter og Opførelse af forbudte Skuespil maa anses for en særskilt Overtrædelse af § 1 i Lov Nr. 388 af 22. Juli 1940, mulig ogsaa af Presselovens § 15 eller dennes Analogi, skal man anmode d'Herrer om at have

1942. Opmærksomheden henvendt paa, at Oplæsning m. v. af beslaglagte Bøger, Skrifter og forbudte Skuespil ikke finder Sted. Saafremt Politiet kommer til Kundskab om, at saadanne Oplæsninger m. v. er planlagt, bedes det tilkendegives Arrangørerne, at dette er forbudt, og Politiet bør overvaage, at Forbudet ikke overtrædes, og i givet Fald skride ind og forhindre, at dette sker. . . . .
- 18.-8. Justitsministeriets Cirkulæreskrivelse om Forholdsregler overfor Militærpersoner fra Lande i Krig med Tyskland.

Man skal herved anmode D'Herrer om at drage Omsorg for, at Militærpersoner fra et Land, der befinder sig i Krig med Tyskland, og som paagriberes af Politiet eller paa anden Maade kommer i dettes Varetægt, *omgaaende* maa blive overgivet til det nærmeste tyske militære Tjenestested.

Saafremt der fra Befolkningen maatte indgaa Meddelelse om, at saadanne Militærpersoner befinder sig her i Landet, eller Politiet iøvrigt maatte faa Kundskab herom, maa det nærmeste tyske militære Tjenestested ligeledes omgaaende underrettes. Endvidere maa der ufortøvent udsendes Politi til det Sted, hvor de paagældende Militærpersoner opholder sig, for at overtage Bevogtningen af dem og overgive dem til den tyske Værnemagt.

Det tilføjes, at saadanne fremmede Militærpersoner, der optages og indbringes af de danske militære Myndigheder, i Almindelighed af disse vil blive overleveret direkte til tysk militær Myndighed. Afleveres de undtagelsesvis til Politiet, paahviler det dette omgaaende at underrette det nærmeste tyske militære Tjenestested.

- 20.-8. Bekendtgørelse om Danmarks Ratifikation af den i Berlin den 23. Januar 1942 mellem Danmark, Finland, Sverige og Tyskland afsluttede Aftale om Nedsættelse af en dansk-finsk-svensk-tysk Kommission til fælles Behandling af Spørgsmaal om Dækning af Træbehovet i Landene i Nordsø- og Østersøomraadet.¹⁾

Ved kgl. Resolution af 21. Februar 1942 har Danmark ratificeret følgende i Berlin den 23. Januar 1942 mellem Danmark, Finland, Sverige og Tyskland afsluttede Aftale om Nedsættelse af en dansk-finsk-svensk-tysk Kommission til fælles Behandling af Spørgsmaal om Dækning af Træbehovet i Landene i Nordsø- og Østersøomraadet.

Den Kongelige Danske Regering, den Tyske Regering, den Finske Regering og den Kongelige Svenske Regering er, besjælede af Ønsket om i Fællesskab at raadslaa om skov- og træ-økonomiske og -videnskabelige Spørgsmaal, og at undersøge Forudsætningerne for en ordnet Udveksling af Træoverskuddet, blevet enige om at afslutte en Aftale om Nedsættelse af en fælles Skov- og Trækommision, og har i dette Øjemed som deres Befuldmægtigede udnævnt:

. . . . .

De Befuldmægtigede er, efter at have fremlagt deres Fuldmagter, der befandtes i god og behørig Form, blevet enige om følgende:

Artikel I.

Til fælles Drøftelse af skov- og træ-økonomiske og -videnskabelige Spørgsmaal og til Undersøgelse af Forudsætningerne for en ordnet Udveksling af Træoverskuddet nedsættes en Kommission, hvortil enhver af de kontraherende Regeringer sender en Repræsentant som Medlem.

Repræsentanterne kan lade sig bistaa af Sagkyndige.

Artikel II.

Naar det findes fornødent, træder Kommissionen efter nærmere Bestemmelse i hvert enkelt Tilfælde sammen i et af de Lande, hvis Regeringer har tiltraadt denne Aftale.

Kommissionens Forretningssæde er i Berlin.

Omkostningerne ved Medlemmernes og de Sagkyndiges Udsendelse afholdes af hver enkelt Regering.

1) Jfr. Bkg. af 4.-4.-1944 om Sveriges Opsigelse af Aftalen.

Kommissionen fastsætter en Forretningsorden.

1942.

Artikel III.

Naar Kommissionen ønsker at stille Forslag, skal den forelægge disse for de af de enkelte Lande til Gennemførelsen af de tosidede økonomiske Aftaler nedsatte Regeringsudvalg. Disse Udvalg afgør om saadanne Forslag skal gennemføres.

Artikel IV.

Der hersker Enighed om, at der bestaar en fælles Interesse i at gennemføre en ordnet Udveksling af Træoverskuddet paa bredest muligt Grundlag. Det er derfor ønskeligt, at andre europæiske Stater tiltræder nærværende Aftale.

Tiltrædelser meddeles den Tyske Regering ad diplomatisk Vej, og faar Gyldighed, saasnart Tiltrædelsesdokumenterne er deponerede hos den Tyske Regering.

Den Tyske Regering giver de andre Staters Regeringer Meddelelse om Tiltrædelser.

Artikel V.

En kontraherende Stat, der vil opsigge denne Aftale, maa give Meddelelse herom til den Tyske Regering; denne underretter ufortøvet de andre kontraherende Stater herom samt oplyser, hvilken Dato Opsigelsen er modtaget.

For den opsigende Stats Vedkommende bliver Opsigelsen først gyldig eet Aar efter, at Meddelelsen om Opsigelsen er modtaget af den Tyske Regering.

Artikel VI.

Denne Aftale skal snarest muligt ratificeres og træder i Kraft, saasnart samtlige Ratifikationsdokumenter er deponerede i Udenrigsministeriet i Berlin.

Artikel VII.

Aftalen undertegnes kun i eet Eksemplar, der deponeres i Udenrigsministeriets Arkiv i Berlin. Den Tyske Regering vil ad diplomatisk Vej tilstille enhver af de andre deltagende Regeringer en bekræftet Afskrift af Aftalen.

Til Bekræftelse heraf har de Befuldmægtigede underskrevet denne Aftale.

Udfærdiget i Berlin, den 23. Januar 1942.

.....

Hvilket herved bringes til almindelig Kundskab med Tilføjelse, at det danske Ratifikationsdokument deponeredes den 12. Marts d. A., det finske den 14. Marts d. A., det svenske den 1. April d. A. og det tyske den 9. April d. A. i det tyske Udenrigsministerium i Berlin. Aftalen er i Henhold til den i Art. VI indeholdte Bestemmelse traadt i Kraft den 9. April d. A.

Aftalen er tiltraadt af Italien den 27. Marts d. A.

(Udenrigsmin.)

Industriraadets Cirkulære til Medlemmerne af Industriraadsorganisationen om Vejledning ved Udarbejdelse af Kalkulationer. 26.-8.

I Tilslutning til de tidligere meddelte Bestemmelser vedrørende Tilladelse til at gennemføre ekstraordinære Industrileverancer mod Betaling over den dansk/tyske Clearingkonto har Udenrigsministeriets Kommitterede i Industrisager efter forudgaaende Drøftelse med Industriraadets udarbejdet følgende:

Vejledende Bemærkninger vedrørende Udarbejdelsen af de til Brug for Udenrigsministeriets Kommitterede i Industrisager foreskrevne Kalkulationer:

1. Direkte Omkostninger

(d. v. s. Udgifter, der umiddelbart kan henføres til den paagældende Leverance).

Ved Efterkalkulationen skal Mængder (herunder Arbejdstimer), Priser (herunder Timefortjenester) og de samlede Udgifter kunne eftervises paa Grundlag af Bogføringen med tilhørende Bilag, saasom Arbejdskort eller lignende, Lagerudleverings-sedler, Regninger fra Underleverandører m. m.

Ifølge Cirkulæret af 15. April 1942 skal Virksomhedens statsautoriserede Revisor attestere, at de i Efterkalkulationen angivne, direkte Udgiftsposter svarer til de bogførte Nettobeløb.

1942. a) *Produktiv Arbejds løn*

(d. v. s. Arbejds løn, der føres direkte paa det paagældende Arbejde, i Modsætning til Lønudgifter til Hjelpearbejdere samt til Funktionærer, hvilke Udgifter føres som indirekte Omkostninger, jfr. Punkt 2).

Det forudsættes, at den efterkalkulerede Arbejds løn omfatter den „produktive“ Løn (ogsaa til Lærlinge), inklusive Løntillæg og Ferieløn, eksklusive den „uproduktive“ Løn, og at samme Fremgangsmaade ogsaa er anvendt ved Beregningen af Omkostningstillæggene. Eventuelle Afvigelser herfra (f. Eks. i Tilfælde, hvor Ferieløn henregnes til de indirekte Omkostninger, eller hvor uproduktiv Arbejds løn posteres udenfor de øvrige Omkostningstillæg) maa fremgaa af Efterkalkulationen.

b) *Materialer og Underleverancer:*

De herfor kalkulerede Beløb skal svare til de virkelig betalte Nettobeløb, saaledes at eventuelle Rabatter (undtagen Kasserabat) samt Bonus, Toldgodtgørelser og Prisdifference-Godtgørelser som Følge af Forskel mellem danske og tyske Materialepriser fratrækkes. Ved Opgørelse af Materialeforbruget maa der endvidere tages Hensyn til de eventuelle, direkte anvendelige Restmaterialer (eksklusive Spaaner, Afklip og lignende).

Forsaavidt der ved Forkalkulationens Godkendelse er krævet Kalkulationsoplysninger fra Underleverandører, skal de hertil svarende Efterkalkulationer udarbejdes i Overensstemmelse med Reglerne gældende for Hovedleverandøren.

c) *Diverse:*

Eventuelle Konstruktions-, Patent- og Licensudgifter direkte vedrørende den paagældende Leverance maa opføres som særskilte Poster i Efterkalkulationen. Det samme gælder for eventuelle Udgifter til Specialværktøj og -indretninger, der er udført til og kun benyttes til den paagældende Leverance.

Udgifter til Emballage og Forsendelse af Leverancer fra Virksomheden opføres som Udlæg, hvoraf der ikke beregnes nogen Fortjeneste.

Provisionsudgifter vedrørende ekstraordinære Industrileverancer kan som angivet i Cirkulæret af 26. September 1941 ikke godkendes.

2. *Indirekte Omkostninger*

(d. v. s. Udgifter, der ikke umiddelbart kan henføres til den paagældende Leverance, men maa fordeles ved Hjælp af beregnede „Omkostningstillæg“ paa hele Produktionen).

I Henhold til Cirkulæret af 15. April 1942 vil der lejlighedsvis blive forlangt Revisorattestation vedrørende de beregnede Omkostningstillæg. Ved første Indsendelse heraf bør der gøres Rede for Fordelingsgrundlaget for de indirekte Omkostninger og gives en samlet Oversigt over de beregnede Omkostningstillæg.

Vedrørende de indirekte Omkostninger bemærkes iøvrigt følgende:

a) *Afskrivninger:*

Der godkendes de af Skattevæsenet tilladte Afskrivningssatser gældende for Anskaffelsesværdien eller omregnet for denne, for saa vidt Afskrivningssatsen gælder for nedskrevne Værdier (subsidiært særlig aftalte Satser), anvendt paa de nuværende Assuranceværdier, der forudsættes ikke at overstige en rimelig Vurdering, paa Grundlag af Nutidsprisen med Fradrag for Ælde og Slitage (Brugsværdien). For Specialværktøjer- og -indretninger tillades højere Satser (helt op til 100 pCt., idet Udgiften i saa Tilfælde belastes det paagældende Arbejde og ikke Omkostningskontoen).

Afskrivninger paa ukurante Varelagre, ukurante Modeller og Værktøjer samt paa Debitorer kan ikke godkendes indkalkuleret i de Omkostningstillæg, der anvendes til Kalkulation af ekstraordinære Industrileverancer.

b) *Forrentning:*

Der tillades indkalkuleret 5 pCt. Rente af Materiale-Lagerbeholdninger af den Art, der anvendes i Forbindelse med ekstraordinære Industrileverancer, medens Renter af Lagerbeholdninger af anden Art ikke maa medregnes.

Der kan endvidere medregnes 5 pCt. Rente af Driftsanlæggenes Assuranceværdi pr.

1. Januar 1939 med Tillæg af de siden da bogførte Nyanskaffelsesværdier (henholdsvis Fradrag for Afgang) samt af Grundskyldsværdien. Det indkalkulerede Forrentningsbeløb maa dog ikke overstige 2 pCt. af det Omsætningsbeløb, for hvilket den foretagne Beregning af Omkostningstillæggene er gældende. Naar der paa denne Maade ved Beregning af Omkostningstillæggene er medregnet Forrentning af Driftsanlæggene, maa der ikke ved Beregningen tillige medtages Udgifter til Forrentning af Prioritetsgæld eller anden Form for Gæld.

Virksomhederne kan imidlertid ved Beregning af Omkostningstillæggene i Stedet for 5 pCt. Forrentning af Driftsanlæggene medregne de i det paagældende Regnskabsaar faktisk betalte Renter af Prioritetsgæld, Kassekredit eller lignende Banklaan samt af Akceptgæld, dog at det indkalkulerede Rentebeløb ikke maa overstige 2 pCt. af det Omsætningsbeløb, for hvilket den foretagne Beregning af Omkostningstillæggene er gældende. Det forudsættes, at Virksomheden ikke har Pengedebitorer i usædvanligt Omfang.

Vælges denne sidste Fremgangsmaade, vil den Nettofortjeneste, der kan godkendes, ligge noget højere, end naar Forrentningen af Driftsanlæggene paa førstnævnte Maade er indgaaet i Omkostningstillæggene.

Rente af udestaaende Fordringer, herunder Forskudsbetalinger til Underleverandører, samt at igangværende Arbejder (hvis Værdi maatte overstige modtagne Forskudsbetalinger) godkendes ikke indkalkuleret som en Omkostning for ekstraordinære Industrileverancers Vedkommende.

c) *Følgende Omkostningsarter kan ikke godkendes ved ekstraordinære*

Industrileverancer:

Ekstraordinære, ikke-tilbagevendende Udgifter een Gang for alle (f. Eks. til en omfattende Flytning af Maskiner eller til større Ændringer af et Fabrikсанlæg), som har kunnet afholdes af Driften i det paagældende Regnskabsaar, kan ikke medtages ved Beregningen af Omkostningstillæggene.

Mange Virksomheder vil have en Række Udgifter, der ingen Forbindelse har med de ekstraordinære Industrileverancer, f. Eks. Udgifter til Salgs- og Serviceorganisation, Filial- eller Salgskontorer, Salgsrepræsentanter, Salgsprovisioner, Kasserabat, Kundeservice i Forbindelse med Enkelt salg, Reklamer samt Repræsentationsudgifter. Saa-danne Udgifter kan kun delvis anerkendes som en for de omhandlede ekstraordinære Industrileverancer nødvendig Udgift. Det bør af den i Indledningen til Afsnit 2 omtalte Redegørelse for Fordelingsgrundlaget fremgaa, hvor stor en Del af nævnte Omkostninger der efter særlig Aftale er medregnet i Omkostningstillæggene til Brug ved de ekstraordinære Industrileverancer.

Det kan heller ikke godkendes, at der til Imødegaaelse af Tab, der vil kunne fremkomme ved pludselig Annultering eller Betalingsudblivelse for de omhandlede Ordres Vedkommende, afsættes et vist Beløb i Kalkulationen. Der kan ved Forkalkulationen indrømmes en vis Margin til Imødegaaelse af „teknisk Risiko“; men der kan ikke — hverken ved For- eller Efterkalkulationen — regnes med Tillæg til Dækning af „merkantil Risiko“. I Efterkalkulationen maa nærmere dokumenteres, i hvilket Omfang og med hvilket Beløb den tekniske Risiko er blevet effektiv udover, hvad der eventuelt dækkes af Omkostningstillæggene.

Konstruktionsudgifter samt Udgifter til Eksperimenter og Forsøg maa saavidt muligt henføres til de Leverancer (jfr. Afsnit 1, c, Stk. 1), eller de af Virksomhedens Produktionsgrene, der nyder godt heraf, og kan ikke godkendes fordelt paa hele Virksomhedens Produktion, hvorimod dette kan tillades for almindelig Tegnesteassistance o. l.

Endelig bemærkes, at der ikke maa være indkalkuleret Dækning for Udgifter, der skal afholdes af Fortjenesten, f. Eks. Indkomstskatter og Driftsherreløn (i Ikke-Aktieselskaber) udover, hvad der i det foreliggende Tilfælde har kunnet godkendes. Ved Omkostningsberegningen kan medtages Udgift til Gratialer af sædvanemæssig Størrelse til Funktionærer og Arbejdere, hvorimod egentlige Tantiører til Virksomhedens overordnede Funktionærer kun kan medtages med de garanterede Minimumsbeløb, med mindre der er truffet anden særlig Aftale herom.

1942. d) *Omkostningsberegning og Beskæftigelsesgrad:*

Ved Beregningen af Omkostningstillæggene maa de i den sidste 12 Maaneders Regnskabsperiode konstaterede indirekte Omkostninger fordeles paa Produktionen i samme Periode. Som Regnskabsperiode kan anvendes sidste Regnskabsaar (Kalenderaar) eller de sidste 4 Kvartaler eller 12 Maaneder, forsaavidt Virksomhedens Regnskabsform muliggør en saadan Opdeling af Omkostningsregnskabet.

De indirekte Omkostninger fordeles paa den i samme Periode konstaterede produktive Arbejdsløn, eventuelt delvis paa Arbejdstimer, Maskintimer, produktive Materialeudgifter eller for Generalomkostningernes Vedkommende paa Virksomhedens samlede Fabrikationspris eller paa en anden hensigtsmæssig Form for „Omsætningstal“.

Ved Beregning af Omkostningstillæggene maa der ikke kalkuleres med nogen „Overdækning“ eller anden Form for Sikkerhedsmargin. Dette gælder saavel, naar der anvendes samme Omkostningstillæg for hele Virksomheden, som naar der anvendes forskellige Værksted- eller Afdelingstillæg. Plads- eller Maskintillæg m. m. Det maa i saa Tilfælde for hver Underafdeling kunne eftervises, at de beregnede Omkostningstillæg svarer til de indirekte Omkostninger.

Det er ved Efterkalkulationer vedrørende ekstraordinære Industrileverancer ikke tilladt at benytte en Omkostningsberegning, der er baseret paa et „Normalaar“ eller et budgetteret for et Aar eller anden senere Periode end den, for hvilken der foreligger et afstemt Omkostningsregnskab.

En Foruddiskontering af Omkostningsstigninger vil kun kunne godkendes ved konkrete, betydelige Prisstigninger (hvis f. Eks. Brændselspriserne pludselig stiger 50 pCt., og de samlede indirekte Omkostninger i en Virksomhed derved maaske 5 pCt.).

e) *Seriefremstillede Dele:*

Forsaavidt der i en ekstraordinær Industrileverance indgaar Dele, der af Virksomheden ikke er udført direkte til den paagældende Leverance, men som Led af en Seriefremstilling, maa saadanne Dele ikke optages i Kalkulationen til en højere Pris end den, der svarer til de direkte Omkostninger plus Omkostningstillæg efter ovenstaaende Retningslinier. Særlig Kalkulation for seriefremstillede Dele maa paa Forlangende indsendes og attesteres. En Fortjeneste udover den, der ellers kan godkendes for ekstraordinære Industrileverancer, maa ikke beregnes for seriefremstillede Dele.

3. *Attestation.*

Det vil være hensigtsmæssigt, om Revisorattestationen af hver enkelt Efterkalkulation indeholder en Bemærkning om, at de i Industriraadets Cirkulære af 26. September 1941 og 15. April 1942 samt i ovenstaaende Kommentarer angivne Direktiver er iagttaget ved Revisionen. Eventuelle Afvigelser herfra maa under alle Omstændigheder fremgaa af Revisionspaategningen eller af en særlig Beretning i Tilslutning hertil.

7.-9. **Justitsministeriets Cirkulæreskrivelse vedrørende Frikorps „Danmark“s Orlov.**

I disse Dage kan et større Antal Medlemmer af Frikorps „Danmark“ ventes her til Landet paa Orlov. Efter hvad der er oplyst for Justitsministeriet, vil de frivillige ankomme samlet til København, hvor de indkvarteres paa en Kaserne i 3—4 Dage, inden de rejser til deres Hjem. De frivillige, der har deres Hjem paa Fyn eller i Jylland, vil afrejse samlet fra København.

De tyske militære Myndigheder lægger stor Vægt paa, at der ikke under de frivilliges Orlovsoophold her i Landet finder uheldige Episoder Sted. Der er derfor af den Øverstbefalende for de tyske Tropper i Danmark givet de frivillige nøje Instruktion om, hvorledes de har at forholde sig under Orloven. Det er saaledes indskærpet dem at vise en ulastelig Holdning og undgaa unødvendig Skarphed ved Samkvem med Myndighederne og Befolkningen. Det er paalagt dem at undgaa politiske Stridigheder, og det er forbudt dem i Uniform at deltage i politiske Møder; derimod vil de kunne deltage i Møder, der vil blive afholdt forskellige Steder i Landet for at hverve frivillige til Frikorpset. Det er af den Øverstbefalende for de tyske Tropper i Danmark meddelt dem, at Angreb paa det tyske eller danske Folks Ære eller paa den enkeltes personlige Ære ikke maa taales; ved Forulempelser skal Gerningsmanden af vedkommende Medlem af

Frikorpset overgives til det danske Politi, og ved korporlige Angreb paa Medlemmer af Frikorpset er disse ifølge deres Instruktion forpligtet til „skarp Indskriden“. Paa den anden Side maa de dog ikke være overømfindtlige, naar anderledes tænkende ytrer deres Mening. De frivillige er gjort bekendt med de i Justitsministeriets fortrolige Cirkulære af 8. Februar 1941 indeholdte Retningslinier for det danske Politis Beføjelser overfor Medlemmer af den tyske Værnemagt. 1942.

Justitsministeriet maa ogsaa for sit Vedkommende lægge den største Vægt paa, at uheldige Episoder i Tilknytning til de frivilliges Ophold undgaas. Man skal derfor anmode d'Herrer om at have Opmærksomheden nøje henvendt paa, at de frivillige ikke paa nogen Maade forulempes. Navnlig bør Politiet sørge for at være til Stede ved saadanne Lejligheder, hvor Provokationer eller Sammenstød kan befrygtes at ville finde Sted, saasom ved politiske Møder, Hvervningsmøder o. lign.

Efter dertil given Anledning skal man endvidere henlede Opmærksomheden paa, at de frivillige ikke — som det skal være sket af og til — i Rapporter og lignende Udfærdigelser bør betegnes som „tyske Militærpersoner“. Denne Betegnelse har givet Anledning til Misstemning, og da det tillige som Regel vil være af Interesse for Sagen at faa oplyst, om det drejer sig om tyske eller danske Statsborgere, skal man anmode om, at dette maa blive angivet i Rapporten, saaledes at de frivillige f. Eks. betegnes som „Medlemmer af Frikorps „Danmark““ eller lignende.

Kirkeministeriets Skrivelse til samtlige Biskopper om Omtale af aktuelle politiske Forhold i Kirkeblade.¹⁾ 29.-10.

Ministeriets Opmærksomhed er blevet henledt paa, at kirkelige Blade og Skrifter i den senere Tid i et vist Omfang har indeholdt Artikler, der med Brod mod Tyskland og tysk Tankegang omtaler eller hentyder til aktuelle politiske Forhold. Tilfælde af denne Art kan volde Regeringen alvorlige Vanskeligheder i dens Bestræbelser for at opretholde det bedst mulige Forhold til Tyskland og de tyske Besættelsesmyndigheder og vil, saafremt de fortsættes, kunne nødvendiggøre Indskriden mod de paagældende.

Ministeriet finder det derfor paakrævet at anmode Deres Højærværdighed om paa den Maade, De anser for bedst egnet at ville lægge Præsterne og Redaktøren af de kirkelige Blade paa Sinde for Fremtiden, ligesom det er Tilfældet med Landets øvrige Presse, at afholde sig fra at fremsætte eller gengive Udtalelser, hvis Tendens er uvenlig mod Tyskland eller de tyske Besættelsesmyndigheder.

Midlertidig Lov Nr. 452 om Bemyndigelse for Regeringen til at træffe Bestemmelser til Opretholdelse af Ro, Orden og Sikkerhed.²⁾ 11.-11.

§ 1. Regeringen bemyndiges til ved kgl. Anordning at udfærdige Forbud eller Paabud til Opretholdelse af Ro, Orden og Sikkerhed i det Omfang, hvori det skønnes nødvendigt for at modvirke Handlinger, der under de foreliggende alvorlige Forhold og Landets Besættelse af tyske Tropper er egnede til at bringe Landets Interesser i Fare.

§ 2. Straffen for Overtrædelse af en i Medfør af § 1 udfærdiget Anordning fastsættes i Anordningen inden for de i Borgerlig Straffelovs 6te Kapitel angivne Rammer. Endvidere kan der i Anordningen fastsættes særlige Regler om Behandling og Paa-dømmelse af Sager angaaende Overtrædelse af dens Bestemmelser.

§ 3. Om de i Medfør af § 1 udfærdigede Anordninger gives der straks Meddelelse til et af Rigsdagen efter Reglerne i Grundlovens § 49 valgt Udvalg, der kan kræve sig forelagt Oplysninger om de Forhold, der har ført til Anordningens Udstedelse.

§ 4. Denne Lov, der ikke gælder for Færøerne, træder i Kraft straks. Der kan ved kgl. Anordning træffes Bestemmelse om dens Bortfald. I Tilfælde af Regeringsskifte har Loven kun fortsat Gyldighed, saafremt dette godkendes ved Beslutning af Rigsdagens to Ting; de i Medfør af Loven udstedte Anordninger forbliver dog i Kraft, indtil de ophæves ved Lov eller kgl. Anordning. (Justitsmin.)

1) Jfr. Kirkeministeriets Skrivelser af 17.-2.-1943.

2) Loven, der ikke er blevet benyttet, er ophævet ved kgl. Anordning Nr. 220 af 7. Maj 1945.

1942. Landbrugsministeriets Halmudvalgs Meddelelse om Levering af Halm m. v. til den tyske Værnemagt.

Landbrugsministeriets Halmudvalg anmodede den 27. Oktober 1942 Grosserer Societetets Komité og Provinshandelskammeret om at indhente Oplysninger om Firmaer her i Landet, som handler med Halm, Frø og Frøgræshalm, samt at tilstille Udvalget Oplysninger om de enkelte Firmaers Eksport, Salg til den tyske Værnemagt her i Landet og den indenlandske Omsætning af disse Foderemner i Aarene 1938—41.

Herpaa har Udvalget modtaget Oplysning om Deres Omsætning i det paagældende Tidsrum, og i Henhold hertil vil De ifølge Vedtagelse i Halmudvalget kunne komme i Betragtning ved kommende Leveringer af Halm, Hø og Frøgræshalm til den tyske Værnemagt her i Landet og til Eksport.

Af de foreløbige Leveringer til den tyske Værnemagt her i Landet andrager Deres Andel . . . . . Tons Halm og . . . . . Tons Hø. Nærmere Meddelelse om Tidspunktet og Bestemmelsesstedet for Leveringerne vil blive givet Dem fra Udvalget.

Ved Levering af Partier af Halm og Hø til den tyske Værnemagts enkelte Afdelinger udstedes af disse en Rekvisitionsseddel til Leverandøren paa de leverede Partier, og efter Indsendelsen af Rekvisitionssedlen til Halmudvalget vil Betalingen fra Udvalget tilgaa Leverandøren, hvem det er forbudt at modtage Betaling direkte fra Værnemagten, jfr. § 2 Stk. 1a i Handelsministeriets Bekendtgørelse af 11. December 1940 vedrørende Salg af Varer til den tyske Værnemagt og dennes enkelte Medlemmer. Leverandøren maa anmode den paagældende tyske Værnemagtsafdeling om Udlevering af Rekvisitionssedlen umiddelbart før Partiets Afsendelse.

Landbrugsministeriet har efter stedfundne Forhandlinger med Priskontrolraadet, under Forudsætning af, at der leveres gode, sunde Varer, indtil videre fastsat følgende Priser:

For almindeligt presset Halm	7,50	Øre	pr. kg	ab	Sælgerstation
For Frøgræshalm	10,50	"	"	"	"
For Hø	29,00	"	"	"	"

I de anførte Priser indgaar der 0,75 Øre pr. kg til Forhandlerens Avance og 0,10 Øre til Halmudvalgets Administration, og Resten andrager den Pris, der skal betales Landmanden. Forhandlerens Avance, 0,75 Øre, forhøjes *ikke*, fordi der eventuelt indgaar flere Led i Mellemandelen.

For Eksportpresning forhøjes de anførte Priser med 0,75 Øre pr. kg, saaledes at den tyske Værnemagt skal betale en Pris af 8,25 Øre, 11,25 og 29,75 Øre pr. kg henholdsvis for Halm, Frøgræshalm og Hø.

30.-11. Bekendtgørelse Nr. 487 angaaende Priskontrol med visse Lejemaal og Forpagtningskontrakter, der indgaas med den tyske Værnemagt her i Landet.¹⁾

I Medfør af Bestemmelserne i Lov Nr. 406 af 3. August 1940 om erhvervsøkonomiske Foranstaltninger, Vareforsyning m. v., jfr. Lov Nr. 133 af 29. Marts 1941 og Lov Nr. 93 af 13. Marts 1942, fastsættes i Overensstemmelse med de med den tyske Værnemagt i Danmark truffne Aftaler og efter Forhandling med Ministeriet for Handel, Industri og Søfart herved følgende:

§ 1.

Udvalget for ekstraordinære Industriarbejder m. v. for tysk Regning har Beføjelse til at kontrollere og ændre den Leje, der af Udlejeren, henholdsvis Bortforpagteren, betinges for Udleje (herunder Fremleje) eller Forpagtning til den tyske Værnemagt her i Landet af saavel ubebyggede som bebyggede Arealer, Bygninger, Tankanlæg, Lokaler og andre Anlæg af enhver Art. Dette gælder ogsaa, naar allerede kontrollerede og godkendte Lejekontrakter, henholdsvis Forpagtningskontrakter, senere bliver ændret.

Denne Bestemmelse gælder dog ikke, saafremt de i Bestemmelserne af 4. Juni 1941 om Indkvartering af tyske Tropper her i Landet fastsatte Takster er lagt til Grund ved Beregningen af Godtgørelse for Indkvartering, medmindre det ved Indkvarterings-

¹⁾ Jfr. Skrivelse af 19.-12.-1942.

Paabegyndelse kan paaregnes, at den vil faa en Varighed af mindst en Maaned, eller 1942.
Indkvarteringen faktisk udstrækkes over en Maaned.

Overenskomster af den i Stk. 1 omhandlede Art skal indeholde en Bestemmelse om, at saafremt der af Udvalget foretages Ændringer i Vederlagets Størrelse eller Betingelserne iøvrigt, skal de ændrede Vilkaar gælde, som om de var aftalte.

§ 2.

Anmeldelse af afsluttede Lejemaal, henholdsvis Forpagtningskontrakter, vedrørende Ejendomme i Købstæderne samt Københavns og Frederiksberg Kommuner skal omgaaende af Udlejeren (Bortforpagteren) indsendes til Udenrigsministeriets Kommitterede i Industrisager. Adresse: Vestre Boulevard 20, København.

Kontrakter om Lejemaal eller Bortforpagtning vedrørende Ejendomme m. m. i Landkommunerne skal indgaas under Medvirken af vedkommende Amtmand, til hvem Udlejeren (Bortforpagteren) derfor i paakommende Tilfælde skal rette Henvendelse, og af hvem Kontrakterne indsendes til Udenrigsministeriets Kommitterede i Industrisager.

Lejekontrakter (Forpagtningskontrakter), der indgaas med den tyske Værnemagt, skal indgaas i skriftlig Form. Har offentlige danske Myndigheder eller blandede Kommissioner medvirket ved Prisfastsættelsen, skal der gives Oplysning herom i Anmeldelsen. Den indgaaede Lejekontrakt skal indsendes i Original og Genpart.

Udenrigsministeriets Kommitterede i Industrisager saavel som vedkommende Amtmand er berettiget til af Udlejeren at kræve alle Oplysninger, der er fornødne til Bedømmelse af den indgaaede Kontrakt.

§ 3.

Krav om Erstatningsydelse i Forbindelse med indgaaede Lejemaal og Forpagtningskontrakter med den tyske Værnemagt vil ligeledes være at indsende til Udenrigsministeriets Kommitterede i Industrisager. Godkendelse af saadanne Krav meddeles af det i § 1 nævnte Udvalg. For saa vidt Erstatningskravene staa i Forbindelse med Lejemaal m. v. i Landkommunerne, skal Sagerne sendes gennem vedkommende Amtmand til den Kommitterede. Henvendelse til den tyske Værnemagt om Krav af den paagældende Art sker derefter gennem den Kommitterede.

§ 4.

Er der modtaget Betalinger, der overstiger det godkendte Beløb, skal det for meget modtagne Beløb omgaaende indbetales til Danmarks Nationalbank til Kredit for den tyske Værnemagt her i Landet.

§ 5.

Overtrædelse af foranstaaende Bestemmelser medfører Straf i Overensstemmelse med Reglerne i Lov Nr. 406 af 3. August 1940 om erhvervsøkonomiske Foranstaltninger, Vareforsyning m. v., jfr. Lov Nr. 133 af 29. Marts 1941 og Lov Nr. 93 af 13. Marts 1942.

§ 6.

Denne Bekendtgørelse træder i Kraft den 1. December 1942.

**Handelsministeriets Cirkulæreskrivelse til Politidirektøren i København og samtlige 2.-12.
Politimestre om Salg til den tyske Værnemagts enkelte Medlemmer.**

Man skal herved meddele, at den Øverstbefalende for de tyske Tropper i Danmark efter Forhandling med Udenrigsministeriet har udsendt en Befaling til de tyske Tropper i Danmark vedrørende Bestemmelsen i § 3 b i Handelsministeriets Bekendtgørelse af 11. December 1940 om Salg af Varer til den tyske Værnemagts enkelte Medlemmer.

I Overensstemmelse med den mellem Udenrigsministeriet og den Øverstbefalende for de tyske Tropper truffne Aftale er der herefter udfærdiget en særlig Meddelelse til alle Handlende og andre Næringsdrivende vedrørende det omhandlede Spørgsmaal.

Idet man til Politiets Underretning fremsender nogle Eksemplarer af den nævnte Meddelelse, skal man meddele, at Handelsministeriet i særlig Forsendelse vil tilstille Politidirektøren i København og samtlige Politimestre en Pakke Eksemplarer af den paagældende Meddelelse, hvilke Eksemplarer ved Politiets Foranstaltning, eventuelt med de stedlige Erhvervsorganisationers Bistand, bedes tilstillet alle Næringsdrivende,

1942. herunder Gartnere, Mejerier, Slagterier, Brugsforeninger, Beværtere og lign. indenfor Politikredsen.

Det bemærkes, at Meddelelsen i Henhold til den trufne Aftale ikke maa offentliggøres i Pressen, ved Opslag i Butikker eller paa anden lignende Maade, og at det derfor efter Aftale med Justitsministeriet har været nødvendigt at anmode Politiet om at drage Omsorg for, at Meddelelsen kommer alle Næringsdrivende i Hænde.

- 2.-12. Meddelelse fra Handelsministeriet til alle Handlende og andre Næringsdrivende om Salg til den tyske Værnemagts enkelte Medlemmer.

I Anledning af forskellige Spørgsmaal, der i den senere Tid har været Genstand for Drøftelse med den danske Regering om den nærmere Gennemførelse af Bestemmelserne i § 3 b i Handelsministeriets Bekendtgørelse af 11. December 1940 vedrørende Salg af Varer til den tyske Værnemagt og til dennes enkelte Medlemmer, har den Øverstbefalende over de tyske Tropper i Danmark til Oplysning om den Praksis, der følges, til Tropperne udsendt en Befaling, der i Oversættelse lyder saaledes:

„Situationen med Hensyn til Vareforsyningen i Danmark er med Tiden stadig blevet vanskeligere. Ogsaa den tyske Værnemagt maa tage dette Forhold i Betragtning.

Da Varerne ogsaa i Danmark maa fordeles retfærdigt, kan den tyske Soldat ikke ubegrænset gøre Fordring paa dem; han skal i Almindelighed kun kunne gøre Indkøb til Dækning af sit personlige Behov og skal herved ligesom ved Indkøb af andre Varer rette sig efter Salgsmulighederne i vedkommende Forretning. I Almindelighed vil der ikke kunne forventes Salg af mere end eet Par, eet Sæt eller eet Stykke.¹⁾

Det er med den danske Regering aftalt, at Medlemmer af den tyske Værnemagt og Medlemmer af tilsluttede Organisationer (SS, Politi, NS-Flyverkorps, NSKK (NS-Motorkorps), Arbejdstjenesten, NSV (NS-Folkeforsorg), Organisation Todt, Teknisk Nødhjælp, Røde Kors, NS-Sammenslutningen „Kraft durch Freude“) i Uniform eller i Civil (i sidste Tilfælde mod Fremvisning af Legitimation) skal behandles som danske Kunder, og at de, saafremt Salg kun sker til „faste Kunder“, skal behandles som saadanne. Dette gælder dog ikke ved Salg af Vin, Spirituosa og Tobak“.

Da man fra den tyske Øverstbefalendes Side ved Udsendelsen af ovenstaaende Befaling, hvis tyske Tekst er aftrykt paa omstaaende Side til Brug i paakommende Tilfælde, har vist stor Forstaaelse for de vanskelige Forhold, der paa forskellige Omraader gør sig gældende, saavel for den danske Forretningsstand som for den danske Befolkning i det hele, og dermed iøvrigt har bidraget til at befæste det gode Forhold mellem Værnemagten og Befolkningen, maa man fra Regeringens Side lægge den danske Forretningsverden paa Sinde, naar tyske Værnemagtsmedlemmer maatte henvende sig i Butikkerne for at foretage Indkøb i Overensstemmelse med Bekendtgørelsen af 11. December 1940 og den til de tyske Tropper udsendte Befaling, da paa loyal og samvittighedsfuld Maade at bidrage sit til fortsat at undgaa Gnidninger i Forholdet til Værnemagten og dens Medlemmer.

- 4.-12. Lov Nr. 489 om Sikkerhedsforanstaltninger indenfor Erhvervsvirksomheder m. m.²⁾

§ 1.

Stk. 1. Statsvirksomheder, kommunale Anlæg og private Erhvervsvirksomheder, hvis uforstyrrede Produktion eller Drift det maa anses for samfundsvigtigt at opretholde, eller hvis Varebeholdninger er af væsentlig forsyningsmæssig Betydning, er pligtige efter Politiets Paalæg og i Overensstemmelse med dettes Anvisninger at træffe Sikkerhedsforanstaltninger mod Ildsvaade o.lign, og til Afværgelse af skadevoldende

¹⁾ F. Eks. et Par Sokker, et Sæt Undertøj o. s. v.

²⁾ Ophævet ved foreløbig Lov Nr. 219 af 7. Maj 1945. Se til Loven Bkg. af 9. Jan. 1943 om Politimyndighed for Bevogtningsmandskab.

Handlinger mod Virksomheden eller Anlægget, herunder navnlig at etablere Bevogtning og lignende Beskyttelse inden for Virksomhedens Omraade. 1942.

Stk. 2. Tilsvarende Paalæg kan af Politiet meddeles andre Virksomheder, der er særlig udsat for skadevoldende Handlinger af samfundsfarlig Art.

§ 2.

De med Iværksættelsen af de ovennævnte Sikkerhedsforanstaltninger forbundne Udgifter skal afholdes af vedkommende Virksomhed eller Institution.

§ 3.

Stk. 1. Undladelse af at gennemføre de af Politiet paabudte Sikkerhedsforanstaltninger straffes med Bøde, Hæfte eller Fængsel indtil 2 Aar.

Stk. 2. I Undladelsestilfælde kan Politiet for Virksomhedens eller Institutionens Regning træffe de fornødne Sikkerhedsforanstaltninger.

§ 4.

Stk. 1. Det antagne Bevogtningsmandskab skal godkendes af Politiet. Justitsministeren kan fastsætte, at der tillægges Bevogtningsmandskabet en begrænset Politimyndighed inden for Virksomhedens Omraade.

Stk. 2. Politiet udfærdiger for hver Virksomhed efter Forhandling med dennes Ledelse en Instruks for Bevogtningsmandskabet. Overtrædelse af denne Instruks straffes med Bøde eller Hæfte.

§ 5.

... (om den processuelle Behandling m.v.).

§ 6.

Denne Lov træder i Kraft straks.

(Justitsmin.)

Undervisningsministeriets Cirkulæreskrivelse til Rektorerne for Statens højere Almenskoler og Sorø Akademis Skole om politiske Artikler i Skoleblade.¹⁾ 12.-12.

I Anledning af, at Ministeriet er gjort bekendt med, at Skoleblade, udgivet af Elever i vedkommende Statsskoler, i nogle Tilfælde har indeholdt Artikler angaaende politiske Spørgsmaal, undlader man ikke at meddele Rektorerne, at Ministeriet maa lægge Vægt paa, at Skolebladene ikke beskæftiger sig med inden- eller udenrigspolitiske Spørgsmaal, og at man forudsætter, at der føres Kontrol med saadanne Blades Indhold enten af Rektor selv eller — paa Rektors Ansvar — af den Inspektør, der fungerer under Rektors Forfald.

Handelsministeriets Bekendtgørelse Nr. 516 angaaende Forbud mod Afgivelse af Tilbud paa Udlejning eller Bortfragtning af Skibe til Udlandet. 18.-12.

I Medfør af Lov Nr. 481 af 14. September 1940 om ekstraordinære Foranstaltninger vedrørende Skibsfarten, jfr. Lov Nr. 94 af 13. Marts 1942, fastsættes herved følgende:

§ 1.

Tilbud om Udlejning eller Bortfragtning af danske Skibe og Fartøjer over 5 Registertons Brutto til Udlandet maa ikke afgives, forinden Tilbudsgiveren eller hans Agent har modtaget Fragtnævnets Tilladelse til Udlejning eller Bortfragtning af det paagældende Skib eller Fartøj eller Tilsagn om saadan Tilladelse, jfr. Bekendtgørelse Nr. 205 af 25. April 1941 § 2.

Dette gælder, selv om det paagældende Tilbud ikke er bindende for Tilbudsgiveren, og selv om det er gjort afhængigt af, at fornøden Tilladelse senere opnaas, eller andre Vilkaar.

¹⁾ I Anledning af, at Udenrigsministeriet i Slutningen af 1942 og i Begyndelsen af 1943 i flere Tilfælde henlede Undervisningsministeriets Opmærksomhed paa, at nærmere angivne Artikler i forskellige Skole- og Ungdomsblade kunde siges at være Overtrædelser af § 1 i Lov Nr. 388 af 22. Juli 1940, gjorde Undervisningsministeriet derefter i Underhaandsskrivelser vedkommende Skoleledere opmærksom herpaa, idet man med nærmere Forklaring angaaende de Forhold, som laa til Grund for en saadan Henstilling anmodede Lederne om at sørge for, at fremtidige Skrifter ikke udkom, uden at de havde gennemgaaet og godkendt Artiklerne.

1942. Enhver Henvendelse, skriftlig, telegrafisk eller mundtlig, om Udlejning eller Bortfragtning af Skibe eller Fartøjer som i Stk. 1 nævnt og enhver Akcept, betinget eller ubetinget, af Tilbud fra Udlandet om Befragtning af saadanne Skibe eller Fartøjer anses i Forhold til denne Bekendtgørelse som et Tilbud.

§ 2.

Overtrædelse af de i denne Bekendtgørelse indeholdte Forskrifter straffes efter Reglerne i Lov Nr. 481 af 14. September 1940 om ekstraordinære Foranstaltninger vedrørende Skibsfarten.

§ 3.

Denne Bekendtgørelse træder i Kraft straks.

- 19.-12. Lov Nr. 537 om visse Frikontingenter i de statsanerkendte Arbejdsløshedskasser.

§ 1.

Stk. 1. De Medlemmer af statsanerkendte Arbejdsløshedskasser, der paa Grund af Beskæftigelse i Udlandet er forpligtede til at udrede Bidrag til vedkommende udenlandske Arbejdsløshedsforsikring, fritages for at betale Medlemsbidrag til deres Arbejdsløhedskasse for det Tidsrum, i hvilket de som Følge af det nævnte Arbejdsforhold opholder sig i Udlandet, jfr. herved § 3, 2det Pkt.

Stk. 2. Den i Stk. 1 omhandlede Fritagelse for at erlægge Medlemsbidrag føres ikke til Afdrag i Kontingentet ved Beregning af Stats- og Kommune-tilskud.

Stk. 3. Arbejdsdirektørens Afgørelser af Tvivlsspørgsmaal vedrørende Anvendelsen af Stk. 1 kan indankes for Arbejdsministeren, hvis Afgørelse er endelig.

§ 2.

Den i § 6, Stk. 4, i Lov Nr. 591 af 11. November 1940 om Ungdomslejre omhandlede Fritagelse for at betale Medlemsbidrag til Arbejdsløshedskasser for Personer, der har Ophold i Ungdomslejre, føres ikke til Afdrag i Kontingentet ved Beregning af Stats- og Kommune-tilskud.

§ 3.

Arbejdsministeren fastsætter efter Indstilling fra Arbejdsmåvnets Afdeling om Arbejdsløshedsforsikring og efter Forhandling med Arbejdsdirektøren de nærmere Regler for Lovens Gennemførelse, herunder om de Kontrolforanstaltninger, der skønnes paakrævede. Det kan herved bestemmes, at den i § 1, Stk. 1, omhandlede Fritagelse skal være betinget af, at vedkommende Medlem drager Omsorg for inden Afrejsen til Udlandet at faa sin Medlemsbog forsynet med Paategning af den Afdeling af Arbejdsløshedskassen, til hvilken han hører, om Afrejsens Dato samt efter Hjemkomsten om Datoen for denne.

§ 4.

Denne Lov træder i Kraft den 1. Januar 1943 og har Gyldighed indtil den 1. Oktober 1944, for saa vidt den ikke ved kgl. Anordning sættes ud af Kraft forinden.

(Arbejdsmin.)

- 19.-12. Indenrigsministeriets Cirkulæreskrivelse til samtlige Borgmestre om Indgaaelse af Lejemaal med den tyske Værnemagt.

I Henhold til Indenrigsministeriets Bekendtgørelse af 30. November 1942 angaaende Priskontrol med visse Lejemaal og Forpagtningskontrakter, der indgaaes med den tyske Værnemagt her i Landet, skal Kontrakter, der indgaaes af den tyske Værnemagt med Ejere af fast Ejendom m. v. om Benyttelse af saavel ubebyggede som bebyggede Arealer, Bygninger, Tankanlæg, Lokaler og andre Anlæg af enhver Art, fremtidig indsendes til Udenrigsministeriets Kommitterede i Industrisager og godkendes af Udvalget for ekstraordinære Industriarbejder m. v. for tysk Regning, ligesom Krav om Erstatningsydelse i Forbindelse med indgaaede Lejemaal og Forpagtningskontrakter med den tyske Værnemagt ogsaa vil være at indsende til den Kommitterede, der retter Henvendelse til Værnemagten angaaende disse Krav.

I Landkommunerne indgaaes saadanne Kontrakter i Henhold til Bestemmelsen i Bekendtgørelsens § 2, 2. Stk. under Medvirken af vedkommende Amtmand, og de

nævnte Erstatningskrav indgives i Medfør af Bekendtgørelsens § 3 til Amtmanden, der derefter foranlediger Sagerne indsendt til den Kommitterede. 1942.

Herefter er Amtmanden den Myndighed, til hvilken der udenfor Købstæderne rettes Henvendelse angaaende disse Spørgsmaal, og Fremgangsmaaden er i disse Sager den, at Amtmanden efter modtagen Henvendelse om Sagen enten fra vedkommende Udlejer eller fra Værnemagtens Side, formidler og deltager i de Forhandlinger med Værnemagtens Repræsentanter, hvorunder Kontrakternes Indhold fastsættes. I disse Forhandlinger deltager til Bistand for Amtmanden Dyrnlæge L. Toft, Thisted, — for Aalborg Amts Vedkommende indtil videre, dog foreløbig ikke udover 31. Marts 1943 Forpagter B. W. Sass, Aarhus, — der af Indenrigsministeriet er udpeget til særlig landbrugskyndig i disse Sager, og den Sagkyndige foretager enten før Forhandlingen eller eventuelt som et Led i denne — og da sammen med Amtmanden og Værnemagtens Repræsentanter — en Besigtigelse af vedkommende Ejendom eller Areal.

For Købstædernes Vedkommende forudsættes det derimod i Bekendtgørelsens § 2, Stk. 1, at Kontrakten indgaaes ved direkte Forhandling mellem vedkommende Udlejer og den tyske Værnemagt.

Indenrigsministeriet maa imidlertid finde det ønskeligt, at der ogsaa i Købstæderne gives Udlejeren Adgang til at opnaa en stedlig dansk Myndigheds Bistand under de Forhandlinger, som skal optages med den tyske Værnemagt om Fastsættelse af Vederlag og eventuelle andre Vilkaar i Kontrakten, og man anser det derfor naturligt, at Henvendelse om saadan Bistand sker til Borgmesteren, der som den stedlige Indkvarteringsmyndighed i Købstæderne maa antages i Almindelighed at have medvirket ved Anvisningen af den paagældende Ejendom, Lokalitet eller lignende, til Benyttelse for Værnemagten.

Under Henviisning hertil skal man anmode d'Herrer Borgmestre om enten personligt eller ved en dertil egnet kommunal Tjenestemand at ville formidle og deltage i de fornødne Forhandlinger om Leje eller Erstatning i de Tilfælde, hvor Udlejeren eller Værnemagten retter Henvendelse til Borgmesteren herom. I vanskelige Sager, hvor der maatte være Brug for speciel Sagkundskab, kan der efter Bemyndigelse af Udenrigsministeriets Kommitterede antages en særlig Sagkyndig til at yde Bistand under Forhandlingerne. Udgifter til Honorar til den Sagkyndige afholdes af Statskassen.

Er der Tale om Leje eller Forpagtning af Landbrugsjord inden for Købstadens Omraade, skal man anmode om, at det foranlediges, at Dyrnlæge Toft eller — for Aalborg Amts Vedkommende — Forpagter Sass deltager i de Forhandlinger, der maatte blive ført med Værnemagten, eller at der indhentes en Udtalelse fra den paagældende om Sagen.

Under Forhandlingerne maa der tilstræbes Enighed om en Leje eller Erstatning, som ud fra en nøgtern Bedømmelse af Forholdene maa anses for den sædvanlige, saaledes at der i intet Tilfælde beregnes en særlig konjunkturbestemt Fortjeneste. I Betragtning skal dog tages det særlige Slid, som eventuelt maatte følge af Bygningens (Lokalets) Brug til militære Formaal. Erstatning for Ejendommens eventuelle øvrige Forringelse eller Beskadigelse som Følge af Benyttelsen maa ikke medregnes ved Prifsættelsen, men Spørgsmaalet om Værnemagtens Erstatningsydelse for saadanne Skader maa henskydes til Afgørelse ved Lejemaalets Ophør, idet der da tages Hensyn til de under Lejemaalet udbetalte Beløb.

Lejemaal maa ikke indgaaes for længere Tid end indtil den 1. April 1945.

Naar Kontrakt er oprettet og underskrevet af Udlejeren og Værnemagten og stemplet, indsendes den af Borgmesteren med 4 Genparter til Udenrigsministeriets Kommitterede i Industrisager, ledsaget af de Oplysninger, som kan antages at være af Betydning for Udvalget for ekstraordinære Industriarbejder for tysk Regning ved Afgørelsen af Spørgsmaalet om, hvorvidt Kontrakten bør godkendes.

For Udvalget vil det saaledes være af Interesse at modtage Oplysninger om Størrelsen, Beliggenheden og Anvendelsen af vedkommende Areal, Bygning eller Lejlighed (Lokale), om Ejendommens Vurdering til Ejendomsskyld og Grundskyld med Angivelse af Tidspunktet for Vurderingen — i særlige Tilfælde tillige med Angivelse af saadanne Oplysninger om Ejendommens Værdi, Lejeværdi af Lokaler eller lignende, som

1942. Ejeren maatte have afgivet til Vurderingsmyndighederne til Brug ved Vurderingen — om særlige Forhold, der kan have medført en senere Værdistigning, samt om Størrelsen af den sidste Købesum, saafremt Ejendommen er erhvervet indenfor de senere Aar. Drejer det sig om et Lokale eller en Lejlighed, maa Udvalget ønske Oplysning om den hidtil betalte Leje eller om Lejeværdien (evt. pr. m²) under Hensyn til den Leje, som oppebæres for tilsvarende Lokaler eller Lejligheder. Af Betydning vil det her ogsaa være at faa oplyst, i hvilket Omfang og med hvilket Udbytte Ejendommen, eventuelt Lejligheden i øvrigt er udnyttet. For saa vidt angaar Virksomheder (Hoteller, Pensionater, Fabrikker m. v.) maa de sidste Aars Regnskaber vedlægges. Medfører Værnemagtens Benyttelse af det udlejede særlige Ulemper eller Næringsstab, maa der gøres nærmere Rede herfor, og en Opgørelse, der saa vidt muligt maa være dokumenteret, vedlægges ved Sagens Fremsendelse.

Saafremt Kontrakten er indgaaet ved direkte Forhandling mellem Udlejeren og Værnemagten, bør den saavidt gørligt ogsaa indsendes af Borgmesteren til den Kommitterede ledsaget af de foran omhandlede Oplysninger, men er Kontrakten af Udlejeren i Henhold til Bekendtgørelsens § 2, Stk. 1, direkte anmeldt for den Kommitterede vil den i Almindelighed blive tilsendt vedkommende Borgmester til Udtalelse i Overensstemmelse med de foran angivne Principper.

Har det ikke været muligt under Forhandlingerne at opnaa Enighed, bør saavidt muligt i alle Tilfælde — altsaa saavel, naar Parterne har forhandlet direkte, som naar Forhandlingerne har fundet Sted under de danske Myndigheders Medvirken — et Kontraktudkast uden Angivelse af Leje — eller Erstatningsbeløb af Borgmesteren indsendes til den Kommitterede med de foran nævnte Oplysninger.

Endelig henledes Opmærksomheden paa, at det ikke paahviler d'Herrer Borgmestre at fremkomme med en egentlig Indstilling om Vederlagets Størrelse, men at Udvalget gerne vil have Oplysning om, hvorvidt det aftalte Vederlag skønnes at være passende efter de foran angivne Retningslinier.

23.-12. Justitsministeriets Cirkulæreskrivelse om Radioaflytning i Hoteller m. v.

I en Række Tilfælde er det sket, at Radioudsendelser fra Lande, der er i Krig med Tyskland, angaaende Krigen og Forholdene i de krigsførende og neutrale Lande, derunder særlig de paa Dansk, Norsk og Svensk udsendte Propagandameddelelser, er gengivet i offentligt tilgængelige Lokaler i Hoteller, Restaurationer o. lign. Steder. Da det under de nuværende Forhold maa betragtes som aldeles nødvendigt, at noget saadant ikke finder Sted, skal man anmode om, at der maa blive givet Indehavere af Hoteller og Restauranter m. v. i Politikredsen Paalæg om at undlade Udsendelse af saadanne Meddelelser og Tilkendegivelse om, at den af Politiet i Medfør af § 24, Stk. 1, i Lov Nr. 129 af 15. Marts 1939 om Beværtning og Gæstgiveri m. m. meddelte Tilladelse til Underholdning ved Radioanlæg omgaaende vil blive inddraget, saafremt Paalæget overtrædes.

Man skal derhos anmode om, at det maa blive overvaaget af Politiet, at Paalæget overholdes, og at den nævnte Tilladelse i Medfør af Beværterlovens § 24 omgaaende maa blive inddraget, saafremt der sker Overtrædelse.

1943 6.-1. Handelsministeriets Bekendtgørelse Nr. 1 om Ændring i Bekendtgørelse Nr. 443 af 25. Oktober 1941 angaaende Levering af Skibsudstyr og Skibsproviant til Skibe i danske Havne samt om Reparation af fremmede Skibe.

I Medfør af Lov Nr. 406 af 3. August 1940 om erhvervsøkonomiske Foranstaltninger, Vareforsyning m. v., jfr. Lov Nr. 93 af 13. Marts 1942, fastsættes herved følgende:

§ 1.

§ 3 i Bekendtgørelse Nr. 443 af 25. Oktober 1941 angaaende Levering af Skibsudstyr og Skibsproviant til Skibe i danske Havne samt om Reparation af fremmede Skibe affattes saaledes:

„Levering til fremmede Skibe af rationerede Nærings- og Nydelsesmidler —

bortset fra Brød, Mel, Gryn og Smør — samt Vin og Spirituosa, Krydderier (herunder dog ikke Salt), Tobaksvarer, Honning og Kunsthonning, er forbudt. Direktoratet for Vareforsyning (Fordelingskontoret) kan dog, naar ganske særlige Omstændigheder skønnes at foreligge, tillade Levering af Varer af ovennævnte Art. 1943.

Andre Næringsmidler — herunder Brød, Mel, Gryn og Smør — maa kun leveres i et Omfang, der under rimelig Hensyntagen til tilstedeværende Beholdninger af de paagældende Varer svarer til Forbruget til den næste Havn, som vedkommende Skib skal anløbe. Medbragte Beholdninger i Redningsbaade medregnes ikke. Forbruget pr. Uge pr. Mand af nedennævnte Varer ansættes herved saaledes:

Rugsigtemel (Bygsigtemel) — 400 g, eller Rugsigtebrød	
(Bygfranskbrød)	500 g
Groft Rugmel — 2000 g, eller groft Rugbrød	2500 g
Havre- eller Byggryn	250 g
Kød og Flæsk eller Konserver heraf	2000 g
Smør eller Fedt	500 g
Friske Grøntsager eller Konserver heraf	3000 g
Kartofler	7000 g
Tørrede Ærter og Bønner tilsammen	500 g
Mælk eller Fløde	½ l Mælk eller 0,35 l Fløde
Æg	2—3 Stk.
Marmelade	100 g

For den Tid et fremmed Skib henligger i dansk Havn, maa rationerede Varer udleveres i et Omfang, svarende til det for den danske Befolkning gældende.

Til Skibe, der gaar i regelmæssig Passagertrafik mellem danske og udenlandske Havne, kan foruden til Brug for Mandskabet leveres Proviant i rimeligt Omfang til Brug i Skibets Restauration for Passagerer.

Ved Levering af Brød, Mel, Gryn og Smør eller eventuelt andre tilladte, rationerede Varer skal Leverandøren forlange særskilt Kvittering af Skibets Fører eller 1ste Styrmand for det leverede Kvantum. Kvitteringerne skal straks efter Modtagelsen indsendes til Direktoratet for Vareforsyning, Fordelingskontoret, hvorfra der vil blive tilstillet Leverandørerne Rationeringsmærker, svarende til de solgte Kvanta. Blanketter til de ovennævnte Kvitteringer kan rekvireres hos Direktoratet for Vareforsyning, Fordelingskontoret“.

§ 2.

Bekendtgørelse Nr. 509 af 13. December 1941 om Ændring i Bekendtgørelse Nr. 443 af 25. Oktober 1941 angaaende Levering af Skibsudstyr og Skibsproviant til Skibe i danske Havne samt om Reparation af fremmede Skibe ophæves.

Denne Bekendtgørelse træder i Kraft straks.

Hvilket herved bringes til almindelig Kundskab.

Bekendtgørelse om Politimyndighed for Bevogtningsmandskab indenfor Erhvervsvirksomheder m. m.

9.-1.

I Medfør af § 4, Stk. 1, i Lov Nr. 489 af 4. December 1942 om Sikkerhedsforanstaltninger indenfor Erhvervsvirksomheder m. m. fastsættes herved følgende Bestemmelser om Politimyndighed for det i Henhold til Lovens § 1 antagne Bevogtningsmandskab:

§ 1.

Der tillægges det i Henhold til Lov Nr. 489 af 4. December 1942 om Sikkerhedsforanstaltninger indenfor Erhvervsvirksomheder m. m. antagne, af Politiet godkendte Bevogtningsmandskab en begrænset Politimyndighed, som kun gælder med Hensyn til Afværgelse af skadevoldende Handlinger mod Virksomheden.

Politimyndigheden gælder kun, naar Bevogtningsmandskabet er i Tjeneste, og den kan kun udøves indenfor Virksomhedens Omraade eller i dennes umiddelbare Nærhed.

§ 2.

Politimyndigheden giver Beføjelse til at foretage Anholdelse af Personer, der

1943. uberettiget opholder sig indenfor Virksomhedens Omraade under mistænkelige Omstændigheder, eller som træffes i Virksomhedens umiddelbare Nærhed under saadanne Omstændigheder, at der er Føje til at mistænke dem for at ville udøve skadevoldende Handlinger mod Virksomheden. Endvidere kan Bevogtningsmandskabet anholde enhver, der træffes i eller udenfor Virksomheden under Udførelsen af en Forbrydelse eller paa friske Spor.

Fastboende Personer, der paa fyldestgørende Maade kan godtgøre deres Navn og Adresse, bør — navnlig naar de træffes uden for Virksomhedens Omraade — kun anholdes, naar der foreligger særlig Grund til Mistanke og denne ikke afkræftes, f. Eks. ved en med den paagældendes Samtykke foretagen Visitation. Visitation maa kun foretages, naar vedkommende giver sit Samtykke dertil, eller naar han forud er anholdt, jfr. § 3, Stk. 2.

§ 3.

Ved en Anholdelses Iværksættelse skal der gaas frem med saa megen Skaansomhed mod den paagældende, som Øjemedet tillader.

Genstande, som kan benyttes til Vold eller Undvigelse, eller som kan tjene til Sagens Oplysning, kan fratages den paagældende, og i dette Øjemed kan personlig Ransagning finde Sted.

§ 4.

Naar Anholdelse er sket, paahviler det Bevogtningsmandskabet uopholdelig at afgive Anmeldelse til nærmeste Politimyndighed og ved Politiets Ankomst at overgive anholdte til dette.

§ 5.

Der udleveres Bevogtningsmandskabet en af Politiet udfærdiget, med Fotografi forsynet Legitimation, hvoraf Politimyndigheden fremgaar. Endvidere forsynes Bevogtningsmandskabet for Virksomhedens Regning med et Armbind med paahæftet Plade med Paaskrift „Bevogtningspoliti“.

Legitimationen, der paa Forlangende skal forevises ved Indskriden, skal opbevares omhyggeligt og afleveres, naar vedkommende fratræder sin Tjeneste i Bevogtningsmandskabet, eller naar Retten til at udøve Politimyndighed fratages ham.

§ 7.

Misbrug af Beføjelsen til at udøve Politimyndighed vil som Overtrædelse af den i Lovens § 4, Stk. 2, omhandlede Instruks kunne straffes med Bøde eller Hæfte og medfører desuden Inddragelse af Politimyndigheden. (Justitsmin.)

27.-1. Undervisningsministeriets Cirkulæreskrivelse til Rektorerne for Gymnasieskolerne om Demonstrationer.

Paa dertil given Anledning skal man herved henlede Rektorerne Opmærksomhed paa Undervisningsministeriets Cirkulæreskrivelse af 18. Juni 1941, hvori man under Henviisning til Justitsministeriets Bekendtgørelse af 9. s. M. anmodede Rektorerne om indtrængende at ville paalægge Skolernes Elever at afholde sig fra enhver Demonstration i Ord eller Gerning, som er egnet til at skade Forholdet til de udenlandske militære Styrker, der efter Overenskomst med den danske Regering befinder sig her i Landet. Det bemærkes, at ogsaa Emblemer kan være af en saadan Art, at der allerede i Anvendelsen af dem ligger en forbudt Demonstration.

28.-1. Cirkulære fra Industriraadet vedr. Prisansættelsen for Materialer til ekstraordinære Industrileverancer.

Efter Forhandling mellem Udenrigsministeriets Kommitterede i Industrisager og Industriraadet er der i Tilslutning til Industriraadets Cirkulære af 26/8 1942, Side 2, Pkt. b, truffet Aftale om Fastsættelsen af nedenstaaende, supplerende Retningslinier for Ansættelsen af Materialepriserne i Kalkulationerne for ekstraordinære Industrileverancer mod Betaling over dansk/tysk Clearingkonto:

De indsendte *Forkalkulationer* skal være baseret paa *Anskaffelsespriserne for de tilsvarende tyske Kompensationsmaterialer*, hvilke Priser, navnlig for Metallernes Ved-

kommende, er lavere end de her i Landet gældende Priser. I *Efterkalkulationerne* skal 1943. Materialeudgifterne ligeledes beregnes paa Grundlag af de betalte Priser for Kompensationsmaterialerne. Udføres Arbejdet, forinden Kompensationsmaterialerne er fremkommet, idet man forskudsvis anvender Materialer fra tilstedeværende Lagerbeholdninger, maa der, hvis man regner med Lagerprisen, foretages en Korrektion, saaledes at Materialeudgifterne reduceres med Forskellen mellem de Priser, der er benyttet, og Priserne, som de vilde have været ved Anvendelsen af Kompensationsmaterialerne.

Det kan i denne Forbindelse oplyses, at i de Tilfælde, hvor Indkøb af Metaller paa tyske Metaldækningsbeviser foretages gennem A/S Nordiske Kabel- og Traadfabriker, (eller Overførsel fra tysk til dansk „Metal-Konto“ finder Sted), vil Fabrikerne opgive Prisdifferencerne samtidig med Meddelelsen til Virksomhederne om, at Metallerne er ankommet eller overført.

Da Mængden af de modtagne Kompensationsmaterialer kan afvige fra de faktisk anvendte Materiale-mængder, gør man samtidig opmærksom paa, at Prisforskellen for hele det modtagne Kvantum skal godskrives i Efterkalkulationen.

Statsbanernes 1. Distrikt udsender Instruks for ekstraordinær Bevogtning af visse Febr. Hovedstrækninger.¹⁾ Denne Instruks optages i væsentlig uændret Form i Statsbanernes Luftværnsordning af 1943 for 1. og 2. Distrikt:

Under de nuværende særlige Forhold er der indført ekstraordinær Bevogtning paa nedennævnte Banestrækninger:

København H.—Korsør
 København H.—Rungsted Kyst—Helsingør
 Ringsted—Gedser
 København G.—Vigerslev
 Vigerslev—Harrestrup—Nørrebro—Hellerup
 Valby Gasværk—Harrestrup
 Nyborg—Fredericia
 Padborg—Frederikshavn og
 Lunderskov—Varde.

Disse Strækninger er med Henblik herpaa om Dagen inddelt i Vagtomraader paa ca. 12 km Længde og om Natten i Vagtomraader paa ca. 4 km Længde.

Bevogtningen udføres hele Døgnet og ved Patrouillering saaledes:

I. Dagpatrouiller.

- a) I Perioden 16. August til 15. April udføres Bevogtningen om Dagen af en Enkeltmandspatrouille, bestaaende af en Banearbejder eller Banearbejderaspirant, der i Tiden fra Kl. 8 til 16 gennemkører Strækningen pr. Skinncykel saaledes, at der udføres 3 à 4 Dobbeltture indenfor 8 Timer.
- b) I Perioden 16. April til 15. August udføres Bevogtningen om Dagen af to Enkeltmandspatrouiller, hvoraf den ene bestaar af en Banearbejder eller Banearbejderaspirant og den anden af en edsfæstet Ekstraarbejder, der i Tiden Kl. 5—13, henholdsvis 13—21, gennemkører Strækningen pr. Skinncykel saaledes, at hver Patrouille udfører 3 à 4 Dobbeltture indenfor 8 Timer.

Dagpatrouillering finder indtil videre ikke Sted paa Strækningerne Valby—København H., Østerport—Klampenborg og Grøndal—Hellerup.

Dagpatrouillerne skal afpasse Tjenesten saaledes, at de patrouillerer paa Strækningen paa Skinncykel i *hele* den fastsatte Arbejdstid, bortset fra en samlet Spise- og Hvilepause, der ikke maa strække sig *udover* $\frac{1}{2}$ Time, og som saa vidt muligt bør falde paa forskellige Tidspunkter.

Paa de Banestrækninger i og ved København, hvor Baneeftersynet i Henhold til Ordre O 97 foretages til Fods, er Vagtomraadets Længde dog nedsat til ca. 4 km, og

¹⁾ Jfr. A-Cirkulære fra 2. Distrikt af 27.-3.-1943.

1943. Patrouilleringen sker her til Fods, idet Strækningen gennemgaas 4 Gange indenfor 8 Timer.

Paa Strækningen Esbjerg—Varde skal der i visse Tilfælde kun udføres 2 Dobbeltture.

Patrouilleringen foretages for det faste Mandskabs Vedkommende almindeligvis efter Tur af samtlige Banearbejdere (Banearbejderaspiranter) i de Kolonner, som Bevogtningen overdrages.

Det i Henhold til Ordre O 97 fastsatte almindelige Linieeftersyn bortfalder indtil videre paa samtlige forannævnte Strækninger, saalænge den ekstraordinære Bevogtning varer.

II. Natpatrouiller.

a) I Perioden 16. August til 15. April udføres Bevogtningen om Natten af to Dobbelpatrouiller, hver bestaaende af en edsfæstet Ekstraarbejder og en Politibetjent, der i Tiden Kl. 16—24, henholdsvis Kl. 24—8, gennemgaar Strækningen 4 Gange (2 Dobbeltture).

b) I Perioden 16. April til 15. August udføres Bevogtningen om Natten af een Dobbelpatrouille, bestaaende af en edsfæstet Ekstraarbejder og en Politibetjent, der i Tiden Kl. 21—5 gennemgaar Strækningen 4 Gange (2 Dobbeltture).

De i Natpatrouilleringen deltagende ansatte Banearbejderaspiranter og Ekstraarbejdere, skal afpasse Patrouilleringens Tempo saaledes, at der til hver af de to Dobbeltture medgaar $3\frac{1}{2}$ Time, hvilket altsaa vil sige, at Patrouillen kun maa opholde sig indendørs paa en Jernbanestation, i Kolonnehus eller lign. i *ikke over 1 Time* i Løbet af de 8 Timer, den har Tjeneste.

Paa dobbeltsporet Bane skal om Natten de to Mand gaa i hvert sit Spor.

Paa Steder paa dobbeltsporet Bane, hvor Sporene viger fra hinanden paa en saadan Maade, at de to Mand, hvis de gaar i hvert sit Spor, vil miste Kontakten med hinanden, skal de sammen efterse hvert Spor for sig.

Om Dagen skal hver Patrouille medføre et rødt Signalflag og de fornødne Knaldsignaler — i usigtbart Vejr tillige en Haandsignallygte. I Mørke skal hver Mand medføre en Haandsignallygte og de fornødne Knaldsignaler.

Den edsfæstede Ekstraarbejder skal desuden bære synligt Armbind.

Patrouilleringen skal foretages meget grundigt, idet Sporet skal belyses med Haandsignallygte.

Det maa bl. a. paases, at Svelleskruer og Lasker ikke er fjernede. Sporbærende Broer, undtagen saadanne, der bevogtes af særlig Politivagt, skal efterses omhyggeligt, og der foretages ogsaa Eftersyn *under* Broerne.

Dersom der opdages Skader paa Sporet eller Banelegemet, der kan medføre Fare for Driftens Sikkerhed, eller Personalet erfarer eller maatte have Formodning om, at der er faldet Bomber paa eller i Nærheden af Banelinien eller en Station, skal Patrouillen straks meddele dette til nærmeste Station, eventuelt gennem nærmeste Blokpost eller Telefon. For Natpatrouillernes Vedkommende skal Politibetjenten foretage Underretningen, idet han paa Vejen til Stationen (Blokposten eller Telefonen) skal standse modgaaende Tog og underrette disse. Derimod forbliver den edsfæstede Ekstraarbejder paa Stedet for at standse Tog fra modsat Retning end den, hvori Politibetjenten gaar.

Togene standses ved Haandsignal „Stop“; om Dagen ved at række begge Armene i Vejret eller ved at vise rødt Signalflag, og i Mørke og usigtbart Vejr ved at vise rødt Lys mod Toget eller et andet Lys, der bevæges i Kredse, i en Afstand af ca. 800 m foran det Sted, hvor Toget ønskes bragt til Standsning. Om muligt udlægges Knaldsignaler paa Skinnerne i en Afstand af 200 m foran det Sted, hvorfra Haandsignalet vises.

Stationen underretter omgaaende den stedlige Politimyndighed og den Politimyndighed, hvorunder Bevogtningen sorterer, samt Distriktet, Trafikinspektøren og Baneingeniøren.

Dersom der opdages mistænkelige Personer paa eller i Nærheden af Banen, skal nærmeste Station ligeledes straks underrettes med Anmodning om uopholdeligt at lade Meddelelsen gaa videre til Politiet og Distriktet. 1943.

I alle Meddelelser til Distriktet maa udtrykkeligt anføres, at Politiet er underrettet. ....

Kirkeministeriets Skrivelse om Paatale af Artikel i Kirkeblad om den norske Kirkekamp.¹⁾

17.-2.

I Skrivelse af 13. d. M. har Udenrigsministeriet henledet Opmærksomheden paa, at „Kirkebladet for ... og Omegn“ Nr. 2, Aargang 7, for Februar d. A. indeholder en Artikel kaldet „Den norske Kirkekamp“, som efter hele sin Form findes uheldig for Landets Interesser i Forholdet overfor Tyskland under de nuværende Forhold, hvorhos Udenrigsministeriet med Henvisning hertil i nævnte Skrivelse har henstillet, at det tilkendegives Landets Præster, at de under de herskende Forhold bør afholde sig fra offentligt i Skrift eller Tale at behandle den norske Kirkekamp udover eventuelt at bringe saadanne Meddelelser, som er fremkommet i den danske Dagspresse, og som de derfor tør regne med er godkendt fra officielt Sted.

I Anledning heraf skal man tjenstligt anmode Deres Højærværdighed om at ville tilkendegive Forfatteren af den paagældende Artikel ..... samt Bladets Redaktør ....., at de, specielt ogsaa under Hensyn til at det tidligere herfra er indskærpet, at der af Præsterne bør udvises Forsigtighed ved Behandlingen af aktuelle politiske Problemer, burde have afholdt sig fra at lade den paagældende Publication fremkomme, idet det, selv om den er formet som et Referat af stedfundne Begivenheder, burde have været klart for de paagældende, at den var egnet til at forøge Vanskelighederne i Forholdet til Tyskland, og at Ministeriet forventer, at det af dem udgivne Blad ikke fremtidig vil give Anledning til tilsvarende Klage.

Man skal derhos i Overensstemmelse med den af Udenrigsministeriet fremsatte Henstilling i Forbindelse med tidligere Skrivelse herfra af 29. Oktober 1942 angaaende Publikationerne i de kirkelige Blade og Skrifter anmode Deres Højærværdighed om at tilkendegive Præsterne i det Dem betroede Stift, at de under de nuværende vanskelige politiske Forhold helt bør afholde sig fra offentligt i Skrift og Tale at behandle den norske Kirkekamp, medmindre de paa den af Udenrigsministeriet angivne Maade har Sikkerhed for, at det sker i en Form, der maa antages godkendt fra officiel Side.

Indberetning udbedes om, hvad der passerer.

Kirkeministeriets Skrivelse om Omtale af den norske Kirkekamp i Kirkeblade.

17.-2.

I Skrivelse af 13. d. M. har Udenrigsministeriet henledet Opmærksomheden paa, at den norske Kirkekamp i kirkelige Blade er behandlet paa en saadan Maade, at Fremstillingen har været egnet til at skade Forholdet til Tyskland, hvorfor Udenrigsministeriet har henstillet, at det tilkendegives Landets Præster, at de under de nuværende vanskelige politiske Forhold bør afholde sig fra i Skrift eller Tale at behandle den norske Kirkekamp udover eventuelt at bringe saadanne Meddelelser, som er fremkommet i den danske Dagspresse, og som de derfor tør regne med er godkendt fra officiel Side.

I Anledning heraf skal man herved i Forbindelse med Skrivelse herfra af 29. Oktober 1942 angaaende Publikationerne i de kirkelige Blade og Skrifter anmode Deres Højærværdighed om at ville tilkendegive Præsterne i det Dem betroede Stift, at de som af Udenrigsministeriet anført helt bør afholde sig fra offentligt i Skrift og Tale at behandle det ovenfor omtalte Problem, medmindre de paa den af Udenrigsministeriets angivne Maade har Sikkerhed for, at det sker i en Form, der maa antages at være godkendt fra officiel Side.

Justitsministeriets Cirkulæreskrivelse om Sabotagehandling.

18.-2.

I de senere Maaneder har der fundet en meget stærk Stigning Sted af Antallet af

1) Jfr. Kirkeministeriets Skrivelse af 29.-10.-1942.

1943. Sabotagehandlinger, i første Række mod Fabrikvirksomheder o. lign., men ogsaa i en Del Tilfælde mod Jernbaneanlæg, Banevogne paa Jernbanelinier og mod Telefonledninger.

Denne Udvikling har medført en særdeles vanskelig Situation, og det er at befrygte, at der kan opstaa de aller alvorligste Forhold, saafremt det ikke lykkes at nedbringe Sabotage tilfældene i meget betydelig Grad.

Indførelsen af Bevogtning af Erhvervsvirksomheder m. v. i Henhold til Lov Nr. 489 af 4. December 1942 og den nu forestaaende fuldstændige Gennemførelse af Bevogtningen af Statsbanernes Hovedstrækninger maa vel forventes at bidrage hertil, men det er mere end nogensinde paakrævet, at der fra Politiets Side ydes alt, hvad der er muligt, for at bekæmpe Sabotagen.

Justitsministeriet skal derfor forsaavidt angaar Bevogtningen af Erhvervsvirksomheder m. v. anmode D'Herr om at fremme Ordningens fuldstændige og effektive Gennemførelse med al Kraft og ganske særligt saa indtrængende som muligt klargøre saavel overfor de enkelte Virksomheders Ledere som overfor det indsatte Bevogtningsmandskab, at det — ogsaa af Hensyn langt udover den enkelte Virksomheds Sikkerhed — er af yderste Vigtighed, at Bevogtningstjenesten gennemføres med den største Agtpaagivenhed og Omhu.

I denne Forbindelse skal iøvrigt anføres, at der udfoldes Bestræbelser for at muliggøre, at Bevogtningsmandskabet udrustes med Skydevaaben og bliver uddannet i Brugen deraf.

Forsaavidt angaar Politi til Jernbanebevogtning, der maatte være underlagt Dem, skal man anmode om, at dette ganske særligt maa blive instrueret om Betydningen af, at Bevogtningstjenesten gennemføres med den største Agtpaagivenhed og Omhu. Paa samme Maade bedes det indskærpet det øvrige Politipersonale, at det er af den aller yderste Vigtighed at forhindre Sabotagehandlinger og opklare stedfundne Sabotage tilfælde.

Iøvrigt maa den ordinære Patrouilletjeneste i Mørketiden udvides i videst muligt Omfang og derhos tilrettelægges saaledes, at de Steder, der vil være udsatte for Sabotage, og deres Omgivelser holdes under Observation. Personer, der antræffes paa paa-faldende Steder og Tidspunkter, bør opfordres til at legitimere sig og — saafremt de skønnes mistænkelige — til at give Samtykke til personlig Ransagning til Konstatering af, om de medfører Sabotagemidler; nægtes Samtykke til Ransagning, bør vedkommende anholdes, hvorefter personlig Ransagning kan foretages i Medfør af Retsplejelovens § 772, Stk. 2. Rapport eller Notits bør derefter afgives, ogsaa i Tilfælde, hvor Ransagning eller Anholdelse ikke er skønnet nødvendig.

Skulde Sabotage tilfælde trods alle Forholdsregler forekomme, maa der straks med al Kraft — om fornødent med foreløbig Til sidesættelse af andre Opgaver — sættes ind med Efterforskningsarbejdet.

Til Statsadvokaten for særlige Anliggender maa der i disse Tilfælde omgaaende gives en foreløbig telefonisk Meddelelse, snarest muligt suppleret — ogsaa telefonisk — med yderligere Oplysning, naar det har været muligt at danne sig et nærmere Overblik over, hvad der er passeret.

- 23.-2. Undervisningsministeriets Cirkulæreskrivelse til Rektorerne for de offentlige højere Almenskoler om Demonstrationer mod Nazister og Medlemmer af „Frikorps Danmark“ og disses Paarørende.¹⁾

I Fortsættelse af Forhandlingerne paa Rektormødet den 26. f. M. undlader Ministeriet ikke at henlede D'Hrr. Rektorens Opmærksomhed paa følgende Forhold:

I Løbet af den senere Tid er der fremsat Klager over den Behandling, som Danske National-Socialister og de i „Frikorps Danmark“ indrullerede Frivillige og deres Paarørende er Genstand for, ogsaa i Skolerne, hvor det anføres, at Børnene generes fra Kammeraternes Side med Vold, Tilraab, haanlige Miner og demonstrativ Optræden.

¹⁾ Et Cirk. med lignende Indhold udsendes d. 22.-2.-1943 til Seminarieførstanderne. Jfr. herved Justitsministeriets Cirkulæreskrivelse af 19.-2.-1942.

Selv om der ikke til Dato er forebragt Ministeriet nogen direkte Klage med positive konkrete Klagemaalspunkter, maa Ministeriet dog tillægge de fremkomne i al Almindelighed holdte Bebrejdelser og Sigtelser en saa alvorlig Betydning, at man anser det nødvendigt at anmode D'Hrr. Rektorer om i alle saadanne Tilfælde at anvende den dem tilkommende Myndighed overfor Skolens Elever. Overalt, hvor det drejer sig om, at en fjendtlig Stemning giver sig Udslag i aktiv Handling, maa denne paatales og straffes efter Forseelsens Art samt Indberetning herom ske til Ministeriet, hvorhos der i Tilfælde af mere passiv demonstrativ Boykott fra Enkeltmands Side eller kollektivt uopholdeligt maa skrives ind med Forehold af den Pligt, som i Overensstemmelse med, hvad saavel Kongen som Regeringen gentagne Gange har indskærpet, paahviler enhver Dansk under de forhaandenværende ekstraordinære Forhold til besindig, rolig og værdig Optræden og til at undgaa enhver Form af Demonstration, ligesom det vil kunne betones, at dansk Retfærdighedsfølelse ikke tillader, at uskyldige forulempes.

Lov Nr. 68 om Bemyndigelse til midlertidigt at afvige fra visse Bestemmelser i Lov Nr. 112 af 7. Maj 1937 om Hærens Ordning samt i Lov Nr. 113 af 7. Maj 1937 om Søværnets Ordning. 1.-3.

Lovens § 2 indeholder for Finansaaet 1943—44 en Bestemmelse af samme Indhold som § 2 i Lov Nr. 527 af 22. December 1941, se under denne Dato.

Justitsministeriets Cirkulæreskrivelse om Forholdet til de tyske Myndigheder. 6.-3.

De nedenstaaende Oplysninger meddeles dels til Hr. Politimesterens (Hr. Politidirektørens) egen Underretning, dels for at De vil kunne være i Stand til at retlede, hvor det findes af Betydning at forhindre, at urigtige Opfattelser af de paagældende Forhold gør sig gældende.

Som udtalt i Justitsministeriets Cirkulæreskrivelse af 15. April 1940 blev det under de umiddelbart efter Besættelsen førte Drøftelser med den tyske Gesandt og de tyske Militærmyndigheder angaaende Forbindelsen mellem de danske Politimyndigheder og de tyske Militærmyndigheder fastslaaet, at Bekæmpelse af Spionage, Sabotage og nedbrydende Virksomhed („Zersetzung“) overfor de tyske Besættelsestropper skulde ske ved Samarbejde mellem det danske Politi og det tyske Militær, saaledes at selve den politimæssige Undersøgelse og eventuel Anholdelse og Fængsling skulde foretages af danske Politimyndigheder, og at eventuelle anholdte og fængslede skulde hensættes i danske Fængsler.

Fra dansk Side søgte man endvidere at opnaa Tilsagn om, at Sager af denne Art skulde henhøre under dansk Jurisdiktion, men et saadant Tilsagn vilde man fra tysk Side ikke give, idet de tyske Myndigheder ønskede at forbeholde sig Adgang til i disse Sager at lade de tyske Krigsretter træffe Afgørelse, i al Fald i grovere Tilfælde.

Den ved de nævnte Drøftelser fastlagte Linie, hvorefter politimæssig Undersøgelse, Anholdelse og Fængsling skal foretages af det danske Politi, og anholdte og fængslede hensættes i danske Fængsler er stort set blevet fulgt. Det kan ikke siges at være nogen Undtagelse herfra, at Medlemmer af Værnemagten undertiden har foretaget Anholdelse af Personer, der har forulempet dem, og afleveret dem til det danske Politi, thi en saadan Adgang til Anholdelse har efter Retsplejelovens § 771 ogsaa Privatpersoner. Indtil Sommeren 1942 foreligger der kun ganske enkelte Tilfælde, hvor Sager af denne Art ikke er behandlet af det danske Politi og de danske Domstole.

Fra Efteraaet 1942 har imidlertid de tyske Myndigheder i nogle herhenhørende Sager bestemt, at Krigsretten skulde foretage den politimæssige Undersøgelse, og krævet de sigtede danske Statsborgere indsat i Undersøgelsesfængsel i den tyske Afdeling af Vestre Fængsel. Man har fra dansk Side hver Gang protesteret herimod, men har dog ikke ment simpelthen at burde nægte at medvirke, idet man i saa Fald blot vilde opnaa, at de tyske Myndigheder uden videre selv afhentede de paagældende. Saavel af Hensyn til de paagældende som af Hensyn til det principielt uheldige i, at tysk Militær paa egen Haand her i Landet anholder danske Statsborgere, har man

1943. derfor ment at være nødsaget til at medvirke ved saadanne Anholdelser. Endvidere har man lagt den største Vægt paa til Stadighed at være underrettet om, hvilke danske Statsborgere der til enhver Tid hensidder i den tyske Afdeling i Vestre Fængsel, for at man kan holde sig underrettet om Sagens videre Forløb. Saafremt Krigsretten selv foretog Anholdelsen, kunde man ikke altid regne med at modtage Underretning om Anholdelserne, saaledes at man derved vilde blive afskaaret fra at følge de anholdtes videre Skæbne. Anholdelser er derfor i disse Sager foretaget af dansk Politi, undertiden i Forbindelse med tysk Militær, saaledes at det af Politiet tilkendegives de paagældende, at Anholdelsen foretages til Foranstaltning for den tyske Krigsret paa dennes Ansvar og efter tyske Regler. Foruden at protestere i Enkelttilfælde søger man stadig ved Forhandling at opnaa, at Undersøgelsen og Paadømmelsen af disse Sager kan overgaa til dansk Politi og danske Domstole. Man har naturligvis i denne Forbindelse fra første Færd undersøgt, hvorvidt den tyske Fremgangsmaade strider mod Folkerettens Regler, men er kommet til det Resultat, at dette ikke kan siges at være Tilfælde. De folkeretlige Regler giver Hjemmel for den tyske Fremgangsmaade i Tilfælde af *krigerisk* Besættelse, men det er usikkert, i hvilket Omfang der kan sluttes herfra til den *fredelige* Besættelse, for hvilken selvstændige folkeretlige Regler ikke findes. Efter tysk militær Straffelovgivning og tysk militær Strafferetspleje kan alle Sager vedrørende Angreb paa den tyske Værnemagt paakendes ved tysk Krigsret, uanset hvor Forbrydelsen er begaaet, og uanset Gerningsmandens Nationalitet; den danske militære Strafferet og militære Retspleje maa iøvrigt antages at føre til et lignende Resultat i Krigstilfælde. Der foreligger som nævnt ikke nogen almindelig Aftale om, at Paadømmelsen skal overlades de danske Domstole. Det maa dog siges at være bedst stemmende med den fredelige Besættelses Begreb, at Paadømmelsen overlades til de danske Domstole, saafremt der herved kan ydes den tyske Krigsmagt tilstrækkelig Beskyttelse.

Om de under Medvirken af dansk Politi foretagne Anholdelser til tysk Krigsret vil Statsadvokaten for særlige Anliggender altid være underrettet. Saafremt der af paarørende til de anholdte rettes Henvendelse til Politiet i Anledning af Anholdelsen, vil de kunne henvises til Statsadvokaten for særlige Anliggender eller Politimesteren (Politidirektøren) vil selv kunne rette Forespørgsel til ham, der i saa Fald i det Omfang, hvori det er muligt, vil give Meddelelse om de nærmere Omstændigheder ved Anholdelsen og de paarørendes Mulighed for at sætte sig i Forbindelse med de anholdte.

Saafremt der fra tyske Myndigheder rettes Begæring til Politiet om Anholdelse eller Medvirken til Anholdelse af danske Statsborgere til tysk Undersøgelsesfængsel, bør Begæringen ikke afvises, men der bør, forinden der tages Stilling til Spørgsmaalet om at imødekomme Kravet, telefonisk rettes Forespørgsel desangaaende til Statsadvokaten for særlige Anliggender, der vil tilvejebringe de fornødne nærmere Oplysninger og føre de nødvendige Forhandlinger med de tyske Myndigheder i København og Justitsministeriet.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om danske Statsborgeres Pligt til at give Møde for tysk Krigsret som sigtede eller Vidner og til at afgive Vidneforklaring skal man endelig meddele, at der efter danske Retsregler ikke bestaar nogen Pligt dertil. Politiet bør, saafremt der rettes Forespørgsel dertil, tilraade de paagældende at efterkomme Indkaldelsen, idet Krigsretterne hævder, at de paagældende efter tysk Ret er pligtige at give Møde, hvorfor man maa regne med, at det ikke vil være muligt at afværge, at Krigsretterne direkte bringer Magtmidler i Anvendelse overfor dem, der undlader at efterkomme Indkaldelser.

Som Følge af de vedholdende Forestillinger, der er fremsat fra dansk Side, er det lykkedes at opnaa, at den direkte Indgriben fra Krigsretternes Side, som kulminerede i Efteraaret 1942, da 85 danske Statsborgere fandtes som Varetægtsfanger ved disse Retter, er aftaget, saaledes at der i Øjeblikket kun sidder 16 Personer under disse Forhold, og en yderligere Nedbringelse af Antallet forestaar.

Endvidere vil ialt 9 Danskere, der er dømt ved tysk Krigsret og trods dansk Pro-

test ført til Tyskland til Afsoning, i den allernærmeste Fremtid blive tilbageført hertil 1943. til fortsat Afsoning i dansk Fængsel.

Man vedlægger til Deres Underretning en Liste over de væsentligste af de i 1943 forefaldne Sabotagetilfælde m. v.¹⁾

Lov om Pris- og Lønkontrol med visse Arbejder for udenlandsk Regning.²⁾

9.-3.

§ 1.

Stk. 1. Bestemmelserne i denne Lov finder Anvendelse paa Arbejder her i Landet, der udføres direkte eller indirekte for udenlandsk Regning ved Finansiering gennem Danmarks Nationalbank.

Stk. 2. Den i Medfør af Bestemmelserne i Lov Nr. 406 af 3. August 1940 om erhvervsøkonomiske Foranstaltninger, Vareforsyning m. v., jfr. Lov Nr. 93 af 13. Marts 1942, med Arbejder af den omhandlede Art iværksatte Priskontrol, der tager Sigte paa Arbejdsgivernes Fortjenester, gælder ved Siden af de i det følgende fastsatte Regler om Arbejdslønnen ved disse Arbejder.

§ 2.

Stk. 1. Ved Arbejder paa *Akkord* af den i § 1, Stk. 1, omhandlede Art inden for Arbejdsomraader, hvor der foreligger almindelige kollektive Overenskomster herom mellem Organisationer under Dansk Arbejdsgiverforening og De samvirkende Fagforbund eller direkte mellem disse Hovedorganisationer, skal Aflønning ske efter disse. Hvis Arbejdet er af simple eller vanskeligere Art end forudsat i Priskuranten o. lign., maa Akkordpriserne afpasses under Hensyntagen hertil. Ved Arbejder af den nævnte Art paa *Timeløn* skal der, hvis kollektive Overenskomster foreligger, ydes den almindelige ved disse Overenskomster fastsatte Timeløn. Ud over den sædvanemæssige Løn vil der dog, hvad enten Aflønning sker paa Akkord eller paa Timeløn, efter en mellem Hovedorganisationerne truffen Aftale eller en af det i § 4 nævnte Udvalg fastsat Ordning kunne ydes Tillæg for Udearbejde under Hensyn til Afstand fra Arbejdsplads eller Hjem.

Stk. 2. For andre Arbejdsomraader, for hvilke der ikke er fastsat Lønninger som under Stk. 1 nævnt, skal de Akkordpriser, der fastsættes, svare til den Akkordfortjeneste, der i Almindelighed kan opnaas for andet tilsvarende Arbejde, medens Timelønninger skal svare til Timelønsfortjenesten for tilsvarende Arbejde inden for Faget paa vedkommende Egn.

Stk. 3. Arbejde af den heromhandlede Art skal, forudsat at den nødvendige Tilrettelæggelse kan ske, i videst muligt Omfang udføres i Akkord, medmindre økonomiske eller tekniske Grunde maatte være til Hinder herfor.

§ 3.

Stk. 1. Udenrigsministeriets kommitterede i Industrisager fører Kontrol med Overholdelsen af Reglerne i § 2.

Stk. 2. Den kommitterede er berettiget til ved Gennemførelse af Kontrollen at kræve Lønaftaler samt Lønningslister og alle iøvrigt til Bedømmelsen fornødne Oplysninger forelagt af Arbejdsgiveren, der er forpligtet til at meddele de forlangte Oplysninger.

§ 4.

Stk. 1. Saafremt der ved Arbejder af den heromhandlede Art ydes Lønninger, der skønnes at være i Strid med de i § 2 fastsatte Bestemmelser, og der ikke med Bistand af Hovedorganisationerne inden for en rimelig Frist kan tilvejebringes den fornødne Regulering, eventuelt Afgørelse ved faglig Voldgift, kan den kommitterede samt hver af Hovedorganisationerne indbringe Sagen for det i Stk. 2 omhandlede Udvalg, der

¹⁾ Listen omfatter 38 Sabotagetilfælde.

²⁾ Forlænet ved Lovandg. Nr. 452 af 20.-10.-1944 til 1.-11.-1944 og ved Lovandg. Nr. 336 af 31.-10.-1944 og 1.-11.-1945.

1943. endeligt og med forbindende Virkning for Parterne afgør, hvilken Akkord- eller Time-løn der vil være at betale for det paagældende Arbejde. For uorganiserede Omraader indbringes Sagen direkte for det i Stk. 2 omhandlede Udvalg, medmindre der opnaas Enighed mellem Parterne og Hovedorganisationerne om Sagens Henvisning til faglig Voldgift. Akkordspørgsmaal kan, hvor Forholdene maatte gøre dette ønskeligt og muligt, af Udvalget forelægges Fagets permanente eller, i Mangel af en saadan, en særlig etableret Voldgiftsret. Paa tilsvarende Maade kan for Udvalget indbringes Spørgsmaalet om, hvorvidt allerede udført Arbejde er aflønnet i Overensstemmelse med Reglerne i § 2. Den kommitterede samt hver af Hovedorganisationerne kan derhos forelægge Udvalget Spørgsmaalet om, hvorvidt et Arbejde skal udføres i Akkord eller paa Timeløn, jfr. § 2, Stk. 3.

Stk. 2. Til Behandling af Sager i Henhold til denne Lov nedsættes der af Arbejdsministeren et Udvalg, bestaaende af en af Kongen udnævnt Formand, der ikke maa repræsentere Arbejdsgiver- eller Arbejderinteresser, 1 Repræsentant for Arbejdsministeriet, 1 for Finansministeriet samt 2 Repræsentanter tillige med det fornødne Antal Stedfortrædere for hver af Hovedorganisationerne efter disses Indstilling.

Stk. 3. Forinden Udvalget træffer sin Afgørelse, skal der gives vedkommende Arbejdsgiver- og Arbejderorganisation Lejlighed til at udtale sig.

Stk. 4. Udvalget har Adgang til at indkalde saavel Enkeltpersoner (Arbejdsgivere og Arbejdere) som Organisationer, der i saa Fald har Pligt til at give Møde for at meddele saadanne Oplysninger, som Udvalget maatte anse for nødvendige af Hensyn til Udvalgets Afgørelse.

§ 5.

Hvis der i øvrigt opstaar Uoverensstemmelser, vil de for de enkelte Overenskomstomraader fastsatte Regler for Behandling af faglig Strid — i Mangel af saadanne Norm for Regler for Behandling af faglig Strid, jfr. § 17, sidste Stykke, i Loven om Den faste Voldgiftsret — i alle Tilfælde være at følge af Arbejdsgivere og Arbejdere uanset deres organisatoriske Stilling. Mæglings- og Voldgiftsmænd udpeges eller vælges af de Organisationer, mellem hvilke den omstridte Overenskomst eller Priskurant er indgaaet.

§ 6.

Er der udbetalt for meget Løn i Strid med Reglerne i § 2, skal efter Bestemmelse af den kommitterede eller, for saa vidt Sagen i Medfør af Bestemmelsen i § 4, Stk. 1, indbringes for det i nævnte Paragraf omhandlede Udvalg, efter Bestemmelse af Udvalget af vedkommende Arbejdsgiver paa Anfordring indbetales til Danmarks Nationalbank til Kredit for den paagældende udenlandske Konto et Beløb til hel eller delvis Dækning af den for meget udbetalte Løn.

§ 7.

Tilsidesættelse af Bestemmelserne i § 3, Stk. 2, og § 4, Stk. 4, straffes med Bøde, for saa vidt ikke højere Straf maa antages forskyldt. Sager herom behandles som Politisager. Bøder tilfalder Statskassen.

§ 8.

Stk. 1. Udgifter til Medhjælp for det i § 4, Stk. 2, omhandlede Udvalg samt til Vederlag m. v. til Udvalgets Formand, Medlemmer og Stedfortrædere afholdes af Statskassen.

Stk. 2. Udvalgets Sekretær beskikkes af Arbejdsministeren.

§ 9.

Mæglingsudvalg og Voldgiftsretter kan i Sager, der henvises til dem i Henhold til denne Lov, paalægge Parterne Sagsomkostninger og bestemme disses Størrelse og Fordeling.

§ 10.

Nærværende Lov træder i Kraft straks og gælder indtil 1. November 1943.

(Arbejdsmin.)

Finanslov Nr. 165 for Finansaaret 1. April 1943 til 31. Marts 1944.¹⁾

26.-3.

§ 5. Tekstanmærkning Nr. 8:

„Finansministeren bemyndiges til at tillade, at der ved Ansættelsen til Indkomstskat af her i Landet bosatte Personer, der indtræder i tysk Militærtjeneste, fra og med Begyndelsen af det Kvartal, der følger nærmest efter Tjenestens Paabegyndelse, og indtil Udgangen af det Kvartal, hvori Tjenesten ophører, bortses saavel fra den paa-gældendes Soldaterløn og den hans Paarørende fra den tyske Stat udbetalte Familieunderstøttelse som fra saadanne inden Militærtjenestens Paabegyndelse oppebaarne, civile Indtægter, som er bortfaldet paa Grund af Indtrædelsen i tysk Militærtjeneste.“

A-Cirkulære for Statsbanernes 2. Distrikt om Færdsel paa visse af Statsbanernes Hovedstrækninger og Jernbanepersonalets Forhold til den tyske Værnemagts Vagtposter. 27.-3.

A. Advarsel mod Færdsel paa visse af Statsbanernes Hovedstrækninger.

Fra og med den 1. April d. A. vil der paa Stationer, ved Overkørsler, Overgange og andre for Formaalet hensigtsmæssige Steder paa Strækningerne Nyborg—Fredericia, Padborg—Frederikshavn og Lunderskov—Esbjerg, paa hvilke Strækninger der er indført overordentlig Bevogtning, ved Politiets Foranstaltning blive anbragt Plakater af følgende Indhold:

Advarsel!

Al uvedkommende Færdsel er forbudt paa Jernbanelinierne udenfor Overkørsler og Overgange. Forbudet omfatter ogsaa de til Banerne hørende Skraaninger, Dæmninger, Grøfter og Broer samt Jernbanestationerne udenfor de for Publikum bestemte Omraader.

Overtrædelse af Forbudet kan medføre, at der gøres Brug af Skydevaaben. Der advares derfor indtrængende mod Overtrædelser, og det indskærpes, at Personer, der maatte blive anraabt af Politiet eller Jernbanepersonalet paa eller i Nærheden af Jernbanernes Omraader, øjeblikkelig skal standse.

Politiet.

Med Hensyn til Plakaternes Opslag paa Statsbanernes Omraade vil Politimynderighederne aftale nærmere Enkeltheder med Banesektionerne, henholdsvis den tilsynsførende Baneingeniør i Aarhus, for saa vidt angaar Opslag paa fri Bane, og med Stationscheferne for saa vidt angaar Opslag paa Stationsomraaderne.

Inden 1. April d. A. vil *samtlige* ansatte og Ekstraarbejdere af alle Kategorier *under Bane- og Signaltjenesten* paa Strækningen Nyborg—Fredericia, Padborg—Frederikshavn og Lunderskov—Esbjerg være forsynet med Legitimationsbevis, medens saadant Bevis ikke udstedes til *Trafik- og Maskintjenestens Personale* i videre Omfang end hidtil.

Det paalægges alle vedkommende Tjenestemænd og Ekstraarbejdere af alle Kategorier altid at have deres Legitimationsbevis hos sig, naar de færdes paa Banens Grund, ligesom det alvorligt lægges de paaagældende paa Sinde, at det er en absolut Nødvendighed at efterkomme Plakatens Forskrifter.

Naar Bevogtningspersonalet (Banearbejdere, Banearbejderaspirant, Ekstraarbejder eller Politibetjent) anraaber en Person, der færdes paa Banens Grund, skal dette ske ved at raabe „Holdt“, og dersom det er en Jernbanemand, der anraabes, skal han straks svare „Jernbanemand“, og som foreskrevet i Plakaten øjeblikkelig standse.

B. Jernbanepersonalets Forhold til den tyske Værnemagts Vagtposter.

Paa de Stationer, hvor den tyske Værnemagt har etableret faste Vagtposter, samt paa de Stationer, hvor Værnemagten rent midlertidigt etablerer Vagtposter, f. Eks. af

1) Jfr. Bkg. Nr. 190 af 8.-4.-1943 om Beskatning af her bosatte tyske Militærpersoner m. v. Liggende Tekstanmærkning findes i Tillægsbevillingsloven for Finansaaret 1942/43, Lov Nr. 354 af 8.-7.-1943, i Finanslovanordning Nr. 103 af 31.-3.-1944 for Finansaaret 1944/45 og Finanslovanordning Nr. 166 af 27. Marts 1945 for Finansaaret 1945/46.

1943. Hensyn til Udsættelse af Ammunitionsvogne, er Forholdet mellem Vagtposterne og Jernbanepersonalet ifølge Aftale med Værnemagten saaledes:

Vagtposten har til Pligt at holde alle uvedkommende borte fra Værnemagtens Omraade og Ejendom. Bemærker han mistænkelige Personer, anraaber han disse, og svarer de paagældende ikke eller søger at fjerne sig uden Forklaring, *skyder Vagten*.

Da det ikke altid vil være let for Vagten i Mørke at fastslaa, om det er Jernbanens Personale eller uvedkommende Personer, der færdes, kan Forholdet rumme en Fare for Banernes Personale. Dette skal derfor uvægerligt forholde sig saaledes:

Det maa i Mørke saa vidt muligt undgaas at færdes paa de af de tyske Vagtposter afpatrouillerede Omraader, men bliver det nødvendigt for Personalet i Mørke at færdes paa eller i Nærheden af et af tyske Vagtposter bevogtet Terræn, skal der *saa vidt muligt* medbringes en tændt Haandlygte.

Naar Vagten varskoer, hvilket vil ske ved Tilraabet „Halt“ (Holdt), maa paagældende øjeblikkelig standse og svare „Eisenbahner“ (Jernbanemand). Vagten vil da enten raabe „Weitergehen“, og vedkommende kan gaa videre, eller „Mitkommen“, i hvilket Tilfælde den anraabte maa følge med Vagten til Vagtlokalet.

Rengøringspersonalet skal være forsynet med gult Armbind og saa vidt muligt med tændt Haandlygte. Paa Vagten Varskoraab svarer de ligeledes „Eisenbahner“ og forholder sig iøvrigt som ovenfor angivet.

Eksemplarer til Udlevering til senere tilflyttet Personale kan rekvireres herfra.

- 29.-3. Lov Nr. 158 om erhvervsøkonomiske Foranstaltninger, Vareforsyning m. v.¹⁾
- 2.-4. Justitsministeriets Cirkulæreskrivelse om Sabotagehandling. Det udtales, at den i Cirk. af 18. Febr. 1943 nævnte Situation er uforandret eller snarere skærpet. Cirkulæret er vedlagt Fortegnelse over Sabotagehandling N. 39—68 i 1943.
- 2.-4. Justitsministeriets Cirkulæreskrivelse om Undgaaelse af Demonstrationer den 9. April 1943 — af samme Indhold som Cirkulæreskrivelse af 30. Marts 1942.
- 8.-4. Bekendtgørelse Nr. 190 angaaende Beskatningen af her bosatte Personer, der indtræder i tysk Militærtjeneste, samt af tyske Statsborgere, beskæftigede ved den tyske Værnemagts herværende Tjenestesteder.

I.

I Henhold til Tekstanmærkning Nr. 8 til § 5 i Finansloven for Finansaaret 1943—44 samt forventet tilsvarende Hjemmel i Tillægsbevillingsloven for Finansaaret 1942—43 fastsættes herved følgende Regler angaaende Beskatningen for Skatteaarene 1942—43 og 1943—44 af her bosatte tyske Statsborgere, der under Krigen indkaldes til Tjeneste i den tyske Værnemagt, samt danske Statsborgere, der som frivillige gør Tjeneste i et under den tyske Værnemagt hørende Korps:

Stk. 1. *Skatteansættelsen af Personer, der før Skatteaarets Begyndelse er indtraadt i tysk Militærtjeneste.*

a) *Saafremt Bopælen her i Landet er bevaret*, vil den paagældende være at medtage ved Skatteansættelsen for vedkommende Skatteaar, men ved Indkomstansættelsen medtages ikke Lønning og Familieunderstøttelse, der er udbetalt ham fra den tyske Stat i Anledning af hans Militærtjeneste, ligesom ogsaa saadanne før dennes Paabegyndelse oppebaarne Indtægter, der bortfalder i Anledning af Tjenesten, f. Eks. Arbejdsindtægt og lign., ikke vil være at medregne ved Ansættelsen. Til den skattepligtige Indkomst medregnes herefter kun saadanne private Indtægter, som er bevaret uanset Militærtjenesten, saasom Renter og Udbytte af Formue, Indtægter ved Hustrus Selverhverv og lign.

Naar det oplyses, at den paagældende er vendt tilbage efter at være udtraadt af den tyske Militærtjeneste, vil der af Ligningsmyndigheden være at give Indberetning herom til Skatteraadet, der da med Virkning fra og med Begyndelsen af det efter

¹⁾ Ang. denne Lov henvises til de sædvanlige Lovsamlinger.

Hjemkomsten følgende Skattekvartal ved Kendelse foranstalter Ansættelsen ændret 1943. saaledes, at Nedsættelsen bortfalder, og den paagældende beskattes af sin fulde Indtægt i det forudgaaende Regnskabsaar, herunder Lønning og Familieunderstøttelse fra den tyske Stat.

b) *Er Bopælen her i Landet ikke bevaret*, følger det af de almindelige Regler, at den paagældende ikke vil være at medtage ved Skatteansættelsen, medmindre Betingelserne for Beskatning efter Reglerne i Statsskatteovens § 2 Nr. 3, jfr. § 10, samt Kommuneskatteovens § 29 er til Stede.

Naar den paagældende paany tager Bopæl her i Landet efter at være udtraadt af den tyske Militærtjeneste, vil han være at skatteansætte som Tilflytter efter de almindelige Regler, hvilken Ansættelse skal omfatte den fulde Indtægt i det forudgaaende Aar, herunder de omhandlede Ydelser fra den tyske Stat.

Stk. 2. *Skatteansættelsen af Personer, der efter Skatteaarets Begyndelse indtræder i tysk Militærtjeneste.*

Ifølge de almindelige Regler vedvarer for disse Personers Vedkommende Skattepligten til Skatteaarets Udgang, uanset om Bopælen her i Landet opgives, men Skatteansættelsen vil, naar der til Skattemyndighederne fremkommer Oplysning om den stedfundne Indtrædelse i tysk Militærtjeneste, med Virkning fra og med Begyndelsen af det efter Indtrædelsen følgende Skattekvartal ved Skatteraadets Kendelse være at ændre saaledes, at der ved Indkomstansættelsen bortses fra de Indtægter, der efter deres Karakter bortfalder i Anledning af Militærtjenesten.

Saafrømt den paagældende inden Skatteaarets Udløb paany udtræder af Militærtjenesten, vil Ansættelsen med Virkning fra og med Begyndelsen af det efter Udtrædelsen følgende Skattekvartal være at ændre saaledes, at han ansættes af sin fulde Indkomst i det forudgaaende Aar. Der vil af Ligningsmyndigheden være at foretage Indberetning om Udtrædelsen til Skatteraadet, der herefter ved Kendelse foranstalter Ansættelsen ændret i Overensstemmelse hermed.

St. 3. For saa vidt angaar Skatteaaret 1942—43 bemyndiges Skatteraadene til at foretage de til Gennemførelsen af de foran i Stk. 1 og 2 fastsatte Bestemmelser fornødne Ændringer i Ansættelserne og Skatteberegningerne. Tvivlsspørgsmaal angaaende Reglernes Praktisering vil være at forelægge Skattedepartementet, for hvilket ogsaa eventuelle Spørgsmaal om de her omhandlede Militærpersoners Ansættelse for Skatteaar, der ligger forud for Skatteaaret 1942—43, vil være at forelægge.

II.

Med Hensyn til *tyske Statsborgere, som for Tiden er beskæftigede ved den tyske Værnemagts herværende Tjenestesteder uden at være indkaldt til egentlig Militærtjeneste*, skal der efter Overenskomst med de tyske Myndigheder forholdes som følger:

Stk. 1. Tyske Statsborgere, som opholder sig her i Landet i Anledning af Militærbesættelsen, og som tør antages at ville forlade Landet senest ved Besættelsens Ophør, vil ikke være at skatteansætte her i Landet paa Grund af Bopæl, saafremt de som lønnede af tyske offentlige Institutioner betaler Skat til Tyskland.

Stk. 2. I alle andre Tilfælde gælder for tyske Statsborgere, beskæftigede ved Værnemagts herværende Tjenestesteder, dansk Skattelovgivnings almindelige Regler vedrørende Skatteansættelsen.

Stk. 3. For saa vidt der ved Ligninger for Skatteaarene forud for Skatteaaret 1943—44 i visse Tilfælde ikke maatte være forholdt i Overensstemmelse med de foran anførte Regler, bemyndiges Skatteraadene herved til at foretage de fornødne Ændringer i disse Ligninger. I Tvivlstilfælde vil Sagen være at forelægge Skattedepartementet. *(Finansmin.)*

Industriraadets Cirkulære til Firmaer, som udfører ekstraordinære Industriarbejder for 14.-4. tysk Regning om Tillæg til Industriraadets Cirkulærer af 26. September 1941, 15. April 1942 og 26. August 1942 vedr. ekstraordinære Industriarbejder for tysk Regning.

1) Vedr. *Indkalkulering af Udgifter til den særlige Bevogtningstjeneste.*

Da en Række Industrivirksomheder foranlediget ved den af Myndighederne i Hen-

1943. hold til Loven af 4. December 1942 og Justitsministeriets Bekendtgørelse af 9. Januar 1943 krævede særlige *Bevogtningstjeneste* paa Virksomhederne har rejst Spørgsmaalet om, i hvilket Omfang og hvorledes Udgifterne til den paagældende Bevogtningstjeneste kan indkalkuleres i Priserne for de ekstraordinære Industrileverancer (A- og C-Liste Ordre), er der herom efter forudgaaende Forhandling med Industriraadet af Udenrigsministeriets Kommitterede i Industrisager fastsat følgende Bestemmelser:

Udgifterne til Bevogtningstjenesten skal ved Omkostnings-Beregningen fordeles saavel paa de danske som paa de tyske Arbejder, og de ekstraordinære Industrileverancers Andel i disse Udgifter skal i Kalkulationerne optræde som et *separat* Omkostnings-Tillæg, saaledes at dette ikke sammenblandes med det paa almindelig Maade for de øvrige Driftsudgifter beregnede Omkostnings-Tillæg.

Senest 1 Maaned efter det Tidspunkt, hvor Bevogtningsudgifterne ønskes indkalkuleret i Priserne for ekstraordinære Industrileverancer, maa Virksomhederne gennem Industriraadet til Udenrigsministeriets Kommitterede i Industrisager indsende Oplysning om Størrelsen af det for en Periode af ca. 3 Maaneder *budgetterede* Bevogtnings-Tillæg, saaledes at der gives Oplysning om Bevogtningsudgifternes anslaaede Størrelse i førnævnte 3 Maaneder, Størrelsen af den forventede produktive Løn (evt. Antal Timer eller andre Fordelingsgrundlag) i samme Tidsrum og den paa Basis af disse budgetterede Tal beregnede Procentsats (evt. Timesats e. l.) for Bevogtnings-Tillægget. Denne af Virksomheden skønnede Sats kan herefter benyttes i de *Forkalkulationer*, som indsendes i den paagældende 3 Maaneders Periode.

Senest 14 Dage efter Udløbet af ovennævnte 3 Maaneders Periode maa Virksomheden gennem Industriraadet til Udenrigsministeriets Kommitterede i Industrisager indsende en Opgørelse over de i Perioden *faktisk* afholdte Udgifter til den særlige Bevogtningstjeneste og over Størrelsen af den faktiske produktive Løn (evt. Antal Timer eller andre Fordelingsgrundlag) i samme Periode tilligemed et Forslag om den Sats for Bevogtnings-Tillægget, som herefter ønskes godkendt. Paa Grundlag af denne Opgørelse over de faktiske Beløb vil Kommitterede fastsætte den *endelige* Sats for Bevogtnings-Tillægget, som maa bringes i Anvendelse ved Efterkalkulationerne af de Ordre, der er prisgodkendt paa Grundlag af den foreløbigt beregnede Sats. Den paa Grundlag af Regnskabet for den foregaaende 3 Maaneders Periode af Udenrigsministeriets Kommitterede godkendte Sats vil derhos kunne anvendes som foreløbig Sats i Forkalkulationerne i den *følgende* 3 Maaneders Periode.

For Konfektions- og Skotøjsindustrien, hvor særlige Hensyn til Hjemmemarkedets Maksimalpris-Forbrugsvarer gør sig gældende, kan der med Udenrigsministeriets Kommitterede i Industrisager træffes Aftaler om en Beregning efter særlige Retningslinier.

Bevogtnings-Tillægget kan medregnes fra det Tidspunkt, hvor Bevogtningstjenesten indføres, saaledes at ovenstaaende Bestemmelser finder Anvendelse paa igangværende Ordre for den Del af hele Produktionstiden, hvor Bevogtningstjenesten har været i Kraft, samt paa nye Ordre, der paabegyndes, efter at Bevogtningstjenesten er indført i Virksomheden.

2) Vedr. *Efterkalkulationer fra Underleverandører.*

Som omtalt i Industriraadets Cirkulære af 15. April 1942 er *Underleverandører*, der er blevet underrettet herom ved Behandlingen af en Forkalkulation, forpligtet til at indsende en Efterkalkulation paa de samme Betingelser som Hovedleverandøren. Da det ikke altid er muligt at navngive de paagældende Underleverandører paa Forkalkulationsstadiet, har Udenrigsministeriets Kommitterede i Industrisager henstillet til Industriraadet at meddele Virksomhederne følgende Bestemmelse:

„Underleverandører, der maatte faa overdraget Leverancer til Beløb paa over 10 % af den samlede Odresum, er forpligtet til paa Opfordring at indsende Efterkalkulationer og lade disse underkaste Avanceregulering i Henhold til Industriraadets Cirkulære af 15. April og 26. August 1942.

Medmindre det udtrykkeligt forlanges, gælder denne Bestemmelse dog ikke for Underleverancer af Raamaterialer, herunder udvalgte eller trukne (men ikke støbte eller smedede) Materialer“.

Til denne „*Underleverandør-Klausul*“ vil der fremtidig fra Industriraadet blive henvist i Godkendelserne. 1943.

3) Vedr. *supplerende Oplysning til Raadets Cirkulære af 26. September 1941, Afsn. II og III vedrørende Materiale-Kompensation.*

I Tilslutning til Bestemmelserne i Raadets Cirkulære af 26. September 1941 vedrørende Kompensation af Jern og Metaller i Henhold til Handelsministeriets Bekendtgørelse af 4. November 1940 tillader Industriraadet sig at henlede Virksomhedernes Opmærksomhed paa, at der ifølge de nye tyske Metalforordninger mod Metal-Checks („*Metallscheine*“) fra Tyskland kun kan indforskrives rene Metaller, naar den fra tysk Side givne Metalanvisning („*Metallgutschrift*“) lyder paa rene Metaller, saaledes at der i de Tilfælde, hvor Dækningen lyder paa en *Legering* f. Eks. Messing, kun kan indforskrives Messing fra Tyskland og ikke som tidligere Kobber og Zink. Ønsker derfor et dansk Firma, som arbejder for tysk Regning, at en given Legering skal hjemtages i Form af rene Metaller, f. Eks. til Oparbejdning i et dansk Metalværk, maa Firmaet paa Forhaand ved Ordreaflutningen af den tyske Ordregiver forlange rene Metaller anvist til Rüstungsstab Dänemark, København V.

Raadet henleder desuden Virksomhedernes Opmærksomhed paa, at der ifølge de nye tyske Jernforordninger paa de almindelige „lg Jernanvisninger“ fra Rüstungsstab kun kan hjemtages *legeret* Staal med et Legeringsindhold, som ikke overskrider:

1,5 % Chrom
2,0 % Mangan
0,3 % Vanadium.

Skal derfor det danske Firma til en Leverance anvende Staal med et højere Legeringsindhold end forannævnte, maa Firmaet hos den tyske Ordregiver forlange, at denne hos Reichsstelle für Eisen und Metalle, Berlin, indhenter særlig Tilladelse („*Freigabe*“) for Staal af højere Legeringsindhold, og det danske Firma maa ved Anmeldelsen af Ordren til Industriraadet forelægge Bevisligheder for, at der foreligger særlig Tilladelse fra Tyskland til Levering af højt legeret Staal.

I Tilslutning til Raadets Cirkulære af 26. September 1941, Afsnit III, tillader Raadet sig at gøre opmærksom paa, at Handelsministeriet ved en Tillægs-Bekendtgørelse af 31. Oktober 1941 til Handelsministeriets Bekendtgørelse af 11. December 1940 har fastsat, at der til Leverancer til den herværende tyske Værnemagt, hvortil der ikke medgaar over 50 kg Jern, Staal eller andre Metaller, *men hvis Værdi overskrider Kr. 200.—*, skal indhentes særlig forudgaaende Leveringstilladelse fra Udenrigsministeriet i Henhold til Handelsministeriets Bekendtgørelse af 11. December 1940. Man gør desuden opmærksom paa, at Bestemmelsen i Handelsministeriets Bekendtgørelse af 4. November 1940 om 50 Kilo-Grænsen og Bestemmelsen i Handelsministeriets Bekendtgørelse af 11. December 1940 om 200 Kroner-Grænsen for Salg til Værnemagten her i Landet kun gælder *enkelstaaende Tilfælde*, saaledes at Firmaer, der efterhaanden modtager flere mindre Ordre fra den tyske Værnemagt, maa indhente Leveringstilladelse fra de paagældende Instanser, selvom Vægten eller Værdien i det enkelte Tilfælde ikke overskrider henholdsvis 50 kg eller Kr. 200.—.

Kvæg- og Kødudvalgets og Baconudvalgets Meddelelse om Salg af Pølser til den tyske Værnemagt.

28.-4.

Da der har vist sig at herske nogen Usikkerhed med Hensyn til Prisberegningen ved Salg af Pølser til den tyske Værnemagt, skal vi for en Ordens Skyld henlede Opmærksomheden paa følgende:

Ved Fakturering skal der benyttes de af Prisdirektoratet i Forbindelse med Handelsministeriets Bekendtgørelse af 14.-9.-1942 for Salg til Detaillist fastsatte Maksimalpriser, ligesom de samme Benævnelser for de enkelte Pølserarter skal anføres paa Fakturaen.

Der vil under ingen Omstændigheder kunne beregnes højere Priser for Spegepølse

1943. („Dauerwurst“) end Kr. 4,70 pr. kg. Den i Meddelelse af 17.-6.-1942 nævnte Pris for „Dauerwurst“ Kr. 5,00 er herefter ophævet.

Ved Salg af Thyringer-Blodpølse, Smørepølse, Jagtpølse, Berliner kødpølse og Knækpølse er det i Henhold til Prisdirektoratets Bestemmelser ikke tilladt at beregne højere Priser end de, der var lovligt gældende den 22.-11.-1941. Ved Fakturering skal benyttes de anførte Betegnelser. Dersom Leverandører ønsker at levere de i dette Afsnit nævnte Pølser, skal der, inden Levering finder Sted, indsendes Meddelelse til et af Eksportudvalgene om den paagældende Leverandørs Prislistepris ved Salg til Detailister pr. 22.-11.-1941.

Fremstilling af Thyringer-Blodpølse, Smørepølse, Jagtpølse, Berliner kødpølse og Knækpølser er i Henhold til Handelsministeriets Bekendtgørelse af 14.-9.-1942 kun tilladt for de Virksomheder, der ved Bekendtgørelsens Ikrafttræden fremstillede disse Pølser, og Fremstilling maa kun finde Sted i samme Omfang som før nævnte Bekendtgørelses Ikrafttræden.

Saadremt der paa de af Værnemagten afleverede Rekvisitionssedler findes andre sædvanligvis anvendte tyske Betegnelser, skal der paa Fakturaen i Parentes efter de danske Benævnelser angives den paa Rekvisitionssedlen benyttede tilsvarende Betegnelse for Pølserne.

Ovennævnte Fremgangsmaade maa nøje følges, idet der i modsat Fald ikke vil kunne finde Betaling Sted af de indsendte Notaer.

Maj Instruks fra Generaldirektoratet for Post- og Telegrafvæsenet om Telefontjenesten under Spærring.

A.

(Fællesregler)

1. *Fuldstændig Spærring* af al Telefon, Telegraf, Radiotelefon og Radiotelegraf indtræder, naar Meldingen „Spærring“ efterfulgt af Tidspunktet for Spærringen udsendes til Post- og Telegrafkontorer og Telefoncentraler. Enhver Brug af Telefon og Telegraf i lokalt eller mellembys Omraade er saavel i Statens, Telefonselskabernes eller andre Anlæg forbudt med nedenstaaende Undtagelser.
2. *Undtaget er*
  - a. Den danske Hær og Flaades, Politiets, Luftværnets, Brandvæsenets, Jernbanernes og Post- og Telegrafvæsenets strengt nødvendige tjenstlige Meddelelser til andre tilladte Abonnenter.
  - b. Følgende livsvigtige Institutioner og Virksomheder: Sygehuse, et Antal Læger og Fødselshjælpere, Redningskorps, Elektricitets-, Gas- og Vandværker for korte Meddelelser til andre tilladte Abonnenter om tvingende nødvendige livsvigtige Funktioner.
  - c. Den tyske Værnemagt og den tyske civile Tjeneste, saavel som de efter Forlangende fra den tyske Værnemagt frigivne Telefoner, der betjenes som sædvanlig.
3. Fortegnelser over de Telefoner, der er undtaget fra Spærringen, udarbejdes med bindende Virkning for Telefonanlæggens Ejer og Indehaver af Generaldirektoratet for Post- og Telegrafvæsenet.
4. Ved Bestilling af Samtaler fra eller til spærrede Abonnenter svares: „*Telefonen er spærret*“.
5. Naar Telefonsystemets tekniske Indretning tillader det, skal Abonnenter, der har Telefontilladelse, om fornødent instrueres om, at der kun maa tales om tjenstlige og rent livsvigtige Forhold. Ved Overtrædelse afbrydes øjeblikkelig.
6. Alle mellembys Samtaler fra Abonnenter under 2 a og b ekspederes over Rigs-telefonen. Rekvirentens Navn og Telefonnummer skal opgives til Rigs-telefonen.
7. Mellembys Samtaler fra Abonnenter under 2 c ekspederes ad sædvanlig Vej og med Bemærkning „*til Værnemagten*“.
8. Rigs-telefonen bestemmer ensidigt, om en Samtale kan tillades eller ikke.
9. Kun det nødvendige tjenstgørende Personale maa opholde sig i Lokalerne. Omtale

af de i Instruksen omhandlede Forhold er strengt forbudt. Dette gælder ogsaa 1943.
Personalet indbyrdes.

10. Paa Telefonselskabernes Centraler er Forstanderinderne, Centralbestyrerne eller den, der er ansvarshavende i disses Sted personlig ansvarlig for Overholdelsen af Bestemmelserne. Overtrædelse vil kunne medføre øjeblikkelig Afsked, saafremt højere Straf ikke er forskyldt efter Loven.
11. Ved direkte Henvendelse til den ansvarshavende paa Centralerne kan der føres Samtaler af Personer tilhørende Politimyndighederne eller den tyske Værnemagt. Legitimation skal forevises paa Forlangende.

B.

(Særregler)

Sjælland, Samsø, Møn og Sejerø.

1. Abonnenter under Pkt. A. 2 a og b er afmærket med rød Farve paa Centralen, medens Abonnenter under Pkt. A. 2 c er afmærket med orange Farve
2. Under Spærring kan enhver tysk Officer mundtligt, pr. Telefon eller skriftligt give Ordre til, at Telefonforbindelsen til en *spærret Abonnent* aabnes. Navn, Tjenestegrad og Feltpostnummer skal opgives. Ophævelsen af Ordren kan ske paa samme Maade. *Rigstelefonen* skal straks underrettes om modtagne Ordre af denne Art.
3. I alle Tvivlstilfælde under Spærringen rettes Henvendelse til Rigstelefonen.

Bekendtgørelse Nr. 232 om Hjemmemarkedets Forsyning med Kød.

5.-5.

I Medfør af Lov Nr. 158 af 29. Marts 1943 om erhvervsøkonomiske Foranstaltninger, Vareforsyning m. v. og Lov Nr. 472 af 28. November 1942 om Priser m. v. fastsættes efter Forhandling med Ministeriet for Handel, Industri og Søfart herved nedensaaende Bestemmelser.

§ 1.

1. Ved Fedekalve forstaas i denne Bekendtgørelse Kalve — med Undtagelse af Spædekalve — og Ungkreaturer indtil 225 kg levende Vægt, udprægede Dubletkalve dog indtil 300 kg levende Vægt.

2. Ved Okser forstaas i denne Bekendtgørelse voksne Kreaturer, der ikke skal henføres under Betegnelsen Fedekalve, jfr. Stk. 1.

3. Ved Slagteaffald forstaas i denne Bekendtgørelse Hoveder, Dele af Hoveder, Hjerner, Tunger, Mellemgulv, Haler, smaa Knoglestykker med paasiddende Køddele, Smaastykker af Kød, der ikke kan genkendes som en bestemt Del af en Krop, Yvere og samtlige Indvolde med Undtagelse af Tarme. Talg er ikke omfattet Bestemmelserne i denne Bekendtgørelse, jfr. Bekendtgørelse Nr. 135 af 29. Marts 1941 vedrørende Handel med animalske Fedtstoffer m. v.

§ 2.

1. Salg til Slagtning af Okser og Fedekalve maa kun finde Sted i Overensstemmelse med Bestemmelserne i §§ 5—9, Salg til Slagtning af Spædekalve maa kun ske til Indehavere af Slagtetilladelse, jfr. § 3.

2. Til den tyske Værnemagts Afdelinger og Institutioner, herunder Kantiner, til Organisationer tilsluttet den tyske Værnemagt, saasom SS, Politi, NS-Flyverkorps, NSKK (NS-Motorkorps), Arbejdstjenesten, NSV (NS-Folkeforsorg), Organisation Todt, Teknisk Nødhjælp, Røde Kors og NS-Sammenslutningen „Kraft durch Freude“, samt til Medlemmer, i Uniform eller i Civil, af den tyske Værnemagt eller denne tilsluttede Organisationer maa Salg til Slagtning eller til Levebrug af Okser, Fedekalve og Spædekalve kun finde Sted, naar Salget sker gennem Landbrugsministeriets Kvæg- og Kødudvalg.
(Landbrugsmin.)

.....

Bekendtgørelse Nr. 230 om Handel med Kød og Flæsk m. v.

5.-5.

I Medfør af Lov Nr. 158 af 29. Marts 1943 om erhvervsøkonomiske Foranstaltninger, Vareforsyning m. v. fastsættes efter Forhandling med Ministeriet for Landbrug og Fiskeri herved følgende:

1943.

§ 6.

Salg af Kød, Flæsk og Paalægsvare til den tyske Værnemagts her i Landet værende Kantiner samt til de enkelte Medlemmer af den tyske Værnemagt eller denne tilsluttede Organisationer (f. Eks. SS, Politi, NS-Flyverkorps, NSKK (NS-Motorkorps), Arbejdstjenesten, NSV (NS-Folkeforsorg), Organisation Todt, Teknisk Nødhjælp, Røde Kors og NS-Sammenslutningen „Kraft durch Freude“) maa — uanset Bestemmelserne i § 3 i Bekendtgørelse Nr. 639 af 11. December 1940 — fra og med den 10. Maj 1943 kun finde Sted mod Aflevering af særlige Indkøbsmærker, der efter Aftale stilles til Raadighed for de paagældende.

De i 1. Stk. omhandlede Indkøbsmærker giver Adgang til Køb af Kød, Flæsk og Paalægsvare i Overensstemmelse med Mærkernes Udvisende.

De ved Køb af Kød, Flæsk og Paalægsvare afleverede Indkøbsmærker anvendes af de paagældende Næringsdrivende ved Indkøb hos deres Leverandører. Næringsdrivende, som ikke benytter modtagne Indkøbsmærker i Overensstemmelse hermed, skal snarest muligt og senest inden 8 Dage efter Udløbet af den paa Mærkerne angivne Gyldighedstid indsende Mærkerne til Landbrugsministeriets Baconudvalg eller Landbrugsministeriets Kødforsyningsudvalg, som derefter vil drage Omsorg for tilsvarende Ekstraleveringer af de omhandlede Varer til vedkommende Næringsdrivende.

Med Hensyn til Salg af Kød, Flæsk og Paalægsvare til den tyske Værnemagt, dennes enkelte Afdelinger eller de denne tilsluttede Organisationer mod Aflevering af særlige Bestillings- og Modtagelsesbeviser, har det sit Forblivende ved de hidtil gældende Regler, jfr. herved § 2 i Bekendtgørelse Nr. 639 af 11. December 1940.

For saavidt angaar Salg af levende Okser, Fedekalve og Spædekalve samt Svin til de i denne Paragrafs 1. og 4. Stk. nævnte Købere, henvises til Bestemmelserne i Landbrugsministeriets Bekendtgørelse af D. D. om Hjemmemarkedets Forsyning med Kød og om Hjemmemarkedets Forsyning med Flæsk, hvorefter saadant Salg kun maa finde Sted gennem vedkommende danske Eksportudvalg.

.....

§ 9.

Enhver Overdragelse af Forbrugerkort for Kød, Flæsk og Paalægsvare er forbudt. Det er forbudt andre end den tyske Værnemagts Kantiner, Medlemmer af den tyske Værnemagt og denne tilsluttede Organisationer at anvende de i § 6 nævnte Indkøbsmærker ved Indkøb af Kød, Flæsk og Paalægsvare. Danske Forbrugere maa ikke købe eller paa anden Maade modtage de nævnte Indkøbsmærker.

.....

§ 11.

Denne Bekendtgørelse træder i Kraft den 10. Maj 1943.

(Handelsmin.)

5.-5. Bekendtgørelse Nr. 231 om Hjemmemarkedets Forsyning med Flæsk.

I Medfør af Lov Nr. 158 af 29. Marts 1943 om erhvervsøkonomiske Foranstaltninger, Vareforsyning m. v. fastsættes efter Forhandling med Ministeriet for Handel, Industri og Søfart herved nedenstaaende Bestemmelser.

§ 1.

1. Salg til Slagtning af Svin af enhver Art maa kun ske til autoriserede Eksportsvineslagterier eller af disse antagne Opkøbere samt til Slagtere, der ifølge et af Veterinærdirektoratet udfærdiget Bevis er berettiget til at slagte Svin paa et offentligt Slagtehus.

2. Til den tyske Værnemagts Afdelinger og Institutioner, herunder Kantiner, til Organisationer tilsluttet den tyske Værnemagt, saasom SS, Politi, NS-Flyverkorps, NSKK (NS-Motorkorps), Arbejdstjenesten, NSV (NS-Folkeforsorg), Organisation Todt, Teknisk Nødhjælp, Røde Kors og NS-Sammenslutningen „Kraft durch Freude“, samt til Medlemmer, i Uniform eller i Civil, af den tyske Værnemagt eller denne tilsluttede Organisationer maa Salg til Slagtning eller til Levebrug af Svin af enhver Art kun finde Sted, naar Salget sker gennem Landbrugsministeriets Baconudvalg.

.....

(Landbrugsmin.)

Handelsministeriets Cirkulære til Kommunalbestyrelserne, Politidirektøren i København og samtlige Politimestre vedrørende Bekendtgørelse af 5. Maj 1943 om Handel med Kød og Flæsk m. v. 1943. 5.-5.

.....

2. Salg til den tyske Værnemagts Kantiner og enkelte Medlemmer.

For saa vidt angaar Salg af Kød, Flæsk og Paalægsvarer til den tyske Værnemagts Kantiner her i Landet og til enkelte (uniforms- eller civilklædte) Medlemmer af den tyske Værnemagt eller denne tilsluttede Organisationer¹⁾, er særlige Bestemmelser givet i Bekendtgørelsens § 6. Salg af Kød, Flæsk og Paalægsvarer, herunder ogsaa afskaaret Paalæg og Leverpostej m. v., til de nævnte Aftagere maa fra og med den 10. Maj 1943 kun finde Sted mod Aflevering af særlige Indkøbsmærker, der efter Aftale stilles til Raadighed for de paagældende.

De nævnte Indkøbsmærker udstedes lydende paa:

125 g Kød eller Flæsk med Knogler eller 100 g skært Kød eller Flæsk eller Paalægsvarer. De enkelte Mærker er perforeret saaledes, at de kan deles i 2 Halvdele, af hvilke hver giver Adgang til Køb af 50 g Paalægsvarer. Ved Køb af Kød, Flæsk og Paalægsvarer skal der afleveres Indkøbsmærker svarende til Vægten af det udleverede Kvantum Varer; for saa vidt angaar færdige Frokost- og Middagsretter skal der dog kun afleveres Mærker svarende til Indholdet af Kød eller Flæsk i de udleverede Varer.

De af den tyske Værnemagts Kantiner eller enkelte Medlemmer af den tyske Værnemagt m. v. afleverede Indkøbsmærker anvendes af de paagældende Næringsdrivende ved Indkøb hos deres Leverandører, saaledes at disse i tilsvarende Omfang stiller Varer til Raadighed for vedkommende Detaillist udover de Kvanta, som Detaillisten efter de i øvrigt gældende Bestemmelser har Adgang til at indkøbe hos vedkommende Leverandør.

Næringsdrivende, som ikke benytter de modtagne Indkøbsmærker i Overensstemmelse hermed, skal snarest muligt og senest inden 8 Dage efter Udløbet af den paa Mærkerne angivne Gyldighedstid indsende Mærkerne til Landbrugsministeriets Baconudvalg eller Landbrugsministeriets Kødforsyningsudvalg, som derefter vil drage Om-sorg for tilsvarende Ekstralevering til vedkommende Næringsdrivende.

Den, der oversidder den fastsatte Frist for Mærkernes Indsendelse, ifalder Strafansvar.

Det fremhæves, at de omhandlede Bestemmelser om Salg af Kød, Flæsk og Paalægsvarer til den tyske Værnemagts Kantiner og enkelte Medlemmer gælder for Salg saavel fra Detailforretninger som fra Engrosvirksomheder.

Salg af Kød, Flæsk og Paalægsvarer til den tyske Værnemagt, dennes enkelte Afdelinger eller de denne tilsluttede Organisationer berøres ikke af Bekendtgørelsens Bestemmelser; saadant Salg maa i Henhold til de herom udfærdigede Bestemmelser kun finde Sted mod Aflevering af særlige Bestillings- og Modtagelsesbeviser (røde Bons).

3. Salg til fremmede Skibe.

Med Hensyn til Levering af Kød, Flæsk og Paalægsvarer til fremmede Skibes Proviaentering i danske Havne henvises til Bestemmelserne i Bekendtgørelsens § 7, hvorefter saadan Levering kan finde Sted i Overensstemmelse med Forskrifterne i Handelsministeriets Bekendtgørelse af 25. Oktober 1941, jfr. Bekendtgørelse af 6. Januar 1943, uden Forevisning eller Afstempling af Forbrugerkortet. Det bemærkes udtrykkeligt, at Salg til danske Skibes Proviaentering kun maa finde Sted mod Forevisning og Afstempling af Forbrugerkort.

1) F. Eks.: SS, Politi, NS-Flyverkorps, NSKK (NS-Motorkorps), Arbejdstjenesten, NSV (NS-Folkforsorg), Organisation Todt, Teknisk Nødhjælp, Røde Kors og NS-Sammenslutningen »Kraft durch Freude.« De paagældende Organisationers tyske Betegnelser er følgende: SS, Polizei, NS-Fliegerkorps, NS-Kraftfahrkorps, Arbeitsdienst, NS-Volkswohlfahrt, Organisation Todt, Technische Nothilfe, Rotes Kreuz, NS-Gemeinschaft Kraft durch Freude.

**1943. Regeringens Beslutning om Oprettelse af den tyske Folkegruppes Kontor
18.-5. under Statsministeriet.**

1) Den tyske Folkegruppes Kontor under Statsministeriet er oprettet for under de nuværende Forhold, hvor Folkegruppen ikke har deltaget i Rigsdagsvalgene og derfor ikke har bevaret sin Rigsdagsmand som Forbindelse med Regeringen, at oprettholde en saadan Forbindelse, der giver Folkegruppen Adgang til overfor Regeringen at forebringe Spørgsmaal, der berører dens Interesser.

2) Lederen af Kontoret, der benævnes Kontorchef, repræsenterer i alle den tyske Folkegruppes Anliggender Gruppen overfor Regeringen.

3) Kontoret sorterer bevillingsmæssigt og administrativt under Statsministeriet, men Kontorchefen har i Sager vedrørende den tyske Folkegruppes Anliggender umiddelbar personlig Adgang til Statsministeren.

4) Ligesom Kontorchefen overfor de paagældende Ressortministerier vil kunne fremføre den tyske Folkegruppes Henvendelser, vil de enkelte Ministerier i Spørgsmaal, der særlig berører denne Folkegruppe, og i hvilke det derfor er af Interesse at høre Folkegruppens Opfattelse, kunne søge Oplysning herom ved at give Kontorchefen Lejlighed til at udtale sig.

5) Kontorchefen udnævnes af Statsministeren efter Forhandling med Folkegruppen. Hans Vederlag, der fastsættes til 9.000 Kr. aarlig + det til enhver Tid gældende Honorartillæg (fra 1. April 1943 indtil videre 20 %), udredes af Statskassen og udbetales med $\frac{1}{12}$ maanedlig forud.

6) Udgiften til Medhjælp og Kontorets Drift udredes af Statskassen efter at være godkendt af Statsministeriet.

18.-5. Justitsministeriets Cirkulæreskrivelse om Sabotagehandling med Fortegnelse over Sabotagehandling Nr. 66-129 (skal være 69-132) i 1943, jfr. Cirk. af 2. April 1943.

1.-6. Krigsministeriets Cirkulæreskrivelse om Indtræden i Formationer under den tyske Hær og i den finske Hær.¹⁾

Enhver fast Befalingsmand af Linien, Reserven (Forstærkningen), der ønsker sig fritaget for Tjeneste i den danske Hær for at indtræde som frivillig i en Formation

1) Det tyske Riges Befuldægtigede havde d. 14. April 1943 tilskrevet Udenrigsministeriet saaledes:

Die feindselige Haltung des dänischen Heeres und insbesondere vieler Offiziere hat zu grösstem Misstrauen der deutschen Wehrmacht gegen das dänische Heer geführt, sodass von deutscher militärischer Seite im Hinblick auf die Möglichkeit von Kampfhandlungen auf dänischem Boden einschneidende Massnahmen erwogen werden.

Reichregierung möchte zur Wahrung ihrer bisher gegenüber Dänemark eingehaltenen Politik von Massnahmen gegen das dänische Heer absehen, bedarf aber gewisser Garantien.

Stärkste Garantie wäre eine erkennbare Änderung der Haltung des dänischen Heeres gegenüber Deutschland.

Wenn zum Beispiel die Beurlaubung dänischer Offiziere zum Dienst in der deutschen Wehrmacht offiziell und aufrichtig, d. h. ohne Diffamierung dieser Offiziere bewilligt würde, und wenn eine Anzahl jüngerer dänischer Offiziere hiervon Gebrauch machen würden, könnte das gegenwärtige Verhältnis des Misstrauens in ein solches des Vertrauens und der Kameradschaft umgewandelt werden.

Wen hingegen eine Verschärfung der Lage einträte und die geringsten feindseligen Handlungen des dänischen Heeres oder seiner Angehörigen gegen die deutsche Wehrmacht festgestellt würden so würde der Rest des Heeres unverzüglich aufgelöst werden .....

I et Memorandum af Marts 1943 oplyste Krigsministeriet, at der var givet følgende Antal Befalingsmænd o. l. Tilladelse til at træde uden for Nummer (Rejsetilladelse) for at melde sig i tysk Krigstjeneste:

- 1 Oberstløjtnant af Linien,
- 10 Kaptajner af Linien,
- 2 Kaptajner af Reserven,
- 4 Kaptajnløjtnanter af Linien,
- 3 Premierløjtnanter af Linien,
- 15 Løjtnanter af Reserven,
- 5 Sekondløjtnanter,
- 6 Officierer,
- 2 Reservelæger,
- 1 Reserveintendant,
- 1 Underlæge og
- 14 Oversergenter og Sergenter.

under den tyske Hær, eller i den finske Hær, har Adgang til, jfr. bl. a. Krigsministeriets 1943.
Skrivelse til Afdelingerne m. fl. af 8.-7.-1941, at søge om Tilladelse til at træde uden for Nummer uden Lønning. Ansøgningerne herom vil ligesom hidtil blive bevilliget i det Omfang, som er foreneligt med Varetagelsen af de Opgaver, der under de nuværende Forhold tilfalder den danske Hær.

Særlig bemærkes, at Befalingsmand kan indsende Ansøgning om Fritagelse for den dem ifølge Hærlovens § 62 og 63 paahvilende Tjenesteplicht, og at de vil kunne forvente en saadan Ansøgning imødekommet.

En Befalingsmand, der saaledes træder uden for Nummer for at gaa i tysk eller finsk Krigstjeneste, beholder sin Plads i Aldersordenen. Der er tilvejebragt særlig Hjemmel for, at Genindtræden i Nummer kan ske til ethvert Tidspunkt, uanset om der er noget Nummer ledigt, saaledes at den paagældende altsaa indtræder i overtalligt Nummer med alle sine Rettigheder i Henhold til sin Grad.

Det Tidsrum, i hvilket en Befalingsmand har staaet uden for Nummer for at deltage i tysk eller finsk Krigstjeneste, bliver medregnet ved Bedømmelsen af hans Forfremmelsesmuligheder. Regeringen vil drage Omsorg for, at dette Tidsrum ligeledes medregnes ved Beregning af Alderstillæg og Pension.

Ministeriet vil i givet Fald optage til velvillig Overvejelse Spørgsmaalet om at tilvejebringe Hjemmel for, at de Befalingsmænd, der er egnede til Forfremmelse, og som har staaet uden for Nummer i mere end tre Aar, kan forfremmes inden et Aar, efter at de paa ny er indtraadt i Nummer i den danske Hær.

Det fremgaar af foranstaaende, at danske Befalingsmænd, der træder uden for Nummer for at melde sig til frivillig Tjeneste i den tyske eller den finske Hær, ikke vil blive stillet ringere end andre danske Befalingsmænd med Hensyn til Forfremmelse og Retsstilling i Hæren.

Justitsministeriets Cirkulæreskrivelse om Sabotagehandling med Fortegnelse over 22.-7.
Sabotagehandling Nr. 130-159 (skal være 133-162) i 1943. Der konstateres nogen Nedgang i Antallet siden Cirk. af 18. Maj 1943.

Lov Nr. 354 om Tillægsbevilling for Finansaaret fra 1. April 1942 til 31. Marts 1943. 8.-7.

§ 5 Tekstanmærkning Nr. 9:

„Finansministeren bemyndiges til at tillade, at der ved Ansættelsen til Indkomstskat for Skatteaaret 1942—43 af her i Landet bosatte Personer, der . . . . . (som Tekstanmærkning Nr. 8 til Finanslov af 26. Marts 1943, se ovenfor under denne Dato).

Justitsministeriets Cirkulæreskrivelse om Ophævelse af Forbudet mod 14.-7.
Dagbladet „Stormen“.

Under Henvisning til Justitsministeriets Cirkulæreskrivelse af 24. Oktober 1940 skal man meddele, at Justitsministeriet samtidig har anmodet Politidirektøren i København om at ophæve det den 10. Oktober 1940 nedlagte Forbud mod Udgivelsen af Dagbladet „Stormen“.

Midlertidig Lov om Pligt til at stille Skydevaaben og Motorkøretøjer til Raadighed for 19.-7.
Rets-, Politi- og Fængselsvæsenet samt om Tillæg til Lov Nr. 91 af 29. Marts 1924 om Indkvartering. (Forlænget indtil Udgangen af Marts Md. 1945 med enkelte Ændringer ved Lovanordn. Nr. 121 af 30.-3.-1944).

Kvæg- og Kødudvalgets og Baconudvalgets Meddelelse om Prisberegningen ved Leve- 19.-7.
ring af Kød, Flæsk etc. til den tyske Værnemagt.

I Anledning af Bestemmelserne i Stk. 4 og 5 i de fra Udvalgene fremsendte Regler af 17.-6.-1942 for Levering af Kød, Flæsk, Fedt og Pølsevarer samt Konserver til den tyske Værnemagt skal Udvalgene henlede Opmærksomheden paa, at de paa hver enkelt Rekvisition med tilhørende Faktura anførte Leverancer altid betragtes som en enkelt Udlevering. Der vil saaledes ikke — uanset Paategning om, at Udleve-

1943. ringen er sket i mindre Partier — kunne beregnes højere Priser end de, der lovligt kan beregnes i Henhold til de i Stk. 4 og 5 fastsatte Regler, naar Hensyn tages til de paa de enkelte Rekvisitioner anførte Partier, jfr. dog supplerende Bestemmelser af 28.-4.-1943.
- 16.-8. Justitsministeriets Cirkulæreskrivelse om Sabotagehandlinger med Fortegnelse over Sabotagehandlinger Nr. 160-316 (skal være 163-319) i 1943. Det udtales, at den ved Cirk. af 22. Juni 1943 konstaterede Nedgang ikke havde holdt sig, og at Antallet var større end i nogen tidligere Periode.
- 18.-8. Kartoffeleksportudvalgets Meddelelse om Levering af Spisekartofler til den tyske Værnemagt.

Mellem vedkommende danske og tyske Myndigheder er der truffet Aftale om Levering af et Kvantum Spisekartofler til den tyske Værnemagt her i Landet.

Leverancen er fordelt mellem et Antal godkendte Kartoffeleksportører paa Grundlag af Fordelingsplanen for Spisekartofler, og ved denne Fordeling er der tildelt Deres Firma en Andel paa

Tons.

Udvalget meddeler Dem herved Tilladelse til at levere den tyske Værnemagt her i Landet ovennævnte Kvantum Spisekartofler paa følgende Betingelser:

Leveringen finder Sted til Priser, der fastsættes af Landbrugsministeriet efter Forhandling med Prisdirektoratet og Udvalget. Prisfastsættelsen omfatter saavel en Avlerpris, gældende ab Avlers Station, som en Pris, gældende fragtfrit Værnemagts-Station eller Havn. Meddelelse om de fastsatte Priser vil blive Dem tilstillet af Udvalget.

Kartoflerne leveres løst i Vogn, og det er ikke tilladt at beregne sig Godtgørelse for Emballage. Aftale om Kvalitet, Sortering, Leveringstid og -sted træffes direkte mellem Leverandøren og den paagældende Værnemagtsafdeling.

Ved Modtagelsen udleverer Værnemagten i to Eksemplarer et Modtagerbevis. Leverandøren indsender det ene Eksemplar af Modtagerbeviset sammen med Faktura og Avlerkvittering til Landbrugsministeriets Kartoffeleksport-Udvalg, Axelborg, København V., der opkræver Betalingen hos Værnemagten. Betalingen sker til Udvalget i Check paa Danmarks Nationalbank. Udvalget foretager derefter Afregning med Leverandøren, *hvem det er forbudt at modtage Betaling fra Værnemagten.*

Overtrædelse af førnævnte Bestemmelser maa paaregnes behandlet som Overtrædelse af Handelsministeriets gældende Bekendtgørelse vedrørende Salg af Varer til den tyske Værnemagt og til dennes enkelte Medlemmer.

Reklamationer vedrørende de leverede Kartoffler er Landbrugsministeriets Kartoffeleksport-Udvalg uvedkommende, og Udvalget paatager sig ingen økonomiske Forpligtelser i Forbindelse med Leverancen.

Deres Tildelingskvantum beregnes leveret til følgende Afdelinger:

.....

De bedes omgaaende sætte Dem i Forbindelse med disse Værnemagtsafdelinger. For Kartoffler, der leveres til Værnemagten i August Maaned d. A., er der fastsat følgende Priser:

Avlerpris Kr. 14.00 pr. 100 kg ab Avlers Station

Leverandørens Pris Kr. 17.00 pr. 100 kg fragtfrit Købers (den paagældende Værnemagtsafdelings) Station.

Ved Indsendelse til Udvalget af Modtagerbevis og Faktura for leverede Kartoffler til Værnemagten skal til Dokumentation af den betalte Pris medfølge en Kvittering fra den Avler, af hvem Kartoflerne er købt.

Landbrugsministeriet har anmodet Udvalget om at paalægge de Firmaer, der faar Tilladelse til Salg til den tyske Værnemagt her i Landet, at iagttage, at Afregning for Fragt og Emballage, der ikke tilbagesendes, skal finde Sted over Udvalget og saa-

ledes, at Firmaerne skal give fornøden Oplysning om Beregning for Fragt og Emballage. 1943.

Da Kartoflerne leveres løst i Vogn fragtfrit Værnemagtens Station, skulde der imidlertid ikke kunne blive Tale om nogen Godtgørelse for Fragt og Emballage til Kartoffelleverandører.

Justitsministeriets Cirkulæreskrivelse om Uroligheder i forskellige Byer.

20.-8.

I Justitsministeriets fortrolige Cirkulæreskrivelse af 16. August 1943 er det omtalt, at der i Juli og Begyndelsen af August Maaned har fundet Uroligheder af større Omfang Sted i København, Randers, Fredericia og Esbjerg, hvorunder det er kommet til Sammenstød mellem den danske Befolkning og Besættelsestropperne. I de seneste Dage er der imidlertid forefaldet yderligere nogle Tilfælde af saadanne Sammenstød, saaledes i Vordingborg, Svendborg og Odense. Urolighederne i Vordingborg kan betragtes som ophørt, efter at Politimesteren den 16. August 1943 havde forbudt al Udskænkning og Nydelse af stærke Drikke paa Beværtninger m. v., og efter at der er blevet nægtet de tyske Soldater Udgangstilladelse i 3 Uger. Urolighederne i Svendborg maa nu ogsaa anses for ophørt. Derimod har Begivenhederne i Odense taget en Udvikling, der maa betegnes som overordentlig foruroligende. Aarsagen til disse Uroligheder er uopklaret. Maaske kan de sættes i Forbindelse med den ved Rygter om Begivenhederne i Svendborg skabte Spænding mellem Besættelsestropperne og Befolkningen. De begyndte den 15. August 1943 med nogle mindre betydelige Episoder. Den 16. August 1943 om Aftenen tog Begivenhederne pludselig Fart, idet der indtraf en Række Sammenstød mellem tyske Soldater og danske Civilpersoner. Alle offentlige Lokaler maatte lukkes og Civilbefolkningen beordres hjem. Urolighederne fortsattes i forstærket Grad den 17. August 1943 om Aftenen, og den 18. August 1943 var der almindelig Uro i Byen. Der skete en Række Rudeknusninger hos kendte Nationalsocialister og Leverandører til den tyske Værnemagt. Tyske Soldater overfaldt Civilpersoner og skød paa Befolkningen. Der indførtes almindeligt Færdselsforbud Kl. 13,30, og Restaurationerne blev lukket. Tyskerne udsendte motoriserede Patrouiller, men efterhaanden blev de tyske Soldater trukket hjem, og Aftenen forløb herefter nogenlunde rolig. Den 19. August 1943 er Situationen imidlertid yderligere forværret. Rudeknusningerne m. v. blev genoptaget, og der var stadigt Opløb og Demonstrationer, saaledes at der paany maatte gives Færdselsforbud. Der skete Ildspaesættelser, og der blev iværksat Generalstrejke. Trods stort Politiofbud — Politistyrken er nu paa ca. 500 Mand — har det voldt Vanskeligheder at faa Folk drevet fra Gaderne. Ogsaa i Dag, den 20. August, er der Uroligheder, men Politiet mener dog at beherske Situationen. Der føres Forhandlinger om Afblysning af Generalstrejken. — Under Urolighederne er ca. 30 Personer blevet saaret, heraf 4 alvorligt, og en af disse er afgaaet ved Døden.

Under Hensyn til den Risiko, som bestaar for, at lignende Situationer kan komme til at foreligge i andre Byer under Indflydelse af Stemninger hos Dele af Befolkningen, og da det er af afgørende Betydning for Spørgsmaalet om de danske Myndigheders Opretholdelse af Ro og Orden i Landet, at Begivenhederne ikke andetsteds faar et tilsvarende Forløb og Omfang, skal man anmode d'Herreren om nøje at følge Begivenhederne i Politikredsen og saa vidt gørligt at drage Omsorg for, at forefaldende Episoder begrænses derved, at der gribes kraftigt ind paa det tidligst mulige Tidspunkt. Opstaar Episoder, der kan frygtes at faa videregaende Følger, maa Statsadvokaten for særlige Anliggender straks telefonisk eller ved Fjernskrivermeddelelser orienteres om det forefaldne og om de Forholdsregler, der er truffet. Saa snart det kan ses, at der er Optræk til Seriesammenstød mellem tyske Soldater og danske Borgere, bør Politimesteren rette Henvendelse til den tyske Kommandant og med denne søge truffet Aftale om de Forholdsregler, der maa anses for egnede til at sikre Roens Bevarelse, om fornødent henstille til Kommandanten at trække de tyske Soldater hjem fra Gaderne, i hvert Fald om Aftenen.

Der maa drages Omsorg for, at der ikke samler sig Opløb, eller at Opløb dog omgaaende spredes. Der kan efter Omstændighederne være Anledning til ved Politiplakat at indskærpe Forbudet mod Sammenstimlen, og hvis Uroen antager større

1943. Omfang, til at udstede Bestemmelse om Færdselsindskrænkninger i Overensstemmelse med den af Justitsministeriet udsendte Model, selv om dette ikke er forlangt fra tysk Side. Herom bør der dog forinden forhandles med Statsadvokaten for særlige Anliggender. Der bør derhos i god Tid optages Forhandling med Rigspolitichefen — Vest for Storebælt med Chefen for Ordenspolitikkommandoen for Jylland-Fyn — om Udsendelse af Hjælpemandskab, saaledes at Politiasistance hurtigt kan ydes, dersom den viser sig fornøden. — Der bør straks gribes kraftigt ind over for Rudeknusninger og andre Forulempelser over for Nationalsocialister og Leverandører til den tyske Værnemagt.

26.-8. Justitsministeriets Cirkulæreskrivelse om Uroligheder i forskellige Byer.

Som nævnt i Justitsministeriets Cirkulæreskrivelse af 20. August 1943 har der i den seneste Tid været alvorlige Uroligheder i Odense. Generalstrejken i Odense er nu, som det er meddelt i Dagspressen, ved Forhandling bragt til Ophør, og Forholdene i Odense er atter rolige. Uroen har imidlertid bredt sig til de andre fynske Købstæder og enkelte sydjyske Byer. I al Fald nogle Steder maa det antages, at fremmede Agitatorer har spredt Uroen videre og opfordret til Strejker og Demonstrationer.

Endvidere er der opstaaet et nyt Urocentrum i Aalborg. Aarsagen til Urolighederne dør var Begravelsen af en ung Bankassistent, der var blevet dræbt af Tyskerne, da han deltog i Afhentningen af Sprængstoffer, der var nedkastet med Faldskærm fra en engelsk Flyvemaskine. Der var i Aalborg agiteret for, at Arbejdet skulde nedlægges Begravelsesdagen fra Kl. 13—15, og at Butikkerne skulde lukke i samme Tidsrum. Der blev fra den tyske Øverstbefalende fremsat Krav om, at ikke over 50 Personer maatte deltage i Begravelsen. Da dette Krav trods indtrængende Forestillinger fra dansk Side blev fastholdt, blev Begravelsen i Forstaaelse med afdødes Familie rykket frem til et tidligere Tidspunkt, hvilket derefter blev bekendtgjort af Politiet. Paa den Tid, der oprindelig var fastsat til Begravelsen, samledes der imidlertid en stor Menneskemængde ved Kirken og Kirkegaarden, og der blev skredet ind af det tyske Militær, der rykkede frem med Tanks, Kanoner og Kavalleri. Der blev skudt paa Befolkningen, og flere saaredes. — Den følgende Dag blev Arbejdet dog genoptaget, men da en dansk Arbejder var blevet skudt af en tysk Soldat, blev Arbejdet nedlagt over hele Byen. Der er nu Generalstrejke, og Politimesteren har efter et fra tysk Side fremsat Krav udstedt Færdselsforbud fra Kl. 20 til Kl. 6 og bestemt, at offentlige Forlystelser, Restaurationer m. v. skal lukkes Kl. 19. Da der fandt Hærværk Sted mod Forretninger tilhørende Nationalsocialister og Personer, der antoges venligt indstillede over for Tyskerne, lod Kommandanten efter Ordre fra den øverstbefalende opstille tyske Vagtposter ca. 40 Steder hos de Personer, som havde henvendt sig til de tyske Militærmyndigheder om Beskyttelse.

Uroen har fra Aalborg bredt sig til Frederikshavn og Skagen. Fra Sæby er det oplyst, at fremmede Personer har henvendt sig i Byens Forretninger og ved Sabotage-trusler søgt at formaa Indehaverne til at lukke. — Ogsaa i Aarhus er der i Dag Arbejdsnedlæggelse.

Et fælles Træk ved alle Uroligheder er, at Grupper af Urostiftere drager rundt og knuser Ruder og ødelægger Inventar hos Nationalsocialister og Personer, der antages at være tyskvenlige. Endvidere har man i betydelig Omfang overfaldet Kvinder, der omgaas tyske Soldater, og klippet Haaret af dem o. lign. Disse Overgreb medfører ofte voldsom Indgriben fra den tyske Værnemagts Side, saaledes at der udsendes tyske Patrouiller, der gør Brug af Skydevaaben. Dette vanskeliggør yderligere i høj Grad Bestræbelserne for Genoprettelsen af Ro og Orden. Justitsministeriet har derfor ved Fjernskrivermeddelelse af 25. August 1943 anmodet d'Herrer om særlig at sætte ind paa at hindre disse Handlinger. Det er vel ikke gørligt at sætte Vagtpost ved alle de Steder, hvor der kan være Fare for saadant Hærværk, men Patrouillerne bør have deres Opmærksomhed særlig henvendt paa disse Steder, og der bør iøvrigt gøres, hvad der er muligt, for at yde de paagældende Beskyttelse. Endvidere bør Politiet være nøje opmærksom paa, at der ikke danner sig Flokke, som drager ud for at foretage Rudeknusninger m. v., og skulde saadanne Flokke dannes, bør Deltagerne anholdes eller

Flokken i hvert Tilfælde fuldstændig splittes under Anvendelse af Stavene. Er Butiks- 1943.
ruder knust, maa der drages Omsorg for, at Forretningen ikke plyndres.

Det fremgaar endvidere af foranstaaende Oplysninger, at der fra visse Sider øves en ophidsende Virksomhed, og at Ophidserne rejser fra By til By. Justitsministeriet har derfor ved Fjernskrivermeddelelse af 25. August 1943 anmodet d'Herrer om særligt at have Opmærksomheden henvendt paa, om der i Politikredsen findes Ophidsere og omrejsende Agitatorer, der søger at ophidse Befolkningen eller ved Trusler om Vold og Hærværk at formaa den til Strejke eller til Demonstrationer og andre ulovlige Handlinger mod den tyske Værnemagt. Man har anmodet om, at der i saa Tilfælde skrides hurtigt og effektivt ind, saaledes at de paagældende, hvis de kan sigtes for Overtrædelse af Straffeloven, jfr. navnlig §§ 133, 260 og 266, eller for Overtrædelse af Bekendtgørelse Nr. 254 af 9. Juni 1941 eller af andre Bestemmelser, straks sættes under Anholdelse. Man skal endvidere anmode om, at der maa blive holdt et vaagent Øje med, om saadanne omrejsende Agitatorer indfinder sig, og der bør i saa Henseende søges optaget Samarbejde med Personer eller Organisationer, som er villige til at bistaa Politiet hermed.

Naar Forholdene som i Aalborg gaar saa vidt, at det tyske Militær sættes ind mod Befolkningen, bør det danske Politi selvsagt ikke Side om Side med de tyske Tropper bekæmpe de danske Urostiftere. Justitsministeriet har derfor ved Fjernskrivermeddelelse af 23. August 1943 anmodet d'Herrer om at instruere Politistyrken om, at det danske Politi, saafremt der sættes tyske Militærpatrouiller ind mod Befolkningen, straks skal trække sig tilbage fra den eller de Gader, hvor de tyske Tropper indsættes. Uden for de Gader m. v., hvor tyske Patrouiller er indsat, bør Politiet fortsætte sin sædvanlige Virksomhed. Saafremt en saadan Situation skulde opstaa, bør vedkommende tyske Kommandant straks underrettes om de Instruktioner, der her er givet det danske Politi.

Vejledning fra Udenrigsministeriets Kontor for særlige Handelssager vedrørende den 4-9.
Øverstbefalende over de tyske Tropper i Danmark's Forordning af 4. September 1943 angaaende Leverancer og Arbejder for den tyske Værnemagt i Danmark.

„I Analogi med Artiklerne 42—56 i Haager Landkriksreglementet¹⁾ forordnes med øjeblikkelig Virkning følgende for Kongeriget Danmarks Omraade:

1) Afsluttet 18.-10.-1907. III Afsnit lyder saaledes:

OM MILITÆR MYNDIGHED PAA DEN FJENDTLIGE STATS TERRITORIUM.

Artikel 42.

Et Territorium anses for besat, naar det faktisk er underlagt den fjendtlige Hærs Myndighed.

Okkupationen udstrækker sig kun til de Territorier, hvor denne Myndighed er etableret og i Stand til at udøves.

Artikel 43.

Naar den lovlige Magt faktisk er gaaet over i Hænderne paa den, som holder Landet besat, tager denne alle de Forholdsregler, som bero paa den, for saa vidt muligt at genoprette og sikre den offentlige Ordem og det offentlige Liv, idet de i Landet gældende Love respekteres, medmindre dette er absolut umuligt.

Artikel 44.

Det er forbudt en Krigsførende at tvinge Befolkningen paa et besat Territorium til at give Oplysninger om den anden Krigsførendes Hær eller Forsvarsmidler.

Artikel 45.

Det er forbudt at tvinge Befolkningen paa et besat Territorium til at aflægge Ed til den fjendtlige Stat.

Artikel 46.

Familiens Ære og Rettigheder, Personernes Liv og private Ejendom saa vel som religiøs Overbevisning og Gudstjenestens Udøvelse skulle respekteres.

Privat Ejendom kan ikke konfiskeres.

Artikel 47.

Plyndring er udtrykkelig forbudt.

Artikel 48.

Dersom den, der holder Landet besat, paa det besatte Territorium opkræver Skatter, Afgifter samt Bro-, Bom- og desl. Penge fastsatte til Fordel for Staten, skal samme saa vidt muligt gøre det i Overensstemmelse med de gældende Paalignings- og Repartitionsregler, og deraf følger for samme Forplig-

1943.

§ 1.

Alle danske Firmaer, Industri- og Handelsvirksomheder samt Detailhandlere er forpligtet til paa Forlangende af vedkommende tyske Myndigheder („Bedarfsstellen“) (jfr. § 3) mod en passende Godtgørelse at modtage og uden Opsættelse udføre Bestillinger paa Leverancer til eller Arbejder for den tyske Værnemagt i Danmark, herunder de denne tilsluttede Institutioner, Organisation Todt (O. T.) og „Rüstungsstab Dänemark“ i saa vid Udstrækning, som der foreligger Arbejds- og Leveringsmulighed.

Opsigelse af Arbejdsforhold til Firmaer, til hvilke vedkommende tyske Myndigheder („Bedarfsstellen“) har afgivet Bestillinger eller givet Meddelelse om, at Bestillinger vil blive afgivet, kan kun gives og antages i sædvanligt Omfang.

Bekendtgørelse Nr. 639 af 11. December 1940 fra Ministeriet for Handel, Industri og Søfart om Salg af Varer til den tyske Værnemagt og dennes enkelte Medlemmer berøres ikke af foranstaaende. Ligeledes forbliver de bestaaende Bestemmelser angaaende Anmeldelses- og Priskontrolordningen i Kraft.“

Som det fremgaar af Bestemmelsens Ordlyd, medfører den alle danske Firmaer, Industri- og Handelsvirksomheder samt Detailhandlere saaledes fra tysk Side paa-lagte Leveringspligt *ikke nogen Ændring i de bestaaende danske Regler, hvorefter de*

telsen til at bestride Omkostningerne ved det besatte Territoriums Administration i samme Omfang, som den lovlige Regering var forpligtet dertil.

Artikel 49.

Der som den, der holder Landet besat, foruden de i forudgaaende Artikel betegnede Afgifter paa det besatte Territorium opkræver andre Kontributioner i Penge, kan det kun være til nødvendigt Brug for Hæren eller Administrationen af det paagældende Land.

Artikel 50.

Ingen kollektiv Straf, hverken pekuniær eller anden, kan paalægges Befolkningen paa Grund af individuelle Handlinger, for hvilke de ikke kunne betragtes som solidarisk ansvarlige.

Artikel 51.

Ingen Kontribution kan opkræves undtagen i Kraft af en skreven Ordre og paa en kommanderende Generals Ansvar.

En saadan Opkrævning skal saa vidt muligt ikke foretages uden i Overensstemmelse med de for Paa-ligning og Repartition af Skatterne gældende Regler.

For hver Kontribution udleveres en Kvittering til Yderne.

Artikel 52.

Rekvitioner in natura og Tjenester kunne kun fordres af Kommunerne og Beboerne til Besætnings-hærens Behov. De skulle staa i Forhold til Landets Hjelpekilder og være af en saadan Beskaffenhed, at de ikke for Befolkningerne medføre Forpligtelse til at deltage i Krigsforetagender mod deres Fædreland.

Disse Rekvitioner og Tjenester kunne kun fordres med Bemyndigelse af den, der har Kommandoen i det besatte Omraade.

Ydelser in natura skulle saa vidt muligt betales kontant; i modsat Fald skulle de konstateres ved Modtagelsesbeviser, og Betaling af de skyldte Summer skal ske snarest muligt.

Artikel 53.

Den Hær, der holder et Territorium besat, kan kun lægge Beslag paa de rede Penge, Statspapirer og forfaldne Værdipapirer, der i egentlig Forstand tilhøre Staten, paa Vaabenoplæg, Transportmidler, Magasiner og Forraad og i det hele paa al Statens rørlige Ejendom, der er egnet til at bruges ved Krigsforetagender.

Alle Midler, der ere skikkede til, enten til Lands, til Søs eller i Luften at viderebefordre Nyheder, eller ere brugelige til Transport af Personer eller Ting, undtagen de ved Spøvgivningen bestemte Til-fælde, ligesom Vaabenoplæg og i det hele alle Krigsforraad, selv om de tilhøre private Personer, kan beslaglægges, men de skulle restitueres, og Skadeserstatningen skal fastsættes ved Fredsslutningen.

Artikel 54.

Undersøiske Kabler, som forbinde et besat Territorium med et neutralt Territorium skulle kun konfiskeres eller ødelægges i absolut Nødtilfælde. De skulle ligeledes tilbagegives og Skadeserstatningen fastsættes ved Fredsslutningen.

Artikel 55.

Den besættende Stat maa kun betragte sig som Bestyrer og Bruger af de offentlige Bygninger, faste Ejendomme, Skove og Landbrug, der tilhøre den fjendtlige Stat og befinde sig i det besatte Omraade. Den skal bevare disse Ejendommens Substans og bestyre dem i Overensstemmelse med Reglerne for Brugret.

Artikel 56.

Kommunens Ejendom og saadanne Etablissementser, der ere indrettede til Gudstjeneste, Godtgørelse og Undervising til Kunst og Videnskab, skulle, selv om de tilhøre Staten, behandles som privat Ejendom.

Enhver Beslaglæggelse, forsætlig Ødelæggelse eller Forringelse af saadanne Etablissementser, af historiske Mindesmærker, af Kunstens eller af Videnskabens Værker er forbudt og skal forfølges.

danske Myndigheders Tilladelse til Leverancer til Værnemagten udkræves. Foruden 1943.
Handelsministeriets Bekendtgørelse Nr. 639 af 11. December 1940 om Salg af Varer til den tyske Værnemagt bestaar saaledes fortsat samme Ministeriums Bekendtgørelse Nr. 57 af 4. November 1940 vedrørende Salg til tyske Aftagere af Varer indeholdende Jern, Staal, andre Metaller eller Kautschuk og Nr. 553 af 23. December 1941 angaaende Priskontrol med visse Entreprenør- og Byggearbejder for den tyske Værnemagt her i Landet, og naar det i den Øverstbefalendes Forordning § 1, Stk. 1, siges, at Leverancerne skal udføres „uden Opsættelse“, betyder dette ikke, at de skal ske, forinden *Leveringstilladelse foreligger*, men blot at Ordrens Behandling skal fremmes mest muligt. Skulde enkelte underordnede tyske militære Instanser eller andre tyske Ordregivere til Trods herfor kræve Leverancerne paabegyndt, før de danske Myndigheders Tilladelse foreligger, bør vedkommende Firma derfor omgaaende sætte sig i Forbindelse med den danske Myndighed, under hvis Forretningsomraade den paagældende Leverance henhører.

Leveringspligten omfatter ifølge de tyske Myndigheders Udtalelse saavel Leverancer til Værnemagten i Danmark (B-Ordre og Varesalg), som ekstraordinære Industrileverancer til Tyskland (A- og C-Ordre). Den med Hensyn til sidstnævnte Leverancer gældende Priskontrol og Materialekompensationsordning forbliver i Kraft.

§ 2.

„Saafremt danske Firmaer, Industri- og Handlevirksomheder og Detailhandlere undlader at indhente den foreskrevne Salgstilladelse hos det danske Udenrigsministerium eller ikke gør Brug af den meddelte Tilladelse, kan vedkommende tyske Myndigheder („Bedarfsstellen“) foranledige Beslaglæggelse imod en passende Erstatning.“

Bestemelsen tager Sigte paa saadanne Virksomheder, som nægter at indgive Andragender til de danske Myndigheder om Tilladelse til Effektuering af tyske Ordre eller at gøre Brug af en dem fra de danske Myndigheder tilstillet Leveringstilladelse.

Beslaglæggelse kan, som det vil ses, kun foretages af „Bedarfsstellen“. Det vil ifølge § 3 sige „Intendant beim Befehlshaber der deutschen Truppen in Dänemark“, Nyboder Skole, Kbh. Ø., og „Rüstungsstab Dänemark“, Vesterport, Trommesalen 2, Kbh. V. *Underordnede tyske militære Instanser er saaledes ikke berettiget til paa egen Haand at foretage Beslaglæggelse*, og saafremt Forsøg herpaa alligevel skulde blive gjort, bør de paagældende danske Firmaer omgaaende sætte sig i Forbindelse med den danske Myndighed, under hvis Forretningsomraade den paagældende Leverance henhører.

§ 3.

„Bedarfsstellen“ er:

- a) Intendanten hos den Øverstbefalende for de tyske Tropper i Danmark,
- b) „Rüstungsstab Dänemark“.

§ 4.

„Overtrædelser af denne Forordning er strafbare og paadømmes af den tyske Standret.“

Justitsministeriets Cirkulæreskrivelse om Forbud mod Afholdelse af Forsamlinger. 21.-9.

I Bekendtgørelse af 29. August 1943 fra den Øverstbefalende for de tyske Tropper i Danmark er det fastsat, at alle Forsamlinger, ogsaa de ikke-offentlige er forbudt.

Afgrænsningen af, hvad der forstaaes ved Forsamlinger, kan i en Række Tilfælde volde Tvivl. Justitsministeriet er ikke for Tiden i Stand til at give nogen almindelig, for hele Landet gældende Rettesnor for Bestemmelsens Forstaaelse, men maa have d'Herrer henvist til herom at optage Forhandlinger med den stedlige tyske Kommandant. Til Vejledning ved disse Forhandlinger skal man meddele følgende Oplysninger:

I.

Udenrigsministeriet har overfor vedkommende tyske Myndigheder fremhævet følgende, mod hvilket der ikke fra tysk Side er fremsat Indsigelse:

Udenrigsministeriet har, da det vilde stride mod Formaalet med Undtagelsestilstanden, at haandhæve Forsamlingsforbudet saaledes, at den rolige Videreførelse af nødvendige Samfundsfunktioner forhindres eller modvirkes, forstaaet Forsamlingsfor-

1943. budet med det Forbehold, at Forsamlinger, som er nødvendige for at videreføre Samfundslivet, stadig kan finde Sted. Dette gælder i første Række:

- a) Møder, som afholdes af offentlige Institutioner, f. Eks. Domstole; Forligskommissioner, Statsmyndigheder, Kommunalbestyrelser, Udvalg o. s. v.
- b) Møder, saavel inden for Erhvervsorganisationer (Landbrugsraadet, Industri-raadet, Grosserer Societetets Komite, Provinshandelskammeret o. s. v.) og disses Udvalg (Eksportudvalg o. s. v.) som indenfor enkelte Erhvervsvirksomheder (Bestyrelsesmøder, Generalforsamlinger, o. lign.).
- c) Møder indenfor Arbejdsgivernes og Arbejdernes faglige Organisationer og Voldgiftsretter, forsaavidt disse under de nuværende Forhold er nødvendige til Regulering af Arbejdsforhold, Bilæggelse af Arbejdsstridigheder o. s. v.
- d) Kirkelige Handlinger, Undervisning i Skoler og Kursus o. lign.

For andre Forsamlingers Vedkommende har Udenrigsministeriet fremhævet følgende Punkter som Kriterier for, om Forsamlingen kan afholdes:

1. Om Forsamlingen er nødvendig for en Samfundsfunktions normale Videreførelse, og om Videreførelse af denne Samfundsfunktion ogsaa for Tiden er nødvendig.
2. Om det kan befrygtes, at Forsamlingens Afholdelse i det enkelte Tilfælde kan medføre Uro.
3. Om Forsamlingen, selv om den i det lange Løb er nødvendig, for Tiden lader sig udsætte.

II.

Københavns Politi følger efter Aftale med Kommandanten i Storkøbenhavn følgende Praksis:

- 1) Forsamlinger af politisk Karakter er absolut forbudt.
- 2) Generalforsamlinger, Bestyrelsesmøder og Foredrag er tilladt, naar saglige eller faglige Formaal foreligger.
Deltagerne maa ikke gaa samlet fra eller til, og der maa absolut ikke foregaa Selskabelighed bagefter.
- 3) Danseskoler er tilladt som Undervisning, men ikke som Opvisning.
Alle Forsamlinger af nævnte Art skal holde op 1 Time før Færdselsforbudet.

23.-9. Trafikministeriets Skrivelse til de koncessionerede Telefonselskaber om Telefonaflytning.

Hoslagt skal man tilstille . . . . . Genpart af Skrivelse af 20. d. M. fra den øverstbefalende over de tyske Tropper i Danmark¹⁾ samt af Skrivelse af 22. s. M. fra Abwehrstelle Dänemark angaaende Aflytning af Telefonsamtaler.²⁾

Man vil vende tilbage til Sagen, naar visse for Tiden stedfindende Forhandlinger om de i bemeldte Skrivelser omhandlede Spørgsmaal er tilendebragt.

1) Denne Skrivelse lød saaledes: Die Abwehrstelle wird ermächtigt, in den staatlichen und konzessionierten Fernsprechanlagen im Bereiche des dänischen Staates Überwachungsanlagen einrichten zu lassen. Gleichzeitig erhält sie die Genehmigung, zu dieser Verordnung Ausführungsbestimmungen zu erlassen.

2) Denne Skrivelse lød saaledes: Im Vervolg der Verordnung des Befehlshabers der deutschen Truppen in Dänemark Ic/Ast. Nr. 04313/43 III N v 20.-9.-1943 erlasse ich folgende Ausführungsbestimmungen:

1. die Abhörstellen werden dem Leiter der dänischen Telegrafenzensur, Herrn Kontorchef Gredsted, unterstellt, dem von mir entsprechende Vollmachtsanweisung erteilt worden ist. Sie sind Teile der dänischen Telegrafenzensur und werden als solche nach den von mir erlassenen Ausführungsbestimmungen und der genehmigten Dienstsordnung für die dänische Telegrafenzensur betrieben. Das Abhörpersonal wird durch die dänische Telegrafenzensur gestellt.
2. Künftig dürfen Abhörungen nur durch die dänische Telegrafenzensur durchgeführt werden, die wegen Leitungsschaltungen unmittelbare Anforderungen an stellt. Allen Anforderungen von anderen Stellen dürfen die Fernsprechanstalten künftig keine Folge geben. Alle bisher erteilten Anweisungen von anderen Stellen gelten von sofort ab als erloschen.
3. Den beteiligten staatlichen und konzessionierten Fernsprechanstalten wolle auferlegt werden, die Anlagen auf Anfordern des Leiters der Zensur in dem gewünschten Umfange, sowie die für den Abhördienst erforderlichen Räume bereitzustellen.

Für die Durchführung der Massnahmen bitte ich ausserdem dem Leiter der dänischen Telegrafenzensur durch alle beteiligten Fernsprechanstalten baldmöglichst mitteilen zu lassen, ob und welche Abhörstellen zur Zeit bestehen.

Industriraadets Cirkulære til Medlemmerne af Industriraadsorganisationen vedr. Leverancer til og Arbejder for den tyske Værnemagt.

1943.
24.-9.

Efter Aftale med Udenrigsministeriet tillader Industriraadet sig hoslagt at fremsende en af Udenrigsministeriets Kontor for særlige Handelssager udfærdiget Vejledning til den af Den Øverstbefalende for de tyske Tropper i Danmark under 4. ds. udsendte Forordning vedrørende Leverancer til og Arbejder for den tyske Værnemagt i Danmark.

Idet der iøvrigt henvises til Indholdet af Udenrigsministeriets Vejledning, tillader Raadet sig herved til Orientering for Medlemmerne at resumere Indholdet af de danske Bestemmelser, som stadig er gældende vedrørende Leverancer til den tyske Værnemagt:

1) Iflg. Handelsministeriets Bekendtgørelse af 11. December 1940 kræves der forudgaaende Salgstilladelse til alle Arter af Varesalg til den tyske Værnemagt her i Landet, naar Værdien udgør Kr. 200.— og derover. 200 Kr.-Grænsen gælder dog kun ved Leverancer i enkeltstaaende Tilfælde, idet Salgstilladelse i Gentagelsestilfælde skal indhentes, selvom Værdien af den enkelte Leverance ikke overskrider Kr. 200.—. For Regningsbeløb, der overstiger Kr. 200.—, er danske Leverandører kun berettiget til at modtage Betaling i Check fra Værnemagten.

2) Iflg. Handelsministeriets Bekendtgørelse af 4. November 1940 kræves der forudgaaende Tilladelse til Levering til tyske Aftagere af Varer indeholdende Jern, Staal eller andre Metaller af en samlet Vægt paa over 50 kg eller Kautschuk. Bekendtgørelsen finder Anvendelse ikke alene ved Salg til Værnemagten her i Landet, men ogsaa ved Salg til Eksport mod Betaling over dansk-tysk Clearing. Til Leverancer, hvortil der medgaaer under 50 kg Jern og Metal, men hvis Værdi overskrider Kr. 200.—, kræves Tilladelse efter Bekendtgørelsen af 11. December 1940 — jfr. Pkt. 1 ovenfor. For Leverancer af Varer indeholdende Jern, Staal eller andre Metaller af en samlet Vægt paa over 50 kg eller Kautschuk til den tyske Værnemagt her i Landet skal der foreligge B-Listennummer fra „Rüstungsstab“ („B-Ordre“), medens der for Leverancer indeholdende Jern, Staal eller andre Metaller eller Kautschuk til Eksport mod Betaling over dansk-tysk Clearing skal foreligge A- eller C-Listennummer fra „Rüstungsstab“ („A- og C-Ordre“).

3) Iflg. Handelsministeriets Bekendtgørelse af 23. December 1941 har Udenrigsministeriets Kommitterede i Industrisager Beføjelse til i Forstaaelse med den tyske Værnemagt her i Landet at kontrollere og ændre de Priser, som her i Landet arbejdende Virksomheder betinger sig for Udførelsen af Entreprenør- og Byggearbejder for den tyske Værnemagt her i Landet.

4) Om den i Vejledningen nævnte Priskontrol- og Materialekompensationsordning, der forbliver i Kraft, henvises til Industriraadets Cirkulærer af 26. September 1941, 15. April og 26. August 1942. Heri er nævnt de gældende Regler for den af Udenrigsministeriets Kommitterede i Industrisager udøvede Pris- og Avancekontrol med ekstraordinære Industrileverancer til Tyskland, der betales over dansk-tysk Clearingkonto, og som afgives gennem „Rüstungsstab“ som „A- og C-Listeordre“; idet der skal foreligge A- eller C-Listennummer for enhver Leverance uanset Art, som betales over dansk-tysk Clearingkonto. I de paagældende Cirkulærer er ligeledes nævnt Reglerne for Materialekompensation dels for Varer indeholdende Jern, Staal eller andre Metaller eller Kautschuk til tyske Aftagere i Ind- og Udland („B-, A- og C-Listeordre“ — jfr. Pkt. 2 ovenfor), dels for ekstraordinære Industrileverancer af anden Art („A- og C-Listeordre“) til tyske Aftagere i Udlandet.

Ansøgning om Tilladelse til at effektuere og faa betalt ekstraordinære Industrileverancer („B-, A- og C-Listeordre“) skal indsendes til Industriraadet, som formidler Sagernes Behandling. Iøvrigt staar Industriraadet til Raadighed med Vejledning i de paagældende Bestemmelser.

Trafikministeriets Skrivelse til de koncessionerede Telefonselskaber om Telefonaflytning.

28.-9.

I Henhold til Forordning af 20. d. M. fra den øverstbefalende for de tyske Tropper

1943. i Danmark og senere Bestemmelse af Abwehrstelle Dänemark, jfr. Skrivelse herfra af 23. d. M., er den under 22. April 1938 udfærdigede Instruks for de koncessionerede Telefonselskaber vedrørende Telefonhjemmeligheden ophævet fra den 22. d. M. at regne, for saa vidt angaar Afsnittene II, III og IV, idet der samtidig er fastsat følgende Regler for Selskabernes Forpligtelse til at udlevere Oplysninger om eller give Adgang til Efterlytning af Telefonsamtaler.

Aflytning af Telefonsamtaler kan fremtidig kun foretages af Telegrafcensuren, hvis Leder, Kontorchef M. Gredsted, er forsynet med den fornødne Fuldmagt, og den af Telegrafcensuren etablerede Efterlytning udføres i Overensstemmelse med de derom fastsatte Bestemmelser og den for Censuren gældende Tjenesteordning af Telegrafcensurens Personale.

Telegrafcensuren retter direkte til de enkelte Telefonselskaber Henvendelse om Oprettelse af saadanne Ledningsforbindelser m. v., som er nødvendige for Telegrafcensurens Arbejde.

Der kan ikke til nogen anden Myndighed end Telegrafcensuren udleveres Oplysninger om Telefonsamtaler, ligesom allerede etablerede Lyttemuligheder for andre Myndigheder straks maa sættes ud af Funktion.

Det paahviler de koncessionerede Telefonselskaber efter Anmodning fra Lederen af Telegrafcensuren at stille saavel Telefonanlæggene som de for Censurens Lytte-tjeneste fornødne Lokaler til Raadighed.

Ved at meddele foranstaaende skal man med Bemærkning, at de i Skrivelse herfra af 23. d. M. ommeldte Forhandlinger endnu ikke er afsluttet, anmode Selskabet om under Iagttagelse af de anførte Bestemmelser at efterkomme de Anmodninger, der i Henhold til Bestemmelserne af Telegrafcensuren maatte blive rettet til Selskabet, samt om snarest muligt til Censuren at indberette, om der for Tiden findes etableret Aflytningsanordninger ved Selskabets Anlæg og i bekræftende Fald hvilke.

26.-10. Industriraadets Cirkulære til Medlemmerne af Industriraadsorganisationen om Tillæg til Industriraadets Cirkulærer af 26. September 1941, 15. April og 26. August 1942 vedrørende ekstraordinære Industrileverancer mod Betaling over dansk-tysk Clearing-konto.

Vedr. Afskrivningssatser, der finder Anvendelse ved den Omkostningsberegning, som ligger til Grund for de foreskrevne For- og Efterkalkulationer til Udenrigsministeriets Kommitterede i Industrisager.

I Industriraadets Cirkulærer af 26. September 1941 (Side 3, Afsnit c) og 26. August 1942 (Side 3, Afsnit a) er det fastsat, at der i For- og Efterkalkulationer for ekstraordinære Industrileverancer godkendes indkalkuleret de af Skattevæsenet tilladte Afskrivningssatser anvendt paa de nuværende Assuranceværdier, der forudsættes ikke at overskride en rimelig Vurdering paa Grundlag af Nutidsprisen med Fradrag for Ælde og Slitage (Brugsværdien). Da Erfaringen har vist, at de af Skattevæsenet tilladte Afskrivningssatser ikke i Henseende til Kalkulationerne for de ekstraordinære Industrileverancer sikrer Virksomhederne en ligelig Behandling ved den af Udenrigsministeriets Kommitterede i Industrisager udøvede Pris- og Avancekontrol, er der mellem Kommitterede og Industriraadet truffet Aftale om *Fastsættelse af ensartede Afskrivningssatser* til Brug for Omkostningsberegningen ved de ekstraordinære Industrileverancer. Idet det bemærkes, at der af Kommitterede ved Forhandling med Industriraadet og de enkelte Virksomheder paa dette Omraade allerede har fæstnet sig en vis Praksis med Hensyn til Godkendelse af ensartede Afskrivningssatser, tillader Industriraadet sig herved efter Aftale med Kommitterede at gøre alle Industriraadsorganisationens Medlemmer opmærksom paa de saaledes vedtagne, ensartede Satser, der ved de ekstraordinære Industrileverancer er traadt i Stedet for de af Skattevæsenet overfor de enkelte Virksomheder i beskatningsmæssig Henseende tilladte Afskrivningssatser.

Ved Udarbejdelsen af de foreskrevne For- og Efterkalkulationer for ekstraordinære Industrileverancer godkendes herefter følgende, ensartede Afskrivningssatser:

Grundmurede Bygninger	2 %	1943.
Bygninger af Træ	5 %	
Bygninger af delvis Træ og delvis Sten	3,5 %	
Centralvarmeanlæg	4 %	
Sporanlæg	2 %	
Bevogtnings-Anlæg og -Materiel	50 %	
Luftværns-Anlæg og -Materiel	50 %	
Maskiner	Virksomheder, hvis Arbejdstid er 8 Timer daglig	7 %
Elektriske Anlæg		
Kraner	Virksomheder, hvis Arbejdstid hyppigt er 8—16 Timer daglig	8,5 %
Inventar og Værktøj (aktiverede Del heraf)	Virksomheder, hvis Arbejdstid hyppigt er 16—24 Timer daglig	
Gasgeneratoranlæg, 1. Aar.....	50 %	
derefter	20 %	
Lastautomobiler	20 %	
Personautomobiler (forsaavidt de er i Drift og ikke „opklodsede“)	15 %	
Nyanskaffede Maskiner m. v.:		

I Overensstemmelse med Skattedepartementets Cirkulære af 21.-11.-1942.

Specialværktøjer	}	Efter særlig Aftale.
Modeller		

Disse Satser vil kunne anvendes paa Anlæggenes nævrende Assuranceværdier, der forudsættes ikke at overskride en rimelig Vurdering paa Grundlag af Nutidsprisen med Fradrag for Ælde og Slitage. I Tilfælde, hvor en Virksomhed ikke mener at kunne acceptere den Maskin- og Inventarvurdering, som Kommitterede ved en Gennemgang af de foreliggende Oplysninger har kunnet godkende som Grundlag for Beregningen af Afskrivningsbeløbene, er Kommitterede — som tidligere meddelt de interesserede Virksomheder — villig til at lade en af Industriraadet og Kommitterede i Forening udpeget uvildig sagkyndig foretage en afgørende og endelig Vurdering.

Handelsministeriets Bekendtgørelse om Ændring i Bekendtgørelse Nr. 443 af 25. Oktober 1941 angaaende Levering af Skibsudstyr og Skibsproviant til Skibe i danske Havne samt om Reparation af fremmede Skibe. 29.-10.

I Medfør af Lov Nr. 158 af 29. Marts 1943 om erhvervsøkonomiske Foranstaltninger, Vareforsyning m. v. fastsættes herved følgende:

§ 1.

§ 3 i Bekendtgørelse Nr. 443 af 25. Oktober 1941 angaaende Levering af Skibsudstyr og Skibsproviant til Skibe i danske Havne samt om Reparation af fremmede Skibe affattes saaledes:

„Levering til fremmede Skibe af rationerede Nærings- og Nydelsesmidler — bortset fra Brød, Mel, Gryn og Smør — samt Vin og Spirituosa, Krydderier (herunder dog ikke Salt), Tobaksvarer, Honning og Kunsthonning, er forbudt. Direktoratet for Vareforsyning (Fordelingskontoret) kan dog, naar ganske særlige Omstændigheder skønnes at foreligge, tillade Levering af Varer af ovennævnte Art.

Andre Næringsmidler — herunder Brød, Mel, Gryn og Smør — maa kun leveres i et Omfang, der under rimelig Hensyntagen til tilstedeværende Beholdninger af de paagældende Varer svarer til Forbruget til den næste Havn, som vedkommende Skib skal anløbe. Medbragte Beholdninger i Redningsbaade medregnes ikke. Forbruget pr. Uge pr. Mand af nedennævnte Varer ansættes herved saaledes:

Hvedemel — 250 g, eller Hvedebrød	300 g
Rugsigtemel — 200 g, eller Rugsigtebrød	250 g
Groft Rugmel — 2250 g, eller groft Rugbrød	3000 g
Havre- eller Byggryn (Bygsigtemel)	750 g
Kød og Flæsk eller Konserver heraf	2000 g
Smør eller Fedt	500 g
Friske Grøntsager eller Konserver heraf	3000 g

1943.	Kartofler	7000 g
	Tørrede Ærter og Bønner tilsammen	500 g
	Mælk eller Fløde	½ l Mælk eller 0,35 l Fløde
	Æg	2—3 Stk.
	Marmelade	100 g

For den Tid et fremmed Skib henligger i dansk Havn, maa rationerede Varer udleveres i et Omfang, svarende til det for den danske Befolkning gældende.

Til Skibe, der gaar i regelmæssig Passagertrafik mellem danske og udenlandske Havne, kan foruden til Brug for Mandskabet leveres Proviant i rimeligt Omfang til Brug i Skibets Restauration for Passagerer.

Ved Levering af Brød, Mel, Gryn og Smør eller eventuelt andre tilladte, rationerede Varer skal Leverandøren forlange særskilt Kvittering af Skibets Fører eller 1ste Styrmand for det leverede Kvantum. Kvitteringerne skal straks efter Modtagelsen indsendes til Direktoratet for Vareforsyning, Fordelingskontoret, hvorfra der vil blive tilstillet Leverandørerne Rationeringsmærker, svarende til de solgte Kvanta. Blanketter til de ovennævnte Kvitteringer kan rekvireres hos Direktoratet for Vareforsyning, Fordelingskontoret“.

§ 2.

Bekendtgørelse Nr. 1 af 6. Januar 1943 om Ændring i Bekendtgørelse Nr. 443 af 25. Oktober 1941 angaaende Levering af Skibsubstyr og Skibsproviant til Skibe i danske Havne samt om Reparation af fremmede Skibe ophæves.

Denne Bekendtgørelse træder i Kraft straks.

8.-11. Undervisningsministeriets Cirkulæreskrivelse til Rektorerne for de kommunale og private Gymnasieskoler om Oplysninger til tyske Politimyndigheder.

Ministeriet har under Dags Dato tilskrevet Rektorerne for Statens højere Almen-skoler og Sorø Akademis Skole saaledes:

„Paa given Foranledning skal Ministeriet herved meddele følgende Direktiver for, hvorledes Rektorerne (eller deres Stedfortrædere) bør forholde sig, saafremt der sker Henvendelse til Skolerne fra tysk Politimyndighed:

1. Saafremt en tysk Politimyndighed anmoder Skolen om at give en Meddelelse til en navngiven Elev, bør Rektor tilkendegive vedkommende Politimyndighed, at Meddelelsen omgaaende vil blive tilstillet Elevens Hjem, og derefter ufortøvet gøre dette bekendt med den paagældende Politimyndigheds Anmodning, idet Rektor over for Hjemmet indskrænker sig til at give denne Meddelelse.
2. Enhver faktisk Oplysning angaaende en navngiven Elev, der fremgaar af Skolens Protokoller eller lignende officielt Materiale, maa paa Forlangende gives.
3. Saafremt en tysk Politimyndighed begærer Rektors Tilladelse til at foretage Efterforskning eller lignende paa selve Skolen, bør dette af Hensyn til Skolens Arbejde saavidt muligt søges undgået ved Forhandling med vedkommende Politimyndighed. Lykkes dette ikke, bør Rektor anmode om Løjlighed til at forelægge Sagen for overordnet Myndighed (Undervisningsministeriet eller Statsadvokaten for særlige Anliggender, Telefon Central 1448), og hvis dette nægtes, maa Rektor tilkendegive, at Gennemførelsen af de nævnte Foranstaltninger sker uden Tilslutning fra hans Side.
4. Om ethvert Skridt fra tysk Politimyndighed over for Skolen bør snarest muligt Indberetning ske til Undervisningsministeriet og i alvorligere Tilfælde tillige til Statsadvokaten for særlige Anliggender.
5. Ministeriet finder Anledning til at anmode Rektor om over for Lærere og Elever at ville indskærpe Overholdelsen af Ministeriets Cirkulærer af 29. Oktober 1941, 12. December 1942, 18. Juni 1941, 27. Januar 1943 og 23. Februar 1943, hvoraf Eksemplarer vedlægges, samt af de iøvrigt gældende Bestemmelser, herunder bl. a. Forbudet mod Handlinger, der er egnede til at skade Danmarks Interesser i Forhold til Udlandet, ligesom man forudsætter, at Rektor stadig i det Omfang, hvori det er muligt, fører Kontrol med, at Eleverne overholder de nævnte Bestem-

melser, saaledes at Elevernes Forhold ikke giver Anledning til Henvendelse fra 1943. tysk Politimyndighed. Rektor bør f. Eks. ved med Mellemrum gentagen Efterforskning i Klasserne sikre sig, at der ikke forefindes illegalt Stof paa Skolen.“

Hvilket herved meddeles, idet man vedlægger 1 Eksemplar af de foran nævnte Cirkulærer.

Justitsministeriets Cirkulæreskrivelse om en ekstraordinær Repræsentant for Centraladministrationen i Jylland.¹⁾

11.-11.

For alle Eventualitetens Skyld er det blevet paabudt, at de tyske Tropper i Jylland indtil videre skal være i højeste Alarmberedskab, og at der hurtigst muligt skal træffes Foranstaltninger til et effektivt Forsvar af Halvøen. De tyske Troppestykker i Danmark vil i den Anledning i den nærmeste Tid blive stærkt forøget. Arbejdet paa de militære Forsvarsanlæg i Jylland vil blive fremskyndet. Den Øverstbefalende for de tyske Tropper i Danmark, General der Infanterie von Hanneken, har med sin Stab indtil videre taget Hovedkvarter i Silkeborg. Regierungsdirektor Dr. Stalman vil tage Ophold i Silkeborg for dér som Repræsentant for den tyske Rigsbefuldmægtigede i Danmark, Dr. Werner Best, at være til Disposition for Generalen som Raadgiver i civile Sager.

Der vil ikke som Følge af de omtalte Forsvarsforberedelser blive indført militær Undtagelsestilstand i Jylland, medmindre Forholdene maatte udvikle sig paa en saadan Maade, at noget saadant af de tyske Myndigheder maatte skønnes absolut paakrævet. Man vil søge at komme igennem med Foranstaltninger af mindre indgribende Art, men det siger sig selv, at den særlige Tilstand, der kan betegnes som en i en aktuel militær Nødvendighed bundende, forbigaaende Forsvarstilstand vil kunne begrunde Krav over for danske Myndigheder og Befolkningen, der gaar ud over, hvad der hidtil er blevet forlangt.

Fra tysk Side har man lagt Vægt paa at fremhæve, dels at det drejer sig om en rent militær Foranstaltning, dels at den ekstraordinære Forsvarstilstand ikke forventes at blive af lang Varighed.

Det vil forstaas, at det, saalænge den omhandlede ekstraordinære Situation vedvarer, er en Nødvendighed, at tyske Krav, der udspringer af det militære Behov, som hidtil maa imødekommes, selv om Forøgelsen af Troppernes Antal selvsagt vil kunne bevirke, at forskellige Byrder, saasom Indkvartering og Forplejning, faktisk bliver mere tyngende end tidligere. For at de Foranstaltninger, der maatte blive Tale om at træffe, kan blive iværksat paa en for Befolkningen saa lidet generende Maade som muligt, er det af største Betydning, at alle danske Myndigheder under Forhandlinger med de tyske Ortskommandanter eller andre tyske befalingshavende Militærpersoner bestræber sig for at naa et Resultat og søger at undgaa, at der opstaa Gnidninger. Forretningsgangen mellem de danske Myndigheder og den tyske Værnemagt vil i Princippet forblive den samme som hidtil, og danske Myndigheder vil stort set vedblivende have at følge de Retningslinier, der hidtil har været afgørende for Arbejdet i Sager vedrørende den tyske Værnemagts Forhold, men det er klart, at der let vil opstaa Tilfælde, hvor man fra tysk Side i Betragtning af de særlige Opgaver, der nu er stillet Værnemagten i Jylland, og den Hast, hvormed disse Opgaver maa løses, vil se sig nødsaget til med større Kraft end ellers at insistere paa hurtig Gennemførelse af Krav af forskellig Art.

Til Bistand for danske Embedsmænd i Jylland i Sager, hvor de maatte være i Tvivl om Betimeligheden eller Nødvendigheden af paa Stedet at efterkomme tyske Krav og Ønsker, der maatte udspringe af den særlige Situation, vil Stiftamtmand Herschend som Repræsentant for Centraladministrationen tage Ophold i Silkeborg, saalænge Forvarstilstanden varer. Stiftamtmand Herschend vil have til Opgave at virke som Raadgiver for de danske Myndigheder i Jylland, at være Formidler over for det tyske Hovedkvarter i Sager, der nødvendiggør Forhandlinger med dette, samt i det hele at fungere som Centraladministrationens midlertidige, ekstraordinære Re-

1) Et omtrent ligelydende Cirkulære udsendes s. D. af Indenrigsministeriet til Amtmændene.

1943. præsentant i Jylland, forsaavidt angaar alle Forhold i Forbindelse med Forsvarstilstandens Etablering.

For Politiets Vedkommende vil der ikke hermed være indført nogen Ændring i den hidtidige Forretningsgang. Forhold, der i Henhold til foranstaaende maa optages til Forhandling med de centrale tyske Myndigheder i Jylland, maa herefter tillige indberettes til Chefen for Ordenspolitikkommandoen for Jylland og Fyn, der derefter i forødet Omfang træder i Forbindelse med Stiftamtmanden.

- 17.-11. **Bekendtgørelse Nr. 483 om Forbud mod Fabrikation og Forhandling af Rammeantenner til Radiofonimodtagning.**

I Medfør af § 2 i midlertidig Lov Nr. 219 af 1. Maj 1940 om skærpet Straf for Overtrædelse af Borgerlig Straffelov og om Ændring af Politilovgivningen fastsættes herved følgende:

Fabrikation og Forhandling af Rammeantenner til Radiofonimodtagning er forbudt.

Overtrædelse af Forbudet straffes med Bøde, Hæfte eller Fængsel indtil 2 Aar. Denne Bekendtgørelse træder straks i Kraft.

- 20.-11. **Lovanordning Nr. 488 om visse Ægtevielser.**

Da det maa anses for nødvendigt, at der tillægges Vielser, der foretages af tyske Retsembdsmænd her i Landet under den nuværende tyske Besættelse, Gyldighed efter dansk Ret, bestemmer Justitsministeriet herved følgende:

§ 1.

Ægtsskabsstiftende Virkning tillægges Vielser, der her i Landet er foretaget efter den 9. April 1940 eller fremtidig foretages af tyske militære Retsembdsmænd, som efter tysk Ret gyldigt kan foretage Vielser, saafremt Brudgommen paa Vielsens Tidspunkt henhører til den tyske Værnemagt eller gør Tjeneste i tyske militære Styrker.

§ 2.

Denne Lovanordning træder i Kraft straks.

(Justitsmin.)

- 11.-12. **Trafikministeriets Skrivelse til Landsforeningen Danmarks Bilruter om tysk Overtagelse af Omnibusser.**

Fra Udenrigsministeriet har man modtaget Meddelelse om, at den tyske Værnemagt gennem det tyske Riges befuldmægtigede i Danmark har fremsat Krav om, at 400 Omnibusser omgaaende stilles til Raadighed for Værnemagten saaledes, at 100 Omnibusser straks indsættes i Kørslen med Arbejdere til Organisation Todts forskellige Anlægsarbejder, medens de resterende 300 samles under tysk Kontrol til Anvendelse i paakommende Tilfælde.

Under Hensyn til, at dette Krav som sigtende til Opfyldelsen af presserende militære Foranstaltninger efter Udenrigsministeriets Opfattelse om fornødent vilde blive gennemført ved en Beslaglæggelse af de paa de koncessionerede Omnibusruter endnu i Gang værende Omnibusser, har Trafikministeriet for at søge de af en saadan Beslaglæggelse følgende overordentlige Vanskeligheder for Befolkningen afværget ment at burde indgaa paa en Forhandling om Spørgsmaalet.

Under de herefter indledte Forhandlinger er det fra dansk Side fremhævet, at en Medvirken fra danske Myndigheder overhovedet kun er tænkelig under den absolutte Forudsætning, at Sagen i Forhold til de vedkommende danske Borgere gennemføres paa Frivillighedens Grundlag.

Ved Forhandlingerne er opnaaet, at det oprindelige Krav er begrænset saaledes:

- A. Til Brug for Organisation Todt stilles omgaaende 50 Stk. fuldt køreklare generator-, benzin- eller oliedrevne Omnibusser til Raadighed.
- B. Paa et eller flere Steder i Jylland samles i alt 150 Stk. Omnibusser til Brug i paakommende Tilfælde.
- C. Til Brug i paakommende Tilfælde leveres endvidere 150 Stk. fuldt køreklare generator-, benzin- eller oliedrevne Omnibusser.

1943.

Hertil skal bemærkes:

ad A: Kun Vogne fra Jylland og Fyn kommer i Betragtning. Vognenes Udlevering bør kun ske, saafremt stedfindende koncessioneret Omnibuskørsel ikke derved umuliggøres. Vognene ønskes ved Leveringen forsynet med brugbart Gummi, der dog formentlig vil blive suppleret i nogen Grad af Organisation Todt. Vognene ønskes ikke købt, men alene lejet og muligvis kun for en kortere Periode.

ad B: Vognene bør ikke hidrøre fra den i Gang værende Vognpark. De kan leveres uden Gummi, Generator og Akkumulatorbatterier, men skal i øvrigt være driftsklare.

ad C: Om Vognene, der alle maa være i Drift i Jylland, vil der blive sluttet Kontrakt med vedkommende Ejere, der vil faa nærmere Meddelelse om Tidspunktet, til hvilket alle Vognene skal leveres. Udlevering paaregnes alene i Tilfælde af aktuel Invasionsfare.

Ved at meddele foranstaaende og idet bemærkes, at man samtidig hermed har tilskrevet Generaldirektoratet for Statsbanerne, Danske Privatbaners Fællesrepræsentation og Centralorganisationen af Vognmænd i København og Omegn, skal man under Henvisning til den stedfundne foreløbige Drøftelse af Sagen anmode Landsforeningen om saa vidt muligt omgaaende at ville rette Henvendelse til de i Betragtning kommende, under Landsforeningens Interesseomraade hørende Vognejere om, i hvilket Omfang de maatte være villige til at stille Vogne til Raadighed inden for hver af de ovenfor under A, B, og C ommeldte Kategorier.

Om Resultatet af Henvendelsen forventer man snarest muligt at modtage nærmere Meddelelse, der for hver af de nævnte Kategorier maa indeholde Oplysninger om:

- a) Vogn ejerens Navn og Bopæl,
- b) Vognens nuværende eller seneste Indregistreringsnummer,
- c) — Fabrikat,
- d) — Aargang,
- e) — Pladsantal,
- f) — Drivkraft (Generator, Benzin, Olie eller andet),
- g) De eventuelt paamonterede Dæks Antal, Dimension og Kvalitet,
- h) Eventuelle Mangler og Reparationstiden.

Bekendtgørelse om udvidet Anvendelse af de dansk-tyske Særaftaler om Retsbistand i Straffesager.

1944.

12.-1.

Ved Noteveksling af 15. Juni 1943 mellem det danske Gesandtskab i Berlin og det tyske Udenrigsministerium er der mellem den danske Regering og den tyske Regering truffet Aftale om, at de gældende dansk-tyske Særaftaler om gensidig Udlevering af Forbrydere og anden Retsbistand i Straffesager — derunder den ved Noteveksling af 23. Juni 1931 truffne Overenskomst — bringes i Anvendelse med Hensyn til hele det tyske Riges Omraade, Protektoratet Böhmen og Mähren indbefattet.

(Udenrigsmin.)

Justitsministeriets Cirkulære til Rigspolitichefen, Politidirektøren i København og Politimestrene angaaende Retningslinier for det danske Politis Beføjelser overfor Medlemmer af den tyske Værnemagt og Personer, som staar i dennes Tjeneste.

14.-1.

Ved Forhandlinger mellem de danske og tyske Myndigheder er der den 11. Januar 1944 truffet følgende Aftale om Retningslinier for det danske Politis Beføjelser over for Medlemmer af den tyske Værnemagt og Personer, som staar i dennes Tjeneste, hvilken Aftale fra og med den 20. Januar 1944 træder i Stedet for den i Justitsministeriets Cirkulære af 8. Februar 1941 omhandlede:

I.

1. Overfor en Person, der tilhører den tyske Værnemagt eller staar i dennes Tjeneste, maa det danske Politi kun skride til

foreløbig Anholdelse,

saafremt den paagældende

- a) gribes eller forfølges paa fersk Gerning i Anledning af en Forbrydelse;

1944. b) gribes eller forfølges paa fersk Gerning i Anledning af en Forseelse og ikke legitimerer sig ved „Soldbuch“ eller paa anden Maade.
2. Anholdelse maa ikke ske, naar et Medlem af den tyske Værnemagt med Officersrang, et Medlem af Feltgendarmeriet eller en militær Vagt er eller straks kan foranlediges til Stede.
3. I Forhold til nærværende Aftale anses:
- a) Som Forbrydelser:
 Mord, Manddrab,
 Indbrudstyveri,
 Røveri,
 Brandstiftelse,
 forsætlig Udsættelse af Transportmidlers Drift eller Sikkerhed for Fare,
 Forbrydelser mod Kønssædeligheden under Anvendelse af Vold,
 Utugt over for Børn under 14 Aar,
 Spionage,
 Angreb paa den tyske Værnemagts Materiel.
- b) Som Forseelser:
 Ugigtsomt Manddrab,
 simpelt Tyveri,
 Hæleri,
 grove Tilfælde af Fornærmelser i Gerning,
 grove Tilfælde af Krænkelser af Husfreden,
 grove Tilfælde af Legemsfornærmelse.

II.

1. Naar et Medlem af den tyske Værnemagt eller en i dennes Tjeneste staaende Person paa Grund af Beruselse er fra Sans og Samling og derved udsætter den offentlige Sikkerhed for Fare eller vækker offentlig Forargelse, er det danske Politi berettiget til at føre den paagældende til et tysk Tjenestested eller, naar der ikke straks kan ske Henvendelse til et saadant, til en dansk Politistation.
2. Afsnit I Nr. 2 finder tilsvarende Anvendelse.

III.

1. Det danske Politi har Ret til at konstatere Personalialia vedrørende et Medlem af den tyske Værnemagt eller en i dennes Tjeneste staaende Person,
 a) naar vedkommende har gjort sig skyldig i et lovstridigt Forhold,
 b) naar vedkommendes Vidnesbyrd skønnes uundværligt til Opklaring af en strafbar Handling.
2. Naar et Medlem af den tyske Værnemagt med Officersrang, et Medlem af Feltgendarmeriet eller en militær Vagt er eller straks kan foranlediges til Stede, skal det danske Politi paakalde deres Mellekomst.

IV.

1. I alle Tilfælde, hvor Politiet i Henhold til Afsnit I—III griber ind overfor et Medlem af den tyske Værnemagt eller en i dennes Tjeneste staaende Person, skal dette ske paa taktfuld Maade, saaledes at Værnemagtens Anseelse ikke forringes, og saaledes at det navnlig saavidt muligt undgaas, at Indgrebet vækker Opsigt.
2. Naar Politiet skrider ind overfor et Medlem af den tyske Værnemagt eller en i dennes Tjeneste staaende Person, skal vedkommende Polititjenestemand paa den paagældendes Forlangende forevise sit Politiskilt med Tjenestenummer; denne Forpligtelse gælder ogsaa for uniformerede Polititjenestemænd.
3. Foreløbig Anholdelse i Overensstemmelse med Afsnit I sker, saafremt det er nødvendigt, ved Anvendelse af Magt. Det er dog under alle Omstændigheder forbudt at benytte Politistaven. Politiet maa kun i yderste Nødtilfælde, naar overhængende Fare foreligger, gøre Brug af Vaaben, nemlig kun i saadanne Tilfælde, hvor det selv eller Trediemand udsættes for retsstridige Angreb, og hvor der ingen andre tilstrækkelige Tvangsmidler staar til Raadighed.

4. Den anholdte skal straks overgives til nærmeste tyske Tjenestested. Det danske Politis Transport af den anholdte maa dog ikke ske offentlig. Der maa drages Om-sorg for, at Medlemmer af den tyske Værnemagt eller i dennes Tjeneste staaende Personer, saalænge de forvares af det danske Politi, holdes afsondret fra andre Ar-restanter. 1944.
5. Bestemmelserne under Nummer 4 kommer ogsaa til Anvendelse paa Personer, som paa Grund af Beruselse er fra Sans og Samling, og som i Henhold til Afsnit II er blevet ført til en dansk Politistation. De skal dog løslades, saasnt der ikke læn-gere er Fare for den offentlige Sikkerhed. Inden Løsladelsen skal deres Personalialia konstateres.
6. Konstatering af Personalialia i Medfør af Afsnit III vedrørende et Medlem af den tyske Værnemagt eller en i dennes Tjeneste staaende Person maa kun udstrækkes til For- og Efternavn samt Feltpostnummer. Som Legitimation for Medlemmer af den tyske Værnemagt gælder for Hærens, Flaadens og Luftvaabenets Vedkommende det første Blad (Side 1 og 2) i vedkommendes „Soldbuch“. Som Legitimation for en i Værnemagts Tjeneste staaende Person gælder kun den af et militært Tjene-stested (inkl. Organisation Todt) udfærdigede og med Fotografi forsynede Legiti-mation. Medlemmer af Værnemagten og de i dennes Tjeneste staaende Personer er forpligtet til i Tilfælde, hvor de i Afsnit I—II fastsatte Forudsætninger er til Stede, paa Politiets Forlangende at opgive deres Personalialia og til Gennemsyn at forevise „Soldbuch“ (Side 1 og 2) eller den med Fotografi forsynede Legitimation. „Sold-buch“ eller den med Fotografi forsynede Legitimation skal ikke udleveres til det danske Politi.
7. Ved enhver Indskriden i Overensstemmelse med Afsnit I—III skal Politiet straks give Meddelelse til den tyske „Standortältester“ eller Værnemagtskommandant eller (saafremt en saadan ikke findes paa Stedet) til nærmeste tyske Tjenestested. Des-uden skal Politiet inden 24 Timer indgive Beretning til den Øverstbefalende for de tyske Tropper i Danmark. Beretningen skal omgaaende — efter forudgaaende tele-fonisk Anmeldelse — skriftligt indsendes til Statsadvokaten for særlige Anliggen-der, Politigaarden, København, som videresender den til den Øverstbefalende.

V.

1. Foranstaaende Retningslinier gælder ogsaa i Forhold til civilklædte Medlemmer af den tyske Værnemagt eller i dennes Tjeneste staaende Personer (f. Eks. Medlemmer af Besætningen paa Skibe, der sejler under tysk Krigsflag), saafremt de paagæl-dende paa fyldestgørende Maade (Afsnit IV Nr. 6) legitimerer sig som saadanne.
2. Andre Forholdsregler fra det danske Politis Side end de i disse Retningslinier fastsatte er ikke tilladt overfor Medlemmer af den tyske Værnemagt eller i dennes Tjeneste staaende Personer. Undtagen herfra er dog Adgangen til at gøre den paa-gældende opmærksom paa Forhold, der er stridende mod gældende Bestemmelser.
3. De Rettigheder, som indrømmes det danske Politi overfor Medlemmer af den tyske Værnemagt eller i dennes Tjeneste staaende Personer, gælder kun for det egentlige Politi, derimod ikke for det saakaldte Hjælpepoliti (d. v. s. C. B.-Betjente). Hjælpe-politiet har at afholde sig fra enhver Indskriden overfor Medlemmer af den tyske Værnemagt eller i dennes Tjeneste staaende Personer.
4. Det danske Politi er forpligtet til i Tilfælde af Sammenstød at yde Medlemmer af den tyske Værnemagt eller i dennes Tjeneste staaende Personer Hjælp. Paa den anden Side paahviler det ogsaa Medlemmer af den tyske Værnemagt paa Forlan-gende at yde det danske Politi Bistand; dette gælder dog kun, hvor det drejer sig om Forholdsregler mod andre Medlemmer af den tyske Værnemagt eller mod Per-soner, der staar i dennes Tjeneste.

Idet man skal anmode d'Herrer om at instruere alle under Dem hørende Politi-tjenestemænd om fremtidig nøje at følge disse Retningslinier, skal man særlig frem-hæve følgende med Hensyn til Forstaaelsen af og Gennemførelsen af den trufne Aftale:

Aftalen omfatter, som det vil ses, foruden den tyske Værnemagts Medlemmer („Wehrmachtsangehörige“) tillige Personer, som staar i fast Tjenesteforhold til den

1944. tyske Værnemagt, og som i den Anledning af denne er udrustet med en med Fotografi forsynet Legitimation, hvori den paagældende udtrykkeligt betegnes som hørende til „Wehrmachtsgefolge“. Som Følge heraf har det danske Politi ogsaa for disse sidstes Vedkommende alene de Beføjelser med Hensyn til Anholdelse og Konstatering af Personalia, som følger af Aftalen.

ad Afsnit II. Afgørelsen af, om Indskriden kan ske, maa bero paa, om det efter den paagældendes abnorme Handlemaade maa antages, at han er fra Sans og Samling, og Anholdelse kan i saadanne Tilfælde ske, uanset om det først ved en efterfølgende Undersøgelse kan konstateres, om Aarsagen hertil er Beruselse eller f. Eks. Sindsygdum eller lignende Tilstande.

ad Afsnit IV 6. Bestemmelserne om, hvad der gælder som Legitimation for den tyske Værnemagts Medlemmer, svarer til de hidtil gældende. De i Værnemagts Tjeneste værende Personer („Wehrmachtsgefolge“) skal være forsynet med en med Fotografi udstyret Legitimation. Fra tysk Side har man erklæret sig enig i, at Forevisning af „Soldbuch“ eller anden Form for Legitimation i alle Tilfælde, hvor Afkrævning af Personaliaoplysninger efter Afsnit I—III kan ske, skal foregaa paa en saadan Maade, at Politiet faar Lejlighed til at opnotere vedkommendes Navn, Feltpostnummer samt for „Wehrmachtsgefolge“s Vedkommende tillige, hvilken tysk Myndighed der har udstedt Legitimationen. Vægrer den paagældende sig ved at forevise Legitimation paa en saadan Maade, at Nedskrivning kan ske, vil han foreløbig kunne tilbageholdes, indtil hans Personalia kan blive konstateret ved Tilkaldelse af en tysk Officer, Feltgendarm eller militær Vagt.

ad Afsnit IV 7. I Overensstemmelse med den for Tiden gældende Praksis vil den foreskrevne Indberetning til den Øverstbefalende for de tyske Tropper i Danmark kunne undlades i Tilfælde, hvor Tilbageholdelsen ved dansk Politi kun er rent midlertidig Foranstaltning for at afvente Feltgendarmeriets eller anden tysk Myndigheds Tilstedekomst.

ad Afsnit V 4. Efter denne Bestemmelse paahviler det Politiet som hidtil at skride ind i Tilfælde af Sammenstød mellem Medlemmer af den tyske Værnemagt eller i dennes Tjeneste værende Personer og danske Civilpersoner.

18.-1. Meddelelse fra Politidirektøren i København om tysk-dansk Udrykningskommando.

Paa dertil given Foranledning er der efter Forhandling mellem de tyske Myndigheder og det danske Justitsministerium oprettet to tysk-danske Udrykningskommandoer, der skal forrette Tjeneste indenfor Storkøbenhavn. Hvert af de to Udrykningskommandoer bestaar af saavel tysk Feltgendarmeri og tysk Ordenspoliti som dansk Ordenspoliti. Begge Udrykningskommandoer kører i danske Politibiler. Udrykningskommandoerne skal tilkaldes af saavel tyske som danske Myndigheder i Tilfælde af mindre Politiuordener, hvori saavel tyske som danske Statsborgere er Deltagere.

8.-2. Trafikministeriets Skrivelse til Driftsbestyrerne ved samtlige Privatbaner om Værnemagtstransporters Fortrinsret.¹⁾

Paa Foranledning af Udenrigsministeriet skal jeg herved meddele Hr. Driftsbestyreren, at de tyske Myndigheder har henledt Opmærksomheden paa Nødvendigheden af, at Værnemagtstransporter, saaledes som det formentlig ogsaa hidtil har været Tilfældet, ekspederes forud for alle øvrige Transporter, naturligvis med de Begrænsninger, som i visse Tilfælde kan nødvendiggøres af rent tekniske Grunde, f. Eks. Spørgsmaalet om Lokomotivløb, Vognfremskaffelse, Toggangsafvikling eller lignende.

Jeg beder Dem betragte nærværende Meddelelse som fortrolig og til Deres personlige Orientering. Det er ikke Tanken, at Meddelelsen ved de enkelte Baner skal udsendes til Stationer eller Sektioner, og den skulde i det hele kun benyttes over for Banernes underordnede Personale, naar det skønnes at være en særlig Anledning hertil.

1) Jfr. Skrivelse af 26.-7.-1944.

Justitsministeriets Cirkulæreskrivelse om Forbud mod Foredrag af engelske Sange. 1944. 2.-3.

Det tyske Riges Befuldmægtigede i Danmark har rettet Henvendelse til Udenrigsministeriet i Anledning af, at der i offentlige Lokaler ofte foredrages Sange med engelsk Tekst, hvilket har givet Anledning til politiske Demonstrationer.

I Anledning heraf skal man anmode d'Herrer om at gøre Indehaverne af offentlige Lokaler bekendt med Henvendelsen og med, at de, hvis der i deres Lokaler foredrages engelske Sange, udsætter sig for Indskriden fra tysk Side.

Justitsministeriets Cirkulæreskrivelse om Forbud mod Forevisning af franske Film og amerikanske Kortfilm. 11.-3.

Fra Udenrigsministeriet har Justitsministeriet modtaget Meddelelse om, at der af det tyske Riges herværende Befuldmægtigede er fremsat Krav om, at alle Film — herunder Spillefilm, Kortfilm og Ugerevyer — hidhørende fra Lande, der er i Krig med Tyskland, fra og med 15. Marts 1944 skal forsvinde fra de danske Biografteatres Repertoire, hvorved særlig fremhæves, at Kravet ogsaa gælder amerikanske Kortfilm af enhver Art.

Der er endvidere fra tysk Side stillet tilsvarende Krav med Hensyn til franske Film, der er optaget før 1. Januar 1941.

Idet man herved bringer foranstaaende til Fællesrepræsentationens Kundskab, skal man anmode om, at dennes Medlemmer straks underrettes herom, hvorhos Medlemmerne bedes gjort opmærksom paa, at de, saafremt de undlader at efterkomme Kravene, udsætter sig for, at der fra tysk Side skrives ind imod dem.

Statens civile Luftværns Cirkulæreskrivelse til samtlige Luftværnschefer om tysk Indseende med Luftværnet. 20.-3.

Fra „Der Höhere S. S.- und Polizeiführer in Dänemark“ har man den 9. Februar modtaget følgende Skrivelse:

„An den
Chef des zivilen Luftschutzes
Herrn Vicepolizeichef Dahl,
Kopenhagen.

Ich beauftrage den Befehlshaber der Ordnungspolizei, sich über die Einsatzbereitschaft und Organisation der Luftschutzkräfte (C. B.-Kräfte) in Dänemark zu informieren und mir hierüber zu berichten.

Ich bitte, den mit der Durchführung dieses Auftrages bestimmten Offizieren der deutschen Polizei die erforderlichen Auskünfte zu erteilen.

gez. Unterschrift
S. S. Gruppenführer und
Generalleutnant der Polizei.“

De tyske Myndigheder har hertil oplyst, at det er paalagt Major Graf Kottulinsky ved lejlighedsvis Besøg hos Luftværnscheferne i Danmark at orientere sig om Luftværnets Organisation, hvilket herved meddeles.

Normeringslovanordning Nr. 108 for Finansaaret 1944—45. Lb. Nr. 447. 29.-3.

„For militære Tjenestemænd, som med Tilladelse midlertidigt er eller har været udtraadt af Hæren for at forrette fremmed Krigstjeneste, kan der ske Medregning af saavel deres tidligere Tjeneste som den Tid, i hvilken de som Følge af den nævnte Tjeneste har været udtraadt af Hæren, ved Fastsættelsen af deres Lønnings- og Pensionsanciennitet uden Efterbetaling af Pensionsbidrag.“

Finanslovanordning Nr. 103 for Finansaaret fra 1. April 1944 til 31. Marts 1945. 31.-3.

§ 5 Tekstanmærkning Nr. 7: (Enslydende med Finanslov af 26. Marts 1943 § 5 Tekstanmærkning Nr. 8).

§ 21 Tekstanmærkning Nr. 2:

„Undervisningsministeriet kan ved Fastsættelsen af Tjenestealderen for de under

1944. det kommunale Skolevæsen i Sønderjylland ansatte Lærere tilhørende det tyske Mindretal, medregne den Tid, i hvilken de har faaet Tilladelse til i Medfør af Lærertilvæsningsloven af 28. April 1931 § 7, Stk. 1, at træde uden for Nummer for at gøre tysk Krigstjeneste.“

31.-3. Justitsministeriets Cirkulæreskrivelse om Forholdsregler overfor Militærpersoner fra Lande i Krig med Tyskland.

I Cirkulæreskrivelser af 18. August 1942 og 13. August 1943 har Justitsministeriet givet Regler om Politiets Forholden over for Militærpersoner fra Lande, der befinder sig i Krig med Tyskland, og som paagribes af Politiet eller paa anden Maade kommer i dettes Varetægt, herunder særlig Flyvere fra nedskudte eller nødlandede Luftfartøjer.

Efter de siden disse Cirkulæreskrivelser Udsendelse indtraadte ændrede Forhold paahviler der ikke længer Politiet Pligt til at udfolde nogen selvstændig Virksomhed for at tage saadanne fremmede Militærpersoner i Forvaring. Politiet bør derfor aldrig selv foretage eller medvirke til Eftersøgning af fremmede Militærpersoner, saafremt det ikke tilsigtes af humanitære Grunde, f. Eks. hvis det maa antages, at der har fundet Udspring Sted over Vandet, eller hvis der en Anledning til at tro, at de paagældende kan befinde sig i hjælpeløs Tilstand.

Derimod vil der som hidtil være at give den tyske Værnemagt omgaaende Underretning, naar fremmede Militærpersoner kommer i Politiets Varetægt, f. Eks. ved, at de indkommer som Skibbrudne, eller naar det danske Politi kommer først til Stede ved nedskudte eller nødlandede Luftfartøjer. Afhentes de paagældende, efter at Underretning er givet den tyske Værnemagt, ikke af denne, vil de eventuelt ved Politiets Foranstaltning kunne overgives til det nærmeste tyske militære Tjenestested. — Ogsaa naar der fra Befolkningen til Politiet indgaar Meddelelse om, at fremmede Militærpersoner under de ovennævnte Omstændigheder befinder sig her i Landet, eller Politiet iøvrigt faar Kundskab herom, maa det nærmeste tyske Tjenestested som hidtil omgaaende underrettes, og de Personer, fra hvem Meddelelsen modtages, bør ikke henvises til selv at give Meddelelse til den tyske Værnemagt. Modtages Meddelelse om, at de paagældende Militærpersoner ønsker at overgive sig som Krigsfanger, kan de afhentes af Politiet og transporteres til nærmeste tyske Tjenestested ved Politiets Foranstaltning.

De paagældende Bestemmelser om Politiets Forhold overfor Militærpersoner fra Lande, der befinder sig i Krig med Tyskland, kommer ikke til Anvendelse, saafremt saadanne Militærpersoners Nærværelse maa antages at skyldes planmæssige Operationer her i Landet, jfr. Justitsministeriets Cirkulæreskrivelse af 10. Juli 1943. I saadant Tilfælde paahviler der ikke Politiet nogen Virksomhed udover, hvad der maatte følge af nævnte Cirkulæreskrivelse.

4.-4. Bekendtgørelse om forskellige Staters Tiltrædelse og Sveriges Opsigelse af den i Berlin den 23. Januar 1942 mellem Danmark, Finland, Sverige og Tyskland afsluttede Aftale om Nedsættelse af en dansk-finsk-svensk-tysk Kommission til fælles Behandling af Spørgsmaal om Dækning af Træbehovet i Landene i Nordsø- og Østersøomraadet.

Foruden de i Udenrigsministeriets Bekendtgørelse Nr. 3 af 20. August 1942 og Nr. 3 af 23. Juni 1943 nævnte Stater har yderligere følgende Stater tiltraadt den i Berlin den 23. Januar 1942 mellem Danmark, Finland, Sverige og Tyskland afsluttede Aftale om Nedsættelse af en dansk-finsk-svensk-tysk Kommission til fælles Behandling af Spørgsmaal om Dækning af Træbehovet i Landene i Nordsø- og Østersøomraadet:

Rumænien den 5. Juli 1943,

Ungarn den 7. Februar 1944.

Den tyske Regering har den 17. November 1943 modtaget den svenske Regerings Opsigelse af Aftalen. Opsigelsen vil i Henhold til Bestemmelsen i Aftalens Artikel V, Stk. 2, (jfr. Udenrigsministeriets Bekendtgørelse Nr. 3 af 20. August 1942) være gyldig fra den 17. November 1944 at regne.

(Udenrigsmin.)

Justitsministeriets Cirkulæreskrivelse om Demonstrationer den 9. April 1944.

1944.

Justitsministeriet har fra de tyske Centralmyndigheder modtaget Underretning om, at de lokale tyske Myndigheder er instrueret om, at de, saafremt der skulde forekomme Demonstrationer i Anledning af Aarsdagen for Besættelsen den 9. April, skal henvende sig til det danske Politi med Anmodning om at foranledige Demonstrationerne bragt til Ophør. Hvis denne Henvendelse ikke frugter, maa det forventes, at der vil blive skredet ind fra tysk Side.

4.-4.

De tyske Myndigheder er gjort bekendt med, at det er Skik her i Landet, at der Paaskedag flages paa hel Stang fra offentlige Bygninger og i udstrakt Omfang tillige af private. Man har herefter erklæret, at saadan sædvanlig Flagnings i Anledning af Paaskedagen selvfølgelig ikke fra tysk Side vil blive betragtet som Demonstration.

Man skal anmode d'Herrer om at drage Omsorg for, at Politiet, saafremt der maatte komme Henvendelser fra tysk Side i Anledning af Demonstrationer eller saadanne iøvrigt maatte komme til Politiets Kundskab, gør vedkommende opmærksom paa, at der maa forventes, at der vil blive skredet ind fra tysk Side, saafremt Demonstrationen ikke straks ophører.

Handelsministeriets Bekendtgørelse om Ændring i Bekendtgørelse Nr. 337 af 25. Juni 1940 angaaende Ind- og Udførsel af Penge og Værdipapirer m. v.

23.-5.

I Medfør af Lov Nr. 158 af 29. Marts 1943 om erhvervsøkonomiske Foranstaltninger, Vareforsyning m. v., jfr. Lovanordning Nr. 49 af 4. Marts 1944, bestemmes herved følgende:

§ 1.

Til § 12 i Bekendtgørelse Nr. 337 af 25. Juni 1940 angaaende Ind- og Udførsel af Penge og Værdipapirer m. v. føjes som nyt 3. Stk.:

„Udbetaling her i Landet af danske Kroner i Mønt, Pengesedler, Veksler, Checks og lign. til ikke her hjemmehørende Personer, Firmaer eller juridiske Personer eller ifølge Anvisning fra saadanne eller for saadannes Regning maa ikke finde Sted uden Tilladelse fra Danmarks Nationalbank. Det samme gælder Udlevering af danske eller udenlandske Værdipapirer, herunder Kuponer, til ikke her hjemmehørende Personer, Firmaer eller juridiske Personer eller ifølge Anvisning fra saadanne eller for saadannes Regning.“

§ 2.

§ 14 i Bekendtgørelse Nr. 337 af 25. Juni 1940, jfr. Bekendtgørelse Nr. 415 af 2. Oktober 1941, affattes saaledes:

„Personer, Firmaer eller juridiske Personer, der hører hjemme eller driver Virksomhed her i Landet, maa ikke uden Tilladelse fra Danmarks Nationalbank yde Kredit til ikke her hjemmehørende Personer, Firmaer eller juridiske Personer i Form af Laan eller lignende, stille Sikkerhed (Kautions, Garanti) overfor saadanne eller til Fordel for saadanne overfor Personer, Firmaer eller juridiske Personer, der hører hjemme eller driver Virksomhed her i Landet, hvad enten Kreditten eller Sikkerheden angaar danske Kroner eller fremmed Valuta, eller paatage sig Kapital- eller Betalingsforpligtelser overfor Udlandet ved Optagelse af Laan eller lignende eller ved Erhvervelse af Patentrettigheder, Filmsrettigheder, Forfatterrettigheder eller lignende.

Personer, Firmaer eller juridiske Personer, der hører hjemme eller driver Virksomhed her i Landet, maa ikke uden Tilladelse fra Danmarks Nationalbank modtage Kapitalindskud (Kontant, i Varer eller paa anden Maade) eller Sikkerhed (Kautions, Garanti) fra ikke her hjemmehørende Personer, Firmaer eller juridiske Personer.

Personer, Firmaer eller juridiske Personer, som hører hjemme her i Landet, maa ikke uden Samtykke fra Danmarks Nationalbank overdrage eller pantsætte danske Værdipapirer eller Patentrettigheder, Filmsrettigheder, Forfatterrettigheder eller lignende til Personer, Firmaer eller juridiske Personer, der ikke hører hjemme her i Landet.

Dispositioner, der foretages i Strid med Bestemmelserne i denne Paragraf, er ugyldige.“

§ 3.

Denne Bekendtgørelse træder i Kraft straks.

1944. Handelsministeriets Cirkulæreskrivelse til Politidirektøren i København og samtlige
2.-6. Politimestre om Køretilladelse til Motorkøretøjer, der anvendes til Kørsel for den tyske Værnemagt.

I Forbindelse med Cirkulæreskrivelse herfra af 14. Marts 1942 vedrørende Spørgsmaalet om Udfærdigelse af Køretilladelse og Udlevering af Nummerplader til Motorkøretøjer, der anvendes til Kørsel for den tyske Værnemagt, skal man efter stedfunden Forhandling med Udenrigsministeriet anmode Politiet om fremtidig at ville paase, at Andragender om Køretilladelse (Mærkater) ved Indsendelse til Handelsministeriet indeholder Oplysninger om Motorkøretøjets Fabrikat og Type, Motorens Cylinder-volumen og Brændstoffets Art (Benzin, Brænde, Svidekoks o. l.).

Endvidere bedes det paaset, at den af den tyske Værnemagt afgivne Erklæring, der medsendes som Bilag til Ansøgningen, indeholder Oplysning om Kørselens Varighed samt Bekræftelse af, at Brændstoffet stilles til Raadighed af den tyske Værnemagt.

Man skal anmode Politiet om i de Tilfælde, hvor Ansøgninger om Køretilladelse (Mærkat) i Overensstemmelse med fornævnte Cirkulæreskrivelse af 14. Marts 1942 skal forelægges Handelsministeriet til Afgørelse, at ville indsende Sagen hertil uden ufor-nødent Ophold. I Tilfælde, hvor den Person, der anholder om Køretilladelse for et Motorkøretøj, efter de for Politiet foreliggende Oplysninger har erhvervet det paagældende Motorkøretøj i Strid med Bestemmelserne i Handelsministeriets Bekendtgørelse af 9. Juni 1941 om midlertidigt Forbud mod Salg og Udlevering af Motorkøretøjer, eller hvor der uden fornøden Tilladelse er paamonteret Generatoranlæg paa det paagældende Motorkøretøj, saaledes at der foreligger Overtrædelse af Bestemmelserne i Handelsministeriets Bekendtgørelse af 6. Juni 1942 om Tillæg til Bekendtgørelse Nr. 384 af 7. November 1939 om Rationering af Benzin m. v., vil Politiet dog uden at Sagen forelægges for Handelsministeriet straks kunne meddele Afslag paa den foreliggende Ansøgning.

Samtidig skal man henlede Opmærksomheden paa, at den for Politiet i Handelsministeriets fornævnte Cirkulæreskrivelse af 14. Marts 1942, Stk. 4, indeholdte Hjemmel til i ganske særlige Tilfælde for et Tidsrum af 4 Uger at udlevere Nummerplader til et Motorkøretøj, der er lejet af den tyske Værnemagt, forudsætter, at Ejeren af det paagældende Motorkøretøj, saafremt Vognen ønskes anvendt i et længere Tidsrum, indsender et Andragende til Handelsministeriet om Udlevering af Mærkat til Motorkøretøjet, og at Forlængelse af den midlertidige Indregistrering derfor kun kan finde Sted, saafremt et saadant Andragende er indgivet, uden at Sagens Behandling er til-endebragt.

I denne Forbindelse skal man paa given Foranledning meddele, at Udlevering af Nummerplader til et Motorkøretøj i Medfør af den særlige i nævnte Cirkulæres 4. Stk. indeholdte Hjemmel kun kan finde Sted, naar Begæring herom fremsættes af den for Motorkøretøjet indregistrerede Ejer eller paa dennes Vegne, medens en Begæring fra en Person, som angiver at have erhvervet det paagældende Motorkøretøj, men som ikke kan dokumentere at have opnaaet Tilladelse til Købet af Direktoratet for Vareforsyning, ikke vil kunne tages til Følge.

I det hele bør der ved Behandlingen af de heromhandlede Sager paases, at der ikke foreligger Overtrædelser af Bestemmelserne i Handelsministeriets Bekendtgørelse af 9. Juni 1941 om midlertidigt Forbud mod Salg og Udlevering af Motorkøretøjer, og at der ikke i Strid med Bestemmelserne i Handelsministeriets Bekendtgørelse af 6. Juni 1942 om Tillæg til Bekendtgørelse Nr. 384 af 7. November 1939 om Rationering af Benzin m. v. paamonteres Generatoranlæg paa Motorkøretøjer, der ønskes anvendt til Kørsel for den tyske Værnemagt.

Man skal endvidere anmode Politiet om i Tilfælde, hvor der foreligger Ansøgning om, at et Motorkøretøj, der anvendes til Kørsel for den tyske Værnemagt eller andre tyske Myndigheder, i enkelte Tilfælde maa foretage Kørsler udover det af Benzinnævnet for vedkommende Motorkøretøj fastsatte Kørselsomraade, at ville søge telefonisk Forbindelse med Benzinnævnet (Tlf. Central 1988) med Henblik paa Spørgsmaalet, om en Dispensation i det enkelte Tilfælde vil kunne meddeles. I ganske særlige

Undtagelsestilfælde, hvor der foreligger en af et af den tyske Værnemagts Kontorer (Dienststelle) udfærdiget Attest om, at det er af afgørende Betydning, at den paa-gældende Kørsel paabegyndes saa hurtigt, at det ikke vil være muligt, forinden Kørslen skal finde Sted, at opnaa Forbindelse med Benzinnævnet, kan Politiet dog meddele den paagældende Tilladelse. 1944.

Paa givne Foranledning skal man sluttelig anmode Politiet om i Tilfælde, hvor et Motorkøretøj, der kører for den tyske Værnemagt med danske Nummerplader, ikke — eller ikke længere — er berettiget til at udføre saadan Kørsel, og hvor Nummerpladerne derfor skal tilbageleveres Politiet, at gøre Indberetning hertil, saafremt de paagældende Nummerplader af vedkommende Vognenejer ikke godvillig tilbageleveres. Indberetningen bør indeholde Angivelse af Navn og Adresse paa Ejeren af det paa-gældende Motorkøretøj, Motorkøretøjets Art og Nr. samt saavidt muligt Oplysning om for hvilken Afdeling af den tyske Værnemagt Kørsel har fundet Sted.

Indenrigsministeriets Bestemmelse om Forretningsgangen i Sager vedrørende Erstatning for Træ paa Roden beslaglagt af den tyske Værnemagt. 10.-6.

1. Værnemagten fremskaffer Beslaglæggelsesordre fra „Rüstungsstab“ i København, som med Genpart sendes Stiftamtmand Herschends Kontor i Silkeborg.
2. Den lokale Afdeling af Værnemagten udsteder ved Træets Modtagelse i Skov eller Plantage Kvittering paa Antal Stammer med Angivelse af omtrentlig Dimension (Diameter i Brysthøjde eller paa Midte samt Længde og Oplysning om, hvorvidt det er afkortet eller uafkortet Træ) eller godkender Ejerenes Opmaaling.
3. Den af den lokale Afdeling af Værnemagten udstedte Kvittering indsendes for de private Skove af Skovejeren til Statens Tilsynsførende med de private Skove i det paagældende Amt tilligemed 2 Eksemplarer af
  - a) en specificeret Fortegnelse, underskrevet paa Tro og Love, over den stedfundne Opmaaling med Angivelse af, hvem der har foretaget den, og
  - b) Opgørelse af den Skovejeren tilkommende Betaling.
4. Kan Statens Tilsynsførende godkende Opgørelsen, og overstiger dennes Beløb i Forbindelse med evt. tidligere Erstatninger ikke 5000 Kr., giver han „Rüstungsstab“ Meddelelse om Betalingens Størrelse, idet han samtidig anmoder „Rüstungsstab“ om at tilstille Skovejeren Beløbet i Check paa Nationalbanken.
I alle andre Tilfælde indstiller han Sagen til Afgørelse af Udvalget for ekstraordinære Industriarbejder m. v. Adr. Kontoret for Ejendomssager, Østergade 4.
5. Samtidig med at Statens Tilsynsførende giver „Rüstungsstab“ den i Punkt 4, 1. Stk. nævnte Meddelelse, sender den Tilsynsførende Skovejeren en kort Meddelelse om Godkendelse af den indsendte Opgørelse.
Denne Meddelelse indsendes af Skovejeren til Nationalbanken sammen med den fra „Rüstungsstab“ modtagne Check, hvorefter Beløbet udbetales.
6. For Statsskovbrugets og Sorø Akademis Skovvæsens Vedkommende gælder tilsvarende, dog saaledes, at Godtgørelsen skal godkendes af henholdsvis Direktoratet for Statsskovbruget eller Overinspektionen. For Klitvæsenets Vedkommende udøves tilsvarende Funktioner af Klitinspektøren.
7. Ovenstaaende Regler vedrører ikke Spørgsmaal om Skader udover Tabet af Træværdien.

Indenrigsministeriets Skrivelse til Udenrigsministeriet om „Zeitfreiwillige“s Fritagelse for C.B.-Tjeneste. 24.-6.

I Skrivelse af 23. Maj 1944 (P. J. I. J. Nr. 84. F. 26. b) har Udenrigsministeriet udbedt sig en Udtalelse i Anledning af et fra den tyske Folkegruppens Kontor under Statsministeriet modtaget Andragende om, at de af Folkegruppens Medlemmer, der forretter Tjeneste som „Zeitfreiwillige“ i den tyske Værnemagt, maa blive fritaget for Civilbeskyttelsestjeneste.

I denne Anledning skal man efter Brevveksling med Statens civile Luftværn med-

1944. dele, at Indenrigsministeriet under Dags Dato har anmodet Luftværnet om at fritage de paagældende for den nævnte Tjeneste.

26.-7. Trafikministeriets Skrivelse til Driftsbestyrerne ved samtlige Privatbaner om Værnemagtstransporters Fortrinsret.

Ved under Henvisning til Skrivelse herfra af 8. Februar d. A. at meddele, at de tyske Myndigheder paa ny har henvendt sig i Udenrigsministeriet angaaende Behandling af de tyske Værnemagtstransporter, skal man paa dettes Foranledning anmode Hr. Driftsbestyreren om gennem et Cirkulære at instruere Stationer m. v. saaledes:

Paa Foranledning fra tysk Side indskærpes herved den hidtil fulgte Praksis, hvorefter Transporter af Personer, Rejsegods og Gods, der foranlediges af den tyske Transportkommandantur, og som vedrører den tyske Værnemagt, har Fortrinsret fremfor danske Transporter inden for tilsvarende Befordringsgruppe.

23.-8. Udenrigsministeriets Skrivelse til Assurandør Societetet, Fællesrepræsentationen for dansk Haandværk og Industri, Grosserer-Societetets Komité og Industriraadet om Forsikring af Industriarbejder m. v.

Udenrigsministeriet meddeler, at der mellem Udenrigsministeriet og vedkommende tyske Myndigheder er truffet Aftale om følgende:

Regler vedrørende Forsikring i Forbindelse med ekstraordinære Industriarbejder, Reparationsarbejder, m. v. for tysk Regning.

1. Ved alle ekstraordinære Industriarbejder samt Reparationsarbejder, herunder Skibsreparationer, der for tysk Regning udføres paa Virksomheder i Danmark, holder Ordretageren den til enhver Tid paaløbne Arbejdsværdi (beregnet i Henhold til det for disse Leverancer og Reparationer tilladte Kalkulationsgrundlag) brand- og dermed krigsforsikret. Paa samme Maade forsikrer Ordremodtageren alle til Ordrens Udførelse af egne Beholdninger anvendte eller for egen Regning indkøbte Materialer uanset om han har erhvervet disse paa Grundlag af særlig Anvisning eller om han leverer Materialerne forud og først senere kan skaffe sig Kompensation paa Grundlag af Anvisning.

Saadan Forsikring kan enten tegnes særskilt for hver Leverance eller dækkes ved Virksomhedens generelle Forsikring af Værdier for fremmed Regning.

2. Nedennævnte Genstande kan ikke holdes brandforsikret eller transportforsikret hos Forsikringsselskaber i Danmark:

- a) Materialer, Halvfabrikata og færdige Dele, der in natura sendes til Virksomheder i Danmark for at indgaa i ekstraordinære Industriarbejder, Reparationer o.l.
- b) Skibe, Automobiles, Maskiner og andre Genstande, der undergaar Reparation i Virksomheder i Danmark,
- c) den færdige Leverance eller ikke benyttede Materialer og Halvfabrikata under Forsendelse fra Ordretageren til Bestemmelsesstedet.

3. Forsikringsskadeserstatninger til tyske Ordregivere hidrørende fra de under 1 nævnte Forsikringer skal under Medvirken af den danske Betalingskontrol for Industriarbejder for tysk Regning m. v. indgaa i Afregningsforholdet mellem Ordregiver og Ordretager for den paagældende Leverance eller Reparation, saaledes at Beløb kun kan anvendes paa følgende Maader:

- a) til Betaling af allerede udført, men ødelagt Arbejde eller
- b) til Arbejdets Udførelse paany eller
- c) til Overførsel over dansk-tysk Clearing til Ordregiveren.

4. De for det saakaldte „Hansa“-Skibsbygningsprogram fastsatte Forsikringsregler berøres ikke af nærværende Aftale.

Disse Regler træder i Kraft den 1. September 1944.

(Udenrigsmin.)

24.-8. Indenrigsministeriets Cirkulæreskrivelse til samtlige fælleskommunale Udvalg, Byraad og Sogneraad i Luftbeskyttelsesomraaderne vedrørende nogle fra tysk Side over for Luftværnet fremsatte Krav om Ophævelse af CB-Politiet m. v.

Justitsministeriets Cirkulæreskrivelse i Anledning af Aarsdagen for den 29. Aug. 1943. 1944.

I Anledning af den kommende Aarsdag for Begivenhederne den 29. August 1943 verserer der forskellige Rygter om, at der planlægges Strejker eller andre Demonstrationer paa denne Dag. Efter de for Justitsministeriet foreliggende Oplysninger maa det antages, at disse Rygter ikke har noget paa sig, og at organiseret Strejke eller lignende Demonstrationer ikke er planlagt; udsendte Opraab, underskrevet „Danmarks Frihedsraad“, med Opfordring til Strejke maa anses som et Falsum. Det maa antages, at den altovervejende Del af Befolkningen ønsker, at Aarsdagen skal forløbe roligt og værdigt, saaledes at man mindes de den 29. August 1943 faldne, f. Eks. ved Udsmykning af Gravene (uden Forsamlinger eller Demonstrationer ved disse) eller paa anden fredelig og værdig Maade, ligesom det maa paaregnes, at den udsendte Opfordring til 2 Minutters Stilhed Kl. 12 vil blive fulgt i stor Udstrækning, medens Strejker og Demonstrationer, der kan give Anledning til Uroligheder, undgaas.

Der kan dog ikke ses bort fra den Mulighed, at professionelle Urostiftere, yderliggaaende Elementer eller Provokatører vil benytte Dagen til at skabe Uro. Saadanne spredte Uroligheder kan, hvis de ikke straks bringes til Ophør, have de alvorligste Konsekvenser for den danske Befolkning, i Særdeleshed da det fra tysk Side er meddelt Udenrigsministeriet, at man ikke vil kunne finde sig i Arbejdsnedlæggelse, Uroligheder eller Demonstrationer mod Besættelsesmagten i Anledning af Aarsdagen for den 29. August 1943 og vil skride skarpt ind, hvis saadanne forekommer.

Justitsministeriet skal derfor efter Forhandling med Politiets Ledelse og Repræsentanter for Ordens- og Kriminalpolitiet anmode D'Herrer om at følge nedenstaaende Retningslinier:

Politiet bør fra Døgnets Begyndelse den 29. August være i stærk Beredskab.

Patrouilleringen bør udvides, og Patrouillerne bør instrueres om, naar der er Tegn til Uro, at opfordre Folk til at forholde sig rolige og efterkomme Politiets Anvisninger, idet det maa fremhæves, at det vil kunne faa de alvorligste Følger, hvis Roen ikke bevares, og tysk Militær eller Politi sættes ind. Hjælper disse Opfordringer ikke, eller maa de efter Situationen paa Forhaand anses unyttige, bør Forstærkning straks tilkaldes, og der bør skrides ind mod Urostifterne, om fornødent under Brug af Stavene eller Skydevaaben i Overensstemmelse med de gældende Instrukser.

I Tilfælde af, at tysk Militær eller Politi sættes ind, bør det danske Politi dog i Overensstemmelse med de hidtil fulgte Regler trække sig tilbage fra Stedet.

De centrale tyske Myndigheder vil blive gjort bekendt med disse Retningslinier.

Om eventuelt forekommende Uroligheder bedes Rigspolitichefen omgaaende underrettet.

Indenrigsministeriets Cirkulæreskrivelse til Borgmestre og Sogneraad om Luftværnets Organisation.

7.-10.

Efter at det danske Politi og CB-Organisationerne med Undtagelse af CBU den 19. September 1944 er blevet opløst, kan den i Luftbeskyttelsesomraaderne opbyggede Luftværnsorganisation ikke længere virke paa den i de godkendte Planer forudsatte Maade, idet Overledelsen, der var henlagt til Politiet, saavel som de til Brug for alle Tjenestegrene uddannede CB-Hjælpestyrker er sat ud af Funktion.

I Tilfælde af Luftangreb eller andre Krigshandlinger mod dansk Territorium er de enkelte Grene af den danske Hjælpetjeneste (Brandvæsen, Sanitetsvæsen o. s. v.) saaledes nu, da Overledelsen mangler, henvist til at fungere uden den Kontakt med de øvrige Tjenestegrene, som den tidligere Luftværnsorganisation havde etableret, og som er nødvendig for at sikre den størst mulige Effektivitet af Hjælpetjenesten.

Indenrigsministeriet anser det imidlertid for absolut nødvendigt, at der i videst muligt Omfang genopbygges en effektiv Luftværnsorganisation, og hertil kræves først og fremmest en lokal Overledelse. Ministeriet skal derfor anmode Hr. Sogneraadsformanden om at ville overtage Hvervet som Luftværnschef for ..... Luftbeskyttelsesomraade og i denne Egenskab drage Omsorg for, at der snarest muligt sker en Genoprettelse af Omraadets Luftværnsberedskab.

1944. Til at bistaa Dem i Deres Hverv som Luftværnschef bemyndiger man Dem til som daglig Leder af Omraadets Luftværnsforretninger at antage en af Tjenestegrenscheferne eller en anden egnet Person. Endvidere vil Luftværnskontoret, saafremt et saadant er oprettet i Luftbeskyttelsesomraadet, staa til Deres Disposition, ligesom yderligere fornødent Personale vil kunne antages efter nærmere Aftale med Statens civile Luftværn. Udgifterne til Luftværnschefens Medhjælp og Kontorhold vil i Overensstemmelse med de hidtil gældende Regler blive endeligt afholdt af Staten.

Den hidtidige CB-Organisation som et Politimesteren underlagt samlet Korps er ophævet ved tysk Dekret, men der er fra tysk Side intet til Hinder for, at det hidtidige CB-Mandskab, hvis Forpligtelser over for Luftværnsmyndighederne i Henhold til den danske Lovgivning fortsat bestaar, indkaldes til Tjeneste — herunder ogsaa i et af Statens civile Luftværn nærmere fastsat Omfang til fast Tjeneste — under de enkelte Tjenestegrene, hvor de er uddannet. Under Tjenesten vil de hidtidige Uniformer kunne anvendes efter Fjernelsen af de til Uniformerne hørende CB-Tegn.

Idet Indenrigsministeriet herved meddeler Dem den for Deres Funktion som Luftværnschef fornødne Bemyndigelse, skal man tilføje, at der fra Statens civile Luftværn vil blive tilsendt Dem Vejledning og nærmere Retningslinier vedrørende Genoprettelsen af Luftværnsberedskabet.

18.-10. Undervisningsministeriets Skrivelse til Skoledirektionen for Tønder Amt om Nægtelse af Orlov for Lærere fra tysksprogede Skoler.

Ved hoslagt at tilbagesende de med Direktionens Skrivelse af 19. f. M. (J. Nr. 41/45 — 44) hertil indsendte Andragender, i hvilke flere af de ved de tysksprogede Folkeskoler i Tønder Amt ansatte Lærere andrager om Orlov i nogle Uger for at deltage i et af den tyske Værnemagt iværksat Befæstningsarbejde i Sønderjylland, skal man herved meddele Direktionen til Efterretning og videre Bekendtgørelse, at Ministeriet ikke kan bifalde, at danske Tjenestemænd paa den anførte Maade fritages for deres Embedsgerning for at deltage i det paagældende Arbejde.

7.-11. Bkg. og Cirk. fra Justitsministeriet om Oprettelse af Kredskontorer.

9.-11. Skrivelse fra Indenrigsministeriets Departementschef til Amtmanden i . . . Amt om Sogneraadenes Stilling overfor tyske Indkvarteringskrav, bekendtgjort for de øvrige Amtmænd d. 6.-12.-1944.

I Besvarelse af Deres Brev af 17. Oktober 1944 vedrørende Spørgsmaalet om Sogneraadenes Stilling overfor tyske Indkvarteringskrav skal jeg meddele, at vi her lige saa vel som i Silkeborg principielt holder paa, at danske Myndigheder ikke kan befatte sig med at yde Tyskerne Bistand. Der kan derfor ikke under de nuværende Forhold være Tale om, at de lokale Myndigheder, saaledes som det tidligere var Tilfældet, modtager tyske Meddelelser om, at der skal indkvarteres saa og saa stor en Styrke i Sognet, og derefter udligner denne Indkvarteringsbyrde paa Befolkningen. Det er nærmest dette, jeg har tænkt paa, naar jeg i mit Brev af 14. Oktober 1944 udtaler, at vi ikke agerer positivt i disse Spørgsmaal.

Paa den anden Side ser jeg, at man forskellige Steder her i Landet, herunder ogsaa fra Stiftamtmand Herschends Side, til en vis Grad søger at forhandle sig tilrette med Tyskerne, hvor der er Mulighed for at opnaa et Resultat, hvorved Indkvarteringen søges begrænset til offentlige Bygninger, Forsamlingshuse o. lign., idet enhver Løsning, hvorved man undgår Indkvartering hos de enkelte private Borgere, maa betragtes som fordelagtig. Derimod indlader man sig aldrig paa at bringe private Ejendomme i Forslag. Og endelig følger man naturligvis ogsaa Tyskernes egne Handlinger paa Indkvarteringsomraadet med Opmærksomhed, saaledes at man søger at gribe ind, hvor man har Indtryk af, at disse Handlinger i ganske særlig Grad kommer i Strid med danske Interesser, f. Eks. hvor der er Tale om Bygninger, der anvendes til ganske særligt Formaal, er af historisk Værdi eller lignende, eller hvor den paatænkte Indkvarterings Gennemførelse er egnet til at udelukke en fra dansk Side for en Krisesituation paatænkt Benyttelse, f. Eks. som Reservehospital o. l.

Det er vanskeligt at give nærmere Direktiver i Betragtning af, at de Forhold, der kan opstaa, i Virkeligheden er saa mangeartede, men i det store og hele er vor Medvirken dog nærmest af negativ Karakter, idet vi altsaa saa vidt muligt søger at hindre Indkvartering hos Private og anden Indkvartering, der kommer i Strid med vore egne Interesser. Jeg er klar over, at man under visse Forhold ikke kommer uden om at komme med Forslag i positiv Retning for at undgaa det, som man ønsker undgaaet, men dette er næppe uforeneligt med, at det som det principielle Udgangspunkt fastholdes, at vi ikke medvirker positivt ved tysk Indkvartering.

1944.

Trafikministeriets Skrivelse til de koncessionelle Telefonselskaber om Indførelse af tysk Telefonkontrol.

23.-12.

Ifølge en fra Befehlshaber der Sicherheitspolizei und des S.D. in Dänemark til Udenrigsministeriet afgiven Meddelelse, hvorom man er blevet underrettet gennem Ministeriet for offentlige Arbejder, vil der af de tyske Myndigheder for at hindre Aflytning af den tyske Telefontrafik blive iværksat Kontrol med de danske Telegraf- og Telefoncentraler ved Hjælp af tyske Fagfolk.¹⁾ Foreløbig vil der fra Tyskland ankomme 3 Teknikere, der fra Tid til anden uanmeldt vil aflægge Kontrolbesøg paa Centralerne.

Hvilket herved meddeles med Tilføjende, at der samtidig fra tysk Side er rettet Anmodning om, at der af de koncessionerede Telefonselskaber gives det paagældende Kontrolpersonale, der vil være forsynet med et Pas, hvoraf en Genpart vedlægges, Adgang til alle Anlæg og stilles sagkyndig Ledsagelse til Raadighed, der i paakomende Tilfælde kan give ønskede Oplysninger. Det er i Forbindelse hermed bemærket, at ogsaa Planer m. v. vil blive krævet stillet til den tyske Kontrols Disposition, hvorimod Kontrollen oplyses at ville faa Ordre til ikke i øvrigt at indgribe i Selskabernes Drift.

Cirkulære fra Industriraadet til Virksomheder, der udfører ekstraordinære Industrileverancer for tysk Regning om Hensættelser til Imødegaaelse af Krav om Tilbagebetaling af for meget indvunden Fortjeneste ved Arbejder og Leverancer for tysk Regning.

29.-12.

Efter Henstilling fra Udenrigsministeriets Kommitterede i Industrisager tillader Industriraadet sig herved at gøre de interesserede Virksomheder bekendt med Ordlyden af en fra Kommitterede modtagen Skrivelse vedrørende en særlig Hensættelsesordning, som er etableret af Statens Ligningsdirektorat efter Forhandling med Udenrigsministeriets Kommitterede i Industrisager, og hvis Enkeltheder har været drøftet med Industriraadet:

„Efter Forhandling med Statens Ligningsdirektorat skal man med Henblik paa den forestaaende Regnskabsopgørelse for Aaret 1944 henlede Opmærksomheden paa følgende:

De skattelignende Myndigheder tillader normalt kun Fradrag for Tilbagebetaling

¹⁾ Skrivelsen var af 8.-12.-1944 og lød saaledes:

Nachdem festgestellt worden ist, dass illegale Kreise in grossem Umfange den Fernmeldeverkehr abhören und sich Kräfte der staatslichen und vor allen Dingen der privat staatlich konzessionierten Telefongesellschaften zu illegalen Handlungen zum Schaden der deutschen Belange hergegeben haben, bin ich gezwungen, von dem mir aufgrund der Ziffer 6 des dorthin gerichteten Schreibens der ehemaligen Abwehrstelle Dänemark vom 21.-2.-1944 Br. B. Nr. 330/44 III N g, angenommen durch die Erklärung des Beauftragten des Königlichen Ministeriums am 8.-6.-1944, zugestandenem Rechten Gebrauch zu machen. Ich werde daher die dänischen Fernmeldeanlagen von jetzt ab durch deutsche Fachkräfte überwachen lassen.

Die für die Überwachung eingesetzten Kräfte werden von mir mit einem Ausweis nach beigefügten Muster versehen sein. Der Ausweis trägt auf der Rückseite die Übersetzung des Wortlautes in dänischer Sprache.

Ich bitte Vorkehrungen zu treffen, dass die in Betrach kommenden Stellen des Post- und Telegrafwesens sowie die Organe der staatlich konzessionierten Telefongesellschaften angewiesen werden, den Kontrollpersonen auf Anfordern zu allen Anlagen Zutritt zu gewähren, ihnen erforderlichenfalls sachkundiges Begleitpersonal beizuordnen und auf Befragen Auskunft zu erteilen. Auch sind ihnen auf Anfordern die Leitungs- und Schaltunterlagen zur Einsichtnahme vorzulegen. Die Kontrollkräfte sind angewiesen, im übrigen nicht in den Dienstbetrieb einzugreifen.

1944. af for meget indvunden Fortjeneste i Indkomsten for det Regnskabsaar, i hvilket Kravet om Tilbagebetaling er fremsat og Størrelsen heraf fastsat.

De skattelignende Myndigheder er dog sindet fremtidig at ville godkende en efter Omstændighederne rimelig Hensættelse til Imødegaaelse af den Tilbagebetaling af for meget indvunden Fortjeneste, som til sin Tid vil være at erlægge, efter at den behørigt indsendte Efterkalkulation (eventuelt foreløbig Mellemkalkulation) er godkendt, under Forudsætning af at følgende Betingelser opfyldes:

- 1) at Hensættelsen er sket i Henhold til en foreløbig Opgørelse over den for meget indvundne Fortjeneste,
- 2) at Hensættelsen fremgaar som en særlig Post i Status, og
- 3) at der forelægges Dokumentation for, at et Beløb svarende til Hensættelsen inden Selvangivelsens Indsendelse er indbetalt til Danmarks Nationalbank paa en Spærrekonto (benævnt „Hensættelse vedrørende Avanceregulering for særlige Arbejder“), hvorover der kun kan disponeres med Tilladelse af Udenrigsministeriets Kommitterede i Industrisager, som frigiver Kontoen med nærmere Overførsels-Direktiver, naar de paagældende Efterkalkulationer er endelig opgjort.

Hensættelsen bliver først endelig anerkendt af de skattelignende Myndigheder, naar Tilbagebetalingsbeløbet er blevet fastsat af den Kommitterede.

Hvis Hensættelsen viser sig at have været for stor, vil der af de skattelignende Myndigheder blive foretaget en Regulering af Skatteansættelsen for det paagældende Skatteaar.

Hvis Hensættelsen viser sig at have været for lille, vil de skattelignende Myndigheder herefter kun i særlige Tilfælde tillade en Efterregulering af den foretagne Skatteansættelse.

Samtidig henledes Opmærksomheden paa, at for ekstraordinære Industrileverancer skal Færdigfakturerings-Meddelelse indsendes omgaaende, og Efterkalkulation (eventuelt en foreløbig Efterkalkulation) indsendes senest 2 Maaneder efter, at Leve-rancens Hovedbeløb er færdigfaktureret, jfr. Industriraadets Cirkulære af 15.-4.-1942.“

1945. Skrivelse fra Indenrigsministeriets Departementschef til Amtmanden i . . . . . Amt
13.-1. om danske Myndigheders Optraeden ved tysk Indkvartering, bekendtgjort for de øvrige Amtmænd den 15.-1.-1945.

I Skrivelse af 28. November 1944 (S.I/44¹⁴⁷) har De rejst Spørgsmaal om, hvilke Myndigheder der efter Politiets Opløsning skal yde Bistand ved Gennemførelsen af Indkvartering af tyske Tropper paa Landet, idet De navnlig har henvist til det uheldige og upraktiske i, at denne Indkvartering ifølge § 5, jfr. § 6 i Justitsministeriets Bekendtgørelse af 7. November 1944 om midlertidig Videreførelse af de til Politiet henlagte Forretninger af civil og administrativ Beskaffenhed synes at være henlagt til Amternes Kredskontorer.

Jeg vil i denne Anledning gerne bemærke, at de danske Myndigheder efter 29. August 1943 principielt har taget det Standpunkt, at de ikke kunde give sig af med tysk Indkvartering her i Landet. Man har derfor anset Indenrigsministeriets fortrolige Bestemmelser af 14. Juni 1941 som bortfaldet, idet man dog af praktiske Grunde fortsat har regnet med de deri angivne Sætser for Indkvarteringsgodtgørelse. Ved Politiets Opløsning den 19. September 1944 skete der derfor ingen egentlig Kursændring, men man kan maaske sige, at den Smule Indflydelse, som de danske Myndigheder gennem Politimestrene udøvede paa Tyskernes egne Foranstaltninger, blev yderligere forringet, idet man nu paa Landet maa klare sig saa godt, man kan, derved at Sogneraadsformanden — eventuelt under Amtets Ledelse — tager sig af disse Sager, forsaavidt der overhovedet er Tale om, at man fra dansk Side skal beskæftige sig dermed. Herom vil jeg gerne henvise til min Skrivelse af 9. November 1944 til Amtmand . . . . ., som De jo kender.

Da saa Spørgsmaalet om Oprettelse af Kredskontorer kom frem, havde man oprindelig tænkt sig at henlægge Indkvarteringsmyndigheden paa Landet til Sogneraadsformændene — i Byerne er den jo i Forvejen hos Borgmesteren. Men da man jo ikke saa godt kunde skrive i Bekendtgørelsen, at dette kun gjaldt dansk Indkvartering,

vilde der ved en saadan Bestemmelse nemt kunne blive fremkaldt det Indtryk, at Sogneraadsformændene fremtidig skulde have positive Opgaver med den tyske Indkvartering, og noget saadant kunde der naturligvis ikke være Tale om. Det drejede sig jo alene om at fordele de Politimesteropgaver, som ikke allerede var bortfaldet inden Politiets Opløsning. Spørgsmaalet om dansk Indkvartering havde paa den anden Side ikke saa stor Interesse under de nuværende Forhold, hvor der alene kan blive Tale om Indkvartering af Geodætisk Instituts Personale. Man valgte derfor den Udvej slet ikke at omtale Indkvarteringsforholdene i Bekendtgørelsen af 7. November 1944 og i Stedet for at udsende en særlig Skrivelse af 22. November 1944 til Amtmændene paa Øerne, bortset fra Bornholm, idet Geodætisk Institut kun arbejder indenfor disse Amtmænds Omraader.

Jeg er klar over, at man ved en Gennemgang af Bekendtgørelsen af 7. November 1944 faar det Indtryk, at Indkvarteringsmyndigheden paa Landet er henlagt til Kreds-kontoret, da den ikke er specielt nævnt som værende henlagt til en anden Myndighed. Men da der er truffet en Særordning for Geodætisk Institut, og der for Tiden iøvrigt ikke er Tale om andre Indkvarteringsopgaver, har vi ment at kunne gaa let hen over dette Spørgsmaal, der jo ikke egner sig til nærmere Uddybning i en offentlig Bekendtgørelse.

Jeg forstaar meget vel de Bemærkninger, som De i Skrivelse af 9. December 1944 har knyttet til mit fornævnte Brev til Amtmand . . . . ., men jeg maa dog fremdeles mene, at meget vægtige Hensyn kræver, at de danske Myndigheder *principielt* ikke kan befatte sig med at yde Tyskerne Bistand i disse Sager, samt at de lokale Myndigheders Medvirken derfor ikke bør gaa ud over det i Brevet til Amtmand . . . . . anførte.

Trafikministeriets Skrivelse til de koncessionerede Telefonselskaber om Foranstaltninger vedr. den tyske Telefonkontrol. 3.-2.

Med den i Afskrift hosfølgende Skrivelse af 1. d. M. fra Der Befehlshaber der Sicherheitspolizei und des SD in Dänemark¹⁾ angaaende visse Foranstaltninger, der ønskes truffet i Telefoncentralernes Krydsfelter, har man ikke villet undlade at gøre Selskabet bekendt, idet tilføjes, at en Vægning ved at imødekomme det fremsatte Ønske sandsynligvis vil kunne medføre alvorlige Konsekvenser.

Oste-Eksportudvalgets Meddelelse om Regler for Salg af Ost til den tyske Værnemagt. Marts

Leverancer af Ost til *Afdelinger af den tyske Værnemagt* maa kun foretages af en af Landbrugsministeriet autoriseret Leverandør (Eksportør eller Grossist) eller direkte fra et Mejeri. Der skal af Værnemagten afleveres en Rekvisitionsseddel i 2 Eksemplarer, svarende til en af vedlagte Prøveformularer, med Angivelse af Kvantum, Ostersort og Fedtindhold. Afregningen foregaar gennem Oste-Eksportudvalget, hvortil Leverandøren skal indsende Faktura udregnet paa Grundlag af nedenstaaende Priser og bilagt med det ene Eksemplar af Rekvisitionssedlen. Det andet Eksemplar opbevares hos Leverandøren som Kontrolforanstaltning.

	Mejeriet afregnes med Øre pr. kg	Eksportøren (Gros- sisten) afregnes med Øre pr. kg
Skummetmælksost	130	140
Haard Ost 10 %	155	165
Haard Ost 20 %	180	190

1) Skrivelsen lød saaledes:

Nachdem festgestellt worden ist, dass durch Monteure der K. T. A. S. illegale Verbindungen im Kreuzfeld des Fernsprechamtes in Helsingör zum Zwecke des Abhörens deutscher Wehrmachtsleitungen hergestellt worden sind, bin ich genötigt, die Herstellung von Verzeichnissen für jedes Kreuzfeld der Fernsprechämter aller Gesellschaften zu beanspruchen, aus denen die freien Klemmen übersichtlich zu ersehen sind.

Dieses Verzeichnis wäre am Kreuzfeld auszuhängen, so dass es jederzeit von den von mir entsandten Beamten eingesehen werden kann.

1945. Disse Priser gælder for 4 Uger gammel Ost af prima Handelskvalitet. Ved Levering af lagret Ost godtgøres det sædvanlige Lagringstillæg, og ved Levering af paraffinerede Oste godtgøres det sædvanlige Paraffintillæg. Ved eventuel Forsendelse med Bane bedes Leverandøren foretage Udlæg til Fragten til Bestemmelsesstationen, og ved hele Vognladningsforsendelser bedes Leverandøren foranledige, at en Eftertælling foretages af Afsendelsesstationen. Gebyret herfor samt ovennævnte Fragtudlæg godtgøres af Udvalget mod Indsendelse af originale Kvitteringer. Derimod godtgøres eventuel Emballage samt andre med Forsendelsen forbundne Omkostninger ikke.

Leverancer af Smelteost afregnes i Overensstemmelse med de af Priskontrolraadet den 29. August 1944 fastsatte Priser og Avancer for Ost.

I Henhold til en fra de respektive tyske Myndigheder modtaget Meddelelse maa Leverancer af Ost til den tyske Værnemagts Afdelinger her i Landet i intet Tilfælde omfatte Ost med et højere Fedtindhold i Tørstoffet end gældende for *Type 4 (20 pCt.s Ost)*. I Henhold hertil vil Leverancer af Ost med et højere Fedtindhold ikke kunne forventes afregnet gennem Oste-Eksportudvalget.

Salg af Ost til *tyske Kantiner* er ikke underkastet særlige Bestemmelser udover, at hver enkelt Leverance kun maa omfatte Ost til en Værdi af indtil Kr. 200.00. Afregningen skal ske kontant, og det er Leverandøren forbudt at modtage Betaling i Checks.

Salg af Ost til enkelte Medlemmer af den tyske Værnemagt til disses personlige Behov kan ligeledes ske udenom Oste-Eksportudvalget mod kontant Afregning.

2.-3. Underhaandsskrivelse fra Indenrigsministeriets Departementschef til samtlige Amtmænd om „Schutzbereiche“.

Indenrigsministeriet har i senere Tid fra forskellige Amter modtaget Forespørgsler vedrørende de saakaldte „Schutzbereiche“ her i Landet, og jeg finder det derfor rettest, at der gennem medfølgende, her i Ministeriet udarbejdede Memorandum gives d'Herrer Amtmænd en almindelig Orientering om hele denne Sags Forhistorie og seneste Udvikling.¹⁾

¹⁾ Dette Memorandum lød saaledes:

I Foraaret 1943 blev man i Indenrigsministeriet bekendt med, at man fra tysk Side ønskede at etablere »Schutzbereiche« under Ledelse af »Schutzbereichämtere«. Forhandlinger om Sagen blev fra dansk Side ført ud fra den Forudsætning, at den saakaldte »Revolverlov« af 19. Juli 1943 skulde bringes til Anvendelse ogsaa her. Den 29. August 1943 havde man endnu ikke naaet noget Resultat; men ogsaa efter denne Dag blev der fra tysk Side stadig presset paa, og efter forudgaaende Aftale med Udenrigsministeriet og den daværende Chef for »Festungspionierstab«, Oberst August, der var den drivende Kraft i Sagen, udsendte Indenrigsministeriet den 9. Oktober 1943 en Skrivelse til samtlige Amtmænd og Borgmestre, hvori der gjordes Rede for Ordningen, saaledes som den var paatænkt fra tysk Side. Samtidig blev Oberst August gjort bekendt med Skrivelsen, og der blev ikke fra tysk Side reageret overfor dens Indhold. I November 1943 førtes der en Forhandling med Oberst August om den nærmere Fremgangsmaade, og det var herefter Meningen, at de danske Myndigheder kunde paatage sig at underrette Befolkningen i de enkelte Tilfælde, naar de fornødne Bestemmelser var offentliggjort af de tyske Myndigheder, og idet det iøvrigt forudsattes, at Fastsættelsen af de eventuelle Erstatningsbeløb skulde ske efter danske Regler og ved danske Myndigheder. Sagens Videreførelse fra dansk Side beroede herefter paa, at der fra tysk Side skulde fremkomme et Forslag om den nærmere Gennemførelse af den saaledes ændrede Ordning.

Et saadant tysk Forslag blev imidlertid ikke fremsat, men Tyskerne udsendte derimod den 8. December 1943 til en Række tyske Amter en Meddelelse om, at der var indrettet »Schutzbereich« og anmodede Amterne om at bringe dette Forhold til Befolkningens Kundskab med Underretning om de Retsfølger, som Befolkningen udsatte sig for ved at overtræde de tyske Bestemmelser. Flere Amter svarede »Schutzbereichämter«, at Bekendtgørelse for Befolkningen ifølge Indenrigsministeriets Skrivelse skulde ske ved tysk Foranstaltning, hvorfor Amterne ikke agtede at foretage nogen Bekendtgørelse. Indenrigsministeriet tog heraf Anledning til paany at optage Sagen overfor de tyske Myndigheder, idet man den 21. Januar 1944 meddelte Oberst August, at man fra dansk Side afventede Underretning om, hvorledes Ordningen agtedes iværksat. Samtidig meddeltes det, at de for de danske Myndigheder gældende Retningslinier var indeholdt i Ministeriets Skrivelse af 9. Oktober 1943. Den 2. Februar 1944 besvarede Oberst August Skrivelsen, idet han fremførte forskellige Bemærkninger og anmodede om en fornyet Forhandling.

En saadan Forhandling fandt Sted den 11. Februar 1944 mellem Repræsentanter for Uden- og Indenrigsministerierne samt Stiftsamtmand Herschends Kontor i Silkeborg fra dansk Side og Oberst August, tysk Ministerialrat, Dr. Wendt, Berlin, og Chefen for »Schutzbereichamt Dänemark«, Major Adamek. Ved dette Møde stilledes der en Forordning fra det tyske Riges Befuldægtede i Udsigt, idet man var enig i, at Forordningen af 4. September 1943 fra »Wehrmachtbefehlshaber Dänemark« ikke

Efter det i ovennævnte Memorandum anførte, maa Indenrigsministeriet anse det for udelukket, at der vil kunne opnaas en principiel Ændring af den ensidigt gennemførte tyske Ordning. Man har derfor overvejet, om man ikke under Hensyn til den Stilling, der i de tyske Bestemmelser gives de danske Myndigheder, samt til at Priskontrolspørgsmaalet ordnes i Strid med dansk Lovgivning, burde tage det Standpunkt,

1945.

kunde komme til Anvendelse. Man var endvidere enig om, at Udkast til den paatænkte Forordning burde forevises de danske Myndigheder, inden den blev udstedt. Fra tysk Side anerkendtes det fuldt ud, at Spørgsmaalet om, hvorvidt og i hvilket Omfang der skulde ydes Erstatning, skulde afgøres efter dansk Rets Regler, men det blev fastholdt, at der ogsaa skulde ske en Vurdering fra tysk Side. Hvor de danske og de tyske Vurderingssagkyndige var uenige, skulde Sagen forelægges de danske højere Myndigheder. Ganske vist kunde man i en eventuel tysk Forordning ikke godt udtale, at de danske Myndigheders Afgørelser skulde være forbindende for Værnemagten, men disse Afgørelser vilde sikkert rent faktisk blive respekteret ogsaa af Værnemagten.

Herefter skete der intet yderligere i Sagen, bortset fra at man gentagne Gange erindrede de tyske Myndigheder om Udkast til en saadan Forordning, indtil Dr. Bests Repræsentant i Silkeborg, Landrat, Dr. Casper, den 14. Juli 1944 i en Samtale med Fuldmægtig Lundsteen tilfældig kom til at omtale, at den tyske Forordning om »Schutzbereich« nu var blevet offentliggjort i »Verordnungsblatt des Reichbevollmächtigten«. Det viste sig, at Forordningen var udfærdiget allerede 27. Juni og traadt i Kraft samme Dag.

Udenrigsministeriet henvendte sig derefter den 2. August 1944 officielt til Dr. Best om hele Spørgsmaalet, idet man som de væsentligste Ankepunkter fremdrog, at Forordningen ikke blot var afvigende fra »Revolverlovens« Regler om Priskontrol, men ogsaa gav de danske Amtmænd, Borgmestre og sagskyndige en saadan Stilling indenfor Forordningens System, at de maatte opfattes som staaende i et Underordningsforhold til tyske Myndigheder. Denne Skrivelse blev den 15. August 1944 besvaret af Dr. Best, der om de danske Embedsmænds Stilling til de tyske Myndigheder udtalte, at der ikke ved Forordningen paatænkte paalagte danske Myndigheder nye Pligter, idet Forordningen paa dette Punkt alene maatte forstaaes som et Referat af det faktiske Forhold, hvorefter Henvendelser til danske Borgere i vidt Omfang skete gennem de danske Myndigheder. Med Hensyn til Spørgsmaalet om den danske Priskontrol anførtes det, at det var et udtrykkeligt Krav fra Værnemagtens Side, at Sagerne blev undraget denne Kontrol; men hvis man fra dansk Side havde særlige Betænkeligheder ved Forordningens Bestemmelse herom, foresloges det, at man undlod at offentliggøre denne Passus i Bekendtgørelsen.

Fra Indenrigsministeriets Side kunde der imidlertid ikke medvirkes ved en Ordning, som, hvorledes man end fra tysk Side agtede at udføre den i Praxis, dog hjemlede Muligheden af, at tyske Myndigheder kunde paalægge Amtmænd m. fl. at udføre denne eller hin Opgave, ligesom man allerede af Hensyn til Befolkningen ikke kunde anerkende en Ordning, der kunde kompromittere de danske Myndigheders Stilling. Hertil kom den betydelige økonomiske Interesse, som paa Grund af den danske Statsfinanciering laa i sædvanlig dansk Priskontrol.

Den 15. August 1944 udtalte Landrat, Dr. Casper i Silkeborg bl. a., at der ikke vilde kunne foretages Ændringer i Forordningen. Senere blev der fra tysk Side overfor Udenrigsministeriet mundtlig fremsat Beklagelse over, at Samarbejdet mellem de lokale danske Myndigheder og »Schutzbereichamt« skulde være gaaet i Staa efter et i Fredericia den 25. Juli 1944 afholdt Amtmandsmøde. Herefter blev det fra Udenrigsministeriets Side anført, at dette maatte bero paa en Misforstaaelse, idet der ikke fra de danske Myndigheders Side var sket nogen Ændring i Behandlingen af disse Sager, forsaavidt angik Priskontrollen, idet denne var det eneste Punkt, hvor der hidtil havde været Samarbejde. Imidlertid modtog Indenrigsministeriet fra Stiftamtmand Herschend en Skrivelse af 13. September 1944, hvori det paa Grundlag af en Række konkrete Sager blev paavist, at det ikke alene formelt var berettiget, at man fra dansk Side havde afvist den tyske Forordning, men at dette ogsaa reelt var begrundet i de Vanskeligheder, der maatte forventes at opstaa, og som ogsaa faktisk i vidt Omfang var opstaaet som Følge af Forordningens Formulering. Idet Indenrigsministeriet gjorde Udenrigsministeriet bekendt med Stiftamtmand Herschends Skrivelse, fremhævedes det, at de dokumenterede Eksempler viste, at »Schutzbereichamt« til Trods for det fra tysk Side fremførte ved at følge Forordningens Bestemmelser faktisk behandlede de danske Myndigheder, som om de stod i Tjenesteforhold til »Schutzbereichamt«. Endvidere blev det betonet, at »Schutzbereichamts« Afgørelser i Erstatningspørgsmaal materielt set var lidet betryggende, bl. a. fordi dette Organ savnede Materiale til Belysning af Ejendommens Værdi, hvilket i alle Tilfælde medfører en betydelig Uensartethed ved Erstatningernes Fastsættelse. Man fremhævede ogsaa, at den Begrundelse, der fra tysk Side var fremført til Gunst for at lade Sagerne afgøre af tyske Myndigheder alene, nemlig Hensynet til Hemmeligholdelse af visse militære Anlægs Art og Placering, næppe kunde være afgørende, da de danske Centralmyndigheder som Regel kun fik opgivet Matrikulbetegnelser til Identifikation af Ejendommene, og da der paa den anden Side praktisk talt aldrig var Tale om effektive Afspærringer eller om Foranstaltninger, der iøvrigt hindrede store og ret inkontrollable Persongrupper i at faa Kendskab til, hvad der foregik paa Stedet. Indenrigsministeriets Skrivelse sluttede med at rekapitulere det danske Standpunkt saaledes: Da vore Indvendinger saaledes reelt som formelt havde vist sig at være velbegrundede, og da de danske Myndigheders eventuelle Bistand ved Gennemførelsen af de Dele af Forordningen, der ikke vedrører Erstatningsfastsættelsen, er næsten umuliggjort ved Politiets Opløsning, maatte Indenrigsministeriet anmode om, at det tyske Riges Befuldmægtigede blev underrettet om, at man fortsat ikke kunde anerkende den tyske Schutzbereichamt-Verordning af 27. Juni 1944, at man ikke om Forordningen kunde udfærdige noget til Offentligheden rettet Henvendelse der ikke svarer til de Regler, der vil blive fulgt af de tyske Myndigheder, og at de danske Myndigheder ikke vilde kunne medvirke ved Forordningens Gennemførelse.

Efter at Udenrigsministeriet paa ny havde rettet Henvendelse til det tyske Riges Befuldmægtigede,

1945. at man ikke paa dette Omraade kan samarbejde med de tyske Myndigheder. Gennem Indberetninger fra forskellige Amtmænd har man imidlertid faaet det Indtryk, at det synes muligt ved lokal Forhandling at opnaa en Ordning, der i et vist Omfang tilfredsstiller ogsaa danske Hensyn. Dette Indtryk bunder bl. a. i, at der er sket et Personskifte i „Schutzbereichamt“s Ledelse, og at de nye Kræfter synes at være stærkere stemt for Tanken om dansk Indflydelse paa visse Forhold. Naar man fra central tysk Side ikke ønsker at ændre Bestemmelserne, bunder dette muligvis i Prestigehensyn, men man er herfra dog tilbøjelig til at mene, at det ikke vil volde uovervindelige Vanskeligheder at faa de værste Anstødssten i Bestemmelserne fjernet i Praksis.

Ved Overvejelserne har vi især været opmærksom paa de Vanskeligheder, som Befolkningen udsættes for, naar den paa Grund af de danske Myndigheders afvisende Holdning hindres i at faa Kundskab om de tyske Raadighedsindskrænkninger og hindres i ad Dispensationsvejen at opnaa Lempelser. Dertil kommer, at Passivitet fra dansk Side kan medføre, at Befolkningen enten slet ingen Erstatning faar for de Indgreb, der her er Tale om, eller nærmest tvinges til at handle i Strid med dansk Lovgivning ved at modtage de fra tysk Side ensidigt fastsatte Erstatningsbeløb.

Saafernt Forholdet ved lokale Drøftelser vil vise sig at være dette, at de tyske Myndigheder faktisk retter sig efter de af de danske priskontrollerende Organer (som første Instans: Udvalget angaaende ekstraordinære Industriarbejder m. v. eller i mindre Sager Amterne paa dettes Vegne, som Appellinstans: Vurderingsnævnet) truffne Afgørelser, bør man derfor næppe af principielle Hensyn modsætte sig en saadan Ordning, selv om Erstatningerne formelt fremtræder som fastsat af „Schutzbereichamt“. Derimod er en Ordning, hvorefter „Schutzbereichamt“ i Realiteten selv fastsætter Erstatningerne, ikke acceptabel, selv om „Schutzbereichamt“ mener at være i Stand til at anvende de danske Priskontrolbestemmelser. Herved bemærkes, at det efter Ministeriets Opfattelse ikke er tilstrækkeligt, at „Schutzbereichamt“s Vurderinger foretages i Forstaaelse med de danske sagkyndige eller de danske Vurderingskommissioner, idet disse Organer ikke har nogen Beføjelse til selvstændigt at træffe Afgørelser, men kun har en Indstillingsret henholdsvis overfor Amterne (Sager indtil 2.000 Kr.) eller overfor Udvalget angaaende ekstraordinære Industriarbejder m. v. Den Omstændighed, at „Schutzbereichamt“ maatte blive gjort bekendt med de Regler og Retningslinier, der lægges til Grund for de danske Erstatningsfastsættelser, indeholder efter Indenrigsministeriets Formening ingen betryggende Garanti for, at disse Regler m. v. ogsaa fortolkes og anvendes i Overensstemmelse med den fra dansk Side fulgte Praksis.

Ogsaa i Spørgsmaalet om de danske Myndigheders, specielt Amternes, Medvirken ved „Schutzbereichamt“s Foranstaltninger synes Hensynet til Befolkningen at tale for, at man i nogen Grad bortser fra de principielle Grunde, der kunde medføre, at man fra dansk Side nægtede enhver Medvirken. Gennem mundtlige og skriftlige Henvendelser fra flere Amtmænd har Ministeriet faaet det Indtryk, at det ikke paa Forhaand kan anses for udelukket at opnaa lokale Ordninger, hvorefter egentlige Bekendtgørel-

---

indhentede denne en Erklæring fra »Schutzbereichamt Dänemark Nord«, i hvilken det udtales, at der ikke ved Gennemførelsen af »Schutzbereichamtverordning« af 27. Juni 1944 skulde være sket Ændringer med Hensyn til den praktiske Gennemførelse af Erstatningssager, forsaavidt angaar de danske Amtmænds og de danske sagkyndiges Deltagelse. I de af »Wehrmachtbefehlshaber« udfærdigede Bestemmelser om Forordningens Gennemførelse var man endda gaaet saa vidt som til at foreskrive, at Repræsentanter for de danske Amter og danske sagkyndige ogsaa skulde høre inden Erstatningernes Fastsættelse i saadanne Tilfælde, hvor det ikke var gørligt at lade dem deltage i selve Besigtigelserne. »Schutzbereichamt« fremhæver endvidere, at det altid har lagt de danske Prisbestemmelser til Grund for Erstatningerne, forsaavidt disse Bestemmelser af de danske Myndigheder er blevet gjort tilgængelige for »Schutzbereichamt«. Allerede i Efteraaret 1943 har »Schutzbereichamt« været virksom for fra officiel dansk Side at faa Oplysning om Priserne paa Landbrugets Produkter og Produktionsmidler, men Bestræbelserne i saa Henseende var strandede paa dansk Modstand.

Under Henviisning til denne Erklæring fra »Schutzbereichamt«, der iøvrigt kommer nærmere ind paa forskellige af de herfra fremdragne, konkrete Tilfælde, udtaler den Rigsbefuldægtigede derefter, at en Ændring af »Schutzbereich-Bestemmelserne af 7. Juni 1944 ikke er mulig, men at man indenfor disse Bestemmelser Rammer fra tysk Side vil gøre alt, hvad der kan sikre et gnidningsløst Samarbejde med de danske Myndigheder til Fordel for den danske Befolkning. Skrivelsen slutter med en Udtalelse om, at man gerne ser, at Samarbejdet, der har til Formaal saa vidt muligt at formidske de nødvendige Foranstaltningers Følger for den enkelte danske Borger, ogsaa fremmes fra dansk Side.

ser o. l., rettet til Almenheden, foretages af „Schutzbereichamt“ selv og i eget Navn, 1945. saaledes at Befolkningen henvises til hos Kommunalbestyrelsen at indhente nærmere Oplysninger. I disse Tilfælde, hvor Amterne saaledes ikke udadtil formelt skal agere efter „Schutzbereichamt“s Ordre, synes der ikke at være noget til Hinder for, at Amterne paa deres Side underretter de paagældende Kommunalbestyrelser eller disses Formænd om det nærmere Indhold af de fra tysk Side paabudte Begrænsninger i Raadigheden over fast Ejendom. Befolkningen vil da fra tysk Side være gjort opmærksom paa, at der gælder visse Begrænsninger, og det synes ikke unaturligt, at den saa hos de danske Myndigheder faar nærmere Oplysning om, hvilke Ejendomme, Begrænsningerne omfatter, og hvad disse Begrænsninger gaar ud paa. Ogsaa med Hensyn til Ekspeditionen af Dispensationsandragender fra Befolkningen til „Schutzbereichamt“ og af dettes Afgørelser til Andragere synes Hensynet til Befolkningen at tale for Imødekommenhed. Befolkningen er jo gennem Aarene blevet vant til at paakalde de danske Myndigheders Bistand overfor Besættelsesmagten, og det synes derfor ikke urimeligt, at de danske Myndigheder ogsaa her yder Hjælp og agerer som Mellemand. Derimod er det klart, at Amternes Hjælp maa indskrænke sig til de Tilfælde, hvor den ydes i Befolkningens Interesse, og ikke kan gaa ud paa at bistaa „Schutzbereichamt“.

Indenrigsministeriet har ved sine Overvejelser af hele det her omhandlede Spørgsmaal ønsket at hævde de danske Myndigheders Uafhængighed af de tyske Organer og har ogsaa haft Opmærksomheden henvendt paa det uheldige i, at Befolkningen skulde faa det urigtige Indtryk, at danske Myndigheder handlede efter tyske Direktiver. Endvidere har man af Hensyn til den meget store økonomiske Interesse i Kontrollen med de fra tysk Side ydede, men med danske Midler financerede Erstatningsbeløb forsøgt at holde Erstatningerne fra „Schutzbereichamt“ indenfor de Kontrolforanstaltninger, der med Hjemmel i dansk Lovgivning er foreskrevet som bindende for Befolkningen. Disse Forsøg har som anført ikke givet det herfra ønskede Resultat. Da man paa den anden Side af Hensyn til Befolkningen ikke anser det for opportunt at stille Sagen paa Spidsen, vil man formene, at en Ordning, hvorved det danske Priskontrolapparat rent faktisk indskydes, selv om det formelt ikke anerkendes fra tysk Side, og hvorved de danske Myndigheder rent faktisk yder Befolkningen Bistand vil være egnet til at tjene som et praktiskabelt Kompromis mellem de foreliggende modsatte Standpunkter.

Ministeriet vil herefter mene, at en Ordning som den omhandlede bør søges efterlevet i de for Amtet forekommende Sager af denne Art.

Finanslovanordning Nr. 166 for Finansaaret fra 1. April 1945 til 31. Marts 1946. 27.-3.

§ 5 Tekstanmærkning Nr. 7: (Enslydende med Finanslovanordning af 26. Marts 1943 § 5 Tekstanmærkning Nr. 8, se ovenfor under denne Dato.)

Indenrigsministeriets Cirkulæreskrivelse til samtlige Amtmænd om Sygebehandling af tyske Flygtninge. 28.-3.

Efter at Spørgsmaalet om Indlæggelse af tyske Flygtninge paa danske Sygehuse har været drøftet mellem Sundhedsstyrelsen og Lægernes Organisationer, skal Indenrigsministeriet til Underretning for d'Herrer Amtmænd og til videre fornøden Bekendtgørelse for Sygehusbestyrelserne herved meddele følgende:

Eventuelle Patienter blandt de tyske Flygtninge bør afvises fra de danske Sygehuse, medmindre særlige Forhold, navnlig Sygdommens Karakter, maatte gøre det nødvendigt, at de paagældende behandles paa dansk Sygehus. De tyske Myndigheder har erklæret, at Patienter blandt Flygtninge som absolut Hovedregel vil blive henvist til Indlæggelse paa de tyske Lazaretter, og at der saaledes kun ganske undtagelsesvis vil blive Spørgsmaal om Indlæggelse paa dansk Sygehus.

Til Vejledning for Sygehusbestyrelserne med Hensyn til, i hvilke Tilfælde det maa anses for nødvendigt at modtage Patienter blandt Flygtninge, skal fremhæves, at Patienter, der lider af Tyfus, Paratyfus, Dysenteri og Plettyfus, bør modtages paa Sygehuse for at sikre Sygdommens Bekæmpelse eller i hvert Fald muliggøre, at Udbredelse af Smitte hindres. Patienter lidende af Difteri og Scarlatina bør derimod kun

1945. undtagelsesvis modtages, idet de paagældende som Regel uden Fare for Udbredelse af Smitte vil kunne isoleres paa Opholdsstedet i Overensstemmelse med Epidemilovens Regler.

I Tilfælde, hvor øjeblikkelig Lægehjælp er paakrævet for at afværge overhængende Livsfare, bør Patienten modtages til i hvert Fald foreløbig Behandling.

I Tilslutning til foranstaaende skal man udtale, at Ministeriet — saafremt Henvisningen ikke sker fra en dansk Læge — vil anse det for rigtigt, at der som Betingelse for Indlæggelse kræves afgivet en skriftlig Erklæring fra vedkommende henvisende tyske Læge om det paagældende Sygdomstilfældes Art (Diagnosen) og i Tilfælde, hvor øjeblikkelig Lægehjælp er paakrævet, tillige om, at saavel Behandling af Patienten paa Stedet som Transport til nærmeste tyske Lazaret vil medføre overhængende Livsfare for Patienten.

Saafremt saadan Erklæring efter Sygehuslægens Skøn maatte vise sig i væsentlig Grad urigtig, bør der snarest fremsættes Besværing i denne Anledning overfor de tyske Myndigheder, eventuelt gennem Sundhedsstyrelsen eller for Jyllands Vedkommende gennem Stiftamtmand Herschends Kontor i Silkeborg.

- 30.-4. **Bekendtgørelse Nr. 208 om Tillæg til Bekendtgørelse Nr. 337 af 25. Juni 1940 angaaende Ind- og Udførsel af Penge og Værdipapirer m. v.**

I Medfør af Lov Nr. 158 af 29. Marts 1943 om erhvervsøkonomiske Foranstaltninger, Vareforsyning m. v., jfr. Lovanordning Nr. 91 af 9. Marts 1945, fastsættes herved følgende:

§ 1.

Personer, Firmaer eller juridiske Personer, der hører hjemme eller driver Virksomhed her i Landet, maa ikke modtage Betalinger af nogen Art i danske Kroner (Mønt, Pengesedler, Checks eller lign.) fra den tyske Værnemagt her i Landet eller fra denne tilsluttede Organisationer eller fra andre tyske Myndigheder her i Landet, medmindre Betalingen udgør Vederlag for Ydelser, der er hjemlet ved Bekendtgørelse Nr. 639 af 11. December 1940 vedrørende Salg af Varer til den tyske Værnemagt og til dennes enkelte Medlemmer, jfr. Bekendtgørelse Nr. 459 af 31. Oktober 1941, eller Betalingen paa anden Maade har Hjemmel i Bestemmelser eller Tilladelser fra danske Myndigheder.

§ 2.

Overtrædelse af Bestemmelserne i denne Bekendtgørelse straffes efter Reglerne i Lov Nr. 158 af 29. Marts 1943 om erhvervsøkonomiske Foranstaltninger, Vareforsyning m. v., jfr. Lovanordning Nr. 91 af 9. Marts 1945.

§ 3.

Denne Bekendtgørelse træder i Kraft straks.

(*Handelsmin.*)

- 30.-5. **Bekendtgørelse om den i Washington den 9. April 1941 undertegnede Overenskomst mellem Danmark og Amerikas Forenede Stater om Grønlands Forsvar.**

Ved kgl. Resolution af 23. Maj 1945 godkendtes omstaaende under 9. April 1941 i Washington undertegnede Overenskomst om Grønlands Forsvar, til hvilken Overenskomst Rigsdagen under 16. Maj 1945 havde givet sit Samtykke. Forinden Overenskomstens Undertegnelse fandt den ligeledes omstaaende Noteveksling Sted.

Eftersom: OVERENSKOMST OM GRØNLANDS FORSVAR

Et. Efter at fremmede militære Styrker var trængt ind i og havde besat Danmark den 9. April 1940, vedtog de samlede grønlandske Landsraad paa deres Møde ved Godhavn den 3. Maj 1940 paa det grønlandske Folks Vegne en Resolution, højtidelig gentagende deres Troskabsløfte til Kong Christian X af Danmark, og udtalte det Haab, at de Amerikanske Forenede Staters Regering, saalænge Grønland er afskaaret fra Moderlandet, vedvarende vil erindre den udsatte Stilling, hvori det danske Flag i Grønland, den grønlandske og den danske Befolkning i Grønland og den der herskende Retsorden befinder sig;

To. Alle amerikanske Republikers Regeringer har erklæret sig enige i, at de,

europæiske Magter tilhørende, i den vestlige Hemisfære beliggende Omraaders Status er et Spørgsmaal af alvorlig Betydning for de amerikanske Nationer, og at Udviklingen af de militære Begivenheder i Europa og deraf følgende Forandringer vil kunne medføre den alvorlige Fare, at de europæiske territoriale Besiddelser i Amerika forvandles til strategiske Udgangspunkter for Angreb imod det amerikanske Kontinents Nationer; 1945.

Tre. Grønlands Forsvar imod Angreb fra Ikke-amerikanske Magters Side er af afgørende Vigtighed for Bevarelsen af det amerikanske Kontinents Fred og Sikkerhed og er et Anliggende af vital Betydning saavel for Amerikas Forenede Stater som for Kongeriget Danmark;

Fire. Uanset at Danmarks Suverænitet over Grønland er fuldtud anerkendt, forhindrer de nuværende Forhold for Tiden Regeringen i Danmark i at udøve sin Myndighed;

H v o r f o r:

De undertegnede, nemlig Cordell Hull, de Amerikanske Forenede Staters Statssekretær, handlende paa de Amerikanske Forenede Staters Regerings Vegne, og Henrik Kauffmann, Hans Majestæt Kongen af Danmarks overordentlige Gesandt og befuldmægtigede Minister i Washington, handlende paa Hans Majestæt Kongen af Danmarks Vegne i dennes Egenskab af Suveræn over Grønland, og med Indforstaaelse af dennes Myndigheder i Grønland, er blevet enige om følgende:

Artikel I.

De Amerikanske Forenede Staters Regering bekræfter paany, at den anerkender og respekterer Kongeriget Danmarks Suverænitet over Grønland. I Erkendelse af, at der som Følge af den nuværende europæiske Krig er Fare for, at Grønland kan forvandles til et Udgangspunkt for Angreb imod det amerikanske Kontinents Nationer, og under Hensyntagen til de Forpligtelser, som paahviler de Amerikanske Forenede Staters Regering ifølge „The Act of Habana“, underskrevet 30. Juli 1940, paatager de Amerikanske Forenede Staters Regering sig Ansvar for at yde Grønland Bistand til Opretholdelse af dets nuværende Status.

Artikel II.

Der er opnaaet Enighed om, at Amerikas Forenede Staters Regering skal have Ret til at anlægge, opretholde og operere saadanne Landingspladser, Anlæg for Hydroplaner, Radiostationer og meteorologiske Installationer, som maatte være nødvendige for Opnaaelse af de i Artikel I angivne Formaal.

Artikel III.

De i Artikel II indrømmede Rettigheder skal ogsaa omfatte Ret til at forbedre og uddybe Havne og Ankerpladser og Anløb dertil, til at installere Navigations-Hjælpe-midler for Sejls og Luftfart og til at bygge Veje, Kommunikationsanlæg, Befæstninger, Værksteder og Depoter, Boliger for Personel, og i al Almindelighed Ret til at træffe en hvilken som helst Foranstaltning, som er nødvendig til Sikring af en effektiv Drift, Opretholdelse og Beskyttelse af saadanne Forsvarsanlæg, som maatte blive etablerede.

Artikel IV.

De Landingspladser, Anlæg for Hydroplaner, Havne- og andre Forsvarsanlæg, som de Amerikanske Forenede Staters Regering maatte anlægge og operere i Henhold til Artiklerne II og III, vil, for Formaal, der staar i Forbindelse med det fælles Forsvar af den vestlige Hemisfære, blive stillet til Disposition for alle amerikanske Nationers Flyvemaskiner og Skibe.

Artikel V.

Der er opnaaet Enighed om, at de Amerikanske Forenede Staters Regering, for det Tidsrum nærværende Overenskomst maatte være i Kraft, skal have Ret til at leje saadanne Land- og Sø-Omraader, som maatte være nødvendige for Anlæg, Drift og Beskyttelse af de i Artiklerne II og III opregnede Forsvarsanlæg. Ved Valget af de ovennævnte Forsvarsomraaders Beliggenhed skal der tages videst mulige Hensyn,

1945. forenelig med militær Nødvendighed, til Grønlands indfødte Befolknings Velfærd, Sundhed og økonomiske Erhvervsinteresser. Man er imidlertid blevet enige om, at eftersom det tilstræbte Hovedformaal er den snarlige Tilvejebringelse af fyldestgørende Forsvarsanlæg i Grønland, skal Benyttelsen af et hvilket som helst Omraade, som de Amerikanske Forenede Staters Regering maatte anse for nødvendigt til dette Formaal, ikke udsættes, indtil man er blevet enige om Lejemaalets nøjagtige Betingelser. En Beskrivelse af de paagældende Omraaders nøjagtige Afgrænsning og en Erklæring om det Formaal, for hvilket de er nødvendige, skal, saa snart som gør sig, i hvert enkelt Tilfælde meddeles de danske Myndigheder i Grønland, og Forhandlinger om et formelt Lejemaal skal finde Sted inden rimelig Tid derefter.

Artikel VI.

Kongeriget Danmark bevarer Suveræniteten over de i de foregaaende Artikler nævnte Forsvarsomraader. Saalænge denne Overenskomst forbliver i Kraft, skal de Amerikanske Forenede Staters Regering have udelukkende Jurisdiktion over et hvilket som helst saadant Forsvarsomraade i Grønland og over de Amerikanske Forenede Staters militære og civile Personel og deres Familier, saavel som over alle andre Personer indenfor saadanne Omraader, undtagen danske Statsborgere og indfødte Grønlændere, idet det dog er underforstaaet, at de Amerikanske Forenede Staters Regering kan overlevere en hvilket som helst Person, som begaar en Forseelse indenfor et Forsvarsomraade, til de danske Myndigheder i Grønland til Paadømmelse og Afstraffelse, saafremt de Amerikanske Forenede Staters Regering beslutter sig til ikke at udøve Jurisdiktion i det paagældende Tilfælde. De danske Myndigheder i Grønland vil træffe passende Forholdsregler til at sikre Retsforfølgning, og Afstraffelse i Tilfælde af Domfældelse, af alle danske Statsborgere, indfødte Grønlændere og andre Personer, som maatte blive overleveret til dem af de Amerikanske Forenede Staters Myndigheder for Forseelser, begaaet indenfor de nævnte Forsvarsomraader.

Artikel VII.

Der er opnaaet Enighed om, at de Amerikanske Forenede Staters Regering, til udelukkende Anvendelse for de Amerikanske Forenede Staters militære og civile Personel og deres Familier, som opholder sig i Grønland i Forbindelse med de grønlandske Forsvarsanlæg, skal have Ret til at oprette og opretholde Postbesørgelse og Intendantur-Udsalgssteder. Saafremt de danske Myndigheder i Grønland maatte anmode derom, skal der træffes Foranstaltninger til, at ogsaa andre end de forannævnte Personer kan købe nødvendige Forsyninger i de Intendantur-Udsalgssteder, som maatte blive oprettede.

Artikel VIII.

Alt Materiel, Forraad og Udstyr til Anlæg, Benyttelse og Drift af Forsvarsanlægene og til Amerikas Forenede Staters militære og civile Personel og deres Familiers personlige Behov skal tillades indført i Grønland fri for Told, Akcise eller andre Afgifter, og nævnte Personel og deres Familier skal ligeledes være fritaget for enhver Form for Beskatning, Paaligninger og andre Udskrivninger foretaget af de danske Myndigheder i Grønland.

Artikel IX.

De Amerikanske Forenede Staters Regering vil respektere alle legitime Interesser i Grønland, saavel som alle Love, Regulativer og Sædvaner med Hensyn til den indfødte Befolkning og til Administrationen i Grønland. Under Udøvelsen af Rettigheder, hidrørende fra nærværende Overenskomst, vil Amerikas Forenede Staters Regering velvilligt overveje enhver Forestilling, som de danske Myndigheder i Grønland maatte gøre med Hensyn til Grønlands Beboeres Velfærd.

Artikel X.

Nærværende Overenskomst skal forblive i Kraft, indtil der er Enighed om, at de nuværende Farer for det amerikanske Kontinents Fred og Sikkerhed er ophørt. Til den Tid vil Overenskomstens Ændring eller Ophør blive Genstand for Konference mellem de Amerikanske Forenede Staters Regering og Danmarks Regering. Enhver af

Parterne skal have Ret til, efter at passende Konference har fundet Sted, at tilkende- 1945.
give den anden Part sin Hensigt om at bringe Overenskomsten til Ophør, og det er
herved aftalt, at den skal ophøre at være i Kraft ved Udløbet af 12 Maaneder efter,
at den paagældende Tilkendegivelse er blevet modtaget af en af Parterne fra den anden.

Underskrevet i Washington i to Eksemplarer i det engelske og danske Sprog,
saaledes at begge Tekster har samme Gyldighed, den niende Dag af April, Nitten
Hundrede og En og Fyrr.

Noteveksling

mellem Statssekretæren og den danske Gesandt i Washington.

DEPARTEMENT OF STATE WASHINGTON D. C.

7. April 1941.

Sir,

Jeg har den Ære at henvise til de Underhaandssamtaler, som De har haft med
Embedsmænd i Departement of State, hvorunder der blev givet Udtryk for De Fore-
nede Staters Regerings Bekymring i Anledning af den Virkning, som nylig sted-
fundne militære Begivenheder, navnlig berørende Grønland, har paa Opretholdelsen
af Freden og Sikkerheden for De Forenede Stater og det øvrige amerikanske Kontinent.

De Forenede Staters Regerings Interesse i usvækket at opretholde Grønlands
Sikkerhed og Danmarks Suverænitet over denne Ø er Dem ligeledes bekendt. Min Re-
gering har til Stadighed været opmærksom paa det af de forenede grønlandske Lands-
raad paa deres Møde i Godhavn den 3. Maj 1940 udtrykte Ønske om, at Amerikas
Forenede Staters Regering fortsat vilde have Opmærksomheden henvendt paa den
udsatte Stilling, hvori det danske Flag i Grønland og den indfødte grønlandske og
danske Befolkning paa Øen befandt sig.

Min Regering har taget til Efterretning, i hvilken usædvanlig Stilling Grønland
nu befinder sig. Kongeriget Danmark er for Øjeblikket under Besættelse af en frem-
med Hær. De Forenede Staters Regering har fordømt denne Invasion som en Kræn-
kelse af danske Suverænitetsrettigheder og har gentagne Gange udtrykt sin venlig-
sindede Deltagelse og sit inderligste Haab om en fuldstændig og snarlig Befrielse af
Danmark. Skønt De Forenede Staters Regering tilfulde anerkender Kongeriget Dan-
marks Suverænitet over Grønland, er det ulykkeligvis klart, at Regeringen i Danmark
ikke er i Stand til at udøve Suverænitetsret over Grønland, saalænge den nuværende
militære Besættelse varer.

Grønland er indenfor det Omraade, der omfattes af Monroe-Doktrinen og Havana-
Akten, som er Dem bekendt, og dets Forsvar mod Angreb af en ikke-amerikansk Magt
er klart af væsentlig Betydning for Bevarelsen af Fred og Sikkerhed paa det ameri-
kanske Fastland og for denne Regerings traditionelle Politik med Hensyn til den vest-
lige Hemisfære.

Min Regering har som Følge heraf for det hensigtsmæssige Forsvar af Grønland
foreslaaet Forholdsregler, som er forenelige med De Forenede Staters Forpligtelser i
Henhold til den 30. Juli 1940 undertegnede Havana-Akt. Idet den gør dette, er den
besjælet af Følelser af den mest fuldkomne Venligsindethed over for Danmark og
formener, at den ved at tage disse Skridt beskytter den kommende Genoptagelse af
den normale Forbindelse mellem Grønland og Kongeriget Danmark.

Jeg har den Ære at vedlægge et Udkast til den foreslaaede Overenskomst ved-
rørende Grønlands Forsvar, hvilket Udkast jeg formener indeholder de Tanker, som
vi blev enige om i Løbet af vore forskellige Samtaler.

Modtag, Sir, fornyede Forsikringer om min højeste Agtelse.

Cordell Hull.

1945. KGL. DANSK GESANDTSKAB, WASHINGTON, D. C.,

9. April 1941.

Sir,

Jeg har modtaget Deres Note af 7. dennes vedrørende Grønlands Forsvar tillige med et Udkast til en foreslaaet Overenskomst angaaende samme Emne.

Med Tilfredshed har jeg bemærket Deres fornyede Forsikring om, at skønt de nuværende Omstændigheder for Tiden forhindrer Regeringen i Danmark i at udøve sine Rettigheder med Hensyn til Grønland, anerkender Deres Regering tilfulde Kongeriget Danmarks Suverænitet over Øen. Samtidig ønsker jeg at bevidne Dem mine Følelser af Taknemlighed for Deres Regerings venligsindede Deltagelse og dens inderlige Haab om Danmarks fuldstændige og snarlige Befrielse.

Jeg deler Deres Opfattelse, at den foreslaaede Overenskomst, som er kommet i Stand efter en aaben og venligsindet Meningsudveksling, under de særdeles usædvanlige Omstændigheder er det bedste Skridt til at sikre baade Grønlands nuværende Sikkerhed og Øens Fremtid under dansk Suverænitet.

Yderligere er jeg af den Opfattelse, at Overenskomstens Vilkaar i videst muligt Omfang beskytter den indfødte grønlandske Befolkningens Interesser, hvis Velfærd traditionelt har været den danske Grønlandspolitik's fornemste Maal.

Jeg vil derfor godkende og undertegne den foreslaaede Overenskomst, idet jeg handler paa Hans Majestæt Kongen af Danmarks Vegne i Hans Egenskab af Grønlands Statsoverhoved, hvis Myndigheder i Grønland har samtykket heri.

Jeg benytter denne Lejlighed til overfor Dem, Hr. Statssekretær, at forny Forsikringen om min højeste Agtelse.

Henrik Kauffmann.

(Udenrigsmin.)

TILLÆG

1941. Handelsministeriets Bekendtgørelse angaaende Godkendelse af 19.-8. visse Entreprenør- og Byggearbejder.

I Medfør af Bestemmelserne i Lov Nr. 406 af 3. August 1940 om erhvervsøkonomiske Foranstaltninger, Vareforsyning m. v., jfr. Lov Nr. 133 af 29. Marts 1941, fastsættes herved følgende:

§ 1.

Her i Landet hjemmehørende Virksomheder, der ønsker at overtage Udførelsen af Entreprenør- eller Byggearbejder i Udlandet, for hvilke Betaling helt eller delvis skal overføres over dansk-tysk Clearing, skal, forinden Kontrakt afsluttes, indhente Tilladelse hertil fra Udenrigsministeriet.

Tilbud paa Udførelse af saadanne Arbejder skal indeholde Bemærkning om, at de afgives under Forbehold af fornøden Tilladelse.

§ 2.

Ansøgning om Tilladelse, der skal rettes til Udenrigsministeriets Kommitterede i Industrisager, Adr. Vester Boulevard 20, skal indsendes tidligst muligt og senest samtidig med, at Tilbud paa Arbejdet afgives.

Ansøgningen indsendes gennem Dansk Arbejdsgiverforening i to Eksemplarer og skal indeholde Oplysning om:

- a) Ordregiverens Navn og Adresse,
- b) Arbejdets Art og Omfang,
- c) den samlede Entreprisum og om den Del heraf, der ønskes overført over dansk-tysk Clearing,
- d) Tidspunktet for Modtagelsen af Forespørgslen.

De paagældende Ansøgninger behandles af et Udvalg bestaaende af Repræsentanter for Udenrigsministeriet, Ministeriet for Handel, Industri og Søfart, Finansministeriet, Danmarks Nationalbank og Direktoratet for Vareforsyning. 1941.

Samtidig med, at Tilladelse til Udførelse af Arbejdet gives, skal der gives Ansøgeren Meddelelse om, i hvilket Omfang Betalinger i Henhold til Kontrakten vil kunne overføres over dansk-tysk Clearing.

§ 3.

Betalinger for Arbejder som i § 1 nævnt, til hvilke der ikke er givet Tilladelse fra Udenrigsministeriet, kan ikke afregnes over dansk-tysk Clearing.

§ 4.

Overtrædelse af foranstaaende Bestemmelser medfører Straf i Overensstemmelse med Reglerne i Lov Nr. 406 af 3. August 1940 om erhvervsøkonomiske Foranstaltninger, Vareforsyning m. v., jfr. Lov Nr. 133 af 29. Marts 1941.

§ 5.

Denne Bekendtgørelse træder i Kraft straks.

Handelsministeriets Bekendtgørelse om Tillæg til Bekendtgørelse af 19. August 1941 22.-10. angaaende Godkendelse af visse Entreprenør- og Byggearbejder.

I Medfør af Bestemmelserne i Lov Nr. 406 af 3. August 1940 om erhvervsøkonomiske Foranstaltninger, Vareforsyning m. v., jfr. Lov Nr. 133 af 29. Marts 1941, fastsættes herved følgende:

§ 1.

Her i Landet hjemmehørende Virksomheder, der før Handelsministeriets Bekendtgørelse af 19. August 1941 angaaende Godkendelse af visse Entreprenør- og Byggearbejder har overtaget Udførelsen af Entreprenør- eller Byggearbejder i Udlandet, for hvilke Betaling helt eller delvis ønskes overført over dansk-tysk Clearing, skal senest den 1. November d. A. foretage Anmeldelse af de afsluttede Kontrakter til Udenrigsministeriet.

Anmeldelse skal indgives til Udenrigsministeriets Kommitterede i Industrisager, Adresse Vester Boulevard 20, og skal indeholde Oplysning om:

- a) Ordregiverens Navn og Adresse,
- b) Arbejdets Art og Omfang,
- c) den samlede Entreprisensum og om den Del heraf, der ønskes overført over dansk-tysk Clearing.

Snarest muligt efter indgiven Anmeldelse vil der tilgaa vedkommende Virksomhed Meddelelse om, i hvilket Omfang Betalinger i Henhold til de afsluttede Kontrakter vil kunne overføres over dansk-tysk Clearing.

§ 2.

Undladelse af at foretage Anmeldelse indenfor den i Bekendtgørelsens § 1 nævnte Frist medfører, at Betalinger ikke kan afregnes over dansk-tysk Clearing.

§ 3.

Overtrædelse af foranstaaende Bestemmelser medfører Straf i Overensstemmelse med Reglerne i Lov Nr. 406 af 3. August 1940 om erhvervsøkonomiske Foranstaltninger, Vareforsyning m. v., jfr. Lov Nr. 133 af 29. Marts 1941.

§ 4.

Denne Bekendtgørelse træder i Kraft straks.

AFSNIT B
DE SKIFTENDE REGERINGER SAMT
REGERINGSUDTALELSER M. V.

DE SKIFTENDE REGERINGER I TIDEN 9.-4.-1940 TIL 12.-5.-1945
SAMT UDTALELSER ELLER HANDLINGER FRA
KONGENS, REGERINGENS ELLER REGERINGSMEDLEMMERNES
SIDE OG UDTALELSER FRA MINISTERIERNES SIDE
BORTSET FRA AFSNIT A.

I. De skiftende Regeringer i Tiden fra 9.-4.-1940 til 12.-5.-45.

- I. Den 9. April 1940.** 1940.
- 1) Statsminister: TH. STAUNING. 9.-4.
  - 2) Udenrigsminister: P. MUNCH.
  - 3) Forsvarsminister: ALSING ANDERSEN.
  - 4) Finansminister: VILHELM BUHL.
  - 5) Justitsminister: S. UNMACK LARSEN.
  - 6) Indenrigsminister: BERTEL DAHLGAARD.
  - 7) Socialminister: LUDVIG CHRISTENSEN.
  - 8) Handelsminister: JOHS. KJÆRBØL.
  - 9) Minister for offentlige Arbejder: AXEL SØRENSEN.
  - 10) Landbrugsminister: KRISTEN BORDING.
  - 11) Kirkeminister: JOHS. HANSEN.
  - 12) Undervisningsminister: JØRGEN JØRGENSEN.
- II. Efter Regeringsudvidelsen den 10. April 1940.** 10.-4.
- De under I nævnte Fagministre samt følgende 6 Ministre uden Portefeuille, der fra den 11.-4.-1940 er konsultative Ministre m. H. t.
- a) Krigsministeriet, Marineministeriet, Ministeriet for offentlige Arbejder: SØREN BRORSEN.
  - b) Udenrigsministeriet, Indenrigsministeriet: OLUF KRAG.
  - c) Undervisningsministeriet, Landbrugsministeriet: H. HAUCH.
  - d) Justitsministeriet, Finansministeriet: HENNING HASLE.
  - e) Handelsministeriet: J. CHRISTMAS MØLLER.
  - f) Kirkeministeriet, Socialministeriet: V. FIBIGER.
- III. Efter Rekonstruktionen den 8. Juli 1940.** 8.-7.
- 1) Statsminister: TH. STAUNING.
  - 2) Udenrigsminister: ERIK SCAVENIUS.
  - 3) Forsvarsminister: SØREN BRORSEN.
  - 4) Finansminister: VILHELM BUHL.
  - 5) Justitsminister: HARALD PETERSEN.
  - 6) Indenrigsminister: KNUD KRISTENSEN.
  - 7) Arbejds- og Socialminister: JOHS. KJÆRBØL.
  - 8) Handelsminister: J. CHRISTMAS MØLLER.
  - 9) Minister for offentlige Arbejder: GUNNAR LARSEN.
  - 10) Landbrugsminister: KRISTEN BORDING.
  - 11) Kirkeminister: V. FIBIGER.
  - 12) Undervisningsminister: JØRGEN JØRGENSEN.
- IV. Den 2. Oktober 1940.** 2.-10.
- ad 8) HALFDAN HENDRIKSEN træder i J. CHRISTMAS MØLLERS Sted som Handelsminister.
- V. Den 8. Juli 1941.** 1941.
- ad 5) E. THUNE JACOBSEN afløser HARALD PETERSEN som Justitsminister. 8.-7.

1942. VI. Den 4. Maj 1942 (Dagen efter Staunings Død).
4.-5. ad 1) og 4) VILHELM BUHL bliver Statsminister og fortsætter som Finansminister.
- 16.-7. VII. Den 16. Juli 1942.
ad 4) ALSING ANDERSEN afløser VILHELM BUHL som Finansminister.
- 9.-11. VIII. Den 9. November 1942.
- 1) Stats- og Udenrigsminister: ERIK SCAVENIUS.
  - 2) Forsvarsminister: SØREN BRORSEN.
  - 3) Finansminister: K. H. KOFOED.
  - 4) Justitsminister: E. THUNE JACOBSEN.
  - 5) Indenrigsminister: JØRGEN JØRGENSEN.
  - 6) Arbejdsminister: JOHS. KJÆRBØL.
  - 7) Socialminister: LAURITS HANSEN.
  - 8) Handelsminister: HALFDAN HENDRIKSEN.
  - 9) Minister for offentlige Arbejder: GUNNAR LARSEN.
  - 10) Trafikminister: NIELS ELGAARD.
  - 11) Landbrugsminister: KRISTEN BORDING.
  - 12) Kirkeminister: VALD. HOLBØLL.
  - 13) Undervisningsminister: A. C. HØJBERG CHRISTENSEN.
1943. IX. Den 29. August 1943.
29.-8. Ministeriet SCAVENIUS indgiver sin Demissionsbegæring og ophører med at fungere, jfr. Erklæring af 30.-8.-1943 nedenfor.
1945. X. Ministeriet efter Befrielsen (jfr. Statsministeriets Skrivelser af 5.-5., 9.-5. og Maj. 12.-5.-1945).
- 1) Statsminister: VILHELM BUHL.
  - 2) Udenrigsminister: J. CHRISTMAS MØLLER.
  - 3) Forsvarsminister: OLE BJØRN KRAFT.
  - 4) Finansminister: H. C. HANSEN.
  - 5) Justitsminister: N. C. BUSCH-JENSEN.
  - 6) Indenrigsminister: KNUD KRISTENSEN.
  - 7) Arbejds- og Socialminister: H. C. HEDTOFT HANSEN.
  - 8) Minister for Handel, Industri og Søfart: V. FIBIGER.
  - 9) Minister for offentlige Arbejder: CARL PETERSEN.
  - 10) Trafikminister: ALFRED JENSEN.
  - 11) Minister for Landbrug og Fiskeri: ERIK ERIKSEN.
  - 12) Kirkeminister: ARNE SØRENSEN.
  - 13) Undervisningsminister: A. M. HANSEN.
  - 14) Minister for særlige Anliggender: MOGENS FOG.
  - 15) Minister uden Portefeuille: FRODE JAKOBSEN.
  - 16) Minister uden Portefeuille: KRISTEN JUUL CHRISTENSEN.
  - 17) Minister uden Portefeuille: AKSEL LARSEN.
  - 18) Minister uden Portefeuille: H. L. v. KAUFFMANN.

II. Udtalelser eller Handlinger fra Kongens, Regeringens eller Regeringsmedlemmernes Side samt Udtalelser fra Ministeriernes Side bortset fra Afsnit A¹⁾

Regeringens og Kongens Proklamationer.

1940.

TIL DET DANSKE FOLK!

9.-4.

Tyske Tropper har i Nat overskredet den danske Grænse og har gjort Landgang forskellige Steder. Den danske Regering har under Protest besluttet at ordne Landets Forhold under Hensyn til den Besættelse, som har fundet Sted, og i Henhold hertil kundgøres følgende:

De tyske Tropper, der nu befinder sig her i Landet, træder i Forbindelse med den danske Værnemagt, og det er Befolkningens Pligt at afholde sig fra enhver Modstand overfor disse Tropper. Den danske Regering vil forsøge at sikre det danske Folk og vort Land imod de af Krigsforhold følgende Ulykker og opfordrer derfor Befolkningen til rolig og behersket Holdning overfor de Forhold, som nu er opstaaet. Ro og Orden maa præge Landet, og loyal Optræden maa udvises overfor alle, som har en Myndighed at udøve.

København, den 9. April 1940.

CHRISTIAN R.

/Th. Stauning.

Under disse for vort Fædreland saa alvorlige Forhold opfordrer jeg alle i By og paa Land til at vise en fuldtud korrekt og værdig Optræden, da enhver uoverlagt Handling eller Ytring kan have de alvorligste Følger.

Gud bevare Dem alle. Gud bevare Danmark.

Amalienborg, den 9. April 1940.

CHRISTIAN R.

(Cit. *Berl. Morg.* 10.-4.-1940).

Statsministeren (Stauning) paa Fællesmøde i Rigsdagen.

9.-4.

Det var med smertelig Sorg, at Befolkningen i Morges erfarede om de Begivenheder, der var i Udvikling.

Vi regnede med, at den Politik, Danmark har ført, kunde have holdt os uden for alvorlige Forviklinger, men Tryghedsfølelsen blev afbrudt, da der i Nat blev forebragt Udenrigsministeren en Meddelelse om, at den tysk-danske Grænse var overskredet af tyske Tropper, og at Landgang foregik forskellige Steder i Landet. Under Indtrykket af disse alvorlige, uvarslede Begivenheder og af en Viden om, at Bombardementsmaskiner overfløj Landets Hovedstad, maatte Kongen og Medlemmerne af

¹⁾ Samtlige Citater under Afsnit B er i mere eller mindre udførlig Form udsendt gennem Ritzaus Bureau med Undtagelse af de under følgende Datoer optagne Meddelelser:

1940: 3.-4., 13.-4., 3.-5., 21.-7. 3.-8., 6.-9., 7.-9., 20.-11.

1941: 15.-1., 30.-4., 19.-5., 22.-7., 17.-8., 30.-10.

1942: 8.-1., Marts og April, 6.-5., 3.-9., 20.-11., 15.-12.

1943: 7.-2., 4.-8.

1940. Ministeriet i Morges Kl. 5—5½ tage Standpunkt til den foreliggende Tilstand og til Meldingen om, at den tyske Regering besatte Landet med tysk Militær.

Vi valgte at søge Landets Forhold ordnet under denne Besættelse i Tillid til Forsikringen om, at Tyskland ikke har den Hensigt igennem de iværksatte Foranstaltninger at antaste Danmarks territoriale Integritet og politiske Uafhængighed.

Vi valgte denne Vej for at skaane Landet og Folket for en Krigstilstands Følger — men vi maa dybt beklage Tabet af gode danske Sønner i denne Morgens første Timer, og at mange er blevet Invalider.

Der er straks nedlagt Protest over for Tysklands Gesandt i Anledning af den skete Besættelse, og jeg er sikker paa, at den danske Rigsdag staar sammen med Regeringen om de Følelser, denne Begivenhed maa fremkalde.

Den nuværende Regering har Ansvaret for den Afgørelse, der blev truffet i denne Dags Morgen, og vi føler, at vi har handlet ud fra en ærlig Overbevisning om, at vi ved Afgørelsen fritog Land og Folk for en tungere Skæbne.

Det er Regeringens Ønske, at den Besættelse, som er foregaaet, maa blive ledet med Forstaaelse og human Følelse over for en gammel, nordisk Nation, der ærligt har gennemført en upartisk Neutralitetspolitik i Forventning om derved at kunne bevare sit nationale Liv i fredelig Udvikling.

Forholdene er blevet anderledes, end vi haabede; men vi vil fremdeles søge at sikre Land og Folk imod Krigens Ulykker, og vi stoler paa Folkets Medvirken. Jeg henviser til den af Kongen og Ministeriet i Dag udstedte Proklamation til det danske Folk og gentager:

Lad Ro og Orden præge Landet, og lad os vente en forstandig og loyal Holdning af alle Landets Borgere.

Vort fælles Ønske er Fred mellem Folkene, og med dette Ønske slutter jeg ogsaa denne Redegørelse.

.....

(Cit. *Rigsdagstidende*).

- 10.-4. Meddelelse fra Statsministeriet om Kongens Udnævnelse af 6 konsultative Ministre uden Portefølje.

De konsultative Ministre uden Portefølje er nu udnævnt af Kongen. Det er for Venstre fhv. Minister, Folketingsmand Brorsen og fhv. Minister, Folketingsmand Dr. Krag og Landstingsmand Hauch, samt for det konservative Folkeparti, Folketingsmand, Konsul Hasle, Folketingsmand Christmas Møller og Folketingsmand Vilhelm Fibiger.

(Cit. *Berl. Morg.* 11.-4.-1940).

- 10.-4. Kongen modtager Gesandterne fra England, Frankrig og Polen i Afskedsaudiens.

(*Berl. Aften* 10.-4.-1940).

- 11.-4. Forsvarsministeren (Alsing Andersen) udsender officiel Redegørelse angaaende de danske Troppers Holdning og Tab ved Kampene den 9. April.

I Henhold til de af Regeringen udstedte almindelige Direktiver ydede de danske Tropper Modstand mod de tyske Troppers Indmarch Tirsdag Morgen den 9. April omkring Kl. 4,30.

Der udspandt sig derved Kampe i Sønderjylland, ved Søgaard, Aabenraa, Tønder og Haderslev og i Hovedstaden ved Amalienborg Plads. Værløse Flyveplads blev beskudt fra Luften, og en dansk Flyvemaskine skudt ned.

Efter at det ved Konference paa Amalienborg ca. Kl. seks var besluttet, at Modstanden skulde ophøre, udsendtes Ordre til at indstille Kampene, hvorefter disse bragtes til Afslutning, efterhaanden som Ordrene naaede frem.

De danske Troppers Tab ved disse Kampe er foreløbig opgjort til 12 Døde og 29 Saarede. De endelige Tab vil sikkert ikke afvige væsentligt fra denne Opgørelse.

De Paagældendes Familier er underrettet. Navnene paa de Døde vil blive offentliggjort, saa snart de endelige Tab er konstateret.

(Cit. *Pol.* 12.-4.-1940).

Meddelelse fra Statsministeren (Stauning) om Bebrejdelser mod den danske Militærmagt. 1940.
12.-4.

Der er forebragt flere Klager fra danske Militærpersoner — baade Befalingsmænd og Menige — over, at de er blevet generet med Tilraab fra Civilpersoner, idet disse synes at formode, at Militæret har svigtet sin Pligt, da de tyske Tropper rykkede ind i Landet. Der er ikke i den Henseende Grund til Bebrejdelser over for den danske Militærmagt. Den Afgørelse, der blev truffet afdag Tirsdag Morgen, er truffet af Kongen og Medlemmer af Ministeriet. De Tropper, der besatte Landet, blev, efter de gældende Direktiver, mødt med Modstand af de militære Styrker, indtil man under Forhandlingerne paa Amalienborg blev enig om at aflyse Modstanden og at indordne Landets Forhold under Hensyn til den skete Besættelse. (Cit. *Berl. Morg.* 13.-4.-1940).

England besætter Færøerne. 12.-4.

Meddelelse fra Udenrigsministeriet om, at Kongen og Udenrigsministeren over for Islands Gesandt har anerkendt de af Altinget vedrørende Islands Styrelse m. v. truffne Beslutninger. 13.-4.
(*Berl. Aften* 13.-4.-1940).

Amtmanden over Færøerne modtager Bemyndigelse til at handle efter Konduite.¹⁾ 13.-4.

Statsministeren (Stauning) om Befolkningens Pligter. 15.-4.

Den Tilstand, som er tilvejebragt i vort Land ved tyske Troppers Besættelse, har skabt hidtil ukendte Forhold for Befolkningen og Pligter, som nu maa opfyldes. Det er nødvendigt, at hver enkelt Borger bevarer Tavshed angaaende den tyske Værnemagt. Hvis nogen faar Oplysninger eller hører Rygter om dens Dispositioner eller Bevægelser, saa er Tavshed den rigtige Optræden. Hvis der handles anderledes, kan det medføre Fare og Skade baade for den, der taler, og for andre i Landet.

I øvrigt gælder det om dette og om mange andre Forhold, at der verserer talrige Rygter, som oftest savner Bund i Virkeligheden. Alle bør afholde sig fra at bringe Rygter videre.

Tiden nødvendiggør forskellige Paabud, Anordninger og Anvisninger, givne af kompetente Myndigheder. Det maa tilraades enhver at rette sig efter givne Anvisninger. Det letter Forholdene for alle, naar Villighed dertil udvises, og det modsatte kan faa alvorlige Følger.

Det gælder saavel i Handling som i Forstaaelse, at alle Landets Borgere maa indordne sig under de Krav og Vilkaar, der nu foreligger. Overfor de fremmede Tropper, som befinder sig her, bør der udvises korrekt Optræden, lige langt fra Udæskning og dens Modsætning. Rolig og værdig Optræden er, hvad Tiden kræver. Den nærmeste Tid vil kræve Omlægninger i de tilvante Livsforhold, baade i Arbejde, i Forsyning og i Næringsliv. Alt skal tilpasses de stærkt ændrede Vilkaar, og her maa der kunne regnes med hele Befolkningens Forstaaelse og Hjælp.

Regeringen vil stræbe efter at tilrettelægge alt saa godt, som Forholdene tillader det, og stoler til Gengæld paa Borgernes Hjælp og Bistand. Det gælder Landets Vel og Folkets Fremtid. (Cit. *Berl. Morg.* 16.-4.-1940).

Justitsministeren (Unmack Larsen) i Pressens Radioavis i Tilslutning til Statsministerens Udtalelse. 15.-4.

Der er af alle Landets Politimestre udstedt Forbud mod Afholdelse af offentlige Møder samt mod offentlige Optog og Demonstrationer af enhver Art og mod enhver Form for Sammenstimlen.

Disse Forbud vil jeg indtrængende opfordre alle til nøje at rette sig efter, og navnlig vil jeg fremhæve, at Sammenstimlen ubetinget skal undgaas, ikke blot for den enkelte Deltagers Skyld, men ogsaa af Hensyn til Landet som Helhed. Paa Gader og Veje maa Folk bevæge sig roligt og passe deres eget, og nysgerrig Sammenstimlen om

1) Se Hof- og Statskalenderen.

1940. tyske Motorkøretøjer eller om de tyske Tropper maa under alle Omstændigheder absolut undgaas.

Der vil fra Politiets Side blive skredet haardt og øjeblikkeligt ind mod enhver Overtrædelse af disse Forbud. Overfor de tyske Besættelsestropper maa der optrædes høfligt og loyalt, men nysgerrig Paatrængenhed for at stifte Bekendtskab med dem eller faa noget at vide er kun af det onde og kan have ubehagelige Følger.

I disse for vort Land saa alvorlige Tider er det i det hele enhver Borgers Pligt at vise en korrekt og værdig Optræden. Denne Pligt gælder for os alle, saavel Gamle som Unge — selv for Børnene. Alt, hvad der kan virke til at skabe Uro og Gnidninger maa undgaas.

Den letsindige Snakken paa Gader og Veje, i Sporvogne eller lignende om de Rygter, man har hørt, kan give Anledning til Forviklinger og Ubehageligheder, og enhver maa være klar over det Ansvar overfor sig selv og sit Land, som han herved kan paadrage sig. Det samme gælder enhver Art af udæskende Udtalelser og enhver Art af Udspredden af skadelige Rygter.

Jeg advarer stærkt imod at give Oplysninger om, hvad man ser, til ubekendte Personer eller mod under nogen som helst Form at medvirke til Handlinger, der kan skade vort Land. Hele Landets Velfærd kan blive paavirket af, hvad den enkelte siger eller gør.

Forbudet mod Salg og Udsækning af almindelige Ølsorter er nu ophævet. Restaurationer og Tjenere har derfor i disse Tider en ganske særlig Pligt til at passe paa. I den gamle Beværterlov var der et Forbud mod Udsækning for kendelig berusede Personer. I den nye Beværterlov, som nu er gældende, er det forbudt at servere Spiritus for Gæster, som maa antages at være berusede. Dette Forhold vil blive kontrolleret.

Det danske Politi gør i Dag sin Gerning under de vanskeligste Forhold, men enhver Politimand, hvilken Stilling han end beklæder, udfører sit Arbejde med Energi og Beslutsomhed, fordi han ved, at han er i første Linie i det Arbejde, vi nu alle samles om for vort Fædreland, og fordi han ved, at Borgerne fuldt og fast stoler paa ham. Men Politimanden beder saa ogsaa Borgerne om Hjælp og Støtte, saaledes at de Vanskeligheder, der kommer paa Politiets Omraade, derved lettere kan overvindes til Gavn for Borgerne selv.

(Cit. *Berl. Morg.* 16.-4.-1940).

- 17.-4. Meddelelse fra Krigsministeriet og Marineministeriet angaaende Hjemsendelser i Hæren og Flaaden.

De ved Hæren hidtil værende Styrker er nu hjemsendt. Til Tjeneste er forblevet en mindre Styrke til Ordens- og Vagttjeneste m. m. samt de Menige, der skal uddannes til værnepligtige Befalingsmænd.

Uddannelsen paa Underofficersskolerne og paa Officersskolen fortsættes.

For Søværnets Vedkommende finder Hjemsendelser Sted, efterhaanden som Skibsmateriel oplægges.

Indkaldelse af Rekrutter til Uddannelse er bortfaldet indtil videre for begge Værnene.

(Cit. *Berl. Morg.* 18.-4.-1940).

- 3.-5. Det grønlandske Landsraad overtager den danske Regerings Beføjelser og erklærer sin Troskab overfor Kongen.¹⁾

- 10.-5. Dementi af Rygter om Kongen og Statsministeren.

Et af Tidens mange Rygter, som er udspredd i Udlandet, gaar ud paa, at Statsministeren i Danmark den 9. April forelagde Kongen en Mobiliseringsordre til Underskrift. Kongen nægtede at underskrive, idet han henviste til Ønsker om Oprustning, som han skulde have næret gennem 20 Aar. — Nu vilde Kongen ikke have, at danske Mænd skulde udgyde deres Blod. Derefter vilde Statsministeren indgive Demissionsbegæring, men den nægtede Kongen ogsaa at modtage, fordi han vilde fastholde Statsministeren Følgerne af den førte Politik.

¹⁾ Meddelt i Statsminister Staunings Redegørelse i Folketinget den 4.-7.-1940.

Dette Rygte er som adskillige andre ganske grundløst. Fra bedste Kilde oplyses, at der hverken har været Forhandlinger om Mobilisering eller Demission. 1940.

(Cit. Pol. 11.-15.-1940).

Meddelelse fra Ritzau's Bureau om dansk Protest mod den engelske Besættelse af Færøerne.¹⁾ 17.-5.

Efter hvad Ritzau's Bureau erfarer, vil der nu, da der foreligger Bekræftelse paa, at britiske Tropper har besat Færøerne, fra dansk Side blive nedlagt Indsigelse overfor den britiske Regering herimod. (Cit. Pol. 18.-5.-1940).

Statsministeren (Stauning) i Folketinget om politisk Samling. 21.-5.

.....

Det synes at tage Tid, før den danske Befolkning helt forstaaer, i hvilken Situation Land og Folk befinder sig, men det maa vel gaa op for Befolkningen, at foruden Ro og Orden kræves der ogsaa Samarbejde og god Vilje til i Fællesskab at overvinde forhaandenværende Vanskeligheder. — Alle, der ønsker at bevare vort Land og at føre det igennem Ufredstiden, deltager i Samlingen. Skulde nogen ønske at være uden for denne Samling, kan det ikke være danske Interesser, der leder dem.

Vi maa ind i den nødvendige Tilpasning og maa derfor fortsat underkaste os en indsnævret Frihed.

.....

(Cit. Rigsdagstidende).

Statsministeren (Stauning): Kort Udtalelse i Folketinget om danske Arbejdere til Tyskland.²⁾ 23.-5.

(Cit. Rigsdagstidende).

Statsministeren (Stauning) paa De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling om Begivenhederne den 9. April. 28.-5.

— Et Kapitel for sig er den tyske Militærmagts Besættelse af Danmark den 9. April. Dermed er Danmark og det danske Folk kommet med under Krigens Tryk og Vilkaar stærkere end før, og det vil ogsaa blive følt af Arbejderne.

Meddelelse om Besættelsen indløb om Natten til den 9. April. Samtidig gik den tyske Hær over Grænsen, og visse Afdelinger gjorde Landgang forskellige Steder, medens en Sværm af Bombardementsmaskiner fløj over Hovedstaden.

Vi modtog i det tyske Memorandum Løftet om, at Danmarks Uafhængighed og Integritet ikke vilde blive antastet, og vi besluttede at ordne Forholdene i Landet under Besættelsen saa godt, som det er muligt. Jeg vil aldrig fortryde det Standpunkt, jeg tog, thi jeg føler mig sikker paa, at Land og Folk blev skaanet for det, der var værre.

Alle Rygter om Aftale angaaende Besættelsen eller om vor Viden derom paa Forhaand er i Strid med Virkeligheden.

.....

Tiden er ikke til politiske Skænderier, men til Samling af dem, der vil bidrage til Bevarelse af Landets Uafhængighed og Frihed.

.....

Dagens Krav melder sig med ubønhørlig Magt, og Tiden rejser store, alvorfulde Problemer. Meget, som er mindre, maa vige. Det maa være Hovedsagen, at Danmarks Folk bevarer Selvstændigheden og Uafhængigheden og Friheden til at styre Landets Sager. Det kan være trist og ubehageligt at have Modgang, at skulle miste nogle af

1) Ved Telegram af 17. Maj 1940 blev det danske Gesandtskab i Bern instrueret om at anmode det derværende britiske Gesandtskab om at meddele den britiske Regering den danske Regerings Indsigelse imod britiske Troppers Besættelse af Færøerne.

Den 18. Maj 1940 indberettede Gesandtskabet i Bern, at den beordrede Henvendelse til det britiske Gesandtskab var blevet udført. Den 24.s.M. telegraferede Gesandtskabet i Bern, at den derværende britiske Gesandt efter Ordre havde meddelt, at han nægtede at modtage nogen Meddelelse fra det danske Gesandtskab, da den britiske Regering ingen Forbindelse havde med den danske Regering.

2) Se under Afsnit M.

1940. de materielle Goder, man har opnaaet, men der er noget, som er større og vigtigere, og det er det store, det vigtigste, som nu kræver Ofre, Sammenhold, Ro og Orden i Samfundet. (Cit. *Berl. Morg.* 29-5.-1940).

1.-6. **Advarsel fra Justitsministeriet til Befolkningen i Anledning af Meddelelse fra det tyske Gesandtskab.¹⁾**

Selv om der her i Landet hersker fredelige Tilstande, og Livet i det store og hele gaar sin sædvanlige Gang, maa det ikke glemmes, at Tyskland og dermed ogsaa den tyske Værnemagts Styrker her i Landet befinder sig i Krigstilstand. Denne Omstændighed medfører — som det er Tilfældet overalt under Krig — at straffbare Handlinger, der retter sig mod Værnemagten, dens Personal og Materiel maa anses for langt alvorligere, end hvis de var forevode i Fredstid, og saadanne Handlinger kan derfor have de mest skæbnesvangre Følger for Udoveren. Dette gælder ogsaa Handlinger, som i normale Fredstider vilde være af ringe Strafværdighed saasom Beskadigelse af Telefonledninger, der benyttes af Værnemagten, eller Bortfjernelse eller Beskadigelse af Genstande, der hører til Værnemagtens Udrustning, eller Undladelse af at respektere militære Afspærringer, Undskyldninger, som at der er handlet af Kaadhed eller Ubetænksomhed, kan der ikke tillægges Vægt.

Ministeriet skal derfor paa det alvorligste advare Befolkningen mod alle Handlinger af denne Art og naturligvis i endnu højere Grad mod de grove Forulempelser af Værnemagten, Spionage, Sabotage o. l. Saadanne Handlinger rummer en meget alvorlig Risiko for Gerningsmanden selv, og de kan desuden bringe Forstyrrelse i det gode og korrekte Forhold mellem den danske Befolkning og den tyske Værnemagt, som er af indgribende Betydning saavel for Samfundet som Helhed som for de enkelte Borgere. (Cit. *Berl. Morg.* 2.-6.-1940).

5.-6. **Kongen overfor Grundlovsdeputation om de alvorlige Tider.**

For den til mig rettede Henvendelse udtaler jeg min varmeste Tak. Det har glædet mig paa denne Grundlovsdag at se Repræsentanter for Regering og Rigsdag samt fra vore Erhverv og større Sæmmenslutninger forenede i dette fælles Fremmøde, ligesom jeg ogsaa takker for de mange Beviser for Forstaaelse, der fra alle Samfundslag er vist mig i disse tunge Tider.

Tidene er alvorlige som aldrig før og maner til Sammenhold, thi ingen kan sige, hvor længe den nuværende Tilstand varer, men jeg tror, at ved et værdigt Sammenhold vil vi gavne vort Land bedst, saavel indad som udadtil, thi et Sammenhold giver Styrke. Gud signe vort fælles Hjem Danmark. (Cit. *Berl. Morg.* 6.-6.-1940).

5.-6. **Minister Christmas Møller i Radioen ved Statsradiofoniens Grundlovsfest.**

.....
National Uafhængighed er og bliver jo dog den eneste menneskeværdige Tilstand, vi kan tænke os.

Men ogsaa paa Grundlovsdagen bevirker Tidens Tynge og Tidens Krav, at Tankerne samles om de nærmeste Opgaver. Det kan da ikke stærkt nok understreges, at hvad der er sket i Fortiden, og hvor forskellige end Synspunkterne er med Hensyn til denne fjernere og nærmere og ganske nære Fortids Beslutninger og Afgørelser, saa maa al Evne og alt Arbejde koncentreres omkring Opgaverne i Dag, og vi haaber, den Tid snart maa komme, da vi kan gøre vort indbyrdes Regnskab op i Frihed. Men nu har vi alene at holde os til de nærmeste Krav.

Frihed under Ansvar, det er, hvad Grundloven af 1849 og Grundloven af 1915 gav det danske Folk. Tiden har beskaaret Friheden og gjort Ansvaret større. Der synes at være visse Kredse i vort Folk, som ikke fuldtud forstaa dette, og som søger at fremkalde Forhold, som kun kan have ulykkelige Virkninger.

Saa indtrængende, som jeg kan det, siger jeg, at alle maa forstaa, at hvis Landets

1) Se Afenit F.

Borgere ikke frivilligt vil underkaste sig de Retningslinier, som er nødvendige i denne Tid, saa maa Regering og Rigsdag tvinge dem dertil. — Udenom Rigsdag og udenom Landets lovlige Regering skal og maa der ikke handles i Danmark. Orden, Plan og System skal der være, og den, som ikke frivilligt vil bøje sig herfor, maa tvinges dertil.

Det Parti, som jeg er Medlem af, har særligt med Hensyn til Spørgsmaal, som vedrører Landets øjeblikkelige Stilling, staaet Rigsdagens Flertal haardt imod, men dette kan ikke bevirke, at vi ikke i enhver Henseende vil gøre, hvad vi kan, for i Fællesskab at løse den Opgave, som ligger for. Og dertil svarer vort Modkrav til anden Side.

Om Formen for Samarbejde kan der diskuteres, men ikke om, at Samarbejde skal der til, og hver den, som ikke er med, er imod.

.....

(Cit. *Berl. Morg.* 6.-6.-1940).

Kongen modtager i Audiens Chefen for den tyske Marinegruppe Øst, Admiral Carls. 5.-6.
(*R. B.*)

Kongen modtager i Audiens den Øverstkommanderende for de tyske Tropper i Danmark Generallejtant Lüdke og Divisionskommandant, Generallejtant v. Hammerstein. 6.-6.
(*Berl. Morg.* 7.-6.-1940).

Redegørelse fra Udenrigsministeriet om det handelspolitiske Udvalg og dets Virksomhed (herunder om Direktør K. S. Styhr og Ingeniør Klem). 2.-7.
(*Berl. Morg.* 3.-7.-1940).

Statsministeren (Stauning) i Folketinget om Forholdet til Tyskland. 4.-7.

.....

For Danmark har der nu i næsten tre Maaneder raadet ekstraordinære Forhold som Følge af den Besættelse, som Landet blev udsat for den 9. April.

Vi har Grund til, naar Besættelsen var uundgaaelig, at være tilfredse med det Forhold, der bestaar mellem Besættelsesmyndigheder og -tropper paa den ene Side, og danske Myndigheder og dansk Befolkning paa den anden Side. Hertil bidrager den Forstaaelse og Sympati, der bestaar over for vort Naboland Tyskland — og vi har Grund til at haabe, at denne Følelse vil kunne bevares frem igennem Tiderne.

Det danske Folk, som har udviklet sig som selvstændig Nation igennem Aarhundreder, og som ikke før har oplevet en Tilstand som den nuværende, føler sig beroliget ved det Tilsagn, der paa bindende Maade blev givet os den 9. April, Tilsagnet om, at Danmark skal genvinde sin Uafhængighed, og at Landets Integritet ikke skal blive antastet.

Vi stoler paa dette Tilsagn, og dets Opfyldelse vil befæste Tillidsforholdet mellem Tyskland og Danmark og sikre Gennemførelsen af det Samarbejde, som er saa ubetinget naturligt.

Det lille danske Folk har igennem lange Tider indrettet sig paa at bevare Fred og Neutralitet over for andre Nationer, og denne Fredens Aand besjæler stadig Folket, og dette vil derfor ogsaa fremdeles indrette sig paa at øve Fredens Gerning. Det er et naturligt Ønske i Folket, at der maa blive Arbejdsmuligheder og Virksomhed for alle, og til Opnaaelse af dette Maal stoler vi paa det økonomiske Samarbejde med vor Nabonation, som i øvrigt har bestaaet i mange Aar under de skiftende Forhold.

Uanset Begivenhederne den 9. April vil det være en dansk Bestræbelse at fortsætte den Politik i Grænselandet, der ogsaa har vundet Anerkendelse fra tysk Side, som det i øvrigt, saaledes som det stemmer med dansk Følelse og Mentalitet, vil være vort Ønske at udvikle et godt og venskabeligt Forhold til vor Nabonation, til Tyskland og det tyske Folk.

.....

Den Tid, der forestaar, vil sikkert stille vort Folk, som andre Folk, over for betydelige Opgaver, og jeg har ønsket at benytte Lejligheden til at fremhæve dette, fordi man næppe helt har forsonet sig med det, der er under Udvikling.

Naar vi imidlertid anlægger Livet paa Forstaaelse og Samarbejde med Nationerne uden for vort lille Lands Grænser og paa intensivt Arbejde fra alle arbejdsdygtige i

1940. Folket, saa har vi Udsigt til at komme igennem Tiden og forhaabentlig frem til lysere Tider.

Men for det Arbejde, der skal udføres, for den Tilpasning, som er fornøden, vil det være af afgørende Vigtighed, at vi fastholder Forvisningen om, at vi skal vedblive at være en selvstændig, dansk Nation, knyttet sammen ved Baand, der er lagt igennem svundne Aarhundreder. Vi er et højt ensartet nationalt Samfund, som ønsker at leve i Fred med Verden, i Venskab med vore Naboer, men i øvrigt vort selvstændige Liv i Overensstemmelse med vor Tænkemaade og vore nationale Følelser.

(Cit. *Rigsdagstidende*).

- 4.-7. Statsministeren (Stauning) i Folketinget om Island, Færøerne og Grønland.

(*Rigsdagstidende*).

- 8.-7. Ministeriet Stauning rekonstrueres.

- 8.-7. Statsministeren (Stauning) i Pressens Radioavis om det nye Ministeriums Opgaver.

Ministeriet er i Dag rekonstrueret. Det bestaar nu af Medlemmer fra de fire største Partier paa Rigsdagen — det konservative Folkeparti, Det radikale Venstre, Partiet Venstre og Det socialdemokratiske Parti samt af Repræsentanter hidkaldt fra Livet udenfor de politiske Partier.

Det er en Ændring i de tilvante Forhold, et Brud med mange Aars Sædvane, fremkaldt af de ekstraordinære Tilstande, som Krigsforholdene har paaført vort Land.

Vort Land, dets Erhvervsliv og dets Arbejdere er afskaaret fra de sædvanlige Forbindelser med Omverdenen, og en Tillæmpning maa finde Sted, afpasset efter den Tid og de Vilkaar, som nu forefindes.

Siden den 9. April er vort Land besat af en Nabostats Militær, men dette Forhold vil ophøre, naar Krigens Tid er forbi. Der er givet Danmark Tilsagn om igen at opnaa Uafhængighed og sagt os, at Landets Integritet ikke skal antastes. Det nye Ministerium er altsaa fremgaaet af et Samarbejde mellem Partierne og af en Forstaaelse med Hensyn til Supplering ved Folk uden for det politiske Liv.

.....

Dette Ministerium har en betydelig politisk Styrke og raader forhaabentlig ogsaa over fornøden saglig Kraft og over Viljen til at handle, som Tiden kræver det, men det maa ikke glemmes, at der stilles store Krav under særdeles alvorlige og vanskelige Forhold. Jeg er imidlertid overbevist om, at Ministeriet møder med den bedste Vilje, men mange Vanskeligheder skal overvindes, for at man kan komme frem til Maalene.

Det vil fremdeles være paa Fredens og Forstaaelsens Grund, at Arbejdet skal udføres, og det er alles Haab, at vi ogsaa maa finde god Vilje til Samarbejde hos de Nationer, med hvilke Samarbejde er muligt under de herskende ændrede Forhold.

.....

Der vil blive ændret ved Folkets Liv som Følge af det ændrede Billede af Europas Forhold, som maa ventes at foreligge, naar Krigen ender, men det vil være muligt at komme over disse Tidens Krav, naar det danske Folk viser Vilje til at deltage i den fornødne Omstilling. Det kan maaske blive strengt nok, men alle i Samfundet maa yde deres Bistand og Bidrag i Haabet om, at Modgangstider vil blive fulgt af lysere Tider.

For det omdannede Ministerium foreligger baade de nye Tidens Krav og Kravet om at foretage de fornødne Indgreb med den Humanitet, som er en almindelig og anerkendt Regel i det danske Samfund, men dernæst er Opgaven for Ministeriet at føre Danmark igennem disse Ufredstider i loyalt Samarbejde med vor Nabonation og med de Myndigheder, som i Øjeblikket er placeret med fremmede Tropper her i Landet.

Det danske Folk med sin Aarhundreder lange Historie har sine stærke nationale Følelser, som samler sig om Danskhedens Bevarelse, om Frihed og Uafhængighed, men det danske Folk staar ogsaa med Sympati og god Vilje til at opretholde det gode og

venskabelige Forhold til andre Nationer og først og fremmest den tyske Nation, med hvilken Samarbejdet er den naturligste Sag. 1940.

Der er netop forløbet tre Maaneder, siden Danmark for første Gang oplever en fremmed Magts Besættelse. Det danske Folk har i disse Maaneder bekræftet den Forvisning, som næredes, om Loyalitet, Ro og Orden. Saaledes maa der fortsættes; thi kun derved sikres Muligheden for at bevare Retten til Selvstyre. Retten til at leve videre paa Grundlag af dansk Forfatningsskik og Retten til at opretholde det danske Samfund frit og selvstændigt ud i Fremtiden.

Jeg præsenterer herved Landets omdannede Ministerium, og jeg ønsker, at det maa kunne udføre en god dansk Gerning i Samarbejde med alle gode Kræfter i vort Land.

(Cit. *Berl. Morg.* 9.-7.-1940).

Udtalelse fremsat af Udenrigsministeren (Scavenius) og tiltraadt af den samlede Regering.

8.-7.

Ved min Overtagelse af Udenrigsministeriet vil det findes naturligt, at jeg fremsætter nogle Bemærkninger om Danmarks Udenrigspolitik. Jeg vil herved drage en Parallel mellem Forholdene under Verdenskrigen og nu.

Det har været den lille Stats Opgave at føre en Politik, der holdt Landet udenfor de store Staters Kamp. Opgaven maatte nærmere forstaaes saaledes, at Danmark under ingen Omstændigheder maatte komme i Strid med sin store Nabo mod Syd. Denne Politik har fundet Tysklands Forstaaelse og Støtte saavel under Verdenskrigen som under den nuværende Krig — med den Forskel, der følger af de forandrede Muligheder for Krigsførelsen.

Med denne Forskel taget i Betragtning kan man sammenstille Begivenhederne i August 1914 og i April i Aar. I begge Tilfælde var det den tyske Politiks Maal at holde Danmark udenfor Krigsbegivenhederne, idet Landet ved sin Beliggenhed dækker Østersø-Fronten i Forhold til England. Som Følge af de ændrede Vilkaar for Krigsførelsen maatte Opgaven denne Gang væsentlig tilfalde de tyske Land- og Luftstridskræfter, medens den under Verdenskrigen alene løstes af den tyske Flaade. Det maa bemærkes, at denne Omstændighed — de tyske Stridskræfters Tilstedeværelse i Landet selv, hvor friktionsløst den end lykkeligvis udløber — ganske naturligt har gjort Forstaaelsen sværere for det danske Folk. Under Verdenskrigen udelukkede den tyske Flaades Eksistens, at England kunde forsøge at forcere Adgangen til Østersøen og at skaffe Tyskland en 3. Kampfront. Herved bevaredes Danmarks Neutralitet, og dette vil altid blive erindret med Taknemlighed i Danmark.

Under den afsluttede Folkeforbunds-Periode fastholdtes den danske Politiks Linie. Danmark nægtede at deltage i Forbundets mod Tyskland rettede Politik.

Ved de store tyske Sejre, der har slaaet Verden med Forbavselse og Beundring, er en ny Tid oprundet i Europa, der vil medføre en Nyordning i politisk og økonomisk Henseende under Tysklands Førerskab. Det vil være Danmarks Opgave herunder at finde sin Plads i et nødvendigt og gensidigt aktivt Samarbejde med Stortyskland. Det danske Folk stoler paa, at det i den nye europæiske Ordning vil kunne bevare sin Selvstændighed, og det haaber at finde Forstaaelse for sin Egenart og for sin traditionelle fredelige, politiske og sociale Udvikling.

(Cit. *Berl. Morg.* 9.-7.-1940).

Erklæring fra Ministeren for offentlige Arbejder (Gunnar Larsen) om Aarsagen til hans Indtræden i Regeringen.

8.-7.

Naar jeg som Ikke-Politiker har indvilget i at efterkomme Opfordringen til at indtræde i den rekonstruerede Samlingsregering, skyldes det, at jeg alene ud fra nationale Synspunkter har anset det som min Pligt at yde min Medvirken til at gennemføre den Omstilling i Danmarks økonomiske og sociale Liv, som er nødvendig som Følge af de ændrede Vilkaar, hvorunder det danske Folk paa Grund af den nye Tilstand i Europa i Fremtiden vil komme til at arbejde og leve.

(Cit. *Berl. Morg.* 9.-7.-1940).

1940. Udtalelse i Anledning af Meddelelser i den engelske Radio.

12.-7. I Anledning af, at der i den senere Tid i den engelske Radio i Forbindelse med Omtalen af danske indrepolitiske Spørgsmaal, særlig Regeringens Omdannelse, er fremkommet Udtalelser, som bestrider, at den danske Regering har bevaret sin Selvstændighed, har Radioavisen orienteret sig paa kompetent Sted og derved bragt i Erfaring, at den danske Regering, som i Danmarks Interesse ønsker et forstaaelsesfuldt Samarbejde med den tyske Regerings Repræsentanter, har Ledelsen af alle Forhold her i Landet og saaledes har bevaret sin Handlefrihed. Saa vidt Hensynet til de tyske Troppers Sikkerhed under deres Ophold her i Landet kræver det, er der selvsagt blevet truffet Særaftaler med de tyske Myndigheder, men dette er sket paa en Maade, hvorved Danmarks Stilling som selvstændig Stat er blevet respekteret fra tysk Side.

I denne Tid, da Forholdene i Europa er under Omdannelse, er det den danske Regering magtpaaliggende i Overensstemmelse med den Linie, der blev fastlagt i Kongens og Regeringens Proklamation den 9. April d. A., at bestræbe sig af al Evne for at skabe bedst mulige Forhold for Danmark og det danske Folk. Ensidige og urigtige Fremstillinger af Forholdene her i Landet kan kun virke skadeligt for disse Bestræbelser.

(Cit. *Berl. Morg.* 13.-7.-1940).

16.-7. **Gesandtskaberne i Bryssel, Haag og Oslo tilbagekaldes.¹⁾** (R.B.)

18.-7. **Meddelelse fra Udénrigsministeriet om Danmarks Repræsentation ved Folkeforbundet.**

Da Begivenhederne efterhaanden har medført, at Folkeforbundet ikke længer kan anses for at have nogen reel Eksistens, har den danske Regering besluttet at hjemkalde sin Repræsentation ved Forbundet og at ophøre med at yde økonomisk Støtte til dette.

(Cit. *Pol.* 19.-7.-1940).

21.-7. **Ministeren for offentlige Arbejder (Gunnar Larsen) under Besøg paa Valby Maskinfabrik og Jernstøberis Feriehjem „Olsbæk“, bl. a. om Samarbejdet med Tyskland.**

Som Situationen har udviklet sig, er det jo en given Ting, at der nødvendigvis maa ske store Ændringer indenfor vort Samfund, bl. a. af økonomisk Art. At en Omlægning her er nødvendig turde være hævet over enhver Tvivl og erkendes jo ogsaa fra alle Sider.

Det maa jo være klart for alle, hvor vanskelig en Situation de store Industri-Eksportfirmaer er kommet i, dels fordi de for Tiden er afskaaret fra meget store Dele af deres naturlige Markeder, dels fordi de Penge, som de har tilgode ude omkring i Verden, mange Steder nu er blokeret og derfor ikke kan hjemtages i Øjeblikket, rent bortset fra den Risiko, der er ved Kurstab o. s. v. paa disse Fordringer, og endeligt fordi det jo er meget vanskeligt at fremskaffe de nødvendige Raamaterialer til Virksomhedernes Drift.

Det er en given Ting, at under en Krigssituation er det vanskeligt for et krigsførende Land at afse Raamaterialer, navnlig saadanne, som maatte være livsvigtige for Landet selv. Som Følge heraf, og som Følge af, at der er visse Raastoffer, der overhovedet ikke kan fremskaffes, maa vi desværre regne med, at der paa Trods af al god Vilje fra Tysklands Side dog vil opstaa forøget Arbejdsløshed indenfor Industrien i den nærmest kommende Tid.

Jeg har faaet overdraget et overordentligt stort Ansvar, idet det er klart, at der inden for Ministeriet for offentlige Arbejder er Mulighed for at skaffe Beskæftigelse af forskellig Art, herunder ogsaa paa en Række Omraader, hvortil der enten kræves en meget ringe Mængde udenlandske Raamaterialer, eller hvortil Raamaterialerne kan fremskaffes fra Tyskland. Paa dette Punkt er Vanskelighederne imidlertid meget store, da det er begrænset, i hvor vid Udstrækning Staten kan financiere saadanne Arbejder, hvis de skal udføres og financieres paa normal Basis, men her kan vi maaske ogsaa lære noget af Tyskland.

Det er saaledes store og vanskelige Problemer, Regeringen har at gøre med paa

1) Se Afsnit G.

disse Punkter i den øjeblikkelige Situation, og de kan kun løses, hvis der fra alle Sider vises Forstaaelse for Vanskelighederne. 1940.

Hvis vi skal prøve paa at skue lidt ud i Fremtiden, saa er det jo klart, at der gennem det Samarbejde, der nu etableres med Tyskland, vil opstaa store Muligheder og bedre Betingelser for visse Grene af vort økonomiske Liv.

Jeg tænker naturligvis her først og fremmest paa Landbruget, og af den Grund er det sikkert ønskeligt og rigtigt, at vi her arbejder hen imod Planer af den ene eller den anden Art, der har til Hensigt dels at standse Flytningen af Arbejdskraft fra Landet til Byerne og dels at vende Strømmen den anden Vej. Betingelserne for at gennemføre noget saadant skulde være til Stede paa Grund af de bedre økonomiske Kaar, som Landbruget i Fremtiden vil komme til at arbejde under.

Med Hensyn til Fremtidsudsigterne for den danske Industri er det meget vanskeligt at sige noget bestemt i Øjeblikket, og det er muligt, at der her som Følge af det nærmere økonomiske Samarbejde med et saa stærkt udbygget Industriland som Tyskland maa finde visse Omlægninger Sted.

Paa den anden Side er der jo mange Industrier, som allerede i Forvejen har været vant til at arbejde paa store Felter i aaben Konkurrence baade hjemme og ude, og som har vist deres Levedygtighed og Værdi i saa Henseende, og saadanne Industrier skulde sikkert ogsaa inden for den Nyordning, der kommer, have blivende Værdi, og for en Del af dem vil der maaske endog blive større Muligheder, end Tilfældet har været hidtil.

I det hele taget føler jeg mig overbevist om, at der ogsaa, hvad den danske Industri angaar, vil blive taget vidtgaaende Hensyn fra tysk Side, netop fordi man sikkert vil respektere det høje Stade, hvorpaa de danske Industriarbejdere staar, hvilket igen vil sige, at de danske Arbejders Præstationer maa karakteriseres som værende af stor Værdi, baade hvad angaar det kvalitative og kvantitative.

Men under alle Omstændigheder er det givet, at en Omlægning maa finde Sted inden for Erhvervslevet, og det vil sikkert ogsaa blive nødvendigt paa anden Maade at tilpasse vore sociale og politiske Forhold paa en saadan Maade, at det bedst mulige Samarbejde kan etableres med Tyskland ud i Fremtiden.

Hvis vi paa en fornuftig Maade indstiller vort økonomiske og sociale Liv, føler jeg mig overbevist om, at der fra tysk Side vil blive taget alle mulige rimelige Hensyn, saaledes at de nye Forhold, hvorunder vi kommer til at leve og arbejde, kan blive tilfredsstillende ikke alene for os, men ogsaa for de andre Nationer, som vi maatte komme i nærmere Samarbejde med.

Jeg haaber en Gang igen at komme tilbage til mit tidligere Virkefelt, som jeg med Sorg har forladt, og selv om de ydre Forhold da maatte være noget anderledes, føler jeg mig overbevist om, at det gode Forhold fortsat vil bestaa og kunne benyttes som Grundlag for et fortsat godt Samarbejde til Gavn for os alle og til Gavn for vort Land.

Til Slut vil jeg gerne udtale Ønsket om, at vi alle maa staa sammen i den nærmeste Tid, der kommer, nemlig selve Omstillings-Perioden, idet denne sikkert bliver den vanskeligste, saaledes at vi kan se frem til en ny Tid med den størst mulige Arbejdsglæde og Lykke for vort Land.
(Cit. *Berl. Morg.* 22.-7.-1940).

Dementi af Meddelelser i den engelske Radio om tyske Opkøb.

29.-7.

Den engelske Radio har i en Omtale af Forholdene i Danmark hævdet, at de tyske Tropper i Danmark udsuger Landet for Varer. Hertil oplyses fra kompetent Side, at de tyske Besættelsestroppers Forbrug i Danmark principielt og navnlig, for saa vidt angaar alle Varer, som Danmark ikke selv producerer, dækkes ved Tilførsler fra Tyskland.

I den Udstrækning, hvori Besættelsestropperne gør Indkøb i Danmark, sker dette i Forstaaelse med den danske Regering. Ogsaa Betalingen for disse Indkøb foregaar efter Aftale med danske Myndigheder. De tyske Besættelsestropper foretager ikke Rekvisitioner af Varer.

1940. Den engelske Radios Meddelelse er saaledes egnet til at give et vildledende Indtryk af de faktiske Forhold. (Cit. *Berl. Morg.* 30.-7.-1940).

29.-7. Handelsministeren (Christmas Møller) i Pressens Radioavis om Rationering og Priser.

.....
 Under Statsministerens personlige Ledelse arbejder Regeringen med hele Beskæftigelsesproblemet, og fra mange Sider er modtaget Planer og Raad om, hvorledes ny Produktion og ny Beskæftigelse skal sættes i Gang. Det er Regeringens Hensigt at udføre hele dette Arbejde i det snævraste Samarbejde med Erhvervslivet, og skal Vanskelighederne kunne klares, vil der jo ogsaa blive kaldt paa det private Initiativ som ingensinde tidligere.

Jeg har igennem disse Ord og Bemærkninger gerne villet understrege Tidens Alvor og har ikke villet lægge Skjul paa de store Vanskeligheder, der vil komme. Men dette kan ikke føre til, at vi lægger Hænderne i Skødet og giver op. Det er blevet vor Opgave under de vanskeligste og mest ekstraordinære Forhold at bevise, at vi er en Nation, som vil holde sammen, som vil gøre Tidens Gerning, for at Nationens Liv kan opretholdes, og dette kan kun ske ved, at vi alle forstaar først og fremmest de Pligter, vi har, og forstaar, at Vanskelighederne kun er til for at blive løst.

..... (Cit. *R. B.*).

1.-8. Handelsministeren (Christmas Møller) ved Aabningen af Købestævnet i Fredericia om den kommende Genopbygning.

.....
 Lad os være enige om i denne trange og haarde Tid at være med til at bygge vort Land op, klare Tidens Vanskeligheder, komme igennem dens Savn og Lidelser, saaledes at vi har et stærkt Grundlag at bygge videre paa, den Dag vi atter i fuld Frihed kan føre vort Samfund frem ad de Baner, som Folket selv vil det.

..... (Cit. *R. B.*).

3.-8. Udenrigsministeren (Scavenius) i „Berliner Börsenzeitung“ om Danmarks Stilling.

Udenrigsminister Erik Scavenius minder i sit Bidrag om sine Udtalelser, da han tiltraadte som Udenrigsminister. Om disse Udtalelser skriver han:

De er Udtryk for mit Lands Vilje til og Ønske om — inden for de Rammer, som Danmarks økonomiske og kulturelle Muligheder afstikker — at yde det mest positive og loyale Samarbejde i den Nyskabelse af det kontinentale Europa under Tysklands Førerskab, som det sidste Aars Tids politiske Begivenheder og de sidste ti Maaneders militære Udvikling har skabt Grundlaget for.

Der er næppe noget af det europæiske Fastlands Folk, for hvem Opbygningen af det nye Europa rejser relativt større og vanskeligere Opgaver af økonomisk og social Karakter end for det danske Folk. En dybtgaaende Omstilling af hele dets økonomiske Liv, en total Omlacering af dets Markedsmuligheder, baade for Eksport og Import, er den klare Konsekvens af den Opbygning af et kontinentalt europæisk Storrum, som allerede er i fuld Gang, og som forhaabentlig allerede i de nærmeste Aar vil bringes til økonomisk Blomstring. Men en saadan Omlægning af et Erhvervsliv, der gennem Menneskealdre har ligget i et fast Leje — knyttet til bestemte Markeder, som nu forsvinder eller i hvert Fald mister en væsentlig Del af deres Betydning, indrettet med stor teknisk Kunnen og et højt udviklet økonomisk System paa en bestemt Produktion, skabt paa en lang Række Forudsætninger, som nu alle eller næsten alle radikalt ændres — kræver hos den Befolkning, hvor den skal foregaa, en klar og bevidst Vilje til ikke alene at tilpasse sig, men at yde det mest positive og beredvillige Medarbejde. Hos Regeringen og hos Folkets ledende Personligheder kræver det baade Viljen og Evnen til med fast Haand at tage fat paa Problemerne, skære igennem Vanskelighederne, skyde alt det uvæsentlige til Side og give alt det væsentlige, alt det positive og for Fremtidens Udvikling nødvendige Livets og Fremtidens Ret.

I den følgende Del af sin Artikel behandler Udenrigsministeren specielt Nødvendig-

heden af det danske Landbrugs Tilpasning efter det nye Europas Behov og berører ligeledes Erhvervsproblemerne for Industrien. Ministeren skriver, at det vil være Opgaven ved offentlige Arbejder at sikre, at enhver, der kan og vil arbejde, faar Lejlighed dertil. Siden sin Tiltræden har den nye Regering med alle de Midler, der staar til dens Raadighed, forberedt dette Skema. Det vil naturligvis omfatte Bestræbelser for at udnytte alle Landets naturlige Rigdoms- og Forsyningskilder, ikke alene til Dækning af dets virkelige Behov og Tilvejebringelse af Erstatningsvarer for de Forsyninger udefra, som for Tiden udebliver, men ogsaa for at forberede den stærkest muligt udbyggede „Wirtschaftspotential“ med Fremtiden for Øje.

Videre fremme i Artiklen hedder det, at nærmest paa Dagsordenen staar Gennemførelsen af Storbælt og Jernbaneforbindelser, der trafikalt bringer Danmark nærmere til den store Nabo mod Syd og til det svenske Broderfolk. Under Overvejelse er saaledes Rødby—Femern-Rutens Etablering som en virkelig kontinental Hurtigrute og forhaabentlig ogsaa en Øresundsbro med dertil knyttede Vejanlæg, der bringer Danmarks Trafikmuligheder op paa Højde med Tysklands moderne Autostrada-Trafik.

Udenrigsministeren slutter: Som Baggrund for sit Arbejde har den nye danske Regering hele det danske Folks Vilje til at gaa ind i et frugtbart og positivt Medarbejderskab indenfor det kontinentalt-europæiske Storrum. Et saadant beredvilligt Medarbejderskab vil være, og derom findes der ikke to Meninger i dette Land, anvist Danmark ved de senere Aars verdenspolitiske og verdensomvæltende Begivenheder. Det er Forudsætningen for det danske Folks egne Fremtidsmuligheder, men tillige er de europæiske Folks Beredvillighed til at gaa ind i dette Samarbejde Forudsætningen for det nye og lykkeligere Europa, som er alle europæiske Folks Drøm.

(Cit. *Berl. Morg.* 3.-8.-1940).

Dansk Regeringsdelegation til Berlin.

5.-8.

Ritzau's Bureau erfarer i Udenrigsministeriet, at en dansk Regeringsdelegation i Dag vil afrejse til Berlin for med den tyske Regering at drøfte Erhvervspørgsmaal.

(Cit. *Berl. Morg.* 5.-8.-1940).

Justitsministeren (Harald Petersen) om Forholdet til de tyske Soldater. Udtalelse fremsat i Anledning af Københavns Byrets Dom af s. D.¹⁾

14.-8.

Det er i allerhøjeste Grad beklageligt, at disse unge Mennesker ikke har forstaaet, at de tyske Soldater under deres Ophold i Danmark skal kunne færdes aldeles roligt og uantastet blandt den danske Befolkning, og at Affærer af denne Art i høj Grad er egnet til at bringe alvorlige Forstyrrelser i Forholdet mellem den tyske Værnemagt og vort Lands Befolkning.

Disse Betragtninger finder Udtryk i den afsagte Dom. Den vil ved de alvorlige Straffe, den indeholder, forhaabentlig være de paagældende selv en alvorlig Lære og samtidig formaa alle andre til at tænke paa de Hensyn, der skyldes de tyske Besættelsestropper og de Pligter, enhver dansk Borger har baade overfor sig selv og overfor sit Land.

I denne Forbindelse er der Grund til at komme ind paa et andet Forhold. Mange Steder i Landet er der af den tyske Værnemagt trukket Telefonkabler langs Veje og igennem Skove og Marker. Desværre har der været en Del Tilfælde, hvor disse Ledninger ikke har faaet Lov til at være i Fred, idet unge Mennesker eller berusede Personer i Kaadhed og Ubetænksomhed har ødelagt dem.

Disse Ledninger staar naturligvis ogsaa under det danske Politis Beskyttelse, og Forholdet er det, at næsten alle de skete Ødelæggelser er opklaret. Adskillige Personer afsoner i Øjeblikket alvorlige Fængselsstraffe, fordi de har forgrebet sig paa Ledningerne, og i disse Dage er der yderligere faldet Domme, ved hvilket ialt 5 Personer har faaet Fængsel i fra 5 til 8 Maaneder.

Ogsaa for den danske Befolknings egen Sikkerhed er disse Kommunikationsmidler

¹⁾ Se Afsnit D.

1940. af den største Betydning, og jeg maa meget stærkt advare imod enhver Forstyrrelse af dem.

Der har ogsaa været Tilfælde, hvor Børn under Leg og i Uvidenhed om den Fortræd, der forvoldes, har ødelagt saadanne Ledninger. Det vil derfor være af stor Betydning, at Forældre meget indtrængende formaner deres Børn til ubetinget og under alle Forhold at holde sig fra disse Ledninger. (Cit. *Berl. Morg.* 15.-8.-1940).

- 15.-8. Statsministeren (Stauning) i Radioen om loyal Optræden over for den tyske Værnemagt.

Vi oplever en mørk og urolig Tid, mange føler sig utrygge, og hos mange fremkaldes Stemninger, som er lidet heldige.

Sandheden er dog, at Danmark fremdeles er lykkeligere end mange andre Lande, og at det danske Folk har mindre Grund til Klage end mange andre Folk.

Men Tiden stiller sine Krav ogsaa til det danske Folk, og der forestaar sikkert Ændringer i det danske Samfunds Forhold, som yderligere vil gøre Omstilling fornøden.

Der er nu forløbet mere end fire Maaneder, siden Landet den 9. April blev udsat for Besættelse af Tropper fra den tyske Værnemagt. Denne Begivenhed gjorde selvfølgelig Indtryk paa det danske Folk, og selv om Besættelsen ikke forvolder Befolkningen større Ulemper, bør den fremdeles vise Forstaaelse for den Situation, som skabtes ved denne.

I Kongens og Regeringens Proklamation den 9. April opfordredes Landets Borgere til at vise rolig og behersket Optræden. Ro og Orden maa præge Landet, og loyal Optræden maa udvises over for alle, som har Myndighed at udøve. Saaledes hed det i Henvendelsen til Folket, og den gælder fremdeles.

I stor Udstrækning er Opfordringen efterlevet, og i Almindelighed gælder det, at Mandskabet i de tyske Tropper har udvist en korrekt, ja, en mønsterværdig Holdning over for Landets egen Befolkning.

Naar jeg imidlertid i Aften er gaaet til Mikrofonen, er det for at udtrykke en Beklagelse af de Brud paa den gode Orden, som trods alt har fundet Sted. I den sidste Tid er der forefaldet Oprin og Episoder paa dansk Foranledning, som absolut maa fordømmes, og som medfører alvorlige Følger for de ansvarlige.

I Gaar afsagdes en Dom, hvorefter en Række unge Mænd faar langvarige Fængselstraffe for Haandgribeligheder over for tyske Soldater.

Andre er dømt for Vold imod de af den tyske Værnemagt anlagte Telefonledninger, hvilket er lige forkasteligt, enten Overskæring af Ledningerne udøves i Kaadhed eller i Ondskab.

Det er fremdeles en Pligt for den danske Befolkning at afholde sig fra uvenlige Handlinger og derunder ogsaa fra Rygtesmerer og Forsøg paa at tilvejebringe fjendtlige Stemninger imod Tyskland og det tyske Folk, ligesom enhver Form for Angreb imod de fremmede Troppedele, enten det saa er i skriftlig eller i korporlig Form, absolut maa undlades.

Den Udvikling, som Begivenhederne fra den sidste Tid tyder paa, maa fordømmes. Den er upassende for et Kulturfolk og den rummer Fare for alvorlige Følger, først for de Personer, der udøver de forkastelige Handlinger, men dernæst for den øvrige Del af Befolkningen igennem den Forstyrrelse af Forholdet mellem Tyskland og Danmark, som maa befrygtes.

De tyske Soldater siges fremdeles at vise en forekommende og korrekt Opførsel. Disse Soldater repræsenterer en anden Nation, men den er ikke i Krig mod Danmark. Vi er nær beslægtet med denne Nation, og vi bør tilstræbe et fortsat venskabeligt Naboforhold over for den tyske Nation.

At stifte Ufred med de tyske Soldater, at inddrage dem i politiske Stridigheder eller at søge tilvejebragt en fjendtlig Stemning over for Nabonationen tjener intet godt Formaal, men kan tværtimod virke skæbnetungt baade nu og i Fremtiden.

De forefaldne Begivenheder giver mig Anledning til en alvorlig Henstilling til

alle Danske, en Henstilling om at følge Proklamationen af 9. April. Vis Loyalitet og hold Ro og Orden inden for vore Grænser, ogsaa i Forholdet til fremmede, som for Tiden lever her. (Cit. *Berl. Morg.* 16.-8.-1940). 1940.

Meddelelse fra Krigsministeriet om Indkaldelse af Rekrutter. 19.-8.

Uddannelsen af Rekrutter ved Hæren vil blive genoptaget den 2. November 1940.

.....

Den 2. November 1940 vil største Parten af de nu ved Hæren tjenestegørende Menige saavel af Vaabnene som af Garnisons- og Hjelpeetropper blive hjemsendt.

Til Erstatning herfor vil der den 28.—29. Oktober 1940 blive genindkaldt et tilsvarende Antal hjemsendte Værnepligtige, hovedsagelig af Vinterholdet af Aargang 1939 til Tjeneste i ca. ½ Aar. .... (Cit. *Pol.* 20.-8.-1940).

Meddelelse fra Udenrigsministeriet om Regeringens Anerkendelse af Slovakiet. 20.-8.

(*Pol.* 21.-8.-1940).

Handelsministeren (Christmas Møller) ved Dansk Textil-Unions 25 Aars Jubilæum om Regeringens Samarbejde med Erhvervene. 28.-9.

.....

Der er efter min Opfattelse ikke Tvivl om, at naar vor Tids Historie engang skal skrives, vil Organisationerne indtage en fremtrædende Plads, og det er fuldkommen givet, at Statsmagten, som paa Grund af Forholdenes Udvikling i den sidste halve Snes Aar over Valutacentral og Varedirektorat har maattet gribe ind overfor det frie Erhverv, ofte med meget snærende Baand, ikke havde kunnet løse sin Opgave saa relativt godt, som det dog sikkert kan siges at være sket, hvis Landets Erhvervsliv og faglige Organisationer og deres ledende Mænd, ikke havde ydet deres store betydningsfulde Medvirkning.

Jeg tror, som man vil vide det, at vort Land gaar ind i en Periode, hvor Vanskelighederne Maaned for Maaned, Uge for Uge vil blive større. Der har ikke alle Steder været Tilfredshed med den Maade, paa hvilken Samarbejdet i den allersidste Tid er etableret, mellem Stat og Erhverv, i Raad og Nævn. Jeg tror dog at turde hævde, at det Løfte, som ved den nye Vareforsyningslovs Behandling blev afgivet i Rigsdagen, om at alle Foranstaltninger Erhvervslivet vedrørende skal blive truffet i det nøjeste Samarbejde med Erhvervslivet, er blevet holdt og i Fremtiden vil blive det.

.....

(Cit. *R. B.*).

Handelsministeren (Christmas Møller) i Studenterforeningen (Rustale) om at holde den danske Front. 6.-9.

..... De har haft Deres Barndom og Skoletid i et dejligt Samfund i Sammenligning med det, De gaar ind til i Deres Studentertid og Deres Arbejdstid. De skal se tilbage til dette Samfund som noget, De og vi i Fællesskab skal vinde tilbage.

Jeg siger dette, fordi det er blevet moderne fra forskelligt Hold at forklejne det Samfund, vi havde, skabt af dansk Samvirke. .... (Cit. *Berl. Morg.* 7.-9.-1940).

Undervisningsministeren (Jørgen Jørgensen) i Studenterforeningen om Ungdommens Opdragelse. 7.-9.

..... Ethvert Forsøg paa at kopiere fremmede Metoder i vor Opdragergerning er dræbende for vor Kultur og Folkeejendommelighed. En tusindaarig Udvikling har givet vort Folk et Særpræg, som ikke kan fraviges, uden at det mest værdifulde i vort Folkeliv gaar tabt.

Dette Særpræg bestaar først og fremmest deri, at vi lægger Vægt paa det personlige, paa at udvikle den enkeltes særlige Evner og Anlæg. Det er en Karakteregenskab, at vi har imod al Tvang i aandelige Spørgsmaal. Den stærkeste og dygtigste Talsmand for Personlighedens Ret var Grundtvig, det 19. Aarhundredes Aandshøvding i Danmark, hvis Retningslinier har Gyldighed i Dag i hele vor Skoleundervisning.

1940. Denne Tanke, at en tvungen Arbejdstjeneste kan bygges op paa Højskolens Idé, kan kun fremsættes af Mennesker, der ikke fatter, hvad det egentlige i Højskolen er.

.....

Arbejdstjenesten bygger paa en national Idé, et Grundlag, jeg ingenlunde vil underkende. Men jeg tror ikke, den passer til danske Forhold. At fremføre den som et særligt virksomt Middel mod Arbejdsløshed er en Fejltagelse .....

Man maa træffe sit Valg. Højskolen eller den tvungne Arbejdstjeneste. Man kan ikke vælge begge Dele.

Jeg siger Dem derfor, at den, der i Dag møder med den tvungne Arbejdstjeneste i Højskolens Navn, vil blive afvist af alle, der forstaar, hvad Højskolens inderste og dybeste Mening er.

.....

(Cit. *Berl. Morg.* 8.-9.-1940).

- 19.-9. Meddelelse fra Udenrigsministeriet om Afslutning af en dansk-russisk Handelstraktat.

Efter forudgaaende Delegations-Forhandlinger er der den 18. ds. i Moskva blevet undertegnet en Overenskomst mellem Danmark og de socialistiske Sovjetrepublikkers Union vedrørende Vareomsætning og Betalinger. Herved tilrettelægges de to Landes Samhandel, der fremtidig skal ske paa Clearings-Basis.

(Cit. *Berl. Morg.* 20.-9.-1940).

- 21.-9. Statsministeren (Stauning) paa Socialdemokratiets Hovedbestyrelsesmøde paa Christiansborg om Forholdet til Tyskland.

Den Tilstand, vi og Europa oplever, er et Resultat af en Udvikling, der begyndte med den forrige Krig og med den Fredstraktat, hvormed Krigen blev sluttet. En Politik blev flere Steder ført imod Folkenes sande Ønsker. Krigstruslen blev opretholdt, og det Samarbejde, der maaske kunde have hindret den nye Krig, kom ikke i Stand. En Revision af Versailles-Traktaten havde været naturlig .....

Det danske Folk har, bortset fra en Tid efter 1864, udviklet et venskabeligt Nabo-forhold til og føler sig i høj Grad beslægtet med det tyske Folk. Ved Afslutningen af den forrige store Krig var der baade ude og hjemme Kræfter i Bevægelse, som søgte at faa Danmark til at kræve rigeligt ind fra det besejrede Tyskland. Det lykkedes at afværge en saadan utiltalende Politik. Det tysk-danske Grænse-Mellemværende blev ordnet i Overensstemmelse med den Folkevilje, der kom til Udtryk ved en Afstemning. Grænsen blev derfor meget nøje i Overensstemmelse med Sproggrænsen, og derfor er der ikke Grundlag for Strid derom.

Fra dansk Side har man, da Grænsen var draget, bestræbt sig for at udvikle et fredeligt og venskabeligt Forhold til det Mindretal, der kom til at leve indenfor Danmarks Grænser. Der er ikke lagt Baand paa tysk Bevægelse, men givet fuld Frihed til Bevarelse af tysk Kultur hos Mindretallet. Sprogets Bevarelse er tilladt. Skole og Kirke er indrettet for den tysktalende Befolkningsdel, og helt igennem har Frisind og Humanitet været raadende.

Den tyske Førers Udtalelser om det dansk-tyske Grænseforhold har vakt stor Tilfredshed her i Landet, og vi glæder os over, at her er et Omraade, hvor man kan være fri for Stridigheder. Det gode Forhold mellem Tyskland og Danmark maa imidlertid kunne føres videre. Igennem mange Aar har en betydelig Handelsforbindelse imellem de to Lande været til Stede, og paa kulturelle Omraader er Forbindelsen tilvejebragt, hvilket kan udbygges videre.

Nu, da Ændringer i det europæiske Forhold synes at indtræde, vil det være nærliggende for Danmark at fortsætte sin Orientering over for vor sydlige Nabo og at bygge videre paa handelsmæssigt og kulturelt Samliv.

Der er selvfølgelig Forskelligheder i tysk og dansk Folkeliv og Samfund, men de udelukker ikke Forstaaelse og Samarbejde. Vi har bygget saaledes, som det stemmer med dansk Aand og Følelse, og vi har ingen Grund til andre Forandringer end dem, som Udviklingen maatte kræve. Herom er det danske Folk enigt, og de, der udkaster Planer om Nedbrydning af Aars Arbejde, taler ikke paa det danske Folks Vegne.

Der er en lille Kreds, endda rummende mange forskellige Meninger, som tror at kunne samle omkring Begrebet Genrejsning. Hvad mon det er, der trænger til Genrejsning? Der er Sundhed i det danske Samfund, og vi har ikke en Nedbrydningsperiode bag os, som nødvendiggør Genrejsning. Det danske Samfund har undergaaet en fremadskridende Udvikling igennem de sidste 50 Aar. . . . . 1940.

Frit har Folket levet, og det har selv bestemt Udviklingens Retning, saalænge der ikke kom Forstyrrelser udefra. Her tiltrænges ikke Genrejsning, men her tiltrænges Ro og Fred til fortsat samfundsnyttig Gerning paa vor Nations solide Grundvold. Ikke en Gerning, der isolerer det danske Folk, men en Gerning, der bygger paa Forstaaelse og Samarbejde med andre, først og fremmest de Nationer, der ligger os nærmest baade i geografisk og aandelig Forstand.

Man kan roligt tage Genrejsningen af Programmet. Det danske Folk kender Genrejsere og deres sande Maal. Flere af de saakaldte nye Mænd er velkendte — de frister ikke til nærmere Bekendtskab. Men vi kender Maalet og har længe mærket Tendensen i Genrejsningsarbejdet. Man tror, at der aabner sig Mulighed for at sætte Foden paa Arbejdernes Nakke. Modstandere af social Lovgivning, Løntrykkere og Kværlanter, rykker frem i Fylking. De er ikke ret mange, men de raaber højt. De larmer og slaar om sig med store Ord, og saa lover de Genrejsning, hvis nogen vil være naiv nok til at betro dem en Gerning.

Naar Tiden er inde til det, vil Vælgerne i Landet holde Opgør med de selvbestaltede Genrejsere. (Cit. *Berl. Morg.* 22.-9.-1940).

Kongen taler paa sin Fødselsdag.

26.-9.

Hjertelig Tak for den Hyldest, der er bleven mig til Del, Tak for den Trofasthed og Kærlighed, som jeg har følt slaa mig i Møde. Tak for den enestaaende Gave af smaa og store Bidrag, jeg i Dag har modtaget, og som jeg haaber maa blive til Gavn for vort Samfund.

Det er en tung Tid, vi i Fællesskab gennemlever, men jeg er sikker paa, at naar vi i værdigt Sammenhold staar denne Tid igennem, saa hævder vi derved bedst vor Nation.

Jeg vil nævne den gamle Verslinie: End er der en Gud foroven, der raader for Danmarks Sag —

Lad os i Fællesskab udbringe et Leve for vort gamle, evigt unge Fædreland. Danmark Leve. (Cit. *Berl. Aften* 26.-9.-1940).

Opraab fra Statsministeren til det danske Folk udsendt af Justitsministeriets Propagandaudvalg.

27.-9.

Kongens Opraab til det danske Folk.

I sit Opraab til det danske Folk den 9. April 1940 i Anledning af de ved Landets Besættelse skabte Forhold udtalte Hans Majestæt Kongen følgende:

Under disse for vort Fædreland saa alvorlige Forhold opfordrer jeg alle i By og paa Land til at vise en fuldtud korrekt og værdig Optræden, da enhver uoverlagt Handling eller Ytring kan have de alvorligste Følger. Gud bevare Dem alle. Gud bevare Danmark. Christian R.

Forskellige Begivenheder i den senere Tid har bevirket, at Regeringen føler sig foranlediget til at minde Befolkningen om disse Kongens Ord, der for os alle stadig maa være den afgørende Retningslinie for hele vor Færden. Lad Ro og Orden præge Landet. Vis loyal Optræden overfor alle, som har en Myndighed at udøve.

Th. Stauning.

(Cit. *Berl. Aften* 27.-9.-1940).

Statsministeren (Stauning) ved Rigsdagens Aabning om den kommende Tids Politik. 1.-10.

. . . . .

Danmarks Maal vil være en Politik, der holder den danske Nation samlet om de nationale Opgaver, som er det fornemste for Folket, men dernæst vil det være natur-

1940. ligt, at Nationen har Opmærksomheden henvendt paa den Udvikling i Europa, der vil følge efter Krigen.

Danmark vil fremdeles have Interesse i et fordrageligt Samliv med andre Nationer og i høj Grad med vore Naboer, hvorfor det ogsaa vil være en Opgave at forberede den Tilpasning, der melder sig som en uafviselig Fordring i kommende Tid.

Det maa forudses, at den Fællesfølelse, der lever i det danske Folk, fremdeles vil give sig Udslag i et Samarbejde mellem de Partier, der ønsker at bygge videre paa Landets forfatningsmæssige Grundlag, og det ligger derfor som en Opgave for disse at bestemme angaaende den politiske Udvikling i den forestaaende Periode.

.....

Den Tid, vi er inde i, kalder imidlertid paa Samarbejdet imellem alle Danske. Der er en Opgave, som først og fremmest foreligger, nemlig Sikringen af Danmarks Selvstændighed og Bevarelse af Folkets Frihed, og til Samling derom vil Rigsdagen nu øve sin Gerning.
(Cit. *Rigsdagstidende*).

3.-10. Meddelelse fra Statsministeren (Stauning) om Christmas Møllers Afsked.

Handelsminister Christmas Møller har Onsdag d. 2. Oktober tilskrevet mig saaledes:

Jeg tillader mig herved at anmode Hr. Statsministeren om, at Statsministeren vil foranledige, at jeg bliver fritaget for mit Embede som Handelsminister, da jeg ikke samtidig med, at jeg beklæder denne Post, kan deltage i det Arbejde, jeg har indenfor mit Partis Organisation, paa denne Maade, som jeg maa anse for nødvendig.

Jeg har derefter indstillet Hr. Christmas Møller til Afskedigelse og har indstillet Halfdan Henriksen til Minister for Handel, Industri og Søfart.

(Cit. *Berl. Morg.* 4.-10.-1940).

3.-10. Statsministeren (Stauning) i Radioen bl. a. om Samhandelen med Tyskland og om dansk-tysk Forening.

Den Vanskelighed, der karakteriserede Tiden umiddelbart før 9. April, var den uheldige Prisudvikling, der var foregaaet, en overordentlig stærk Stigning i Priserne paa vore Importvarer, uden at vore Hovedeksportvarer — Landbrugsvarerne — var steget tilnærmelsesvis i samme Forhold.

Efter den 9. April indtraadte der nye Forhold. Samtidig med at Mulighederne for at eksportere til England faldt bort, erklærede Tyskland sig rede til at aftage vor Landbrugsproduktion og til at forhandle om en vis Regulering af Priserne. Der vistes fra tysk Side stor Forstaaelse af vore Vanskeligheder, blandt andet har den seneste Forhøjelse af Smørprisen været til megen Gavn for vort Landbrug. Ogsaa for Fiskeri og Industri er Tyskland blevet det store Aftagerland.

Der er vist almindelig Enighed om, at der her i Landet er Grund til Tilfredshed med de Former, under hvilke vore Forhandlinger med Tyskland om vore økonomiske Forhold finder Sted. Det har bidraget til at lette Forhandlingerne, at det Profitjageri, der vist maa siges at være karakteristisk for den sidste Krig, er ukendt i Dag. Fra Regering og Erhverv ønskes kun Opretholdelse af sunde Erhvervsforhold her i Landet.

Desuagtet bestaar der Bekymringer paa det økonomiske Omraade. Disse knytter sig for Tiden særlig til Varetilførslerne. Ogsaa her er Danmark i Hovedsagen henvist til Tyskland, og ogsaa her har Danmark i Forhandlinger med Tyskland mødt en udpræget Beredvillighed til at bringe Landet over Forsyningsvanskelighederne.

Krigssituationen sætter nødvendigvis paa adskillige Omraader ret snævre Grænser for, hvad Tyskland for Tiden kan levere, men paa andre Omraader er Tyskland traadt til som Leverandør i et saadant Omfang, at vort daglige Liv har kunnet fortsættes uden katastrofale Indskrænkninger. Et meget vigtigt Omraade er Brændsel, hvor vi dog endnu ikke er tilfredsstillet.

Vor Import fra Tyskland kan for Tiden ikke dække Værdien af vor Eksport, og der er derfor opstaaet betydelige danske Tilgodehavender paa den dansk-tyske Clearing, der efterhaanden skal afvikles ved Vareleverancer fra Tyskland. Maalt med den tyske

Normalproduktion er disse Vareleverancer ikke overvældende. De vil, naar fredelige 1940.
Forhold indtræder, ikke betyde meget for Tyskland som Leverandørland.

I denne Forbindelse maa det ogsaa erindres, at vor Landbrugseksport i den kommende Tid vil falde betydeligt paa Grund af manglende Foderstoffer, og der vil da blive Brug for opsparede Betalingsmidler.

Jeg vil her indskyde, at de danske Tilgodehavender i Tyskland af og til har været gjort til Genstand for Omtale i Udlandet. I nogle Tilfælde har Udlandets Bedømmelse svaret til vor egen — jeg tænker her bl. a. paa en Artikel i svenske Blade af en fremtrædende svensk Nationaløkonom — i andre Tilfælde har Sagen været fremstillet saaledes, at Danmark uden Betaling har maattet aflevere sine Varer, saaledes at der ikke er tilstrækkeligt til den danske Befolkning. Dette maa skyldes Ukendskab til de faktiske Forhold. Jeg behøver ikke overfor danske Lyttere at gaa nærmere ind paa Sagen. Forholdet er jo det, at vi her i Landet foreløbig kun har behøvet at indføre Rationering af ganske enkelte Varer; naar Brød er blandt disse Varer, skyldes det, at Danmark altid har haft en betydelig Indførsel af oversøisk Korn, som nu er blevet umuliggjort ved Krigsbegivenhederne.

.....

Kan vi her i Landet holde sammen om at bringe de fornødne Ofre i Samfundets Interesse, er der ingen Grund til at tro, at vi ikke i fortsat godt Samarbejde med Tyskland skal kunne gaa de nuværende vanskelige Forhold igennem som en økonomisk sund Nation.

Jeg vil i denne Forbindelse fremhæve, at Dannelsen af den tysk-danske Forening maa anses for at være en heldig Foranstaltning, da Samarbejdet kan fremmes derigennem.

(Cit. *Berl. Morg.* 4.-10.-1940).

Radioavisen om Forsyningerne til Værnemagten.

5.-10.

Der har i den senere Tid her i Landet været en Del Rygter i Omløb gaaende ud paa, at tyske Soldater og tyske Børn og Kvinder i stort Antal bliver sendt til Danmark paa Rekreationsophold. Radioavisen erfarer fra autoritativ Side, at disse Rygter, der ogsaa har fundet Vej til Udlandet, savner ethvert Grundlag. De nævnte Rygter er videre blevet udformet, saaledes at Opholdet her af tyske Tropper skulde have bragt de danske Ernæringsforhold i Fare. Heller ikke dette er rigtigt, idet Tropperne her i Landet i alt væsentligt forsynes fra Tyskland. Kun forsaavidt angaar saadanne Levnedsmidler som Smør, Flæsk og Æg, der herfra i stort Omfang eksporteres til Tyskland, er der truffet den Ordning, at disse Levnedsmidler leveres Tropperne her mod Betaling over den dansk-tyske Clearing, for derved at undgaa unødvendig Transport frem og tilbage. Naar Regeringen har maattet indføre Rationering af Brødforbruget, skyldes det, at de oversøiske Tilførsler af Korn er standset, og at den nye danske Kornhøst er under Middel.

(Cit. *R. B.*)

Statsministeren (Stauning) paa Socialdemokratisk Forbunds Efteraarsmøde i Forum og Tivolis Koncertsal bl. a. om Regeringens Holdning den 9. April.

27.-10.

Vi valgte en anden Holdning (end Norge, Holland og Belgien), vi har altid vidst, at Danmark ikke skulde klare sig ved Krig, og vi skaanede Land og Folk for store Tab og Lidelser og indrettede os under Besættelsens Vilkaar. Der skal nok være nogle faa Medborgere, som mener, at vi burde ladet Krigen dræbe nogle Tusinde, at vi skulde ladet danske Borgere i Tusindtal lide som Invalidere, og at vi skulde ladet Bomberne regne ned over vor By og vort Land, med saadanne Virkninger, som vi kender fra andre Steder. — Jeg er lykkelig over at have medvirket til Afværgelse af denne Ødelæggelse, og hvordan det end skal gaa vort Land, saa vil dette bestandig være en Fordel for Danmark.

.....

Alle faar at mærke Følgerne af Krig og Besættelse, om det end er en langt mildere Lære end den, andre har faaet. — Lad os tænke paa de smaa Lande, — Norge, Hol-

1940. land og Belgien — og paa den Skæbne, som Hundredtusinder af Mennesker har maattet lide.

Hvorledes det gaar disse Lande, har vi erfaret, vi ser Følgerne af deres Modstand, medens vi har højtideligt Tilsagn om, at Besættelsen en Gang skal ophøre, og at Danmarks Frihed og Selvstændighed skal genoprettes. For at se Løfterne opfyldt har vi imidlertid den Pligt at sikre Ro og Orden i Landet, loyal og korrekt Optræden overfor de Troppedele, der lever her.

Enhver udfordrende Handling, ethvert fornærmeligt Ord kan forvolde stor Skade for Landet og for hele Folket.

— Vi lever under Besættelsens Vilkaar, men ikke i Krigstilstand overfor Tyskland. Vi bør indrette os paa et godt Naboforhold, ogsaa naar denne Tid er forbi.

Vi Socialdemokrater har baade under den forrige Krig og ved Afslutningen og ved Fredens Fastlæggelse staaet i venskabeligt Forhold til det tyske Folk, og vi vil fremdeles have et godt Forhold til Naboerne som Maal, og vi vil virke for fortsat Samvirken, Samhandel og Forstaaelse imellem Tyskland og Danmark — selv om Landene styres efter forskellige Principer for Samfundsliv.

.....

Og saa er der som bekendt en anden Gruppe — Frits Clausen og hans Hjælpere. Fra den Kant forsøger man at bilde Folket ind, at Flokken er vokset saa uhyre, og for at faa Folk til at tro det udsprede der stadig Rygter.

Der fastsættes hver 8. eller 14. Dag en Dato for Magtens Overtagelse, for Rigsdagens Besættelse, for Politigaardens Erobring. Der publiceres fuldkommen opdigtede Historier om Kongens Afgang, om min Afgang, om Ministeriets Fald og om Frits Clausens Overtagelse af Styret.

Hvis disse Historier er Udtryk for noget, maa de være Udtryk for Tanken om Anvendelse af Vold.

Paa lovlig og retmæssig Maade kan Historierne nemlig ikke blive virkeliggjort, og det er ellers Vejen her i vort lovordnede, parlamentarisk styrede Land. Frits Clausen kan arbejde for sine Metoder paa Lovens Grund, og kan han faa Flertal, saa faar han ogsaa Bud om at gøre Flertallets Gerning — men der er en god March tilbage, før han kommer saa vidt. Det er ikke nok at have Penge til Raadighed til Blade og Plakater, der skal ogsaa være Evne og Vilje til ansvarsbevidst Gerning.

(Cit. *Soc. Dem. og Berl. Morg.* 28.-10.-1940).

3.-11. Statsministeren (Stauning) paa socialdemokratisk Møde i Aarhus om Forholdet til Tyskland.

— I mere end et Aar har vi levet under europæisk Krigstilstand. Vi har oplevet Ulykker og store Ændringer i Verden. Vi har troet, at vort Land som ubetinget neutral Stat skulde være forskaanet for Inddragelse i Krigen, men vi led vor Skuffelse, da vi kom inden for Krigens Omraade. Vi har ganske vist ikke oplevet, hvad andre har maattet opleve, vi har det forholdsvis fredeligt, men dog er vi stillet Ansigt til Ansigt med Krigen og løber hver Dag Risikoen for Krigens Følger.

Danmark er siden den 9. April besat af Tropper fra en fremmed Militærmagt, som har ønsket sig at sikre sig imod, at Danmarks Neutralitet fra anden Side blev krænket, og som derved ogsaa sikrede sig imod, at Danmark blev Udfaldsport imod Tyskland.

Det var en dybt alvorlig Oplevelse, da den tyske Udsending om Morgenen Klokken 4 meldte sig, med Meddelelse om, at Tropper nu marcherede ind i Landet og med Opfordring til at lade dem passere. Der var kun Minutter levnet til Overvejelse, og Overvejselsen endte, som man ved med en Beslutning om, at vi maatte indrette os under Besættelsens Vilkaar og undgaa det, der ellers var blevet Følgen.

Og nu har vi altsaa i mere end ½ Aar levet under denne Besættelse, uvidende om, hvornaar det ender, men rig paa Erfaring om, hvordan Situationen har udviklet sig for en Række andre Lande.

For det danske Socialdemokrati er det kun naturligt, at der etableres en intim Forbindelse med det tyske Folk, saaledes som vi har haft den i mange Aar — i de Aar,

hvor nogle af de samme Personer, der nu agerer Genrejsere, var ivrige efter at tilrive 1940. saa meget som muligt fra Tyskland, da Grænsen skulde fastlægges.

Det er muligt, at Danmarks Forbindelse med Verden i Fremtiden bliver mindre omfattende end før, og at Tyskland bliver den nærmeste og mest betydende Forbindelse. Det er vel ogsaa sandsynligt, at en nærmere økonomisk Forbindelse vil blive etableret med Tyskland, maaske efter særlige Aftaler, og det kan ske, at saadanne Aftaler ogsaa kan kræve Ofre fra dansk Side, men det er da for saa vidt underordnet, naar blot de givne Løfter ved Besættelsen af Danmark bliver anerkendt og respekteret af Tyskland.

Jeg nærer ingen Tvivl herom, men alligevel er naturligvis den nuværende Tilstand en Byrde for Landet og Folket maaske med Undtagelse af de Personer, der virker for Indførelse af udenlandske Statssystemer. Vi føler Krigens Nærhed, vi faar Del i dens Følger. Vor Handel og Skibsfart er standset ved den Afspærring, som Krigens har medført, og stigende Arbejdsløshed maa blive den naturlige Følge, ligesom Prisstigning og høje Skatter.

Ingen kan unddrage sig Krigens alvorlige Lære, og ingen kan unddrage sig visse Byrder, men dog er det foreløbig en Trøst, at det kunde være blevet meget værre. Vi har undgaaet forskellige Ulykker, som vi har set komme over andre.

Naar vi imidlertid nu stoler paa de givne Tilsagn om Besættelsens Ophør, om Genoprettelse af Danmarks Selvstændighed og Uafhængighed, saa skylder Folket ogsaa at tage Hensyn til de Raad, der gives. Det er en Forudsætning, at Befolkningen viser loyal og korrekt Optræden overfor de fremmede her er i Landet, og at der fortsat sikres Ro og Orden, saaledes at fremmedes Indgreb forbliver udelukkede.

Hertil kan enhver Dansk bidrage. Det maa forstaaes, at udfordrende Handlinger og fornærmelige Ord kan volde Fortrød og Skade for Folket og Landet, og derfor er det god dansk Gerning at vise Ro og korrekt Optræden.

(Cit. *Berl. Morg.* 4-11-1940).

Undervisningsministeren (Jørgen Jørgensen) ved Aabningen af den tyske Bogudstilling, om Særprægene ved dansk og tysk Aandsliv. 8-11.

.....

Forskellige var disse Aandslivets Førstemænd, men fælles for dem alle var, at deres Digtning, deres Tænkning, deres Idealer var præget af det Land, de var opvokset i, af det Folk, de med hele deres Sjæl tilhørte, og som de hver for sig følte sig uløseligt knyttet til og forpligtet overfor.

Og netop derved, at hver gav Udtryk for sit Folks Egenart og Særpræg, blev de i Stand til at yde noget stort og betydningsfuldt for større Kredse ogsaa uden for Hjemlandets Omraade.

Dette kulturelle Samarbejde mellem to særprægede selvstændige Nationer, hvor hver møder med sit selvstændige Bidrag, har nu bestaaet i mere end 1000 Aar mellem det tyske og det danske Folk, og jeg vil arbejde for, at dette Samarbejde kan fortsætte paa samme Grundlag fremefter og derigennem bidrage til at fremme en Udvikling til Gavn for begge Folk.

Jeg udtaler da Ønsket om, at denne Udstilling maa faa Betydning derved, at der skabes Interesse og Forstaaelse for alt det, som har Værdi i dansk og tysk Aandsliv. (Cit. *R. B.*)

Meddelelse fra Udenrigsministeriet om de tyske Troppers Forsyning. 8-11.

Som meddelt ved forskellige tidligere Lejligheder bliver de tyske Tropper her i Landet væsentligt forsynet fra Tyskland, idet Undtagelsen i Almindelighed kun gøres for saadanne Levnedsmidler som Smør, Kød og Æg, der herfra i stort Omfang eksporteres til Tyskland. For saadanne Varer er der truffet den Ordning, at de leveres de tyske Tropper her i Landet, saaledes at unødvendig Transport frem og tilbage undgaas.

Paa given Foranledning henledes Opmærksomheden specielt paa, at de tyske Tropper efter de trufne Aftaler ikke her i Landet foretager Indkøb af Kartoffler, saa

1940. lidt som af Hø og Halm. Disse Varer bør derfor ikke af danske Producenter og Handlende tilbydes Værnemagten, hvis forskellige Afdelinger i givet Fald ikke vil reflektere paa eventuelle Tilbud der maatte fremkomme i Strid med den her angivne Retningslinie.
(Cit. *Berl. Morg.* 9-11-1940).
- 15.-11. Statsministeren (Stauning) under Finanslovdebatten i Folketinget om Regeringsdannelse udenom Rigsdagen og om Paastande og Rygter i Preben Wenck's Pjece: „Den fulde Sandhed om Landsforræderiet og Mordene paa de danske Soldater den 9. April“.

De Taler, der er holdt af de samarbejdende Partiers Ordførere, giver mig ikke Anledning til Bemærkninger, thi disse Taler holdt sig, trods visse Uoverensstemmelser, meget nøje til det, der i Øjeblikket overskygger alt smaat, Bestræbelserne for at holde dem samlede, der er urokkeligt staar paa Forfatningens Grund og ønsker at fastholde den parlamentariske Ordning, som har været anerkendt i mange Aar her i Landet.

Fra anden Side har Tonerne været anderledes, men det var ikke overraskende og vækker ikke Uro, navnlig da en af de optrædende Ordførere har bekendt sig som Tilhænger af en Mindretalsregering.

Der har i nogen Tid været udsprede Rygter om Dannelse af en ny Regering, og dertil var der intet at sige, hvis man tænkte paa en Omdannelse efter lovlige Linier. Man synes imidlertid ganske at se bort fra den Tilstand, der baade ved Lov og ved Praksis er fastlagt.

Jeg benytter derfor Anledningen til at udtale, at hele Regeringen staar paa parlamentarisk Grund. Rigsdagen kan ikke lukkes ude fra Deltagelse i Dannelsen af Ministerium, og der er ingen i den samlede Regering — heller ikke Landets Konge —, som nærer noget Ønske om at handle uden om Rigsdagen.

Der findes i Øjeblikket en lovlig Regering, og skal den ændres, maa det ske paa lovmæssig Maade, følgende dansk parlamentarisk Statskik.

Som det ærede Medlem Hr. Ole Bjørn Kraft har udtalt, er det Kongen, Regeringen og Folkerepræsentationen, der giver Treklangen i vor Forfatning. Disse tre Elementer maa virke sammen, og naar det sker, staar man paa Forfatningens Grund. Forfatningen, som Rigsdagens Medlemmer har lovet at holde, kan ikke tilsidesættes, men den kan ændres. En Ændring kræver imidlertid ikke blot Folkerepræsentationens, men ogsaa Folkets Tilslutning, og der forefindes ikke nogen anden lovlig Vej for dem, der ønsker nye Former for den danske Stats Liv.

Danmark er et lovordnet Samfund, hvor vi plejer at holde os paa Lovens og Rettens Grund, og der er ikke Tvivl om, at dette fremdeles er, hvad det danske Folk ønsker.

I denne Sammenhæng vil jeg nævne et Ønske, som i Gaar blev nævnt, Ønsket om et Valg. Det er i og for sig en særdeles tiltalende Tanke, men som et æret Medlem i Gaar sagde: Det er en stor Ulejlighed at paalægge Befolkningen, fordi det ærede Medlem Hr. Frits Clausen fremsætter den Tanke, som mange andre ogsaa har syslet med. Vi havde Valg for 1½ Aar siden, og det nuværende Folketing er valgt for en Fireaarsperiode. Om man skal skride til Afholdelse af Valg, maa afgøres efter andre Hensyn end dem, der hidtil er nævnt, thi der bestaar altsaa en lovlig Rigsdag med den Sammensætning, som Vælgerne har ønsket.

Medens jeg er ved Tidens Rygtesmederi, maa jeg med et Par Ord beskæftige mig med det sidste Udslag.

.....

Der spredes i Dag en politisk Pjece, der særlig beskæftiger sig med Begivenhederne den 9. April. Pjecen er i det væsentligste en Gentagelse af visse Avisartikler og tidligere udsendte Pjecers Indhold, men udmærker sig ved en Voldsomhed i Udtryk-kene og Forsøg paa Ophidselse, som maaske kan gøre det rigtigt at sige et Par Ord. De Formodninger, Rygter og Paastande, som Pjecen bestaar af, og som er det eneste, Pjecens Forfattere kan operere med, forandrer intet i de faktiske Forhold.

Naar man bebrejder de ansvarlige fra 9. April, at de for sent tog Beslutningen om at opgive Modstanden, maa jeg bemærke, at det ikke havde været muligt for nogen

neutral Regering at tage den nævnte Beslutning om Modstandens Opgivelse tidligere, 1940.
end det skete, og Meddelelse herom vilde ogsaa have været fremme i rette Tid, hvis ikke tekniske Omstændigheder havde hindret dette — Omstændigheder, som vi ikke var Herre over. Selvfølgelig beklager jeg, at danske Soldater mistede Livet under Udøvelsen af deres Pligt, og jeg afviser absolut de grove Trusler, som Pjecen indeholder.

Den samme Pjece fremfører dernæst et Krav om, at den danske Regering ikke skulde have ført Neutralitetspolitik, men i Tide sluttet sig til den ene krigsførende Magt. Jeg tror ikke, at der er nogen politisk kyndig, der vil mene, at en saadan Politik havde været mulig for den danske Regering, hvad enten man stiller sig den ydre eller den indre Situation for Øje, og en saadan Politik er da heller ikke før den 9. April blevet forlangt eller blot antydet fra nogen Side.

Jeg skal indskrænke mig til disse Bemærkninger over for den Pjece, som nu skal udløse visse Stemninger. (Cit. *Rigsdagstidende*).

Udenrigsministeren (Scavenius) i Folketinget om Vareudvekslingen med Tyskland m. v. 15.-11.

.....
For de store Mængder Landbrugsprodukter, der tidligere afsattes vestpaa, maatte der efter den 9. April findes et andet Afsætningsmarked, og der kunde, saa længe det drejede sig om de store Mængder, kun blive Tale om Tyskland. Jeg kunde tænke mig, at man ikke i alle Kredse har gjort sig klart, at det for Danmark var et Held, at dets sydlige Kunde var i Besiddelse af en saadan Organisation, at det uden Tøven straks kunde aftage de store Mængder let fordærvelige Varer, som udgør Hovedmængden af vor Landbrugsproduktion. Det stod fra første Færd klart, at Tyskland ikke kunde betale vore saaledes forøgede Leverancer med Varer, for hvilke vi havde Brug.

.....
Om Tilførslerne her til Landet fra Tyskland føres der kontinuerlige Forhandlinger, og der er ogsaa paa en Række Omraader opnaaet stærkt forøgede Leverancer. Dette gælder i første Række for Brændselsstoffer, hvor Tyskland faktisk har maattet overtage Forsyningen af Danmark. Af andre Varer vil jeg nævne Benzin og Olier — navnlig ogsaa til Opretholdelse af Fiskeriet.

.....
Vanskelighederne set fra dansk Side er unægtelig blevet væsentlig forøget dergennem, at en stor Del af vor Eksport har maattet leveres paa Kredit.

.....
Statsministeren har tidligere udtalt sig om vore Tilgodehavender i Tyskland, men jeg vil gerne gentage, at det er Regeringens Opfattelse, at der senere vil blive god Brug for disse opsparede Tilgodehavender.

Det vil ikke give et klart Billede af Forholdene, hvis jeg ikke i denne Forbindelse nævner, at et Tilgodehavende ogsaa er opstaaet i Forbindelse med den tyske Besættelseshær. Der bestaar i mange Kredse den fuldkommen urigtige Opfattelse, at Besættelseshæren forsyner sig her i Landet. Jeg vil gerne slaa fast, at Besættelseshæren faar praktisk talt alle andre Fornødenheder sendt op fra Tyskland end netop de Landbrugsprodukter, som vi selv eksporterer til Tyskland, altsaa Smør, Flæsk, Kød og Æg. At de enkelte Soldater for deres Løn køber Genstande her i Landet, er rigtigt, men de overdrevne Forestillinger, der hersker herom, vil jeg gerne ramme en Pæl igennem. (Cit. *Rigsdagstidende*).

Justitsministeren (Harald Petersen) udtaler paa Forespørgsel fra Politiken i Anledning af de danske Nazisters Demonstrationstog den 17. November, at der ikke oftere vil blive givet Dispensation fra Forbudet mod Demonstrationer. (Pol. 20.-11.-1940). 20.-11.

Ministeren for offentlige Arbejder (Gunnar Larsen) i Folketinget om Rødby—Femern Ruten. 22.-11.

.....
Naar jeg i Dag har den Ære for det høje Ting at fremsætte Forslag til Lov om Tilvejebringelse af en Jernbane- og Automobilfærgefart over Femern Bælt, udgaende

1940. fra Rødby Havn, med tilhørende Jernbaneforbindelse, er det maaske værd at minde om, at det ikke er en ny Tanke, her føres frem. Det vilde unægtelig ogsaa være mærkeligt, om dette var Tilfældet, da selv et Barn med et Atlas foran sig sikkert vilde vælge Ruten over Rødby, hvis man spurgte det, hvilken Vej det vilde rejse fra København til Hamburg eller for den Sags Skyld til hele Vesteuropa.

.....

Samtidig vil jeg henlede Opmærksomheden paa, at naar Planen ikke tidligere har kunnet gennemføres, skyldes det ogsaa i stor Udstrækning, at der ikke tidligere har kunnet skabes den Forstaaelse med Tyskland om en samtidig Udførelse af de tilsvarende Arbejder paa tysk Side, som maa være en nødvendig Forudsætning for, at Ruten skal have nogen Værdi. Dette Punkt ligger imidlertid i Dag ganske anderledes, idet Tyskland har sine Planer fuldt færdige og i Realiteten kun venter paa Signalet fra os om, at vi gaar i Gang med vor Del af Opgaven. (Cit. *Rigsdagstidende*).

- 8.-12. Statsministeren (Stauning) paa Arbejdernes Fællesorganisations Møde i K. B. Hallen om Danmark og Krigen.

Krigen, som har staaet paa i mere end 15 Maaneder, har grebet stærkt ind i Befolkningens Liv, og Danmark er ikke skaanet, endskønt vort Land forholdt sig neutralt. Under Krigen 1914—18 kunde denne Neutralitetspolitik gennemføres, men denne Gang har Krigens Udvikling været anderledes. Den Tid, der er forløbet, har fremkaldt en død Tilstand i en Række andre Lande, og ogsaa vi har naturligvis følelige Virkninger af Krigsblokade og Afspærring og maa som alle Lande regne med at skulle overvinde store Vanskeligheder, hvis den nu herskende Tilstand fortsættes i kort eller lang Tid. Naar vi taler om disse Forhold, skal vi imidlertid have i Erindring, at vore Vanskeligheder ikke alene beror paa Krigens Udvikling fra det Øjeblik, den begyndte. I Forhold til vor øjeblikkelige Stilling er der Grund til at huske de særlige Vanskeligheder, der fulgte af den engelske Prispolitik og Kontingentering. Staten maatte hjælpe Landbruget med betydelige Tilskud, for at det kunde klare sig igennem disse Vanskeligheder, og dette er vi nu fritaget for.

Endvidere maa det understreges, at Danmark blev skaanet for Bombardement og Ødelæggelse, saaledes som det har ramt andre smaa Lande som Norge, Holland og Belgien, og vi kan med Sikkerhed se hen til Besættelsens Midlertidighed, Genoprettelse af Landets Frihed og Selvstændighed. Dertil kan føjes, at trods alle Vanskeligheder er Danmark et af de lykkeligste Lande i Europa. Vi har Produktion af Fødevarer og har kunnet sikre Rationer af Fornødenheder, der er rigeligere end andre kan opnaa.

Hvordan det ser ud i Fremtiden, om tre, seks eller tolv Maaneder, det aner vi uden rigtig at turde tænke paa det, og det ved vi, at det er en haard Tid for Arbejderklassen, og det vil blive det fremdeles, hvis Krigen skal vedvare, men trods alt gælder det for Arbejderklassen om ikke at tabe Troen og ikke miste Haabet. Det gælder om at holde sammen om vore Organisationer og om, at disse opretholder deres Virksomhed til Støtte for Arbejderne, og det gælder i politisk Henseende om at fastholde det Sammenhold i Folket, der er en nødvendig Forudsætning for at komme frem i den Selvstændighed for Landet, som er vort vigtigste Maal. Vi valgte at lade Landet indrette sig under Besættelsens Vilkaar den April-Morgen, da Valget skulde træffes, og vi undgik at se Landet blive skudt i Grus. Dermed er ogsaa Muligheden bevaret for Fremskridt, naar Fredstid igen følger efter Krig. Og navnlig vil Nutidens Ungdom faa den store Opgave at genoptage Arbejdet for Fremskridtene, at gennemføre den Genrejsning, der bliver fornøden, naar denne alvorlige Tid er tilende.

(Cit. *Berl. Morg.* 9.-12.-1940).

- 15.-12. Statsministeren (Stauning) advarer paa socialdemokratisk Møde i Roskilde mod Clausenister i Fagforeningerne.

.....

Det nye fremtidige Europa fremstaar i en ny Skikkelse. Dette er maaske ikke nogen Ulykke, naar blot Danmark selv faar Lov at bestemme, hvordan Danmark skal

tilpasse sig de nye Forhold. Vi har altid haft Samarbejde med Tyskland, og det vil vi fortsætte i Fremtiden. Det danske Samfund er lille, og et vidtspændende Samarbejde maa føres med andre Nationer. Danmark skal ikke være en Ø i Europa, thi det vilde være en Ulykke. Vi maa bevare Forbindelsen med Tyskland saavel som med de nordiske Broderationer. 1940.

Arbejderne vil afvise de Forsøg, som Spadekompaniet fra Haderslev gør paa at trænge ind i Fagforeningerne. Det er en Skændsel, hvis vore Arbejdere gaar ind i denne svindelagtige Virksomhed. Vore Arbejdere har deres prøvede Fagforeninger, og de behøver ikke at gaa andre Steder hen . . . . . (Cit. *Soc. Dem. og Pol.* 16.-12.-1940).

Statsminister Staunings Nytaarstale i Radioen.

31.-12.

Vi har oplevet Krigens Stemninger, og vi har fornemmet Krigens Virkninger, men Landet som Helhed staar dog nu ved Aarsskiftet som et Land, der har Freden og Fredens Lykke i Behold. . . . .

Vi gik ind i Aaret 1940 med vore Forventninger. Vi havde set, at der var Fremgang og Opgang i 1939, og selv om der var Ufred visse Steder, nærrede vi dog det Haab, at Danmark skulde undgaa at blive blandet ind i Stridigheder, thi det danske Folk ønskede Freden og vilde øve Fredens Gerning. Vi ønskede at bygge videre paa det Fredens Samfund, som Folket mente var det bedste for vort lille Land, og vi nærrede ikke uvenlige Følelser over for noget andet Folk.

Men Tiden gav ikke Fred. Der var Gæring og Uro, berettiget Misfornøjelse med tidligere Tidens Omlægninger i Verden og Trang til at ændre, hvad der een Gang var fastlagt, og begrænsede Stridigheder førte til det store Opgør, og nu ser vi allerede tilbage over mange Maanedes, hvor Krigens har været det alt andet beherskende Emne.

Vi oplevede, at fremmede Tropper rykkede ind i Landet for at sikre det imod andre Magters Indgreb, og vi lever nu som det besatte Land, men bestandig som Landet, der ikke er krigsførende, Landet, der venter og haaber paa Freden.

Haab er gaaet under i Aaret, der svandt, haarde Skuffelser er kommet over Folket, men det Haab, ja, den Overbevisning har vi i Behold, at Danmark skal bestaa og leve, at det danske Folk skal genvinde sin Frihed, at det lille Rige, med tusind Aars Selvstændighed og Kultur, skal genvinde Retten til Livet og Retten til fortsat Udvikling.

Med denne Overbevisning i Behold gaar vi nu ind i et nyt Aar. . . . .

Jeg har faaet overdraget den Pligt at varetage store Opgaver paa det danske Folks Vegne, og jeg beder Folket om at holde sammen om vort Land, om Sprog og Flog, og i Haab om, at dette sker, ønsker jeg hele Folket et godt, et lykkeligt Nytaar. (Cit. *Berl. Morg.* 1.-1.-1941).

Kongen i Radioen.

1941.

Det Aar, som er udløbet, er et Aar, der aldrig vil glemmes. I denne Stund gaar mine Tanker til dem, som i det forløbne Aar har mistet deres Kære, som satte deres Liv til i Fædrelandets Tjeneste, det være sig til Lands som til Vands. I dyb Ærbødighed ærer jeg deres Minde, og den Indsats, disse Mænd har gjort, vil til fjerne Tider minde om, at de ofrede deres Liv som Fædrelandets værdige Sønner. 1.-1.

Tiderne er alvorlige og tunge, og kun ved fælles Hjælp, ved ubetinget Samdrægtighed vil det lykkes os at komme igennem Trængslerne. For den Kærlighed, der er strømnet Dronningen og mig i Møde i det forløbne Aar, og ikke mindst for al den Hyldest, som blev mig til Del hin Septemberdag, takker jeg af hele mit Hjerte. Den Tillid der vises mig, giver mig Kraft og Styrke til at virke videre til Landets Vel.

Mine Tanker gaar ogsaa til Island, Færøerne og Grønland, med hvem vi nu ere uden Forbindelse, og jeg takker ogsaa dem for deres Trofasthed imod mig i det forløbne Aar.

1941. Fremtiden kender ingen af os, men vi have Lov til at tro og haabe paa lysere Tider for os alle. Jeg er overbevist om, at alle forstaar Øjeblikkets Alvor, og det gælder nu mere end nogen Sinde, at alle optræder fuldt ud korrekt under de Forhold, hvorunder vi befinder os, og idet jeg ønsker alle et godt Nytaar, beder jeg Gud vel-signe Danmark, Island, Færøerne og Grønland (Cit. *Pol.* 2.-1.-1941).

1.-1. Indenrigsministeren (Knud Kristensen) i Radioen:

.....

Danmarks Sorger, Bekymringer og Vanskeligheder i Aaret 1940 falder let i Øjnene.

Det smerteligste Tab, vi har lidt, er den Indskrækning i vor folkelige Frihed og nationale Selvbestemmelsesret, som Besættelsen af vort Land har ført med sig. Ethvert Folk — det være sig stort og mægtigt eller lille og svagt i ydre Henseende, der elsker sit Land, dets Frihed, Selvstændighed og nationale Uafhængighed — vil forstaa, hvilken Smerte det maa forvolde os Danske, at vort Land for første Gang i sin tusindaarige Historie har maattet give Afkald paa Udøvelsen af sin fulde nationale Selvstændighed, selv om det under Begivenhedernes Tryk er sket efter Overenskomst og i Henhold til de trufne Aftaler kun gælder for en begrænset Tid.

Indenrigsministeren omtalte derefter de store erhvervsøkonomiske Vanskeligheder, som Krigssituationen har skabt for vort Land. Herunder omtalte han, at det maa være en Hovedopgave for Danmark, inden for Rammerne af vor nationale Uafhængighed og med Bibeholdelse af vor frie Selvbestemmelsesret, at yde sit Bidrag til Fremme af den økonomiske Udvikling mellem os og de Lande, som har fælles Interesse i Opretholdelsen af den størst mulige indbyrdes Samhandel med det Formaal at udnytte Samfundets værdiskabende Kræfter paa den mest effektive Maade. Han omtalte Rationeringen, Prisstigningerne og en Række andre af Øjeblikkets brændende Problemer og fortsatte:

— I Samdrægtighedens Aand maa alle disse nutidige og fremtidige Problemer løses af os selv. Det vil være til dansk Folkestyres Ære, at det sker — ja, det er netop i vanskelige Tider, Folkestyret skal staa sin Prøve .....

Hr. Knud Kristensen mindede om „Aanden fra 48“ .....

Med en let Omskrivning af et gammelt politisk Fyndord kunde jeg ønske, at Mottoet for dansk politisk Gerning maatte blive dette: „Ingen Klasse over den anden, ingen Klasse under den anden, men alle Klasser Side om Side i et enigt og samfundsbetonet Arbejde for Fædrelandets Velfærd“.

Saadan har vort Folk kunnet leve og handle i svundne Tider. Om dette Folk var det, Digteren i 1848 formede disse magtfulde Ord:

Til et Folk de alle høre,
som sig regne med dertil,
har for Modersmaalet Øre,
har for Fædrelandet Ild.
Resten selv som Dragedukker
sig fra Folket udelukker,
lyser selv sig ud af Æt,
nægter selv sig Indfødsret. (Cit. *Berl. Morg.* 2.-1.-1941).

5.-1. Indenrigsministeren (Knud Kristensen) ved Møde i Vejen om Folkestyret og Forholdet til Tyskerne.

Vi har tidligere kun drøftet, hvad vi var uenige om, idet det, vi var enige om, blev taget som en Selvfølge, men vi er nu inde i en Situation, hvor det, som var en Selvfølge, kan mistes, og vi har nu alle en fælles Opgave og et fælles Hovedformaal, nemlig Bevarelsen af vort Folk og Fædreland frit og selvstændigt. Vi har indrettet os saaledes, at Folket har Del i Styrelsen, og netop denne Form har Værdi for os.

Dette Styre kan begaa Fejl eller Misbrug, men Styreformen passer os og tiltaler os mere end noget andet, og vi har benyttet denne Form paa en saadan Maade, at vi har naaet en Udvikling og et Fremskridt som aldrig før i nogen Periode af vor Hi-

storie. Der har fundet en rig Udvikling Sted baade folkeligt, økonomisk og kulturelt, som ingen anden Styreform har kunnet byde os. Spørgsmaalet er herefter, hvorledes vi skal optræde og virkeliggøre vore Maal. Det er ikke nok at tale og synge om det. Der maa ogsaa gøres en positiv Indsats. Der ligger i Dag et meget stort Ansvar, baade paa de Mennesker, der sidder paa de højeste Poster, og paa os alle, der vælger dem. Det farligste for en Mand eller et Folk, er ikke Modstandernes, men Vennernes Fejl, og det understreger vort Ansvar og maner til ikke at undergrave noget ved Ubetæksomhed eller tankeløs Kritik.

Det gælder bl. a. om at vise en Fordragelighed, en korrekt og en værdig Optræden overfor de fremmede. Vi maa ikke optræde udæskende eller provokerende, ligesom vi maa holde vore Aftaler med dem og tage de Hensyn til dem, som vor Værdighed og Hensyn som Folk gør det muligt. Vi maa forhandle os til Rette under Hensyn hertil, men kan ikke forhandle om vor Forhandlingsret, thi dermed forhandler vi vor Frihed bort. Smaatingene maa vi lade ligge og blive enige om de store Ting. Der kan være forskellige Opfattelser, men under de nuværende Forhold maa vi strække os vidt. Selv om Enighed og Samdrægtighed er vigtig, saa er det ikke uden Betydning, hvad vi enes om, og derfor maa ethvert Standpunkt nøje overvejes.

(Cit. *Social-Demokraten* 6.-1.-1941).

Forsvarsministeren (Brorsen) ved et politisk Møde i Esbjerg om et Europa i fredeligt Samarbejde.

6.-1.

.....

Vi er først og fremmest danske, men samtidig et nordisk Folk, der har været og fremdeles ønsker at være i kulturelt Samarbejde med de andre nordiske Nationer. Vi ønsker ogsaa handelsmæssigt og kulturelt Forbindelse med saavel det tyske som andre Folk, og vi vil bestræbe os for at faa Samarbejdet med de tyske Repræsentanter til at gaa saa godt som muligt. Det, vi lidenskabeligt ønsker, er et Europa, der dyrker Fredens Sysler i bedst muligt Samarbejde. Vi vil her i Landet sætte Ryg imod Ryg, vise Sammenhold og herved tilkendegive, at vi er eet Folk, der har Ret til at leve sit frie selvstændige Liv.

(Cit. *R. B.*)

Folketingets Formand om Kongens Nytaarshilsen til Rigsdagen.

15.-1.

Paa det nye Aars første Dag havde Rigsdagens Formænd Lejlighed til at overbringe Landets Konge en Nytaarshilsen fra Rigsdagen med Tak for værdifuld Konge-gering i 1940 og med Ønske om et godt Nytaar for Nationen og Riget.

Kongen bad os takke Rigsdagen for denne Hilsen, hvorhos Hans Majestæt gav Udtryk for sin Glæde og Tilfredshed over det Sammenhold og den Ro og Besindighed, der havde været til Stede i Befolkningen, hvilket var en Betingelse for, at vi kunde komme gennem de herskende Vanskeligheder . . . . .

(Cit. *Rigsdagstidende*).

Justitsministeren (Harald Petersen) i Folketinget under Forelæggelsen af Forslag til Lov om Tillæg til Borgerlig Straffelov.

16.-1.

.....

Lovforslagets Bestemmelser er alle begrundede i den foreliggende særlige Situation her i Landet under Besættelsen af fremmede militære Styrker. For den danske Stat og det danske Samfund er det selvfølgelig af den allerstørste Interesse, at der gennemføres saadanne Forholdsregler, at det paa saa effektiv Maade som muligt forebygges, at uansvarlige Personer ved beklagelige Handlinger søger at ødelægge det bestaaende gode Forhold til den tyske Værnemagt og de herværende tyske Myndigheder i øvrigt.

.....

Under de nuværende Forhold er det jo endvidere klart, at det maa anses for en meget alvorlig Forbrydelse — en Forbrydelse, der i højeste Grad kan skade danske Interesser —, at danske Statsborgere træder i Krigstjeneste hos Modstanderne af de

1941. Besættelsestropper, som efter Overenskomst med den danske Regering opholder sig her i Landet. Lige saa alvorlige er Forbrydelser som Sabotage og Hærværk mod Krigsmateriel og Indretninger, der tjener disse Styrkers Formaal. Saadanne Forbrydelser maa selvfølgelig bedømmes langt strengere, end man under normale, fredelige Forhold bedømmer Forbrydelser som Hvervning til fremmed Tjeneste og Hærværk.
(Cit. *Rigsdagstidende*).

17-1. Statsministeren (Stauning) ved Dansk-Islandsk Samfunds 25 Aars Jubilæum om Tilpasning.

.....
Efter hvad man har erfaret, virker de engelske Besættelsestropper loyalt og korrekt i Island, saaledes som Tilfældet ogsaa er med de tyske Tropper i Danmark, men alligevel giver saadan Besættelse et Tryk paa Befolkningen af en helt anden Art end almindeligt Gæstebesøg. Og derfor er der heller ingen, som misforstaar det, naar det baade i Island og Danmark siges, at vi haaber snart at opleve Frigørelsen og dermed Fredens Indtog i Verden.

.....
Det er i Brydningernes og Nydannelsernes Tid, at dette Jubilæum fejres. Europas Kort undergaar Forandringer, og der vil ogsaa indtræde Ændringer i tilvante Handels- og Produktionsforhold. Baade Island og Danmark maa vise Forstaaelse og Tilpasningsevne for at faa Plads til sin Virksomhed og Afsætning for de Produkter, vore Folk kan præstere, og med god Vilje kommer man langt.

(Cit. *R. B.*).

18-1. Redegørelse fra Justitsministeriet om Lov Nr. 14 af 18. Januar 1941 om midlertidigt Tillæg til Borgerlig Straffelov.

Lov af 18. Januar 1941 om midlertidigt Tillæg til Straffeloven, som straks træder i Kraft, indeholder forskellige Straffebestemmelser, der alle er begrundet ved den foreliggende særlige Situation for Landet, og som indskærper de Krav til de enkelte Borgere, som under disse Forhold nødvendigvis maa stilles af Hensyn til Landet som Helhed.

Lovens Paragraf 1 fastsætter saaledes, at Udbredelse af Rygter, som er egnede til at skade Landets Interesser i Forhold til Udlandet, straffes med Bøde, Hæfte eller med Fængsel indtil 1 Aar. I Henhold til en Lov af 22. Juli 1941 har der hidtil været fastsat Straf for den, der offentlig fremkommer med Meddelelser, der er egnede til at skade Landets Interesser i Forhold til Udlandet.

Denne Bestemmelse har imidlertid vist sig ikke at være tilstrækkelig. Rygter af ligesaa skadelig som taabelig Karakter har været i Omløb i Befolkningen og faaet betydelig Udbredelse.

For at modvirke dette for Landet skadelige Uvæsen er det nu gjort strafbart at udbrede Rygter, som er egnede til at skade Landets Interesser i Forhold til Udlandet, selv om Udbredelsen ikke sker offentligt, men kun under private Former fra Mand til Mand.

I Lovens Paragraf 2 er det fastsat, at Straffen for Spionage, saafremt det drejer sig om Efterretninger vedrørende militære Anliggender, er Fængsel paa Livstid, dog at der i mindre grove Tilfælde kan anvendes tidsbestemt Fængsel ikke under 1 Aar.

Ved Spionage, der allerede efter hidtil gældende Ret er strafbart og kan medføre Straf af Fængsel indtil 6 Aar, forstaaes Handlinger, hvorved en fremmed Stats Efterretningsvæsen sættes i Stand til eller hjælpes til umiddelbart eller middelbart at virke indenfor den danske Stats Omraade. Der fastsættes nu en alvorlig Skærpelse af den hidtil gældende Straf, naar Spionagen angaar militære Anliggender. Det maa staa klart for alle, at ethvert Forsøg paa Spionage af militær Karakter i en Tid som den nuværende er en yderst farlig Sag, som kan skade Landets Interesser paa det alvorligste. Dette har nu fundet Udtryk i, at Lovens strengeste Straf, Fængsel paa Livstid, rammer den, der gør sig skyldig i Spionage af denne Art.

Lovens Paragraf 3 fastsætter Straf for den, der i Forhold til udenlandske militære 1941.
Styrker, der efter Overenskomst med den danske Regering befinder sig her i Landet:

1) træder i Modstandernes Krigstjeneste eller yder Modstanderne en Bistand, der er egnet til at udsætte disse militære Styrkers Sikkerhed for Fare,

2) ødelægger, beskadiger eller bortskaffer Krigsmateriel eller Indretninger, der tjener disse Styrkers Formaal, eller paa anden Maade hindrer eller forstyrrer saadanne Genstandes Anvendelse eller

3) iøvrigt foretager Handlinger af lignende Karakter, som er egnede til alvorligt at skade Danmarks Interesser i Forhold til Udlandet.

Straffen for disse Handlinger er Fængsel paa Livstid, i mindre alvorlige Tilfælde tidsbestemt Fængsel, ikke under 1 Aar.

Under de nuværende Forhold kan ingen være i Tvivl om, at Handlinger af den nævnte Art er egnede til at skade danske Interesser paa det alvorligste. Enkelte uansvarlige Personer kan ved at foretage saadanne uoverlagte Handlinger komme til at berede hele den danske Befolkning Vanskeligheder, og der maa derfor nu anlægges en langt strengere Bedømmelse af disse Handlinger end det er Tilfældet under normale fredelige Forhold.

Lovens Paragraf 4 foreskriver udtrykkeligt, at Loven ogsaa omfatter Handlinger, der begaas af danske Statsborgere uden for den danske Stats Omraade.

Endvidere foreskriver § 5, at saafremt der indledes Undersøgelse for Overtrædelse af Lovens Bestemmelser mod en Person, der opholder sig uden for den danske Stats Omraader eller ikke kan findes, kan Retten bestemme, at der skal lægges Beslag paa den Formue, som Sigtede maatte besidde eller erhverve her i Landet. Beslaglæggelsen vedvarer, indtil Sagen er endelig afgjort. Ligeledes kan Retten, saafremt Sigtede har en Stilling eller driver en Virksomhed, hvortil offentlig Udnævnelse, Beskikkelse, Autorisation, Bevilling, Næringsbrev eller lignende kræves, bestemme, at hans Ret til denne Stilling eller Virksomhed bringes til Ophør, saa længe Beslaglæggelsen varer.

Det maa være en Pligt for alle danske Statsborgere, hvor de end opholder sig, at afholde sig fra at begaa de i Loven angivne Handlinger, og Danske i Udlandet, der undlader at opfylde denne Pligt, skader derved alvorligt deres Land. For kraftigt at understrege denne Pligt for alle danske Statsborgere er det fastsat, at der, naar Straffesagen ikke kan fremmes til Dom, fordi de Skyldige ikke er her i Landet eller ikke kan findes, kan skrives ind mod dem ved midlertidig Beslaglæggelse af deres Formue her i Landet og Frakendelse af visse Rettigheder.

(Cit. *Berl. Morg.* 19.-1.-1941).

Statsministeren (Stauning) paa politisk Fællesmøde i Fyns Forum om Tidens Krav til det danske Folk.

19.-1.

Den 9. April blev Landet skaanet for Bombardement og Ødelæggelse, saaledes som det er gaaet andre Lande, og vi opnaaede et Tilsagn om Besættelsens Midlertidighed og Genoprettelsen af Landets Frihed og Selvstændighed. Paa dette Grundlag imødeser vi Fremtiden, men maa desuden forberede os paa at kunne indgaa i det Europa, som sikkert vil være anderledes efter Krigen end før. Nyordningen vil stille Krav til Danmark som til andre Lande, men deri ligger dog ingen Ulykke. Maaske skal visse Sider af Produktions- og Samfundsliv undergaa Ændringer, saaledes at Samarbejdet med andre Nationer kan foregaa uden Gnidninger. Vi skal ikke vægre os ved at drage Lære af andre, selv om Belæringen kommer fra Udlandet. Maaske kan dette endog bidrage til Samling om Nationens Interesser, og hvis det skulde udelukke ufornoden smaalig Strid, ser jeg ikke nogen Skade derved. Men det, der skal ske i Danmark, maa være Resultatet af dansk Initiativ og dansk Afgørelse. Dansk Aand, dansk Kultur har igennem Aarhundreder udviklet dansk Præg, som Befolkningen ønsker bevaret uden derfor at afvise Samarbejde med andre.

Det er klart, at Europa vil undergaa en Udvikling, og Danmark maa som andre Nationer gaa ind i nye Baner for Samvirke og Samhandel, men dette vil næppe falde svært for Danmark, thi i svundne Tider har vi haft en betydelig Samhandel med Tysk-

1941. land, og dertil er Erhvervsliv og Befolkning fremdeles rede. Paa den anden Side har vi nok nogle gamle Forestillinger og Fordomme, som roligt kan opgives. Man bør ikke være bange for Udvikling, men tværtimod anerkende en saadan, naar den ikke bryder sig Vej med voldsomme Midler, krænkende dansk Statsliv, som vort Folk er vokset sammen med. Det er naturligt, at Danmark er trykket af den Besættelse, der fandt Sted den 9. April, men det vil være urigtigt at lade Stemningen over for det tyske Folk paavirke deraf. En fjendtlig Stemning over for det tyske Folk er ikke paa sin Plads, og den strider mod det Tilsagn om korrekt og loyal Holdning, der blev afgivet paa den alvorfulde Dag d. 9. April.

At Krig og Besættelse volder Ulempe, er selvfølgelig, men dog er Danmarks Ulemper væsentligt mindre end dem, som andre Folk er udsat for, men en haard Tid er det for mange, særlig da vi er afskaaret fra Raastoffer, der ellers er Grundlaget baade for Landbrug og Byerhverv, og vi maa under disse Forhold igen se Arbejdsløsheden voksende. For Arbejderklassen, der lider mest under Tidens Tryk, er det naturligt at fremhæve Betydningen af de gamle Organisationers Opretholdelse og af disses fortsatte Virksomhed, men til det Sammenhold i Arbejderklassen, der er en Livsbetingelse, maa ogsaa føjes det nationale Sammenhold, der vil være en stærk Magt, saa længe Kampen føres med Aandens Vaaben. Dette Sammenhold i Folket imellem de forskellige Partier er en betydningsfuld national Værdi, som vil hjælpe os igennem den haarde Tid frem til den Selvstændighed og Uafhængighed, der er Maalet, det Maal, vi sikkert vil naa. Der kan som sagt blive Nødvendighed for visse Ændringer i Folkets Stilling, men ikke for saadanne, der griber ind i det Statsliv, som Danmark har grundlagt. Enighed og Sammenhold vil være Værnet derimod. Bevarelsen af vor Danskhed, vort Sprog, vort Flag, vor Konge og vor Forfatning maa være det urokkelige, og det har Interesse for alle Befolkningsdele, for alle, der elsker vort Fædreland.

Men i alt dette ligger ingen Afvisning af Deltagelse i den Nyorientering, som vil blive Følgen af den store Omvæltning, der finder Sted eller allerede har fundet Sted; der maa for et lille, flittigt, virkelystent Folk være Muligheder for Samvirken med det store tyske Folk, der er berømt for Flid og Dygtighed. I saa Henseende kan der ikke være Tvivl, naar Freden er sikret, vil et nyt virksomt Liv begynde, og det danske Folk skal nok finde og udfylde sin Plads . . . .

Det er kun nogle Hovedpunkter, jeg har fremdraget, der har foreligget mange andre, og det bliver værre, efterhaanden som Tiden gaar, som Raastofferne oparbejdes og Lagrene tømmes, og vi har kun Haabet om Fred at støtte os til. Danmark er besat, og det danske Folk har, om ikke Krig saa en Del af Krigens Vilkaar, og vi føler alle Tyngden af denne Tilstand, selv om Besættelsen udøves loyalt og korrekt som Tilfældet er.

Det gælder nu om at holde ud sammen i Forventning om lysere Tider, naar Krig og Besættelse igen er til Ende, og det vil være rimeligt, om vi i den Grad det er muligt, forbereder os paa den Ændring i det europæiske Forhold, som vi allerede øjner. Jeg tænker ikke paa Omstilling af den danske Stats indre Liv, men ganske sikkert kommer Erhvervslivet ind i noget forandrede Baner, og det vil være rimeligt at imødesee de Ændringer, som i saa Henseende vil blive naturlige Følger af Udviklingen. Vort Lands Beskaffenhed henviser os til Samhandel med andre Nationer, hvis vi skal kunne beskæftige vor Befolkning. Vi skal ikke ønske at ligge hen uden Forbindelse, vi maa tværtimod ønske Forbindelse med Nabofolk og med andre, som er rede til Samkvem og Samhandel. At Tyskland her kommer til at være vor naturligste Forbindelse er naturligt. Og det er en Vildfarelse, hvis man tror, at det danske arbejdende Samfund har noget derimod. Jeg udtaler Haabet om fremdeles at se et samlet dansk Folk, rede til Samarbejde med andre, men med Danskheden i Behold. Leve et frit og uafhængigt Danmark.

(Cit. *Berl. Morg.* 20.-1.-1941).

25.-1. Meddelelse fra Justitsministeriet om Dommen over Oberstløjtnant T. P. A. Ørum m. fl.¹⁾
Københavns Byret har den 25. Januar 1941 afsagt Dom i en militær Straffesag,

1) Se Afsnit D.

hvorunder der var rejst Tiltale mod Oberstløjtnant T. P. A. Ørum og Løjtnant af Reserven A. G. K. Jessen for Overtrædelse af Straffelovstillægget af 18. Januar 1941, § 2 (Spionage) og § 3, Nr. 1 og 3 (Hvervning og andre Handlinger af lignende Karakter, som er egnet til alvorligt at skade Danmarks Interesser i Forhold til Udlandet), samt mod 2 Sekondløjtnanter og en værnepligtig Reservehaandværker for Overtrædelse af nævnte Lovs § 3 Nr. 1 og 3. Endvidere var de alle tiltalt for Overtrædelse af Militær Straffelovs § 63. 1941.

Oberstløjtnant Ørum blev anholdt af det tyske Politi under et Ophold i Berlin. De øvrige Tiltalte blev anholdt her i Landet af det danske Politi, hvorefter der af de tyske Myndigheder blev indledet Undersøgelse i Sagen ved tysk Krigsret. Samtlige i Sagen tiltalte var efter tysk Lov hjemfalden til meget streng Straf. For Spionage findes der efter tysk Lov kun een Straf, nemlig Dødsstraf. Ikke blot Ørum, der blev paagrebet paa tysk Territorium under Udførelse af Forbrydelsen, men ogsaa de øvrige tiltalte, faldt efter de for den tyske Krigsmagt gældende Regler ind under tysk Jurisdiktion.

Som et Bevis paa det gode, tillidsfulde Forhold, der hersker mellem den tyske Værnemagt og de danske Myndigheder, tilbød den øverstbefalende for de tyske Tropper her i Landet i sin Egenskab af Rettergangschef at afgive denne Sag til Paadømmelse ved dansk Ret paa Betingelse af, at der tilvejebragtes den fornødne Hjemmel til at ikende de tiltalte, saafremt de fandtes skyldige, Straf af en Strenghed, svarende til de af dem begaaede alvorlige Forbrydelser. I denne Anledning optoges i den ovennævnte Lov af 18. Jan. 1941 i § 7, 2. Stk., en Bestemmelse om, at Loven finder Anvendelse paa Handlinger, med Hensyn til hvilke Undersøgelse er indledet, men Sagen ikke afsluttet ved Lovens Ikrafttræden. Denne Bestemmelse vil alene faa Betydning for den her omhandlede Sag, idet der ikke ved Lovens Ikrafttræden fandtes andre svævende Sager.

Ørum og Jessen er ved Dommen fundet skyldige i de Handlinger, som de var tiltalt for, og dømt for Overtrædelse af Lov af 18. Jan. 1941 §§ 2 og 3 samt Militær Straffelovs § 63. Byretten har i Dommen statueret, at der for Ørums Vedkommende foreligger en grov Overtrædelse af de ovennævnte Bestemmelser, og idømt ham Straf af Fængsel for Livstid. Jessen blev idømt Fængsel i 14 Aar. Endvidere er den ene Sekondløjtnant og Reservehaandværkeren fundet skyldige i Overtrædelse af Lov af 18. Jan. 1941 § 3 og Militær Straffelovs § 63 og idømt Fængsel i henholdsvis 8 og 3 Aar. Den anden af de to tiltalte Sekondløjtnanter blev ved Dommen frifundet.

Den her omhandlede Dom danner Afslutning paa en Sag, der var egnet til at skade Landets Interesser paa det alvorligste og berede den danske Regering store Vanskeligheder. De dømte har over for deres Fædreland handlet ansvarsløst, og deres Adfærd kan ikke fordømmes stærkt nok. De har sat sig ud over Kongens Opraab samt ethvert Hensyn, de skylder deres Landsmænd. De har gjort sig skyldige i grove Forbrydelser over for den tyske Værnemagt og derved bragt Forstyrrelse i det gode Forhold mellem denne og Landets Befolkning. De maa nu bøde for deres Gerninger og afsone de dem idømte strenge Straffe.

Dommen er et Udtryk for, at Staten paa det skarpeste tager Afstand fra og med de strengeste Retsmidler vil bekæmpe enhver Virksomhed, der tager Sigte paa Formaal som de ovenfor nævnte. Sagen bør for hele Befolkningen være en Paaindelse om Kongens Opfordring til korrekt og værdig Optræden, „da enhver uoverlagt Handling eller Ytring kan have de alvorligste Følger“. (Cit. *Berl. Morg.* 26.-1.-1941).

Meddelelse fra Krigsministeriet om de dømtes Degradation og Afskedigelse.

27.-1.

Hs. Majestæt Kongen har under 27. Januar 1941 resolveret, at Oberstløjtnant uden for Nummer i Hærens Flyvertropper, T. P. A. Ørum, afskediges af Krigstenesten og fra sin Stilling som Befalingsmand i Hæren. Forsvarsministeren har under 27. Januar 1941 bestemt, at Løjtnant af Reserven, A. G. K. Jessen, Sekondløjtnant A. S. Lannøe og Reservehaandværker P. A. T. Born, alle ved Hærens Flyvertropper, afskediges fra deres Stilling som Befalingsmænd (Reservehaandværker) i Hæren.

1941. De Paagældendes Degradation og Afgang fra Hæren skyldes de Forseelser, for hvilke de Paagældende er idømt Straf ved Københavns Byrets Dom af 25. Januar 1941.
(Cit. *Berl. Morg.* 28.-1.-1941).

15.-2. Meddelelse om Udsættelse af de kommunale Valg.

Ritzau's Bureau erfarer følgende: Paa Grund af den skærpede Krigssituation, der kan ventes i Foraaret, fremsatte Indenrigsministeren i Dag Forslag overfor Rigsdagens Samarbejdsudvalg om Udsættelse af de kommunale Valg. Lovforslag om Ændring af den kommunale Valglov kan derefter ventes fremsat i Rigsdagen i næste Uge, tilsigtende at udskyde Valget et Aar.
(Cit. *Berl. Morg.* 16.-2.-1941).

17.-2. Kirkeministeren (Fibiger) paa Møde, arrangeret af de konservative Vælgerforeninger paa Frederiksberg, om Fremtiden.

.... Men jeg vil gerne sige, at lige som vi Danske loyalt og korrekt har gjort vor Del af Arbejdet, adlydt vor Konges Bud og bestræbt os for at faa det af Forholdene nødvendige Samarbejde til at foregaa saa gnidningsløst som muligt, saaledes bestræber alle, som deltager i dette Arbejde, sig herpaa. Den danske Regering, som har en saa overvældende Tilslutning i vort Folk, vil altid bestræbe sig for, at det gode Forhold kan opretholdes, ogsaa over for de Fremmede med Bevarelsen af de Rettigheder, som er tilsikret den ..... Og saa Fremtiden. Der er kun een Ting, som staar fast: Det gamle vender aldrig tilbage. At vort Samfund og de fleste andre af Jordens Samfund i hvert Fald af Europas bliver ændrede er for mig uden for al Tvivl. .... Der maa bringes Ofre og ikke stilles Krav. Vi skal ikke indbilde os, at vi er enige om al Ting, men vi skal holde fast ved den Enighed, der er om Tænke-, Tale- og Trosfrihed, som er dybt forankret i vor Grundlov. Om Forfatning og parlamentarisk Liv skal ændres, er muligt, men Drøftelsen heraf bør ikke overskygge, at det afgørende er vi enige om med Hensyn til, hvorledes vort folkelige Liv skal formes.
(Cit. *Berl. Morg.* 1.-2.-1941).

18.-2. Meddelelse fra Handelsministeriet om de til Fremstilling af et Klokkespil i Aarhus indsamlede Metaller.

Til Berigtigelse af forskellige Misforstaaelser, der er opstaaet i Forbindelse med de til Fremstilling af et Klokkespil i Aarhus indsamlede Metaller, meddeler Handelsministeriet, at den paagældende Beslutning er truffet paa Foranledning af det af Erhvervene oprettede Fælleskontor for Jern og Metal, idet det ikke er fundet rigtigt at tillade en saadan Anvendelse af de paagældende Metaller paa et Tidspunkt, hvor man fra dansk Industris Side befrygter, at det ikke vil være muligt at skaffe saadanne Metaller i fornødent Omfang til Dækning af samfundsvigtige Formaal.

(Cit. *R. B.*).

20.-2. Meddelelse fra Udenrigsministeriet om Det danske Raad i London.

I Begyndelsen af Oktober 1940 blev det gennem engelsk Radio meddelt, at der i London af Medlemmer af den danske Koloni i England var dannet et dansk Raad (The Danish Council). Ifølge foreliggende Oplysninger var det Tanken, at dette Raad skulde være et Slags Centralorgan for alle Danske i England til Varetagelse af danske Statsborgeres Interesser under de nuværende vanskelige Forhold.

Der foreligger nu i den engelske Radios skandinaviske Udsendelser publiceret Meddelelse om, at dette Raad af England skal være anerkendt som Regering. Denne Meddelelse lyder ganske meningsløs og fuldstændig fantastisk, da der i Danmark findes en af Kongen udnævnt lovlig dansk Regering, og da det ikke kan tænkes, at det nævnte Raad selv — mod Lov og Forfatning og uden Kongens Sanktion — skulde have konstitueret sig som Regering, hvilket maatte være Forudsætningen for, at der kunde blive Tale om en „Anerkendelse“.

Endnu mere absurd lyder det, naar det antydes, at den danske Gesandt i London, Grev Reventlow, skulde have deltaget i Drøftelserne desangaaende, da Grev Reventlow

er sendt til London som Repræsentant for Danmarks Konge og den danske Regering 1941.
og selv sagt ikke kan stille sig til Disposition for nogen anden — selvbestaltet —
dansk Regering. (Cit. *Berl. Morg.* 21.-2.-1941).

**Kirkeministeren (Fibiger) ved politisk Møde i Thisted om Rigsdagens Stilling 24.-2.
og Samarbejdet mellem Partierne.**

.....

Det er almindeligt Mand og Mand imellem at høre det Arbejde, der for Tiden udføres paa Rigsdagen, dadlet, og rigtigt er det, at Forhandlingerne paa Rigsdagen har en anden Karakter, end de havde for 10 Maaneder siden. Men det er ogsaa rigtigt, at Rigsdagen tilfulde løser den ene af sine store Opgaver: at være Bindeled mellem Befolkningens enkelte Led og Landets Regering. Tiden kræver, at der tales mindre end før, men De kan være helt overbevist om, at der indenfor Partierne, i Grupperne, at der i Samarbejdsudvalget mellem Repræsentanterne for de 5 Partier foregaar et Samvirke mellem os, som er præget af dansk Sind og Aand, og det har i Virkeligheden været intet mindre end meget opløftende at se, hvorledes Fortidens Kævl og Strid ingen Rolle spillede for den ene store Opgave at holde sammen og føre Land og Folk saa uskadt som muligt gennem Tidernes Malstrøm. .... (Cit. *R. B.*)

Statsministeren (Stauning) i Studenterforeningen om „Tidens politiske Opgave“. 8.-3.

.....

Forskellige Staters Ophævelse igennem svundne Aar og Udviklingen nu under Krigen viser, at Tyskland indtager Pladsen som den centrale Magt, og den vil ogsaa angive visse Hovedlinier baade af kulturel og økonomisk Art i Fremtiden. Dette er sagt ud fra det, der nu foreligger, og deri kan naturligvis ske Ændringer, men det er ikke til at regne med i Øjeblikket. Man gør vel i at regne med de faktiske Forhold, og disse viser os Tyskland som den Magt, der nu hersker over væsentlige Dele af Europa. Vi kan ikke vide, hvor langt denne Udvikling vil gaa, men jeg har ikke megen Tro til en Tilbagegangslinie, derimod haaber jeg naturligvis paa Genoprettelse af selvstændige Stater der, hvor der midlertidig er en Art Protektorater, men ogsaa om det er vi afskaaret fra nu at tale med fuld Sikkerhed.

Men hvordan end den nærmeste Fremtid vil forme sig, tror jeg, man bør regne med, at vi rykker ind i nye europæiske Forhold med udstrakt Vareudveksling imellem de Lande, der hører til den nævnte Central, og jeg tænker med temmelig ringe Forbindelse med den øvrige Del af Verden, i hvert Fald i den første Tid.

Det er mit Indtryk, at Tyskland har visse Planer, der ikke blot sigter efter øjeblikkelig Nyordning, men efter en blivende europæisk Nyordning, der skal være raadende ud i Fremtiden. Denne Nyordning vil kræve et Samarbejde indenfor Europa, og Linien vil være den fra Tyskland kendte Planøkonomi, der sikkert rummer betydelige Fordele fremfor den Planløshed, som har været raadende hidtil som Bestanddel af det liberalistiske Samfund, der i udpræget Grad bygger paa Egoismen — altsaa Erhvervs- og Samfundsegoisme.

Den tyske Planøkonomi kan tænkes praktiseret igennem Overenskomster mellem de enkelte Lande og Tyskland, rimeligvis langtrækkende Overenskomster, som bestemmer, at man aftager tyske Raastoffer og Industriprodukter imod til Gengæld at levere Landbrugsprodukter og andre Varer, som det bliver muligt for enkelte Lande at producere. Der tænkes sikkert paa en Arbejdsdeling i Europa, og for saa vidt den bliver fornuftig og hensynsfuld, er der ikke deri Anledning til Indsigelser. Meningen vil være at give Tyskland og de med Tyskland samarbejdende Lande forøgede Produktions- og Omsætningsmuligheder. Arbejdsdelingen og en fornuftig ordnet Produktion og Omsætning vil gøre dette Europa meget stærkt over for Blokade og vil ogsaa kunne fremme en Højnelse af Levevilkaarene.

I denne Planøkonomi vil man sikkert kræve gennemført en moderne Produktionsordning baade i Tyskland og de samarbejdende Lande, ligesom en Ensartethed med Hensyn til Prisniveau og Valutaforhold vil blive tilstræbt, og en fælles Kreditgivning imellem Landene vil sikkert ogsaa blive etableret.

1941. Naturligvis kan en saadan Udvikling nødvendiggøre Ændringer i de tilvante Forhold, men det kan ikke være afgørende, og jeg ser det i hvert Fald som Opgaver, vi stilles over for, og som skal løses.

Bedst vil det være, om man roligt og villigt medvirker til den Tilpasning, jeg her har antydnet, naar Tiden dertil er inde, og den vil ikke være saa afskrækkende, som nogle maaske vil synes.

Det er usundt og ukløgt at vende sig imod en Udvikling, som Tid og Forhold fører med sig. Tilpasningen til det nye Europa vil blive en af Tidens politiske Opgaver.

Denne Tilpasning til Livet i det nye Europa behøver ikke at berøre Landenes nationale Forhold, medens den muligvis kan nødvendiggøre visse Ændringer i de erhvervspolitiske Forhold. De enkelte Lande kan bestaa, Landenes Forfatninger kan blive bestaaende, Sprog og nationale Indretninger kan bestaa, og Folket skal ikke foretage nogen aandelig og politisk Omstilling, da dette ikke blot vil være uforment, men skadeligt for det Samarbejde, der vil være en Grundpille i det europæiske Samfund.

Samarbejdet imellem Tyskland og de øvrige Lande angaar de økonomiske Forhold, Produktion og Omsætning, og dertil kræves ikke en vis, bestemt politisk Overbevisning, men der kræves god Vilje til at udnytte den Styrke, som Samarbejde og Sammenhold kan give. Maaske kræves der ogsaa Forstaaelse og Samvirken om visse, væsentlige politiske Enkeltheder, jeg tænker særlig paa Forstaaelse om Europas Udenrigspolitik, som vil være af Vigtighed for de Stater, der gaar ind i et Samarbejde om de økonomiske Retningslinier og om Produktion og Omsætning, men heller ikke Tanken herom kan være afskrækkende, thi det gælder om, at dette Fremtidens Samarbejde kan forme sig saa godt som muligt, og at Gnidninger og Uoverensstemmelser kan undgaaes.

Med det, jeg har sagt, har jeg givet visse Vink, som jeg mener kan passe for den Udvikling, jeg imødeser. Det er ikke Anvisninger fra Tyskland, og jeg tænker ikke, man kan faa saadanne, men det bør ikke udelukke Overvejelser og Forberedelser til den Tilpasning, som kan ventes at blive fornøden, men vi maa naturligvis holde fast ved de Tilsagn, der er givet vort Land.

Naturligvis kan Krigsbegivenhederne ventes udstrakt over lang Tid endnu, og det er vel ogsaa muligt, at Krigens Forløb kan ændre det Fremtidsbillede, som jeg har dannet mig, men personlig tror jeg altsaa ikke paa store Ændringer i det Europa, som er i Færd med at danne sig.

Derimod tror jeg paa Forsikringen om Frihed og Uafhængighed for Danmark, en af Europas ældste Nationer, jeg tror paa Bevarelsen af vort Sprog, af Konge, af Flag og Forfatning. Og det vil være en Styrke i Troen herpaa, naar vi til sin Tid frit indlader os i de Forhandlinger om Overenskomst, som Tiden vil kræve.

Vi har hidtil lykkeligt undgaaet saadanne Ulykker, som andre har maattet lide under, og det gælder da om at fastholde den Politik, som kan føre os uskadt igennem Tidens Brænding ind i den nye Tid, som venter os. Vi skal desværre nok igennem en lang og haard Tid, men holder det danske Folk sammen, vil Folket ogsaa komme igennem en saadan Tid — blot vi har Udsigten til at bevare dansk Selvstændighed.

Og saa er der endnu eet at bemærke. Det gælder om at bevare Ro og Orden i Landet, naar fremmede Tropper har besat Landet. Det kan medføre særdels alvorlige og ubehagelige Følger, hvis alvorlige Forstyrrelser af Ro og Orden finder Sted.

Derfor udstedte vi tidligt et Forbud mod Afholdelse af offentlige Møder. Forholdene artede sig saadan, at vi for en Tid siden ændrede og mildnede dette Forbud, men det har ikke været uden Følger. Baade her i Byen og i Provinsen er der forefaldet alvorlige Tilløb til Uroligheder, men Politiet har gjort sin Pligt, og det blev ved Tilløbene og nogle højest utiltalende Optøjer.

For den danske Befolkning vil det fremdeles være af afgørende Vigtighed, at Ro og Orden bevares.

Og saa haaber jeg iøvrigt, at vi vil komme igennem Tidens Vanskeligheder, og at vi igen oplever at se Danmark trit og selvstændigt. (Cit. *Berl. Morg.* 9.-3.-1941).

Meddelelse fra Udenrigsministeriet om danske Protester over for U. S. A. og Chile i Anledning af Forholdsreglerne over for de danske Skibe.

1941.
2.-4.

Udenrigsministeriet har i Gaar instrueret den danske Gesandt i Washington, om over for Amerikas forenede Staters Regering at nedlægge Protest i Anledning af de mod danske Skibe, oplagt i De forenede Stater og Philippinerne, truffne Foranstaltninger.

Den danske Gesandt i Buenos Aires, der samtidig er akkrediteret hos den chilenske Regering, er efter Instruktion fra Udenrigsministeriet ad Luftrute afrejst til Santiago de Chile den 31. Marts i Anledning af den chilenske Regerings Rekvisitionering af tre, Rederiet J. Lauritzen tilhørende danske Skibe, mod hvilken Rekvisitionering den danske Regering har nedlagt Protest. Gesandten er instrueret om over for den chilenske Regering at insistere paa, at Skibene tilbagegives det danske Rederi.

(Cit. *Berl. Morg.* 3.-4.-1941).

Regeringserklæring i Anledning af Aarsdagen for Besættelsen.

7.-4.

Der er nu forløbet et Aar siden den Morgen den 9. April, da Verdenskrigens Begivenheder drog med sig, at det tyske Riges Værnemagt rykkede ind i Landet. I sit Budskab til Folket lagde Kongen enhver paa Sinde at vise rolig og behersket Holdning og loyal Optræden over for alle, som har en Myndighed at udøve. Kongen understregede i dette Budskab, at enhver uoverlagt Handling eller Ytring kan have de alvorligste Følger.

I det Aar, der er gaaet, har det danske Folk efterlevet Kongens Budskab. Det tjener intet Formaal at skjule, at Begivenhederne den 9. April har hvilet tungt paa os alle, men takket være Befolkningens værdige Holdning og den tyske Værnemagts Hensyntagen til danske Følelser og Stemninger er det lykkedes saavel paa det politiske som paa det økonomiske Omraade at komme igennem Aaret under gunstigere Vilkaar, end vi ved Besættelsens Begyndelse havde turdet regne med. Den hittidige Udvikling berettiger os til at haabe, at Danmark i Tillid til det tyske Riges Tilsagn om Bevarelse af Landets Integritet og politiske Uafhængighed ogsaa fremdeles vil staa de vanskelige Tider igennem bedre end mange andre Lande, der ligesom vort Land er blevet berørt af det store Opgør.

Naar vi oplever Aarsdagen for Landets Besættelse, lad da disse Betragtninger nedfælde sig i Sindet, og lad os alle være enige om, at Kongens Budskab og Folkets Tro paa dets Fremtid fremdeles skal være det Grundlag, hvorpaa Nationen og den enkelte i Bevidstheden om vort store Ansvar for vort Fædreland handler i enhver Situation. Lad Dagen give Anledning til Eftertanke, men lad den passere under værdig Holdning fra hver enkelt Side og uden Demonstrationer af nogen Art, saasom Flagning eller paa anden Maade.

(Cit. *Berl. Morg.* 8.-4.-1941).

Meddelelse fra Udenrigsministeriet om Instruktion til den danske Gesandt i U. S. A. i Anledning af de danske Skibes Stilling.

9.-4.

I Anledning af de gentagne Rygter om, at de amerikanske Forenede Staters Regering skulde have til Hensigt under den ene eller anden Form at overtage de i amerikanske Havne henliggende danske Skibe, har den danske Regering instrueret den danske Gesandt i Washington om over for den amerikanske Regering at fastslaa, at det i Henhold til dansk Lov er forbudt Rederne uden den danske Regerings Samtykke at sælge eller bortchartre Skibe under dansk Flag, at Regeringens Samtykke til Salg eller Bortchartring af de i De Forenede Stater henliggende Skibe ikke kan forventes, og at Rederne selv ikke ønsker at bortchartre eller sælge Skibene, men ønsker, at disse forblive oplagt i amerikanske Havne. Gesandten vil tilføje, at den danske Regering gaar ud fra, at den amerikanske Regering ikke vil sætte sig ud over dette fra dansk Side indtagne ganske klare Standpunkt. Endvidere vil Gesandten udtale, at den danske Regering paa Forhaand maa nedlægge bestemt Protest mod et hvilket som helst Skridt fra den amerikanske Regerings Side, der mod Folkeretten tilsigter en Overtagelse eller Brug af danske Skibe

(Cit. *Berl. Morg.* 10.-4.-1941).

1941. Meddelelse fra Udenrigsministeriet om Minister Kauffmanns Hjemkaldelse.

12.-4. I Telegrammer fra Washington meddeles, at Amerikas forenede Stater efter Udvildelsen af den tyske Krigszone til grønlandske Farvande har besluttet at overtage Beskyttelsen af Grønland og oprette Flaade- og Luftbaser der. Herom er der ifølge telegrafisk Indberetning fra det danske Gesandtskab i Washington oprettet en Overenskomst, undertegnet af den amerikanske Udenrigsminister og Gesandten, Hr. von Kauffmann.

Den saaledes afsluttede Overenskomst har selvsagt ingen folkeretslig Gyldighed, da den er bleven til, uden at Kongen eller den af ham udnævnte lovlige danske Regering har medvirket eller overhovedet haft noget som helst Kendskab dertil.

Udenrigsministeren har ved Note af Dags Dato overfor den herværende amerikanske Chargé d'Affaires protesteret mod, at den amerikanske Regering i et Spørgsmaal om Udøvelsen af Danmarks suveræne Rettigheder over Grønland har forhandlet og sluttet Overenskomst med Gesandten i Washington, uden at denne i Kraft af sin Stilling eller særlige Bemyndigelse har været beføjet til at handle paa Regeringens Vegne.

Udenrigsministeren har ved samme Note paa Forhaand protesteret mod, at U. S. A.s Regering realiserer de i Overenskomsten tilkendegivne Planer om Oprettelse af militære Støttestrukturer paa Grønland med videre.

Det fremhæves endelig i Noten, at den afsluttede Overenskomst er uden bindende Virkning for Danmark.

Minister Kauffmann er i Anledning af sin Optræden i denne Sag ved kongelig Resolution af Dags Dato tilbagekaldt fra Posten som dansk Gesandt i Washington, hvorefter han er blevet beordret til at begive sig til København og overdrage Gesandtskabets Ledelse til Legationsraad Blechingberg som Chargé d'Affaires.

(Cit. *Berl. Morg.* 13.-4.-1941).

16.-4. Meddelelse fra Udenrigsministeriet om Minister Kauffmanns Afskedigelse.

Som tidligere meddelt blev den danske Gesandt i Washington, Minister Henrik Kauffmann, ved kongelig Resolution af 12. d. M. tilbagekaldt fra sin Post, hvorefter han af Udenrigsministeren under samme Dato telegrafisk blev beordret til straks at begive sig til København og overdrage Gesandtskabets Ledelse til Legationsraad Blechingberg som Chargé d'Affaires.

Som Svar paa den ovennævnte telegrafiske Instruktion har Minister Kauffmann i Telegram af 14. d. M. meddelt Udenrigsministeren, at han i en Note til den amerikanske Statssekretær af 13. d. M. har indtaget det Standpunkt, at han betragter den ham givne Hjemkaldelsesordre som ugyldig, og at han agter at forblive i Embedet som Danmarks Gesandt i Washington. Hr. Kauffmann tilføjer i sit Telegram til Udenrigsministeren, at den amerikanske Statssekretær ved en Svarnote af 14. d. M. har erklæret, at den amerikanske Regering vedblivende anerkender ham som behørig bemyndiget Gesandt for Danmark i Washington.

Ved paa egen Haand — uden at Hans Majestæt Kongen eller den af ham udnævnte lovlige danske Regering har medvirket eller overhovedet haft noget Kendskab dertil — at afslutte Overenskomsten om Amerikas Forenede Staters Overtagelse af Ansvaret for Grønlands Forsvar, har Minister Kauffmann misbrugt Kongens Navn og beredt den danske Regering alvorlige Vanskeligheder. Han har ved sin Handling tilsigtet Etablering af en Tilstand, hvorefter Grønland eller Dele deraf kan komme under fremmed Herredømme og uden visse Konstellationer blive Udgangspunkt for Aktioner i Forbindelse med Krigsoperationer. Ved sin Optræden i denne Sag har han saaledes ikke blot gjort sig skyldig i grov Tilsidesættelse af sine Pligter som Tjenestemand, men tillige i en Forbrydelse mod Statens Selvstændighed og Sikkerhed, og Reaktionen fra Statsmagts Side maa derfor være, dels at Hr. Kauffmann afskediges fra Udenrigstjenesten i Henhold til Tjenestemandsløven, dels at der indledes strafferetlig Undersøgelse mod ham.

Ved kongelig Resolution af Dags Dato er Minister Kauffmann afskediget fra Uden-

rigstjenesten i Henhold til Tjenestemandsløven. Samtidig har Regeringen foranlediget, 1941. at der er indledet strafferetlig Undersøgelse mod ham for Overtrædelse af Straffelovens Paragraf 98 eller Paragraf 99, 2. Stk. (Landsforræderi) samt for Overtrædelse af Straffelovens Paragraf 103, 1. Stk., Nr. 3, hvori hjemles Straf for den, som handler mod Statens Tarv under Varetagelsen af et ham overdraget statsligt Hverv. Undersøgelsen tager endvidere Sigte paa Overtrædelse af Paragraf 3, Nr. 3 i Lov Nr. 14 af 18. Januar 1941 om midlertidigt Tillæg til borgerlig Straffelov . . . . .

(Cit. *Berl. Morg.* 17.-4.-1941).

Kirkeministeren (Fibiger) paa konservativt Møde i Aabenraa om Samarbejdet med Besættelsesmagten. 19.-4.

.....

Det er blevet fremhævet, at vi er kommet igennem dette Aar bedre, end vi havde kunnet ventet det. Det er klart, at begge Myndigheder — baade det besatte Lands og det besættende Lands — staar overfor store Vanskeligheder i det Samarbejde, som skal foregaa. Regeringen har i sin Erklæring ikke lagt Skjul paa de Følelser, som en ærekær Nation maa være opfyldt af i Kraft af Besættelsen — og ingen Nation kan vel bedre end den tyske forstaa dette — men vi understregede ogsaa, at man fra alle Sider havde bestræbt sig for at faa Forholdene til at forløbe saa gnidningsløst som muligt — og det Løfte, som laa heri, vil blive holdt.

.....

(Cit. *Berl. Morg.* 20.-4.-1941).

Statsministeren (Stauning) paa sin 12-Aarsdag som Ministerchef om Besættelsestidens Tryk. 30.-4.

Den 9. April gav selvfølgelig en ubehagelig Overtaskelse. Den blev modtaget, saaledes som det var naturligt i Danmark, og Folket har forlængst erkendt, at Afgørelsen var den eneste mulige og naturlige.

Dagen er fulgt af forskellige Ubehageligheder, men vi maa erkende, at Besættelsen i Almindelighed er udøvet paa loyal og hensynsfuld Maade. Men naturligvis er Besættelsen et Tryk paa Landet og dets Befolkning, og den medfører en Række Indskrænkninger i vor Bevægelsesfrihed, og dette føles naturligvis som noget ubehageligt. Vi ved imidlertid, at Krigen vil ende engang; vi har Tilsagn om, at dermed ophører Besættelsen, og vi vil søge at komme igennem denne Tid og frem til en lysere Tid, baade for vor og for andre Befolkninger.

Tiden i dette sidst forløbne Aar har fremkaldt forskellige Ændringer i de politiske Forhold og har nødvendiggjort ekstraordinære Love og Foranstaltninger, som ikke alle er lige behagelige. Vi har omdannet Ministeriet til en Samlingsregering, og om der end er Vanskeligheder derved, saa gaar det dog, og betydningsfulde Foranstaltninger er ogsaa gennemført.

Særlig betydningsfuld er den gennemførte Beskæftigelseslovgivning. Jeg haaber, at de første 60.000, som er kommet i Arbejde, vil blive efterfulgt af mange Tusinde, saaledes at der ogsaa kan blive noget Lys i de mange Hjem, der har lidt under Arbejdsløsheden.

(Cit. *Ekstrabl.* 1.-5.-1941).

Statsministeren (Stauning) ved Majfest i Idrætshuset om Samarbejdet med Tyskerne. 1.-5.

.....

Der ligger ikke i denne Samling (Samling af de store politiske Partier) om danske Opgaver nogen Tendens til at være isoleret. Tværtimod: dansk Arbejderbevægelse har bestandig været af den Opfattelse, at et fredeligt Samarbejde mellem alle Nationer var det, der skulde tilstræbes, og saaledes bør det fremdeles være.

For Danmark som Stat er dette Synspunkt ganske afgørende. Vi er et lille Led i Europa, og alle i dette Land er i Virkeligheden enige om at følge det fredelige Samarbejdes Princip. Men saa er det ogsaa Tegn paa ond Hensigt, naar visse Bevægelser paastaar, at det er bestemte Kredse eller Personer, der alene repræsenterer Viljen til

1941. økonomisk Samarbejde med Tyskland. Det socialdemokratiske Parti og hele den danske Arbejderbevægelse har bestandig været Talsmand for et fredeligt og godt Naboforhold til Tyskland, og dette vil ogsaa være Standpunktet i kommende Tid.

Der har været og er fremdeles Forskelligheder i Statsformen og i politisk System, saaledes som det udvikler sig i de forskellige Lande med forskellig Historie og Udvikling. Men dette har ikke forhindret det naturlige Samarbejde og vil heller ikke gøre det i Fremtiden. Danmark er for sin Del henvist til Samarbejde med vor store sydlige Nabo, vi tager kun det Forbehold, at det skal være et frit Samarbejde mellem frie og selvstændige Nationer.

.....

(Cit. *Soc. Dem.* 2.-5.-1941).

- 1.-5. Statsministeren (Stauning) i Radioen bl. a. om Samarbejdet med Tyskland.

.....

Det maa iøvrigt nævnes med Anerkendelse, at Tyskland, som nu er vor Hovedleverandør, anstrenger sig stærkt for at efterkomme Kravene om Brændsel og Raastoffer, men det er en Selvfølge, at dette ene Land, som selv er Krigsdeltager, vanskeligt kan overkomme den stillede Opgave, som altsaa kræver Erstatning for Varemængder, der tidligere leveredes fra forskellige Lande.

.....

Der vil vel sagtens blive Tale om visse Ændringer baade i Staternes og i de enkelte Borgeres Liv, men ogsaa dertil maa vi indstille os og være klar til at virke under de forandrede Vilkaar, som Tiden kan medføre. Det gælder blot om at faa Banen fri, saaledes at der igen kan blive Plads for Vareomsætning, og dertil kræves Produktion, og Produktionen giver Beskæftigelse.

.....

Den nuværende Tilstand tynger Landet og Landets Befolkning, men vi skal bære Byrden og være tilfredse med den loyale Adfærd, som vises af Besættelsens Myndigheder og Mandskab, og saa haaber vi paa en lykkelig Udgang af denne Tid. — Naar Danmark atter staar frit og selvstændigt, vil Nationen være rede til Samvirke med det tyske Folk, som er vor Nabo, ligesom vi overhovedet regner med Samvirken med vore nordiske Brødrefolk som med andre Befolkninger. ....

(Cit. *Berl. Morg.* 2.-5.-1941).

- 15.-5. Meddelelse fra Udenrigsministeriet om Afskedigelse af Generalkonsulerne i New York, Chicago og San Francisco.

Den 16. April d. A. udsendte Udenrigsministeriet gennem Ritzau's Bureau Meddelelse om, at den allerede tidligere tilbagekaldte danske Gesandt i Washington, Minister Henrik Kauffmann, var blevet afskediget fra Statstjenesten som Følge af, at han paa egen Haand havde afsluttet en Overenskomst med Amerikas Forenede Staters Regering om Grønlands Forsvar og havde nægtet at efterkomme den Hjemkaldelsesordre, der i Henhold til kongelig Resolution var blevet givet ham af Udenrigsministeriet, da Minister Kauffmann i sine telegrafiske Indberetninger til Udenrigsministeriet havde oplyst, at de øvrige til U. S. A. udsendte danske diplomatiske og konsulære Tjenestemænd principielt havde sluttet sig til hans Standpunkt (selv om Grønlandsoverenskomsten efter det foreliggende ene og alene staar for Hr. Kauffmanns egen Regning), fandt Udenrigsministeriet det nødvendigt at paalægge disse Tjenestemænd at afbryde enhver tjenstlig Forbindelse med Hr. Kauffmann, samt afgive Erklæring om loyalt at ville efterleve den danske Regerings Instruktioner.

Generalkonsulerne Georg Bech i New York, Reimund Baumann i Chicago og Axel Caspar Frederik Sporon-Fiedler i San Francisco har imidlertid vægret sig ved at efterkomme denne Ordre og har endvidere nægtet at efterkomme en Ordre om at rejse til København til tjenstligt Forhør ifølge Tjenestemandensloven.

Udenrigsministeriet har under disse Omstændigheder indstillet de tre ovennævnte Tjenestemænd til Afskedigelse i Henhold til Tjenestemandenslovens Paragraf 8, Stk. 2, jfr. Paragraf 61. Ved kongelig Resolution af 13. d. M. er denne Indstilling bifaldet.

(Cit. *Berl. Morg.* 16.-6.-1941).

- Meddelelse fra Udenrigsministeriet om Bilkørsel for den tyske Værnemagt.** 1941.
19.-5.
- Da der synes at have hersket nogen Uklarhed med Hensyn til Reglerne for Bilkørsel, som her i Landet af danske Bilejere udføres for den tyske Værnemagt, skal Udenrigsministeriet i Forstaaelse med Værnemagten henlede Opmærksomheden paa, at al saadan Kørsel i færdselspolitimæssig Henseende — saaledes f. Eks. med Hensyn til Indregistrering, Vognens Indretning, Bremses, Mærkattildeling, Hastighedsbegrænsning, Passage over Grænsen — er underkastet de almindelige her i Landet gældende Love og Bestemmelser om Kørsel med Biler, hvorfor det i Tilfælde af Overtrædelse af disse Love og Bestemmelser maa paaregnes, at der fra Myndighedernes Side vil blive skredet ind mod de Paagældende paa normal Maade. (Cit. *Pol.* 20.-5.-1941).
- Handelsministeren (Halfdan Hendriksen) paa et Møde i Idrætshuset om Efterlevelse af Kongens Bud.** 15.-6.
- .....
- Jeg er klar over, at det danske Folkestyre, det, der er vor Fædrearv, og som har fundet Udtryk i vor Grundlov, skal bevares. Der vil ogsaa i den ny Tid, der kommer, og som vi alle maa indstille os paa, være Rum for vore gamle Frihedsideer, de Frihedsideer, som vi Danske betragter som umistelige Klenodier. Det gælder om at bevare det af det gamle, der er godt og værdifuldt, og supplere med de af de nye Tanker og Ideer, der passer vort Land og passer for dansk Mentalitet.
- .....
- Jeg har en urokkelig Tro paa det danske Folks Sundhed og Kraft. Ikke et Øjeblik tvivler jeg paa, at vi vil komme igennem det alt sammen. Alle Vanskeligheder, alle Prøvelser, af hvad Art nævnes kan, vil vi kunne overvinde, naar vi vil det, og naar vi staar fast og slutter sammen.
- .....
- Vi Danske har vist Evne til Samling i en haard og ond Tid, og vi vil ogsaa vide at finde de rette og for vort Samfund bedste Former for Fremtidens politiske Samarbejde, uden at dette gaar ud over den enkeltes individuelle Ret til frit at kæmpe for sine særlige Idealer og Tanker.
- Netop vor stærke Fædrelandskærlighed paalægger os alle en Pligt, en uafviselig Pligt til i vor Adfærd, vor Tale og vor Holdning at være vor Konges Bud efterrettelig. Kongen har paalagt os, at det gælder os alle, under disse for vort Fædreland saa alvorlige Forhold at vise en fuldt ud korrekt og værdig Optræden, fordi enhver uoverlagt Handling og Ytring kan have de alvorligste Følger, ikke alene for den enkelte, men for hele Landet. (Cit. *R. B.*)
- Meddelelse fra Justitsministeriet om Statsadvokat Eivind Larsens Udnævnelse til Departementschef for det under Justitsministeriet oprettede særlige Departement til Behandling af visse Politivæsenet vedrørende Sager.** 21.-6. (Berl. *Morg.* 22.-6.-1941).
- Meddelelse fra Udenrigsministeriet om Hjemkaldelse af det danske Gesandtskab i Moskva.** 24.-6.
- I den foreliggende Situation har Regeringen skønnet det rigtigst at hjemkalde Gesandten i Moskva og det derværende danske Gesandtskabspersonale.
- Som Følge heraf er der tilgaaet Gesandtskabet Ordre til at afrejse til Danmark. (Cit. *Berl. Morg.* 25.-6.-1941).
- Regeringserklæring i Anledning af Krigen mellem Tyskland og Sovjetunionen.** 26.-6.
- Ved den Krig, som nu er brudt ud mellem Tyskland og Sovjetunionen, er det store Vaabenopgør i Europa indtraadt i en ny Fase, som maa paakalde vor Opmærksomhed i en ganske særlig Grad, thi Tyskland har nu vendt sine Vaaben mod Øst i en Kamp mod en Magt, som gennem en Aarrække har betydet en Trusel mod nordiske Staters Velfærd og Trivsel.
- At Frygten i Norden for Faren fra Øst ikke var ubegrundet, viste det Angreb,

1941. som Sovjetunionen i Slutningen af 1939 foretog paa Finland, hvis heltemodige Forsvar i en ulige Kamp her i Landet fremkaldte en Bølge af Sympati for vore kæmpende Brødre i Nord. Det danske Folk bevæges af de samme Følelser nu, da Kampen er genoptaget efter Ruslands fornyede Angreb paa Finland. Men denne Gang fører Finland ikke sin Kamp alene, men sammen med andre europæiske Lande kæmper det under Tysklands Førerskab for at bevare en Samfundsorden i Overensstemmelse med europæisk Kultur.

Der er en fælles europæisk Interesse i dette Opgør, hvis Resultat paa afgørende Maade vil kunne bidrage til at bevare Europas Lande for indre Samfundsopløsning.

Nu som tidligere deltager Danmark ikke i dette krigerske Opgør, men ud fra denne fælles europæiske Interesse kan Udviklingen ikke være ligegyldig for Danmark. Erkendelsen heraf har fundet Udtryk deri, at det danske Gesandtskab er blevet kaldt tilbage, hvorefter Forbindelsen mellem Danmark og Sovjetunionen er afbrudt.

(Cit. *Berl. Morg.* 27.-6.-1941).

- 3.-7. **Meddelelse fra Udenrigsministeriet om U. S. A.s konsulære Tjenestemænd i Danmark.**

Da Krigens Udvikling har nødvendiggjort stadig mere indgaaende Samarbejde mellem de europæiske Stater, bl. a. for at imødegaa Handelsafspærringens haarde, økonomiske Tryk, har den danske Regering maattet tage den herværende amerikanske konsulære Repræsentations Stilling op til Overvejelse, idet den samtidig under disse Overvejelser ikke har kunnet se bort fra, at den amerikanske Regering har gjort det umuligt for de af den danske Regering anerkendte konsulære Tjenestemænd i De forenede Stater der at fortsætte deres Virksomhed.

Under Hensyn til disse Forhold har den danske Regering i Lighed med andre europæiske Landes Regeringer anmodet den amerikanske Regering om at foranledige, at de herværende amerikanske konsulære Tjenestemænd hjemrejser.

(Cit. *Berl. Morg.* 4.-7.-1941).

- 8.-7. **Thune Jacobsen afløser Harald Petersen som Justitsminister.**

- 8.-7. **Statsministeren (Stauning) i Radioen i Anledning af Ministerskiftet.**

Jeg har ønsket at sige nogle Ord til Befolkningen i Anledning af det Justitsministerskifte, som i Dag finder Sted.

Justitsminister Harald Petersen har under de foreliggende Forhold, efter et Aars Tjeneste, ønsket at fratræde og har begæret sin Afsked.

Harald Petersen hørte ikke til noget af de politiske Partier, men indtraadte som staaende udenfor Partierne. Han har røgtet sin Opgave paa en god Maade og efterlader sig gode Minder.

Som hans Efterfølger er udnævnt Rigspolitichefen Thune Jacobsen, der har en lang Embedsvirksomhed bag sig, hvorimod han, ligesom Forgængeren, ikke tilhører noget politisk Parti. Den nye Justitsminister har ved sin Gerning indenfor Politiet erhvervet sig almindelig Anerkendelse, og jeg haaber, denne Anerkendelse vil følge ham ind i hans nye Gerning.

Ved at udnævne Thune Jacobsen til Justitsminister, og ved de Ændringer, der er indført for Politiet, saaledes at dette direkte er rykket op i Justitsministeriet, har man søgt at tilkendegive, at Politiet indtager en betydningsfuld Plads, og at Opretholdelse af Ro og Orden i Samfundet er en vigtig Betingelse for at komme igennem denne Tid. Den nye Justitsminister har i sine Stillinger i Politietaten handlet ud fra redelige og upartiske Hensyn, og det er hans Mening at følge samme Linie som hidtil.

Jeg anmoder Befolkningen om at møde ham med Tillid og yde ham Støtte, hvis saadan kræves. Det er en vanskelig og alvorlig Post, der betros ham.

Da jeg nu har en Lejlighed til at sige nogle Ord, vil jeg endnu tilføje noget, som for saa vidt har Sammenhæng med den nævnte Begivenhed. Der er i den senere Tid forefaldet nogle beklagelige Episoder, som har vist en mangelfuld Forstaaelse, og som jeg beder alle om at medvirke til, at vi undgaar i Fremtiden. Ro og Orden i Samfundets

daglige Liv er en af Betingelserne for at komme gennem Tiden under de herskende 1941. Vilkaar. Det er forkasteligt, at der er danske Borgere, som ypper Klammeri med Medlemmer af den tyske Værnemagt, og det kan ikke tolereres, at der vises Mangel paa Høflighed overfor dem, der er her i Landet paa den tyske Nations Vegne. En Adfærd som den, vi har set Eksempler paa, tjener ikke noget nyttigt Formaal, men forvolder Skade baade for de paagældende og for vort Land. En rolig, behersket og besindig Optræden er ved enhver Lejlighed det rette, og jeg benytter Lejligheden til at anmode alle danske Kvinder og Mænd om at udvise saadan Adfærd, saa enhver Art af Uro undgaas. Det er i Folkets og Landets Interesse, at disse Ord siges, og jeg venter, man tager Hensyn til det, her er sagt. (Cit. *Berl. Morg.* 9.-7.-1941).

Justitsministeren (Thune Jacobsen) byder ved en Sammenkomst paa Christiansborg 22.-7. paa den danske Regerings Vegne tyske Politiofficerer Velkommen til Danmark og takker Præsident Kannstein og hans Medarbejdere for godt Samarbejde.

Hvis det er rigtigt, at Tvedragt og Ufred kom ind mellem Folkene, da de byggede Babelstaarnet, og Herren i sin Vrede herover blandede Folkenes Tungemaal, saa den ene ikke forstod den andens Sprog, kan jeg idag — hvor jeg har den Ære at byde højtstaaende Politiofficerer fra vort store Naboland Tyskland Velkommen til Danmark — kun glæde mig over, at vi tyske og danske Politimænd taler det samme Sprog: vi taler nemlig Fagmandens Sprog.

Vi har saaledes alle naturlige Betingelser for at forstaa hinanden — og tysk og dansk Politi har gennem mange Aar vidst at udnytte disse Forudsætninger paa frugtbar Maade gennem en bestandig saglig og faglig Forbindelse i det tjenstlige Arbejde. Vi har fra dansk Politi Grund til at takke for mangen Haandsrækning, og vi har heldigvis haft Lejlighed til af og til at gøre Gengæld.

Idag vil vi i første Række sige Tak for det gode Udbytte og den kammeratlige Venlighed, som vore Udsendige nød, da vi for kort Tid siden efter venlig Indbydelse sendte en Række danske Politimænd til Tyskland. Alle er enige om, at vore Deltagere blev modtaget med saa stor Opmærksomhed og Imødekommenhed, og at Besøget var tilrettelagt saa dygtigt, at det ikke vil blive let for os at gøre Gengæld paa rette Maade.

D'Herrer kommer her i Danmark til mindre Forhold end Deres egne. Men vi skal gøre, hvad vi kan for at vise Dem, hvad der dog maaske kan have Interesse for Dem: et lille Værksted kan nemlig ogsaa præstere europæisk Kvalitetsarbejde. Det er i hvert Fald under denne Synsvinkel, vi udfører vort Politiarbejde overalt her i Danmark.

Lille i Udstrækning er vort Land, men gennem Tiderne har vi følt os saa nær forbundne med vort sydlige og vore nordiske Nabolande, at vi derigennem har kunnet opnaa ligesom en Udvidelse af vore Grænser. Der har gennem Tiderne bestaaet et meget nøje Samarbejde mellem Danmark og disse Lande, et Samarbejde, der bl. a. har fundet Udtryk i hyppige Besøg og Konferencer, hvor der er knyttet saglige og personlige Baand af den allerstørste Betydning.

Det er os en selvfølgelig Ting, at det mest udstrakte Samarbejde med vore Naboer gennemføres og vedligeholdes.

Og med denne Indstilling er dansk Politi som paa alle andre Omraader i nøje Overensstemmelse med det danske Folk, som vi skal tjene og vejlede. Jeg kan da med Sandhed sige, naar jeg idag har den Glæde at byde Dem Velkommen paa den danske Regerings Vegne, at De i den Kreds af Politimænd, De vil faa Berøring med under Deres Besøg hos os, tillige vil møde et lille Udsnit af det danske Folk. Vi er nær beslægtede med Tyskerne — det vil De hurtigt se — men vi er alligevel ikke paa alle Punkter indstillede paa samme Maade. Forskellighederne vil De selv faa Øje paa, men jeg haaber, at De netop deri maa finde en Del af det Udbytte, vi ønsker at medgive Dem, naar De atter forlader os. Saaledes er det altid gaaet os selv paa vore nordiske Konferencer, at Ligheden og Slægtskabet mellem os nordiske Folk blev det solide Grundlag, hvorpaa de stadige Forbindelser hviler, men Forskellene blev en Fortryllelse, som har medført, at vi aldrig blev trætte af hinanden.

1941. Under de nuværende, særlige Forhold har iøvrigt jeg — og mange Politimænd med mig — haft Lejlighed til et indgaaende og altid udmærket Samarbejde med de tyske Politimænd, som siden April 1940 har haft Ophold her. Præsident Kannstein og hans Medarbejdere har forstaaet at gennemføre de Opgaver, som paahviler dem, paa en saadan Maade, at det danske Politi omfatter ogsaa disse tyske Kolleger med Respekt, Agtelse og kammeratlige Følelser; og naar jeg nu i Aften — med et hjerteligt følt Velkommen til vore tyske Kolleger — hæver mit Glas, da vil jeg gerne drikke paa vore Gæsters Velgaaende og paa hele det tyske Politis Vel og Fremgang.
- (Cit. „Politiet“ 1.-8.-1941).

- 11.-8. Meddelelse fra Udenrigsministeriet om Regeringens Anerkendelse af Kroatien.
(Berl. Morg. 12.-8.-1941).

- 17.-8. Statsministeren (Stauning) til svensk „Aftonbladet“ om Forholdet mellem Danskere og Tyskere.

.....
Med Hensyn til Forholdet mellem Danskerne og Tyskerne udtalte Statsministeren, at der naturligvis nu og da kunde indtræffe ubehagelige Episoder, men Forholdet var i det store og hele meget godt. Efter at Tyskerne havde rettet Vaabnene mod Bolschevismen, kunde der fastslaaes et Omsving i den danske Opinion i Forholdet til Tyskerne og til Tyskland.

Statsministeren betonedede endvidere, at man i Danmark var fuldstændig klar over, at der vilde indtræde nye Forhold i Europa, og de Forandringer, det for vort Vedkommende betinger, vil ske. Men suksessivt i den Takt og paa den Maade, som passer Danmark og Danskerne. Tyskland er saavel i Øjeblikket som ogsaa i Fremtiden at betragte som den centrale Magt i Europa.

- 20.-8. Meddelelse fra Udenrigsministeriet om Regeringens Anerkendelse af Nationalregeringerne i Manchukuo og Nanking.
(Berl. Morg. 21.-8.-1941).

- 20.-8. Justitsministeren (Thune Jacobsen) i Folketinget om de danske Kommunistere.

.....
Da der den 22. Juni 1941 udbrød Krig mellem Tyskland og Sovjetunionen, medførte dette for Danmark, at det kommunistiske Parti og den kommunistiske Virksomhed i det hele taget blev en særlig Fare for Statens Sikkerhed. Det er almindelig bekendt, at det kommunistiske Parti har nær Tilknytning til en fremmed Magt, og et Eksempel herpaa havde da allerede i nogen Tid været under Undersøgelse i Politiet. Det drejede sig om en Sag angaaende Sabotagehandling og navnlig Skibsattentater. Sagen afsluttedes ved Københavns Byrets Dom af 7. Juli 1941, og ved denne Dom blev 7 Personer idømt Straf af Fængsel fra 2½ til 16 Aar for Foretagelse af Skibsattentater. Det er i Sagen oplyst, at der under Ledelse af en tidligere tysk kommunistisk Rigsdagsmand bestod en international Terrororganisation, hvis Formaal var at foretage Sabotagehandling og Attentater, navnlig paa Skibe, der sejlede for Magter, som var Sovjetunionen fjendtlig sindede. Af Dommen fremgaar videre, at det i det hele var Terrorgruppens Hensigt at hjælpe Sovjetunionen og dens Idéer, særlig med Henblik paa en kommende Krig. Terrorgruppen har her i Landet foretaget Attentat 2 Gange paa den polske Passagerdamper „Batory“ og een Gang paa den italienske Damper „Felce“. Endvidere har samme Gruppe foretaget Sprængstofattentater paa 2 spanske Trawlere i Frederikshavn, en Forbrydelse, der tidligere er opklaret og paadømt i 1938.

Det er endvidere under den nævnte Sag oplyst, at en Række Personer, der var Medlemmer eller Tilhængere af det kommunistiske Parti, havde ydet Terrorgruppen Bistand paa forskellig Maade, bl. a. ved at yde dem Logi, skaffe dem Lokaler til Møder, modtage Breve for dem o. s. v. De paagældende Personer var under Sagen tiltalt for Meddelagtighed, men blev frifundet, da det ikke kunde anses bevist, at de havde Kendskab til Terrorgruppens ulovlige Formaal. De hævdede selv, at de havde troet, at det kun drejede sig om almindelig kommunistisk Virksomhed. Disse Per-

soners Forhold viser dog, at der er den særlige Fare ved kommunistiske Terrororganisationer, at de overalt hos Medlemmer af det kommunistiske Parti kan paaregne Hjælp til Fremme af kommunistisk Virksomhed, uden at der først spørges om, hvad denne Virksomhed gaar ud paa, om den er lovlig, eller om det drejer sig om Forbrydelser mod Landets Lov. 1941.

Det siger sig selv, at Danmark, efter Krigsudbrudet den 22. Juni 1941 ikke paa nogen Maade kunde udsætte sig for, at der her i Landet blev drevet nogen Virksomhed til Støtte for en fremmed Magt. Det blev derfor uomgængelig nødvendigt, at der allerede den 22. Juni og Dagene umiddelbart derefter blev grebet ind over for Lederne af det kommunistiske Parti, saaledes at de ledende Kommuniste blev taget i Forvaring af Politiet. Til denne Forvaringstagselse var der ikke udtrykkelig Lovhjemmel i dansk Ret, men det er almindelig anerkendt i den statsretlige Teori, at Regeringen, naar der foreligger en Nødssituation, som udsætter Statens Sikkerhed og Velfærd for Fare, er berettiget til at træffe de Foranstaltninger, som er nødvendiggjort ved en Nødssituation. Der er derfor efter min Mening i Nødretsgrundsætningen fuld Hjemmel til, hvad der da skete. . . . . (Cit. *Rigsdagstidende*).

Statsministeren (Stauning) i Folketinget om den amerikanske Besættelse af Island. 22.-8.
(*Rigsdagstidende*).

Gesandt A. Hencke, der har været tilknyttet det herværende tyske Gesandtskab, er efter længere Tids Tjeneste blevet forflyttet til Virksomhed andet Sted. Ved sin Fratræden er Gesandt Hencke udnævnt til Kommandør af Dannebrog af 1. Grad. (Cit. *R.B.*) 1.-9.

Justitsministeren (Thune Jacobsen): Meddelelse til Pressen om Internering af 269 Kommuniste, hvoraf 153 senere var løsladt. (R.B.) 1.-9.

Folketingets Samtykke iflg. Grundlovens § 56 til, at tre kommunistiske Folketingsmænd interneres i Medfør af Lov af 22. August 1941. (*Rigsdagstidende*). 3.-9.

Ministeren for offentlige Arbejder (Gunnar Larsen) ved Paabegyndelsen af Arbejdet paa Rødby—Femern-Ruten. 14.-9.

Naar vi nu i Dag endelig gaar i Gang, er det saaledes Fortidens Tanker, vi bygger paa — men det er for Fremtidens Generationer, vi arbejder, og vi maa derfor ogsaa tænke paa de kommende Generationers Behov. Verden er midt i en rivende Udvikling, hvor Landevejens Motortrafik i vid Udstrækning afløser Jernbanerne, og det er indlysende, at vi ved et Bygværk som dette maa være fremskuende og tage Hensyn til denne Udvikling. Tyskland har gennem et Net af Autostradaer forstaaet helt at omskabe Kommunikationsforholdene i Centraleuropa. Det er da helt i Tidens Aand, naar vi nu samtidig med den længe ønskede Jernbanelinie paabegynder Udbygningen af en Hovedfærdselsaare for den hurtiggaaende Motorfjerntrafik, som vi maa vente vil komme til at spille en stor Rolle i Samkvemmet mellem Landene i kommende Aartier. I denne Forbindelse værdsætter vi, at man fra tysk Side har sat tilsvarende Arbejder i Gang paa Femern, saa vor nye Vej bliver sat i naturlig Forbindelse med hele det centraleuropæiske System af Autostradaer.

Naar Krigen forhaabentlig inden længe er afsluttet, kan vi vente, at denne Danmarks første store Bilvej vil blive befærdet af Tusinder og atter Tusinder af Motorvogne — den bliver da ikke blot Forbindelsesledet mellem Danmark og Tyskland — hele Skandinaviens Automobiltrafik vil her faa sin naturlige Udfaldsport mod det europæiske Kontinent. Det Værk, som danske Arbejdere her paabegynder, er den naturlige Konsekvens af vort Lands geografiske Beliggenhed og en logisk Følge af den moderne Tekniks stadige Fremadskriden.

Idet jeg nu udfører det første Spadestik paa den nye Motorvej, udtrykker jeg Haabet og Forvisningen om, at denne Vej vil komme til at udfylde sin naturlige Mission baade ved direkte og indirekte at danne Bro og være Led i det fremtidige Samarbejde mellem Europas Lande. (Cit. *Berl. Morg.* 15.-9-1841).

1941. Statsministeren (Stauning) ved Rigsdagens Aabning om fordrageligt Samliv med andre Nationer.

.....

Danmarks Interesse vil i Fremtiden som hidtil være at medvirke til et fordrageligt og forstaaende Samliv med andre Nationer og i Særdeleshed med vore Naboer, hvorfor man ogsaa forbereder den Tilpasning til nye Former for Samvirken, som Fremtiden vil kræve.

.....

Den Tid, vi er inde i, stiller sine Krav om Samarbejde imellem alle Danske. Den Opgave, som først og fremmest foreligger, nemlig Sikringen af Danmarks Selvstændighed, stiller ogsaa sine Krav til alle om loyal Optræden under den Tilstand, som raader i vort Land. Og saadan Loyalitet er en vigtig Betingelse for at komme til Maalet og for at sikre det danske Folk Frihed og Selvstyre.

.....

(Cit. *Rigsdagstidende*).

30.-10. Statsministeren (Stauning) i Folketinget om Besættelsen og „det nye Europa“.

..... Det ærede Medlem Hr. Ole Bjørn Kraft talte sluttelig i sin Tale om Besættelsens Tryk paa Danmark. Naturligvis hviler Besættelsen som et Tryk paa Danmark. Jeg ser imidlertid Besættelsen som et Led i det mægtige Opgør, hvori Tyskland befinder sig for at skabe nye Tilstande i Europa. Man maa ikke forglemme Baggrunden for denne Tilstand ved Bedømmelsen af Situationen. Den danske Regering har, som man ved, en positiv Indstilling til Tidens Problemer og har i den Udstrækning, disse har meldt sig, hidtil medvirket til at løse dem, saa godt som Forholdene tillod det, og vi har med Rigsdagen skabt et Samarbejde, som utvivlsomt vil være en betydelig Fordel, efterhaanden som Udviklingen skrider videre frem. ....

Det ærede Medlem Hr. Jens Møller fremsatte nogle Udtalelser, som var særdeles beroligende. Jeg er enig med ham i, at Ro og Orden er et vigtigt Led i Bestræbelserne for at komme godt igennem denne Tid, og jeg anerkender i høj Grad det ærede Medlems Udtalelser, som viser, at det tyske Mindretal vil indtage en loyal Holdning og medvirke til Sikring af Ro i Danmark.

Det ærede Medlem sluttede sin Tale med en Udsigt over Fremtiden og sagde, at det nye Europa vilde jo blive dannet eventuelt ogsaa uden Danmarks Medvirken. Ja, det er jo tænkeligt. Hvordan det vil arte sig, faar vi at se til sin Tid. Men de Ændringer, der skal komme i Europa, vil næppe møde egentlig Modstand herfra. Hvis Gennemførelsen her i Landet overlades til det danske Folk, saa den kan ske efter dansk Skik, nærer jeg ikke Tvivl om, at den Stilling, Folket vil indtage, vil blive forstandig og forstaaende, saa at Sagen kan forløbe i Fred og Fordragelighed, saaledes som det er gaaet med saa mange andre.

(Cit. *Rigsdagstidende*).

1.-11. Kongen i Studenterforeningen.

Modtag en hjertelig Tak for de Velkomstord, der blev rettet til mig. Jeg har set efter i mine Dagbøger, før jeg gik hjemmefra, og det viste sig, at jeg virkelig ikke har været her siden 18. Juli 1939. Dengang laa Fremtiden lys for os, og vi kunde hengive os til Øjeblikkets Glæder. Det er en anden Tid nu, og ingen ved, hvordan dette her vil ende. Jeg er dog sikker paa, at hvis enhver yder sin bedste Indsats, gavner han sit Land bedst. En Tak for alle gode Minder og Tak for den Adresse og de Blomster, jeg modtog fra Studenterne og Skolerne i København og nærmeste Omegn, det glemmer jeg Dem ikke. Jeg tager det som et godt Varsel om, at Fremtiden vil gøre sit til, at vi bliver gode Borgere i et frit Land. Mit højeste Ønske er at kunne overgive til min Søn vort Land frit, som jeg og vor Generation modtog det, og som han og hans Generation skal tage det i Arv. Maatte det ske paa den Maade, at De ikke dømmer os for haardt, og at man til den Tid bedre vil kunne se, hvordan Forholdene udviklede sig.

I er unge nu, og Fremtiden ligger aaben for Jer. Gid I maa faa samme gode Minder herfra, som vi Ældre har haft. Den Indsats, Studenterne øver, er større, end

de maaske ved af. Muligvis staar der Embedsstillinger og venter paa Jer, Stillinger, 1941.
der kræver en Indsats. Jeg ønsker, at Livet her maa gaa sin rolige Gang som hidtil.
Vi er kun et Led i Samfundet, men i det store og hele forenes vi som Danske. Jeg beder
Studenterne med mig udbringe et Leve for Danmark. (Cit. *Pol.* 2.-11.-1941).

Trafikministeren (Gunnar Larsen) i Dansk-Tysk Forening om sin Rejse i Tyskland. 17.-11.

.....

Tyskland anvender i Øjeblikket af fremmed Arbejdskraft ud over Krigsfangerne mellem 1 og 2 Millioner Mand fordelt paa næsten alle Kontinentets Lande. Jeg fik, dels ved at tale med forskellige offentlige Myndigheder og Arbejdsgivere og dels ved Samtale med de danske Konsuler, jeg kom i Berøring med, det Indtryk, at man i Tyskland nu var særdeles glad for den danske Arbejdskraft. Man fremhævede, at man egentlig var glædest for den danske og den franske Arbejder, selv om der i Begyndelsen havde været nogle Vanskeligheder med de danske Arbejdere, Vanskeligheder, der maaske nok var foraarsaget af begge Parter. Fra dansk Side havde man til at begynde med haft lidt vanskeligt ved at indordne sig under den tyske Disciplin og den tyske Levestandard, medens man fra tysk Side havde lidt svært ved at forstaa den danske Arbejders Psyke og var tilbøjelig til at finde deres Krav for urimelige i Forhold til de Krav, der stilledes af andre Landes Arbejdere. Nu, hvor man havde lært at forstaa hinanden, syntes Forholdet imidlertid at være kommet i en for begge Parter tilfredsstillende Gænge.

I alle Kredse i Tyskland er man stærkt optaget af det russiske Felttog. Tyskerne regner som en Selvfølgelighed med, at det kun er et Tidsspørgsmaal, naar alle de Egne i Rusland, som Tyskland maatte have Interesse i, er erobret, hvorefter man tænker sig disse rige Egenes Raastoffer og Produktionsmuligheder nyttiggjort til Fordel ikke alene for Tyskland, men ogsaa for de andre Lande paa Kontinentet.

Det er i Tyskland en almindelig Opfattelse, at de Arbejdsopgaver, som kommer til at foreligge ved Genopbygningen af Balticum og andre af de russiske Omraader, vil blive saa kolossale, at der vil blive tilstrækkeligt med Arbejdsmuligheder ikke alene for Tyskland, men ogsaa for de øvrige Lande i Europa. I øvrigt ser man paa det russiske Spørgsmaal saaledes, at man nu er blevet klar over, hvilken kolossal Fare Kommunismen har været, ligesom man regner med, at man ved at knuse Rusland har frelst det europæiske Kontinent for en virkelig stor Kommunistfare.

.....

(Cit. *R. B.*).

**Meddelelse fra Udenrigsministeriet om Afskedigelse af den danske Chargé d'Affaires 20.-11.
i Teheran og Bagdad, Legationsraad A. C. Fensmark.**

Den danske Chargé d'Affaires i Teheran og Bagdad, Legationsraad *A. C. Fensmark*, har i et Telegram af 16. d. M. underrettet Udenrigsministeriet om, at han ved Noter til den iranske og den irakiske Regering har meddelt, at han ikke længer betragter sig som Repræsentant for den danske Regering. Han har samtidig over for de to nævnte Regeringer foretaget Skridt, der tilsigter at opretholde en officiel Position for ham i Teheran og Bagdad, og fører herved en selvstændig Politik, som er uforenelig med den danske Regerings.

Da Hr. Fensmark ved denne ansvarsløse Handlemaade har gjort sig skyldig i en grov Embedsforbrydelse, er han ved kgl. Resolution af Dags Dato blevet afskediget af Statstjenesten uden Varsel i Henhold til Tjenestemandsløvens Regler. Justitsministeriet er anmodet om at ville indlede en Undersøgelse med Henblik paa de strafferetslige Følger af hans Handlemaade. (Cit. *Pol.* 21.-11.-1941).

**Udenrigsminister Scavenius' Tale i Berlin i Forbindelse med Danmarks 25.-11.
Tiltrædelse af Antikomintern-Pagten.**

Da Krigen mellem Tyskland og Sovjetunionen brød ud den 22. Juni i Aar, traadte det store Vaabenopgør ind i en ny Fase, som i særlig Grad maatte paakalde mit Lands Opmærksomhed. Tyskland maatte nu vende sine Vaaben mod en Magt, der i en Aar-

1941. række har betydet en Trusel mod nordiske Stater. Denne Frygt viste sig ikke at være ubegrundet. Finland blev i Slutningen af 1939 angrebet af Sovjetunionen. I Danmark fulgtes med den største Sympati Finlands tapre Kamp mod de grundløse Angreb, der rettedes mod dette nordiske Land. I Kampen mod den overmægtige Fjende præsterede Finland et helt modigt Forsvar, der fremkaldte Beundring i hele Verden. I den Krig, der nu foregaar, staar Finland ikke alene, det kæmper sammen med europæiske Magter under Tysklands Førerskab for at bevare en Samfundsordning i Overensstemmelse med europæisk Kultur. Store Ofre er bragt af disse Magter.

Danmark hører til de ikke-krigsførende Lande, men Krigens Udfald kan ikke være Danmark ligegyldigt. Dens Udfald vil paa afgørende Maade bidrage til at bevare Europas Lande mod indre Opløsning. Staar Danmark saaledes uden for det krigeriske Opgør, har den danske Regering dog i Erkendelse af den Fare, Kommunismen betyder for hele vor Kultur, straks efter Udbrudet af Krigen mod Sovjetunionen afbrudt Forbindelsen mellem Danmark og dette Land ved Tilbagekaldelsen af det danske Gesandtskab i Moskva. Regeringen har taget Initiativet til Gennemførelse af Forholdsregler over for Kommunismen. Kommunistiske Foreninger og kommunistisk Virksomhed overhovedet er nu forbudt i Danmark. Som en naturlig Konsekvens af den politiske Linie, der saaledes allerede er blevet fulgt i Danmark, har den danske Regering anset det for rigtigt at efterkomme den tyske Rigsregerings Indbydelse til i Dag ved denne højtidelige Statsakt i det stortyske Riges Hovedstad at erklære Danmarks Tiltræden til Antikominternpagten og at deltage i den fælles Bekæmpelse af Kommunismen.

(Cit. *Berl. Morg.* 26.-11.-1941).

25.-11. Meddelelse fra Udenrigsministeriet om Danmarks Tiltrædelse af Antikominternpagten.

I Henhold til Artikel 2 i den mellem Tyskland, Italien og Japan afsluttede Overenskomst til Bekæmpelse af Kommunismen, den saakaldte Antikominternpagt, har denne Magts Signatarmagter indbudt den danske Regering til at tiltræde Pagten, hvis første 5-aarige Gyldighedsperiode udløber Tirsdag den 25. November 1941, og som nu forlænges for et Tidsrum af yderligere 5 Aar.

I Erkendelse af den Fare, Kommunismen indebærer for hele vor Kultur og Samfundsorden, har den danske Regering, som bekendt, allerede sidste Sommer taget Initiativet til Gennemførelse af Loven af 22. August 1941 om Forbud mod kommunistiske Foreninger og mod kommunistisk Virksomhed, efter at den tidligere ved Tilbagekaldelse af det danske Gesandtskab i Moskva havde afbrudt Forbindelsen mellem Danmark og Sovjetunionen.

Som en naturlig Konsekvens af den politiske Linie, som her i Landet i dette Spørgsmaal er blevet fulgt siden Udbrudet af Krigen mellem Tyskland og Rusland, har Regeringen skønnet det betimeligt at efterkomme den ovennævnte Indbydelse, hvorfors Udenrigsministeren efter den tyske Regerings Indbydelse har begivet sig til Berlin for Tirsdag den 25. November 1941 at tilkendegive Danmarks Tiltrædelse af Pagten samtidig med, at denne forlænges for et Tidsrum af 5 Aar mellem de oprindelige Parter og de Lande — Spanien, Ungarn, Manchukuo — der senere har sluttet sig til den, og yderligere tiltrædes af Finland, Bulgarien, Rumænien, Kroatien, Slovakiet og Kina.

Pagten gaar ud paa, at de kontraherende Stater gensidigt vil underrette hverandre om den kommunistiske Internationales Virksomhed, raadføre sig med hverandre om de nødvendige Afværgelsesforanstaltninger til Modvirken af saadan Virksomhed samt gennemføre disse Foranstaltninger i snævert Samarbejde. Derudover indeholder Pagten ingen politiske eller andre Forpligtelser. Heller ikke berører den Danmarks Stilling som ikke-krigsførende Magt. Pagten befatter sig derimod paa den offentlige Sikkerheds Omraade med de kontraherende Parters Samvirken mod den kommunistiske Internationales Opløsningsarbejde. Pagten tilsigter en Sammenfatning og Koordination af de Afværgelsesforanstaltninger mod Kommunismen, som hver af de deltagende Stater skal foretage paa eget Territorium.

(Cit. *Berl. Morg.* 26.-11.-1941).

Udenrigsministeren (Scavenius) modtages af Hitler. 1941.
(Berl. Morg. 27.-11.1940). 27.-11.

Kongeligt Reskript til Udenrigsministeren om Pligterne for Tjenestemænd i Udenrigstjenesten. Offentliggjort den 8. Januar 1942, se nedenfor. 13.-12.

Statsministeren (Stauning) advarer i Nytaarstale i Radioen mod hensigtsløse Demonstrationer. 31.-12.

.....
Vi er saa lykkelige at være uden for Krigen, men vi føler dog Krigen her i Landet og har nu i snart 2 Aar levet under en fremmed Krigsmagts Besættelse. Det er godt, at denne Besættelse udøves paa en hensynsfuld Maade, men selvfølgelig virker den dog som en Byrde, der tynger hele det danske Folk, en Byrde, som vi alle ønsker at blive fritaget for.

Men det er ikke nok, at Besættelsesmagten viser en hensynsfuld Optræden. Det er ogsaa nødvendigt, at man bøjer sig loyalt for denne Magt og undgaar Udfordringer og Konflikter. Landets Regering og Rigsdag bestaar og varetager Befolkningens Interesser paa bedst mulig Maade, men naturligvis medfører den Tilstand, hvorunder vi lever, at politiske Skridt kan blive fornødne, selv om de er af en anden Karakter end det sædvanlige, men saadanne bør ikke føre til ganske hensigtsløse Demonstrationer, saaledes som det skete for et Par Maaneder siden, da 3—400 unge Mennesker, aabenbart uden at vide, hvad der var foregaaet, demonstrerede i Gaderne. Det danske Folk er vel udviklet, modent, ogsaa i politisk Henseende, og derfor virker Demonstrationer kun som Udtryk for mangelfuld national Disciplin.

Og hertil kan føjes, at den Udbredelse af Rygter, som formentlig hidrører fra udenlandske Radio-Udsendelser eller kommunistisk Propaganda, er forkastelig og burde undgaas.

Det danske Folk har andet og nyttigere Stof at beskæftige sig med i Tider som de nuværende. En stor og betydningsfuld Opgave paahviler den danske Nation, men skal vi atter opnaa den tilsagte Frihed og Selvstændighed, saa er Sammenhold og Disciplin nødvendig og anden Adfærd kun til Skade. .... (Cit. Berl. Tid. 1.-1.-1942).

Kongen i Radioen. 1942.

Atter er et Aar henrunden under den mørkeste Tid i vort Fædrelands Historie, og som griber Sindene med dyb Bekymring. 1.-1.

Vi længes mod den Dag, hvor vort Flag atter kan vaje over et frit Danmark.

Sæt ikke Lid til Rygter, men ved indbyrdes Sammenhold er det, hvormed vi bedst kan tjene vort Land.

Den Tillid, der paa saa mange Maader er vist mig i denne tunge Tid, har været for mig til stor Opmuntring, og som jeg af Hjertet siger Tak for. Det skal fremdeles være mine Bestræbelser ikke at svigte denne Tillid.

Dronningen forener sig med mig i Ønsket om et godt Nytaar for alle Landsmænd, saavel herhjemme som for alle dem, der færdes i det fjerne.

Gud velsigne hvert eneste Hjem og vort fælles Fædreland Danmark.

(Cit. Nationaltid. 2.-1.-1942).

Kirkeministeren (Fibiger) i Radioen i Anledning af Aarsskiftet. 1.-1.

..... det vilde være urigtigt at skjule, at Besættelsen og Verdenskrigen er et Tryk over Sind og Sjæl af enormt Omfang. Hver den Nation, som trods Lidelser og Kampe er fri og selv alene har Ret til at styre sine egne Anliggender, vil forstaa, hvad den nuværende Tilstand betyder, og hvor stærkt vi længes tilbage til vor Frihed.

Det vil ogsaa være urigtigt ikke at fremhæve, at Aaret har været rigt paa Vanskeligheder, at Beslutninger har maattet træffes, som var dybt forskellige fra, hvad vi vel tidligere kunde have tænkt os, men hele Verden er i Støbeskeen, hvorfor skulde vi saa gaa fri? Ingen vil bestride, at vor lille Plet paa Kloden i uendelig mange Hen-

1942. seender har haft det bedre end de fleste andre, og at mange Vanskeligheder er ordnede ved, at der er vist Forstaaelse for vore Forhold, vor Egenart og vor særlige Stilling . . . .
(Cit. *Berl. Morg.* 2.-1.-1942).

7.-1. **Regerings-Erklæring i Anledning af Minister Kauffmanns Tilslutning til Washington-Udtalelsen af 1.-1.-1942.**

Regeringen meddeler:

Danmarks tidligere Gesandt i Washington, Hr. Henrik Kauffmann, der i April 1941 blev afskediget af Statstjenesten, efter at han ved Misbrug af Kongens Navn egenmægtigt havde afsluttet en Overenskomst med Amerikas Forenede Staters Regering om Oprettelse af amerikanske Baser paa Grønland, har i den siden da forløbne Tid paa forskellig Maade været virksom for at skabe Splittelse mellem Danske samt for ved selv at etablere sig som et med den lovlige danske Regering konkurrerende Organ at berede denne Vanskeligheder i dens Stræben efter at føre Landet frelst gennem Krigens vanskelige Aar og befæste dets Selvstændighed og Uafhængighed i Fremtiden.

Senest har Hr. Kauffmann ifølge de Meddelelser, der foreligger gennem Radio og udenlandsk Presse, den 3. ds. overrakt den amerikanske Regering en Erklæring i Tilslutning til den Solidaritetserklæring, som den 1. Januar 1942 i Washington blev undertegnet af en Række Stater, der befinder sig i Krig med Tyskland og Italien.

Hr. Kauffmanns Erklæring har, saaledes som den er gengivet i de nævnte Meddelelser, følgende Ordlyd:

„Da den danske Regering i det besatte Danmark, hvorfra den ikke havde nogen Mulighed for at undslippe, befinder sig under tysk Tvang og saaledes ikke er frit stillet til at underskrive de forenede Landes Erklæring af 1. Januar 1942, ønsker jeg, Henrik Kauffmann, Danmarks Minister i De Forenede Stater, at erklære, at den danske Nation — skønt underkuet — nu mere end nogensinde tror paa Principperne i og Formaålet med det atlantiske Frihedsbrev af 14. August 1941. Danskere i den frie Verden føler sig forpligtet til at yde deres bedste i den fælles Kamp mod Hitlers Nazisme, og slutter sig derfor til de Principper, der er indeholdt i Erklæringen af 1. Januar 1942, som om Erklæringen var blevet underskrevet af en fri dansk Regering“.

I en Kommentar i London Radios danske Udsendelse hedder det:

„I en Erklæring fra den danske Legation udtrykker Henrik Kauffmann det Ønske, at denne Erklæring skulde indgaa i den fælles Erklæring, som de 26 forenede Lande har underskrevet. Saaledes har det frie Danmark sluttet sig til Erklæringen, det frie Danmark, som nu er det 27. Land, der har sluttet sig til den store Alliance mod Hitlers Tyskland“.

Hr. Kauffmanns ovenfor citerede Erklæring er et nyt Bevis paa hans ansvarsløse Holdning i en for vort Fædreland skæbnsvanger Tid og et Vidnesbyrd om hans fuldstændige Mangel paa Vilje til Forstaaelse af Forholdene her i Landet.

Han insinuerer, at Regeringen den 9. April 1940 kun tvungent af de ydre Omstændigheder forblev paa sin Post i Stedet for at flygte ud af Landet. Heroverfor er det tilstrækkeligt at henvise til Kongens Opraab til det danske Folk af 9. April 1940, hvori udtaltes, at den danske Regering havde „besluttet at ordne Landets Forhold under Hensyn til den Besættelse, som har fundet Sted“, og hvori det endvidere hedder, at den danske Regering vilde „forsøge at sikre det danske Folk og vort Land imod de af Krigsforhold følgende Ulykker, og opfordrer derfor Befolkningen til rolig og behersket Holdning overfor de Forhold, som nu er opstaaet“.

Det turde være overflødig nærmere at paavise, at det Standpunkt, som fandt Udtryk i Regeringens Vedtagelse den 9. April 1940, bundede i Ønsket om at sikre Landet mod det Kaos, der vilde være opstaaet, dersom Regeringen havde svigtet, og altsaa netop var Udtryk for Regeringens Vilje til det modsatte af det, Hr. Kauffmann vil give det Udseende af.

Videre antyder Hr. Kauffmann, at den danske Regering i Tilfælde af, at Danmark ikke havde været besat, vilde have været rede til at undertegne Solidaritetserklæringen af 1. Januar 1942, og at kun „den tyske Tvang“ har forhindret Regeringen heri.

Dette kan ikke betegnes som andet end en bevidst Tilsnigelse, udelukkende be-
regnet paa at virke i Agitationens Tjeneste, da Hr. Kauffmann maa vide, at der heller
ikke, i Fald Danmark i Dag havde været et af fremmede Tropper ubesat Land, kunde
have været Tale om en Tiltrædelse fra dansk Side af den omtalte Erklæring, da noget
saadant vilde have været direkte i Strid med vor traditionelle Politik under stedfindende
Stormagtskonflikter.

Ved sin Erklæring, hvori Hr. Kauffmann gør sig selv til Talsmand for den danske
Nation, forfølger han aabenbart det ovenfor omtalte dobbelte Formaal: at saa Split-
telse mellem Danske og at etablere sig selv som en Slags dansk Eksilregering, skønt
enhver begrundet Forudsætning herfor mangler.

Hr. Kauffmann og andre med ham opererer med et fingeret Begreb, som de kalder
det „frie Danmark“, forskelligt fra det virkelige, af Konge, Regering og Rigsdag
styrede Kongerige. Vel er vort Land besat af tyske Tropper, og vel medfører denne
Besættelse visse Indskrænkninger i vor Handlefrihed, men dette rokker ikke ved det
fundamentale i Statsbegrebet. Danmark er Danmark under de Kaar, der til enhver
Tid er os beskaaret, og ethvert Forsøg paa at opstille Fiktioner, der kun kan have
til Formaal at virke splittende og modvirke Kongens saa ofte udtalte Formaninger om
Enighed, Sammenhold og besindig Optræden, maa stemples som ansvarsløs Gerning.

Regeringen maa i denne Forbindelse ønske, at Landets Befolkning bliver bekendt
med et Reskript, som Hans Majestæt Kongen den 13. December 1941 har tilstillet
Udenrigsministeren.

Det lyder som følger:

„Allerhøjest Reskript til Udenrigsministeren om Pligterne for
Tjenestemænd i Udenrigstjenesten.

CHRISTIAN DEN TIENDE,

af Guds Naade Konge til Danmark og Island, de Venders og Gothers, Hertug til Slesvig
Holsten, Stormarn, Ditmarsken, Lauenborg og Oldenburg.

Til vor Udenrigsminister.

I denne for Vort Land saa alvorlige Tid volder det Os dyb Bekymring, at Tjeneste-
mænd i Vor Udenrigstjeneste, med hvilken Vi har betroet Dig Tilsynet, har vist svig-
tende Forstaelse af deres Opgaver og Pligter. Ifølge Dine derom aflagte Beretninger
har disse Tjenestemænd gjort sig til Talsmænd for den Opfattelse, at de har et Dan-
mark at repræsentere, forskelligt fra det Danmark, der styres af Os og Vor Regering.
Disse Tjenestemænd har dog samtidig erklæret deres Troskab overfor Os i Vor Egen-
skab af Landets Konge.

I denne Anledning vil Vi allernaadigst have Dig paalagt at underrette de i Ud-
landet tjenestegørende Embedsmænd indenfor Vor Udenrigstjeneste om, at Tilværelsen
af noget andet Danmark end det, som styres af Os og Vor Regering ingenlunde kan
anerkendes, og at Vi følgelig ikke har kunnet modtage og ej heller i Fremtiden vil
kunne modtage nogen Troskabs erklæring, der ikke samtidig er Udtryk for Pligt-tro-
skab overfor den af Os udnævnte og derfor eneste lovlige Regering.

Det er Vort højeste Maal at sikre Danmarks Selvstændighed og Frihed. Vor Stræ-
ben mod dette Maal gør det nødvendigt for Os at kunne paaregne alle Vore Under-
saatters og først og fremmest Statens Tjenestemænds Medhjælp i Enighed og Tro-
skab. Vore udsendte Repræsentanter i fremmede Lande har i denne Tid en særlig
ansvarsfuld Opgave, og det bør være Dig magtpaaliggende at foreholde dem alle, at
de kun kan løse denne Opgave paa en Maade, som er i Fædrelandets sande Interesse,
naar de i Troskab og overensstemmende med deres Embedseds følger de af Os og Vor
Regering anviste Retningslinier.

Befalende Dig Gud.

Skrevet paa Amalienborg, den 13. December 1941.

Under vor kongelige Haand og Segl.

(sign.) CHRISTIAN R.

(sign.) Th. Stauning.

(Cit. *Berl. Morg.* 8.-1.-1942).

1942. Indenrigsministeren (Knud Kristensen) paa Folkemøde i Aalborg om det politiske Samarbejde.

..... Dette Samarbejde har sit Formaal ikke alene i Løsningen af de aktuelle Opgaver, men i Opretholdelsen af Folkestyret, hvortil saa mange af Livets store Værdier er knyttet: Trykkefrihed, Trosfrihed, Forsamlingsfrihed, Næringsfrihed o. s. v. Det er de Værdier, som kun kan rummes i et folkestyret Samfund. Det vigtigste Maal for den politiske Samling er imidlertid i Fællesskab at bevare mest muligt af det, som er saa stærkt truet, værne om vor nationale Ære og Selvhævdelse. Her har enhver sit store Medansvar, her ligger Betingelsen for, at Landets fulde Frihed kan genvindes, naar Tiden dertil er inde. Jeg mener, at der ligger en stor Værdi i dette Sammenhold, men om det kan holde i det lange Løb, tør jeg ikke svare paa i Dag. Dog kan jeg sige, at der ikke kan opstaa økonomiske Problemer, som medfører, at det brydes, men med Hensyn til Vurderingen af de Veje, som skal vælges for at betrygge Landets Fremtid, kan der opstaa et Brud. Man maa nemlig som ærlig Mand sige Stop, hvis man synes, at den Vej, der betrædes, fører til lige det stik modsatte af det, der skulde opnaas, og saa maa man bryde fremfor at være med til at føre vort Land til Afgrundens Rand.

(Cit. *Aalb. Stiftstid.* 9.-1.-1942).

14.-1. Rigsdagens Nytaarshilsen til Kongen og Kongens Tak.

Ved Aabningen af Folketingets første Møde i det nye Aar udtalte Formanden: Efter Sædvane havde Rigsdagens Formænd paa Aarets første Dag Lejlighed til at overbringe Hs. Maj. Kongen en Nytaarshilsen fra Rigsdagen. Vi gav samtidig Udtryk for Rigsdagens Paaskønnelse og Taknemmelighed over for Kongen, fordi han i det svundne Aar paa en saa værdifuld Maade havde bidraget til den Samling i det danske Folk, som vi ikke kan vurdere højt nok. Vi udtalte Ønsket om, at Kongen længe vilde kunne være i Stand til at røgte sin ansvarsfulde Gerning til Rigets Tarv.

Hs. Majestæt bad os bringe Rigsdagen sin bedste Tak for denne Hilsen. Kongen udtalte derhos, at det, ikke mindst i disse Alvorstider, havde været en Styrke for ham at erfare, at han stedse havde Rigsdagen og Befolkningen enig bag sig i Bestræbelserne for at gavne vort Fædreland. Kongen udtalte Haabet om Lykke for Rigsdagen til det forestaaende Lovgivningsarbejde.

(Cit. *R. B.*).

19.-1. Redegørelse fra Justitsministeriet i Anledning af en Betjents Drab af Voldsmænd om Politiets Brug af Skydevaaben.

.....
— I Anledning af denne alvorlige Sag med dens ulykkelige Følger for den Flygtende skal Justitsministeriet indtrængende henstille til Befolkningen ubetinget og uførtøvet at standse op, naar det paabydes af Politiet. De ekstraordinære Forhold for Tiden har medført, at Politiet har maattet bevæbnes med Skydevaaben, der i paakommende Tilfælde kan ventes benyttet, selv om det, som det fremgaar af Reglementet, kun maa ske i grove Tilfælde, og naar andre Midler ikke strækker til.

(Cit. *Pol.* 20.-1.-1943).

31.-1. Meddelelse fra Udenrigsministeriet om Afskedigelse af Minister Fin Lund, Buenos Aires, og Chargé d'affaires C. C. Jørgensen, Mexico.

Den danske Gesandt i Buenos Aires, Fin Lund, der tillige er akkrediteret i Montevideo, Santiago og La Paz, har afslaaet at efterkomme Udenrigsministeriets Instruktioner og har forsøgt at opretholde en officiel Position som dansk Gesandt i de Lande, hvor han i sin Tid blev akkrediteret.

Da Minister Lund ved denne Handlemaade har gjort sig skyldig i grov Insubordination og Tilsidesættelse af sine Pligter som Tjenestemand, er han ved kgl. Resolution af 24. f. M. blevet afskediget af Statstjenesten uden Varsel i Henhold til Tjenestemandslovens Regler.

Spørgsmaalet om de strafferetlige Følger af hans Handlemaade er forelagt de vedkommende Myndigheder.

Med den argentinske Regerings Indforstaaelse er Gesandtskabets Ledelse indtil videre overgivet til den ved Gesandtskabet ansatte Hr. C. Carbel som Chargé d'affaires. 1942.

Den danske Chargé d'affaires i Mexico, Legationssekretær C. C. Jørgensen, er under 22. ds. afskediget af tilsvarende Grunde.

(Cit. *Berl. Morg.* 1.-2.-1942).

Meddelelse fra Regeringen angaaende Forholdet mellem Befolkningen og Medlemmer af Frikorps Danmark. (Oplæst — som Regel af Politimestrene — paa ikke-offentlige Møder, der afholdtes i hver enkelt Politikreds, og hvortil blev indbudt Repræsentanter fra Befolkningens forskellige Kredse.) Marts og April

Snart er der forløbet to Aar siden den i Danmarks Historie skæbnetunge Dag, da Landet blev besat af tyske Tropper. Medens Besættelsen fuldbyrdedes Landet over, traf den danske Konge og Regering i alvorsfulde Morgentimer Beslutning om at ordne Landets Forhold under Hensyn til de Begivenheder, der var indtruffet. Kongen og Regeringen havde herved for Øje at tilrettelægge Landets Styrelse paa en saadan Maade, at det danske Folk kunde gennemleve Besættelsestiden med de mindst mulige Indgreb i vort normale Samfundsliv.

Det er med Tilfredshed, at Regeringen efter disse to Aars Forløb er i Stand til at konstatere, at dens Bestræbelser har mødt Forstaaelse og Samklang indenfor alle Kredse af vort Folk, saaledes at det med Sandhed kan siges, at der — med faa og uvæsentlige Undtagelser — har hersket Ro, Orden og Sammenhold i Landet. Dette er ogsaa iagttaget og anerkendt udenfor Landets Grænser. Saaledes udtalte nylig en svensk Røst af stor Vægt, at Danmarks Folk under tunge Begivenheders Tryk har oplevet en Samling uden Lige af alle Nationens Kræfter i enig Kærlighed til Fædrelandet og dets Frihed.

Naar Regeringen nu med Hans Majestæt Kongens Bifald har ønsket at rette en Henvendelse til ansvarsbevidste Mænd og Kvinder i Folket, skyldes det, at alting tyder paa, at vi i de næste Maaneder vil komme til at staa overfor en afgørende Udvikling af Krigsbegivenhederne. Det vil da være dobbelt vigtigt, at Befolkningen i Danmark indtager en besindig og værdig Holdning. Der har vist sig enkelte Tegn til, at den Ro og Orden, som hersker i Landet, af nogle opfattes saaledes, at man kan tage sig visse Friheder, være sig Ytringsfriheder eller andre Friheder, være sig i det daglige Liv eller ved særlige Lejligheder. Det kan dreje sig om rene Smaating saasom smaa Uvenligheder, eller det kan dreje sig om Demonstrationer af mere vidtrækkende og opsigtvækkende Art. De, der tillader sig saadanne „Friheder“, har vel oftest ingen Forestilling om, at der herved kan ske en større Skade. De tænker ikke paa, at den rolige Tilstand i Landet, som vi alle nyder godt af, ikke kommer ganske af sig selv. De tænker ikke paa, at Regeringsmyndighederne til Stadighed maa foretage Undersøgelser af Episoder, som har fremkaldt Klager, ligesom Regeringen stadig gennem Forhandlinger maa søge at opnaa og bevare de Fordele, som er mulige under Besættelsens Vilkaar. De har sikkert intet Ønske om at berede Vanskeligheder for Regeringen i dette Arbejde, men de overskuer ikke Konsekvenserne af deres Handlinger, og det er Regeringens Pligt at gøre opmærksom paa, at saadanne Handlinger netop kan have uoverskuelige Konsekvenser.

Fra den tyske Værnemagts Side lægges der megen Vægt paa at udvise en hensynsfuld og korrekt Optræden her i Landet, og enhver objektiv Iagttagelse vil anerkende den eksemplariske Disciplin, der har præget de tyske Troppers Optræden, og disses oprigtige Bestræbelser for at opretholde et godt og hensynsfuldt Forhold til Befolkningen. Der er da saa meget mere Grund til ogsaa fra dansk Side at udvise en korrekt og hensynsfuld Holdning, og dette gælder ikke alene, naar man staar overfor den uniformerede Militærperson, men ogsaa naar man staar overfor andre, være sig fremmede eller Danske, som deler eller føler sig beslægtet med hans Tankegang.

Regeringen ønsker ved denne Lejlighed særlig at advare mod nogle Stemningsudslag, som paa et enkelt Omraade har vist sig spredtvis rundt om i Landet. Det drejer sig om Forholdet til de danske Statsborgere, som frivilligt har meldt sig til Tjeneste paa den tyske Østfront. Regeringen er underrettet om, at disse Frivillige

1942. og deres Familie og Paarørende har været Genstand for Forulempelser og Chikanerier under deres daglige Færden. Der foreligger saaledes Klager over, at Chikanerier har fundet Sted i Skolerne, hvor Børn af de Frivillige er blevet generet ved Tilraab og undertiden endog pryglet; i Butikkerne, hvor man har vist Uvilje imod at ekspedere de Frivillige eller endog deres Hustruer og Slægtninge; paa Restauranter, hvor man har vægret sig ved at servere for dem; endvidere i Tog og Sporvogne. Det skal endog være sket, at man paa offentlige Kontorer har udvist en ukorrekt Optræden overfor disse Frivillige og deres Paarørende, f. Eks. ved at lade dem vente urimeligt længe.

Regeringen er ikke ubekendt med, at der blandt de Frivillige er forekommet mindre heldige Elementer, som selv ved deres Optræden har fremkaldt Angreb og Fornærmelser, men dette kan ikke undskyldte almindelige Chikanerier af den nævnte Art.

Frivillig Deltagelse i Krige, hvori den danske Stat ikke tager Del, er tilladt efter dansk Ret og Tradition saavel som efter Folkeretten; saaledes var det under den sidste Verdenskrig, og saaledes er det ogsaa under den nuværende. Vi plejer her i Landet at regne os det til Ære som Udtryk for vor Kultur og vort Frisind, at vi respekterer andres Meninger og Opfattelse, og det maa ikke glemmes, at de Frivillige handler ud fra en Idé, som bundet saa dybt i deres Overbevisning, at de sætter deres Liv ind derpaa. Det er altid Respekt værd, at en Mand viser sig rede til at sætte Livet ind for sin Overbevisning. At chikanere ham eller hans Paarørende af denne Grund er ikke værdigt og ikke stemmende med god dansk Tankegang. Det maa desuden erindres, at den, der krænger en Frivillig i den tyske Hær, samtidig krænger den tyske Værnemagt, og enhver ansvarsbevidst dansk Mand og Kvinde vil forstaa, at saadanne Krænkelser nødvendigvis maa undgaas.

Regeringen henleder endvidere Opmærksomheden paa Børnenes Forhold blandt deres Kammerater. Desværre har det vist sig, at en forholdsvis stor Del af de Klager, der er indkommet, vedrører Skolebørnenes Forhold. Regeringen maa lægge Hjem og Skole deres Ansvar for Børnenes Optræden alvorligt paa Sinde. Det kan ikke forlanges, at Børn skal iagttage en „værdig“ Optræden, men det kan godt forlanges, at de skal være korrekte, og ethvert Hjem og enhver Lærer har en Opgave i at paavirke Børnene hertil.

Regeringen beder nu de Mænd og Kvinder, som er indbudt til at modtage denne Meddelelse, om at de hver især under Ansvar overfor Danmarks Fremtid vil overveje, hvad de hver i sin Kreds maatte kunne udrette til, at Forulempelser, Chikanerier, Drillerier eller andre uheldige Stemningsudslag i Fremtiden undgaas, saaledes at der fra alle Sider i enhver Henseende vises en korrekt og værdig Optræden.

Maatte Sammenholdet i det danske Folk blive bekræftet ogsaa i den kommende Tid.

Maatte alle Danske forstaa, at kun ved at følge Kongens Bud om Ro, Orden og værdig Optræden tjener de Landets sande Vel og støtter Regeringen i dens planmæssige Arbejde, hvis Formaal fra Dag til Dag er ikke at forspilde nogen Mulighed for at sikre vort Fædrelands Frihed og Selvstændighed.

København i Marts 1942.

7.-3. Meddelelse fra Udenrigsministeriet om den danske Gesandt og Legationsraad i London.

I December 1941 modtog Udenrigsministeriet fra den danske Gesandt i London, Grev Eduard Reventlow, Meddelelse om, at Greven indtog et Standpunkt, der ikke var foreneligt med den danske Regerings Politik. Som Følge deraf blev Greven ved kgl. Resolution tilbagekaldt fra sin Post som dansk Gesandt i London, en Ordre, som dog paa Grund af Forholdene kun fik formel Betydning.

Der er i disse Dage i udenlandsk Presse og Radio fremkommet Meddelelser gaaende ud paa, at Grev Reventlow har erklæret sig villig til at overtage Stillingen som Ærespræsident for „Sammenslutningen af frie Danske i Storbritannien og Nordirland“, der indtager en uneutral Holdning, og at den ved Gesandtskabet i London ansatte Legationsraad Gustav Rasmussen ligeledes har stillet sig til Raadighed for nævnte Sammenslutning ved at indtræde i dens Arbejdsudvalg.

Saafrømt Rigtigheden af disse Meddelelser maatte blive bekræftet, vil de to nævnte Embedsmænds Forbliven i Statstjenesten være umuliggjort. 1942.

(Cit. *Berl Morg.* 8.-3.-1942).

Meddelelse om Kongens Modtagelse af Rigsdagens Formænd i Anledning af Rigsdagsarbejds Afslutning. 13.-3.

Hans Majestæt Kongen modtog i Formiddag Kl. 11½ Rigsdagens Formænd i Anledning af Afslutningen af Rigsdagsarbejdet.

Kongen, der gjorde Indtryk af at være i glædelig Fremgang med Hensyn til Helbredelse, ønskede at takke Formændene for deres Gerning i den nu tilendebragte Rigsdagsperiode.

Kongen udtalte sin Glæde over de offentliggjorte Valgopraab, som bar Vidnesbyrd om værdifuld Samling og Samarbejde i det politiske Liv.

(Cit. *Pol.* 14.-3.-1943).

Meddelelse fra Udenrigsministeriet om Afskedigelse af Medlemmerne af det danske Gesandtskab i London. 24.-3.

For nogen Tid siden offentliggjordes i den udenlandske Presse og Radio en Meddelelse om, at Grev Eduard Reventlow, der i December 1941 tilbagekaldtes fra sin Post som dansk Gesandt i London, havde paataget sig Hvervet som Ærespræsident for en Organisation, der kalder sig „Sammenslutningen af frie Danske i Storbritannien og Nordirland“, og at Legationsraad Gustav Rasmussen var indtraadt i denne Sammenslutnings Arbejdsudvalg.

Fra Udenrigsministeriet udsendes i den Anledning en Meddelelse om, at saafrømt Rigtigheden heraf blev bekræftet, vilde de to nævnte Embedsmænds Forbliven i Statstjenesten ikke mere være mulig.

Der foreligger nu en Bekræftelse af, at Grev Reventlow og Legationsraad Gustav Rasmussen er indtraadt i den nævnte Sammenslutning med de anførte Hverv. Da denne Sammenslutning ved sin uneutrale Holdning er til Skade for Danmarks Interesse, er det en Selvfølge, at Deltagelse i dens Virksomhed er uforenelig med Stillingen som dansk Tjenestemand.

Som Følge heraf er Grev Eduard Reventlow og Legationsraad Gustav Rasmussen afskediget af den danske Stats Tjeneste ved kongelig Resolution af 20. d. M.

Samtidig er de til London iøvrigt udsendte Tjenestemænd i Udenrigstjenesten, der har sluttet sig til det af Greven og Legationsraaden indtagne Standpunkt og erklæret ikke at ville følge Regeringens Instruktions, nemlig Generalkonsul C. M. Rottbøll, Presseattaché C. E. Aagaard, Legationssekretær, Greve Eggert Knuth og Vicekonsul Niels Stenderup, ligeledes afskediget af Statens Tjeneste.

Spørgsmaalet om yderligere Konsekvenser er for samtlige de ovennævntes Vedkommende forelagt Justitsministeriet.

(Cit. *Berl Morg.* 25.-3.-1942).

Kirkeministeren (Fibiger) ved det konservative Folkepartis Repræsentantskabsmøde om Besættelsens Tryk og Indgreb. 25.-4.

.....

Det er understreget saa mange Gange, at det Folk, som selv er stærkt nationalt og elsker sit eget, naturligvis til Fulde kan forstaa, hvilket uhyre stærkt Tryk Besættelse er. Fra mange Sider er der udvist store og paaskønnelsesværdige Anstrengelser for at lette dette Tryk, men Trykket er der, og nægtes kan det ej heller, at mange er uforstaaende over for dette eller hint Indgreb. Jeg udtaler Haabet om, at man fra alle Sider vil forstaa, at lige som vi alle følger vor Konges Bud, saa er vi et frihedselkende Folk, som selv kan styre sine egne Anliggender og selv kan forstaa at tage Hensyn, som Situationen byder os.

.....

(Cit. *R. B.*).

1942. Finansministeren (V. Buhl) ved Møde i K. B. Hallen om værdig Optræden.

1.-5. . . . .

Opgaven over alle andre er at betrygge vort Lands Stilling under Krigens Tilskikkelser, og vi sætter vor Lid til, at gensidig Hensyntagen og Forstaaelse vil jævne Vejen frem til den Dag, da den fulde Frihed igen er givet Danmark tilbage. Hver enkelt Dansker har her et Ansvar og maa føle det som sin Pligt i hele sin Færd at vise en rolig og værdig Holdning . . . . .

(Cit. *Berl. Morg.* 2.-5.-1942).**3.-5. Statsminister Stauning afgaar ved Døden.****4.-5. Finansminister V. Buhl udnævnes til Statsminister.****4.-5. Regeringserklæring i Anledning af Statsministerskiftet.**

Det er Regeringens Agt paa Grundlag af det bestaaende politiske Samarbejde at fortsætte den hidtil af Ministeriet Stauning førte Politik. Denne Politik har fundet Udtryk først og fremmest i Kongens og Regeringens Opraab til det danske Folk af 9. April 1940, og dernæst i forskellige senere Tilkendegivelser og Beslutninger, saaledes Udenrigsministerens Erklæring af 8. Juli 1940, samt Regeringens Udtalelser af 26. Juni 1941 og 25. November 1941.

Det vil derfor stadig være Regeringens første Opgave at sikre Opretholdelse af Ro og Orden i Landet og at virke for Befolkningens korrekte, værdige og loyale Optræden over for alle, som har en Myndighed at udøve. En heldig Gennemførelse af denne Opgave er af fundamental og afgørende Betydning for, at det skal kunne lykkes at føre Danmark frelst gennem disse Ufredstider og bevare vore nationale Værdier.

Men dette kan kun opnaas ved et godt og nabovenligt Forhold til den tyske Nation. At fremme og udvikle Samarbejdet til gensidig Gavn og Nytte vil vedblivende være den danske Regering magtpaaliggende.

Ønsket om at holde Danmark uden for de store Staters Kampe har gennem Meneskealdre været bestemmende for vor Politik. Denne vor traditionelle Politik lykkedes det os at gennemføre under Verdenskrigen 1914—19, og heller ikke i det nuværende store Vaabenopgør staar vi som Deltager.

Vi kan dog ikke forholde os ligegyldige over for dette, thi i Kampen mod Kommunismen drejer det sig om en fælles europæisk Interesse, der berører alle Lande paa Kontinentet. For saavidt angaar Forholdsregler mod Kommunismen paa vort eget Territorium er den politiske Linie fastlagt ved Loven af 22. August 1941 og Danmarks Tiltræden af Anti-Kominternpagten. Den Linie vil fortsat blive fulgt.

Paa det økonomiske Omraade er det positive Maal for den Udvikling, Europas Lande nu er inde i, at opnaa en fornuftig Samvirken mellem Landene under Hensyn til de enkelte Staters økonomiske Forhold.

Tyskland indtager her den centrale Stilling. Danmark har vist sin Villighed til at medvirke til Løsning af de praktiske Opgaver, der her melder sig, og er fremdeles rede til at deltage i et loyalt og positivt Samarbejde paa dette Omraade.

Takket være dels Besættelsesmagtens hensynsfulde Optræden, dels Befolkningens Besindighed og Forstaaelse af Tiden's Vanskeligheder, er det hidtil lykkedes at gennemføre denne Linie, som blev lagt fast den 9. April 1940, og at komme igennem de to Aar under Forhold, der har været gunstigere, end det paa Forhaand var at vente. Og selv om Vanskelighederne i den kommende Tid skærpes, er vi berettigede til i Tillid til det tyske Riges Løfter om Bevarelse af Danmarks Integritet og politiske Uafhængighed at nære Haabet om en for vort Fædreland fortsat lykkelig Udgang.

(Cit. *Berl. Morg.* 5.-5.-1942).**6.-5. Statsministeren (Buhl) i Folketinget om Fortsættelse af Staunings Politik.**

. . . . . Efter Statsminister Staunings Død er det ved kgl. Resolution af 4. Maj overdraget mig at beklæde Posten som Statsminister. Der er ikke derudover sket nogen

Ændring i Ministeriets Sammensætning, og Statsministerskiftet vil hverken udadtil eller indadtil medføre nogen Ændring i den hidtil førte Politik. 1942.

.....
 Hvad den indre Politik angaar, vil Maalet fortsat være at samle Nationens Kræfter om den Indsats, som paa saa mange Omraader kræves for at modstaa Tidens Vanskeligheder. Den første Betingelse for, at dette fremdeles skal lykkes, er den, at Ro og Orden opretholdes, og at der fra alle Sider vises en besindig og loyal Optræden.
 .....
 (Cit. *Rigsdagstidende*).

Meddelelse fra Udenrigsministeriet om Trafikminister Gunnar Larsens Rejse til Balticum. 7.-5.

I Dagene 18. April til 2. Maj d. A. har Trafikminister Gunnar Larsen efter Indbydelse fra Rigsminister Rosenberg foretaget en Rejse til Balticum og ved denne Lejlighed med de paagældende Myndigheder undersøgt Mulighederne for Genoptagelse af de økonomiske Forbindelser med Danmark. Under Samtalerne drøftedes ogsaa Forudsætningerne for forskellige Erhvervsvirksomheders Retablering i Balticum.
 (Cit. *Berl. Morg.* 8.-5.-1942).

Meddelelse fra Udenrigsministeriet om Afskedigelse af Danmarks udsendte konsulære Repræsentanter i de britiske oversøiske Lande. 13.-5.

Danmarks udsendte konsulære Repræsentanter i de britiske oversøiske Lande, Generalkonsul Georg Brandt Holler og Vicekonsul Johannes Rechendorff i Montreal, Generalkonsul, Greve Erik Hans Schack og Vicekonsul Erik Fischer i Sydney samt Konsul Th. Schultz i Johannesburg har telegrafisk meddelt Udenrigsministeriet, at de i Tilslutning til det af Danmarks tidligere Gesandt i London, Grev Eduard Reventlow, indtagne Standpunkt, ikke i Fremtiden vil kunne underordne sig den danske Regering. De er som Følge heraf afskediget af den danske Statstjeneste.
 (Cit. *Berl. Morg.* 14.-5.-1942).

Kongen fra Balkonen paa Amalienborg i Anledning af sit 30-Aars Regeringsjubilæum. 15.-5.

Hjertelig Tak fra os begge for den Hyldest, I bringer os, og Tak for den Tillid, I i 30 Aar har vist mig. Enhver, der har gjort en Indsats her i Landet, hvadenten det gælder dem, der staar som mine Raadgivere, eller dem, som virker i Haandværk og Industri, Arbejderkredse, hver god Indsats siger jeg Tak for i Dag.
 Lyse Øjeblikke har vi oplevet sammen, men aldrig har saa tunge Tider hvilet over Landet som nu. Ved indbyrdes Sammenhold og ikke ved utidig Stemningstilkendegivelse opnaar vi noget herhjemme.

Der er et gammelt Ord, der siger: Han, som har hjulpet hidtil, han hjælper ogsaa fremdeles.

Idet jeg gentager vor hjerteligste Tak for den Hyldest, I har vist os — og jeg kan tilføje, lige fra i Morges, da jeg red — saa forener vi os i et Leve vort gamle og evigtunge Fædreland. Danmark leve!
 (Cit. *Berl. Morg.* 16.-5.-1942).

Regeringserklæring om Christmas Møller. 15.-5.

Onsdag den 13. ds. modtog Justitsministeren et fra København afsendt og den 12. ds. her poststempelt Brev fra fhv. Handelsminister og fhv. Folketingsmand Christmas Møller, indeholdende Meddelelse om, at Hr. Christmas Møller for nogle Dage siden sammen med sin Hustru og Søn havde forladt Landet.

Torsdag den 14. ds. holdt Hr. Christmas Møller i den engelske Radio en Tale, hvoraf fremgik, at han har begivet sig til England for at gøre fælles Sag med de „Frie Danske“, der i Strid med den danske Regerings Politik har stillet sig til Raadighed for og udfoldet forskellig Virksomhed til Fordel for den ene af de krigsførende Parter.

Regeringen har tidligere givet Udtryk for, at der kun findes een dansk Politik, nemlig den, der føres af Landets ansvarlige Regering i Overensstemmelse med Landets

1942. Rigsdag, og at det er enhver Borgers Pligt at indordne sig under denne Politik, idet anden Handlemaade kan volde Landet Vanskeligheder. Regeringen maa derfor beklage, at et tidligere Medlem af Regeringen og den danske Rigsdag uden Tilladelse har forladt Landet og stillet sig til Raadighed for Kræfter, der ikke følger de Retningslinier, som af de ansvarlige danske Myndigheder paa Grundlag af disses Kendskab til alle i Betragtning kommende Forhold er fastlagt som den for Landets Vel rigtige Politik.

Der er af Justitsministeren rejst Sag i Henhold til Bestemmelserne i Straffelovs-tillæget af 18. Januar 1941. (Cit. *Berl. Morg.* 16.-5.-1942).

29.-5. Undervisningsministeren (Jørgen Jørgensen) ved „Folk og Værn“s Møde paa Frederiksberg Slot om Militæret.

.....

Det er et godt dansk Karaktertræk at vise Respekt for andres Meninger, og det vil der være Brug for, naar det gælder et saa omstridt Omraade, som vort Militær-væsen hidtil har været.

Det staar mig fuldkommen klart, at der i enhver sund og levedygtig Nation maa være Vilje til at bringe Ofre for sit Land. Saa kan der være forskellige Meninger om, hvor Kræfterne skal sættes ind. Nogle vil mene, at et stærkt udbygget Militærvesen er det, vi bør samle Kræfterne om, andre vil anse det for mere afgørende at gøre Folket stærkt gennem et aandeligt, folkeligt og socialt Oplysningsarbejde.

Og det maa ogsaa erkendes, at Udviklingen i Verden bestemmes ikke alene af Vaabnernes Styrke paa Slagmarken. Historien lærer os, at der er andre Vaaben i Livets Kamp, i Nationernes Liv, end Kanoner og Tanks, og at disse Vaaben, de aandelige Vaaben, naar alt kommer til alt, alligevel bliver det afgørende.

Der er mellem Danske fuld Enighed om, at vi vil værne vore fælles folkelige og nationale Værdier, ogsaa med Livet som Indsats, hvor det tjener Land og Folk. Men der er forskelligt Syn paa, hvor vi stærkest skal sætte Kræfterne ind. Der vindes efter min Mening intet ved at tilsløre dette Forhold.

.....

(Cit. *Pol.* 30.-5.-1942).

1.-6. Meddelelse fra Justitsministeriet om Christmas Møllers Flugt.

Forinden sin hemmelige Bortrejse fra Danmark havde fhv. Handelsminister Christmas Møller skrevet dels Breve til forskellige ham nærstaaende Personer, dels et til Justitsministeren, som denne modtog den 13. Maj 1942.

I dette Brev udtales bl. a.:

„Jeg ønsker samtidig at meddele Dem, at ingen her i Landet bosiddende hverken dansk eller fremmed Statsborger har været mig behjælpelig med denne Handling, og at Ansvar for det foretagne Skridt alene kan lægges paa mig, og at ingen her i Landet boende har været eller er indviet i mine Planer“.

Ved den Undersøgelse Politiet blev beordret til at iværksætte for at faa oplyst de nærmere Omstændigheder ved Christmas Møllers Rejse, viste det sig imidlertid, at denne Paastand var usandfærdig, idet han og hans Familie den 30. April 1942 et afsides Sted udenfor Havn var gaaet om Bord i en af en herboende dansk Skipper ejet og ført Motorgalease og med denne ført til Sverige.

Skipperen og hans Bedstemand har aflagt Tilstaaelse herom og er fængslede. Motorgaleasen er beslaglagt.

Endvidere har Skipperen forklaret, at Tilrettelæggelsen af Planen i Enkeltheder er foretaget af Forretningsføreren i „Dansk Sejlskibsrederiforening for mindre Skibe“, Nyhavn 44, København, cand. polit. Eigil Sophus Lorenz Borch Johansen, med hvem han som Medlem af nævnte Forening stod i nær Forbindelse. Borch Johansen blev derefter fængslet.

Lørdag den 30. Maj 1942 fremsatte Borch Johansen Anmodning om at faa Lejlighed til at opholde sig nogle Timer paa den nævnte Rederiforenings Kontor for at afvikle presserende Forretninger og instruere sit Personale. Under Hensyn til den Betydning, dette vilde have for Rederiforeningen, efterkom Politiet Anmodningen, men

denne Imødekommenhed benyttede Johansen til at undvige, da den ledsagende Politimands Opmærksomhed et Øjeblik var bortledt. 1942.

For de Oplysninger, der kan føre til den paagældendes Paagrivelse, udloves en Dusør paa indtil 5000 Kr., der udbetales efter Justitsministeriets nærmere Bestemmelse.

Meddelelser kan afgives til Central 1448, Lokal 207, eller til nærmeste Politimyndighed. (Cit. *Berl. Morg.* 2.-6.-1942).

Kirkeministeren (Fibiger) i Radioen om Besættelsen.

5.-6.

.....
Gør man sig først rigtig klart, hvad der skete med vort Land den 9. April 1940 — gør man sig dernæst klart, hvilke Følelser det maa fremkalde hos et ærekært Folk at være besat af fremmede Tropper — og husker man endelig bestandig paa, at vi, uden selv at være Parthavere i Krigen, dog er inddraget i Krigsbegivenhederne, saa synes jeg, man maa fastslaa, at den hidtil forløbne Del af Besættelsesperioden er forløbet værdigt, og at det danske Folk ogsaa i sit Forhold til Besættelsesmagten har aflagt Bevis paa en Ansvarsbevidsthed og Forstaaelse af Situationens Alvor, som man har Lov at kræve anerkendt, og som ikke bliver mindre, fordi enkelte uansvarlige Kredse og Personer nu og da har sat sig ud over Kongens Bud og den lovlige Regerings Bestemmelser.

Men det er paa sin Plads ogsaa ved denne Lejlighed at mane til Ansvarsbevidsthed, til Ro og Orden og til Sammenhold, saadan som vor Konge senest gjorde det i sin Tale paa Amalienborg Slotsplads den 15. Maj i Aar.

Om Danmarks Stilling udadtil er der sidst talt i den Erklæring, som blev udsendt i Anledning af Statsministerskiftet, og det blev her fastslaaet, at den Linie, som hidtil er fulgt, fremdeles vil være bestemmende for Regeringens Politik.

De højtideligt afgivne tyske Forsikringer om, at vi, naar Krigen er forbi, skal have vor fulde Frihed og Selvstændighed tilbage, betragter vi med fuld Ret som et Tilsagn, hvorpaa vi kan bygge. Men jeg vil gerne have dette Tilsagn opfattet ogsaa som en Forpligtelse for os selv, — en Forpligtelse for os til, mens Uvejret raser, at styre vore Sager saaledes, at Respekten for vor Styreform bevares.

..... (Cit. *Berl. Morg.* 6.-6.-1942).

Meddelelse fra Undervisningsministeriet

17.-6.

om, at der ved kgl. Resolution af 16. Juni 1942 i Henhold til Statstjenestemandsløven § 18, jfr. § 61, er blevet meddelt Lektor ved Birkerød Statsskole, Dr. phil. Vilhelm la Cour Afsked fra nævnte Embede. (Cit. *Berl. Morg.* 18.-6.-1942).

Statsministeren (Buhl), Udenrigsministeren (Scavenius) og Forsvarsministeren (Brorsen) samt Afdelingscheferne fra Udenrigsministeriet overværer den af Gesandt von Renthe-Fink og General Lüdke i Odd-Fellow Palæet foranstaltede Mindehøjtidelighed for C. F. von Schalburg.¹⁾ (Pol. 19.-6.-1942).

18.-6.

Statsministeren (Buhl) ved Møde paa Falster om Folkets Sammenhold under Tidens Vilkaar.

20.-6.

— Vi nærmer os nu Udgangen af det tredie Krigsjaar, og endnu staar det usikkert hen, hvornaar den Kamp, hvori største Delen af Jordens Folkeslag er indviklet, vil finde sin Afslutning. Det maa bevæge os alle dybt at tænke paa, hvilke Lidelser dette mægtige Verdensopgør paalægger dem, der er Stridens Parter, hvilke Ofre af Liv og Velfærd, hvilken Ansændelse af Ydeevne og Nerver, der her kræves.

Dette bør vi Danske ogsaa have i Tankerne, naar vi bedømmer vor egen Stilling. Norden blev denne Gang i Modsætning til forrige Verdenskrig et af Kampens Brændpunkter, men som Begivenhederne formede sig, er Danmark ikke blevet inddraget i Striden som Krigsomraade. For hele vor Tilværelse i disse Aar har det været af afgørende Betydning.

¹⁾ Se under Afsnit M.

1942. Det kunde ikke være anderledes, end at det maatte følges som et haardt Slag for det danske Folk, da vort ældgamle, frie Land maatte bøje sig ind under Krigens ubønhørlige Lov, men ser vi nu tilbage paa den Tid, der er gaaet under Besættelsen, er der Ting at fremhæve, som giver Styrke og Tro paa Fremtiden, og frem for alt da dette, at den indre Kraft i vort Folk har vist sig at være stærk nok til, at vi i trofast Sammenhold har kunnet tage Tidens Vilkaar og gøre den Gerning, som Forholdenes Udvikling kræver.

.....
 I Alvorens Time gav Viljen til Samarbejde sig da ogsaa uden Tøven til Kende paa Rigsdagen, og bag Rigsdagen stod og staar den Dag i Dag den alt overvejende Del af Befolkningen.

.....
 Ogsaa med Tyskland har vi fra de ældste Tider haft en Forbindelse, som har sat sine dybe Spor i vor økonomiske og kulturelle Udvikling. Den fælles Landgrænse og den lette Adgang til Søs har ført til et nært Samkvem mellem de to Folk, og Stillingen til Tyskland er af dybtgaaende Betydning for vort Land. I Aarhundredernes Løb har Forholdet mellem Tyskland og Danmark svinget mellem fredeligt Samvirke og krigerske Sammenstød, men nu har en naturlig national Grænseudjævning lagt Grunden til en varig Fredstilstand. Det er dette Forhold, vi i denne Tid først og fremmest maa holde os for Øje, naar der tales om vor Stilling til det tyske Rige.

Tyskland og Danmark er henvist til at leve Side om Side, og det er vort Lands historiske Opgave at søge det nære og fredelige Samarbejde fæstnet og sikret nu og i Fremtiden ad de Veje, som gensidig Hensyntagen og Forstaaelse giver Anvisning paa. Tyskland vil altid paa det europæiske Fastland indtage en central Stilling, og der vil blive store praktiske Opgaver at løse, naar efter Krigen et frugtbart Samvirke mellem Landene skal bringes til Udfoldelse.

Hvad den nuværende Tilstand angaar, da er det en Velfærdssag for os, at Ro og Orden opretholdes i Landet, og de Krav, som Løsningen af denne Opgave stiller, maa alle bøje sig for. Den tyske Værnemagt har ved sin korrekte og hensynsfulde Holdning lettet os Opgaven, og det maa ikke komme dertil, at selvraadig eller tankeløs Optræden skal bringe vor Ret til selv at holde Justits i Fare. Vi har nylig set, hvad ungdommelig Letsind har kunnet medføre af Fortræd, og det maner til alvorlig Eftertanke, og da ikke mindst hos dem, der som Lærere og Vejledere har faaet en Gerning blandt Ungdommen betroet. Lad os alle være enige om, at der skal være Ro i Danmarks Hus. Og lad mig føje til: det er et Krav, som maa stilles til alle Sider.

Alle maa vi dele Tidens Vilkaar, og selv om Vanskelighederne i det daglige er store og vil blive endnu større i den kommende Tid, nærer vi den Fortrøstning, at det skal lykkes os at klare Skærene. Af Regering og Rigsdag, af alle Led i den offentlige Administration og de dertil knyttede Raad og Udvalg har et vidt forgrenet organisatorisk Arbejde maattet planlægges og gennemføres, og selv om der har været og stadig er Gnidninger at overvinde, maa det erkendes, at det fremtrædende Træk inden for alle Samfundskredse har været en forstaaende Indordning under de givne Forhold.

.....
 (Cit. *Berl. Morg.* 21.-6.-1942).

16.-7. **Alsing Andersen afløser Buhl som Finansminister.**

30.-7. **Handelsministeren (Halfdan Hendriksen) ved Aabningen af Købestævnet i Fredericia om Aarsagen til Rationering af Cement.**

.....
 Senest har det været nødvendigt at træffe regulerende Foranstaltninger med Hensyn til Cementen, saaledes at det sikres, at denne vigtige Vare bliver undergivet den Anvendelse, der under de givne Forhold maa anses for at være af størst Betydning, herunder i første Række Boligbyggeriet. Naar det er fundet nødvendigt at lave en særlig Produktionsordning for Cement, skyldes dette den vanskelige Brændselssituation.

.....
 (Cit. *R. B.*).

Statsministeren (Buhl) i Radioen om Sabotagen.

1942.

2.-9.

— Det er ved forskellige Lejligheder blevet sagt, at den danske Befolkning i det store og hele loyalt har efterlevet Kongens og Regeringens Opfordringer til at undlade enhver Handling og enhver Udtalelse, som kunde være egnet til at vanskeliggøre de Bestræbelser, der saavel fra officielt Hold som fra ansvarsbevidst privat Side udfoldes for vedblivende at sikre Opretholdelsen af Ro og Orden her i Landet.

Dette er sagt med Rette. Langt den overvejende Del af Befolkningen har indset, at det for det danske Samfundsliv under Besættelsen og for Bevarelsen af vore folkelige og nationale Værdier er af fundamental Betydning at undgaa ethvert Uromoment. Og Befolkningens gennemgaaende korrekte Holdning har da ogsaa været den afgørende Forudsætning for, at Forholdene her i Landet har kunnet faa Lov til at udvikle sig efter den Linie, der blev lagt fast den 9. April 1940, og som har sit Udgangspunkt i de dengang fra tysk Side givne Tilsagn.

Der er imidlertid forekommet Undtagelsestilfælde, hvor Danske i Uforstand har foretaget sig Handlinger eller i Ord og Skrift er fremkommet med Udtalelser, som er i Strid med den Politik, Regeringen fører, og de Anskuelse, der af det besindige Flertal af Befolkningen næres med Hensyn til den Holdning, vi bør indtage under de herskende Forhold. Til Trods for, at der i adskillige saadanne Tilfælde er grebet alvorligt ind fra Statsmagts Side, forekommer det dog stadig, at ubesindige Elementer er paa Færde og foretager sig Handlinger, som er egnede til at forstyrre Ro og Orden og dermed volde Landet Vanskeligheder.

Der er navnlig i den senere Tid forekommet nogle Tilfælde af Sabotage overfor den tyske Værnemagt her i Landet, og det er disse beklagelige Tilfælde, som giver mig Anledning til her at sige nogle alvorlige Ord til Eftertanke.

Sabotage i den Forstand, der her er Tale om, er Ødelæggelse eller Beskadigelse af Værdier, som direkte eller indirekte er af krigsmæssig Betydning for en krigsførende Part. Til Sabotage henregnes derfor ikke blot Ødelæggelse eller Beskadigelse af egentligt Krigsmateriel, men ogsaa ulovlige Handlinger, som tilsigter en Forstyrrelse af Trafikmidler og af Forsyningerne fra de offentlige Værker og lignende, eller som gaar ud paa en Forringelse af det civile Livs Produktionsmidler eller Tilintetgørelse af samfundsvigtige Frembringelser inden for en krigsførende Parts Interesseomraade. Sabotage er en af de alvorligste Forbrydelser, der kan begaaes mod et krigsførende Land, og i Almindelighed kendes der for saadanne Forbrydelser i de krigsførende Lande kun een Straf, nemlig Dødsstraf.

Det vil sikkert være almindeligt bekendt, at selv Handlinger, der tilsyneladende er forholdsvis uskyldige, og som, hvis de forekom i Fredstid, kun vilde blive belagt med en ringe Straf som Tingsbeskadigelse, under Krigstid i de krigsførende Lande bliver betragtet ud fra Synspunktet Sabotage og som Følge deraf for Gerningsmanden medfører den ubønhørlige Konsekvens, at han maa bøde med Livet.

Danmark er ikke et krigsførende Land, og vi har med Hensyn til Retsplejen i Sager om Forbrydelser mod den tyske Værnemagt hidtil kunnet opretholde den Ordning, at disse Sager paadømmes ved dansk Domstol, uanset at vor nugældende Lovgivning ikke hjemler Straf af samme Strenghed som tysk militær Straffelov. Men det maa ikke glemmes, at Danmark med den geografiske Beliggenhed, vort Land nu engang har, og den Stilling, vi for Tiden befinder os i, af Tyskland maa betragtes som et Forbindelsesled i den tyske Front mod Vest, og at Tysklands Interesse i Bekæmpelsen af Forbrydelser mod Værnemagten derfor principielt bliver den samme her i Landet som i de øvrige Lande og Omraader, der er under tysk militær Kontrol.

Og endvidere maa det ikke glemmes, at det først og fremmest er en dansk Statsinteresse at undgaa Sabotagehandling, det være sig mod Trafikmidler, offentlige Forsyningsindretninger etc. eller mod den tyske Værnemagts Materiel. Direkte eller indirekte er det vort eget Land, der kommer til at lide mest under Følgerne af saadanne Handlinger.

Den danske Regering føler derfor et stort Ansvar med Hensyn til Bekæmpelsen af Sabotage og lignende Forbrydelser, og ud fra dette Ansvar vilde det med Rette

1942. kunne bebrejdes mig, dersom jeg ikke talte ganske aabent om det her omhandlede meget alvorlige Spørgsmaal.

Det siger sig selv, at Regeringen stadig med yderste Strenghed vil forfølge Sabotage og anden Forbrydelse mod den tyske Værnemagt med de i vor Lovgivning hjemlede Midler, og der vil fra Politiets Side blive sat ind med al Kraft paa Løsningen af de Opgaver, disse Sager frembyder. Thi Opretholdelse af Ro og Orden maa for Regeringen staa som den første Pligt under Varetagelsen af vort Lands Interesser i denne Situation.

Men Regering og Politi formaar ikke alene at skabe den Ro og Sikkerhed, som er en Betingelse for, at Forholdene ogsaa fremefter kan udvikle sig som hidtil. Hertil kræves Medarbejde af alle gode Kræfter i vort Folk, af alle dem, der har Indsigt og Indflydelse paa andre, af alle, hvem et Lederhverv er betroet.

Jeg appellerer derfor til alle danske Kvinder og Mænd og vil saa indtrængende, som det er mig muligt, lægge hver enkelt paa Sinde at være virksom for, at Besindighedens Aand stadig kommer til at raade i vort Folk. Og jeg vil navnlig gerne rette denne Appel til Ungdommens Ledere i Skoler, Foreninger og Sammenslutninger af enhver Art, idet jeg beder hver enkelt om at gøre sit bedste for at forhindre, at ungdommelige Elementer i Ubesindighed og Uforstand lader sig forlede til at begaa Handlinger, der under de nuværende Forhold maa betegnes som intet mindre end dødsensalvorlige.

Vær med til at gøre det klart for alle, og navnlig for de Unge, at den, som begaar Sabotage eller hjælper med dertil eller overfor Myndighederne tilbageholder Viden om Sabotageplaner eller undlader at medvirke til Opklaring af Sabotage, handler mod sit Fædrelands Interesse.

Fra dem, hvis Maal det er at undergrave et godt Forhold mellem Tyskland og Danmark, hvilende paa gensidig Hensyntagen og Forstaaelse, mangler det ikke paa Tilskyndelser til at søge en Konfliktsituation bragt til Veje her i Landet, og i Propagandaen herfor blander sig ogsaa Røster af Danske i Udlandet. Tænk paa, hvor skæbnsvangert det vilde være at give efter for saadanne Opfordringer, skæbnsvangert, ikke blot for den enkelte, men for Land og Folk. Lad ikke de faa ubesindige og hensynsløse faa Lov til at drive deres Spil og ødelægge den rolige Tilstand, som alle besindige Danske vil værne om. Men vær med til at fastholde dette selvfølgelig Krav: At Borgere i et af Tyskland besat ikke-krigsførende Land maa undlade at foretage Handlinger, der direkte eller indirekte gaar ud paa at ramme den tyske Værnemagt. Handlinger, som i alle Tilfælde først og fremmest vil komme vort eget Land til Skade.

Det er mit Haab, at vi ved fælles Hjælp paa det gældende Lovgivningsgrundlag kan komme dette Onde, som hedder Sabotage mod den tyske Værnemagt, til Livs, saaledes at man ikke kommer til at staa overfor den Situation, at der rejses Spørgsmaal om Tilstrækkeligheden af vor nugældende Straffelovgivning eller overhovedet om vor Adgang til selv at holde Justits paa dette Omraade.

— Lad mig til Slut — udtalte Statsministeren — sammenfatte det, jeg har sagt, i en Henviisning til de Ord, Kongen personlig føjede til Regeringens Opraab af 9. April 1940: „Under disse for vort Fædreland saa alvorlige Forhold, opfordrer jeg alle i By og paa Land til at vise en fuldtud korrekt og værdig Optræden, da enhver uoverlagt Handling eller Ytring kan have de alvorligste Følger.“

Disse Ord maa enhver, der vil vort Fædrelands Vel, lægge sig dybt paa Sinde.

(Cit. *Berl. Morg.* 3.-9.-1942).

- 3.-9. Statsministeren (Buhl) i Interview til „Stockholms Tidningen“ om Forholdet mellem Danmark og Tyskland.

Hvad vor Stilling udadtil angaar, har den danske Regering anset det for magtpaaliggende at opretholde og befæste et godt Forhold til det tyske Rige, hvilende paa gensidig Hensyntagen og Forstaaelse.

Nu som før staaer det for alle besindige Danske som en Opgave af vidtstrakt histo-

risk Betydning at søge videreført og fremmet paa et sundt og nabovenligt Grundlag 1942.
Forbindelsen mellem de to Lande.

(Cit. *Berl. Morg.* 4.-9.-1942).

**Erklæring fra Justitsministeren (Thune Jacobsen) om D. N. S. A. P.s Forbindelse 14.-9.
med Sabotagen.**

Den 9. ds. har Folketingsmand Frits Clausen i Forbindelse med Udtalelser, der er fremsat af Formanden for den konservative Rigsdagsgruppe paa den konservative Ungdoms Landsraadmøde i Odense den 6. ds., og Rygter vedrørende visse Handlinger i den sidste Halvdel af August Maaned d. A., rettet et aabent Brev til mig.

Uden at tage Stilling til Spørgsmaalet om, hvorvidt ovennævnte Udtalelser virkelig kunde fremkalde det Indtryk, at D. N. S. A. P. har gjort sig skyldig i Sabotage-handlinger mod den fremmede Værnemagts Ejendom, har jeg, da Sagen er bragt frem som nu sket, intet imod at meddele, at Justitsministeriet eller Politiet ikke har nogen Viden om, at D. N. S. A. P. skulde have gjort sig skyldig i Sabotagehandling mod den tyske Værnemagts Ejendom eller paa den ene eller anden Maade have forbrudt sig i politisk eller militær Henseende mod Tysklands Interesse her i Landet. Hvad angaar Rygter om, at Medlemmer af D. N. S. A. P. skulde staa i Forbindelse med Handlinger, der i det ovennævnte Tidsrum er rettet mod Ejendom tilhørende det nationalsocialistiske Parti eller det nationalsocialistiske Partis Medlemmer, skal jeg udtale, at der ikke for Politiet eller Justitsministeriet foreligger Bevis herfor.

(Cit. *Berl. Morg.* 15.-9.-1942).

**Arbejds- og Socialministeren (Kjærbøl) rejser til Berlin for efter Indbydelse af „Nor- 24.-9.
dische Verbindungsstelle“ at holde Foredrag om Danmarks Sociallovgivning.**

(*Berl. Morg.* 24.-9.-1942).

Kongen fra Balkonen paa Amalienborg Slotsplads. 26.-9.

Tak for den Hyldest, som I bringer os i Dag. En Tak ogsaa for den Deltagelse, jeg har været Genstand for fra hele Landet, mens jeg var syg. Det er tunge Tider, vi i Fællesskab gennemlever. Vi har Haab og Tillid til, at Fremtiden skal lysne for os til Ære for vort gamle og evigt unge Fædreland. Danmark leve! (Cit. *R. B.*).

**Statsministeren (Buhl) i Studenterforeningen og i Radioen om Kongen i Anledning 26.-9.
af dennes Fødselsdag.**

Det var i en Tid, hvor Skyerne trak sammen over Europas Lande, og Kampen om en ny Grundlov stod paa herhjemme, at Kronprins Christian blev Danmarks Konge. Den 15. Maj 1912 fandt Proklamationen Sted, og til de tætte Skarer, som da var samlet paa Amalienborg Slotsplads, gav Kongen det Løfte, han siden med redelig Vilje har holdt: Danmarks Lykke, Danmarks Frihed og Selvstændighed skal være mit Maal. De Ord har i Dag en endnu dybere Klang, end dengang de blev udtalt.

Det var usikre Tider, der fulgte efter den første Verdenskrig, store økonomiske Problemer meldte sig, og mange Vanskeligheder skulde overvindes. Men ser vi nu tilbage paa denne Fredens Tid, tegner sig for os en stærk og dybtgaaende folkelig Udvikling, der viser Styrken i vor Statsskik, som Konge og Folk er enige om at holde i Hævd. Og øget Fremgang var i Sigte, da den nye Krig brød ud.

Da under Krigens Gang Loddet skulde kastes i den Vægtskaal, der vejede Krig mod Fred i vort Land, traf Kongen sammen med sine ansvarlige Raadgivere rolig og fattet sin Afgørelse, saadan som hans Pligtfølelse og Kærlighed til sit Folk bød ham. Vort Land blev skaanet for Krigens Gru, og i de halvtredje Aar, der siden er gaaet, har Konge og Folk staaet inderligt sammen om den historiske Gerning at føre vort Land frelst gennem Krigstidens Brænding.

Vi kender alle Kongens indtrængende Ord om at vise en korrekt og værdig Op-

1942. træden, og lad mig sige det, først og fremmest til jer Unge, at vil I handle i Trofasthed mod Kongen, da lader I hans Ord være jer en Rettesnor. Et let bevægeligt Sind hører Ungdommen til, og vi Ældre glæder os mangen Gang derover, men denne Tid er saa fuld af knugende Alvor, at besindig og rolig Optræden under alle Forhold maa være en Lov for hver og en, Unge som Gamle.

Under Krigen har vor Konge følt det som sin Pligt at blive her i sin Hovedstad for nøje at følge med i alt, hvad der foregaar af Vigtighed for vort Land, og for altid at være rede, naar afgørende Beslutninger skal træffes.

.....

(Cit. *Pol.* 27.-9.-1942).

6.-10. Statsministeren (Buhl) ved Rigsdagens Aabning om Samarbejdet med Tyskland.

.....

Danmarks Stilling som ikke-krigsførende Land vil fortsat blive opretholdt. Vor Politik ligger fast, saaledes som den nu har fundet Udtryk i Regeringens Opraab af 9. April 1940 og senere Regeringserklæringer og Beslutninger.

Naar Tiden for Genopbygning er inde, vil vi i forstaaende Samvirke med andre Nationer efter Evne yde vor Medvirken til Løsningen af de store fælles Opgaver, og vi ønsker et nært og godt Samarbejde mellem Danmark og Tyskland i det kommende nye Europa. — — Tiden er skæbnetung for vort Land. Sikringen af Danmarks Selvstændighed og Bevarelsen af Folkets Frihed er det Maal, vi fremfor alt maa holde os for Øje. Med dette Maal er et Ansvar forbundet, som har Bud til alle Danske. Landets Vel kræver, at der handles i Samfølelsens og Besindighedens Aand, og at rolige og ordnede Tilstande er raadende overalt.

.....

(Cit. *Rigsdagstidende*).

27.-10. Regeringens Førelse overdrages til Kronprinsen under Kongens Sygdom.

31.-10. Statsministeren (Buhl) ved Tillidsmandssammenkomst i „Arbejdernes Fællesorganisations Brændselsforretning“ i K. B.-Hallen om den danske Politik.

.....

Da det for Alvor gjaldt, viste der sig et Sammenhold i vort Land, som fremfor noget har baaret Folket oppe i denne farefulde Tid og givet os Mulighed for en rolig og besindig Varetagelse af Nationens livsvigtige Interesser. Det er denne Samling, hvortil ogsaa den danske Arbejderbevægelse med ærlig og redelig Villie har sluttet sig.

Det er en Velfærdssag for os, at rolige og ordnede Tilstande raader i Landet, og den tyske Værnemagt har ved sin korrekte og hensynsfulde Holdning lettet os Opgaven.

Den Provokation og de Tilløb til Sabotage, der har vist sig, rummer den største Fare ikke blot for dem, der paa denne Maade forbryder sig, men for vort Lands hele Stilling. Det er Nutidens Pligt at bevare de Værdier, som to Slægtleds Arbejderbevægelse har skabt — og vi vil bevare dem.

Samarbejde mellem Fagbevægelse og Parti, Sammenhold og Fodslag er en Livsbetingelse for den demokratiske Udvikling i vort Land. Det store Maal er at føre det danske Folk uskadet gennem Tidens Trængsler, og vi ser med Længsel hen til den Tid, da Livets sunde Kræfter igen kan udfolde sig. Lad os samle vore Ønsker for vort Lands Fremtid i et Leve for et frit og selvstændigt Danmark.

(Cit. *Soc.-Dem.* 1.-11.-1942).

9.-11. Scavenius danner Regering.

10.-11. Erklæring fra den nye Regering.

Som meddelt den 9. ds. har Forholdene udviklet sig saaledes, at et Regeringsskifte har været nødvendigt. Dette Regeringsskifte har fundet Sted i en for Landet alvorlig Situation.

Den nydannede Regering, som nu har overtaget sine Funktioner, vil indadtil fortsætte den hidtil førte Politik, idet den vil have sin Opmærksomhed rettet mod alle Foreteelser paa det økonomiske, finansielle og beskæftigelsesmæssige Omraade her i

Landet og paa disse Omraader arbejde for en sund og for Land og Folk gavnlig Ud- 1942.
vikling.

Udadtil vil Regeringen se det som sin vigtigste Opgave at virke for en Styrkelse og Befæstelse af det gode og nabovenlige Forhold mellem Danmark og Tyskland og at fremme et gensidigt tillidsfuldt Samarbejde i Ønsket om at skabe fortsatte Ud-
viklingsmuligheder for den befrugtende Vekselvirkning mellem dansk og tysk, der gennem Tiderne har haft saa stor Betydning.

I Erkendelse af det europæiske Skæbnefællesskab er Regeringen sig det Ansvar bevidst, som ogsaa et lille Land som Danmark har med Hensyn til Opbygningen af det kommende nye Europa, og den vil efter Evne yde sin Medvirken til Løsningen af saadanne Opgaver, som i denne Forbindelse naturligt vil tilfalde vort Land.

Regeringen vil sikre Opretholdelsen af Ro og Orden i Landet. Den vil ikke taale Sabotage og anden Forbrydelse, der direkte eller indirekte retter sig mod Besættelses-
tropperne.

Regeringens Standpunkt overfor Kommunismen er klart. Siden Vedtagelsen af Loven af 22. August 1941 er kommunistisk Virksomhed her i Landet ulovlig. Dette fandt sin Bekræftelse ved Danmarks Tiltræden af Anti-Komintern-Pagten, ifølge hvilken den danske Regering er forpligtet til paa dansk Omraade at bekæmpe den kommunistiske Internationales opløsende og nedbrydende Virksomhed.

(Cit. *Nationaltid.* 11.-11.-1942).

Stats- og Udenrigsministeren (Scavenius) i Folketinget om Regeringens Politik. 11.-11.

Ved Ministeriet Buhls Tilbage træden er det af Kongen blevet mig overdraget at danne et nyt Ministerium, og dette Ministerium er nu tiltraadt med fuld Tilslutning fra de Partier, der ydede min Forgænger deres Støtte.

Angaaende den Politik, som dette Ministerium vil føre, skal jeg tillade mig at henvise til den i Gaar offentliggjorte Erklæring fra den samlede Regering, en Erklæring, der viderefører den Linie, som er trukket op i de tidligere Regeringers Erklæringer, og som har fundet Udtryk i den Erklæring, jeg som Udenrigsminister den 8. Juli 1940 afgav med det samlede Ministeriums Tilslutning.

Jeg skal ikke her gentage de Ord, der udtales i den i Gaar offentliggjorte Erklæring. De er Udtryk for et enigt Ønske i den samlede Regering, som jeg er forvisset om deles af det danske Folk, nemlig om, at der i dette Land maa føres en Politik, som er i Overensstemmelse med hvad Landets politiske og økonomiske Vilkaar byder saavel paa Historiens Baggrund som under fuld Hensyntagen til disse Aars verdensbevægende Begivenheder paa det europæiske Kontinent, og som tillige er bedst egnet til at føre Danmark igennem Nutidens vanskelige Kaar og betryggende vor fortsatte Bestaaen som frit og selvstændigt Folk.

Det nye Ministerium paabegynder sin Gerning i en Tid, der er svær og alvorstung ogsaa for vort Land. Vi staar paa Tærskelen til en fjerde Krigsvinter, og Besættelsen har nu varet i mere end halvtredie Aar. Der er Grund til at understrege, at Danmark er kommet gennem denne Tid, ikke uden Vanskeligheder, men bedre end man paa Forhaand havde turdet haabe paa. Den korrekte og hensynsfulde Holdning, som Besættelsestropperne i de forløbne godt halvtredie Aar har indtaget, har i væsentlig Grad bidraget dertil. ....

(Cit. *Rigsdagstidende*).

Ministeren for offentlige Arbejder (Gunnar Larsen) i Folketinget om danske Arbejdere i Tyskland. 20.-11.

En af de Maader, hvorpaa Arbejdsløshedstallet nedbringes saa stærkt, er jo Engageringen af mange Tusinde danske Arbejdere i Tyskland, hvor de er beskæftigede dels i Industrien, dels ved store Arbejdsprojekter dernede. Dette har naturligvis sin fulde Berettigelse, naar vi ikke er i Stand til at skaffe tilstrækkelige Arbejdsobjekter herhjemme. Jeg tror imidlertid, at det ærede Medlem og sikkert alle vil være enig med mig i, at Idealet vilde være, at vi igen herhjemme i Danmark skaffede Arbejdsprojekter

1942. til saa mange ledige Hænder som muligt, og netop denne Opgave, forekommer det mig, berettiger fuldt ud Teknisk Centrals Eksistens og Indsats.

(Cit. *Rigsdagstidende*).

- 1.-12. Justitsministeren (Thune Jacobsen) i Folketinget under Behandlingen af Forslag til Lov om Sikkerhedsforanstaltninger indenfor Erhvervsvirksomhed m. v.

Formaalet med denne Lov er at søge at sikre Landets Værdier i Form af Varebeholdninger, Produktions- og Driftsanlæg imod Ødelæggelse paa forskellig Maade. Jeg behøver ikke nærmere at paavise over for det høje Ting, at den nuværende Situation kræver, at mindst muligt af Samfundets Værdier gaar til Spilde. . . . .

Foruden dette skal ogsaa fremhæves, at de urolige Tider har medført, at man ogsaa herhjemme maa regne med Muligheden af, at Brandstiftelser og andre Sabotagehandlinger udøves fra saadanne Kredse, som har til Formaal at skabe Uro i Landet.

. . . . .

(Cit. *Rigsdagstidende*).

- 10.-12. Officiel Meddelelse udsendt gennem Udenrigsministeriets Pressebureau om illegale kommunistiske Grupper og om Professor Ole Chievitz' Arrestation.

Den i de sidste Maaneder tiltagende Aktivitet af illegale kommunistiske Grupper i Danmark, deres Opfordringer til Sabotagehandlinger og den Kendsgerning, at enkelte Voldshandlinger er kommet til Udførelse, har nødvendigvis medført en skærpet Bekæmpelse af denne Bevægelse. I Begyndelsen af November blev den kommunistiske Partisekretær Axel Larsen samt et Antal andre i kommunistisk Arbejde virksomme Personer anholdt. Disse havde fremfor alt deltaget i Udgivelsen af illegale Skrifter, blandt andet Bladet „Frit Danmark“, der udadtil fremtræder som politisk neutralt. Dette Blad har indeholdt en Række Opfordringer til Sabotage.

I Sammenhæng hermed har der fundet Anholdelser Sted dels af nogle Kommuniste, dels af nogle ikke kommunistisk indstillede Personer, der havde sluttet sig sammen med det Formaal at sætte vide Kredse af den danske Befolkning op mod Regeringen. Disse Personer har forsøgt at naa dette Formaal ved Understøttelse af den Bevægelse, der bl. a. har fundet Udtryk i Bladet „Frit Danmark“. Blandt de anholdte er Professor Ole Chievitz, der over for det danske Politi har afgivet en Forklaring om sit Forhold til nævnte Bevægelse. Det fremgaar af denne Forklaring, at Professoren — skønt han ikke er Kommunist — for at modarbejde Regeringens Politik — bevidst har samarbejdet med den illegale Kommunisme her i Landet, hvis Formaal, som det ogsaa fremgaar af Bladet „Frit Danmark“, er at organisere Modstand mod de tyske Besættelsestropper. Professor Chievitz har under dette Arbejde haft Sammenkomster — ogsaa i sit Hjem — med ovennævnte Axel Larsen, forhenværende Folketingsmand Christmas Møller og andre, og efter Aftale med disse været virksom for at skaffe den omhandlede illegale Virksomhed Pengemidler. Ved sin Virksomhed til Støtte for denne Bevægelse har Professor Chievitz direkte gjort sig skyldig i grov Overtrædelse af gældende Lov og vil nu ved Rettergang ved dansk Domstol blive draget til Ansvar herfor.

(Cit. *R.B.*).

- 15.-12. Stats- og Udenrigsministeren (Scavenius) i Folketinget om „den private Udenrigspolitik“.

. . . . .

Der er danske Stemmer i Æteren og andetsteds, som ansvarsløst eller letsindigt søger at vildlede dem, der vil høre paa dem, og lokke dem til ved Sabotage eller anden uansvarlig eller forbryderisk Gerning at handle mod det danske Folks Ønsker og mod Danmarks Interesser. Lykkeligvis er de kun faa, som lader sig friste af disse Opfordringer til at forøve Handlinger af skadelig og farlig Karakter. Det danske Folk vil — jeg tager Ordførernes Taler som et klart og beslutsomt Udtryk herfor — ikke vide af dette, og det er, som allerede fremhævet fra Regeringens Side, dens Agt at ville bekæmpe sliq „privat Udenrigspolitik“, som det ærede Medlem Hr. Knud Kristensen saa rigtigt har døbt det, med al mulig Kraft. De Kredse her i Landet, der kan være Tale om at rette denne Advarsel til, er talmæssigt set forsvindende, det er jeg overbevist om,

men det ulykkelige og farlige er jo netop, at der ikke skal mange Ubesindigheder til for at bringe Ulykker ind over Landet og over hele den overvældende Del af Befolkningen, som deler det Synspunkt, Partiernes Ordførere her har givet Udtryk for.
 .....
 (Cit. *Rigsdagstidende*).

1942.
 1-1.

Kongens Nytaarstale i Radioen.

Atter er der hengaaet et alvorligt Aar for vort Land. Jeg deler vort fælles Ønske om, at 1943 maa bringe lyse Tider for os alle. Jeg føler Deltagelse for dem, der har mistet Slægtninge under alvorlige Begivenheder til Lands og Vands, og jeg udtaler en dybfølt Tak til alle, der med Blomster, Breve og Gaver glædede mig under min Sygdom, ligesom jeg ogsaa retter en Tak til Læger og Sygeplejersker, som i Opofrelse plejede mig under mit Sygeleje, og jeg haaber, at det ikke vil vare saa længe, før jeg har overvundet Følgerne af mit Uheld og igen kan genoptage mit vanlige Liv. Jeg ønsker Velsignelse over alle Hjem og sender alle Landsmænd min hjerteligste Hilsen.
 (Cit. *Pol. 2.-1.-1943*).

1943.
 1-1.
 1-1.

Landbrugsministeren (Bording) i Radioen i Anledning af Aarsskiftet.

..... Vi maa inderlig ønske og haabe, at det skal lykkes Statsminister Scavenius at klare Skærene i Aaret 1943 og fremefter, udenrigspolitisk at fortsætte den Politik, der er ført i de sidste vanskelige Aar under hans Ledelse, og indrepolitisk at fortsætte efter den af Stauning skabte og af Buhl videreførte Linie i Samarbejde med Rigsdagen og Befolkningen, saaledes som bebudet af Scavenius ved hans Regerings Tiltræden og i dennes første Møde med Rigsdagen. ....
 (Cit. *Berl. Morg. 2.-1.-1943*).

Officiel Meddelelse udsendt gennem Udenrigsministeriets Pressebureau om Organisationen „Frit Danmark“ og Deltagerne i dennes Arbejde.

1-2.

Som det blev oplyst i den officielle Meddelelse af 11. December 1942,¹⁾ er der skredet ind over for en illegal Organisation „Frit Danmark“. Denne Organisation var stiftet fra kommunistisk Side og tilstræbte gennem det illegale Blad „Frit Danmark“ at vinde Befolkningen for ulovlige Formaal. Dette Blad indeholdt saaledes bl. a. en Række Opfordringer til Sabotage. Udgifterne til Bladets Fremstilling og Forsendelse blev fortrinnsvis afholdt fra kommunistisk Side, men for at faa saa store Kredse som muligt af Befolkningen i Tale, var Bladet holdt i en Form, der tilsyneladende ikke var kommunistisk præget, og paa samme Maade havde Ledelsen forstaaet at faa Personer, der ikke er kommunistisk indstillet, til at interessere sig for Bladet og til i Samarbejde med Kommunerne at deltage i det illegale Arbejde.

Foruden Professor Ole Chievitz, om hvis Anholdelse og Forklaring over for det danske Politi der blev givet Oplysning i den ovennævnte Meddelelse, blev ogsaa Biblioteksdirektør Thomas Marius Døssing og Landsretssagfører Rud. Prytz anholdt i Forbindelse med denne Sag. De befinder sig nu i dansk Varetægtsarrest og vil, ligesom de øvrige i Sagen implicerede, blive draget til Ansvar ved dansk Domstol. De har ved Forklaring, afgivet over for dansk Myndighed, tilstaaet at have deltaget i Drøftelser angaaende Bladet, Prytz tillige selv at have skrevet Artikler i dette.

Endvidere var i Sagen anholdt to andre Personer, der i Mellemtiden atter er blevet løsladt.

Den iværksatte Undersøgelse har yderligere godtgjort, at Professor Mogens Fog og Redaktør Ole Kiilerich paa betydende Maade har deltaget i „Frit Danmark“s illegale Arbejde og i intim Forbindelse med Danmarks illegale kommunistiske Parti har fremmet „Frit Danmark“s Formaal. Professor Mogens Fog og Redaktør Ole Kiilerich har ved at flygte unddraget sig Ansvaret.

For Oplysninger, der kan føre til Paagribelsen af de to sidstnævnte Personer, udsættes en Belønning paa 5000 Kr. for hver. Meddelelse kan gives til Statsadvokaten for særlige Anliggender paa Politigaarden eller til nærmeste Politimyndighed.

1) Se ovenfor under 10.-12.

1943. Professor Mogens Ludolf Fog, født paa Frederiksberg den 9.-6.-1904 signaleres saaledes: Ca. 173 cm høj, slank, markeret Ansigt, sort Haar, iført graameleret Jakkesæt, sort Overfrakke, grøn, blød Hat, brune Handsker, svære brune Sko.

Redaktør Ole Gerhard Kiilerich Svendsen, født i København 10.-6.-1907, signaleres saaledes: 175—178 cm høj, alm. Bygning, glat lyst Haar med Skilning, iført brunt, svært Tweedjakkesæt, blød Hat. (Cit. R.B.).

6.-2. Kronprinsen modtager Stats- og Udenrigsministeren (Scavenius) sammen med Dr. Werner Best i Residenspalæet paa Amalienborg. (Cit. Pol. 7.-2.-1943).

24.-2. Officiel Meddelelse udsendt gennem Udenrigsministeriets Pressebureau om Faldskærmsagenter og disses Medhjælpere, om Bladet „De frie Danske“ og dets Medarbejdere samt herunder om Københavns Byrets Domme af 18. Januar og 11. Februar 1943.¹⁾

Som det vil erindres, blev en Overbetjent i Københavns Opdagelsespoliti i September Maaned forrige Aar dræbt ved Revolverskud under Ransagning i en Huskarré i Vanløse. Drabsmanden befandt sig i den Lejlighed, hvor man fandt den eftersøgte illegale Radiosender, der var benyttet til at sende Meddelelser til en fremmed Stat. Han havde, inden han blev paagrebet, taget Gift og døde kort efter.

Nogen Tid senere blev en anden Person, der var eftersøgt i Forbindelse med samme Sag, antruffet i en Lejlighed paa Østerbro. Han affyrede Revolverskud mod de Politimænd, der skulde anholde ham og saarede en af dem. Politimændene besvarede Ilden, hvorved han blev dræbt.

Ved de Undersøgelser, som det danske Politi har foretaget i denne Sag, er det fastslaaet, at de nævnte Personer var i en fremmed Stats Tjeneste. I det Øjemed at forsyne dets Efterretningsvæsen med Oplysninger om Forhold her i Landet var de bragt hertil med Flyvemaskine og derfra med Faldskærm sprunget ud paa et ubeboet Sted. De var af den Stat, i hvis Krigstjeneste de stod, forsynet med Vaaben, Penge og Radiosendere. En tredje saadan Faldskærmsagent vides at være flygtet ud af Landet.

Den af disse Personer udøvede Virksomhed i et fremmed militært Efterretningsvæsens Tjeneste vilde naturligvis ogsaa i Fredstid være strafbar. Den er selvsagt i langt højere Grad til Skade for Danmarks Interesser i Krigstid og under de nuværende Forhold, hvor en krigsførende Magts Tropper befinder sig her i Landet. Den sædvanlige Straf for Spionage under Krigsforhold er i krigsførende Lande Døden. Ved § 3 i midlertidigt Straffelovtillæg af 18. Januar 1941 er der for den, der i Forhold til disse udenlandske militære Styrker træder i Modstanderes Krigstjeneste eller yder Modstanderne en Bistand, der er egnet til at udsætte disse Styrkers Sikkerhed for Fare, eller som i øvrigt foretager Handlinger af lignende Karakter, som er egnede til alvorligt at skade Danmarks Interesser i Forhold til Udlandet fastsat Straf af Fængsel paa Livstid, i mindre alvorlige Tilfælde tidsbestemt Fængsel ikke under eet Aar.

Det vil naturligvis være overordentlig vanskeligt for Spioner, der som „Faldskærmsagenter“ eller paa anden Maade kommer illegalt ind i Landet, at udøve deres Virksomhed eller holde sig skjult for Politiet, hvis de ikke har eller faar Forbindelse med Personer, der er villige til at yde dem Bistand paa forskellig Maade, f. Eks. ved at huse dem, stille Lokale til Raadighed for Radiosending og i øvrigt yde dem Støtte til at fremskaffe og viderebringe Oplysninger.

Under Sagen er det oplyst, at der er ydet de paagældende Faldskærmsagenter Bistand af en Kreds af herboende Personer. Endvidere, at fhv. Folketingsmand Christmas Møller har haft Forbindelse med Faldskærmsagenterne og, kort før han i Maj Maaned 1942 selv flygtede ud af Landet, har formaaet en Bekendt, der nu er idømt Fængselsstraf derfor, til at skaffe dem Logi, uagtet den Risiko, der for den paagældende var forbundet dermed, maatte staa ham klart. De andre Faldskærmsagenter har opsøgt Slægt eller Venner og har, uden over for dem at lægge Skjul paa deres Mission, formaaet dem til at yde sig Støtte.

At yde saadan Bistand vilde ogsaa i Fredstid være strafbart. Paragraf 105 i Bor-

1) Se Afnit D.

gerlig Straffelov af 15. April 1940 bestemmer: „Den, der foretager noget, hvorved en fremmed Stats Efterretningsvæsen sættes i Stand til eller hjælpes til umiddelbart eller middelbart at virke inden for den danske Stats Omraade, straffes med Fængsel indtil 6 Aar eller under formildende Omstændigheder med Hæfte.“ 1943.

Imidlertid er det klart, at ogsaa saadan Bistandsydelse under de forhaanden-værende Forhold kan faa langt mere skæbnesvangre Følger for Landet end under normale Forhold. Det er derfor ved ovennævnte Lov af 18. Januar 1941 § 2 bestemt, at Straffen, saafremt det drejer sig om Efterretninger vedrørende militære Anliggender, er Fængsel paa Livstid, dog at der i mindre grove Tilfælde kan anvendes tidsbestemt Fængsel ikke under et Aar. Endvidere vil Bistandsydelsen i sig selv være en Handling, der er egnet til alvorligt at skade Danmarks Interesser i Forhold til Udlandet, og derfor kunne straffes efter den ovenfor omtalte Bestemmelse i samme Lovs § 3.

Af de Personer, der ved at yde Faldskærmsagenterne Bistand har overtraadt de nævnte Bestemmelser, har ti den 18. Januar d. A. faaet Dom ved Københavns Byret. To Personer var tillige tiltalt for at have deltaget i, til dels forestaaet Udgivelsen og Fordelingen af det illegale Blad „De frie Danske“, som de sammen med flere andre havde grundlagt. De er ved Københavns Byrets Dom af 11. Februar dømt for begge Forseelser. Ved de nævnte Domme idømmes:

1. stud. jur. Erik Christian Winsløv Olsen	Fængsel i 1 Aar 3 Mdr.
2. stud. jur. Bent Kongslev Paludan-Müller	” 3 ”
3. stud. jur. Kaj Aksel Conradsen	” 3 ”
4. Reservelæge Dr. med. Esther Ammundsen	” 1 ” 6 ”
5. Sekretær cand. polit. Johannes Ammundsen	” 3 ”
6. Ekspedient Johan Balslev	” 3 ”
7. stud. jur. Erik Andreas Vilhelm Møller Eegholm	” 2 ”
8. Radiotekniker Valgard Haakon Olaf Christensen	” 4 ” 10 ”
9. Radiotekniker Aksel Emil Lund	” 4 ” 6 ”
10. Underdirektør Herluf Hofman Hansen	” 10 ”
11. Malersvend Gilbert Nielsen	” 8 ”
12. Hovmester Cajus Marentius Henrik Johansen	” 6 ”

Stud. jur. Winsløv Olsen har skaffet den senere flygtede Faldskærmsagent Husly vidende om, at han var her i Mission for en fremmed Stats Efterretningsvæsen. Straffen er fastsat under Hensyn til hans nære Slægtskabsforhold til Faldskærmsagenten.

Stud. jur. Paludan-Müller, stud. jur. Conradsen, Sekretær Ammundsen, Ekspedient Balslev og stud. jur. Eegholm har i kortere eller længere Perioder huset Faldskærmsagenter, med hvis Tilknytning til et fremmed Lands Efterretningstjeneste de var bekendt, eller stillet Lejlighed til Raadighed for Radiosending.

Reservelæge Dr. Esther Ammundsen har efter Opfordring af fhv. Folketingsmand Christmas Møller skaffet en Faldskærmsagent Logi først hos sin Broder, Sekretær Ammundsen, og senere hos sin Fætter, Ekspedient Balslev. Hun har forklaret, at Christmas Møller spurgte hende, om hun kunde skaffe Logi til en ung Mand, som han sagde god for, men som af forskellige politiske Grunde ikke selv kunde skaffe sig Logi. Hun har hævdet, at hun nok hele Tiden har været klar over, at der var noget fordægtigt ved denne Person, men at hun ikke har vidst, at det var en Faldskærmsagent. Ekspedient Balslev har imidlertid forklaret, at Dr. Esther Ammundsen spurgte ham, om en Person, der kaldtes „Rasmussen“, som ikke maatte tilmeldes Folkeregistret, men som iøvrigt stod i „engelsk Tjeneste“, kunde bo hos ham, og at han tillod det paa Betingelse af, at der ikke maatte „sendes“ fra Lejligheden.

Efter de af Ekspedient Balslev og Sekretær Ammundsen afgivne Forklaringer og under Hensyntagen til Usikkerheden i Dr. Esther Ammundsens egen Forklaring, har Retten anset det for bevist, at hun har været klar over, at vedkommende Person var kommet her til Landet paa ulovlig Maade for at virke for en fremmed Stats Efterretningsvæsen. Straffen er, som det udtales i Dommen, fastsat under Hensyntagen til hendes vakkende Helbred.

Radiotekniker Christensen har paa Foranledning af Malersvend Gilbert Nielsen og

1943. Hovmester Cajus Johansen formaaet Radiotekniker Lund til at bygge en Radiosender til en af Faldskærmsagenterne, hvis Sendeapparat var gaaet tabt. De har alle fire været vidende om, hvad Apparatet skulde bruges til. Radiotekniker Christensen og Lund har endvidere stillet Lejlighed til Raadighed for Sending, og Christensen har tilladt, at Apparatet opbevarede i et Rum i en Ejendom, hvor han var Vicevært.

Endelig har Underdirektør Hofman Hansen foruden at yde Husly til Faldskærmsagenter meddelt en af dem Oplysninger om militære Stillinger og forsøgt at videregive Oplysninger om Skibspositioner til ham.

Det er meget alvorlige Straffe, der saaledes er idømt, og disse Straffe er endda for nogle af de Dømtes Vedkommende, som det udtales i Dommen, fastsat under Hensyn til deres aabenbare barnlige Uforstand og tillige fuldstændige Mangel paa Ansvarsbevidsthed og Forstaaelse af Handlingernes betydelige Strafværdighed. Det maa haabes, at disse Domfældelser kan virke som tilstrækkelig Advarsel over for Unge og over for letsindige Mennesker, der ikke forstaaer, i hvor høj Grad Faldskærmsagenternes Virksomhed i Øjeblikket er egnet til at skade deres Lands Interesser, og som maaske drages af den Spænding og „Romantik“, der kan synes forbundet dermed, og derfor kunde føle sig fristet til i fremtidige lignende Tilfælde at yde en Bistand, som, selv om den i sig selv synes mindre betydelig, dog muliggør den fremmede Efterretningstjenestes Virksomhed her i Landet, og derfor kan medføre saa skæbnesvangre Følger baade for dem selv og for andre, som de maatte have draget med ind deri.

To af de ovenomtalte, Malersvend Gilbert Nielsen og Hovmester Cajus Johansen, blev som nævnt dømt senere end de øvrige domfældte — ved Dom af 11. Februar 1943 — idet de tillige havde deltaget i og tildels forestaaet Udgivelsen og Fordelingen af det illegale Blad „De frie Danske“. Dette Blad, hvis første Numre udkom i Slutningen af 1941, havde, skønt de kun udsendtes duplikeret, faaet en ikke helt ringe Udbredelse. Skriftets Indhold har i høj Grad været egnet til at skade Danmarks Interesser i Forhold til Udlandet. Det har forfulgt det Formaal at vanskeliggøre den danske Regerings Bestræbelser for at oprethode Ro og Orden, idet det bl. a. har gengivet Opfordringer til Sabotage. Af den Kreds af Personer, der har været delagtige i dette Blads Fremkomst ved Meddelelse af Stof, Deltagelse i Duplikering og Fordeling, ved at have indsamlet Pengebidrag til Bladets Udgivelse, stillet Lokale til Raadighed for Duplikering eller for Opbevaring af Materiale eller paa anden Maade, er foruden Gilbert Nielsen og Cajus Johansen følgende Personer ved Københavns Byrets Dom af 11. Februar 1943 i Medfør af § 1 i Lov Nr. 388 af 22. Juli 1940, tildels jfr. Lov Nr. 206 af 9 Maj 1942 § 2, idømt de nedenfor angivne Straffe:

Repræsentant Edvin Carl Louis Petersen	Fængsel i 2 Aar
Drejer Poul Pedersen	” 1 ” 3 Mdr.
Værkfører Osvald Lembke Jensen	” 1 ” 6 ”
Træskærer Jens Peder Helmuth Christian Ottesen	” 4 ”
Korrespondent Ib Clement Brendstrup	” 8 ”
Fabrikant Henning Levin Rønneberg	” 1 ”
Journalist Bent Henning Demer	” 3 ”
Direktør Aage Brydesen	” 6 ”
Indehaver af Budcentral Niels Erland Nicolai Dalholt	” 3 ”
Politibetjent Johannes Madsen Lindvang	” 1 ”
Fuldmægtig i Overformynderiet Frode Gabrielsen	” 60 Dage
Cigarhandler Thorvald Herman Rasmus Jensen	” 3 Mdr.

Lindvang, der har deltaget i Møder angaaende Skriftets Indhold, har sammen med Edvin Petersen forhandlet med Tandlæge Johs. Konnild om Forberedelse og Tilrettelæggelse af de i Forbindelse med Sagen eftersøgte Personers ulovlige Udrejse her fra Landet. Lindvang og Petersen er derfor tillige dømt for Overtrædelse af Fremmedloven, Lov Nr. 123 af 30. Marts 1942 § 3, medens Konnild for sin Deltagelse er dømt til Fængsel i 3 Maaneder efter samme Lov.

Ved Dommen er endvidere for Overtrædelse af Straffelovtillæg af 18. Januar 1941 § 3, Nr. 3

Mekaniker Egon Svend Aage André Olsen	idømt Fængsel i 1 Aar	1943.
stud. polyt. Peder Eggert Bremer	” ” 1 ”	
cand. polyt. Preben Christian Wistisen	” ” 2½ ”	

Disse tre har ikke deltaget i Bladets Udgivelse eller Fordeling, men det er i Forbindelse med Undersøgelsen blevet oplyst, at Wistisen i Form af Mikrofotografier havde overladt Bremer en af ham foretagen krigsteknisk Opfindelse i den Hensigt, at den skulde tilgaa en fremmed Stat i Krig med Tyskland. Bremer har gennem André Olsen videregivet Mikrofotografierne til Gilbert Nielsen, der havde Forbindelse med Faldsskærmsagenterne.

Der er endnu ikke truffet Bestemmelse om, i hvilket Omfang Dommen af 11. Februar vil blive paaanket af Anklagemyndigheden med Paastand om Strafskærpelse. (Cit. *R.B.*)

Meddelelse fra Statsministeriet om Oprettelsen af et særligt Kontor for den tyske Folkegruppe. 9.-3.

Da den tyske Folkegruppe paa Grund af de særlige Forhold ikke agter at deltage i de forestaaende Rigsdagsvalg, og da Regeringen maa tillægge det Vægt, at der stadig opretholdes Adgang for Folkegruppen til at bevare Forbindelsen med Regeringen, har man besluttet at oprette en Stilling under Statsministeriet, der under disse Forhold giver Folkegruppen Adgang til overfor Regeringen at forebringe Spørgsmaal, der berører dens Interesser.

Der stilles ved Bevilling paa Finansloven de nødvendige Midler til Raadighed for Udgifter til Aflønning og Kontorhold. (Cit. *Berl. Morg.* 10.-3.-1943).

Kongen modtager Dr. Werner Best paa Amalienborg. (*Berl. Morg.* 13.-5.-1943). 12.-5.

Kongen overtager paany Regeringens Førelse. 15.-5.

Kongen i Radioen om Betydningen af Ro og Orden. 15.-5.

Efter at jeg atter har overtaget Regeringens Førelse, føler jeg Trang til at sige Dem alle min varmeste Tak for de utallige Beviser paa Hengivenhed og Trofasthed, som jeg har modtaget under min lange Sygdomsperiode. Tak for al Forbøn og for alle gode Ønsker for min Helbredelse.

Men dernæst har jeg i Dag ønsket at tale til alle Danske under Hensyn til den senere Tids alvorlige Begivenheder rundt om i Landet.

Fra den første Dag, da den tyske Besættelse af Danmark fandt Sted, har jeg opfordret alle i By og paa Land til at vise en fuldt ud korrekt og værdig Opræden. De forløbne 3 Aar har da ogsaa vist, at det danske Folk som Helhed har forstaaet, at det under de alvorlige Forhold, vi gennemlever, er af afgørende Betydning, at Ro og Orden hersker i Landet.

Visse Begivenheder i den senere Tid viser imidlertid, at der findes Personer, som ved Udvælsen af forkastelige Handlinger tilsidesætter de Hensyn, som ansvarsbevidste Danske skylder deres Fædreland, om vi skal komme gennem disse alvorlige Tider efter de Linier, som Regering og Rigsdag i fuld Enighed har fastlagt. Disse Handlinger af ansvarsløse Personer kan have de alvorligste Følger for saavel Enkeltpersoner som for Samfundet som Helhed.

Vanskelige og alvorlige Tider har vi gennemlevet, siden den store Krigs Virkninger brød ind over vort Fædreland, vanskelige for vort Lands ledende Mænd saavel som for den enkelte Borger. Maaske har vi dog den vanskeligste Tid tilbage.

Jeg opfordrer da alle, gamle som unge, hver paa sin Plads i Samfundet, til at betænke det Ansvar, enhver Dansk har, og til at være med i Arbejdet for at føre vort Land gennem den kommende Tids Vanskeligheder. (Cit. *Berl. Morg.* 16.-5.-1943).

Forsvarsministeren (Borson) til „Aarhus Stiftstidende“ om Vanskeligheder efter Krigens Slutning. 4.-8.

Forsvarsminister S. Borson udtaler i en Samtale med „Aarhus Stiftstidende“ som

1943. sin Opfattelse, at nye og store Vanskeligheder vil melde sig, naar Krigen slutter, og han siger:

„For det første maa der befrygtes Uroligheder, og det vil være Regeringens Pligt med alle til Raadighed staaende Midler at opretholde Roen i videst muligt Omfang, selv om det vel næppe helt vil kunne undgaas, at der opstaar beklagelige Episoder. Det maa forudses, at Politiet ikke altid vil være i Stand til at hævde Respekten for de lovlige Myndigheder. Hvis Danmark ikke til den Tid har en handlekraftig Regering med Folkets Tillid, maa vi befrygte Kaos og deraf følgende Ulykker, som vi lykkeligvis hidtil har undgaaet. Regeringens Maal er derfor fremfor alt at bevare Roen i de første vanskelige Maaneder, men netop derved skabes der ogsaa Muligheder for en fri Meningsdannelse om den fremtidige Politik i Danmark, saaledes at der gennem Valgene skabes en Rigsdag og en Regering, som Befolkningen vil have den.“

(Cit. *Pol.* 5.-8.-1943).

- 14.-8. Erklæring fra Ministeren for offentlige Arbejder (Gunnar Larsen) i Anledning af Meddelelse i illegalt Blad.

Et illegalt Blad har bragt Meddelelse om, at jeg skulde have sendt følgende haandskrevne Brev til Chefen for „Wehrwirtschaftstab“ i København:

„Mein lieber Herr Kapitän.

Zufällig habe ich erfahren, dass der Wehrwirtschaftstab eine Anzahl Flugzeugmotoren bei der Firma X bestellt hat. Darf ich mir gestatten Ihnen auf Grund meiner grösseren Lokalkenntnisse den Rat zu geben, bei künftigen ähnlichen Bestellungen die Firma „Dansk Aero“ zu berücksichtigen . . . .

Mit Hinblick auf die Beschäftigung würde die dänische Regierung vorziehen, dass diese Firma Ihre Aufträge bekommt. Dazu kommt, dass die Leitung von „Dansk Aero“ sehr deutsch-freundlich ist, und es immer war . . . .“,

oversat:

Kære Hr. Kaptajn.

Tilfældigvis har jeg erfaret, at Wehrwirtschaftstab har bestilt et Antal Flyvemaskinemotorer hos Firmaet X. Maa jeg tillade mig ud fra mit større lokale Kendskab at give Dem det Raad ved fremtidige, lignende Bestillinger at tage Firmaet „Dansk Aero“ i Betragtning . . . .

Med Henblik paa Beskæftigelsen vilde den danske Regering foretrække, at dette Firma faar Deres Ordre. Dertil kommer, at Ledelsen af „Dansk Aero“ er og altid har været meget tyskvenlig . . . .“.

Da jeg aldrig har skrevet et saadant Brev, foreligger der et Falskneri. Hverken overfor mig eller nogen dansk Myndighed eller overfor selve Fabrikken har det nogen Sinde været paa Tale, at den paagældende Fabrik skulde levere Flyvemaskinemotorer. Det skal yderligere oplyses, at den paagældende Virksomhed ikke er i Stand til og aldrig har paatænkt at fremstille Flyvemaskinemotorer.

(Cit. *Berl. Morg.* 15.-8.-1943).

- 21.-8. Opraab fra Regeringen m. fl. til det danske Folk.

I Statsraadet Lørdag forelagde Statsministeren følgende Opraab, som Regeringen og Rigsdagens Samarbejdsudvalg med Tilslutning af de samarbejdende Partiers Rigsdagsgrupper retter til det danske Folk. Hans Majestæt Kongen bifaldt Udsendelsen af dette Opraab:

„Under den tyske Besættelse, der nu varer paa fjerde Aar, har det været uundgaeligt, at der af og til er opstaaet visse Gnidninger. Selve Besættelsens Langvarighed fremkalder en større Modtagelighed overfor formodede Fornærmelser og stigende Utaalmodighed og Irritation i Befolkningen.

I den sidste Tid er der indtraadt Begivenheder af faretruende Karakter. Sabotage er øvet i stigende Omfang, Demonstrationer er forekommet forskellige Steder, og der er gjort Forsøg paa at bringe Jernbaner og offentlige Værker til Standsning. En Fortsættelse af saadanne Tilstande vil være af ødelæggende Virkning for danske Sam-

fundsforhold. Tilførsler af Levnedsmidler og Brændsel vil blive hemmet, og der vil opstaa alvorlige Forstyrrelser af den ordnede Produktion til Skade for hele Befolkningen. 1943.

For den danske Regering har det stedse været Opgaven at fjerne opstaaede Vanskeligheder og paa det bedste varetage den danske Befolknings Interesser overfor de tyske Myndigheder. Dette vil ogsaa blive Tilfældet overfor de senest indtrufne Begivenheder.

Skal det lykkes at føre dansk Folkestyre og Samfundsliv frelst gennem Krigens Ulykker og Farer, er Befolkningens Medvirken hertil nødvendig.

Med denne dybt alvorlige Situation for Øje retter Regeringen og Samarbejdsudvalget med Tilslutning af de samarbejdende Partiers Rigsdagsgrupper en indtrængende Opfordring til den danske Befolkning om ikke paa nogen Maade at udæske til eller lade sig udæske til uoverlagte Handlinger, men bevare Ro, Besindighed og Sammenhold.

Enhver, der ønsker, at dansk Styre i Landet skal bevares, maa føle det som sin Pligt i alle Forhold at bidrage til, at lovordnede Tilstande fortsat kan opretholdes. Ingen maa tage sig selv til Rette. Det er de lovlige Myndigheder og de ansvarlige Ledere, der maa foretage de Skridt, som er nødvendige til Beskyttelse af danske Interesser.“
(Cit. *Nationaltid.* 22.-8.-1943).

Officiel Meddelelse om Ministeriet Scavenius' Demissionsbegæring m. v.

30.-8.

Ministeriet Scavenius har den 29. August til Kongen indgivet sin Demissionsbegæring og er straks ophørt at fungere.

Administrationen i Ministerierne og Generaldirektoraterne ledes indtil videre af vedkommende Departementschef, Generaldirektør eller Direktør.

Forinden Ministeriet traadte tilbage, har det afgivet følgende Udtalelse:

I denne for vort Land saa alvorlige Time ønsker vi paany at opfordre Befolkningen til at udvise Ro og Besindighed. Særligt er det os magtpaaliggende at udtale, at vi forventer, at alle Statens Tjenestemænd i den forhaabentlig korte Tid, Undtagelsestilstanden vil vare, forbliver paa deres Post og under deres Ansvar som Tjenestemænd fortsætter deres Gerning til Bedste for Land og Folk, saaledes at det søges undgaaet, at der opstaaar Gnidninger mellem Statens Organer og de tyske Autoriteter, der i Kraft af Krigens Love og den erklærede Undtagelsestilstand midlertidig har en særlig Myndighed at udøve.
(Cit. *Berl. Morg.* 31.-8.-1943).

AFSNIT C
DANMARKS FRIHEDSRAAD

**DE VIGTIGSTE DATA OG OPLYSNINGER VEDR. FRIHEDSRAADET
SAMT DETS PROKLAMATIONER**

I. Frihedsraadets Historie

Godkendt af Raadets oprindelige Medlemmer.

Oprettelse og Medlemmer.

Danmarks Frihedsraad blev dannet i Sommeren 1943. Det bestod af cand. mag. *Frode Jakobsen* (Ringen), Redaktør *Børge Houmann* (Danmarks kommunistiske Parti), Professor *Mogens Fog* (Frit Danmark), Professor *Arne Noe-Nygaard* (Dansk Samling), Major *Flemming Muus* (Leder af danske „Faldskærmsagenter“, Repræsentant for de frie danske i Udlandet), Chefredaktør *Aage Schoch* og Civilingeniør *Erling Foss*. I December 1943 afløstes Professor Noe-Nygaard af Dansk Samlings Formand *Arne Sprensen*. I Februar 1944 maatte Civilingeniør Erling Foss forlade Landet og afløstes af Professor *Ole Chievitz*; Foss forblev Medlem af Raadet og repræsenterede derefter dette i Sverige i Forbindelse med Redaktør Ebbe Munck, der var udpeget som Repræsentant i December 1943. Den 1. September 1944 blev Redaktør Schoch arresteret; kort efter indtraadte Biskop *Ølgaard*, Odense, i Raadet. Den 14. Oktober 1944 blev Professor Mogens Fog arresteret. Han afløstes af Professor *C. A. Bodelsen* som Repræsentant for Frit Danmark. I Januar 1945 blev Redaktør Houmann paa Grund af Sygdom afløst af Næstformand for Danmarks kommunistiske Parti *Alfred Jensen*. I April 1945 genindtraadte Houmann, Schoch og Fog i Raadet, der samtidig suppleredes med Professor *Erik Husfeldt* (Ringen) og Kontorchef *N. S. Banke* (Dansk Samling).

Fra Marts 1945 deltog Major Lund (*Ole Lippmann*) som Repræsentant for Special Forces i Raadets Møder, idet Flemming Muus i December 1944 havde maattet forlade Landet.

Fra Efteraaret 1944 var det aftalt med *Christmas Møller*, at han, saafremt han vendte hjem til Danmark, umiddelbart vilde indtræde i Raadet. Dette skete imidlertid som bekendt først efter Kapitulationen.

Raadets Virksomhed.

Frihedsraadet valgte ikke nogen Formand, men Medlemmerne skiftedes til at dirigere Møderne, efter at *Erling Foss* havde ledet dem i Efteraaret 1943; der afholdtes normalt et Møde ugentlig. Frihedsraadet virkede udadtil ved Udsendelse af offentlige Proklamationer og Bekendtgørelser. Meddelelsen om Raadets Stiftelse og Formaal udsendtes i September 1943. Alle Raadets Proklamationer er iøvrigt samlet omstaaende.

Indadtil saa Raadet det som sin Opgave at samle og koordinere de forskellige Organer inden for den danske Modstandsbevægelse. Denne Virksomhed belyses igennem de Udvalg, som Raadet oprettede:

1) M-Udvalget.

Fra November 1943 stillede Størsteparten af Hærens og Flaadens Befalingsmænd sig under Frihedsraadets Ledelse. Dette skete gennem Forhandlinger mellem *Frode Jakobsen* som Repræsentant for Raadet og Hærens og Flaadens illegale Stabe, hvorved Frihedsraadet af Hæren og Flaaden anerkendtes under Formlen: Ledelsen af Danmarks Kamp mod Tyskerne, indtil Kongen frit kunde udnævne en Regering.

I Januar 1944 nedsattes et Udvalg med den Opgave at organisere væbnede Styrker til Brug ved eventuelle Krigshandlinger paa dansk Jord. I dette Udvalg indtraadte

Redaktør *Stig Jensen* (Forbindelsesled til „Faldskærmsagenterne“ Special Forces), Kaptajn *Aa. Højland Christensen*, senere afløst af Kaptajn *Ahnfeldt-Møllerup* (Hæren), Orlogskaptajn *Erik Rasmussen* (Flaaden), *Jørgen Staffeldt* (Dansk Samling), Arbejdsmand *Svend Wagner* (det kommunistiske Parti); senere indtraadte ogsaa Kaptajn *Ole Geisler* (Special Forces) og *Mogens Fog* som Repræsentant for Raadet. Ved dette Udvalgs Foranstaltning og efter Forhandling med de allieredes Hovedkvarter inddeltes Landet i 6 Distrikter hver med selvstændige Ledelser, ligesom der i København og Provinsen oprettedes Amts- og Byledelser. Disse Organer blev overalt sammensat af Repræsentanter for de forskellige aktive Modstandsorganisationer, suppleret med Befalingsmænd. Distriktsledelserne stod ved Kurérer i Forbindelse med M-Udvalget, senere Kommandoudvalget, og havde direkte Radioforbindelse med de allieredes Hovedkvarter. For Jylland oprettedes en fælles Jyllandsledelse til Koordinering af de 3 jyske Regioner.

2) Kommandoudvalget.

Da Opbygningen af Apparatet i Juli 1944 var gennemført, afløstes M-Udvalget af et Kommandoudvalg. Kommandoudvalget udøvede derefter Modstandsstyrkernes øverste Myndighed og bestod af *Frode Jakobsen* og *Mogens Fog* (som Repræsentanter for Raadet, efter Fogs Arrestation var Frode Jakobsen Enerepræsentant og blev udnævnt til Leder af Udvalget), desuden Kaptajn *C. V. Hjalp* (Stabschef i Hærens illegale Organisation), Kommandørkaptajn *K. Lundsteen* (Stabschef i Flaadens illegale Organisation), Major *Flemming Muus* (Special Forces) og efter 19. September 1944 Politispektør *S. A. Holten* (Politiets illegale Organisation); som Forbindelsesofficerer i Distrikterne deltog *Svend Wagner* og *Ahnfeldt-Møllerup* i Udvalgsarbejdet henholdsvis for København—Sjælland og Jylland—Fyn.

Kommandoudvalget foretog Fordelingen af de Vaaben, der udefra tilførtes Landet.

I Oktober 1944 blev det aftalt med de Allieredes Hovedkvarter, at saafremt de Allierede i Tilfælde af Krigshandlinger paa dansk Jord skulde ønske udnævnt en militær øverstbefalende, vilde dette blive Generalløjtnant *E. Gørtz*. Denne skulde i saa Tilfælde træde i Funktion i det Øjeblik, det proklameredes fra de Allieredes Hovedkvarter.

3) Bladudvalget.

Flere Blade var direkte repræsenteret i Raadet, men Flertallet af de illegale Blade udsendtes af særlige Grupper, og for at koordinere samtlige Blades Virksomhed blev der truffet følgende Ordning: De illegale Blade sluttede sig sammen i en Række Grupper hver med sit Udvalg, der mødtes ugentlig. Fra hver af Grupperne sendtes en Repræsentant til Frihedsraadet Bladudvalg, der traadte sammen i Marts 1944. Det bestod af Redaktør *Niels Jørgensen*, Redaktør *Peter de Hemmer Gudme*, stud. jur. *Bent Jørgensen*, Redaktør *Børge Outze* samt *Arne Sørensen* og *Mogens Fog* som Repræsentanter for Raadet. Paa dette Udvalgs ugentlige Møder drøftede man de politiske Retningslinier, fremsatte Ønsker og Forslag fra Bladene til Raadet og behandlede Raadets interne og officielle Retningslinier. Efter Arrestationer m. v. blev Bladudvalget omdannet og bestod i Foraaret 1945 af *Arne Sørensen* (Raadet), cand. jur. *Per Marquessen*, stud. jur. *Otto Borch*, stud. jur. *Bent Brier* og Antikvarboghandler *Kaaber*.

4) Kontaktudvalget.

I Juli 1944 var der opnaaet Mulighed for et Samarbejde med Repræsentanter for visse politiske Partier, og der blev da nedsat et Kontaktudvalg, som drøftede alle Spørgsmaal af fælles Interesse for Frihedsbevægelsen og Politikerne. Udvalget bestod af Chefredaktør *Schoch* og Redaktør *Børge Houmann* (Raadet), Folketingsmand *H. C. Hansen* (det socialdemokratiske Parti), Folketingsmand *Axel Møller* (det konservative Parti). Efter Redaktør Schochs Arrestation indtraadte *Frode Jakobsen* i Udvalget, og

under Houmanns Sygdom Folketingsmand *Alfred Jensen*. Ved større Begivenheder og under Drøftelse af Regeringens Dannelse og Straffeloven optoges Forhandlinger af en bredere Repræsentation af Raadet og Politikerne, især *Vilhelm Buhl*, *Ole Bjørn Kraft* og *Hedtoft Hansen*.

5) Juridiske Udvalg.

Fra Sommeren 1944 lod Raadet udarbejde en Række Lovforslag med Henblik paa Opfyldelse af Frihedsbevægelsens Krav efter Befrielsen. Det drejede sig om et Straffelovstillæg, et Tillæg til Retsplejeloven, et Forslag til Konfiskation af Værnemagergevinster og et Forslag til Ydelse af Erstatninger m. v. til dem, der havde lidt Tab som Følge af Deltagelse i Frihedskampen. I dette Arbejde deltog Overretssagfører *Busch-Jensen*, Landsretssagfører *Carl Madsen*, Højesteretssagfører *Ejvind Møller*, Fuldmægtig *Kjeld Lundgren*, Kontorchef *Banke* og Direktør *Ebbe Groes*. Udkast til Straffelovstillægget blev i Foraaret 1945 gjort til Genstand for Drøftelse dels med Repræsentanter for politiske Partier og dels med Jurister, udpeget af disse.

6) Arrestationsudvalg.

I Efteraaret 1944 nedsatte Raadet et Udvalg, der skulde gennemgaa og fremskaffe Materiale vedrørende Personer, der med Føje kunde sigtes for landskadelig Virksomhed, og som det af Hensyn til Retssikkerheden efter Besættelsen vilde være nødvendigt at internere til nærmere Undersøgelse. Dette Raad bestod af *Frode Jakobsen* som Formand (Raadet), Landsretssagfører *Carl Madsen* (som Jurist), Politiinspektør *Holten* (Politiet, der efter den 19. September 1944 havde stillet sig under Frihedsraadets Ledelse under samme Forhold som tidligere Hæren), Vognmand *Nørup*, senere afløst af Prokurist *V. Villadsen* (de væbnede Styrker) samt Professor *Carsten Høeg* og Kriminalassistent *H. C. Andersen*. Arrestationsudvalget gennemgik ialt 40.000 Personers Forhold og oprettede Kartotek over de Personer, der skulde interneres. En Genpart af Kartotek kortene blev tilstillet særlige Arrestationsgrupper inden for hvert af Landets 6 Militærdistrikter.

7) Lokalkomiteer.

I August 1944 udtaltes fra allieret Side et Ønske om, at der i Provinsbyerne blev oprettet et Organ, som gav samlet Udtryk for Modstandsbevægelsen paa Stedet. Der oprettedes derefter Lokalkomiteer overalt i Landet bestaaende af Repræsentanter for de større Modstandsgrupper og Organisationsgrupper suppleret med en Repræsentant for den stedlige Bestyrelse. Det var Lokalkomiteernes Opgave at give Udtryk for Modstandsbevægelsens lokale Interesser, lede Gennemførelsen af Frihedsraadets Retningslinier paa Stedet, tage Stilling til og lede eventuelle Strejkebevægelser, indsamle Materiale til Arrestationsudvalget og i det hele repræsentere Raadet.

8) Sabotage.

Sabotageorganisationerne var som Frihedsbevægelsens øvrige Organisationer opstaaet spontant. Efter Frihedsraadets Oprettelse holdt det stadig Kontakt med de større Sabotagegrupper, specielt *Holger Danske* og *Bopa*, og gav disse Meddelelse om de Retningslinier, hvorefter Sabotagen til enhver Tid burde udøves, ligesom Uddelingen af Sprængstoffer blev systematiseret ved Raadets Foranstaltning i Forbindelse med Ledelsen af „Faldskærmsagenterne“. Fra Begyndelsen af 1944 deltog Raadet ligeledes i Udvælgelsen af Objekter, men iøvrigt gennemførte de forskellige Grupper selv Undersøgelse og Aktion mod de enkelte Maal. Jernbane-Sabotagen i Jylland 1944—45 gennemførtes i nøje Samarbejde med Ledelsen af Militærdistrikterne.

Virksomhed iøvrigt.

Foruden de offentlige Udtalelser og det Arbejde, der var henlagt under Udvalgene, førte Raadet Forhandlinger med Repræsentanter for de frie danske i Udlandet, de allierede og talrige danske Enkeltpersoner, Institutioner og Myndigheder og søgte

herved at influere paa den Holdning, Landet som Helhed indtog over for Besættelsesmagten, i stigende Grad blev Raadets Afgørelser bestemmende herfor.

I Foraaret 1944 indledte Raadet de Forhandlinger, der afsluttedes med Afsendelsen af Biblioteksdirektør *Th. Døssing* til Sovjetunionen som Repræsentant for det kæmpende Danmark. Ligeledes forberedte Raadet Danmarks Optagelse blandt de allierede Nationer sidst ved en Henvendelse af Januar 1945, som fremsendtes af Raadet og de politiske Partier i Forening. Det vil ikke være muligt iøvrigt paa dette Sted at give en fuldstændig Oversigt over Raadets Virksomhed.

Økonomi.

Under hele Frihedskampen har det været overladt de enkelte Organisationer og Modstandsgrupper selv at opretholde deres Økonomi gennem Indsamlinger og lign. Efter Oprettelsen af de væbnede Styrker blev det imidlertid nødvendigt for Raadet at skabe en selvstændig Økonomi. I Maj 1944 paatog Dr. *techn. Chr. Ostenfeld* sig den Opgave at fungere som Kasserer for Raadet, og han iværksatte en privat Indsamling fra Erhvervsorganisationerne o. s. v. Samtidig ydedes der fra engelsk Side gennem Special Forces' herværende Repræsentanter betydelige Tilskud til Arbejdet. Disse Beløb betragtes efter den nuværende danske Regerings Ønske som Laan til den danske Stat. I August 1944 tilbød de politiske Partiers Repræsentanter gennem Kontaktudvalget at yde Tilskud til Organisation og Bevæbning af Styrkerne af Statens Midler, og Udgifterne er siden væsentligt afholdt ad denne Vej.

Raadet havde vedtaget at opløse sig, saa snart Forfatningen ved Landets Befrielse kunde træde i Kraft; men paa Grund af Forholdene maatte dette fungere videre indtil Sagen vedrørende de internerede og de væbnede Styrker kunde henlægges under ansvarlige Ministre. Den 8. Juni 1945 modtog Hans Majestæt Kongen Raadet i Afskedsaudiens.

II. Frihedsraadets Proklamationer¹⁾

Proklamation om Frihedsraadets Dannelse og dets Program.

1943.
Sept.

Den nationale Folkefront mod Nazismen er nu en Kendsgerning.

MEDDELELSE OM DANNELSE AF DANMARKS FRIHEDSRAAD

Fra den Dag, de tyske Tropper i 1940 besatte vort Land, har Viljen til at yde Modstand mod Nazisternes voldelige Angreb paa vor nationale Selvstændighed og Samfundsorden været levende i det danske Folk. Efterhaanden som den tyske Indflydelse paa Landets Styre tiltog, og Værnemagten i stadig højere Grad søgte at udnytte vore Hjælpe midler i sin Krigsførelses Tjeneste, opstod der i Danmark en Række Bevægelser og Blade, der gav Udtryk for Folkets Modstandsvilje og organiserede den danske Frihedskamp. Denne Virksomhed maatte paa Grund af vore Regeringers og vor Rigsdags Eftergivenhed føres i Strid med Undtagelseslovgivningen, som de fremmede har gennemtvunget.

De Organer, der saaledes har ført an i Kampen mod Tyskerne, har i Arbejdet for det fælles Maal støttet hinanden, naar Lejlighed gaves, men de har ikke — som det er Tilfældet i andre undertrykte Lande — haft nogen fælles Ledelse. Efter den 29. August 1943 er imidlertid Ønskeligheden af et saadant Organ blevet aabenbar, dels fordi vort Folk under de skærpede tyske Forholdsregler ønsker den aktive Kamp ført med endnu større Kraft end hidtil, dels fordi Kampens Vilkaar er blevet saaledes strammet, at den mest effektive Organisation er paakrævet.

I Forstaaelse heraf er

DANMARKS FRIHEDSRAAD

blevet oprettet og har vedtaget følgende:

- 1) *Danmarks Frihedsraad* er dannet af Repræsentanter for de danske Bevægelser, der i Fællesskab og i Overensstemmelse med Folkets Ønsker aktivt vil bekæmpe den tyske Besættelsesmagt, indtil Danmark igen er et frit og uafhængigt Land.
- 2) Raadet har optaget en Repræsentant for De frie Danske i Udlandet, hvis betydningsfulde Arbejde for Danmarks Sag vi i høj Grad anerkender.
- 3) Raadets Medlemmer afgiver højtideligt Løfte om i Arbejdet for Danmarks Frihed at sætte dette Maal over ethvert Partihensyn og enhver Særinteresse.
- 4) Raadet vil henvende sig til Folket gennem den frie Presse, hvis Opgave det er at vise de Veje, der fører til Friheden, og — trods vanskelige Arbejdsvilkaar — at bringe Befolkningen den ærlige Oplysning, som Tyskerne hindrer Presse og Radio i at udbrede.
- 5) Raadet arbejder for de demokratiske Idealer og vil bekæmpe ikke alene de ydre Fjender, men ogsaa de danske Nazister, Overløbere og Kapitulanter.
- 6) Raadets Opgave er at organisere Modstanden mod Tyskerne paa alle Omraader og med alle Midler, der staar til Folkets Raadighed.

September 1943.

Danmarks Frihedsraad.

¹⁾ Samlingen, der bl. a. har været forelagt to af Frihedsraadets Medlemmer, er komplet, saavidt det i den begrænsede Tid har kunnet konstateres.

1943. Plan for den første Periode efter Besættelsens Ophør. (Trykt som Piece.)

Nov.

Hvis vi vil vinde Freden, maa vi forberede den under Krigen . . .

N A A R D A N M A R K A T T E R E R F R I T

DANMARKS FRIHEDSRAAD

fremsetter en Plan for den første Periode efter Besættelsens Ophør.

Vi opfordrer til Afskrift, Mangfoldiggørelse og Udbredelse uden Udeladelser eller Ændringer.

INDLEDNING

Spørgsmaalet om, hvad der skal ske i Danmark, naar Tyskland er besejret, og Besættelsen hæves, drøftes med stor Alvor og Interesse i hele det danske Folk. En aaben Debat om dette for vort Land livsvigtige Fremtidsproblem er udelukket under de herskende Forhold, men det er nødvendigt, at man ikke staar uforberedt den Dag, vi selv skal styre vore egne Sager.

For nogle Maaneder siden traadte Repræsentanter for de frie Bevægelser, der indenfor Landets Grænser bekæmper Tyskerne, sammen og dannede DANMARKS FRIHEDSRAAD. Udover det aktuelle Arbejde er det naturligt, at Raadet maatte gaa i Gang med Drøftelser af Retningslinier for Tiden efter Krigen, idet det her gerne vilde samle hele den Indflydelse, det raader over, til en Indsats i Tide. Raadet mener sig forpligtet til at fremlægge Resultatet af sine Overvejelser, fordi det er det eneste autoritative Organ, der for Tiden aabenlyst kan give Udtryk for sin Mening, og berettiget til at gøre det, fordi Raadet repræsenterer den store Del af Befolkningen, der fører en aktiv Kamp mod Besættelsesmagt og Nazisme og derved gør en reel Indsats for Danmarks Befrielse.

Der vil være almindelig Enighed mellem alle retsindige Danske om, at de Forholdsregler, der bør træffes i direkte Tilslutning til Generhvervelsen af vort Selvstyre, skal opfylde 3 Hovedformaal:

- 1) *Demokratiet skal ufortøvet og vindskrænket genindføres, og dets Fremtid sikres.*
- 2) *De, der er skyldige i eller medansvarlige for, at vort Selvstyre og vort Retsgrundlag blev krænket under Besættelsen, og de, som har draget personlig Fordeel af Landets Ufrihed, bør staa til Ansvar for deres Handlinger.*
- 3) *Enhver Straffeforanstaltning, der maatte blive iværksat overfor saadanne Personer, skal være i Overensstemmelse med rodfæstet dansk Retsbevidsthed og gennemføres ad lovlig Vej, saaledes at man undgaar en Selvjustits.*

1) Det er næppe nødvendigt, at begrunde det første af disse Punkter nærmere. Kun en meget lille Del af Befolkningen har sluttet sig til Nazismen og derigennem taget Standpunkt imod Folkeflertallets udtrykkelige Ønske om Demokratiets Genindførelse og Videreudvikling.

Den Regering, der træder til umiddelbart efter Besættelsens Ophør, faar til Opgave at genindsætte det danske Folk i dets demokratiske Rettigheder, saaledes som det nærmere skal præciseres i næste Afsnit. Et af de nødvendige Skridt i denne Retning vil være at *udskrive Valg til en ny Rigsdag*. Den Rigsdag, der blev valgt den 23. Marts 1943, opfylder *ikke* Fordringerne til en demokratisk Folkerepræsentation. Den er ikke valgt ved et frit Valg, idet alle, hvis Anskuelse om Landets Kurs afveg væsentligt fra Regeringens, var afskaaret fra eller i høj Grad hæmmet i at give dette Udtryk, foruden at et af Partierne direkte var forbudt. Endelig er de Problemer, som Rigsdagen af Vælgerne har faaet Mandat til at løse, af ganske anden Karakter end de, der ved Krigens Afslutning vil foreligge.

Den første Regering skal udføre de Handlinger, der nødvendigvis maa udføres straks, mens andre Opgaver, der ikke kræver hurtig Indgriben, bør henskydes til efter et demokratisk Valg.

2) Ved Talen om, hvem der er skyldig i eller medansvarlig for Krænkelsen af Landets Selvstyre og Retsgrundlag, tænkes ikke paa „Krigsforbrydere“, det vil sige Folk, der har forbrudt sig mod de internationale Regler for Krigsførelse og Opbræden i besatte Lande (Haagerkonventionen etc.) Efter de allierede Nationers Beslutning vil disse blive dømt ved særlige Domstole i de enkelte Lande.

Derimod hersker der en utvivlsom og uomgængelig Vilje i vort Folk til, at Landet selv skal gøre op med de Landsmænd, der har været Tyskerne behjælpelige med deres Nedbrydning af vort normale Samfundsliv paa det politiske, retslige og økonomiske Omraade. Det vilde være en Krænkelse af Retsbevidstheden og derfor skadeligt for en sund Fremtid, om de ikke blev draget til Ansvar for deres Gerninger.

Imidlertid raader der megen Uklarhed om, hvor Grænsen for Skyld og Medansvar skal drages, og hvilke Straffeforanstaltninger der skal bringes i Anvendelse. Efter Raadets Mening kan Spørgsmaalet om Skyld og Medansvarlighed rejses overfor følgende Grupper:

- I. Medlemmer af Regeringer og Folkerepræsentationer (specielt Rigsdagen), som ved deres Holdning før og under Besættelsen har medvirket til at bringe Landet under tysk Styre og Tvang.
- II. Embeds- og Tjenestemænd, som ved direkte unational Opbræden eller ved Slaphed og Eftergivenhed har begunstiget Fjenden.
- III. Personer indenfor Presse, Kunst, Undervisningsvirksomhed, Radio og Organisationsliv, som har ydet Besættelsesmagten og Nazismen aandelig Støtte.
- IV. Erhvervsdrivende, der har udnyttet Landets Nødstilstand til privatøkonomisk Vinding.
- V. Nazister og deres Medløbere, som har ladet sig hverve til fremmed Krigstjeneste, som har samarbejdet med Tyskerne før og efter 9. April, har modtaget Pengeydelse fra tysk Side til antidemokratisk Virksomhed, har optraadt som Angiver eller har deltaget i Vold, Trusler og Frihedsberøvelse overfor danske Statsborgere.

3) Medens der for de første 4 Grupper Vedkommende næppe bestaar nogen større Fare for, at Folket ved Krigsafslutningen skulde tage sig selv til Rette, viser en Række Begivenheder i Sommeren 1943, at Udsigten til Selvjustits overfor dem, der falder ind under Gruppe V, er nærliggende. Hvor forstaaelig en saadan spontan Reaktion end maatte være, er den dog i saa høj Grad stridende mod dansk Retsopfattelse, at alle besindige Borgere maa være enige om at søge denne Situation undgaaet.

Men dette kan kun ske, hvis Befolkningen paa Forhaand har Sikkerhed for, at Anklage mod de paagældende vil blive rejst, og at de ufortøvet bliver hindret i at udøve den Terror, de gennem deres nazistiske Oplæring er indstillet paa at bringe i Anvendelse, og som ganske utilslørret forberedes af de hvervede Korps.

— For at undgaa blodige Revolter og Opgør indenfor Landets Grænses, men ogsaa for at sikre Gennemførelsen af de to andre Hovedopgaver, vil det være nødvendigt, at der straks efter Krigsafslutningen paa forfatningsmæssigt Grundlag skabes et Regeringsorgan, der i Overensstemmelse med Folkets Ønsker handlekraftigt kan og vil gennemføre de Forholdsregler, der er nødvendige for hurtigt at føre Landet frem til en normal Tilværelse.

Vi skal i det følgende nærmere udforme de Opgaver, der forestaar i den første Tid efter Besættelsens Ophør og begrunde vor Opfattelse af, hvorledes de bør løses. Der vil blive lagt Vægt paa at skelne mellem saadanne Forholdsregler, der af Hensyn til Landets Sikkerhed maa træffes straks, og saadanne, som ikke haster, og som derfor kan underkastes en regulær demokratisk Behandling af en nyvalgt Rigsdag.

Det er vort Haab gennem dette Arbejde at bidrage til et retfærdigt Opgør med de landsskadelige Kræfter, som Besættelsen har udløst, og til en hurtig og sikker Genoprettelse af vort normale Samfundsliv paa demokratisk Grund.

1943.

FORANSTALTNINGER TIL DEMOKRATIETS GENINDFØRELSE OG BEFÆSTELSE

I Tiden fra 9.-4.-1940 til 28.-8.-1943 blev der under tysk Pres, men paa vore Regeringers Foranstaltning og med Rigsdagens Tilslutning gennemført en Lovgivning i vort Land, som var i afgørende Modstrid med dansk Retssædvane og Retsbevidsthed, og som tillige i flere Henseender brød med Grundlovens Aand og Bogstav. Samtidig udfærdigedes en Række Anordninger og Bestemmelser, til Dels i Ly af Rigsdagens Bemyndigelse til Ministeriet, der havde samme Karakter.

Saadanne Undtagelseslove, -anordninger m. v. maa ophæves med øjeblikkelig Virkning, hvilket kan ske ved kongelig Anordning.

Det drejer sig særlig om følgende Love med tilhørende Bestemmelser:

Lov 219, 1.-5.-1940 om skærpet Straf for visse Overtrædelser af Straffeloven.

— 388, 22.-7.-1940, 536, 22.-12.-1941, 206, 9.-5.-1942, samt

— 14, 18.-1.-1941 og 206, 9.-5.-1942, der alle indeholder Skærpselser og Tilføjelser til den borgerlige Straffelov af 1930.

— 562, 31.-10.-1940 om politimæssige Bestemmelser vedrørende militære Forhold.

— 349, 22.-8.-1941 om Forbud mod kommunistisk Forening og Virksomhed, samt Bestemmelsen om Danmarks Tiltræden til Antikominternpagten.

— 452, 11.-11.-1942, Bemyndigelseslov til Opretholdelse af Ro, Orden og Sikkerhed.

— 362, 19.-7.-1943 om Aflevering af Skydevaaben og Motorkøretøjer til Politiet.

Men desuden er der paa tysk Paabud indført forskellige Særordninger, derunder specielt en „frivillig“ Pressezensur, som ligeledes straks maa afskaffes.

— I Henhold til denne Undtagelseslovgivning, som først og fremmest tjener Besættelsesmagtens Interesser, er talrige danske Statsborgere dømt i Besættelsens Aar. *Alle, der af denne Grund ved Krigsafslutningen endnu afsoner Straffe i Henhold til disse Love, skal øjeblikkelig sættes paa fri Fod.* — Men yderligere maa der skabes Mulighed for at yde fuld Erstatning til enhver, der har lidt Tab ved at blive indsat i Arrest, anklaget eller straffet i Henhold til Undtagelseslovgivningen. Da denne er gennemført af Statens lovlige Myndigheder, vil det være Staten, der er forpligtet til at honorere Erstatningskravene efter Regler, der fastsættes af den nye Rigsdag. Med samme moralske Ret vil enhver Dansker, der efter den 29. August arresteres og straffes for tysk Ret paa Grund af nationale Handlinger have Krav paa Erstatning, der evt. ydes de Efterladte, og ogsaa disse Byrder skal bæres af Staten. Yderligere kan lignende Betragtninger gøres gældende overfor de Mennesker, der har sat Liv og Førlighed til under antitysk Kampvirksomhed indenfor Landets Grænser, f. Eks. ved Sabotagehandling.

Det er den nye Rigsdag, der skal tage Stilling til Erstatningsspørgsmaalet, men hvor det er paakrævet, maa den første Regering yde en foreløbig Hjælp.

— Alle *Afskedigelser*, der er foretaget under tysk Pres eller paa Grund af national Virksomhed, skal annulleres, saafremt den afskedigede ønsker at genindtræde i sin tidligere Stilling. Lovmæssige Bestemmelser herom kan naturligvis kun træffes for dem, der var ansat af det offentlige, men det maa antages, at saadanne Forholdsregler vil øve en moralsk Indflydelse paa Ledere af private Virksomheder, saa ogsaa de vil føle sig forpligtet til at søge den Uret gjort god, der er forvoldt retsindige og ærlige Danske.

Hvor berettigede Erstatningskrav i Anledning af saadanne Afskedigelser ikke kan fyldestgøres paa anden Maade, bør det offentlige træde til.

Frigivelse af politiske Fanger, Erstatningsydelse og Annullering af Afskedigelser er simple Retfærdighedshandlinger overfor dem, der har lidt under den ydre og indre Tvang. At yde Oprensning er et Led i Demokratiets Genindførelse.

— Vender man sig herefter til Spørgsmaalet om Demokratiets Befæstelse, vil Muligheden af Forbud mod *nazistiske Organisationer og Blade* være nærliggende. Efter alt at dømmes vil Flertallet af deres Medlemmer og Medarbejdere falde ind under de Strafferegler, der senere skal omtales, men det vil efter Raadets Mening være meget betænkeligt at forbyde nogen politisk Organisation, idet dette er i Strid med Grund-

loven. Anderledes stiller Forholdet sig med Hensyn til *de nazistiske Korps*, der dels uddannes direkte med indenlandsk Virksomhed for Øje, dels kan forventes hjemsendt fra Fronterne. Den Mulighed foreligger, at de, naar Besættelsen hæves, vil udøve individuel Terror og forsøge at modsætte sig Genindførelsen af demokratiske og ordnede Tilstande ved Vaabenmagt. Derved frembyder Korpsene en saadan Fare for Statens Sikkerhed, at de ikke alene maa forbydes, men afvæbnes og uskadeliggøres, straks efter at Tyskerne har forladt Landet. Medlemmernes videre Skæbne vil saa afhænge af de Straffeforanstaltninger, der skal fastsættes bl. a. for Deltagelse i fremmed Krigstjeneste for fjendtlig Magt, og som omtales i det følgende Afsnit.

— Endelig er det som omtalt den første Regerings Opgave at udskrive Nyvalg til Rigsdagen, saaledes at den yderligere Udbygning af Demokratiet ligger i Folkets Haand. Der vil under en offentlig og fri Valgkamp blive Lejlighed for Partierne til at tage Stilling til de Opgaver, som vi tillægger den nye Rigsdag, samt til andre foreliggende Spørgsmaal, herunder Beskæftigelsesproblemet, som vi iøvrigt ikke her skal komme ind paa.

FORANSTALTNINGER OVERFOR SKYLDIGE OG MEDANSVARLIGE

Naar Raadet lægger megen Vægt paa et Opgør med Hensyn til de Forsyndelser, der er begaaet overfor Land og Borgere under Besættelsens Tvangssituation, skyldes det ikke noget hadsk Ønske om Repressalier, men en fast Overbevisning om, at det for Danmarks frie Fremtid er af afgørende Betydning at udskyde de Elementer af Samfundslivet, som har svigtet eller direkte angrebet vort Demokrati og vor Retsorden.

Som anført i Indledningen maa der herunder skelnes mellem 5 Grupper, hvis Forhold nu skal behandles særskilt.

I. Medlemmer af Regeringer og Folkerepræsentationer (specielt Rigsdagen), som ved deres Holdning før og under Besættelsen har medvirket til at bringe Landet under tysk Styre og Tvang.

Raadet anser det for ubetimeligt paa nuværende Tidspunkt at rejse nogen Diskussion om Ansvaret for, at Danmark kapitulerede uden Forsøg paa Forsvar den 9. April. De Forhold, der førte til Beslutningen om ikke at gøre Modstand, har deres Grund i hele vor mangeaarige Forsvarspolitik, der var ført med Befolkningens Tilslutning, og det kan derfor ikke være berettiget at rejse nogen almindelig Anklage mod den Regering, som deltog i Beslutningen om Overgivelse. Derimod kan det komme paa Tale at rejse Anklage mod Enkeltpersoner indenfor Ministeriet, som har undladt at lade Oplysninger om det forestaaende Angreb gaa videre til andre Ministre og til Rigsdagen og derved har hindret en klar Forhaandsafgørelse af, om vi skulde forsvare os eller ikke.

Det maa blive den nye Rigsdags Opgave at nedsætte en parlamentarisk Kommission i Henhold til Grundlovens Prg. 45, som kan klarlægge Skyldsspørgsmaalene i denne Henseende, hvorefter man maa træffe Beslutning om, hvorvidt der skal rejses Rigsretsanklage.

Under Besættelsen indtil den 28. August 1943 var det 3 danske Regeringer og 2 Rigsdagsforsamlinger, der gennemførte Samarbejde med Tyskerne. Der blev i denne Periode foretaget afgørende Indgreb i dansk Retsorden gennem de Love, Anordninger og Bestemmelser, som er anført i foregaaende Afsnit. Og samtidig ydedes der Tyskerne en Række Indrømmelser paa det økonomiske Omraade, som svækkede Landets finansielle Stilling. Befolkningen var afskaaret fra at give sin Mening til Kende overfor den Samarbejds- og Indrømmelsespolitik, som Regering og Rigsdag førte, fordi enhver offentlig Kritik blev opfattet som krænkende for tyske Interesser og derfor forbudt, og fordi man ved Valget i Marts 1943 udtrykkelig meddelte Vælgerne, at de ikke ved Afstemningen skulde eller kunde tage Stilling til Regeringens Politik. Der skal ikke paa dette Sted gøres nærmere Rede for Frihedsraadets Standpunkt til de Ledendes Optræden, men det skal kort slaas fast, at Samarbejdsperioden efter Raadets Mening har været til stor Skade for vort Land, fordi det var Danske, der selv nedbrød vor

1943. Retsorden og undergravede vor Økonomi, og fordi det blev Danske, der deltog i Bekæmpelsen af den aktive Modstand mod Besættelsesmagten. Officielt blev Danmark en frivillig Hjælper paa Frontens tyske Side, medens andre besatte Lande aabenlyst satte sig til Modværge. Og det fritager ikke nogen af de styrende for Ansvar, at de handlede under tysk Tvang, thi baade Rigsdag og Ministerium som Helhed og de enkelte Medlemmer kunde have svaret Nej til tyske Krav og taget de deraf følgende Konsekvenser.

Men det er efter Frihedsraadets Mening *det danske Folk*, der skal afgøre, om det anser den førte Politik for forsvarlig eller endog berettiget, og om det med Henblik paa Fremtidens Opgaver vil give de Personer sin Tillid, som under Henvisning til „det mindre Onde“ prising vore demokratiske Privilegier under Besættelsen. Det Opgør, der bør finde Sted mellem disse Aars Politikere og Befolkningen, er med andre Ord efter Raadets Opfattelse ikke af juridisk, men af politisk Art. Den Ændring af Forholdene, der fandt Sted ved den tyske Magtovertagelse, vil ikke kunne udviske Indtrykket af, hvad Samarbejdsaaernes Mænd bærer Ansvaret for, og det er ganske nødvendigt for Befæstelsen og Videreførelsen af den demokratiske Linie i Danmarks Fremtid, at der tages en klar Stilling til deres Handlinger. Dette kan ske gennem Valget til den nye Rigsdag efter en forudgaaende offentlig Drøftelse af Besættelsestidens Politik.

Den nye Rigsdag vil faa til Opgave at afgøre, om der skal nedsættes en parlamentarisk Kommission til Undersøgelse af, om Enkeltpersoner indenfor Regeringer og Rigsdag i strafværdig Grad har svigtet deres Opgave som Repræsentanter for danske Interesser til Fordel for den fjendtlige Magt. Skulde Kommissionen finde, at dette har været Tilfældet for nogles Vedkommende, vil Rigsretssag kunne rejses mod dem.

II. Embeds- og Tjenestemænd, som ved direkte unational Optræden eller ved Slaphed og Eftergivenhed har begunstiget Fjenden.

Et stort Antal af de offentlig ansatte har under Besættelsen udvist en udmærket national Holdning, idet de har søgt at forvalte tyskvenlige Love m. v. paa en saadan Maade, at det mindst muligt kom til at gaa ud over deres Landsmænd. Men enkelte Embeds- og Tjenestemænd baade i Centraladministration, Politi, Domstole og andre Myndigheder har i Tjenesteiver eller direkte Nazisympati hensynsløst udnyttet de foreliggende Muligheder til Skade for danske Interesser og Enkeltpersoner. Denne Handlemaade er i Strid med almindelig national Moral og Retsfølelse, og det vil være betænkeligt at lade Folk, der saa tydeligt har afsløret antidemokratiske Tilbøjeligheder, fortsætte deres Embedsgering under Landets Genrejsning. Det fritager ikke for Ansvar, at der er handlet i formel Overensstemmelse med Undtagelseslovgivningen eller efter tyske Ordre, idet den enkelte i samme Grad som andre har haft Mulighed for at lade de paatvungne Forskrifter slumre eller nægte at adlyde Ordre.

Det vil være den første Regerings Opgave at *suspendere* saadanne offentligt ansatte, hvadenten de er erklærede Nazister eller blot holdningsløse Medløbere. Deres Forhold kan da tages op til nærmere Undersøgelse i Henhold til den nye Rigsdags Bestemmelse. De vil ikke kunne drages til Ansvar efter den nugældende Tjenestemandlov, fordi den Situation, Landet kom i i April 1940, ikke var forudset ved Lovens Vedtagelse. Der maa derfor skabes ny Lovhjemmel, hvorefter de kan tiltales. — Vi skal senere i dette Afsnit behandle det almindelige Spørgsmaal om Tiltale efter Love med tilbagevirkende Kraft.

III. Personer indenfor Presse, Kunst, Undervisningsvirksomhed, Radio og Organisationsliv, som har ydet Besættelsesmagten og Nazismen aandelig Støtte.

I Ly af den eensidige Ytringsfrihed, som Besættelsesaarene bød Danmark, har adskillige Mennesker udfoldet en Paavirkning af Offentligheden i nazistisk og tyskvenlig Retning, som ikke kunde finde sin naturlige Modvægt, da det var udelukket at tage til Genmæle. Denne Propaganda tilsigtede at undergrave den nationale Modstandsvilje og den demokratiske Samfundsfølelse, men den prellede af paa Danskernes sunde Instinkter og Dømmekraft. Det kan forudses, at adskillige af de Folk, der mest aabenmundet har taget de øjeblikkelige Magthaveres Parti, vil følge deres Overløbernatur og søge tilbage i Demokratiets Rækker, men der er al Grund til at vente, at de

ikke vil formaa at aftvætte det Stempel, de selv har paatrykket sig, og alene den almindelige Fordømmelse af deres Adfærd og Foragt for deres Holdningsløshed vil være tilstrækkelig til at hindre dem i at gøre sig offentligt gældende for Fremtiden. Nogen Form for direkte Straffeforanstillinger vil derfor i Reglen ikke være paakrævet, undtagen hvor det drejer sig om Tjenestemænd; for deres Vedkommende gælder det, at man ikke med Tryghed kan lade dem deltage i Genopbygningen og Forvaltningen af Demokratiet, hvorfor en lignende Behandling som for de under Gruppe II omtalte Embeds- og Tjenestemænd vil føles retfærdig. 1943.

IV. Erhvervsdrivende, der har udnyttet Landets Nødstilstand til privatøkonomisk Vinding.

Betydende Dele af Erhvervslivet har, medens Landet som Helhed forarmedes, taget et stærkt Opsving under Krigen som Følge af Leverancer til Tyskland og dets Forbundsfæller. Det drejer sig her navnlig om visse Fabrikanter, Aktieselskaber, Entreprenører, Handlende m. fl., der har udnyttet den foreliggende Situation til at skaffe sig ekstraordinære Indtægter paa det øvrige Samfunds Bekostning. I Modsætning til, hvad der var Tilfældet under Verdenskrigen 1914—18, er Krigsindkomsterne nemlig denne Gang ikke fremkommet ved Betaling fra de Lande, der har modtaget Varerne, men ved at Nationalbanken paa det danske Samfunds Vegne har betalt Sælgerne de Købesummer, som Tyskland stadig skylder os.

Det er værd at understrege, at der i hvert Fald ikke før den 29. August var Tale om nogen egentlig Tvang for Industridrivende, Entreprenører og Grossister til at producere eller levere Varer til Tyskland, ligesom der for Detailhandel kun var Pligt til Salg af personlige Fornødenheder til Medlemmer af den tyske Værnemagt og paa almindelige Betingelser. Mange har forsøgt at give det Udseende af, at der forelaa en saadan Tvang. Det kan slaas fast, at dette ikke er rigtigt, men Undskyldninger fremkaldt af daarlig Samvittighed. Det fritager heller ikke for Ansvar, at Leverancerne i adskillige Tilfælde har fundet Sted efter Forhandling med de danske Myndigheder. Det kan kun paaføre disse et Medansvar. At en konsekvent national Holdning var mulig, fremgaar deraf, at en Række Erhvervsdrivende faktisk har formaaet at undgaa Leverancer til Tyskland.

Endvidere maa den Indvending afvises, at Krigsleverancerne skulde være dikteret af Ønsket om at opretholde Beskæftigelsen. De Summer, vi har anvendt til de udenlandske Kreditter, har ikke blot „opretholdt Beskæftigelsen“, men forarmet Landet ved, at vore Beholdninger af Varer og Materialer er unddraget det hjemlige Forbrug og sendt ud af Landet uden Betaling.

De Fortjenester, der er udbetalt af Nationalbanken for Leverancer til Tyskland, er kun kommet en lille Del af Befolkningen til Gavn, og da ingen venter, at Tyskland efter sit Nederlag vil være i Stand til at betale de Beløb, det skylder, vil det ikke alene under Krigen, men ogsaa i Fremtiden, være det samlede danske Samfund, der skal bære Byrderne ved, at enkelte har lukreret stort. Gennem særlige Skattelove har Staten søgt at reducere Krigsfortjenesterne, men Beskatningen har under Besættelsens Tryk ikke kunnet faa den Karakter af Konfiskation, som maa synes rimelig i Betragtning af, at Fortjenesterne er opnaaet paa Bekostning af den øvrige Befolkning.

I naturlig Overensstemmelse med demokratisk Retsfølelse paa det økonomiske Omraade bør da under Efterkrigens frie Forhold uden Hensyn til de Følger, det kan have for den enkelte, foretages en *Konfiskation af disse Krigsgevinster* til Afdrag paa Nationalbankens tyske Tilgodehavende og saaledes til Formindskelse af det danske Samfunds Tab. Under Valgdebatten maa man drøfte de Retningslinier, der herunder skal følges, hvorefter det bliver den nye Rigsdags Opgave at føre Foranstaltningerne ud i Livet.

En Konfiskation af denne Art, der virker som Fordømmelse og Straf, tænkes naturligvis ikke vendt mod den almindelige Indtægtsfremgang, der karakteriserer hele Erhverv som Følge af Prisstigninger paa deres Produkter, og som den enkelte uden selv at have tilstræbt det har deltaget i. De Personer, man ønsker at ramme, er dem, der for økonomisk Vindings Skyld ikke har vist tilbørlig Tilbageholdenhed med Hensyn

1943. til at stille deres Arbejdskraft og Produktionsanlæg til vore Fjenders Disposition. At en mere indgribende Skattelovgivning end den nugældende om nødvendigt efter Krigen maa bøde paa de Misforhold mellem forskellige Samfundsklassers økonomiske Stilling, som Krigstidens uheldige Indtægtsfordeling har medført, er en anden Sag og falder uden for denne Redegørelses Rammer.

V. Nazister og deres Medløbere, som har ladet sig hverve til fremmed Krigstjeneste, som har samarbejdet med Tyskerne før og efter 9. April, har modtaget Pengeydelse fra tysk Side til antidemokratisk Virksomhed, har optraadt som Angivere eller har deltaget i Vold, Trusler og Frihedsberøvelse overfor danske Statsborgere.

Det er overfor Personer af denne Art, at det vil være nødvendigt at tage øjeblikkelige Forholdsregler, dels for at hindre dem i at skabe Uroligheder, dels for dermed at opfylde Folkets naturlige Krav om retfærdig Straf over Landsforræderne.

Det har for Raadet været en tungtvejende Begrundelse for overhovedet at gaa i Lag med den umiddelbare Efterkrigstids Problemer, at det herved kan yde et positivt Bidrag til Afgørelsen af, hvorledes Straffen skal ramme de skyldige af denne Art, og samtidig kan anvise den eneste Udvej for, at Danmark undgaar at styrtes ud i en Periode af individuel Terror og personlige Repressalier, naar Besættelsen hæves. Raadet har i Kraft af sin Sammensætning et meget nøje Kendskab til de Følelser og Forsætter, der besjæler den aktive Del af Befolkningen uanset den politiske Opfattelse iøvrigt, og det er vor faste Overbevisning, at talrige Landsmænd forestiller sig et direkte Opgør med Forræderne, *saafremt disse ikke øjeblikkeligt drages til Ansvar af Landets lovlige Myndigheder.*

Raadets Overvejelser over, hvorledes dette kan ske, fører os ind paa en nøjere Udredning vedrørende

LOVGIVNING OG DOMSTOLE I OVERGANGSTIDEN

Vor Fremstilling har til Hensigt at foreholde Landets Regeringsmagt ved Krigsafslutningen dens Ansvar for Opretholdelsen af ordnede Tilstande i Landet og samtidig at vise Befolkningen den værdigste Maade, hvorpaa Opgøret kan finde Sted.

— Det første Skridt maa være at uskadeliggøre alle Nazister, Korpsfolk og andre, der mistænkes eller anmeldes for at have øvet Forbrydelser af den i Overskriften nævnte Art. Det næste Skridt vil være at sætte dem under Anklage efter Love, der tager særlig Sigte paa disse Forbrydelser.

Det vil være uomgængelig nødvendigt for visse Forbrydelser at skabe nye Love og for andre at skærpe Straffen i eksisterende Lovbestemmelser *med tilbagevirkende Kraft.* Dette strider *ikke* mod Grundloven, idet det ved alle Grundlovsforslag siden 1849 bevidst er undladt at indføre Bestemmelser, der hindrer, at en Lov kan gives med tilbagevirkende Kraft. Muligheden heraf er holdt aaben netop med Henblik paa unormale Forhold. Naar en Lov normalt ikke maa have tilbagevirkende Kraft, er det Udtryk for, at den enkelte ikke skal være udsat for Vilkaarlighed ved, at efterfølgende Bestemmelser straffer ham for en Handling, som Retsordenen ikke fordømte paa Handlingens Tid; men denne Sætning skal ikke holdes fast med den Følge, at Samfundet kommer til at staa værgeløst overfor dem, der handler forkasteligt, naar Samfundet er i Nød.

Enhver Lovgivning har sin sidste Begrundelse i Retsfølelsen, men den Straffelov, vi havde den 9. April 1940, har ikke udtømmende kunnet afgrænse det strafbares Omraade ogsaa under Forhold, som Loven ikke kunde forudse. Og Lovgivningsmagten var ved Besættelsesmagtens Tilstedeværelse hindret i at ændre Straffeloven af 1930 til ogsaa at omfatte de landsforræderiske og antidemokratiske Handlinger, som Besættelsestiden medførte, og som i aller højeste Grad stred mod den almindelige Retsbevidsthed. Det vilde mere krænkende for denne, om saadanne alment fordømte Gerninger ikke medfører Følger, end om ny Lovhjemmel gives med tilbagevirkende Kraft.

— Men det maa paa Forhaand fastslaaes, at der ved Idømmelse af Straf *ikke kan*

blive Tale om at gaa uden for de Straffarter, som gældende Straffelov hjemler, med Fængsel paa Livstid som den højeste Straf. Og ligeledes maa det staa fast, at enhver Sag behandles i den lovlige Strafferetsplejes Former, med offentlig Tiltale og med samme Adgang til Forsvar for Domstolen som i enhver anden Sag.

Saadanne Sager, som efter Grundloven og gældende Retsplejelov er Nævningesager, skal afgøres ved Nævningeret. Men efter Raadets Mening kan man ikke lade Sagerne paadømme ved de bestaaende Domstole, fordi disse har været medvirkende til at gennemføre de tyskpaa tvungne Straffeforanstaltninger, og fordi det maa forudses, at Tiltale vil kunne ramme Dommere og andre af Retsvæsenets Embedsmænd. Det vil derfor være rettest, at der til Behandling af disse Sager oprettes særlige Domstole, hvis juridiske Element bestaar af Personer, som opfylder Lovens Forskrifter for at kunne være Dommere, men at Valget ikke er bundet til de fastansatte Dommernes Kreds.

Det vil være rimeligt, at de her omhandlede Særlove først vedtages af den nye Rigsdag. De, der skal straffes efter disse Love, vil kunne fængsles straks paa Grundlag af deres Overtrædelse af gældende Lov (f. Eks. Straffelovens Prg. 261 om Frihedsberøvelse), og Forundersøgelsen imod dem kan gennemføres, medens den nye Lovgivning forberedes, saa at ingen kommer til at udstaa unødigt lang Varetægtsarrest, fordi Domfældelsen maa afvente Lovgivningsmagtens Beslutning om Straffens Størrelse.

Efter Frihedsraadets Mening vil der være Brug for følgende Ændringer og Tilføjelser til Straffeloven:

Bestemmelserne om Forbrydelser mod Statens Selvstændighed og Sikkerhed i den borgerlige Straffelovs Kapitel 12 maa revideres og skærpes, saaledes at ingen Straf bliver mindre end Fængsel i 4 Aar. Tyskland vil være at betragte som fjendtlig Magt under hele Besættelsestiden.

Bestemmelserne i Kapitel 25 om Forbrydelser mod Liv og Legeme og i Kapitel 26 om Forbrydelser mod den personlige Frihed maa revideres og skærpes saaledes, at ingen Straf bliver mindre end Fængsel i 4 Aar.

Bestemmelserne i Kapitel 27 om Freds- og Æreskrænkelser revideres og skærpes med Henblik paa de Krænkelser af Privatlivets Fred (Pgr. 264) og Forfølgelser paa Grund af Tro og Afstamning (Pgr. 266), der har fundet Sted. Mindste Straf bør være Fængsel i 4 Aar.

Paragraf 128 i Kapitel 14 om Hvervning til fremmed Krigstjeneste ændres saaledes, at det ikke alene gøres strafbart at hverve, men ogsaa at lade sig hverve til fremmed (fjendtlig) Krigstjeneste, med mindste Straf ansat til Fængsel i 4 Aar.

Lov 149, 2.-8.-1914, om Forbud mod fra dansk Territorium at støtte fremmed Krigsmagt, maa ændres saaledes, at der bliver Fængselsstraf ikke under 4 Aar for Deltagelse i tysk Krigstjeneste, og at Straffen kommer til Anvendelse uanset, at Regeringen ikke har kunnet udstede noget Forbud mod saadan Tjeneste.

Endelig maa der indføres en Bestemmelse om Straf for Angiveri, der af Raadet foreslaas affattet saaledes:

„Den, som ved Anmeldelse eller paa anden Maade har medvirket til, at nogen er blevet undergivet tysk Politi eller tysk Militærs Magt eller er blevet fængslet eller straffet i Henhold til midlertidige Undtagelsesbestemmelser, straffes med Fængsel fra 4 Aar indtil paa Livstid. Har Handlingen medført, at nogen har lidt Skade paa Legeme eller Helbred eller har mistet Livet, kan Straffen ikke blive ringere end for forsætlig Tilføjelse af saadan Skade.“

Det er Raadets faste Overbevisning, at en øjeblikkelig Fængsling af alle nazistiske Elementer og en hurtig Anklage og Domfældelse efter Regler som de her foreslaaede vil være i fuld Overensstemmelse med Folkets Retsfølelse, og at en energisk Gennemførelse af disse Foranstaltninger, ja, alene Udsigten dertil, vil kunne hindre tøjlesløse og blodige Repræsalier uden Lov og Dom.

OM DEN FØRSTE REGERING EFTER BESÆTTELSENS OPHØR

Efter Frihedsraadets Opfattelse er der ved Valget af den første Regerings Medlemmer et Hensyn, der maa veje tungere end alle andre: Det skal være Mænd, der

1943. nyder Befolkningens fulde Tillid, saa de virkelig med Autoritet kan gennemføre de Opgaver, vi ovenfor har opridset.

Løsningen af disse Opgaver — ikke de Personer, der skal løse dem — er det, der i første Række ligger Frihedsraadet og hele Frihedsbevægelsen paa Sinde. Det er ikke i Dag muligt at pege paa de Personligheder, som ved Krigens Afslutning vil have gjort sig fortjent til Befolkningens Tillid, og som vil have Evne til med Kraft og Myndighed at føre Landet frem til normale, demokratiske Tilstande. Men allerede nu kan fremhæves, at det bør være Mænd, der ikke paa nogen Maade er kompromitteret ved deres Optræden under Besættelsestiden.

Den første Regerings Funktionstid vil blive kort, idet den formentlig vil blive afløst efter Rigsdagsvalget, men dens Virksomhed vil blive yderst ansvarsfuld, fordi den falder i en urolig og farlig Overgangstid.

OVERSIGT OVER DE AF „DANMARKS FRIHEDSRAAD“ FORESLAAEDE FORANSTALTNINGER I DEN FØRSTE EFTERKRIGSTID

Den nye Regering, som paa forfatningsmæssigt Grundlag udnævnes af Kongen umiddelbart ved Besættelsens Ophør, har følgende Opgaver:

1. *Øjeblikkelig Fængsling af alle nazistiske Elementer.*
2. *Forbud mod de hvervede Korps, Afvæbning og Fængsling af deres Medlemmer.*
3. *Suspension af Embeds- og Tjenestemænd, der har begunstiget Fjenden.*
4. *Ophævelse af alle Undtagelseslove og Bestemmelser, der er gennemført efter tysk Ordre eller Ønske eller i tysk Interesse.*
5. *Frigivelse af alle politiske og andre Fanger, der er dømt efter Undtagelseslovgivningen for Udøvelse af national Virksomhed.*
6. *Ophævelse af Afskedigelser indenfor det offentlige, der er foretaget efter tysk Ordre eller Ønske eller i tysk Interesse.*
7. *Snarlig Udskrivning af frie Valg til Rigsdagen, senest ½ Aar efter at Besættelsen er ophørt.*

Den derefter valgte Rigsdag og den Regering, der fremgaar heraf, skal foruden de øvrige almindelige Samfundsproblemer, herunder Beskæftigelsesproblemet, tage Stilling til:

1. *Nedsættelse af en parlamentarisk Kommission til Undersøgelse af, om Enkeltpersoner indenfor Ministerium og Administration har gjort sig skyldige i strafbare Undladelser og Fortielser af Betydning for Landets Forsvarsforanstaltninger i Dagene omkring 9. April 1940.*
2. *Nedsættelse af en parlamentarisk Kommission til Undersøgelse af, om Enkeltpersoner indenfor Besættelsestidens Regeringer og Rigsdagsforsamlinger i strafværdig Grad har svigtet danske Interesser til Fordel for Tyskland.*
3. *Indførelse af Lovbestemmelser mod Embeds- og Tjenestemænd, som paa Grund af Nazisympatier eller Eftergivenhed og Slaphed har vist sig uegnede til at deltage i et demokratisk Samfunds Forvaltning.*
4. *Fastsættelse af Erstatningsregler for Personer, der ifølge deres nationale Holdning har lidt økonomisk Tab i Besættelsestiden ved Forfølgelser, Afskedigelser eller Fængsling.*
5. *Fastsættelse af Regler, hvorefter Krigsgevinster kan konfiskeres til Gavn for det danske Samfund.*
6. *Gennemførelse af en særlig Lovgivning om nazistisk og antidemokratisk Virksomhed i Besættelsestiden.*
7. *Nedsættelse af særlige Domstole til Behandling af Sager i Henhold til 6.*

DANMARKS FRIHEDSRAAD anmoder Dem om nøje at gennemtænke den herved fremsatte Plan, og — hvis De er enig deri — udbrede og virke for de fremsatte Synspunkter. En vidtstrakt, omend nødvendigvis stilfærdig Drøftelse vil udøve Indflydelse paa hele Befolkningens og derigennem paa ledende politiske Kredses Stilling,

hvilket vil bidrage til at opfylde Raadets Hensigt: En Forberedelse til Tiden efter Besættelsens Ophør, saa der saa hurtigt, saa ublodigt og saa gnidningsløst som muligt kan blive normale, frie Tilstande i Danmark. 1943.

Fordømmelse af Jødeprogromer og Opfordring til at støtte Jøderne.

Okt.

DANMARKS FRIHEDSRAAD udtaler sin skarpeste Fordømmelse af de Progromer, Tyskerne har iværksat overfor Jøderne i vort Land. I det danske Folk danner Jøderne ikke nogen Særklasse, men er Landsmænd i fuldt ud samme Forstand som alle andre Danske.

Ved Iværksættelse af Jødeprogromer har Tyskerne fuldført deres systematiske Nedbrydning af dansk Retsorden; dermed maa enhver Forbindelse mellem dansk og tysk Gerning være afbrudt. I Konsekvens heraf opfordrer vi ethvert Medlem af dansk Administration og Politi til at afvise alt Samarbejde med Tyskerne og enhver dansk Erhvervsdrivende til at nægte, forsinke eller forringe alle Leverancer til Besættelsesmagten.

Raadet konstaterer, at Tyskerne efter Sædvane har beskyldt Jøderne for at være Sabotagens og Urolighedernes Bagmænd, men ikke har formaaet at føre et eneste Bevis for denne Paastands Rigtighed. Vi danske ved, at hele Befolkningen staar bag Modstanden mod de tyske Undertrykkere.

Raadet opfordrer den danske Befolkning til paa alle Maader at støtte de jødiske Medborgere, der endnu ikke maatte være undsluppet til Udlandet.

Enhver Dansker, der er Tyskerne behjælpelig i deres Menneskejagt, er en Landsforræder og vil blive straffet som saadan, naar Tyskland er besejret.

Oktober 1943.

Danmarks Frihedsraad.

Opfordring til organiseret og maalbevidst Sabotage.

29.-10.

Saalænge Besættelsen har varet, har Værnemagtssoldater og Frikorpsfolk øvet Vold og Overfald paa sagesløse danske Borgere. Under tysk Beskyttelse har de trygt kunnet sætte sig ud over enhver Retsorden og endog forøve Mord og private Hævnaakter uden at behøve at frygte Straf. Hvis de blev anholdt af dansk Politi, krævede Tyskerne dem udleveret og satte dem derefter paa fri Fod.

Samtidig risikerer enhver god Dansker vilkaarligt at blive fængslet og stillet for tysk Standret uden Skygge af berettiget Anklage.

Denne retsløse Tilstand har ganske naturligt vakt en voldsom Harme i det danske Folk, og i flere Tilfælde er de brutale Udæskninger blevet besvaret med Angreb paa „danske“ og tyske Medlemmer af Værnemagten. Imidlertid er ikke alle saadanne Angreb forøvet af danske Frihedskæmpere, det drejer sig i flere Tilfælde bevisligt om nazistiske Provokationer eller om indbyrdes blodige Opgør mellem konkurrerende nazistiske Bander og Personer. — Hvadenten dette aabenlyst er Tilfældet, eller der foreligger Gerninger udført af ærlige Danske, bliver Svaret fra v. Hannekens Side uvægerligt kollektive Straffeforanstaltninger, der i Strid med Haagerkonventionen rammer uskyldige Borgere i stort Antal.

Danmarks Frihedsraad forstaar fuldtud de Følelser, der kan bevæge retsindige Landsmænd til at handle udfra Sætningen: Øje for Øje og Tand for Tand. Alligevel maa Frihedsraadet advare mod at bekæmpe Tyskerne ad denne Vej, baade fordi det ikke tjener sit Formaal, og fordi en stor Del af Befolkningen trods sit Had til Nazismen ikke kan gaa ind for saadanne Handlinger. — Hvor Kampen mod Tyskerne kræver Afstraffelse af Enkeltpersoner, skal denne bevidst rettes mod ansvarlige og ikke mod tilfældige Medlemmer af Værnemagt og Frikorps. Men Modstanden mod Tyskerne skal for Øjeblikket først og fremmest føres paa to andre Omraader. *For det første* skal enhver af os maalbevidst og utrætteligt lægge Hindringer i Vejen for den tyske Indblanding og Udbygning af vort Land ved at nægte eller forsinke og forringe ethvert Arbejde og enhver Leverance til Besættelsesmagten, ved at sabotere enhver Opgave, Tyskerne paatvinger os indenfor Administration, Politivirksomhed, Vagttjeneste, Erhvervs- og Organisationsliv, og ved at lægge dem Hindringer i Vejen

1943. ved deres Menneskejagt. *Og for det andet* skal de, der har Mod og Midler, rette deres Angreb mod Punkter af vital Betydning for Besættelsesmagten, saaledes Krigsproduktionen, Forbindelsesveje og Transporter. De tyske Repressalier, saadanne maalbevidste Handlinger kan medføre, vil det danske Folk bære i Forstaaelse og med Stolthed.

Vi beder enhver dansk Frihedskæmper lægge sig dette paa Sinde til Gavn for det fælles Maal.

Danmarks Frihedsraad.

Dec. Aabent Brev til Den øverstbefalende for de tyske Tropper i Danmark.

Efter at danske Frihedskæmpere er blevet dømt til Døden ved tysk Krigsret, og Dommene er blevet fuldbyrdet, ønsker vi at gøre opmærksom paa de Følger, som Fortsættelsen af en saadan Politik vil faa for Udviklingen af Forholdet mellem Danmark og Besættelsesmagten.

I sin Udtalelse til den danske Offentlighed gav det tyske Riges Befuldmægtigede, Dr. Best, Udtryk for sin Forvisning om, at Dødsdommene havde gjort „et dybt Indtryk paa den danske Befolkning“. Og heri har Dr. Best Ret, kun tager han fejl med Hensyn til den Reaktion, som vil følge paa dette Indtryk. Den tyske Krigsmagts Anvendelse af „den yderste Skarphed og Konsekvens i Afværgelsen af Angreb“ skræmmer os ikke.

Overalt i de besatte Lande har Udviklingen været den samme, og Danmark vil ikke danne en Undtagelse: jo stærkere Pres, Fjenden øver mod det undertrykte Folk, jo mere haardt bliver Modtrykket. Erfaringer fra de mange europæiske Stater, hvor Tyskerne under denne Krig har gjort sig til Herrer, burde have lært dem dette.

Vi, der kæmper for vort Lands Befrielse, kan ikke ved nogen Form for Trusel eller Vold tvinges til Passivitet overfor Fjenden — vi vil derfor ikke paa det nuværende Tidspunkt undlade at gøre de tyske Troppers Øverstbefalende bekendt med de danske Frihedskæmpers urokkelige Beslutning om at skærpe vore Kampmidler i samme Forhold, som man fra tysk Side skærper sine.

Vort Svar paa Tyskernes Forkyndelse af den skaanselsløse Kamp er —
Skaanselsløs Kamp. *Danmarks Frihedsraad.*

Dec. Brochure til Forsvar for Sabotagen: „Er De Nazist?“ (Trykt som Pjece.)

ER DE NAZIST?

Det er De næppe. Intet Menneske med normale Instinkter og sund Fornuft er Nazist. Men hvorfor støtter DE da Nazismens Sag ved at fordømme Sabotagen?

VED DE, at en enkelt dansk Fabrik (Riffelsyndikatet) under Besættelsen har fremstillet og repareret Maskinkanoner for ca. 80 Millioner Kr. til Tyskerne? Det er for 65,000 Kr. gennemsnitlig om Dagen. Forestil Dem, hvor mange Menneskers Død og Lemlæstelse blot een Dags Produktion fra denne ene Fabrik foraarsager. Men der er i Hundredevis af mindre Fabrikker, der fremstiller Dele til Krigsmateriel. Paa Nørrebro i København arbejder ca. 260 Virksomheder for Værnemagten. De blev alle standset, da Transformatoren i Lygten sprængtes. *Mange Menneskeliv spares, blot den elektriske Strøm standser Fabrikationen een Time, eller blot een Maskine ødelægges.*

Opvejer det ikke rigeligt DERES Besværligheder i samme Anledning?

Hver Dag, Krigen varer, koster ca. 10,000 Mennesker Liv og Førlighed. Leverancer af Maskinkanoner, Geværer, Flyvemaskindele, Biler, men ogsaa af Uniformer, Beklædningsgenstande, Skotøj, Fødevarer, Frøknorn, og ogsaa Troppetransporter, Befæstningsværker, Beslaglæggelser af Bygninger forhaler Tyskernes Nederlag. Hver Bombe, hver Brand har sin Hensigt.

Tænk paa det, hver Gang De vil kalde en Sabotagehandling „meningsløs“.

Om saa Sabotagen i Danmark kun forkorter Krigen een Time, redder den dog Hundreder Menneskeliv. Men Modstandsbevægelsens Indsats i Danmark betyder mere end 1 Times Forkortning af Krigen, ja, mere end 1 Dag. Den skaaner i Tusindvis af Mennesker for Død og Lemlæstelse.

„Husk det, næste Gang De vil sige: „Det nytter ikke noget“.

HVAD KOSTER Sabotagen os selv? Mange Mennesker stiller sig bekymret det 1943.
Spørgsmaal. Ved De, at der af Krigsforsikringen indtil nu kun er udbetalt 25 Mil-
lioner Kroner i Erstatning for Beskadigelse paa Bygninger og Inventar? Og heri er
ikke alene Følger af Sabotage, men ogsaa af Bombenedslag o. l. medregnet. Selv om
Skaden med endnu uafgjorte Sager beløber sig til det dobbelte, svarer denne Sum
dog kun til, hvad Tyskerne stjæler fra os i Løbet af 1 Uge — vore direkte og indirekte
Udgifter ved Besættelsen er nu ca. 7 Millioner Kr. om Dagen. Og hver Gang vi selv
leverer Materialet til Eksportartikler, berøves vi yderligere Stoffer, vi selv har haardt
Brug for. —

Men drager De nu den Slutning, at Sabotagen ikke kan betyde ret meget, naar den
er saa „billig“, saa er det fordi De glemmer, at hver Maskine, hver Transformator,
hvert Skib, hvert elektrisk Sporskifte, hver Jernbanevogn og Skinne i Krigstid yder en
Indsats, der flerdobbelte opvejer Værdien.

Forkorter Modstandsbevægelsen blot Krigen nogle faa Dage, har vi indtjent vore
Tab af Produktionsmidler og samtidig gjort os værdige til at faa Andel i den Hjælp
med Maskiner og Mad, de Allierede har lovet alle kæmpende Demokratier efter Krigen.

*Glem ikke disse rent materielle Betragtninger, næste Gang De vil beklage
„Tab af danske Værdier“.*

MEN SELV OM det kostede os mængfold mere, maatte vi alligevel bekæmpe
Nazisme og Besættelsesmagt. Vi vil Fred, Frihed og Demokrati — hvorfor skulde vi
faa alt det gratis, som andre undertrykte Nationer i Europa betaler med Blod, Taarer
og Ruiner?

— Gør Frihedens Sag til Deres. Tro ikke Nazismens uværdige Talsmænd i Radio
og Pjecer — trods alle „fædrelandskærlige“ Fraser er det Nazismens Sag, de taler.
Ellers fik de ikke Ordet i et Land, der er underkastet nazistisk Censur.

Vil De en kortere Krig, en hurtigere Afslutning af Besættelsen og Nazismens
Nederlag, da skal De støtte — ikke modvirke — Frihedsbevægelsen i Ord og Handling.

Disse Ord er ikke til den, der *har* forstaaet Frihedskampens Betydning, men til
den, der uden at ville det, støtter Nazismens Sag.

Spred denne Redegørelse overalt, hvor der udsprede Mistillid og Mjsformøjelse
over for Sabotage og Modstand mod Nazisterne — MEN VÆR FORSIGTIG!

Danmarks Frihedsraad.

**Nytaarshilsen til det kæmpende danske Folk: Nazisternes Terror skal mødes
med aktiv Indsats paa alle Frihedsfrontens Afsnit.**

1944.
Jan.

Danmarks Frihedsraad sender ved Nytaarsskiftet en Hilsen til det kæmpende
danske Folk. Ved intet tidligere Aarsskifte har vort Land været underkastet saa haarde
Vilkaar som ved dette, hvor de nazistiske Voldsmetoder rammer os med hele deres
Vægt. Længe taalte vi Danske Besættelsesmagts og Frikorpsenes Overgreb mod
Samfund og Borgere, uden at sætte os kraftigt til Modværge, men i 1943 blev Trykket
saa uudholdeligt, at hele det danske Folk maatte reagere, og Modstanden blev alvorligt
skærpet gennem øget Sabotage, Obstruktion og Folkestrejke; Svaret herpaa var den
tyske Magtovertagelse og dermed det endelige og fuldstændige Brud med al Lov og
Ret i Landet.

Ved en energisk Propaganda i den tyskdirigerede Radio og Presse, ved Depor-
tationen af Jøder, Kommuniste og tilfældigt udvalgte anti-nazistiske Danskere, ved
Massearrestationer og Henrettelser søgte de fremmede og hjemlige Nazister at
skræmme os fra at fortsætte Kampen for Friheden, men da den tværtimod udvidedes og
styrkedes, greb vore Undertrykkere og deres lokale Hjælpere til deres afskyelige
Vaaben: politiske Hævmord. Ved deres Attentater tilsigter de at ombringe en Række
fremtrædende Personligheder, blot fordi de — som Kaj Munk — tænker og taler som
ærlige Danske.

De fem samarbejdende politiske Partier har i en Udtalelse paa det skarpeste for-
dømt denne Attentatvirksomhed og forkastet Voldsmetoder som politisk Kampmiddel.
Danmarks Frihedsraad kan fuldt ud slutte sig hertil og har forøvrigt forlængst givet

1944. Udtryk for dette Standpunkt. Men naar det i Partiernes Erklæring hedder, at „man paa Grund af modstridende Indstilling og Anskuelser stræber *hverandre* efter Livet“, maa vi bestemt afvise, at der *fra dansk Side*, af den danske Frihedsbevægelse, er blevet anvendt Midler af denne Art. Ingen af Besættelsesmagtens Ledelses Repræsentanter og ingen fremtrædende Nazist er blevet hverken overfaldet eller dræbt. De nazistiskindede Mennesker, der i den senere Tid har fundet Døden eller er blevet saaret, er ikke angrebet paa Grund af deres Overbevisning, *men alene fordi de mod høj Betaling havde paataget sig at efterspore Landsmænd*, der er aktive i Frihedskampen, og udlevere dem til Gestapo. Disse Stikkere er ikke uskadeliggjort som Straf, men fordi de har forårsaget talrige Menneskers Fængsling og fleres Henrettelse, og udelukkende for at forebygge, at de ved fortsat Angivervirksomhed skal bringe endnu flere i Livsfare.

Det er Besættelsesmagtens voldelige Omstyrtning af vor Retsorden, af Begrebet „Lighed for Loven“, der alene nødvendiggør og berettiger denne Fremgangsmaade. Den kan ikke sidestilles med de nazistiske Hævmord.

1944 vil bringe vort Land dets Uafhængighed tilbage, hvis vi selv kæmper derfor. Hver ny Terrorhandling fra Nazisternes Side vil kun hærdte vor Evne og vor Vilje til at føre denne Kamp, ikke ved Hævmord, Vold og Repressalier, men ved aktiv Indsats paa alle Frihedsfrontens Afsnit, ved en enig og ubrydelig Folkebevægelse vil vi genvinde Frihed og Fred i Danmark.

Danmarks Frihedsraad.

Febr. Advarsel mod Provokationer, falske illegale Blade o. l.

Som et Led i Forsøget paa at splitte og bryde den danske Modstand har Nazisterne i den senere Tid iværksat en Række Provokationer, som DANMARKS FRIHEDSRAAD herved skal advare Befolkningen imod.

Et større Antal norske Mænd og Kvinder, tilhørende Quislingpartiet, er kommet til København, hvor de søger at lokke Folk til at hjælpe sig til Sverige, under Paaskud af, at de føler sig forfulgt af Gestapo. Samtidig er baade i København og Provinsen danske Nazister begyndt at udgive sig for „engelske Faldskærmsagenter“, paa hvilken Konto de anmoder tilfældige Mennesker om økonomisk og anden Bistand. Andre Nazister foretager Indsamlinger til fingerede illegale Blade, og da de kun anmoder om Smaa-beløb, har de haft Held til at narre adskillige godtroende Landsmænd. I alle de nævnte Tilfælde betyder enhver Hjælp til Provokatørerne, at man straks efter bliver arresteret af det tyske Politi. I en enkelt Provinsby er paa denne Maade en Snes Personer blevet sat fast, hvoraf enkelte siden er deporteret til Tyskland.

DANMARKS FRIHEDSRAAD skal derfor indtrængende advare mod at yde nogen Form for Hjælp til Personer, der ikke er een forud bekendt eller kan legitimere sig paa fuldt ud betryggende Maade. Provokationerne vil ikke kunne bringe den organiserede Modstandsbevægelse i Fare, men vil gaa ud over retsindige Mennesker, der ikke forud har deltaget i Frihedskampen. Det er derfor vigtigt, at Advarslen naar saa vide Kredse som muligt.

En anden Form for Provokationer tilsigter at gøre Modstandsbevægelsen eller Dele deraf upopulær i Befolkningen. Dette er saaledes Hensigten med de meningsløse Ødelæggelser af særlig Studenter- og Sportsinstitutioner og med de mange Attentater paa gode danske Borgere, som planløst udses som Ofre. Oprindeligt havde disse Handlinger Præget af rene Hævnaktioner, men det er i den sidste Tid blevet aabenlyst, at man fra nazistisk Side vil søge at faa Folk til at tro, de forøves af Kommuniste. Derved haaber man at splitte ikke alene Befolkningen, men ogsaa den Samling af Modstanden, der blandt andet har fundet Udtryk i FRIHEDSRAADET.

For at opnaa dette har Nazisterne udsendt et falsk „illegalt“ Blad, der bærer samme Navn som det kommunistiske Partis Organ „Land og Folk“. Dette Falsum, der baade i Form og Indhold er let gennemskueligt, lader Kommunisterne tage Ansvaret for Terrorhandlingerne, bl. a. for Attentatet paa Ole Bjørn Kraft, og det var næppe udkommet, før det blev gjort til Genstand for Omtale af den nazistiske Kommentator i Radioavisen. Den 3.-2. har to nazistiske Rigsdagsmænd udsendt en offentlig Erklæring,

hvori de yderligere søger at underbygge Indtrykket af, at det ikke er Nazisterne, men Kommunisterne, der krænker Retsordenen i Landet. Som saa ofte før i Nazismens Historie afslører Provokationernes Ophavsmand sig ved den Iver, hvormed de prøver at udnytte deres Falskneri. 1944.

Samtidig med at FRIHEDSRAADET afslører disse Anslag mod den antinazistiske Bevægelse, ønsker Raadet at tage Afstand fra Forsøg paa at sætte andre danske Kredse i Modsætningsforhold til det nationale Sammenhold, saaledes som det er sket i et andet illegalt Blad, betitlet „Frit Land“.

Det er en Lykke for vort Land, at ikke alene Befolkningens alt overvejende Flertal har taget skarpt Afstand fra Nazismen, men at ogsaa den aktive Modstands Kræfter har kunnet finde sammen i fælles Handling og fælles Planer for Genindførelsen af Demokratiet i Danmark. Dette sunde Sammenhold skal ikke kunne bringes i Fare, fordi Nazisterne nu her som andetsteds forsøger, om Provokationer kan bryde den Modstand, som Løftebrud, Angiveri og Terror kun formaaede at skærpe.

Danmarks Frihedsraad.

Raad med Hensyn til illegalt Arbejde. (Trykt som Pjece).

Febr.

VÆR FORSIGTIG

Nogle Raad og Vink for illegalt Arbejde udsendt af Danmarks Frihedsraad.

Ukendskab til de mest elementære Forholdsregler vedrørende illegalt Arbejde, ofte parret med Letsindighed og Tankeløshed, har bragt talrige danske Frihedskæmpere i Gestapos Vold. Ikke alene har Ulykken ramt dem, der begik Uforsigtigheden eller var tankeløse, men som oftest har den enes Arrestation trukket en Kæde af nye Arrestationer efter sig. Et saadant Mandefald betyder Afbræk i Arbejdet, og det betyder Sorg og Ulykke i mange Hjem. Helt kan det vel ikke undgaas, at Frihedskæmpere arresteres af Gestapo. Det er enhver klar over. Vi kender Kampen og dens Betingelser. Men det maa i størst mulig Udstrækning undgaas, at Gestapo vinder Terræn som Følge af udygtigt Arbejde fra Frihedsbevægelsens Side.

Efterhaanden som Krigens Afslutning rykker nærmere, kan det forventes, at Gestapo yderligere vil forstærke sine Anstrengelser for at komme den danske Frihedsbevægelse til Livs. Paa Grund af den varme Sympati, hvormed en Del af Befolkningen, som ikke aktivt er med i Kampen, følger Frihedskæmperne, har Gestapo kun to Muligheder for at ramme de kæmpende Patrioter: ved Hjælp af Stikkere eller ved Overrumpling af Frihedskæmpere under Udøvelsen af det daglige Arbejde. En Del Stikkere er allerede udryddet. Andre vil komme til at dele deres Skæbne. Men det vil være umuligt helt at komme Stikkerne til Livs. Arbejdet skal imidlertid udføres, og DANMARKS FRIHEDSRAAD har derfor ment det paa sin Plads nedenstaaende at bringe en Række Raad og praktiske Vink for Udøvelsen af illegalt Arbejde. Nogen udtømmende Vejledning kan det ikke blive, bl. a. fordi vi selvfølgelig ikke kan være interesseret i at aflevere alle „Fiduser“ til Gestapo. Vi kan her kun opregne en Række elementære Forholdsregler. Afgørende vil det stedse være, at den enkelte er vaagen og opmærksom og forstaar at ændre og tilpasse sine Arbejdsmetoder efter de stadigt skiftende Forhold.

ALMINDELIG OPTRÆDEN

Alt for mange har hidtil optraadt med en Sorgløshed, der ofte virkede baade blændende og smittende paa Omgivelserne, men som bestandig viste sig at være meget farlig og har afstedkommet mangfoldige Arrestationer. Gør Ende paa Sorgløsheden, Nonchalancen, Ligegyldigheden og Uforsigtigheden. Forstaa, at det er dødsens Alvor!

Benyt aldrig Telefon til at aftale Møder eller andre Forhold vedrørende det illegale Arbejde. Telefoner aflyttes i stort Antal.

Drafft ikke Arbejdet hverken som Helhed eller i Enkeltheder i Sporvogne, Tog, paa Restauranter eller andre offentlige Steder, hvor uvedkommende kan opfange Samtalen. Stikkerne er paa Færde overalt.

1944. Vær maadeholden i Nydelsen af Spiritus. Den, der har drukket lidt for meget, har Tilbøjelighed til at snakke lidt for meget. Et enkelt uforsigtigt Ord kan faa uoverskuelige Følger.

Vær ikke tillidsfuld indladende overfor Mennesker, De ikke kender. Det kan være fristende — og det er menneskeligt forstaaeligt — at ville betro sig til andre om sine store og gode Gerninger. Men det kan være livsfarligt. Ikke alene for Dem selv, ogsaa for Deres Omgivelser. Det maa ikke ske.

Hvadenten De bor legalt eller illegalt, saa lad ikke illegalt Materiale ligge og flyde fremme i Deres Hjem. Dels er Materialet skabt til at cirkulere mest muligt, dels kan det frembyde Farer ved en eventuel Razzia — men i saa Fald har De selvfølgelig faaet det sendt pr. Post af Dem ubekendte Personer.

Træn Deres Hukommelse. Intet er saa farligt som en Lommebog fuld af Adresser, Telefonnumre og Notater. Gør det til en ufravigelig Regel aldrig at nedskrive Træffesteder, Mødetider o. l. Heller ikke i Kode. Bliver De arresteret og har Kodeskrift i Deres Lommebog, vil De faa store Vanskeligheder med Gestapo. Hvad De har i Hukommelsen, kan ingen opdage.

Husk, der er Naboer i Huset, og Lydisolationen er ikke alle Steder lige god. Afpas Deres Stemme med Hensyn hertil, naar De drøfter illegale Forhold.

Fald ikke i den anden Grøft. Banlys al forloren Røverromantik med fantastiske Udklædninger og al for megen Hemmelighedsfuldhed i det daglige Liv. Det vækker unødigt Opsigt. Har Forholdene tvunget Dem „under Jorden“, saa optræd som et ganske almindeligt Menneske. Lad være med at betro alle og enhver, at De er illegal. Jo færre der ved det, des bedre.

Enhver illegal bør føle det som sin Pligt at bistaa og raade „Begyndere“.

ANGAAENDE ILLEGALT ARBEJDE

Slap aldrig af paa Forsigtighedsforanstaltningerne, uanset hvor godt det tilsyneladende gaar. Gestapo kan være lige i Hælene paa Dem, uden at De aner det! Ofte skygges en Person gennem Uger, før der slaas til.

Ingen utidig Nysgerrighed.

De skal kun interessere Dem for de Spørgsmaal, Sager eller Personer, som De i Medfør af Deres specielle Arbejde har til Opgave at interessere Dem for. Hvad De ikke har Brug for at vide, vedkommer ikke Dem, og De skal ikke gøre Forsøg paa at faa det at vide.

Ingen overflødig Snak.

En Meddelelse eller Oplysning skal kun gives videre til den, Meddelelsen vedkommer. Betro aldrig Medarbejdere uvedkommende Ting under Opfattelsen af, at de er „gode nok“. At give uvedkommende Oplysning om Produktionssteder, Transportveje, Bopæle o. lign. rangerer med *simpelt Angiveri* — uanset hvor „god“ den paagældende er. Kort sagt: *Ti stille*. — *Tal ikke om, hvad De ved!* Husk, at uoverlagte Ytringer eller Handlinger kan blive skæbnesvangre ikke alene for Dem selv, men ogsaa for Deres Medkæmpere.

Benyt altid Dæknavn,

og sørg for, at Deres virkelige Navn kendes af saa faa som muligt. Arbejder De indenfor flere Grene af den illegale Bevægelse, benyt da forskellige Navne. Bliver nogen, der kender Deres Dæknavn, arresteret, da skift omgaaende Navn. Hvor De bor vedkommer ingen, end ikke Deres nærmeste Medarbejdere eller Deres Familie.

Fordelingen af Arbejdet

bør foretages saaledes, at den enkelte kender mindst muligt. Det er f. Eks ikke nødvendigt, at samtlige Medlemmer af en Gruppe ved, hvor et Blad fremstilles, eller hvem der fremstiller det. Ligesom det ikke vedkommer Dem, hvad andre laver, vedkommer det heller ikke andre, hvad De laver! Alle Forbindelser bør fortrinsvis gaa udad, ikke indad mod Centrum.

Vær paapasselig og pligtopfyldende.

Frihedskæmperne udgør en Hær. Instrukser skal følges. Paataget Arbejde skal udføres omhyggeligt og til Tiden.

Møder

maa arrangeres med største Forsigtighed og kun paa absolut sikre Steder, d. v. s. hos Familier, der ikke er impliceret i andet illegalt Arbejde. Skift saa vidt muligt Mødested for hvert Møde. Sørg altid for, at et Kendetegn i Vindue eller andet Steds tilkendegiver for Mødedeltagerne, at der er klar Bane. Ved første Sammenkomst maa Deltagerne kunne legitimere sig ved Hjælp af et „Kendeord“. Naar De gaar til Mødet, pas paa, at De ikke er skygget. De kan bedst forvisse Dem herom ved at gaa gennem flere paa hinanden følgende Smaagader med ringe Færdsel. Træk ikke Mødet ud med unødigt Snak. Vær ikke højrostede. Forlad Mødestedet enkeltvis og i forskellige Retninger. Undgaa Møder med for mange Deltagere.

Pas paa Spioner og Provokatører.

De anvendes i udstrakt Grad og i mange Forklædninger. Det sikreste Middel mod dem er at tie stille, uanset hvor fristende det kunde være at indlade sig paa Drøftelser af Enkeltheder, som man tilfældigvis har Kendskab til. Pas ogsaa paa „Lokkeduer“. Det hænder, at Gestapo løslader Folk for at skygge dem og saaledes finde frem. Anvend derfor aldrig Personer, som har siddet arresteret, før efter længere Tids Karantæne. Dette behøver ikke at være et Mistillidsvotum til de paagældende. Det er en simpel Forsigtighedsforanstaltning.

Enhver Advarsel

fra legal eller illegal Side om forestaaende Arrestationer, Razziaer el. lign. maa behandles med største Diskretion af den, der modtager Advarslen, for ikke at afsløre den advarende eller hans Hjemmelsmand. Adskillige Familiemedlemmer har forsynet sig groft mod denne Regel og derigennem forhindret, at andre blev advaret i Tide.

Sker det, trods al Forsigtighed, at et Sted, *Mødested, Poststed, Produktionssted el. lign. opdages af Gestapo*, saa kap omgaaende alle Forbindelser. Hellere ligge stille 8—14 Dage, til nye Forbindelser kan etableres, end give Gestapo Mulighed for at trevle hele Apparatet op. Her gælder det igen: Forsigtighed — ikke Sorgløshed, ikke tillidsfuld Laden-staa-til. Og lad saa være med at diskutere de arresteredes Arbejde og Muligheder for „at klare den“. Det er desværre i Øjeblikket en meget almindelig Foreteelse. Den tjener intet fornuftigt Formaal. I værste Fald faar Gestapo ved Hjælp af sine Spioner derigennem Oplysninger, som kan blive belastende for den arresterede. Endnu en Gang: TI STILLE!

Bliver De arresteret

saa hold i alt Fald tæt saalænge, at Deres Medarbejdere kan faa bragt sig selv og Materialer i Sikkerhed. Lad hele Tiden Gestapo spille ud. Derigennem kan De muligvis faa et Begreb om, hvilke „Anklager“ man har imod Dem og indrette Deres Forsvar herefter. Forlang altid Tolk, hvor Afhøringerne ikke foretages af „danske“. Husk, at Gestapo altid søger at bluffe, bl. a. ved at forelægge Dem „Tilstaaelser“ fra Medarbejdere, som angives at være arresterede. Ligegyldigt hvor overbevisende Gestapos Argumentation kan tage sig ud, saa hav aldrig Tillid til den. Selv om det skulde være rigtigt, at andre har gjort visse Tilstaaelser, forpligter det Dem ikke til at gøre det samme. Der vil sandsynligvis blive lovet Dem Frihed og meget andet, dersom De vil tale, men Løfterne er ikke mere værd end Naziløfter i Almindelighed. Der vil blive truet med Repressalier overfor Deres Familie, men De skader kun Deres egen Stilling, dersom De for at skaane Deres Familie giver Nazisterne det Bevismateriale mod Dem, som De søger. Og De har ingen som helst Garanti for, at Deres Familie af den Grund gaar fri. Nazisterne kan der ikke stoles paa i noget som helst Forhold.

Hvad De end udsættes for, og hvad man end truer Dem med, tænk først og sidst paa, at det ikke er Deres Person, det gælder. Det er Danmark, De kæmper for, det er Danmarks Sag, De skader, dersom De røber Deres Viden for Gestapo!

Danmarks Frihedsraad.

1944. Anvisninger til Borgerne under allieret Invasion i Danmark. (Trykt som Pjece).
Febr.

HVIS INVASIONEN KOMMER ...

Hvis der kommer Invasion

i Danmark, vil hele Landets Befolkning hilse de allierede Tropper velkommen i Forstaaelse af, at det er Befrielsens Time, der slaar for vort Land. Talrige Mennesker ønsker at yde de allierede al mulig Hjælp for derigennem at gøre en Indsats for Danmarks Frihed.

Imidlertid ønsker Danmarks Frihedsraad paa Forhaand at advare imod overlede og tankeløse Handlinger.

Vær paa Vagt over for falsk Alarm!

Den Mulighed foreligger, at Tyskerne ved at give falsk Alarm vil søge at afsløre de Kræfter, der er beredt til at hjælpe Invasionstropperne. Det kan ogsaa ske, at der i Rekognoserings- eller Afledningsøjemed foretages Landsætning af mindre allierede Styrker paa dansk Territorium — saakaldte „commando-raids“ — der ikke er Led i nogen Invasion. I begge Tilfælde er det ikke blot unyttigt, men direkte skadeligt at iværksætte Modstandshandlinger fra Befolkningens Side.

Derfor opfordrer Frihedsraadet indstændigt enhver Landsmand til ikke paa egen Haand at paabegynde nogen Aktion, men *afvente det Signal, der vil blive givet af Frihedsraadet eller gennem Londonradioen.*

Daarlig Hjælp er værre en Passivitet!

Det er svært for den enkelte og for isolerede Smaagrupper at afgøre, hvad der kan hjælpe Befrierte, og hvad der vil skade dem. Afbrydelse af en Jernbanelinje, Ødelæggelser af Sporskifter, Kabelbrønde, Veje, Overklipping af Telefontraade, Sprængning af Kraftværker — alt dette *kan* betyde en Støtte i Kampen mod Fjenden, men kan ogsaa være til Skade for Invasionstropperne, hvis det udføres paa forkert Tid og Sted.

Derfor opfordrer Frihedsraadet enhver til at *følge de Opfordringer og Vejledninger, som Raadet bl. a. gennem den frie Presse vil udsende over hele Landet, naar Tiden er inde. Ligeledes tilraades det indstændigt at aflytte de Henvendelser, der vil ske til Befolkningen over Londonradioen.*

Hvad enhver kan udføre

er at yde direkte og indirekte Hjælp til Invasionstropperne, hvor de trænger frem.

Meget vigtigt er det under ingen Omstændigheder at flygte. Folkemængder paa Vejene vil hindre de allierede Luftstyrker i deres Angreb paa tyske Kommunikationslinjer og risikerer iverdigen hensynsløs Beskydning fra tysk Side.

Bliv i Deres Hjem! Søg under Kamphandlinger Dækning i Kældrene eller grav forud smalle, dybe Zig-zag-Grave i Haven eller paa Marken, overdækket med et splintsikkert, 50 cm tykt jorddækket Tag. Det vil beskytte mod Granatsplinter, Infanteri- og Maskingeværild.

Stil Dem iverdigen til Raadighed for Invasionstropperne med Vejvisning og Oplysninger. Hold Dem derfor saavidt muligt underrettet om tyske Troppebevægelser, Befæstningsanlæg og Vejspærringer paa Deres Egn.

Villedende Oplysninger til de tyske Tropper er ogsaa nyttige; de skal ikke kunne stole paa nogen Dansk!

Tyske Modforanstaltninger.

Tyskerne vil naturligvis paa enhver Maade søge at komme den danske Hjælp til

FØLG
DERFOR DE
ANVISNINGER,
FRIHEDS-
RAADET
OG
LONDON
RADIO
UDSENDER!

de allierede til Livs. Et af de Midler, man kan vente bragt i Anvendelse, er Fængsling af Gidsler, særlig blandt fremtrædende Embedsmænd, Politikere, Erhvervsdrivende og Organisationsledere i de forskellige Byer. 1944.

Derfor opfordrer Frihedsraadet enhver, der kan vente at blive taget som Gidsel, til i Tide at sørge for hemmeligt Logis til sig og sin Familie, saa man kan søge Skjul, naar Invasionen er en Kendsgerning.

Det tjener intet Formaal at lade sig tage som Gidsel, — som fri Mand kan man gøre en Indsats.

*Enhver Dansker ønsker at give sit
Bidrag til Befrielsen af vort Land;
det bør ske efter moden Overvejelse
og i Overensstemmelse med Befrier-
nes strategiske Planer.*

Udsendt af DANMARKS FRIHEDSRAAD.
Denne Meddelelse bør naa enhver Landsmand.
Sørg for, at den ogsaa kommer Beboerne i af-
sides Egne i Hænde.

Appel til Finland om at slutte Fred.

7.-4.

Til det finske Folk.

Det danske Folk har altid taget levende Del i Finlands Skæbne. Ogsaa nu, da det finske Folk staar overfor en skæbnesvanger Afgørelse, spørger man i Danmark i Spænding og Ængstelse, hvilken Vej Finland vil vælge.

Da de Organer, som normalt giver Udtryk for dansk Opinion, i Dag er bundne af de fremmede Undertrykkere, vil Danmarks Frihedsraad, der er den patriotiske Frihedsbevæbelses Ledelse hjemme, derfor gøre sig til Tolk for de Synspunkter og Følelser, som i Øjeblikket behersker det danske Folk i dette Spørgsmaal.

Det danske Folk, der staar samlet paa Frihedens Grund mod den tyske Voldsmagt, sympatiserer med den Holdning som Sverige og det frie Norge har indtaget overfor Finland i denne Situation.

Vi ved alle, at Tyskland taber denne Krig og fortjener at tabe den. Nemesis rammer Tyskland, fordi det har forsøgt at paatvinge Verdens højest staaende Kultur-nationer Slaveri, Løgn og Tortur.

Ingen har Ret til at paastaa, at Finlands Ære skulde lide under at slutte Fred nu, da Tyskerne er blevet advaret og har faaet Tid til at redde sine Soldater ud af Landet. Finland har aabent overfor Verden erklæret, at det kæmpede sin egen Krig og har derfor ogsaa Ret til at slutte sin egen Fred. Hitler, derimod, har altid selv anvendt Løftebrud og Svig som Vaaben lige fra den 9. April overfor Danmark og Norge til fornylig overfor Ungarn.

Det danske Folk ved fra 1864, hvor smerteligt det er at afstaa egen Jord. Det forstaar fuldtud, hvor tunge og haarde de Ofre maa føles, som Finlands Folk maa bære for at komme ud af denne Krig. Men vi føler det ikke desto mindre som vor Pligt at raade det finske Folk til at bringe dette Offer nu frem for at følge Hitler til den endelige ubetingede Kapitulation og naadesløse Straf.

Saavel de nordiske Brødefolk som De forenede Nationer har altid regnet det finske Folk blandt de demokratiske Nationer og har derfor dobbelt beklaget, at Finland blev det tyske Barbaris Kampfælle. Men hvis Finland nu slutter Fred og gør sig løs fra Tyskland, vil det ikke blive ladt i Stikken. Den Solidaritet mellem de demokratiske Folk, der har vokset sig stærk under denne Krig, vil ogsaa komme til at omfatte Finland.

Danmarks Frihedsraad.

1944. Betragtninger i Anledning af den 9. April.

April Den 9. April 1944 afsluttedes Danmarks fjerde Aar under Fremmedvældet. I intet af Besættelsens tidligere Aar har vort Land maattet lide saa meget under Nazismens Voldsmetoder, Retsbrud og Vilkaarlighed som i det nu forløbne. Men alligevel passerer vi denne 9. April under lykkeligere Vilkaar end de tidligere; thi Aaret, der gik, bragte os den befriende Afklaring i vort Forhold til Besættelsesmagten, og Aaret, der kommer, vil bringe os vor Frihed tilbage.

Folkets Vilje og Evne til aktiv Kamp mod Nazismen førte til den 29. August 1943, og da den Regering, der havde sat sig som Maal at bygge Bro mellem danske og tyske Interesser, maatte ophøre at fungere, var Vejen banet for en Udvikling, der vil blive af afgørende Betydning for vort Lands Fremtid. Indadtil førte Tyskernes Overtagelse af den fulde Magtudøvelse til en enestaaende Styrkelse og Samling af de antinazistiske Kræfter i Landet, og udadtil viste Begivenhederne Danmarks sande Ansigt. Først med den 29. August blev det aabenbart for Verden, at vort Land uden Forbehold ønsker at indtage sin Plads blandt de kæmpende Demokratier.

Vi har maattet sande, at Kampen koster Ofre. Med Henrettelser, Tugthusstraffe, Deportationer og Massearrestationer har Tyskerne søgt at komme den danske Frihedsbevægelse til Livs. Ved Jødeprogromer, Gidsselfængslinger, politiske Hævntattater og provokatoriske Hærværkshandlinger har de hjemlige og fremmede Nazister villet skræmme og splitte Befolkningen. Men Hjemmefronten har ikke vaklet noget Øjeblik, og Folket har uden Tøven eller Tvivl ydet den sin Tilslutning og Støtte. Den ensrettede nazistiske Propaganda i en censureret Dagspresse og en tyskdirigeret Radio er prelet af mod Danskernes Retsind og sunde Sans. De Personer, der har ladet sig benytte som Talerør for Besættelsesmagts Interesser, er blevet mødt med Foragt, og Befolkningens store Flertal har anerkendt Nødvendigheden af at uskadeliggøre betalte Angivere, der under Beskyttelse af Tyskerne arbejder for at bringe ærlige Landsmænd i Gestapos Fængsler.

Danmarks Krig mod Tyskland føres Dag for Dag ubønhørligt videre. Ikke af regulære Troppstyrker i aaben Mark, men af offervillige Mænd og Kvinder, der paa egen Haand har dannet Grupper og Organisationer. Alligevel er hver eneste Kamp-handling Led i en samlet Strategi, der tilsigter og opnaar at ramme Fjenden paa følelig Vis. Uden nogen Form for militær Tvang er der skabt en Disciplin, der alene bygger paa den enkelte Gruppens, den enkelte Frihedskæmpers Dømmekraft og Retssans. Derfor er de nazistiske Attentater ikke blevet besvaret med Hævnmod, og derfor har Sabotagen ikke haft Karakter af Demonstration, men af maalbevidst Angreb paa den tyske Krigsmagts Interesser. Den Enighed og Styrke, der hidtil har kendetegnet den danske Hjemmefront, vil ogsaa præge dens Indsats i den afgørende Kamp, som alle Europas undertrykte Nationer haaber og venter staar for Døren.

Hidtil har det været Sabotagen, der var vort vigtigste Vaaben i Kampen. Men eftersom Krigsafslutningen rykker nærmere, træder andre Opgaver i Forgrund. n. Allerede i Januar besluttede DANMARKS FRIHEDSRAAD indtil videre at stille Sabotagen i Bero for at samle Kræfter om den Indsats, en allieret Invasion fra Vest vil kræve af os. Hvis de allierede Tropper lander paa dansk Grund, maa Frihedsbevægelsen være beredt til at yde dem al mulig Støtte. Og skulde Tyskerne som Følge af Nederlag andetsteds blive tvunget til at trække sig tilbage fra vort Land, maa vi være i Stand til at forhindre dem i de Ødelæggelser af Virksomheder og Værdier, som de i Henhold til „den brændte Jord“s Politik har forøvet under deres øvrige Rømninger.

Effektiv Hjælp til Befrierne, virkningsfuld Svækkelse af den tyske Hærs Kampkraft og Beskyttelse af dansk Ejendom er de Opgaver, der skal løses i det endelige Opgørs Stund.

Ikke alene de, der hidtil har deltaget direkte i Frihedskampen, men enhver Dansker, der af Hjertet ønsker vort Lands Frihed, vil melde sig til Tjeneste, naar der kaldes til Handling. Hvadenten Ventetiden bliver kortere eller længere, skal vore allierede Vaabenbrødre finde os villige og beredte til Kamp for det fælles Maal.

Paa Tærsklen til Besættelsens 5. Aar, — Befrielsens Aar, — mindes DANMARKS 1944. FRIHEDSRAAD alle danske Frihedskæmpere, der er myrdet og henrettet af Nazisterne. Raadet sender sin Hilsen til alle de Kammerater, der lider i tyske Fængsler og Koncentrationslejre, til alle, der har maattet drage i Landflygtighed paa Grund af deres Overbevisning og Race, til alle, der sørger efter Tabet af deres Paarørende, til de tusinde Danske, der ude i Verden kæmper for Danmarks Frihed, til vore hjemlige Medkæmpere og hele det danske Folk, der hverken har ladet sig lokke eller kue af de nazistiske Undertrykkere.

Hvert Offer, der er bragt og som Fremtiden vil kræve, er med til at berede Vejen for Danmarks frie Fremtid.

Danmarks Frihedsraad.

Aabent Brev til det tyske Riges befuldmægtigede, Dr. Werner Best.

28.-4.

Hr. Dr. Best,

I Deres Henvendelse til den danske Befolkning den 25. April har De proklameret en skærpet tysk Undertrykkelse af vort Land.

Efter nazistisk Sædvane begrunder De ikke aabent og ærligt dette Skridt med, at Tyskland føler sine Interesser truet af den danske Modstandsbevægelse, men udsmykker i Stedet Deres Trusler med hykleriske Forklaringer og usandfærdige Paa-stande.

De vover at hævde, at de tyske Myndigheder „med Beklagelse“ er Vidne til „Voldshandlinger“, „Ødelæggelser“ og „Blodorgier af Mord paa Danske“.

Men *De ved* lige saavel som vi, at Tysklands uprovokerede Overfald paa vort Land den 9. April 1940 er den Voldshandling, der aabnede Vejen til de nuværende lovløse Tilstande i Landet.

De ved, at det er nazistiske Bander, der i blind Hævnfølelse har foranstaltet Ødelæggelser af Sportslokaler, Studenterbygninger, Filmateliers, Biografer og Restauranter, og som kaster Bomber mod overfyldte Sporvogne.

De ved, at Mordene paa Kaj Munk, Dr. Vigholdt, Lektor Ibsen, Redaktør Thomsen, Dr. Stefan Jørgensen o. fl. er foranstaltet af Gestapo og deres betalte Haandlangere. Disse Mænd blev udelukkende myrdet, fordi de tænkte og talte som Danske.

De ved ogsaa, at den danske Frihedsbevægelse hverken har begaaet meningsløse Ødelæggelser eller myrdet Folk paa Grund af deres Sindelag.

De Fabrikker, som Sabotagen har bragt til Standsning, bidrog alle til at forhale Nazismens Nederlag ved at producere Krigsmateriel til Tyskland. De Personer, Frihedskæmperne har uskadelliggjort, var alle Stikkere, som for høj Betaling udleverede deres ærlige Landsmænd til vore Fjender.

Naar De taler om „Underverdenens Elementer“, der arbejder paa „udenlandsk Ordre“, saa rammer denne Karakteristik ene og alene de danske Nazister og Pengejægere, som De og Deres har taget i Sold.

Men de unge danske Mænd, som De nu Dag for Dag lader henrette som Gidsler — ikke som Straf for deres egne antityske Handlinger, men for deres fri Kammeraters — disse unge Danske er sunde, retsindige og idealistiske Mennesker, der har kæmpet for vort Lands Befrielse.

Ogsaa dette ved De.

Hvert Ord, De siger, er i Strid med Sandheden, og hver Terrorhandling, De gennemfører, er Brud paa Humanitet og Ret.

Formaalet med Deres Henvendelse er at drive en Kile ind i det danske Folk og derved svække vor Modstand. Men det skal ikke lykkes Dem. Igennem Aarhundreder har vi Danske i Frihed grundlagt vort Syn paa Menneskerettigheder og Sandhed, et Syn diametralt modsat det, der behersker Nazismen.

De kan lade brænde, hærge og myrde. De kan fængsle og henrette. De kan lokke eller true. Men De kan aldrig knække vor Vilje og vor Evne til at bekæmpe den Magt, der har styrtet Verden ud i Krig og berøvet Danmark dets Frihed.

Danmarks Frihedsraad.

1944. Redegørelse for Frihedsbevægelsen og Frihedsraadetets Arbejde og Opgaver.

Maj F R I H E D S K A M P O G F R I H E D S R A A D

Nu, da den Tid nærmer sig, da Krigens Afgørelse skal falde i Europa og muligvis ogsaa Danmark kan blive Krigsskueplads, er det af Betydning, at der skabes Klarhed om Frihedsbevægelsens Maal og Midler. Selvom den frie Presse har naaet en anselig Udbredelse, kommer den dog ikke ud til hver eneste Borger i vort Land, og navnlig i afsides Egne raader der endnu megen Ukendskab til det kæmpende Danmarks Hensigter og Veje. DANMARKS FRIHEDSRAAD, der staar som samlende Organ i Kampen mod Besættelsesmagten, ønsker derfor at give det danske Folk saa mange Oplysninger om hele Modstandsbevægelsens Arbejde, som det overhovedet er muligt under Hensyntagen til de nødvendige Fortielser af Navne og visse Kendsgerninger.

Hvorledes blev Frihedsbevægelsen til?

Naar et Land bliver besat af fremmede Tropper og ikke alene dets Selvstændighed, men ogsaa dets rodfæstede Retsbegreber og Samfundskarakter undertrykkes, vil hele den oprigtigt nationalsindede Del af Befolkningen vende sig imod det fremmede Tyranni. Saaledes er det gaaet overalt i Europa, hvor Nazismen har erobret Magten, og saaledes er det ogsaa gaaet i Danmark. Tryk avler Modtryk. Men der er lang Vej fra Modstandsvilje til Frihedsbevægelse. Selvom hver eneste ærlig Dansker er fast besluttet paa ikke at lade sig sine Frihedsrettigheder berøve, er det dog kun et Mindretal, som formaar at yde en aktiv Indsats for Landets Befrielse. Og først langsomt finder de offervillige sammen i Organisationer, der maalbevidst kan iværksætte Kampen.

Det kan være sket paa den Maade, at to gode Venner engang i 1940 eller 41 blev enige om, at „der maatte gøres noget“. I eet Tilfælde var hermed Spiren lagt til et underjordisk Frihedsblad, i et andet til en Sabotagegruppe, i et tredie til en Gruppe, der fik Forbindelse med England og modtog Faldskærmsfolk og Sprængstoffer. Efterhaanden voksede disse Grupper, der udskiltes Undergrupper og skabtes Kontakt til andre, som arbejdede for de samme Maal. Ophævelsen af Grundlovens Frihedsrettigheder efter tysk Krav gjorde det umuligt at Frihedsbevægelsen kunde opstaa som Foreninger og Institutioner, der arbejdede som vi er vant til herhjemme under Folkestyret. Der kunde ikke være Tale om Møder med almindelige Diskussioner og Valg af „Bestyrelse“, men ganske naturligt udsorteredes under Arbejdet de bedst egnede som Ledere. I andre Tilfælde kom Initiativet fra en større, samlet Organisation, som kunde bygge paa de Tillidsmænd, man kendte fra tidligere Virksomheder paa andre Omraader. Dette gjaldt saaledes Danmarks kommunistiske Parti, efter at det var blevet forbudt.

Mange af de første Forsøg paa at gennemføre en Modstand mod den tyske Besættelsesmagt var beskedne og yderst amatøræssige, men efterhaanden er adskillige af de underjordiske Foretagender naaet frem til at arbejde med samme Dygtighed og Effektivitet som store „overjordiske“ Virksomheder. Sabotagegrupperne staar ikke tilbage for regulære militære Enheder i Slagkraft og Disciplin. Underjordiske Trykkerier, Bogbinderier, Forlag og Boghandlere arbejder med sammen faglige Dygtighed som de „legale“ Firmaer, og Nyhedsfordelingen til den frie Presse foregaar med samme Præcision som hos Ritzaus Bureau.

Naar dette store underjordiske Organisationsarbejde har kunnet gennemføres, skyldes det ikke alene Dygtighed og Mod hos de aktive Deltagere, men ogsaa den Forstaaelse og Hjælpsomhed, Arbejdet stadig har mødt fra den største Del af Befolkningen.

Frihedsbevægelsen er opstaaet paa Grund af det tyske Tyranni. Den har maattet indrette sine Arbejdsmetoder paa saa vidt muligt at undgaa at blive ramt af Gestapos Forfølgelser. Naar den trods alle Vanskeligheder har naaet saa mange af sine Maal, er det fordi den har handlet i dyb Overensstemmelse med det altovervejende Flertal af det danske Folk.

Hvad Frihedsbevægelsen har udrettet:

Hvis alt her i Landet var gaaet efter Tyskernes Ønske, havde vi fromt bøjet

os for ethvert af deres Krav. Vi havde uden Protest ladet os berøve alle vor aar-hundredgamle Frihedsrettigheder. Vi havde fundet os i kun at høre de Nyheder fra Hjem- og Udland, som Tyskerne ansaa det for rigtigt at bringe, og som var tilskaaret efter deres eensidige Propaganda. Og vi havde af alle Kræfter bestræbt os for at støtte Aksemagternes Krigsførelse ved at eksportere vore Landbrugs- og Industri-produkter og lade vor Jord omdanne til tysk Krigsbasis. Resultatet vilde være blevet, at vi bidrog til at øge Mulighederne for en nazistisk Sejr eller i hvert Fald til at forlænge Krigen, og den store frie Verden, hvis demokratiske Idealer vi af hele vort Hjerter tilslutter os, vilde med fuld Ret have opfattet os som Hitlers villige og lydige Forbundsfælle.

Nu har Frihedsbevægelsen naturligvis ikke kunnet hindre, at vort Land under Tvang kom til at yde Tyskland Hjælp i dets Krig. Men den har for det første virkelig formaaet at dæmme op for den nazistiske Udnyttelse af vort Lands Hjælpemidler. For det andet har den klart bevist overfor Verden og Fremtiden, at det danske Folk ikke lader sig kue, men er villigt til at kæmpe for sin Frihed, selvom det koster Ofre. Det er Frihedsbevægelsens Fortjeneste, at Danmark nu overalt — ogsaa i Tyskland — regnes til Nazismens svorne Fjender.

Den Sabotage, der er øvet herhjemme, har trods alt, hvad Nazismens Talsmænd siger i Radioen, paa virkningsfuld Maade svækket den tyske Krigsproduktion og lagt Hindringer i Vejen for Besættelsestroppersnes Udbygning af Landet til en Fæstning. Hvis dette ikke var Tilfældet, vilde Tyskerne aldrig have sat saa meget ind paa at komme Sabotørerne til Livs. Det er da ogsaa mange Gange fastslaaet i den demokratiske Verden, at Sabotagen er en direkte Krigsindsats paa de allieredes Side. Sidst fandt dette Udtryk i den smukke Tale, hvori den britiske Udenrigsminister Eden i Januar 1944 hyldede den danske Hjemmefront.

Gennem den frie Presse, som efterhaanden udsendes i op mod 300.000 Eksemplarer, har store Dele af Befolkningen faaet Adgang til sandfærdige Oplysninger om, hvad Tyskerne og de hjemlige Nazister bedriver her i Landet, og om Begivenhederne ude i Verden. Og de underjordiske Blade har stadig anvist de Maader, hvorpaa man kunde modvirke det nazistiske Tryk, og har saaledes baade retledt og stimuleret Modstandsviljen. Ingen, der anerkender det frie Ords Betydning for et sundt og folkeligt Samfundsliv, vil undervurdere den Betydning, den saakaldte „illegale“ Presse har haft.

Ved Siden af den frie Presse har den frie Udgivervirksomhed været meget værdifuld. Selv den standhaftigste Afsky for alt, hvad Nazismen betyder af Vold og Løgnagtighed, kan i det lange Løb undergraves, hvis man kun har Adgang til at høre og læse, hvad Nazisterne selv siger. Ved Udsendelsen af Bøger, som den tyske Censur har forbudt, har vi herhjemme kunnet opretholde Kontakten med den frie Verdens Aandsliv: vi har erfaret, hvad der tænkes og skrives om Tidens Problemer i Lande, hvis Ytringsfrihed ikke er undertrykt.

Den danske Frihedsbevægelse har ikke alene været et Udslag af den Harme og det Had, som ethvert Tyranni vækker til Live. Men den har ogsaa haft en praktisk og aandelig Betydning, som engang i Historiens Lys vil blive vurderet højt.

Frihedsbevægelsens Mænd og Maal.

Det ligger i Sagens Natur, at det underjordiske Arbejde udføres af et mindre Antal Personer. De tælles i Tusinder snarere end Hundredtusinder. Derfor har mange Mennesker her i Landet aldrig haft personlig Berøring med den aktive Modstandsbevægelse, men kender den kun gennem dens Resultater. Man kan vistnok sige, at mange endnu har helt forkerte Forestillinger om Frihedskæmperne; ofte hører man, at det maa være unge, eventyrlystne Mennesker med Hang til Lovløshed og Gangster-væsen. Disse Kritikere har ikke formaaet at skelne mellem de Aktioner, der iværk-sættes af Frihedsbevægelsen, og de Attentater, Røverier og Ødelæggelser, som forbryderiske Elementer i de berygtede „Frikorps“ foretager i Ly af vort Retsvæsens „Mørkelæggelse“ eller som maalbevidst udføres efter Gestapos Ordre for at skabe almindelig Forvirring og Utryghed. Kritikerne vil blive meget forbavsede, naar de engang efter Krigen faar at se, at Frihedskæmperne var ganske almindelige saglige og nøgterne

1944. Medborgere, der blot har en saa levende Retfærdighedssans og Kampvilje, en saa op-
 rigtig Kærlighed til Folkestyret, at de ikke har kunnet forholde sig passivt overfor
 den tyske Undertrykkelse.

Man vil da opdage, at mange af de Personer, der har holdt store nationale Fore-
 drag om Offervilje og Sammenhold, aldrig har deltaget i den virkelige Kamp, men
 at denne for en stor Del er ført af Mennesker, der ikke tidligere har gjort sig særlig
 bemærket, endsige offentlig kendt, men som blot i al Stilfærdighed har passet deres
 daglige Dont.

I Virkeligheden burde det allerede nu staa enhver klart, at Frihedskæmperne er
 solide, retsindige Folk: Det fremgaar af hele den Aand, hvori de har udført deres
 Arbejde, at det er Respekten for Frihed, Ret og Folkestyre, der driver dem. Det er
 ikke ansvarløse Røverbander, der saa maalbevidst har kunnet gennemføre det ene
 Slag efter det andet mod de tyske Produktionsinteresser, og som derunder har taget
 vidtgaende Hensyn til dansk Liv og Ejendom, selvom deres egen Risiko blev forøget
 derved. Og det er ikke blinde Sensationsmagere, som har tolket dansk Retsfølelse og
 Aand i den frie Presse og ikke skyet nogen Anstrengelse for at bringe ærlig Oplysning
 om alt, hvad Censuren søgte at undertrykke.

Frihedsbevægelsen har stedse vidst at føre Krigen mod Besættelsesmagten med
 virksomme og hensigtsmæssige Midler, og har ikke ladet sig forlede til at tage Mod-
 standerens urene Vaaben i Brug.

*Aktiv Kampindsats overfor Fjenden og Loyalitet overfor Lov og Ret, vel at mærke
 dansk Lov og Ret, har været Frihedskæmpernes Motto*

I denne Aand har Frihedskæmperne ogsaa taget Stilling til de Problemer, der
 rejser sig, naar deres Maal er naaet, det vil sige, naar Tyskerne er drevet ud af Landet,
 og Folkestyret atter kan udfolde sig i Danmark. Det er ikke Hævntanker overfor
 den 5. Kolonne eller overfor de Mænd, der har begunstiget Fjendens Undertrykkelse
 af vor Frihed, som dikterer Frihedskæmpernes Syn, saaledes som det er fremsat i
 Frihedsraadets Pjece: Naar Danmark atter er frit. Nej, det er Bevidstheden om, at
 et Opgør er en Nødvendighed for at opretholde Folkets Forstaaelse af, hvad der er
 Ret, Bevidstheden om, at Slaphed og Overbærenhed vilde virke som en Godkendelse af
 Forbrydelser, endnu farligere for Folkets moralske Sundhed end Forbrydelserne selv.
 Det er Bevidstheden om, at Demokratiets Genoprettelse og Udvikling maa sikres med
 alle Midler, og Ønsket om en saa fredelig Overgang til normale Forhold som over-
 hovedet muligt, uden at Lov og Retsbegreber krænkes.

Muligvis vil det overraske nogle, at denne Opfattelse deles af alle Deltagere i Fri-
 hedsbevægelsen, ogsaa af Kommunisterne, men trods alle de Anstrengelser Nazismens
 Talsmænd gør sig i Presse og Radio for at splitte det danske Folk, staar det urokeligt
 fast, at Frihedsbevægelsen er sammensvejsset og enig baade om sine Midler og om sine
 Maal. De, der sætter Livet i Vove i den underjordiske Kamp, er ganske naturligt inter-
 esseret i, at det Samfundssystem, der kommer til at herske i Danmark efter Befrielsen,
 ikke paa nogen Maade er besmittet af det Diktatur, de bekæmper.

Hvorledes er der bragt Enhed i Arbejdet?

Naar nu de mange Former for Modstandsarbejde er opstaaet af sig selv rundt
 om i Landet hos Grupper, som ikke har kendt hinanden og naar det i Kampen mod
 Fjenden er lykkedes at skabe en meget stor Effektivitet, spørger mange uvilkaarligt:
 Hvordan har det kunnet lade sig gøre at samle alle Kræfter i een Kampenhed?

Hvis man nu tror, at alt Frihedsarbejde efterhaanden er blevet samlet i een stor
 Organisation, er dette dog ikke rigtigt. Det har ikke været muligt og vilde vel heller
 ikke være ønskeligt. Naar mange forskellige Organisationer er i Gang, betyder det
 for det første en langt større Rigdom i Synspunkter og Arbejdsindsats. For det andet
 vilde der være den Risiko forbundet med at samle det hele til een stor Organisation,
 at denne let kunde lammes ved at forholdvis faa Mennesker blev opdaget og arresteret.
 Som det nu er, kan der ske Uheld hist og her, men selv ved Pinsler kan de enkelte
 Grupper Folk ikke røbe alle de andre Ledere, ganske simpelt fordi de ikke kender dem.

Som Nordmanden Carsten Frogner skriver i sin Bog om det underjordske Arbejde

i Norge, kan Tyskerne ikke forstaa, at det hele ikke er samlet under eet Førerskab, 1944. som man kan finde og uskadeliggøre — men dette er netop en Styrke.

Enheden er derfor fremkommet paa mange andre Maader, ved Kontaktsystemer og Ledersammenkomster i mindre Omfang, saaledes at der alligevel gaar skjulte Veje fra den ene Gruppe til den anden.

Frihedsraadets Oprettelse og Opgaver.

Sommeren 1943 blev det imidlertid klart, at det vilde være værdifuldt at have et Organ, der i videst mulig Udstrækning samlede de spredte Frihedsorganisationer, baade for at kunne aftale fælles Aktioner og for at tage nye Initiativer. Naturligvis kunde der lige saa lidt vælges Repræsentanter til dette Raad, som der kunde vælges Ledere i de enkelte Organisationer. Danmarks Frihedsraad opstod da paa den Maade, at nogle af de ledende Folk i de største underjordiske Grupper fandt sammen og indkaldte andre, der ogsaa kunde siges at være „Nøglepersoner“. Saaledes konstituerede Raadet sig. Dets Medlemstal maatte naturligvis være begrænset, men det skaffede sig paa forskellig Vis Kontakt til de flest mulige Kredse, saaledes at det i Dag fremtræder som Talerør for den altovervejende Del af danske Frihedsorganisationer, hvad enten det drejer sig om Bladudgivere, Forlæggere, Sabotagegrupper eller Sammenlutninger med andet Formaal i Frihedskampen.

I den Tid, Raadet har arbejdet, har det opnaaet meget tilfredsstillende Resultater, og for dets Medlemmer har det været en stor Oplevelse at se, hvorledes den store fælles Opgave: Kamp mod Fjenden for Danmarks Befrielse, har samlet Deltagerne til en langt større og fastere Enighed, end vi er vant til under Fredsforhold. I det hele taget har man i alle Instanser af Frihedsarbejdet oplevet et Fællesskab og et Kammeratskab, som giver store Løfter for Fremtiden. Den, der har deltaget i dette Arbejde er — selv om Frihedskæmperne iøvrigt har forskellige politiske Anskuelser — ikke i Tvivl om, at der her grundlægges et Fællesskab, der vil bære Frugt ogsaa i den Tid, der kommer.

De Opgaver, Frihedsraadet har taget op, lader sig naturligvis paa nuværende Tidspunkt kun ufuldstændigt omtale. Men gennem dets officielle Udtalelser, der er fremkommet i den frie Presse og i selvstændige Skrifter, har det baade principielt og overfor bestemte Spørgsmaal frit kunnet tolke dansk Friheds- og Retssyn. Gennem sine talrige Forbindelser og de Grupper, det repræsenterer, har det formaaet at holde sig i saa nær Berøring med Befolkningen, at dets Ord til Stadighed vil være i Overensstemmelse med de fremherskende Synspunkter i det danske Folk.

Hvad Raadet har gjort i Retning af Organisation af den aktive Modstand, lader sig naturligvis ikke paa nuværende Tidspunkt lægge offentligt frem.

Ud over Landets Grænser har det oprettet Forbindelse med de frie Danske, der i den frie Verden arbejder for Danmarks Interesser, og med de Allieredes Krigsmagt, hvis Indsats er Betingelsen for, at ogsaa vort Land kan afkaste det nazistiske Aag.

Naar Raadet har paataget sig denne Myndighed uden at være valgt af Folket paa parlamentarisk Vis, skyldes det ene og alene, at Besættelsesmagten udelukker enhver Mulighed for paa denne Maade at skabe Folkerepræsentationer som uden Indgriben kunde lede den Modstandskamp, det store Flertal af Befolkningen giver sin Tilslutning. Det afgørende er ikke, hvilke Personer det er, som udfører Arbejdet, men at de handler udfra Danmarks Interesser paa langt Sigt. Folkets umiskendelige Tilslutning til deres Virksomhed giver dem deres Mandat. Raadets Medlemmer er sig fuldt ud det Ansvar bevidst, som de særlige Forhold, hvorunder det er opstaaet, paalægger dem. De vil til enhver Tid dæmme op for Metoder og Paroler, som strider mod dansk Retssyn, men paa den anden Side føre Kampen for Landets Frihed ubønhørligt igennem.

Den Dag, Tyskerne er ude af Landet, saa Kongen atter kan udøve sine forfatningsmæssige Beføjelser, og Folket frit vælge sine Ledere, er Raadets Maal naaet, og det vil ophøre at eksistere. De Bevægelser, der nu slutter op omkring Raadet, vil til den Tid hver for sig udfolde deres politiske Virksomhed paa forfatningsmæssigt Grundlag paa Linje med alle andre demokratiske Kredse i vort Folk. Det ligger i Folkets Haand

1944. at afgøre, om det efter Befrielsen vil gennemføre de Forslag til Ordenens Opretholdelse og Demokratiets Befæstelse, som Frihedsraadet har fremsat.

Hvad Fremtiden kan bringe.

Ingen kan vide, om 1944 vil bringe Afgørelsen paa Krigen i Europa, men vi venter alle, at de Allierede inden længe vil foretage den Invasion paa det europæiske Kontinent, som i Forbindelse med den russiske Hærs Kampindsats mod Øst skal føre til Tysklands og Nazismens Nederlag.

Det er muligt, maaske endog sandsynligt, at Danmark vil blive direkte berørt af de kommende Krigshandlinger. Vi ved alle, at det vil betyde store materielle Ødelæggelser i vort Land og ogsaa Tab af Menneskeliv. Men disse Ofre maa vi være villige til at bringe. De er nødvendige for at det Haab, vi Danske nærer lige saa brændende som alle andre undertrykte Folkeslag, skal gaa i Opfyldelse. Enhver oprigtig Dansker og Tilhænger af Folkestyret vil ved nærmere Eftertanke forstaa, at der ikke er den mindste Grund til, at vi ene af alle skulde skaanes. I lige saa høj Grad som Englænderne, Sovjetrusserne, Amerikanerne og Folkene i Norge, Holland, Jugoslavien og andre besatte Lande maa vi betale vor Andel i Blod, Liv og materielle Værdier for at naa det fælles Maal: Frihed og Demokrati.

Hvis de Allierede skulde gaa i Land i Danmark er det ikke nok, at vi blot som passive Tilskuere er Vidne til deres Styrkeprøve med de tyske Tropper. Vi maa vise vor Vilje og Evne til at støtte dem, der kommer for at befri os. Kun paa den Maade kan vi omsætte vort antinazistiske Sindelag til Gerning og samtidig bidrage til at afkorte den Tid, Krigsbegivenhederne hærger vor Jord.

Der er da heller ingen Tvivl om, at et meget stort Antal baade unge og ældre Dan-skere er opfyldt af den ærligste Vilje til at deltage i Landets Frihedskamp ved at hjælpe de Allierede og skade Tyskerne. Men der er ingen Grund til at løbe Risiko for sit Liv, uden at man derved yder en virkelig Indsats, og det vil atter være svært for den enkelte at afgøre, hvor og hvornaar hans Hjælp er paakrævet. Har Befrielsestropperne først besat den Egn, man bor i, er der ingen Tvivl: man skal saa blot rette sig efter de Anvisninger, de Allierede giver og hjælpe, hvor det ønskes.

Men store Dele af Landet vil i kortere eller længere Tid forblive under tysk Herredømme, og her maa Modstandsbevægelsen ske efter en bestemt Plan, som er i Overensstemmelse med de Allieredes strategiske Hensigter.

Danmarks Frihedsraad har udsendt en Vejledning til Befolkningen om, hvorledes den bør forholde sig, hvis Invasionen kommer. Det er meget paakrævet, at enhver indprenter sig de Raad, der heri gives. Bliver Invasionen her i Landet til Virkelighed, gælder det om, at ingen følger sit eget Hoved, men at alle retter sig efter en fælles Ledelse. Paa det Tidspunkt vil Konge, Regering og Rigsdag endnu ikke kunne fungere frit, og Administrationen vil være tvunget til enten at tie eller modstræbende at følge tyske Ordre. Det bliver da Danmarks Frihedsraad, der som det eneste frie Organ maa tale og handle paa det danske Folks Vegne og i nøje Kontakt med Befrielsestropperne Ledelse.

Er man virkelig beredt til at gøre en aktiv og modig Indsats for at paaskynde Nazismens Nederlag og vort Lands Befrielse, skal man derfor følge de Anvisninger, som Danmarks Frihedsraad udsteder. De skal nok naa ud. Vi har den store frie Presse til vor Raadighed og skal ogsaa nok finde andre Midler til at komme i hurtig Forbindelse med Befolkningen. Ogsaa gennem Londonradioens danske Udsendelser vil man kunne faa Besked om, hvorledes man skal forholde sig.

Jo mere effektivt Danmarks Frihedsraads Opfordringer bliver fulgt, og jo flere der slutter op i Frihedskampens Rækker, des hurtigere vil Maalet: Danmarks Frihed, blive naaet, og Raadet og Frihedsbevægelsen kunne afslutte sin Virksomhed.

Udsendt af DANMARKS FRIHEDSRAAD. Denne Publikation bør naa enhver Landsmand. Spørg for, at den ogsaa kommer Beboerne i afsides Egne i Hænde.

Udtalelse om Gidselhenrettelserne.

1944.

I Anledning af de ved den tyske Krigsret den 12. ds. afsagte Domme udtaler Danmarks Frihedsraad:

17.-5.

De sidste Dødsdommes Karakter af Gidselrepressalier har udløst meget stor Harme i Befolkningen, og i vide Kredse er der opstaaet et Ønske om, at Frihedsbevægelsen skulde svare med samme Mønt og tage Gidsler ud af Fjendens Rækker. Hvor forstaaeligt det end er, at de nazistiske Voldshandlinger udløser en saadan Reaktion, maa Danmarks Frihedsraad dog bestemt advare mod, at vi — som bekæmper Nazismen — lader os provokere til at bruge dens Metoder.

Den danske Frihedsbevægelse fører ikke sin Kamp ved Hjælp af Sindelagsmord, Hævnattentater eller Gidselhenrettelser, men med rene Vaaben. Sabotagen vil fortsat blive rettet mod krigsvigtige Virksomheder og Anlæg, og kun de Personer, der som Stikkere betyder en øjeblikkelig Fare for Frihedskampen, vil blive uskadeliggjort. Naar Retten atter frit kan udøves i Danmark, vil Krigsforbryderne alle faa deres Dom og retfærdige Straf.

*Danmarks Frihedsraad.***Opraab til Modstandsbevægelsen og Befolkningen i Anledning af de Allieredes Invasion i Frankrig. (Redaktion 1).**

7.-6.

DANMARKS FRIHEDSRAAD udtaler i Anledning af Invasionen:

Krigen er traadt ind i sit sidste, afgørende Stadium. Paa Sydfronten er Tyskerne paa Flugt op gennem Italien, mod Øst staar den røde Armé rede til at rette et nyt knusende Angreb paa Hitlers Hære, og Invasionen i Frankrig danner Indledningen til det afgørende Slag fra Vest. I Danmark, som i alle andre, undertrykte Lande, føler vi med usigelig Lettelse, at Befrielsens Time er nær. Ingen tvivler om, at Nazismen vil lide Nederlag, og enhver ærlig Dansker ønsker at give sit Bidrag til Demokratiernes hurtige og fuldstændige Sejr. Men vi ved, at der endnu forestaar meget haarde Kampe, og at den Hjælp, vi kan og skal yde de allierede Styrker, kun kan blive af Værdi, hvis den kommer paa det rette Tidspunkt. Derfor opfordrer DANMARKS FRIHEDSRAAD den danske Befolkning og den danske Modstandsbevægelse til ikke at lade sig lokke eller udæske til forhastede Handlinger. Afvent Ordre og Anvisninger fra den allierede Overkommando og Danmarks Frihedsraad.

Aflyt regelmæssigt BBC's og General Eisenhowers danske Udsendelser fra London. Dan Lyttergrupper med et uanmeldt Radioapparat; de anmeldte kan blive konfiskeret.

Undgaa al Snak, der kan bringe Landsmænd i Fare.

Slæk ikke en Tøddel paa Forsigtigheden; Gestapo gør alt for paa Forhaand at komme Modstanden til Livs.

Naar Tiden er inde, vil der blive Brug for enhver af os. Da skal vi vise vor Evne og vor Vilje til en hensynsløs Indsats for Danmarks Fremtid i Frihed og Demokrati.

Danmarks Frihedsraad.

(Cit. Information Nr. 201, Nordisk Nyhedstjeneste Nr. 164, 17.-6.-1944).

Opraab til Modstandsbevægelsen og Befolkningen i Anledning af de Allieredes Invasion i Frankrig. (Redaktion 2).

Juni

INVASIONSOPRAAB FRA FRIHEDSRAADET

Danmarks Frihedsraad har i Anledning af Invasionen udsendt følgende:

Krigen er traadt ind i sit sidste, afgørende Stadium. Paa Sydfronten er Tyskerne paa Flugt op gennem Italien, mod Øst staar den røde Arme rede til at rette et nyt knusende Angreb paa Hitlers Hære, og Invasionen i Frankrig danner Indledningen til det afgørende Slag fra Vest.

I denne Stund, da Befrielsens Time er nær, har de allierede givet vort Land den Stilling i de kæmpende Demokratiers Rækker, som vi altid har ønsket og tilstræbt. Med dyb Tilfredshed modtager vi danske den officielle Bekræftelse paa det faktiske

1944. Forhold, at vi kæmper Side om Side med de andre undertrykte Nationer for at fremskynde Nazismens Nederlag. De allieredes Erklæring betyder et Løfte om, at Danmark vil gaa ind i Freden under samme Vilkaar som alle andre kæmpende demokratiske Lande. Men den betyder samtidig en kraftig Opfordring og Opmuntring til i Krigens Slutfase at gøre den størst mulige Indsats for Demokratiets hurtige og fuldstændige Sejr.

Vi ved, at der endnu forestaar meget haarde Kampe, og at den Hjælp, vi kan og skal yde de allierede Styrker, kun kan blive af Værdi, hvis den kommer paa rette Tidspunkt. Derfor opfordrer DANMARKS FRIHEDSRAAD den danske Befolkning og den danske Modstandsbevægelse til ikke at lade sig lokke eller udæske til forhastede Handlinger.

NAAR TIDEN ER INDE, VIL DER BLIVE BRUG FOR ENHVER AF OS. DA SKAL VI VISE VOR EVNE OG VOR VILJE TIL EN HENSYNSLØS INDSATS FOR DANMARKS FREMTID I FRIHED OG DEMOKRATI.

(Cit. *Nyt fra Danmark*, Juni 1944).

15.-6. Anerkendelse af Sabotørernes Dygtighed og Mod.

HILSEN TIL DANSKE SABOTØRER FRA DANMARKS FRIHEDSRAAD OG DE ALLIEREDES OVERKOMMANDO

Paa Invasionsdagen den 6. Juni gik en Skare danske Sabotører, ca. 4 i Tallet, til Angreb paa den af Tyskerne overtagne og ledede Fabrik Globus i Glostrup, som fremstillede Højderor, Sideror m. v. til Flyvemaskiner.

Fabriken var befæstet med 5 Bunkerstillinger, og Bevogtningen varetoges af 30 udsøgte Sabotagevagter af Kaptajn Sommers berygtede Korps, som alle har gjort Tjeneste paa Østfronten, før de faar tildelt Vagt paa de livsvigtige tyske Krigsindustrier her i Landet. Patrioternes Angreb paa Fabriken gennemførtes med stor Dygtighed, Beslutsomhed og Mod. Efter at Bunkerstillingerne var nedkæmpet i aaben Ildkamp, som endte med, at de ellers saa udfordrende, brutale Sabotagevagter hejste det hvide Flag og tryglede om Naade, ødelagdes Virksomheden totalt.

Ved Bortkørselen fra Kampstedet dræbtes den 30-aarige Læge, ERIK HAGENS af Sabotagevagterne fra Fabriken Carltoorp. Han var en modig og offervillig Medkæmper. Hans Død betyder et Savn i de aktivt kæmpende Patriots Rækker.

Paa Baggrund af denne Bedrift og i Erindring om den seneste Tids mange betydningsfulde Kamphandlinger mod tyskarbejdende Industrier — Kløvermarksvejens Flyverværksteder, B. & W., Always Radio, Svendborg Skibsværft o. m. fl. — ønsker DANMARKS FRIHEDSRAAD at udtale sin Paaskønnelse af den Disciplin og Akuratesse, hvormed Sabotagen mod de krigsvigtige Industrier er gennemført, og den Omhu, der overalt er udvist for at skaane danske Borgeres Liv og Ejendom. Vi udtaler vor Beundring for det Mod og den Uforfærdethed, hvormed Patrioterne giver sig i Lag med og løser selv de vanskeligste Opgaver.

Vi ser i de danske Patriots frygtløse Kamp en Bekræftelse paa, at den Dag, der kaldes ud til den sidste og afgørende Kamp mod vort Lands Undertrykkere, vil hele den danske Befolkning med de aktive Patrioter i Spidsen ogsaa formaa at løse de Opgaver, Befrielseskampen stiller os.

At man ogsaa i den frie Verden agtpaagivende følger den danske Frihedsbevægelses Kamp, derom vidner nedenstaaende Telegram, som det af den allierede Overkommando er overdraget DANMARKS FRIHEDSRAAD at overbringe de Patrioter, som deltog i Kampen mod Globus:

Congratulations to danish saboteurs reference werner grunddahl.

6. June 1944.

Danmarks Frihedsraad.

30.-6. Opraab til det kæmpende Danmark i Anledning af Folkestrejken.

OPRAAB FRA DANMARKS FRIHEDSRAAD

I Løbet af Formiddagen den 30. Juni udbrød der Folkestrejke i København. Samt-

lige Fabriker, Virksomheder, Forretninger, private og offentlige Kontorer, Sporvogne og S-Tog, Telefon, Post og Dagspresse standsede. 1944.

Dette er den største nationale Demonstration, der nogen Sinde har fundet Sted i Danmark. Schalburgfolkenes stadige Overfald paa Liv og Ejendom og den tyske Besættelsesmagts systematiske Nedbrydning af Lov og Ret i Landet har faaet Folkets Taalmodighed til at briste.

Den delvise Arbejdsstandsning i Dagene forud for Folkestrejken bragte en første Sejr: Spærretidens Udsættelse, men det tyske Tilbagetog er ikke nok og ikke tilstrækkeligt til at opfylde Folkets berettigede Krav.

Danmarks Frihedsraad opfordrer til Fortsættelse af Folkestrejken, indtil for det første Schalburgkorpset er fjernet fra Landet og for det andet den faktiske Umdagelsestilstand (Spærretid, Standret m. v.) er ophævet.

Indtil disse Krav er opfyldt, bør Strejken fortsættes med samme Beslutsomhed og Solidaritet som hidtil. Af Hensyn til Befolkningen bør det dog tilstræbes, at Forsyningen med Elektricitet, Gas, Vand, Brød og Mælk opretholdes. —

Frihedsraadet opfordrer til at udvise Disciplin, saaledes at enhver Form for Udskejelser undgaas. Den Kamp, der i disse Dage føres i København, er et Bevis paa, at det danske Folk den Dag, det kræves, er beredt til at sætte alt ind for vort Lands endelige Frihed og Befrielse.

Danmarks Frihedsraad.

Opraab til det kæmpende Danmark i Anledning af Folkestrejken.

1.-7.

OPRAAB TIL DET KÆMPENDE DANMARK!

I Løbet af det sidste Døgn er de tyske Overgreb i København tiltaget i Brutalitet. Tyskerne har indført Belejringstilstand, de har spærret alle Udfaldsveje, standset samtlige Tilførsler til Byen og afbrudt Forsyningen af Vand, Gas og Elektricitet. — I Gaderne beskydes Befolkningen hensynsløst af Besættelsesmagtens Bilpatrouiller og fra Luften.

Folkets Vilje til fortsat Strejke er ubrudt. Endnu er Tidspunktet for aktiv Modstand ikke inde, men et stærkere Udslag af passiv Modstand end det vi i disse Dage har oplevet, kan ikke naas.

Frihedsraadet understreger endnu engang, at *Strejken maa fortsættes med usvækket Styrke og Enighed*, indtil der fra tysk Side er stillet betryggende Garantier for Opfyldelsen af følgende Krav:

- 1) *Schalburgkorpset maa fjernes fra Landet.*
- 2) *Den faktiske Umdagelsestilstand (Spærretid m. v.) maa ophæves.*
- 3) *Byens Tilførselsveje maa aabnes, og Forsyningen med Vand, Gas og Elektricitet maa genoptages.*
- 4) *Der maa ikke foretages Repressalier af nogen Art i Anledning af Folkestrejken.*

København, den 1. Juli 1944,

Danmarks Frihedsraad.

(Cit. „*De frie Danske*“, 2. Juli 1944).

Opfordring til Svenskerne vedrørende Schalburgkorpset.

1.-7.

OPFORDRING TIL SVENSKERNE! (Afsendt pr. illegal Kurér til Stockholm).

I en for Danmark kritisk Time opfordrer det danske Folk Sverige til at yde Støtte. Det danske Folks tusindaarige Retsbegreber er blevet krænket paa det dybeste af Tyskerne, der ikke har undset sig for at lade det af Forbrydere og Landets Bærme rekrutterede Schalburgkorps være dem behjælpelig i Udførelsen af deres Skændselsgerninger. Under tysk Befaling og tysk Beskyttelse har dette Korps begaaet Udskejelser, som Danmarks lovlige Øvrighed er blevet tvunget til at lade gaa upaaagtet hen. Et vaabenløst Folk har med de Midler, der staar til dets Raadighed, nu sat sig til Modværge.

1944. Vi opfordrer Sverige, hvis Stilling i Dag er stærkere end nogen Sinde, til at lægge et diplomatisk Pres paa Tyskland for at faa dette Landsforræderkorps ophævet eller fjernet.

Hjælp i Gerning er i Dag tusinde Gange mere værd end Ord.

København, den 1. Juli 1944.

Danmarks Frihedsraad.

(Cit. „*De frie Danske*“, 2. Juli 1944).

3.-7. Opraab angaaende Tyskernes Indrømmelser og Folkestrejkenes Ophør.

OPRAAB FRA DANMARKS FRIHEDSRAAD!

Siden Mandag den 26. Juni har Besættelsesmagten og Schalburgfolkene terroriseret den københavnske Befolkning. Indtil Søndag Aften var 87 sagesløse københavnske Borgere blevet dræbt og 664 saarede. Herudover er mange døde og saarede bragt til tyske Lazaretter.

Fredag Aften besatte Tyskerne alle Værker og gennemtvang Afbrydelse af Gas, Vand og Elektricitet. Dette til Trods for at Arbejderne i Overensstemmelse med Frihedsraadets Opfordring havde besluttet at sørge for Befolkningens fortsatte Forsyning med disse livsvigtige Fornødenheder. Dagen efter afspærrede Tyskerne Byen og standse alle Tilførsler af Levnedsmidler. Hermed var Belejringsstilstanden fuldstændig. København skulde sultes ud!

Men hverken Terror eller Forsøg paa Udsultning formaaede at knække Folkets Vilje til Modstand. Den blev kun stærkere deraf, og en lang Række Provinsbyer sluttede op for at støtte Københavnernes modige Kamp. Disse Hundredtusinders vaabenløse Demonstration mod Tyskernes Maskingeværer, Kanoner, Tanks og Flyvemaskiner er en enestaaende Begivenhed i den europæiske Frihedskamp mod Nazismen.

Allerede om Søndagen maatte Tyskerne foretage et Tilbagetog. De aabnede for Gas, Vand og Elektricitet, og ophævede Spærringen omkring København. Samtidig udsendte de kommunale Myndigheder i Hovedstaden, Ledelsen af de samvirkende Fagforbund og Erhvervsorganisationer med Tilslutning fra Centraladministration og de samarbejdende Partier en Opfordring til at gaa i Arbejde Mandag Morgen.

Men da der ikke i denne Proklamation fandtes noget som helst Tilsagn fra tysk Side om Opfyldelsen af de Krav, der var rejst af Befolkningen og af Danmarks Frihedsraad, fortsatte det strejkende Folk om Mandagen sin maalbevidste Kamp.

Denne ubøjelige Vilje til Modstand har i Dag, Mandag Eftermiddag, tvunget Tyskerne til at gøre yderligere Indrømmelser:

1. Schalburgkorpset er fjernet fra Byens Gader.
2. Der er afgivet Tilsagn om, at tysk Militær ikke længere vil skyde sagesløse Borgere.
3. Sporvognsfunktionærernes Krav om tidligere Standsning af Kørslen er efterkommet.
4. Tyskerne frafalder en Række tidligere fremsatte Krav om Repressalieforanstaltninger.
5. Forhandlinger om Schalburgkorpsets fremtidige Forhold er i Gang.
6. Det forventes, at Spærretiden i København snart vil blive hævet.

Disse Indrømmelser fra tysk Side er saa betydningsfulde, at Danmarks Frihedsraad ikke tager i Betænkning at opfordre Befolkningen til paa dette Grundlag at genoptage Arbejdet, saaledes at *alle Virksomheder er i Gang Onsdag Morgen.*

Denne Folkestrejke har vist Tyskerne, at det danske Folk ikke lader sig tvinge ved Trusler og Terror. Det har understreget Folkets ubrydelige Enighed og bekræftet vor Styrke og Sammenhold. Folkestrejken var kun et Forspil til den afgørende Kamp, der forestaar.

At træffe alle Forberedelser til denne afgørende Kamp, at holde alt i Beredskab for at kunne slaa til af al Magt, saasnart Signalet lyder til hele Folkets Rejsning for Tilkæmpelsen af Fred, Frihed og Selvstændighed, det er i Dag den danske Frihedsbevægelses vigtigste og alt overskyggende Opgave.

Mandag, den 3. Juli 1944, Kl. 17.

Danmarks Frihedsraad.

Opraab om 2 Minutters Stilhed til Minde om Folkestrejkenes Ofre.

1944.

5.-7.

FOLKESTREJKENS OFRE SKAL MINDES

Onsdag Morgen den 5. Juli genoptoges Arbejdet overalt i København. Enig gik Befolkningen ud i Kampen, og enig gik den tilbage til Dagens Gerning, efter at Sejren var vundet.

Enhver Kamp kræver sine Ofre, og efter hvad vi for Øjeblikket med Sikkerhed kan konstatere, har den københavnske Befolkning mistet

mindst 87 dræbte og 664 saarede.

Vi kan ikke i Dag rejse disse Frihedskampens Ofre noget synligt Minde, men vi kan hædre dem og udtrykke vor Deltagelse med deres Efterladte ved

2 MINUTTERS STILHED

paa Ugedagen for Kampens Ophør.

ONSDAG DEN 12. JULI KL. 12

Hele Københavns Befolkning, der stod sammen i Folkestrejkenes Dage, vil ogsaa enigt deltage i denne Mindehøjtid for Kampens Ofre.

Onsdag den 12. Juli Kl. 12 skal al Trafik paa Gaden standse, alt Arbejde paa Fabrikker, Værksteder, Kontorer og i Forretninger skal hvile i 2 Minutter.

Københavnere!

I 5 Dages Kamp holdt vi ubrydeligt sammen, lad os da ogsaa gennem disse 2 Minutters Stilhed paany bekræfte vort Sammenhold overfor de tyske Undertrykkere og mindes dem, de myrdede.

København, den 5. Juli 1944.

Danmarks Frihedsraad.

Kommuniké om Biblioteksdirektør Døssings Modtagelse i Moskva som Repræsentant for det kæmpende Danmark.¹⁾ 10.-7.**DANMARKS FRIHEDSRAAD ANERKENDT AF SOVJET**

Følgende Kommuniké er den 10.-7.—1944 udsendt af Sovjetregeringen og Danmarks Frihedsraad:

„Danmarks Frihedsraad henvendte sig den 18. April i Aar til Sovjetregeringen og foreslog, at der skulde knyttes Forbindelse mellem Sovjetregeringen og det kæmpende Danmark. Endvidere anmodede Raadet Sovjetregeringen om at modtage en Repræsentant for det kæmpende Danmark i Moskva. Et tilsvarende Ønske er fremsat af Repræsentanter for de frie Danske i London og Washington.

I Frihedsraadets Henvendelse bliver det paapeget, at Danmarks Afbrydelse af den diplomatiske Forbindelse med Sovjetunionen i 1941 skete mod hele det danske Folks Vilje og under stærkt tysk Tryk. Det blev yderligere fremhævet, at Tilslutningen til Antikominternpagten ogsaa var dikteret af Tyskerne og vakte stærk Modvilje i Folkets brede Masse og fremkaldte de første offentlige Demonstrationer under Besættelsen. Efter at Regeringen den 29. August 1943 er ophørt at fungere, og efter at Kongen samtidig er Fange, er Danmarks Frihedsraad det eneste Organ i Danmark, som frit og uafhængigt kan give Udtryk for Folkets Vilje til Genoptagelse af venskabelige Forbindelser med Sovjetunionen.

Den 23. April svarede Sovjetregeringen, at den var indforstaaet med at knytte Forbindelse med Danmarks Frihedsraad og med at modtage en Repræsentant for det

¹⁾ I en Kommentar hertil, der synes at stamme fra Frihedsraadet, udtales:

I Frihedsraadets Henvendelse havde man særligt fremhævet Christmas Møllers Stilling i London og den store Betydning hans Nærværelse der havde haft for det kæmpende Danmark. Dette har Sovjetregeringen bemærket, og uden direkte at nævne hans Navn har den henvist til Christmas Møller som Repræsentant i London for det kæmpende Danmark.

Th. Døssing, som er paa Vej til Moskva, kommer til at arbejde intimt sammen med de frie danske Udsendinge i Udlandet, af hvilke de mest fremtrædende er Minister Kauffmann i Washington og Minister Grev Eduard Reventlow i London.

1944. kæmpende Danmark i Moskva, ligesom der allerede findes en Repræsentant for det kæmpende Danmark i London.

Som befuldmægtiget Repræsentant i Sovjetunionen for det kæmpende Danmark og med Rettigheder som Envoyé er den i dansk socialt og kulturelt Liv fremtrædende Personlighed, Thomas Døssing, udnævnt efter Beslutning af Danmarks Frihedsraad.“

Danmarks Frihedsraad.

Aug. Vejledning til Brug ved den endelige Befrielseskamp.

BEFRIELSENS DAG ER NÆR

Krigen nærmer sig sin Afslutning. Vi har Ret til at vente, at Danmark vil blive befriet inden Aarets Udgang. Endnu kan ingen vide, om Tyskerne vil blive tvunget til at trække sig tilbage paa Grund af Nederlag i Europa.

Men hvad enten Befrielsen sker paa den ene eller den anden Maade, har hver eneste oprigtig Dansker Pligt til at yde en Indsats for sit Land, naar det sidste Slag skal rettes mod vore Undertrykkere. Kommer Krigen ind paa dansk Jord, maa vi alle gøre vort bedste for at støtte de allieredes Tropper. Trækker Besættelsestropperne sig tilbage uden Kamp, maa vi hindre dem i at hæрге, plyndre og brænde vore Værdier. Den organiserede Modstandsbevægelse har vigtige Opgaver at udføre. Den har sine bestemte Maal og faar sine Ordre. Men *hele Folket* maa være med, naar det gælder. Derfor udsender DANMARKS FRIHEDSRAAD denne Vejledning for alle danske Kvinder og Mænd, der ikke i Forvejen er tilsluttet nogen aktiv Gruppe, men som føler det som en national Forpligtelse at være med til at generobre Landets Frihed.

Hjælp os med at sprede sand Oplysning.

Den officielle Dagspresse og Danmarks Radio er helt under Tyskernes Kontrol. De benyttes til at udsprede den nazistiske Propaganda, og de vil blive anvendt til at udsende falske Meddelelser og Henvendelser til Folket, naar den afgørende Kamp finder Sted. Jo mere, Vaabenlykken svigter Nazisterne, jo ivrigere tager de Løgner i Brug. Derfor er det i Krigens sidste Tid vigtigere end nogen Sinde før, at *alle* faar klar og ærlig Besked. *Den frie Presse og Meddelelser fra Allieredes Overkommando og Danmarks Frihedsraad skal komme hver eneste Dansker i Hænde.* MANGE kan hjælpe med Lokaler og Arbejdskraft til Fremstilling af illegale Skrifter. ALLE kan hjælpe med til Udbredelsen af Blade, Løbesedler og Anvisninger. Lad Tryksagerne gaa videre til Naboer og Bekendte. Skriv Løbesedler af i størst muligt Omfang, helst paa Maskine med Gennemslag. Har De Skrivemaskine, maa De allerede nu sørge for Gennemslags- og Carbonpapir.

Faa fat i unge Mennesker, som De kender, til at bringe Eksemplarerne rundt. Husk, at det er farligt at uddele dem paa Gaden. Læg dem i Trappeopgange, Ventesale, Sporvogne, Tog, offentlige Kontors Vestibuler, Brugsforeninger, Mejerier, Skoler. Slaa dem op i Ejendommens Gaard eller Trappeopgang.

Nazisterne vil nu i højere Grad end hidtil udsende falske Anvisninger, maskeret som „illegale“ Blade etc. De er ofte lette at gennemskue, fordi de er affattet saa dumt, men vær alligevel paa Vagt. Tag Fornuften fangen, naar De læser, men prøv først og fremmest at kontrollere Rigtigheden af Indholdet ved at *aflytte dansk Radio fra London.*

Dan Lyttegrupper: En Kreds af Bekendte, der har et ikke anmeldt Radioapparat til Disposition (de anmeldte kan endnu blive beslaglagt,) bedst er en Batterimodtager (Strømmen kan blive afbrudt). Træf Aftale om, hvem der skal lytte, saa de faar alle Udsendelser med. Skriv de vigtigste Meddelelser af og lad dem cirkulere eller mangfoldiggøre. Kort, klar Besked om, hvad Folk har at gøre, er vigtigere end Referater af Krigsbegivenheder, men kan det overkommes, bør saadanne Oplysninger ogsaa med. Dementi af falske Rygter og Naziprovkationer skal udsendes, saa snart det sande Forhold er oplyst. Husk at skrive, om De har Meddelelsen fra Radioen eller fra et illegalt Blad.

Giv Befrierte militære Underretninger.

Hvis de Allierede skal kæmpe paa dansk Jord, har de naturligvis gode Oplysninger om de tyske Troppers Stilling. Men mange Detailler og Ændringer i Opmarchen kan Befrielsestropperne ikke være bekendt med. Her maa vi alle hjælpe med. Jo flere Meddelelser, de Allieredes Stab faar, des hurtigere og sikrere vil den kunne gennemføre Befrielsen af Landet. Hver og een af os skal forberede sig paa at afgive Rapport om de lokale Forhold, vi har Kendskab til. Men det er ikke Rygter, vi skal viderebringe — kun hvad vi selv har set og konstateret.

Oplysninger, som de allierede har Brug for.

Tyske Troppesformationer.

Hvor store Styrker ligger der i Byen (Eggen)?

Hvor ligger Stabskvarteret — Kommandocentralerne?

Hvilke Vaabenarter bestaar Styrkerne af?

Er højtstaaende Officerer bemærket? (NB. De vil nedenfor finde en Vejledning om Uniformer m. v.).

I hvilken Retning har Tropperne bevæget sig?

Tyske Befæstningsværker.

Hvor ligger Flyvepladser, Bunkers, Maskingeværreder, Observationsposter, Luftforsvarets Stillinger, Minefelter, deres Udstrækning og Passagestier?

Transportveje.

Hvilke Veje, Gader, Broer er spærrede, hvilke farbare? Vejes og Broers Bæreevne.

Er Broerne minerede eller bevogtede? Vandløb — deres Dybde og Bundforhold.

Hvor forløber tyske Telefonledninger? Hvor er deres Telefon- og Telegrafstationer?

Havne og Skibe.

Hvilke Skibe ligger i Havnen? Transportskibe, Krigsfartøjer? Deres Last, deres Bestykning. Er Havnene minerede? Hvor? Hvor stærk Bevogtning?

Nødflyvepladser.

Findes der Marker egnede til Nødflyvepladser? (De skal være ca. 500 m lange og et Par Hundrede brede. Ingen Træ- eller andre Hindringer i Tilflyvningsiden, d. v. s. modsat hyppigste Vindretning).

Fælder.

Tyskerne plejer ved Tilbagetrækning at opstille Fælder, hvorved Miner kan bringes til Eksplosion, naar man intetanende tager i et Dørhaandtag, træder paa en Flise o. l. Læg godt Mærke til, om saadanne Fælder stilles op i Deres By eller Egn.

Naturligvis kan ikke enhver erhverve sig alle disse Oplysninger, men de fleste af os kan skaffe nogle af dem. *Øv Dem i Tide paa at gøre disse Iagttagelser.* Tegn smaa Skitser derover, men gem dem omhyggeligt. Taler De ikke selv Engelsk, saa træf Aftale med en paalidelig, engelsktalende Ven om at fungere som Tolk.

Læg Fjenden alle Hindringer i Vejen.

Hvis Danmark bliver Krigsskueplads, vil der være store militære Opgaver at udføre bag Fjendens Linier for at hindre hans Bevægelser og svække hans Kampkraft. En stor Del af disse Opgaver kan kun udføres af organiserede, særligt uddannede Grupper. Men i det smaa kan vi alle give en Haandsrækning ved saadanne Forstyrrelsesaktioner.

Vejspærringer kan sinke tyske Troppebevægelser. De laves af fældede Træer, opbrudt Brøllægning, væltede Vogne, Skrammel etc. Glasskaar og Søm kan ødelægge Bil- og Cykelgummi. NB. Ophold Dem ikke i Nærheden af Barrikader. De risikerer at blive tvunget til at rømme op.

Tyske Biler og Cykler skal sættes ud af Funktion. Cykler kan punkteres med Kniv, Biler med Hammer og Bolte, Ventilene kan fjernes, Styrestangen kan skrues af eller overklippes. Strømfordelerdaasen fjernes. Sand eller Sukker hældes i Benzintanken. Der er Fare for tysk Beslaglæggelse af danske Biler og Cykler. Sæt Køretøjerne ud

1944. af brugbar Stand, hvis Rekvisition kan befrygtes — men gør det diskret, ellers bliver De arresteret.

Tyske Olie-, Benzin- og andre Beholdninger skal saa vidt muligt sættes i Brand.

Vildled Tyskerne med falske Oplysninger. Vis gal Vej, bryd Vejskiltene ned eller byt om paa dem. Udbred vildledende Rygter blandt Soldaterne.

Strejker kan i givet Fald virke lammende for Tyskernes Bevægelser. Erfaringen viser, at Folkestrejker let opstaar af sig selv som Svar paa tyske Overgreb. Men de kan tjene til mere end en Demonstration. Ved begyndende Strejke i en By bør *alle* Samfundslag slutte op. Men man maa ikke unødigt skade vore egne Interesser: Hold Vand-, Gas- og Elektricitetsforsyningen i Gang. Sørg for Opretholdelse af Mælkeforsyning og Uddeling af Lævnedsmidler. Men det bør ske underhaanden, ved Salg fra Bagvejen, Udlevering fra Sygehuse, Skoler etc. Gennemfør Strejken med Værdighed. Undgaa Udskejelser som Lynchning, Ødelæggelser, Pigeklipning. De skyldige Forrædere skal nok faa deres retfærdige Straf. Som Svar paa Forstyrrelsesaktioner og Strejker vil Tyskerne sikkert gribe til Gidselarræstationer. Enhver fremtrædende Person, der kan vente at blive taget som Gidsel, bør i paakommende Tilfælde være beredt til at flytte hjemmefra. Træf Arrangement i Tide.

Husk i det hele taget, at jo færre Danskere, der bliver arresteret, des stærkere staar vi. Hvad De end gør i Frihedskampens Tjeneste: VÆR FORSIGTIG.

Udfør ikke Forstyrrelses handlinger, før der opfordres dertil.

De faar Besked gennem Radio eller Flyveblade. Hjælp ogsaa de Allierede ved at undgaa uordnet Evakuering. Vejene skal være frie for deres Tropper.

Beskyt danske Interesser.

Vi ved, at Tyskerne ved Tilbagetrækning bliver desperate og søger at ødelægge saa meget som muligt af det rømmede Lands Værdier. Vi maa alle efter Evne søge at forhindre dem deri. Ogsaa her gælder det, at de større Opgaver tilfalder særligt uddannede, men enhver af os kan i det smaa hjælpe med. Gem Forraad af Vejen, til Tyskerne begynder at plyndre og hæрге.

Og til Slut nogle Raad til forskellige Befolkningsklasser:

Arbejdere: Værn om Jeres Værksted og Fabrik, hvis Tyskerne angriber dem. Hjælp med, hvis der opfordres til Strejker fra allieret Side eller fra den danske Modstandsbevægelse.

Forretningsfolk: Gem saa meget af Lagrene paa et sikkert Sted, saa de ikke falder i Tyskernes Hænder. Hjælp Befolkningen af al Magt med under Haanden at opretholde Forsyningerne.

Tjenestemænd: Læg alle Hindringer i Vejen for tysk Udnyttelse af dansk Administrationsapparat og offentlig Transport. Hvis Jernbanefunktionærerne bliver tvunget bort og erstattet med tyske, saa fjern forud vigtige Dele af Signalsystemet og andet elektrisk Udstyr. Gaa i Strejke, hvis der opfordres deril fra allieret Side, eller fra den danske Modstandsbevægelse.

Landbrugere: Gem Forraad til Side, stil dem kun til Disposition for den danske Befolkning og de allierede Soldater. Slaa Kvæget løs, hvis Beslaglæggelse truer, men *mærk det først*. Tag vel imod Frihedskæmpere og allierede Soldater, hvis de trænger til Hjælp.

Husmødre: Tag vel imod enhver, der kæmper mod Tyskerne. Skjul dem og giv dem Mad. Hvis det er muligt, gem da noget Forraad til Side: Konserves, Knækbrød, Fedt, Pølse — der bliver nok Brug for det! Husk, at aftappet Vand kun kan drikkes de to første Dage, siden maa det koges.

Ungdommen: Slut op i Frihedskæmpernes Rækker, hvis der kaldes paa jer. Vær parat til alt med Uddeling af Flyveblade, med Staffettjeneste for Frihedskæmperne og de allierede Tropper, med Fremskafning af Madvarer. Kender I Egnen, saa I kan være Vejvisere? Hold en Rygsæk eller lignende parat med lidt Tøj og Madvarer, saa I med kort Varsel kan være til Disposition.

Søfolk: Hjælp at beskytte Fartøjerne mod tysk Sænkning. Truer Beslaglæggelse, 1944. luk da selv op for Bundventilerne eller fjern vigtige Maskindele.

Denne Vejledning bør naa hver eneste Dansker! Skriv den af, hvis De kan, og giv den videre. Men behold selv et Eksemplar og gem det bort, det er ikke i Dag, De har Brug for det, men i Frihedskampens sidste Dage.

Vi ved, at det store Flertal af det danske Folk vil hjælpe os med at afkaste det tyske Aag. Vi ved ogsaa, at det vil kræve store Ofre af os. Uden at svække Kampindsatsen maa vi søge at begrænse disse Ofre saa meget som muligt. Det sker ved, at hver eneste af os handler med Omtanke og Besindighed, naar han følger de Anvisninger, vi har givet.

Danmarks Frihedsraad.

Tillæg.

Hvorledes kender man de tyske Soldater fra hverandre?

A. *Hæren:* Uniformen er grøn med Undtagelse af Pansersoldaternes (Mandskabet ved Tankenheder), som er sort med dobbeltradede Jakke med Dødnings- og Beslaglemmer paa Reverset. Automobilernes Nummerplader er mærket med WH (Wehrmacht Heer) og et Nummer. SS-Formationerne adskilles fra den egentlige Hærs Formationer ved, at Soldaterne har SS-Tegnet paa det ene Uniformsrevers. Automobilernes Nummerplader er mærket med SS-Tegnet og et Nummer.

En *Infanteridivision*, ca. 10.000 Mand, bestaar af 2—3 Infanteriregimenter, 1 Artilleriregiment samt Pionerer, Opklaringstropper, Panserjægere, Telegraf- og Sanitetstropper m. v.

Et *Infanteriregiment* (2—3000 Mand) bestaar af 2—3 Batailloner med hver 4 Kompagnier. Et Kompagni bestaar af 3 Delinger, som igen er delt i hver 3 Grupper, ialt 100—200 Mand. Infanteriet har Kanoner med et Kaliber paa indtil 75 mm (Projektilets Diameter).

Et *Artilleriregiment* bestaar af 2—3 Afdelinger, hver med 3 Batterier. Et Batteri bestaar af 3—6 større Kanoner (mere end 75 mm).

En *Panserdivision* er bygget op paa lignende Maade som Infanteridivisionen, blot har den yderligere et Panserregiment, som har et varierende Antal Tanks. Panserdivisionens Infanteristyrke, der er noget mindre end Infanteridivisionens, er motoriseret, og Tropperne kaldes Pansergrenaderer.

Vaabenfarver og Kendetegn paa tyske Uniformer.

Vaabenart	Farve paa Skulderstroppernes Kantbaand
Infanteri	Hvid
Artilleri	Højrrød
Pionerer	Sort
Opklaringstropper	Gyldengul
Pansertropper	Rosa
Jægere (Alpejægere o.l.)	Lysegrøn
Pansergrenaderer	Grøn
Telegraftropper	Citrongul
Transporttropper	Lyseblaa
Sanitetstropper	Mørkeblaa

Generalerne har røde Striber paa Benklæderne og rødt Reversopslag paa Kappen. Skulderstropperne er dækket af Guldpletværk med flere eller færre Stjerner. Øvrige Officerer har Skulderstropper, der helt er dækket med Sølvpletværk eller Sølvbaand med flere eller færre Guldstjerner paa. Underofficerer har Skulderstropper med Sølvsnor langs Kanten. Korporaler har en eller flere Vinkler paa Overarmen.

B. *Luftvaabnet.* Uniformen er graa med smaa Reverser. Automobilernes Nummerplader er mærket med WL og et Nummer. I Danmark findes Soldater af Luftvaabnet dels ved Flyvemaskiner og Flyvepladser, dels ved Antiluftskyts, Udkigs- og Lytteposter.

1944. C. *Marinen*. Uniformen er blaa Matrosdragt for de Soldater, der er tilknyttet de flydende Enheder, grøn for de Soldater, der er tilknyttet Kystartilleriet (Anker paa Skulderstropperne) eller andre Marineenheder paa Landjorden. Automobilernes Nummerplader er mærket WM og et Nummer.

D. *Andre Styrker*. Organisation Todt: Khakiuniform med rødt Armbind med sort Hagekors i hvid Cirkel.

Schalburgkorpset („Danskere“): Danske Khakiuniformer med Hagekors paa den ene Side af Kraven. Korsets Hager er bøjet, saa de danner et Hjul. Tyske Hjelme, danske Haandvaaben.

Sommers Vagtkorps („Danskere“): Sorte Uniformer.

Marinevægtene („Danskere“): Mørkeblaa Uniformer, som kan minde lidt om det civile Luftværns. Paa Huen den tyske Ørn med Hagekorset under.

Begynd allerede nu at øve Dem i at kende Soldaterne paa Gaden.

Danmarks Frihedsraad.

15.-8. **Opfordring til 24-Timers Strejke i Anledning af Gestapomordene paa 11 unge Danskere.**

**STØT ARBEJDERNES PROTESTSTREJKE MOD GESTAPOMORDET
PAA 11 UNGE DANSKE.**

11 unge Danske blev sidste Uge myrdet af Gestapo. Først i Dag — en Uge efter Mordet — har Tyskerne haft Mod til at meddele Navnene paa de myrdede. Før at dække over deres Forbrydelse lader de Dagspressen meddele, at de er skudt under Flugtforsøg.

Men dette er Usandhed! Sandheden er, at de unge Danske er myrdet med fuldt Overlæg ved Skud i Nakken.

Nogle Medlemmer af SS-Standartenführer Bovensiepens Gestapo-Afdeling lod i Desperation Natten til sidste Onsdag 11 tilfældige Fanger føre til Shell-Husets Kældre, hvor de straks blev skudt ned. Ligene er set i Shell-Husets Kældre af et Øjenvidne umiddelbart efter Mordet.

I forstaaelig Harme over denne uhorste Voldsdaad har samtlige Arbejdere paa B. & W.s Virksomheder i København, paa Nordhavnsværftet og en Række andre, store, industrielle Virksomheder i Dag, Tirsdag, vedtaget en

24-Timers Arbejdsnedlæggelse

og straks forladt Arbejdet.

DANMARKS FRIHEDSRAAD udtaler sin fulde Tilslutning til denne Protestaktion og opfordrer herved Københavns Befolkning til i saa vid Udstrækning som muligt at støtte Arbejdernes Protestaktion.

Stands Arbejdet, luk Kontorer og Butikker, Restaurationer, Biografer og Teatre overalt, hvor den korte Tidsfrist gør det gennemførligt!

Undgaa Demonstrationer. Bevar Roen og Værdigheden.

Genoptag Arbejdet igen Onsdag Morgen.

Ved en 24-Timers Strejke skal vi mindes de myrdede og vise vore Undertrykkere vor Harme og vor Foragt.

København, den 15. August 1944.

Danmarks Frihedsraad.

Aug. **Opraab om 2 Minutters Stilhed den 29. August Kl. 12 til Minde om de faldne, myrdede og henrettede. Advarsel mod tyske Provokationer. (1. Redaktion, citeret fra Løbeseddel).**

29. AUGUST

PAA TÆRSKELEN TIL DE AFGØRENDE KAMPE FEJRER VI AARSDAGEN

Den 29. August oprinder den første Aarsdag for en af de største Begivenheder i vort Lands Historie.

Efter 3½ Aars Undertrykkelse sagde Folket den 29. August 1943 definitivt NEJ til Samarbejdspolitikken med Tyskerne, og Konge, Regering og Rigsdag fulgte Folkets

Vilje. Danmark var fra denne Dag i aaben Krig med Tyskland. Krigserklæringen var den Bølge af Folkestrejker, der som en Lavine rullede frem over Landet. Vaabenløst rejste Folket sig til Modstand, besjælet af en storslaaet Vilje til i Enighed at byde den forhadte nazistiske Undertrykkelse Trods. 1944.

Det forløbne Aar har været et Sejrens Aar for det danske Folk.

Ikke en Dag, ikke et Minut er Augustdagens Kampvilje, Mod, Beslutsomhed og Energi svækket. Tværtimod. Modstandsfrontens Rækker er knyttet stadig fastere sammen. Nye Lag af Befolkningen, der tidligere forholdt sig passive eller tilsyneladende passive, er sluttet op i de aktivt kæmpendes Rækker.

Den frie Verden, som under Besættelsens første Aar betragtede Danmark med en vis Mistro, ændrede efter 29. August totalt sit Syn paa vort Land og anerkender i Dag Danmark som Medkæmper i de Allieredes Rækker. Dette er Gang paa Gang kommet til Udtryk i ledende engelske og amerikanske Statsmænds Taler og er senest bekræftet ved Sovjetregeringens Anerkendelse af en Repræsentant for det kæmpende Danmark.

Folkets voksende Enhed og Vilje til Kamp gav sig Udslag i en Forstærkelse af den aktive Modstand. Tyskernes Forsøg paa ved Hjælp af Krenchel og Høyer at gøre Sabotagen upopulær mislykkedes. Sabotørerne blev Folkets sande Helte. Hele Befolkningen sluttede op bag dem. Trods Udvidelse af Sabotageværnet, trods Oprettelse af de berygtede sommerske Korps og Udbygning af de vigtigste Krigsindustrier til veritable Fæstninger gennemførtes med hele Folkets Billigelse en Række lammende Sabotagehandlinger, som vakte Beundring i den frie Verden og i flere Tilfælde indbragte Sabotørerne Anerkendelse fra den allierede Overkommando.

Sideløbende hermed er Modstanden mod Udførelse af tyske Ordre saavel paa offentlige som private Kontorer, paa Arbejdspladser, Værksteder og ved de særlige tyske Anlæg vokset. Den tyske Rustningsindustri og den tyske Levnedsmiddelforsyning har hentet stadig ringere Udbytte i vort Land.

Denne stadig voksende Modstand sammenholdt med de tyske Nederlag paa Krigens Fronter har drevet Nazisterne til Desperation. Mord, Henrettelser og Massearrestationer er deres vigtigste Vaaben. Men det danske Folk lod sig ikke kue. I en for den tyske Militærmagt kritisk Situation rejste den københavnske Befolkning sig til Protest mod de utaaelige Overgreb og gennemførte Folkestrejken fra 30. Juni til 5. Juli. Mange Protestsbyer støttede Københavns Kamp gennem Sympatiaktioner. Senere har Befolkningen besvaret Nazisternes Mord paa danske Patrioter med 24 Timers Proteststrejker, saaledes som Tilfældet har været i København, Helsingør, Aalborg, Aarhus, Odense og en Række andre Byer.

Udviklingen i det forløbne Aar har saaledes saa langt fra at kue og knuse den danske Modstandsbevægelse tværtimod ført til en Styrkelse og Udvidelse af de kæmpendes Rækker til mere beslutsom og virkningsfuld aktiv Modstand og i en Række Tilfælde til Sejre over de brutale Undertrykkere.

DANMARKS FRIHEDSRAAD kan derfor med Rette vente, at den Dag, Ordren gives, vil hele Folket rejse sig til den sidste, den afgørende Kamp. Hvornaar Dagen oprinder, kan ikke siges. Den haardeste og vanskeligste Tid er tilbage. De tyske Nazister forsøger desperat at trænge ind i Frihedsbevægelsens Rækker for at knække dens Modstand, inden den endelige Kamp skal udkæmpes. Dette maa ikke ske. Derfor udkræves i den kommende Tid den største Koldblodighed og strengeste Disciplin fra Modstandsbevægelsens Side. Vi har i det forløbne Aar tilføjet Tyskerne følelige Nederlag. Det har været muligt, fordi Angrebene stedse er kommet pludseligt og uventet. Det er Modstandsbevægelsen, der har bestemt, hvor og hvornaar der skulde kæmpes. Ikke et Øjeblik har Initiativet været overladt til Fjenden. Saaledes skal det fortsat være.

DANMARKS FRIHEDSRAAD er vidende om, at Tyskerne med Henblik paa 29. August har trukket store Styrker Militær og Politi til Landet. Man regner med, at Modstandsbevægelsen vil benytte denne Dag til Demonstrationer, som kan give Tyskerne den formelle Anledning til Iværksættelse af et Blodbad, hvis Konsekvenser er uoverskuelige. Dette maa ikke ske. Vi viger ikke tilbage for Kampen, men vi vil selv

1944. bestemme Dagen. Modstandsbevægelsens Styrker skal saa vidt muligt bevares intakte til det endelige Opgørs Dag.

DANMARKS FRIHEDSRAAD paalægger derfor hele det danske Folk, som saa tappert og modigt har baaret Kampens Byrder:

Giv ikke Tyskerne Anledning til at anvende deres Tropper den 29. August.

Vær koldsindige og rolige. — Husk, vi har aldrig søgt Kampen for Kampens Skyld.

Vær paa Vagt overfor nazistiske Provokationer. Hvis Tyskerne begynder at skyde, saa undgaa Opløb. Gaa saa vidt muligt i Hus, og undgaa saavidt muligt unødvendige Blodsudgydelser.

Fortsæt Forberedelserne til det endelige Opgør, vis Smidighed og Forstaaelse af Kampens Betingelser. Overlad aldrig Initiativet til Tyskerne, men vær agtpaagivende og beredt til at slaa til, naar og hvornaar det maatte kræves, saaledes som det hidtil har været Tilfældet.

Idet DANMARKS FRIHEDSRAAD sender sin Hilsen til alle Patrioter i tyske Fængsler og Koncentrationslejre, idet vi mindes alle dem, der er henrettet eller myrdet, og alle dem, der faldt den 29. August og senere, og udtaler vor inderligste Deltagelse med deres Efterladte, opfordrer vi hele det danske Folk i By og paa Land til at højtideligholde den 29. August ved

2 MINUTTERS STILHED KL. 12 MIDDAG.

Roligt og værdigt vil vi mindes vore Faldne og Indespærrede og tavst bekræfte Viljen til med uformindsket Styrke at besvare kommende tyske Overgreb med enige og beslutsomme Modangreb og sejgt holde ud, hvad der end sker, til Sejren er vundet, og vort Fædreland paany er frit og uafhængigt.

Danmark, August 1944.

Danmarks Frihedsraad.

- Aug. Opraab fra Danmarks Frihedsraad. (2. Redaktion af foranstaaende Opraab, citeret fra Løbeseddel).

Den 29. August, Aarsdagen for en af de største Begivenheder i Danmarks Historie, vil blive højtideligholdt over hele Landet ved 2 Minutters Stilhed Kl. 12 Middag.

DANMARKS FRIHEDSRAAD har — som det ogsaa er blevet meddelt i svensk og engelsk Radio — opfordret alle Danske til at fejre den historiske Dag paa denne Maade. Vi staar nu paa Tærskelen til den afgørende Kamp, udtaler Frihedsraadet, og det forløbne Aar har været et Sejrens Aar for det danske Folk. Den frie Verden, som under Besættelsens første Aar betragtede Danmark med en vis Mistro, ændrede efter den 29. August 1943 totalt sit Syn paa vort Land og anerkender i Dag Danmark som Medkæmper i de Allieredes Rækker.

Den stadig voksende Modstand har drevet Nazisterne til Desperation. Mord, Henrettelser og Massearrestationer er deres vigtigste Vaaben. Men det danske Folk lader sig ikke kue. I en for den tyske Militærmagt kritisk Situation rejste København sig til Protest mod de utaalelige Overgreb og gennemførte Folkestrejken den 30. Juni til 5. Juli. Senere har Befolkningen Landet over besvaret Nazisternes afskyelige Mord paa danske Patrioter med 24 Timers Strejker.

DANMARKS FRIHEDSRAAD kan derfor med Rette vente, at den Dag, Ordren gives, vil hele det danske Folk rejse sig til den sidste afgørende Kamp. De tyske Nazister forsøger nu desperat at trænge ind i Frihedsbevægelsens Rækker for at knække dens Modstand, inden den endelige Kamp skal udkæmpes. Derfor kræver den kommende Tid største Koldblodighed og strengeste Disciplin fra Modstandsbevægelsens Side.

Frihedsraadet er vidende om, at Tyskerne med Henblik paa den 29. August har trukket store Styrker Militær og Politi til Landet. De regner nemlig med, at Modstandsbevægelsen vil benytte denne Dag til Demonstrationer, som kan give Tyskerne den formelle Anledning til Iværksættelse af et Blodbad, hvis Konsekvenser er uover-

skuelige. Dette maa ikke ske. Vi viger ikke tilbage for Kampen, men vi vil selv bestemme Dagen. 1944.

Giv derfor ikke Tyskerne Anledning til at anvende deres Tropper den 29. August. Vær koldblodige og rolige og vær paa Vagt overfor nazistiske Provokatører, som navnlig denne Dag vil udfolde deres Virksomhed. Hvis Tyskerne begynder at skyde, saa undgaa Opløb for at afværge unødigt Blodsudgydelse. Fortsæt Forberedelserne, til det endelige Opgør.

Idet DANMARKS FRIHEDSRAAD sender sin Hilsen til alle Patrioter i tyske Fængsler og Koncentrationslejre, idet vi mindes alle dem, der er henrettet eller myrdet, og alle dem, der faldt i Kamp den 29. August og senere, og udtaler vor inderligste Deltagelse med deres Efterladte, opfordrer vi hele det danske Folk i By og paa Land til at højtideligholde den 29. August ved 2 Minutters Stilhed Kl. 12. Roligt og værdigt vil vi mindes vore Faldne og Indespærrede. Vi vil bekræfte Viljen til med uformindsket Styrke at besvare Tyskernes Overgreb med enige og beslutsomme Modangreb og sejgt holde ud, hvad der end sker, til vort Fædreland paany er frit og uafhængigt.

PAS PAA TYSKE STREJKEPROVOKATØRER!¹⁾

Vort Land er i Øjeblikket inde i en dødsensalvorlig Periode. Foran os ligger den 29. August — Aarsdagen for Tyskernes Nederlag herhjemme. Bag os ligger et Aar fuldt af Vanskeligheder, men ogsaa et Aar med mange Sejre. Generalstrejken viste, at det danske Folk stod enigt overfor Besættelsesmagtens Agression, 24 Timers Strejken gennemførtes Landet over i enig Fordømmelse af de tyske Gangstermetoder ved Mordene paa de 11 danske Patrioter i Shell-Huset, og nu staar vi overfor den største Mindetag herhjemme under denne Krig, den 29. August.

Det kunde synes nærliggende, at vi denne Dag demonstrerede ved helt at nedlægge Arbejdet, og det vilde heller næppe volde Vanskeligheder at faa dette gennemført. Imidlertid er vi saa nær Befrielsens Dag, at denne Fremgangsmaade maa lades ude af Betragtning netop nu. Det vil ikke vare længe, før alle vore Kræfter, hele vor Indsats maa stilles til Raadighed for den danske Frihedsbevægelse, og derfor har Danmarks Frihedsraad efter moden Overvejelse besluttet kun at markere Dagen med 2 Minutters Stilhed Kl. 12 Middag Tirsdag den 29. August.

Denne Beslutning er som nævnt blevet gengivet saavel i svensk som i engelsk Radio. Alene dette er en Borgen for, at det er Danmarks Frihedsraad, der staar bag Ønsket, og naar der i de sidste Dage er udsendt Rundskrivelser med Krav om total Strejke den 29. August, kan disse Rundskrivelser kun betegnes som Forfalskninger, uanset Underskriften: DANMARKS FRIHEDSRAAD.

Men hvorfor er Tyskerne da interesseret i Uroligheder herhjemme den 29. August? Svaret er ligetil: Paa et Tidspunkt, hvor Tyskernes Medløbere overalt i Verden er ved at springe fra, paa et Tidspunkt, hvor Civiladministrationen rundt om i de besatte Lande har vist sig at være til aabenlys Fare for den tyske Værnemagt og ikke mindst Landsforræderne i dens Kølvand, vilde det være særdeles velbehageligt for Dr. Best at overtage hele Kommandoen. Det kan gøres, hvis Politiet den 29. August erklærer Strejke sammen med de øvrige statslige og kommunale Institutioners Personale, og det kan ogsaa gøres, hvis samtidig det danske Produktionsapparat den Dag sættes i Staa. Der er intet, man hellere ønsker. Det forhadte Schalburgkorps har allerede forsøgt at fiske i rørt Vande og har tilbudt Best at skabe saa megen Uro og Splid i Byen, at han med Føje kan overtage Civiladministrationen. Denne Forbryderbande, der efter Generalstrejken blev „landsforvist“ til Ringsted, har netop ansøgt om paany at blive forlagt til København med specielt Henblik paa Dagene „omkring den 29. August“, og i nazistiske Kredse, der staar Korpsset nær, provokerer man Strejke alt det, man orker.

Men dette maa ikke ske!

Lad os vise, at disse Landsforræderes Anstrengelser er forgæves. Lad os vise, at de falske Opraab, de udsender, vil blive betragtet som det Snavs, de er runden af. For

¹⁾ Denne og de efterfølgende Linier hører muligvis ikke med til selve Opraabet, men stammer dog formentlig fra Frihedsraadet.

1944. mange Gange har Tyskerne søgt at bluffe os med Krenchels eller Høyers falske Propaganda, og hver Gang har vi gennemskuet dem. Lad det blive ligesaa denne Gang. Giv dem ingen Chance paa Tirsdag. Spar Kræfterne til den Dag, der for Alvor bliver kaldt, og lad os følge DANMARKS FRIHEDSRAAD i Opfordringen til *kun* at markere Dagen med

2 Minutters Stilhed, naar Klokken slaar 12.

Giv dette Opraab videre!

1.-9. Hilsen til General de Gaulle i Anledning af Befrielsen af Paris.

Danmarks Frihedsraad har sendt General de Gaulle følgende Hilsen:

„Danmarks Frihedsraad sender en begejstret Lykønskning til General de Gaulle som Repræsentant for det franske Folk, der nu Side om Side med vore store allierede befrier sig for de tyske Lænker. Befrielsen af Paris har vakt stor Jubel i Danmark, hvor vi beundrer den storslaaede Disciplin og Slagkraft hos de franske Indenrigs-Styrker, som vil være et stort Forbillede for os.“

16.-9. Kommuniké Nr. 1 om Sabotage m. v. — Afstandtagen fra Nedskydning af tilfældige Militærpersoner og desl.

KOMMUNIKÉ NR. 1 FRA DANMARKS FRIHEDSRAAD

Lørdag den 16.-9.-1944.

Vore Styrker har i de sidste Uger udført en Række Angreb paa Jernbanelinier, tyske Transporter, Biler og Skibe i Jylland, hvorved der er bragt Forstyrrelser i de tyske Troppebevægelser. Flere danske Statsborgere, der virkede som Angivere i tysk Tjeneste, er blevet uskadeliggjort, og en Del Vaaben er blevet frataget Sabotagevagter ved krigsindustrielle Virksomheder.

Samtidig er der imidlertid røvet Vaaben fra dansk Politi og Materiel fra Det danske Luftværn og CB-Styrkerne, og nogle tilsyneladende tilfældige tyske Militærpersoner er blevet nedskudt paa Gaden. Disse Handlinger er ikke udført af vore Styrker, og meget tyder paa, at Røverierne foretages af nazistiske Elementer, der forbedrer sig paa Borgerkrig. Frihedsraadet advarer herved bestemte enhver Dansker mod at deltage i saadanne Handlinger. Dels kan de fremkalde tyske Modforanstaltninger, som ikke er ønskelige for Tiden, dels svækker de vort Politis Muligheder for Beskyttelse af danske Interesser.

I Krigens nuværende Fase skal Frihedsbevægelsen gøre sin Indsats og Folket opfylde sin nationale Pligt gennem Sabotage mod ganske bestemte, fastlagte Maal, og ved systematisk at undergrave al tyskdirigeret Virksomhed. Vi opfordrer de danske Frihedskæmpere til disciplineret og taalmodigt at afvente Signalet til Aktion.

(Slut)

Samme Dag offentliggjordes i „Information“ følgende:

I Tilslutning til Raadets Meddelelse om Udsendelse af regelmæssige Kommunikéer opfordres alle Grupper til at indsende Rapport om enhver Kamphandling straks efter, at den er foretaget. Rapporten skal indeholde Oplysning om: 1) Dato, 2) Klokketid, 3) Maal, 4) Antal Deltagere, 5) Anvendt Stof eller Vaaben, 6) Resultat.

Rapporten afgives ad sædvanlig Vej, eventuelt gennem Inf. NN, og skal være os i Hænde senest hver Mandag *Morgen* omfattende foregaaende Uge indtil og med Lørdag. Ved *Stikkerdrab* indsendes *Beretning uden Mærke* med Bemærkning om Anklagen. Alle Frihedskæmpere maa være interesseret i, at Beretningerne bliver saa fuldstændige og hurtige som muligt, da Kommunikéerne skulde omfatte al organiseret Virksomhed og derved afgrænse Provokationer og nazistiske Overfald m. m.

Danmarks Frihedsraad.

16.-9. Frihedsraadet dekretterer landsomfattende Proteststrejke indtil den 18.-9. Kl. 12 i Anledning af Deportationer til Tyskland.

DANMARKS FRIHEDSRAAD har i Dag dekretteret landsomfattende Proteststrejke, varende til Mandag Klokken 12.

Meddelelsen har følgende Ordlyd:

„I Løbet af Fredagen den 15. September har Tyskerne ført 197 Danskere fra Frøslevlejren til Tyskland. Dette er et groft Løftebrud. Frøslevlejren blev indrettet paa et tysk Tilsagn om, at alle danske Fanger i Tyskland skulde overføres hertil. Ikke alene blev dette Løfte svigtet, men det modsatte er nu sket. Den sønderjydske Befolkning har i retfærdig Harmе besvaret Nazisternes Overgreb ved straks at nedlægge alt Arbejde. I Løbet af faa Timer har Strejken bredt sig op gennem Jylland.

DANMARKS FRIHEDSRAAD opfordrer hele det danske Folk til at slutte op i Protest mod denne vilkaarlige Voldshandling.

Læg Arbejdet stille overalt indtil Mandag Middag Kl. 12.

Alt Arbejde i By og paa Land, i Fabrikker, Værksteder, Kontorer og Butikker skal ophøre, Sporvogns- og Biltrafik skal standse. Af Hensyn til Landets Befolkning bør dog Jernbanetrafik og Telefontrafik og Forsyningen med Vand, Gas, Elektricitet, Mælk og Brød holdes i Gang. Undgaa enhver Form for Uroligheder og Opløb. Lad enhver Provokation ubesvaret.

Atter skal det danske Folk vise de nazistiske Undertrykkere, at vi solidarisk slutter op om dem, der har kæmpet for vort Lands Befrielse.

Danmarks Frihedsraad.

Opraab til det danske Folk i Anledning af Politiets Internering. Opfordring til at fortsætte Strejken indtil den 21. om Morgenen og til Afbrydelse af alt dansk-tysk Samarbejde. 19.-9.

Tyskerne har i Dag, Tirsdag den 19. September 1944, i Ly af en falsk Luftalarm, afvæbnet og interneret det danske Politi. Samtidig er en Række offentlige Bygninger blevet besat af tysk Militær. Herunder Kongens Residens, Amalienborg, der forsvaredes af Politiet og Civilbefolkningen i Forening i flere Timer. Ogsaa adskillige Politistationer ydede langvarig Modstand. Hvilke yderligere Indgreb, der er foretaget fra tysk Side er os paa dette Tidspunkt endnu ukendt. Den københavnske Befolknings Svar var en øjeblikkelig Nedlæggelse af alt Arbejde. Oplysninger om Provinsen foreligger endnu ikke, men vi er overbevist om, at ogsaa hele det øvrige Land enigt vil protestere. Vi forstaaer fuldtud denne Reaktion mod det oprørende Indgreb i vort Samfundsliv. Men DANMARKS FRIHEDSRAAD understreger, at Tiden for aaben Kamp endnu ikke er inde. Det vilde passe Tyskerne godt om den danske Modstandsbevægelse, i Forbitrelse over det, der er sket, lod sig lokke frem paa dette tidlige Tidspunkt. Men vi vil ikke spille Tyskernes Spil. Derfor paalægger vi vore Styrker at forholde sig i fuldstændig Ro. Vi opfordrer Befolkningen til at FORTSÆTTE GENERALSTREJKEN INDTIL TORSDAG MORGEN. Undgaa Opløb — hold Dem saa vidt muligt borte fra Gaderne.

Naar Arbejdet genoptages, maa enhver dansk Borger i endnu højere Grad end før føle det som sin nationale Pligt at modarbejde alle tyske Forordninger og lægge Udnyttelsen af Landet i tysk Krigsøjemed de størst mulige Hindringer i Vejen.

De tyske Indgreb den 19. September er Kulminationen af en lang Række systematiske Brud paa Aftalerne mellem tyske og danske Myndigheder. Derfor maa enhver Form for dansk-tysk Samarbejde nu bringes til Ophør.

Vi opfordrer det danske Folk til at udvise Ro og Disciplin, indtil Signalet til aaben Kamp bliver givet.

Tirsdag den 19. September 1944.

Danmarks Frihedsraad.

Opraab til det danske Folk i Anledning af Politiets Deportation. Ikke Tiden for aaben Kamp. Opfordring til Befolkningen om selv at opretholde Ro og Orden. Den Del af Politiet, der er flygtet, opfordres til at gaa ind i illegalt Arbejde. 22.-9.

Departementschefstyret burde være ophørt.

1700 tilfældigt udvalgte danske Politifolk er den 20. ds. blevet deporteret til Koncentrationslejr i Tyskland. Den tyske Politigeneral Pancke har i et Opraab forsøgt at

1944. undskyldte denne Voldshandling ved at paastaa, at det danske Politi med Vilje undlod at gribe ind over for „Mord, Sabotage og Forbrydelser“. Men Sandheden er, at det danske Politis Ledelse straks efter 29. August 1943 erklærede, at det ikke vilde eftersøge Personer, som det risikerede at skulle udlevere til Tyskerne. Og Tyskerne har ved Magtbud hindret vort Politi i at opklare den lange Række Mord og Ødelæggelser, der er forøvet af Schalburgfolk og tyske Nazister under Besættelsesmagts Beskyttelse. Denne Kendsgerning har længe krænket det danske Folk og var medvirkende til den Harme, Politiets Internering og Deportation udløste. Det er forstaaeligt, at mange danske ønskede at give deres Protest over for Tyskerne Udtryk gennem en Forlængelse af Strejken, der i Tirsdags udbrod i store Dele af Landet.

MEN TIDEN TIL AABEN KAMP ER ENDNU IKKE INDE, og DANMARKS FRIHEDSRAAD slog derfor fast, at Strejken skulde ophøre Torsdag Morgen. Raadet takker alle danske Borgere for den Forstaaelse og Selvtugt, de har lagt for Dagen, ved enigt at følge vore Paroler. Det giver Vished for, at de ogsaa vil følge os den Dag, det sidste, afgørende Slag skal rettes mod vore Undertrykkere.

Ved at berøve Landet dets Politi har Tyskerne aabnet Vejen for Uorden og Retsløshed. Vi maa alle staa sammen for at undgaa, at dette bliver Resultatet.

FRIHEDSRAADET OPFORDRER ENHVER DANSKER TIL VED SIN PERSONLIGE FÆRDEN OG AGTPAAGIVENHED OVERFOR ANDRES AT BIDRAGE TIL OPRETHOLDELSEN AF RETSORDENEN.

Det gælder i det store som i det smaa. Enhver bør undlade Overtrædelser af Politivedtægt og Færdselsregler, og bekæmpe Indbrud, Overfald og Hærgen. Vi opfordrer Borgerne til i saa vid Udstrækning som muligt at danne lokale Vagtværn i Kareer, paa Villaveje o. s. v. Den sorte Børs maa ikke faa frit Spil — hold Dem væk fra den. Ingen Handlende maa udnytte Situationen til uberettigede Prisstigninger. Det er unational Handling at benytte sig af den Nødsituation, Tyskerne har skabt, og alle, der prøver at gøre det, vil være hjemfalden til skærpet Straf, naar der atter er Lov og Ret i Landet.

Lad os vise os selv og Verden, at vi er et Retssamfund, der paa egen Haand kan opretholde Disciplinen, efter at Tyskerne har fjernet Rettens lovlige Haandhævere.

Store Dele af den danske Politistyrke har ved Flugt unddraget sig Internering. Vi opfordrer de flygtede til at holde sig „under Jorden“ her i Landet. Der er Brug for deres Indsats i Frihedskampen. Tyskerne vil utvivlsomt prøve at indføre en Ordning, hvorved Politiets Tjenestemænd indtræder i Tjenesten under tysk Kommando. Vi opfordrer Politiet til ikke at melde sig til en saadan Tjeneste. Det er at gaa i Tyskernes Sold.

Søg sammen og behold Vaabnene.

HELE BEFOLKNINGEN SKAL HJÆLPE VORE BETJENTE TIL AT HOLDE SIG FRI AF TYSKERNES KLØR.

Det Brud paa Folkeretten og Moralen, Tyskerne har begaaet ved at sætte vor Politistyrke ud af Spillet og føre et Par Tusinde danske bort fra Landet, er saa groft, at man maatte vente et kraftigt Svar fra Landets ledende Myndigheder, Departementscheferne. En af deres Embedsmænd, Sekretær Hvoslev, er blevet skudt hensynsløst ned under sit Arbejde, en af deres Kolleger, Departementschef Ejvind Larsen, sidder i tysk Fængsel, klare Overenskomster, der er indgaaet mellem Udenrigsministeriet og Dr. Best er blevet brudt, og Tyskerne har berøvet Administrationen Muligheden for at udøve selvstændig dansk Retsmyndighed. Dermed er Grundlaget for Departementschefstyrets hidtidige Forhold til Besættelsesmagten faldet bort, og det havde været værdigt og naturligt, om Departementscheferne havde markeret dette ved at nægte at fungere videre.

Det danske Folk vil føle sig dybt skuffet over, at dette ikke er sket.

Den 22. September 1944.

Danmarks Frihedsraad.

Kommuniké Nr. 2 om Angreb paa krigsvigtige Maal.1944.
26.-9.**KOMMUNIKÉ NR. 2 FRA DANMARKS FRIHEDSRAAD**

I Tiden 10.-9.—23.-9.-1944 har vore Styrker foretaget en lang Række Angreb paa Jernbaner og andre krigsvigtige Maal. Af disse Angreb skal følgende nævnes:

- Den 11.-9. Afsprøng af tysk Transporttog Syd for Løgstør. 1 Lokomotiv og flere Vogne beskadigedes.
- Den 15.-9. Ødelæggelse af Spor og Sporskifter 6 Steder i Jylland. Ødelæggelse af Tankvogn med 12.500 Liter Benzin ved Silkeborg. Sprængning og Afbrænding af 3 tyske Diesellokomotiver paa Baneterrainet ved Aalborg. Ødelæggelse af Transformator ved Aarhus Nordhavn, saaledes at Strømtilførselen til det for Fjenden arbejdende Værft Derby blev afbrudt. Værftet vil i lang Tid kun kunne arbejde med betydeligt nedsat Kraft. Ødelæggelse ved Sprængning af den tyske Radio-, Telefon- og Telegrafstation paa Vesterbro i Aalborg. Dette Angreb lettedes ved, at de tyske Poster sov.
- Den 16.-9. Sprængning af talrige Sporskifter i Sønderjylland. Sprængning af et 30 Meter under Jorden beliggende, stærkt bevogtet Benzindepot ved Aalborg. Totalødelæggelse af Universalfabrikkerne i Aarhus. Disse Fabrikker tilvirkede Dele til Ammunition. Sprængning af den tyske Radiostøjsender paa Bejsebakken ved Aalborg. Senderen var anbragt i en Barak, der laa indenfor et stærkt bevogtet Omraade, der var omgivet med flere Pigtraadshegn.
- Den 17.-9. Sprængning af den tyske Kraftstation Øst for Limfjordsbroen i Aalborg. Stationen, der var stærkt bevogtet, vil først kunne komme i Gang igen om ca. 2 Maaneder.
- Den 16.—23.-9. Ca. 15 Angreb paa Jernbaner i Jylland. Et enkelt Sted kom det til Ildkamp. Vore Tab var 2 saarede, ingen fangne.

Vore Styrker har efter Ordre undladt at gribe ind under Begivenhederne den 19. ds. og følgende Dage. *Danmarks Frihedsraad.*

Opraab til Befolkningen og Modstandsbevægelsen om ikke at lade sig provokere til Uroligheder. 29.-9.

DANMARKS FRIHEDSRAAD beder Bladene optage og sprede følgende Udtalelse: „Alt tyder paa, at Tyskerne for Øjeblikket under Politigeneral Panckes Ledelse er interesserede i at skabe nye Konfliktsituationer i Danmark. Deres Formaal er dels at lokke Modstandsbevægelsen for tidligt frem i Lyset, dels at søge Folkets Moral knækket ved voldsomme Repressalier. Tyskerne vil ikke vige tilbage for selv at fremkalde Uroligheder ved Hjælp af Provokationer. Det blev bl. a. forsøgt ved Afslutningen af den sidste Strejke.

Men vi maa ikke lade os provokere.

Frihedsraadet opfordrer indtrængende Befolkningen og Modstandsbevægelsen til i enhver Situation at tage Fornuften fangen og undgaa ubesindige Handlinger.

Vi skal gøre alt for at svække Fjenden, men ikke unødigt skade os selv.

Frihedsraadet paalægger sine Lokalkomiteer og andre organiserede Grupper at søge Bekræftelse paa Strejkeparoler, som udspredes inden for deres Omraade, og at finde Udveje til paa betryggende Maade at oplyse Befolkningen om, hvorvidt de er falske eller ægte.

29.-9.-1944.

Danmarks Frihedsraad.“

Kommuniké Nr. 3 om Angreb paa Jernbaner og andre krigsvigtige Maal.

3.-10.

KOMMUNIKÉ NR. 3 FRA DANMARKS FRIHEDSRAAD

I Ugen 21.—28. September har vore Styrker fortsat deres Angreb paa Jernbaner og andre krigsvigtige Maal. Der er i Jylland udført mellem 15 og 20 vellykkede Sabotagehandlinger mod fjendtlige Tog. Disse Sabotagehandlinger har medført langvarige Trafikforstyrrelser til Skade for den fjendtlige Transport af Materiel og Tropper.

Den 25.-9. ødelagdes Organisation Todts Bygning i Esbjerg. Fire O. T. Folk og en

1944. dansk Forræder blev haardt saaret. I Svendborg sænkede vore Styrker den 28.-9. en fjendtlig Damp, der netop var færdigrepæret paa Skibsværftet.

Det mordbrænderiske Attentat mod Aarhushallen er selvfølgelig ikke foretaget af danske Styrker.

- 6.-10. Retningslinier for forskellige Befolkningsgrupper og Institutioner. Oprettelse af Lokalkomiteer. Anvisninger for Tjenestemænd, Anklagemyndigheden, Fængselsmyndighederne, Luftværnene og Radioen.

BEKENDTGØRELSE FRA DANMARKS FRIHEDSRAAD:

„Forskellige Befolkningsgrupper og Institutioner har i den senere Tid krævet, at Frihedsraadet skal give klare Retningslinjer med Hensyn til deres Forhold overfor Tyskerne i givne Situationer. I en Række Tilfælde er Frihedsraadet afskaaret fra offentligt at give sin Mening til Kende, fordi Raadet herved vilde give Fjenden vigtige Oplysninger. De interesserede Parter maa henvises til gennem organiserede Grupper at søge de ønskede Oplysninger hos Raadet. Vi advarer mod at slaa sig til Taals med Formodninger og Rygter om Raadets Stilling. Et direkte Svar vil altid kunne skaffes til Veje paa betryggende Maade, og Afgørelser bør udskydes, til det foreligger.

For at hindre Usikkerhed og Splittelse opretter Raadet for Tiden i alle større Byer *Lokalkomiteer*, der ligesom Frihedsraadet er sammensat af Repræsentanter for alle større Modstandsorganisationer, og som vil formidle Raadets Parole og optræde efter Raadets Retningslinjer i lokale Spørgsmaal.

En Række Forhold, som uden Skade kan drages offentligt frem, er i den senere Tid blevet behandlet i Frihedsraadet, der herved skal redegøre for sin Opfattelse: *Tjenestemænd*, der ikke er berørt af Tyskernes Politiaktion, bør, som Forholdene ligger i Øjeblikket, fungere videre i det danske Folks Interesse. Men ethvert tysk Forsøg paa Indblanding i danske Forhold maa ubetinget tilbagevises og enhver Forhandling, der tilsigter Genoprettelse af dansk-tysk Samarbejde, maa afslaa. Fra flere Sider er Spørgsmaalet om Afgivelse af Loyalitetserklæring til de danske Myndigheder blevet rejst. Spørgsmaalet er næppe aktuelt, men det maa fastslaaes, at enhver Tjenestemandsgren kollektivt bør nægte at afgive saadanne Erklæringer.

De Medlemmer af Politi-Etaten, der enten er undersluppet Tyskernes Eftersporing, eller som paa anden Maade er paa fri Fod, maa under ingen Omstændigheder og paa intet Omraade indlade sig paa at genoptage deres Funktioner. Det vilde være Forræderi overfor deres deporterede Kolleger. Politifolk, der er i Besiddelse af Vaaben, bør ikke aflevere disse til Tyskerne, men søge sammen i Grupper i Overensstemmelse med Raadets Anvisninger den 22.-9.-1944.

Anklagemyndigheden (Rigs- og Statsadvokaturer) har, efter hvad der er oplyst, besluttet at modtage kriminelle Forbrydere, der paagribes af Tyskerne, og vil ved Hjælp af deres eget Personale forfølge de herved indbragte Sager. Denne Holdning maa Raadet tage Afstand fra. Den betyder et dansk-tysk Samarbejde, som dækker over Tyskernes Overgreb mod vort eget Politi. Efterforskningsarbejdet vil uden et dansk Kriminalpoliti komme til at hvile paa de af tysk Politi afgivne Anholdelsesrapporter og vil saaledes blive præget af Vilkaarlighed. Dansk Retsforfølgelse bør fra først til sidst ligge i danske Hænder. Der bør træffes en Ordning, hvorefter Tyskerne afleverer Forbryderne til danske Fængsler, som tilbageholder samfundsfarlige Forbrydere, indtil dansk Retsforfølgning kan finde Sted. Derimod kan Anklagemyndigheden behandle Sager vedrørende Forbrydere, der er paagrebet og indleveret til Fængslerne af danske Vagtværn m. v. De danske *Fængselsmyndigheders* Funktion bør naturligvis støttes i dansk Interesse.

I Forbindelse med dette Spørgsmaal skal Danmarks Frihedsraad advare mod en Overdrivelse af den *Selvtægt*, der i den senere Tid har været bragt i Anvendelse. Alle bør bidrage til at hindre, at den udarter. Ved Aflevering til danske Fængsler vil Retfærdigheden overfor dem, der benytter sig af den abnorme Situation, kunne ske Fyldest.

Luftværnene reorganiseres for Øjeblikket paa Basis af Kommunernes Medvirken.

Der maa naturligvis ikke lægges dette Arbejde eller de CB-Organisationer, som udfører Funktionerne, nogen Hindring i Vejen, Tyverier af Luftværnsmateriel, CB-Uniformer o. s. v. er ikke udført af vore organiserede Styrker og maa fordømmes. 1944.

Fra flere Sider ønskes en Udtalelse om Frihedsraadets Stilling til *Radioens Forhold*. Man maa præcisere, at den danske Radioledelse og dens Personale arbejder under tysk Tvang. Radioen er et Instrument for den nazistiske Propaganda. Alle Danske, der kan klare sig uden Indtægter fra den tysk-dirigerede Radio, bør nægte deres Medvirken. Forskellen mellem den frie, demokratiske danske Radio og det nuværende tyske Diktatur bør ikke udviskes.

I en Udtalelse af 29.-9.-1944 har Danmarks Frihedsraad advaret mod tyske Provokationer. Denne Advarsel skal gentages. Raadet advarer mod at misbruge det Strejkevaaben, der har vist sig saa effektivt i Modstanden mod Besættelsesmagten. Hvor Raadet eller dets Lokalkomiteer finder det nødvendigt at proklamere Strejker, vil det udtrykkeligt blive nævnt, hvilke Funktioner der skal undtages. Bortset fra de udtrykkeligt nævnte Undtagelser skal *alle* slutte op om Strejken.

6.-10.-1944.

Danmarks Frihedsraad.

Skrivelse om den danske Radio, bl. a. tilstillet Det kgl. Teaters Kunstnere, offentliggjort i Information.

17.-10.

„Danmarks Frihedsraad er blevet gjort opmærksom paa, at saa godt som alle, der jævnlig har medvirket ved Radiofonien, som Følge af Frihedsraadets tidligere Erklæring, har følt sig foranlediget til at frasige sig Medarbejderskabet ved Radioen. I den Anledning ønsker Danmarks Frihedsraad at udtale, at omend man forstaar og paa-skonner denne Holdning, har det dog ikke været Raadets Hensigt at umuliggøre den nødtørftige Fortsættelse af Radiofoniens Arbejde. Det har derfor heller ikke været Hensigten at forhindre de til dette Formaal nødvendige Medvirkende i at fortsætte deres Arbejde i Statsradiofonien.“

(Cit. *Information*, Svensk Udgave, Nr. 323.
Nordisk Nyhedstjeneste Nr. 287, 2.-11.-1944).

Kommuniké Nr. 4 om Forstyrrelsessabotagen mod krigsvigtige Maal.

18.-10.

KOMMUNIKÉ NR. 4 FRA DANMARKS FRIHEDSRAAD

I Tiden 2.—10. Oktober har vore Styrker i Jylland efter Ordre fortsat Forstyrrelsessabotagen mod krigsvigtige Maal. Saaledes blev d. 2.-10. 4 Lokomotiver, der skulde afleveres til Fjenden, ødelagt. Den 3.-10. ødelagdes 13 Artilleritraktorer paa Aarhus Godsbanegaard. Den 7.-10. afsporedes et fjendtligt Troppetog, 20 Vogne kørte sammen i en Bunke, og der foraarsagedes 4 Dages Forsinkelser paa den paagældende Jernbanelinie. Den 10.-10. sænkedes en fjendtlig Damper i Aarhus Havn. Samme Dag ødelagdes følgende fjendtligt Materiel i Aarhus: En Gravko, en Montagekran, en paa Jernbane indladet Motorbaad samt et Flaktaarn. Udover de her nævnte Aktioner er der foretaget talrige Angreb paa Jernbaner. Terrorangrebene paa danske Persontog samt de meningsløse Ødelæggelser af private Huse og Virksomheder, der udelukkende arbejder for danske Interesser, er ikke foretaget af danske Styrker.

Danmarks Frihedsraad.

Skrivelse om den danske Radio offentliggjort i Information.¹⁾

29.-10.

„Danmarks Frihedsraad er blevet gjort opmærksom paa, at uansvarlige Personer i den seneste Tid har forlystet sig med at sende Kranse og lignende til en Række af de Kunstnere, der har medvirket ved Radiofoniens Udsendelser. Efter Frihedsraadets Opfattelse er danske Kunstneres Uvilje mod at lade sig bruge af den tyske Propaganda tilstrækkelig tydeligt tilkendegivet, og da ingen Danskere fornuftigvis kan have noget

¹⁾ Om Skrivelserne af 17. og 29.-10. hedder det i *Information*: . . . hvorimod de to Skrivelser fra Frihedsraadet, som vi bringer nedenunder, ikke maa bruges af den illegale Presse. . . .

(Disse to Meddelelser fra Frihedsraadet er altsaa kun til Orientering, og alt, hvad der eventuelt bliver skrevet om Radioen, kan ligge paa denne Linie).

1944. imod, at Radiofonien fortsætter paa samme nødtørftige Vis som de sidste Maaneder, maa den Slags misforstaaede Demonstrationer ophøre.“

(Cit. *Information*, Svensk Udgave, Nr. 323.
Nordisk Nyhedstjeneste Nr. 287. 2.-11.-1944)

- 4.-12. Kommuniké Nr. 6¹⁾ angaaende Sabotage mod krigsvigtige Maal.

KOMMUNIKÉ NR. 6 FRA DANMARKS FRIHEDSRAAD

I den sidste Halvdel af November har vi fortsat Angrebene paa fjendtlige Jernbanetransporter, Skibe og Fabriker. Jernbanesabotagen har været af mindre Omfang end i Maanedens første Halvdel, da der ikke har fundet store tyske Transporter Sted.

I København har vore Folk bl. a. sænket tre tyske Dampere samt sprængt en Vognladning Dele til Terrorvaabnet V II. De tilvirkes paa Fabriken Torotor. Paa Fyn blev bl. a. Transformatoren, der forsyner den tyske Marinestation ved Bojden, sprængt.

Danmarks Frihedsraad.

- 6.-12. Meddelelse til Frihedsbevægelsen angaaende Ødelæggelse eller Fjernelse af Folkeregistre.

Kun til Orientering, ikke til Offentliggørelse.

ANG. ØDELÆGGELSE ELLER FJERNELSE AF FOLKEREKISTRE O. L.

Der er i den seneste Tid rundt om i Landet ødelagt eller fjernet en Del Folkeregistre. I en Række Tilfælde er Aktionen foretaget af Modstandsbevægelsens organiserede Styrker, i andre Tilfælde af ukendte Personer. Overalt er der utvivlsomt handlet ud fra de bedste og mest velmente Motiver, idet man mente at skade Tyskerne og gavne Modstandsbevægelsen, og i en Række Tilfælde — men dog næppe i alle — synes det, som om man har naaet Hensigten.

Da en saadan Ødelæggelse eller Fjernelse af Folkeregistre imidlertid ikke kan siges i *Almindelighed* at skade Tyskerne, hvorimod Savnet af Registerne daglig lægger de største Hindringer i Vejen for Fortsættelsen af dansk Administration, paalægger DANMARKS FRIHEDSRAAD hermed alle ansvarlige Ledere af Modstandsgrupper saavel som Enkeltpersoner ogsaa i dette Forhold at bevare Hovedet koldt og ikke lade sig rive med til uoverlagte Handlinger.

I alle Tilfælde, hvor Spørgsmaal rejses om Ødelæggelse eller Fjernelse af et Folkeregister, er det de ansvarlige Lederes Pligt nøje at overveje, om de Fordele, man mener at opnaa ved Aktionen, opvejer de Vanskeligheder, der beredes dansk Administration og derigennem paa mange Omraader hele Folket.

Danmarks Frihedsraad.

- 16.-12. Kommuniké Nr. 7 om Sabotage mod Jernbaner, Skibe og Fabriker.

KOMMUNIKÉ NR. 7 FRA DANMARKS FRIHEDSRAAD

I første Halvdel af December Maaned har vore Styrker fortsat Bekæmpelsen af de tyske Tropper her i Landet ved Angreb paa Jernbaner, Skibe og Fabriker, der arbejder for Fjenden.

I Jylland har Angrebene fortrinsvis været rettet mod Jernbanerne.

Paa Fyn har store Styrker med Held grebet ind mod den tyske Levnedsmiddelforsyning. Saaledes blev Eckhoffs Konservesfabrik, der allerede under den forrige Krig gjorde sig bemærket ved store Leverancer af tildels fordærvede Konservespartier til Tyskland, og som under denne Krig udelukkende har arbejdet for Fjenden, helt ødelagt. Odense Konservesfabrik, der ikke leverer direkte til Tyskerne, men hvis Varer gennem forskellige Mellemmænd lander hos Tyskerne, fik Maskinerne ødelagt. Paa Odense Eksportslagteri blev et Lager paa 150 Tons Kødkonserves, der var solgt til Tyskerne, ødelagt.

1) Da det, trods Gennemgang af mange af de fyldigste Samlinger af fri Presse og Henvendelse til flere af Raadets Medlemmer, ikke har været muligt at fremskaffe noget Kommuniké, der benævner sig Nr. 5, maa det formodes, at Kommuniké Nr. 5 ikke er blevet udsendt paa sædvanlig Maade.

Paa Sjælland har vore Styrker bl. a. sænket to danske Toldkrydsere, som Tyskerne 1944. havde beslaglagt.

I København blev bl. a. følgende Fabrikker, der arbejder for Fjenden ødelagt: Fabriken „Asra“ ved Køgevejen, Bohnstedt-Petersens Fabrik i Sundkrogsgade samt Standard Electric. Der har endvidere været ført et Angreb paa Flyvepladsen ved Lundtofte, hvorved 5 Sommerfolk blev dræbt.

Danmarks Frihedsraad.

Meddelelse om falske Skrivelser i Frihedsraadets Navn.

24.-12.

En Række Mennesker har i den sidste Tid modtaget en Skrivelse af følgende Indhold:

„Da det fra forskellige Sider er kommet os for Øre, at De ved flere Lejligheder har vist Interesse for visse Grene af illegalt Arbejde, som De ikke har noget med at gøre, maa vi henstille kraftigt til Dem om at holde Dem til Deres eget Arbejde og ikke vise Nysgerrighed overfor andres, da dette er mod Principperne for illegalt Arbejde.

De skal nok faa Besked om Tid og Sted, naar der i den afgørende Indsats er Brug for Deres Hjælp.

December 1944.

Danmarks Frihedsraad.

I denne Anledning ønsker DANMARKS FRIHEDSRAAD at udtale, at Skrivelsen er et Falsum. Den er ikke udsendt af DANMARKS FRIHEDSRAAD, ligesom man heller ikke har bemyndiget nogen Gruppe eller Enkeltpersoner til at udsende saadanne Skrivelser i Raadets Navn. Meningen med Skrivelsen er muligvis den bedste, men den Maade, hvorpaa den er affattet, og hvorpaa den distribueres, er ikke i Overensstemmelse med Frihedsraadet.

Danmarks Frihedsraad.

Dementi af tyske Rygter om Røverier begaaet af Frihedsbevægelsens Folk.¹⁾

Dec.

Tyskerne har i den seneste Tid ved at udsprede Rygter om, at det er Frihedsbevægelsens Styrker, som foretager de mange Overfald og Røverier, søgt at drive en Kile ind i det danske Folks enige Modstandsvilje.

DANMARKS FRIHEDSRAAD ønsker i den Anledning at udtale, at Frihedskampen selvfølgelig ikke finansieres ved Ran og Røverier, at der indenfor de væbnede Styrker haandhæves en meget streng Disciplin, samt endelig at ethvert Forsøg paa at anvende de udleverede Vaaben til andre Formaal end Modstandskampen vil medføre øjeblikkelig Fratagelse af Vaabnene samt Udstødelse af Modstandsbevægelsens Rækker.

Det skal saaledes ikke lykkes Nazisterne at lægge Skylden for Sommer- og Schalburgfolkernes tøjlesløse Ugerninger over paa Modstandsbevægelsens Folk. DANMARKS FRIHEDSRAAD fordømmer paa det skarpeste den om sig gribende Opløsning af Retstilstandene i vort Land, som er et Led i den tyske Undertrykkelse, og medvirker med alle de Midler, der staar til vor Raadighed, til Bekæmpelse heraf.

December 1944.

Danmarks Frihedsraad.

Nytaarshilsen.²⁾

1945.

DANMARKS FRIHEDSRAAD anmoder den frie Presse om at optage neden- Nytaar. staaende i det først udkommende Nummer:

NYTAARSHILSEN TIL DET DANSKE FOLK

Paa Tærsklen til det nye Aar — Befrielsens Aar — sender DANMARKS FRIHEDSRAAD sin Hilsen til alle Frihedsfrontens aktive Kæmpere.

Vi sender vor Hilsen til alle dem, der sidder indespærrede i Tyskernes Fængsler og Koncentrationslejre.

Vi mindes alle dem, der uforfærdet gav deres Liv i Kampen for vort Lands Befrielse, og vi sender vor Hilsen til alle dem, der har mistet deres Kære.

Vi sender vor Hilsen til alle de Landsmænd, som paa Grund af Tyskernes For-

1) Offentliggjort i »Information« den 28.-12.-1944 samtidig med Meddelelsen af 24.-12.-1944.

2) Offentliggjort i »Information« d. 27.-12.-1944.

1945. følgelse har maattet gaa i Landflygtighed. Vi hilser alle dem, der i Dag kæmper i de Allieredes Rækker, er med til at opretholde Forsyningstjenesten over Havene eller forbereder og dygtiggør sig til at vende tilbage og deltage i Kampen.

Det er med Stolthed og Glæde, alle frihedselkende Folk ser tilbage paa det forløbne Aar. Dette Aar blev Nederlagets Aar for Hitler. I vældige koordinerede Slag har de Allieredes Hære nedkæmpet Hitler-Armeerne. Tre af Hitlers allierede er tvunget ud af Krigen. Sovjetunionen, Frankrig, Belgien samt Dele af Holland, Norge, Italien, Jugoslavien og Grækenland er befriet, og det Øjeblik nærmer sig, da Kampen udelukkende vil blive ført paa tysk Jord.

Med Stolthed og Glæde kan ogsaa de danske Kæmpere i Frihedskampens vældige Armeer se tilbage paa den Række afgørende Sejre, de vandt i det forløbne Aar. Endnu lever i hele Folkets Bevidsthed Erindringer om Julidagens heroiske Folkestrejke i København og mange Provinsbyer. Nationens bedste Sønner, Sabotagens dristige Udøvere har lagt de mest livsvigtige tyske Krigsindustrier øde og i afgørende Perioder lammet den tyske Militærtrafik paa vore Jernbaner. Da Tyskerne mente at kunne saa Splid i det danske Folk ved at berøve det dets Polit og dermed bane Vejen for den uhammede Terror, for Ran og Røverier, bestod Folket ogsaa denne Prøve. Folkestrejkerens Enighed, Sammenhold og Vilje til uforsonlig Kamp har intet kunnet røkke. For hvert nyt tysk Overgreb er Modstandsfronten smedet fastere sammen.

Endnu er Hitler ikke besejret. Paa Fronterne har hans Hære stadig Kraft til at yde forbitret Modstand, og i de besatte Lande fører hans Haandlangere et stadigt haardere og mere brutalt Regimente, saaledes som vi har oplevet det herhjemme, hvor hele Gader lægges i Ruiner, hvor Ejendomme afbrændes eller sprænges i Luften, og hvor gode danske Mænd snigmyrdes. Det kan være vanskeligt under disse Forhold at bevare Taalmodigheden, og DANMARKS FRIHEDSRAAD mener derfor at burde udtale en særlig Anerkendelse til de væbnede Styrker, som nu i Maaneder har maattet holde sig passive, skønt de brænder af Iver efter at yde deres Indsats i Kampen. At ikke en eneste Gruppe eller Enkeltpersoner trods alle tyske Overgreb har ladet sig forlede til at bringe sine Vaaben i Anvendelse, er et Vidnesbyrd om den høje Disciplin, der raader indenfor Modstandsbevægelsens Rækker.

Patrioter. Danske Mænd og Kvinder indenfor Modstandsbevægelsen, Sabotører, Befalingsmænd og Menige i Modstandshæren og den frie Presses Tusinder af frygtløse Medarbejdere og Distributører, hver en, som yder sin Indsats i Frihedskampen — vi ved, at den sidste Tid vil blive den vanskeligste og haardeste, men vi ved ogsaa, at Befrielsens Time kan ikke være fjern. Roligt og tillidsfuldt gaar vi ind i det nye Aar. Lad os ikke et Øjeblik — hvad der end sker — svække Disciplinen i vore Rækker, men maalbevidst fortsætte Træningen og Dygtiggørelsen. Ved sin hidtidige Indsats har Modstandsbevægelsen reddet Danmarks Ære og placeret vort Land blandt de Nationer, der i Gerning har vist, at de vil yde en Indsats for Friheden, Freden og Demokratiet. Den Dag, Signalet gives, vil vi enige og beslutsomme træde an til den sidste, den afgørende Kamp.

Danmarks Frihedsraad.

24.-1. Kommuniké om Forstyrrelsessabotage mod krigsvigtige Maal.

KOMMUNIKÉ FRA DANMARKS FRIHEDSRAAD

Den danske Modstandsbevægelses Styrker har siden Nytaar forstærket Kampen mod Fjenden, idet det har været Maalet at vanskeliggøre alle tyske militære Bevægelser her i Landet samt at hæmme den tyske Krigsproduktion mest muligt.

I Jylland har der trods øget fjendtlig Bevogtningsvirksomhed været foretaget talrige resultatrige Angreb paa Jernbaner. Der har endvidere været foretaget Ødelæggelse af Reparationsmateriel, saaledes at Etablering af sprængte Skinner, Skiftespor m. v. er blevet betydelig vanskeliggjort.

Ud over Jernbanesabotage har vore Styrker i Jylland rettet Angreb mod fjendtlige Radiostationer samt mod den tyske Fjernskrivercentral og Relaisstation i Handelsbankens Kælder i Aarhus. De tyske Installationer blev totalt ødelagt.

En den 4.-1. stedfunden Ildkamp mellem tyske Grupper indbyrdes Syd for Horsens

har i Radioen fejlagtigt været omtalt som en Ildkamp mellem danske og tyske Styrker. 1945.

Paa Fyn har der været foretaget forskellige Angreb mod tyske Virksomheder. Endvidere har vore Styrker paa Flyvepladsen ved Beldringe under en tysk Luftværns-øvelse sprængt 6 Gravkøer og 7 Tipvognslokomotiver samt beskadiget en Bro.

Paa Sjælland har danske Styrker blandt andet ødelagt den fjendtlige Pejlestation ved Vipperød. Aktionen fandt Sted Nytaarsaften. Vagtmandskabet, der festede i Vagtlokalet, blev overrumplet og afvæbnet, hvorefter alle tre Pejletaarne blev sprængt og afbrændt.

I København har vi øget Fabrikssabotagen betydeligt, idet Angrebene har været rettet mod Maskinfabrikker og Automobilværksteder, der arbejdede for Fjenden. Det er derved lykkedes i betydelig Grad at begrænse Tilvirkningen af de tyske Terrorvaaben her i Landet. Blandt de talrige vellykkede Aktionen skal særlig Angrebet paa Torotor, der fremstillede vigtige Dele til V 2, nævnes. *Danmarks Frihedsraad.*

Kommuniké om Forstyrrelsessabotage mod krigsvigtige Maal.

8.-2.

KOMMUNIKÉ FRA DANMARKS FRIHEDSRAAD

Samtidig med de Allieredes Vinteroffensiv har vore Styrker forstærket deres Aktivitet mod Fjenden.

Trods vanskelige Forhold er det lykkedes Modstandsbevægelsen at sinke og vanskeliggøre tyske Jernbanetransporter i Jylland og paa Fyn meget betydeligt. Paa Fyn bevirkede Jernbanesabotagen f. Eks., at det tog Tyskerne ca. 8 Dage at køre 3.000 Mand fra Nyborg til Lillebæltsbroen.

Som et Led i Arbejdet paa at vanskeliggøre tyske Jernbanetransporter har man ved Angreb paa Fabriker i Jylland, paa Fyn og i København standset Fabrikationen af Hjertestykker og Tunger til Sporskifter.

Standningen af Fabriker, der deltager i den tyske Krigsproduktion, har været fortsat med uformindsket Energi.

Paa Fyn har danske Styrker brændt en Heinkel 111.

Endelig har man i flere Tilfælde frataget Fjenden Vaaben, Motorvogne og Autogummi. *Danmarks Frihedsraad.*

Advarsel fra Frihedsraadets Lokalkomité for Odense til den odenseanske Befolkning om ikke at lade sig provokere af tyske Terroraktioner. 22.-2.

Til den odenseanske Befolkning.

DANMARKS FRIHEDSRAADs Lokalkomité for Odense har udsendt følgende Opraab:

De Provokationer, der Tirsdag Morgen tog deres Begyndelse med den bestialske og meningsløse Nedskydning af en Række ansete Odense-Borgere, og som Natten til Torsdag fortsattes med Bombeattentater i den indre By, har vakt den dybeste Harme hos os alle.

Afgrunden aabner sig ubønhørligt for Tyskerne, og deres forbryderiske Haandlangere. I deres Desperation søger de at rive alt med sig i et Kaos af Blod og Ødelæggelse — i et sidste Haab om, at det skal lykkes dem at skræmme det danske Folk og lokke Modstandsbevægelsen frem til Aktion, før det Tidspunkt er inde, som er bedst egnet til det endelige og afgørende Slag.

Men de vil lide det samme Nederlag nu som før. Vi ved alle, at Dødsdommen over det tredie Rige er afsagt, og med den rolige Vished herom afventer vi den Dag, da Signalet til Kampen bliver givet. Nazistiske Provokationer skal ikke bringe os ud af Fatning, men kun bestyrke vor Vrede og samle os om den Ledelse, som har manifesteret sig i DANMARKS FRIHEDSRAAD. — Fra dette og dets Lokalkomité venter vi Parolen. Naar den kommer, handler vi, ikke før.

Vis Ro og Disciplin.

Lyt ikke til falske Rygter om Strejke eller lignende. De kan være udspredd af nazistiske Elementer.

1945. Naar Parole udstedes af DANMARKS FRIHEDSRAAD eller dets Lokalkomité, vil den gennem Radio eller paa anden Maade foreligge saadan, at der ikke kan herske Tvivl om dens Rigtighed.

*Danmarks Frihedsraads
Lokalkomité for Odense.*

- 23.-2. Instruktion fra Frihedsraadets Arrestationsudvalgt til Lokalkomiteerne og Regionscheferne angaaende Retningslinier og Fremgangsmaade ved Interneringerne efter Tyskernes Kapitulation.¹⁾

Til Frihedsraadets Lokalkomiteer og Regionschefer.

I Efteraaret 1944 udsendte Danmarks Frihedsraad Besked til Lokalkomiteerne om — saavidt muligt i Samarbejde med det lokale Politi — at udarbejde Kartoteker over følgende Personer, der øjeblikkelig maa interneres paa D-Dagen:

1. Samtlige Medlemmer af nazistiske Organisationer (DNSAP, Vilfred Petersens Parti o. l.). NB. At være Medlem af en nazistisk Organisation er i og for sig ikke en strafbar Handling, men Sandsynligheden for, at Medlemmer af nazistiske Organisationer har begaaet strafbare Handlinger, er saa stor, at man straks maa sikre sig deres Personer og undersøge deres Forhold.

1) Som Tillæg hertil udsendte Arrestationsudvalget følgende:

ANHOLDELSE AF SIGTEDE OG MISTÆNKTE PERSONER

I. Formaalet.

Anholdelser skal ske paa en for det danske Samfund værdig Maade. Overfor Personer, der skal anholdes, maa Vaabenmagt kun anvendes i Tilfælde af nødvendigt Selvforsvar, eller for at gennemføre en ubetinget nødvendig Anholdelse eller for at opretholde en saadan. Om enhver Vaabenanvendelse skal der ske Indberetning.

II. Hvem skal anholdes.

A. Anholdelserne foretages paa Grundlag af de foreliggende Oplysninger. For hver Person udfærdiges 2 Kartotekskort.

a. Det ene Kort bevares i et stort Fælleskartotek for hele Landet. Dette Kartotek er ordnet alfabetisk. Kartoteket maa til sin Tid bero paa et Sted, hvortil telefonisk Henvendelse let kan ske, idet det maa forventes, at der kommer mange Forespørgsler, saavel fra de Politifolk, der foretager de egentlige Afhøringer, som fra Politifolk, Anholdelsesgrupper m. fl., der arbejder i Marken. Saafremt Folkeregistret i København bestaar til den Tid, vil det være et godt Ekspeditionssted, — naar de eventuelle større Kamphandlinger er forbi.

b. Det andet Kartotekskort afleveres til sin Tid paa det Sted i Afsnittet, hvorfra Anholdelserne skal sættes i Aktion, jfr. V og VI.

B. Det maa paaregnes, at et større Antal Personer vil følge sig truede, og derfor vil henvende sig for at opnaa Beskyttelse. Disse Personer maa man tage sig af, til deres Forhold er undersøgt, og der er draget Omsorg for deres Sikkerhed.

III. Opsamlingssteder for Anholdte m. fl.

Til Opsamlingsstederne maa udpeges egnede Bygninger, der ved Krigens Ophør er uden tysk Belægning. Opsamlingsstedet maa tillige være Mødestedet for de Styrker, der skal deltage i Anholdelserne, jfr. Pkt. V. Skoler vil i Hovedsagen være at foretrække, idet disse i Reglen er lette at isolere; de har det fornødne Antal Rum til Ophold, Afhøringer m. v., der er gode Toiletforhold og Mulighed for Etablering af nødtværtigt Forplejning. I Skolegaarden vil der være Plads til de nødvendige Køretøjer.

IV. Oplysning til Befolkningen under Aktionen.

a. Radio. For at undgaa unødigt Tab af Menneskeliv bør der gives Befolkningen Meddelelse i Radioen om Aktionen, dens Formaal, hvem den omfatter, samt om at enhver, der følger sig truet, kan melde sig paa nærmere angivne Steder. Befolkningen maa opfordres til at bistaa Myndighederne med Oplysninger. Der advares mod at deltage i selvbestaltet Justits.

b. Højt taler v o g n e. Forinden Aktionen i de enkelte Omraader gives Underretning til Befolkningen, der opfordres til at bistaa med Oplysninger. Personer, der føler sig truet, opfordres til at melde sig. Det meddeles samtidig, at Personer, der skal anholdes, vil blive stillet for en Dommer, og man advarer de paagældende indtrængende mod at sætte sig til Modværge.

c. Da Aktionen formentlig vil strække sig over længere Tid, gentages Opfordringer og Advarsler i Dagspressen, for saa vidt Aviser udkommer.

d. Plakater opslaas med Indhold som foran.

V. Aktionens Tilrettelæggelse.

I Overensstemmelse med den taktiske Plan for Omraadet udpeges egnede Mødesteder for Personalet; dette Mødested er endvidere Opsamlingssted.

a. Personalet. Dette stilles dels af særligt uddannede Anholdelsesgrupper, dels af Ordenspolitiet, saaledes at der med hver Gruppe følger en uniformeret Politimand. Endvidere stilles der de nødvendige Styrker af Ordenspolitiet til at foretage Afspærringer inden for de Omraader, hvor Husundersøgelser

2. Alle Danske, der under den ene eller den anden Form er gaaet direkte i tysk Tjeneste — som Medlem af et af Frikorpserne, Organisation Todt, tysk Politi, som Marinevægtene el. lign. 1945.
3. Alle, der uden at være direkte ansat af Tyskerne, har optraadt som Stikkere.
4. De, der maa befrygtes ellers at blive Ofre for privat Lynchjustits.
5. Tyske Krigsforbrydere, d. v. s. de Tyskere, der har gjort sig skyldige i umenneskelig (mod Haagerkonventionen stridende) Optræden under Besættelsen.

Det drejer sig her om en midlertidig Internering. Frihedsraadet har udarbejdet fuldstændige Lovforslag, hvorefter en Række Kategorier af Personer, der er optraadt som Landsforræddere eller daarlige Landsmænd, vil være at straffe. Dette bliver det til sin Tid en lovlig Regerings Opgave at gennemføre.

En Fortegnelse over de, der maa interneres øjeblikkeligt ved Landets Befrielse, falder ikke uden videre sammen med de, der kan straffes efter saadan Lov.

Den foreløbige Internering omfatter kun de, der

1. enten en Fare for den kæmpende Front og Borgernes Sikkerhed i Landet, eller
  2. som selv kan befrygtes at blive udsat for Lynchjustits.
- Værnemagere, „Feltmadrasser“ o. lign. falder saaledes normalt ikke ind under dem,

m. v. skal foretages. Endelig mødes den Del af Kriminalpolitiet, der skal foretage den egentlige Afhøring af Anholdte m. fl., samt senere foretage Ransagning paa Bopæl m. v.

- b. **M a t e r i e l.** Til Mødestedet maa der hurtigst muligt kunne dirigeres det nødvendige Antal Vogne, dels større Vogne til Transport af Styrker, dels mindre Vogne til Transport af Anholdte. Der maa raades over Højtaleranlæg, Bespisning maa hurtigt kunne etableres. Combibaarer fra Statens civile Luftværn, eller anden egnet Sengeplads maa hurtigst kunne fremskaffes til Brug for Anholdte og til Brug som Hvilested for evt. syge Personer.
- c. **L æ g e t i l s y n.** Til Opsamlingsstederne bør der knyttes en Læge samt nogle Sygeplejersker — ogsaa af Hensyn til »foregivenessygdom».
- d. **A n h o l d e l s e s g r u n d l a g e t.** Inden for hvert Afsnit ordnes det under II. A. b. omtalte Kartotek alfabetisk inden for de enkelte Gader.

VI. Anholdelsesaktionens Iværksættelse.

Lederen af Aktionen inden for Afsnittet tilrettelægger efter forudgaaende Aftale med Lederen af Kriminalpolitiet samt Lederen af de særlige Anholdelsesgrupper, hvorledes Aktionen skal tilrettelægges.

Efter forudgaaende Gadeafspærring m. v. af Omraaderne indsættes Anholdelsesgrupperne, der bestaar af 5 Mand samt en uniformeret Politimand. Ved større Ejendomskomplekser indsættes evt. flere Grupper af Hensyn til Afspærring af Køkkendøre, Bagudgange, Baghuse m. v. Politimanden er Gruppens Leder, og han medbringer Kartotekskort for de Personer, det er paalagt den enkelte Gruppe at søge anholdt.

Med samtlige indsatte Grupper følger en Leder, for saa vidt der er Tale om Storaktion. Ved Henvendelsen paa Bopælen gives der højlydt og tydeligt til Lejlighedens Indehaver Meddelelse om, at det er Politiet. Gruppen dækker Politimanden med sine Vaaben. Døre, der ikke aabnes frivilligt, aabnes med den nødvendige Vold. Træffes den Sigtede, noteres dette paa Kortet, og samtidig udfyldes en Anholdelses-seddel. Den Sigtede visiteres straks for Vaaben og føres derefter til Vognen; samtidig med at den Anholdte afleveres til Kriminalpolitiets Opsamlingssted, afleveres Kartotekskort tilligemed den særlige Anholdelsesnotits.

Træffes andre mistænkelige Personer i Lejligheden, medtages disse, efter at der er skrevet Anholdelseseddel paa dem. Evt. spørges Hovedkartoteket, jfr. II. A. a.

Naar Aktionen er tilendebragt indenfor det enkelte Omraade, samler Lederen Gruppen. Melding afgives til Ledelsen af Ordenspolitiets Afspæringsgrupper, hvorefter alle Styrker melder sig tilbage til Afsnittet, til evt. Indsættelse i ny Aktion.

VII. Undersøgelse, Efterforskning m. v.

Den videre Undersøgelse, Efterforskning og Tilvejebringelse af Beviser iøvrigt foretages af Kriminalpolitiet, der i nødvendigt Tilfælde kan faa Assistance af Lederen af Ordenspolitiet.

VIII. Aktionen set paa Baggrund af Storbyer og Landsdelene:

- A. **S t o r k ø b e n h a v n.** Aktionen sker her efter Ordre fra Overledelsen, som tillige paabyder evt. Spærring af Indfaldsveje m. v., udsteder Færdselsforbud i visse Timer af Døgnet o. s. v. Omraadet Storkøbenhavn inddeles i 6 Distrikter og indenfor hvert Distrikt findes en ledende Politimand, som har Kontakt med Ledere i Afsnittet. Distriktsledelsen udpeger de Bygninger m. v., der skal benyttes til Opsamlingssteder m. v.
- B. **P r o v i n s e n.** For Storbyernes Vedkommende kan det ske efter samme Retningslinie som for København. Forsaavidt angaar Købstæder og mindre Byer, hvor Styrken er mindre, og hvor alle kender hinanden, maa Aktionen mere afpasses efter de stedlige Forhold.
NB. Da netop de mindre Byer og Provinsen vil være usikre Skjulesteder, er der Grund til at formode »Flugt« til Storbyerne, der bør derfor fra alle Byer samles Materiale til Hovedkartoteket, jfr. II. A. a.

1945. der er Grund til at anholde, og hører ikke hjemme i Arrestationskartotekerne. Værnemagerne vil til sin Tid af en lovlig Regering blive draget til Ansvar og faa deres Straf. Selve Anholdelsen maa foretages af det under Jorden værende Politi, der er en interesserende Del af den danske Modstandsbevægelse, i Samarbejde med andre Modstandsgrupper.

Alt Kartoteksmateriale maa af Lokalkomiteerne overgives

1. dels til Landskartoteket i København (kan sendes med Frihedsraadets Kurer).
2. dels til Regionscheferne (f. Eks. gennem Bylederne) der sammen med Politichefen inden for Regionen planlægger Arrestationerne.

Til yderligere Orientering vedlægges Retningslinier, særligt beregnet for København (se Bilag).

Som almindelig Regel gælder:

Kamphandlinger gaar altid forud for Arrestationer. Med dette Forbehold skal Arrestationer foretages straks i Tilslutning til Kampen, saa at al Selvjustits undgaas.

Til Lokalkomiteerne.

Det lægges Lokalkomiteerne paa Sinde hurtigst muligt at aflevere deres Materiale til Hovedkartoteket i København samt til Regionsledelsen.

For en Sikkerheds Skyld bør man beholde en tredje Kopi, opbevaret paa et sikkert Sted.

Selve Arrestationen sorterer *ikke* under Lokalkomiteerne, kun Udarbejdelsen af Materialet, d. v. s. Afgørelsen af, hvem der i Overensstemmelse med de givne Retningslinier skal arresteres. Naar Fremgangsmaaden er ændret noget (Regions-Politiledelsen i Stedet for det lokale Politi) skyldes det den Udvikling, der i Mellemtiden har fundet Sted inden for Politiet.

En saadan Regionsledelse som Del af den øvrige Modstandsbevægelse under Frihedsraadet eksisterede ikke ved Udsendelsen af sidste Meddelelse om Arrestationerne.

Danmarks Frihedsraads Arrestationsudvalg.

24.-2. Udtalelse om den tiltagende Mængde almindelige Forbrydelser i Danmark og om Justits indenfor Modstandsbevægelsen.

I det mørkelagte Danmark er der tre forskellige Forhold, som i Øjeblikket er underdraget Offentlighedens Kontrol. For det første den underjordiske Frihedskamp mod den tyske Besættelsesmagt, for det andet denne Besættelsesmagts notoriske Samarbejde med danske Forbrydere, saavel Tyve som Mordere, og endelig for det tredje almindelige danske Forbrydelser, der er ganske „upolitiske“ og desværre er taget saa uhyggeligt til i Omfang, efter at vi har mistet vort Politi.

Men til Trods for Mørklægningen i Presse og Radio er det danske Folk udmærket i Stand til at sondre mellem disse tre Foreteelser. Tilliden til Frihedsbevægelsen er saa stor, at ingen tænker paa at sammenblende den med Forbrydernes Tyverier og Mord, hvor mange Løgne herom Tyskerne end tvangsindlægger i vor Presse, og omvendt er alle straks klare over, at den lange Række afskyelige Clearing-Mord, lige fra Kaj Munk til Havnedirektør Laub er foretaget af Tyskernes Haandlangere. Frihedsbevægelsen og den øvrige Del af det danske Folk er ganske enige om, at skal man bekæmpe nazistiske Tyve og Mordere, da kan man ikke benytte sig af samme forbryderiske Fremgangsmaade som disse, men maa i alle Ting forvalte vor Retsarv.

Saa meget desto mere beklageligt er det, at Frihedsbevægelsen den sidste Tid har konstateret to Tilfælde af Røveri, foretaget af organiserede Medlemmer af Modstandsbevægelsen. Hvad enten det sker af misforstaaet Patriotisme eller i privat Berigelses-hensigt, er saadanne Handlinger absolut uforenelige med Deltagelse i Frihedsbevægelsen, og der vil derfor blive taget hurtigt og skaanselsløst fat i saadanne Tilfælde. Gerningsmændene til saadanne Røverier vil omgaaende blive skudt.

Det vil ikke være nogen formildende Omstændighed, at de paagældende eventuelt har foretaget Røveriet til Fordel for Frihedsbevægelsen. For det første kan vi ikke

anvende den Slags Metoder, og for det andet har vi modtaget saa mange store og frivillige Bidrag, at vore Grupper aldrig behøver at savne Penge til den nødvendige Kamp. 1945.

København, den 24. Februar 1945.

Danmarks Frihedsraad.

Udtalelse om, at Personer, der har haft med Tyskerne at gøre, ikke kan købe sig Aflad. 24.-2.

AFLADSHANDEL

Fra flere Grupper indenfor Frihedsbevægelsen er der i den sidste Tid indløbet Beretninger om, at velhavende Personer, som har haft med Tyskerne at gøre, og nu har faaet kolde Fødder, i stigende Omfang søger at købe sig Aflad, I visse Tilfælde foreslaar de rent ud en Handel, idet Frihedsbevægelsen mod en eller anden stor Sum skal forpligte sig til ikke at angribe dem, hverken nu eller efter Besættelsen, i andre Tilfælde — som Regel de værste — er de tilfredse med at faa Lov til at støtte Frihedsbevægelsen med store Beløb uden Klausuler.

DANMARKS FRIHEDSRAAD vil indtrængende advare imod, at Grupper indenfor Frihedsbevægelsen lader sig friste til saadanne Aftaler. Ingen nok saa stærk Gruppe vil kunne tilsikre saadanne Overløbere, at de ikke bliver angrebet og eventuelt straffet efter Krigen, og det vil være kompromitterende og ødelæggende for hele vort Arbejde, om noget af det finansieres paa denne Maade. Efter Krigen vil alle fattige og indflydelsesløse Forrædere blive udleveret uden Skaansel, og det vilde derfor være en alvorlig Krænkelser af vort Folks Retfærdighedssans, hvis de rige Folk med Forbindelser kunde købe sig fri.

København, den 24. Februar 1945.

Danmarks Frihedsraad.

Kommuniké angaaende Sabotage.

26.-2.

KOMMUNIKÉ FRA DANMARKS FRIHEDSRAAD

Vore Styrkers Kamp i Februar Maaned har holdt Takt med de Allieredes Angreb i Øst og Vest.

Med de Midler, som er til Raadighed for Kampen, er Fjenden blevet bekæmpet i stigende Tempo, idet man har ramt ham saaledes, at den Skade, der her tilføjes ham, giver sig Udslag paa de Fronter, hvor han angribes af de Allierede.

Jernbanesabotagen har i Jylland og paa Fyn naaet et Omfang som aldrig tidligere — alene i Ugen 4.—11.-2. blev der foretaget over 100 Sprængninger af Skinner og Skiftespor samt 6 Afsporinger af tyske Tog. Derved forsinkedes Transporten af tyske Tropper fra Danmark og Norge til Fronterne, og Bevogtningen af Jernbaneliniérne binder store tyske Troppestykker. Det er saaledes den danske Jernbanesabotages Formaal at supplere de Allieredes Luftangreb paa det tyske Jernbanenet.

Fabrikssabotagen har fortsat i første Række været rettet mod Fabrikker, der fremstiller Dele af Vaaben til den tyske Rustningsindustri, samt mod for Tyskerne arbejdende Automobilværksteder.

Med det Formaal at søge Afsendelsen af Kul til de udelukkende for tyske Interesser kørende norske Jernbaner standset, er en Del Kraner blevet ødelagt.

En Del af Tyskerne beslagte Benzintanke er blevet sprængt.

Paa Amager er en Natjager blevet ødelagt.

Endelig er en Del Vaaben og Motorvogne blevet frataget Fjenden.

Danmarks Frihedsraad.

Kommuniké angaaende Sabotage.

7.-3.

KOMMUNIKÉ FRA DANMARKS FRIHEDSRAAD

Vore Styrker har med Held fortsat Kampen mod Tyskerne.

I Jylland fortsætter Jernbanesabotagen til stor Gene for de tyske Transporter.

I sidste Halvdelen af Februar Maaned blev der udført Sabotage paa adskillige Jernbanelinjer hvert Døgn. I et enkelt Døgn forekom endog 8 Linjesprængninger.

En Jernbanekran ved Skanderborg, en Vandkran ved Holstebro og et Tog med tysk Materiel er sprængt.

1945. Paa Fyn har vore Styrker afsporet tre tyske Tog, ødelagt Gravemaskiner, Tromler og Lastbiler, der blev anvendt paa Flyvepladsen ved Beldringe.

Desuden er to i Svendborg stationerede Isbrydere gjort uanvendelige for Tyskerne, der vilde benytte dem som Slæbebaade.

Paa Sjælland er der øvet Sabotage mod Firmaer, der arbejdede for Tyskerne, og et tysk Ammunitionstog er afsporet.

København, den 7. Marts 1945.

Danmarks Frihedsraad.

12.-3. Opraab om Hjælp til Norge.

NORGES FORSYNINGSSITUATION

Den norske Forsyningssituation har — som alle ved — under hele Besættelsen været yderst daarlig. De sidste Efterretninger deroppe fra viser, at den nu er ved at udvikle sig henimod det katastrofale. Selv med de Leverancer, som er sikret udefra, har Norge ikke Brødkorn til mere end en Maaned frem i Tiden, Kartofler findes ikke Kød kan ikke faas. Sukkerrationerne er kun en Femtedel af de danske, men det har i lang Tid været umuligt at faa selv dette Kvantum frem. Mælk findes kun i yderst begrænset Kvantum til Børn.

Heroverfor staar Danmark som det Land i Europa — selv de neutrale iberegnet — som under Krigen har haft de rigeligste Forsyninger af alle elementære Fødevarer. Hvis der skal være nogen Mening i nordisk Samfølelse — eller blot en Smule almindelig Menneskelighed — saa maa Danmark vise sin tydelige Vilje til at dele med det nødlidende Broderfolk. Det danske Folk har allerede gennem frivillig Norgeshjælp vist dette i ret stort Omfang. Der er saaledes ingen Tvivl om, at vort Folk har forstaaet Nødvendigheden af dette Samvittighedskrav. Vi bør imidlertid under den resterende Del af Krigen og i Tiden efter dens Afslutning gaa et Skridt videre: vi bør ad officiel Vej dirigere meget betydeligere Dele af vor Fødevareproduktion til Norge, *selv om det skal koste os en Nedsættelse af vore egne Rationer.*

Danmarks Frihedsraad er overbevist om, at en saadan Indsats — der vil blive anset som en ganske selvfølgelig af alle de Nationer, som har baaret Krigens tungeste Byrder — er i fuld Overensstemmelse med vort Folks varmeste Ønsker, og vi opfordrer derfor saavel Befolkningen som de ansvarlige Embedsmænd til at forberede og i videst muligt Omfang allerede nu gennemføre en saadan omfattende Forsyning til Norge.

København, den 12. Marts 1945.

Danmarks Frihedsraad.

15.-3. Advarsel mod at købe Sterling i Danmark.

Køb ikke Sterling i Danmark!

Der er i den senere Tid blevet udbudt betydelige Sterlingbeløb her i Landet. Vi advarer hermed alvorligt imod at købe saadanne Pengesedler. Selv om de eventuelt ikke er falske, stammer de i de fleste Tilfælde fra tyske Røverier i andre besatte Lande, og man vil kunne forvente, at de bliver erklæret ugyldige efter Krigen.

København, den 15. Marts 1945.

Danmarks Frihedsraad.

21.-3. Opfordring til at sabotere Arbejdet paa tysk Befæstningsvold i Nordsjælland.

OPRAAB FRA DANMARKS FRIHEDSRAAD

I disse Dage paabegynder Tyskerne Anlægget af en ny Befæstningsvold, denne Gang tværs over Nordsjælland. Det vil betyde en yderligere Udplyndring af Landet, idet Arbejde og Materialer naturligvis skal betales af den danske Nationalbank. Men det vil betyde, at umaadelige økonomiske og landskabelige Værdier gaar tabt, idet store Landbrugs- og Skovarealer vil blive ødelagt for lange Tider, maaske for bestandig. Det er af største Betydning, at dette Hærværk forsinkes saa meget som muligt, indtil Tysklands endelige Sammenbrud sætter en Stopper for det.

DANMARKS FRIHEDSRAAD opfordrer alle til at sabotere dette Arbejde som alt Arbejde for Tyskerne. Enhver, som frivilligt bidrager til dette tyske Foretagende som

Entreprenør, Leverandør eller lignende, og enhver Arbejder, der i Haab om større Fortjeneste forlader sit Arbejde for at deltage i Tyskernes Ødelæggelsværk, gør sig skyldig i en landsforræderisk Optræden og maa regne med, at dette ikke kan undgaa at medføre Konsekvenser.

Den 21. Marts 1945.

Danmarks Frihedsraad.

Opraab angaaende Hjælp til tyske Flygtninge.

21.-3.

Under den sidste Tids Flygtingetransporter fra Tyskland til Danmark er det paa Grund af svigtende tysk Organisation forekommet, at tyske fødende Kvinder, dødsyge Smaabørn og Mennesker lidende af farlige epidemiske Sygdomme har maattet indlægges paa danske Sygehuse og behandles af danske Læger og Sygeplejersker. Trods Tyskernes unneskelige Behandling af danske Statsborgere har man ydet denne Nødhjælp.

Danske Læger og Sygeplejersker har stedse i Enkelttilfælde behandlet syge Mennesker i Nød, enten det var Tyskere, allierede eller danske Sabotører — selv under Trusel af Fængselstraf, men det er ikke en Opgave for det danske Folk, som i Praksis anerkendes som allieret Nation, gennem sine Myndigheder og Organisationer at etablere Sanitetstjeneste for Tyskerne og derved lette deres Krigsførelse. Den Opgave maa løses af Tyskerne selv.

Naar der fra visse Sider har været fremsat Forslag om meget vidtgaende Hjælp til Flygtingene som en Modydelse fra dansk Side i Haab om at opnaa en bedre Behandling af internerede danske Gendarmere, Betjente og eventuelt andre, maa det fastslaas, at der ikke kan *handles* herom. Hvis Tyskerne i den 11. Time indser, at Behandlingen af de deporterede danske Statsborgere er en Skamplet paa det tyske Folk og søger at raade Bod herpaa, er det godt, men det kan ikke berettigge til Forventninger om Modydelser fra dansk Side.

Den 21. Marts 1945.

Danmarks Frihedsraad.

Opraab om to Minutters Stilhed den 9. April Kl. 12.

April

Endnu en Gang maa Danmark opleve en 9. April under Besættelsen, og denne føles særlig haard, da det nazistiske Voldsregimente i Okkupationens 5. Aar har været strengere og blodigere end noget af de foregaaende.

Forfølgelsen af Patrioter er taget til baade i Omfang og Voldsomhed. Tusinder af Landsmænd er deporteret til Tyskland, hvor de i stort Tal bukkes under paa Grund af Sult, Vanrøgt og Pinsler. I danske Fængsler pines og myrder Gestapos Bøddler Fanger i stort Tal. Massehenrettelser er snart en dagligdags Begivenhed. Sommer- og HIPO-Folk terroriserer ved vilkaarligt Skyderi, Snigmord, Mordbrand og andre Slags Ødelæggelsesaktioner.

Tyskerne har med haard Haand fortsat Udplyndringen af vort Land til Trods for, at de undlader at opfylde deres Forpligtelser med Hensyn til Vareleverancer til os. Samtidig tillader de sig at slæbe mangetusindtallig Flygtingesværme ind over Landets Grænser uden at iagttage de simpleste sanitære Forholdsregler.

Hvert Overgreb, hvert tabt Menneskeliv, hver Plyndring gjorde Landet fattigere og Livet haardt, men det har ikke knust eller bøjet det danske Folk. Dets Kampmod og Indsats har været større og kraftigere end nogen Sinde før. Folkestrejkerne i Juli og September Maaned 1944 vil gaa over i Historien som straalende Eksempler paa, hvad et lille Folk er i Stand til at præstere over for en mægtig Modstander. Fabriks- og Jernbanesabotagen, der har antaget Karakter af rene Krigsaktioner, viser den danske Frihedskæmpers høje Kvalitet og borger for, at Danskerne ogsaa kan yde den nødvendige Indsats, naar D-Dagen kommer for os.

Det danske Folks Samling om en aktiv Politik har skaffet os en Plads i de allierede Nationers Rækker. Staaende i denne Solidaritet sammen med de øvrige kæmpende Nationer føler vi den største Beundring overfor de store Sejre paa alle Krigens Fronter i det forløbne Aar og den tapre Modstand fra Modstandsbevægelsens Side i de andre besatte Lande, som Tyskerne havde undertrykt. Snart slaar ogsaa Timen for vort

1945. Lands Befrielse. Da vil ogsaa det danske Folk yde den Indsats, som forventes af os baade hjemme og ude.

Følg FRIHEDSRAADETs og den allierede Overkommandos Ordre, naar de gives. Undgaa uoverlagte Handlinger og afvis tyske Provokationer. Tidspunktet for Kampen skal ikke bestemmes af Tyskerne, men af det danske Folk, af Frihedsbevægelsen og vore allierede Forbundsfæller.

Den 9. April 1945 demonstrerer vi Folkets Enighed og Kampkraft, idet vi samtidig ærer og mindes Frihedskampens Ofre ved at lægge kørende og gaende Trafik, Arbejdspladser, Kontorer og Butikker stille Kl. 12 Middag i 2 Minutter.

April 1945.

Danmarks Frihedsraad.

- 3.-5. Proklamation til samtlige danske Modstandsstyrker om at afvente Ordre før Handling.

Frihedskæmpere!

Danmarks Befrielse staar for Døren. I Løbet af Timer eller Dage vil det blive afgjort, om de tyske Styrker i Danmark erkender Nazismens endelige Nederlag og kapitulerer eller vælger at gaa ud i en sidste desperat og nytteløs Kamp.

Den Krig, Danmark fører mod Tyskland, er os paatvunget ved Nazisternes Overfald paa vort Land og Overgreb mod vort Folk. Vi danske optog Striden, og vort Folk har kæmpet godt, men vi har aldrig ønsket unødigt Blodsugydelse og ønsker det heller ikke nu.

Vælger Tyskerne Kampen, da ved vi, I er rede. Hver Mand vil indtage sin Plads og gøre sin Pligt.

Men kommer Fjenden til Fornuft og vælger Kapitulation, da er det lykkeligt, at vort Land spares for yderligere Blodsofre. I vil da optage de Bevogningsopgaver, I er udset til og hindre alle Repræssalier overfor de Slagne.

Kun hvis Fjendens Styrker svigter Kapitulationsbetingelserne og sætter sig til Modværge, maa der i Selvforsvar slaas til.

Vi paalægger alle Modstandsgrupper nøje at følge deres Instrukser; hvad enten det kommer til Kamp eller Kapitulation, vil Befrielseskampens sidste Timer kræve endnu større Disciplin og Selvbeherskelse end hidtil.

Ingen Gruppe maa gaa til Handling, før Ordren er givet.

Frihedskæmpere, Kammerater, vi stoler paa Jer.

København, den 3. Maj 1945.

Danmarks Frihedsraad.

- 3.-5. Proklamation til det danske Folk i Anledning af de Allieredes Indrykning i Danmark.

Allierede Styrker rykker i disse Timer ind over vort Lands Grænser. Omraader af Danmark er allerede blevet befriet.

Det er en Selvfølge, at Befolkningen yder de allierede Tropper al mulig Hjælp. Vi advarer mod Sammenstimlen, som kan hindre Troppernes Bevægelser, ligesom vi advarer mod alt for aabenlys Fremfærd fra Modstandsbevægelsens Side, før de nødvendige Arrestationer har fundet Sted.

I de ikke-befriede Omraader maa ingen gaa til Handling, før Ordre gives. Naar tysk Kapitulation foreligger, vil Modstandsbevægelsens Styrker opretholde Ro og Orden, indtil de allierede Tropper naar frem.

I fem lange Aar har den danske Befolkning trods uhørte Provokationer bevaret en værdig Holdning. Ogsaa nu i Befrielsens Time vil Modstandsstyrkerne og den øvrige Befolkning vide at optræde paa værdig dansk Vis.

København, den 3. Maj 1945.

Danmarks Frihedsraad.

- 3.-5. Opraab til samtlige Befalingsmænd og Medlemmer af den tyske Værnemagt, SS, de tyske Polititropper i Danmark, de tyske civile Myndigheder og deres Personale.

FRIT DANMARK — SONDERAUSGABE.

An sämtliche Befehlshaber und Mitglieder der deutschen Wehrmacht, SS und

deutsche Polizeitruppen in Dänemark, an die deutschen Zivilbehörden und deren Personel. 1945.

Hitler ist tot. Berlin und Hamburg sind gefallen, die deutschen Truppen in Italien und Österreich haben kapituliert, alliierte Heere haben Warnemünde und Lübeck besetzt und haben die dänische Grenze überschritten — alle Wege des Rückzuges aus Dänemark sind abgeschnitten. Die dänische Widerstandsbewegung wünscht den Verlust von Menschenleben zu vermeiden.

Im Einverständnis mit dem Oberbefehlshaber des alliierten Expeditionshers in Europa fordert der dänische Freiheitsrat die deutschen Truppen in Dänemark zur Sämtliche bewaffnete Widerstandsgruppen in Dänemark gehorchen dem Freiheitskapitulation auf.

Sobald die deutsche Kapitulation vorliegt, wird eine dänische Regierung mit vollem Vertrauen der Bevölkerung und der Widerstandsbewegung hervortreten.

Wir fordern:

Dass alle Mitglieder der Wehrmacht, der SS- und Polizeitruppen sich in ihre Kasernen zurückziehen und ihre Waffen abliefern.

Dass alle deutsche Zivilbehörden und deren Personel sich in die nächstliegenden Kasernen zurückziehen.

Dass alle deutschen Flüchtlinge sich in ihre Einquartierungslager zurückziehen.

Dass eine weisse Flagge bei den Kasernen, Gebäuden, wo die Deutschen sich aufhalten, gehisst wird.

Die Kasernen, Gebäude u. s. w. werden danach von organisierten dänischen Widerstandsgruppen bewacht, die Waffen und Ammunition übernehmen werden.

Für die Verpflegung und Krankenhilfe sämtlicher Internierten wird gesorgt werden.

Gewisse deutsche Militär-, Polizei- und Zivilpersonen werden verhaftet, aber niemand wird misshandelt werden, und gerichtliche Verfolgung wird nur gegen diejenigen eingeleitet werden, die nach internationalen Rechtsregeln der Kriegsverbrecher angeklagt werden sollen.

Deutsche Soldaten und Polizeigehörige!

Weder Sie noch wir sind daran interessiert, dass in diesem Augenblick, wo der Krieg schon entschieden ist, noch mehrere getötet und verwundet werden.

Deutsche Befehlshaber aller Grade!

Wenden Sie sich an die Alliierten oder an die Leitung der dänischen Widerstandsbewegung, um die Kapitulation zu verabreden.

København, den 3. Maj 1945.

Danmarks Frihedsraad.

Instruktion om Roens og Ordenens Opretholdelse efter Meddelelsen om Tyskernes Kapitulation.

4.-5.

Frihedsraadets Kommando-Udvalg har i Aftes udsendt følgende:

Der er dannet en ny Regering, sammensat af Mænd fra de politiske Partier og Mænd udpeget af Danmarks Frihedsraad. Denne Regering vil snarest overtage Ansvaret for Roens og Ordenens Opretholdelse. I den øjeblikkelige Situation maa dette imidlertid ske gennem Modstandsbevægelsens Styrker. Modstandsbevægelsens øverste Militærinstanser, Frihedsraadets Kommandoudvalg, meddeler herom følgende:

Fra i Dag den 5. Maj Kl. 8 er det Forhold indtruffet, der er forudset i Forholdsdordre Nr. 2 Punkt 10. Modstandsbevægelsens Styrker skal i denne Situation hjælpe med til at opretholde Ro og Orden.

I dette Øjeblik foreligger endnu ikke Betingelserne for Kapitulation. Modstandsbevægelsens Styrker skal derfor endnu ikke foretage sig andet end at holde sig klar.

Disciplineret afventer vi nærmere Ordre. Ingen Styrke maa foretage Aktioner paa egen Haand.

Vi forventer, at Modstandsbevægelsens Styrker under alle Forhold bidrager til, at samtlige Opgaver løses paa en Maade, der er det danske Folks Frihedskamp værdig.

(Cit. *Politiken* 5.-5.-1945).

1945. Udtalelse til det danske Folk i Anledning af Meddelelsen om Tyskernes Kapitulation.
4-5.

Danmarks Befrielse er ogsaa det danske Folks Værk.

Til det danske Folk.

Landsmænd!

Tyskland har kapituleret. Den tyske Nazisme er knust. Vort Land er atter frit. Med Amerikas, Englands og Sovjetunionens Hære i Spidsen har Verdens frihedselskende Nationer knækket det Voldsregime, som gennem 12 Aar har truet og terroriseret alle demokratiske Lande

I fem lange Aar følte det danske Folk paa sin Krop, hvad nazistisk Styre betyder. Død, Vold, Ødelæggelse og Udplyndring har hærget vort Land. Tusinder af gode danske Mænd gav deres Liv i den ulige Kamp. Titusinder har henslæbt Maaneder og Aar i Koncentrationslejre og Tugthuse.

Men Danmark lod sig ikke knægte. Det er vor Stolthed og Lykke i Dag, paa Befrielsens Dag. Oprejst kan vi møde de allierede Hære, som nu staar i vort Land. De bringer os Friheden, men ikke som Gave. Vi er deres Medkæmpere, som de vore. Vi er en uadskillelig Del af den Frihedens vældige Armé, som har besejret Menneskehedens nedrigste Fjende, Nazismen.

Danmarks Befrielse er ogsaa det danske Folks Værk.

Fra Besættelsens første Dage mødte Nazisterne i Danmark en sand passiv Modstand fra det overvældende Flertal af det danske Folk, og den slappede intet Øjeblik under de fem tunge Aar. Men passiv Modstand alene var ikke tilstrækkeligt til at knuse Nazismen og give Danmark en Plads i de allierede Nationers Rækker. Fra 9. April 1940 var Danmark i Krig mod Tyskland, og Krig kræver aktiv Indsats. Derfor tilkommer i Dag paa Befrielsens Dag Hæder og Ære alle aktive Patrioter, Danmarks bedste Sønner, der med Livet som Indsats gjorde deres Pligt mod Fædrelandet, reddede Danmarks Ære og tilkæmpede os Befrielsen, Friheden, Fremtiden.

Det danske Folk mindes i Dag med dyb Hengivenhed alle dem, som gav deres Liv i Kampen. Vort nye Danmark vil bestandig staa Vagt om deres Minde, det vil vide at beskytte deres Efterladte.

Det danske Folk bringer i Dag sin Tak til Modstandens Avantgarde, Sabotørerne, til alle Medlemmer af Modstandsgrupperne, til den frie Presses Tusinder af aldrig trætede Medarbejdere, til alle dem, der paa forskellig Vis ydede Modstandsbevægelsen dyrebar Hjælp.

Med Stolthed mindes vi Folkestrejkerne 1943 og 1944, disse fulde Udslag af et helt Folks enige Vilje til Modstand, disse vældige og modige Slag mod den overmægtige Fjende, der vakte hele den frie Verdens Beundring og Respekt for vor Kamp.

Vi hilser vore Kammerater velkommen hjem fra Fængsler, Koncentrationslejre og Udlændighed. Vi er stolte over at kunne byde dem hjem i et frit ubesejret Danmark. Alt hvad de har lidt og døjet har ikke været forgæves.

Landsmænd. Den ydre Fjende er slaaet. Fra i Dag maa alle Kræfter samles om at slaa den indre Fjende, Nazismens aabenlyse og skjulte Haandlangere i vort Land og føre Danmark frem ad Frihedens og Demokratiets Vej.

Danmarks Frihedsraad har i de forløbne Aar skaret hele Folket om sig, fordi det gav Udtryk for den Modstandens Politik, som Befolkningen ønskede ført, og fordi det gennem sit Program anviste Kampens Maal. Fra i Dag overtager en fri Regering Ledelsen af vort Land, men den Samling, Frihedsraadet har været Udtryk for, og den Vilje til at skabe et bedre, et lykkeligere Danmark, som har besjælet hele det kæmpende danske Folk, skal fortsat bestaa. Den skal være os Sikkerhed for, at vort Fædreland ingen Sinde mere udsættes for Besættelse og Undertrykkelse. Den skal være os Garanti for, at Danmark aldrig mere oplever en 9. April.

Vi har kæmpet for et frit, et nyt, et bedre Danmark. Lad os i Fællesskab fortsætte denne Kamp. Leve Danmark!

København, den 4. Maj 1945.

Danmarks Frihedsraad
(Cit. Politiken 5.-5.-1945).

AFSNIT D
RETSAFGØRELSER

**AFGØRELSERNE I HENHOLD TIL DE I TYSK INTERESSE GIVNE
MIDLERTIDIGE DANSKE UNDTAGELSESBESTEMMELSER**

Retsafgørelserne i Henhold til de i tysk Interesse givne midlertidige danske Undtagelsesbestemmelser

I. Indledende Bemærkninger.

At give en virkelig fyldestgørende Oversigt over Retsafgørelser af politisk Karakter eller Betydning under Besættelsestiden vil allerede paa Grund af det meget store Antal Domme og de mangeartede Forseelser være næsten ugørlig og vil ikke blive forsøgt her. Alene i Tiden 1.-4.-1941 til 1.-4.-1942 blev saaledes ca. 1000 Personer dømt eller vedtog Bøder i Sager, der henhørte under Statsadvokaten for særlige Anliggender.

Derimod vil der i det følgende blive givet en meget summarisk Oversigt over den Praxis, der var gældende i de ved dansk Domstol paadømte Straffesager, hvor den strafbare Handling var rettet mod eller blev betragtet som værende rettet mod tyske Interesser. Udenfor Oversigten falder tyske Krigsretsdomme over tyske Soldater for Forseelser mod danske Statsborgere, Krigsretsdomme over danske Statsborgere, der henhørte under det saakaldte Wehrmachtsgesolge, d. v. s. danske, der arbejdede for Tyskerne og var underkastet tysk Jurisdiktion forsaavidt angik Forseelser mod tyske Interesser begaaet under Arbejdet m. v. Derimod vil der i et vist Omfang til Sammenligning med de danske Domme blive nævnt Afgørelser af tyske Krigsretter i Sager, der i hvert Fald indtil Slutningen af 1942 praktisk talt udelukkende og indtil 29.-8.-1943 normalt omend i stedse ringere Omfang blev behandlet af danske Domstole, men undtagelsesvis blev paadømt af tysk Krigsret.

Samtlige her omhandlede Straffesager var anklagemæssigt henlagt under Statsadvokaten for særlige Anliggender, hvorfra de nødvendige Forhandlinger med de tyske Krigsretter og andre tyske Myndigheder om Sagernes Behandling som Regel fandt Sted, dog at Justitsministeriet og Udenrigsministeriet naturligvis førte en Række af de mere principielle Forhandlinger.

Som almindelige Træk i Straffesageres Behandling kan nævnes, at Tiltale som Hovedregel kun fandt Sted, naar der fremkom tyske Krav om Tiltale, men at Sagerne dog undertiden blev fremmet til Dom uden saadant Krav, naar man f. Eks. var klar over, at de tyske Myndigheder vilde faa Kendskab til Sagen og det saa, set fra danske Synspunkter, kunde være formaalstjenligt at have færdigbehandlet Sagen som et „rent dansk Anliggende“, inden det tyske Straffekrav fremkom. Som et andet almindeligt Træk kan anføres, at betingede Straffedomme kun meget sjældent blev anvendt, ligesom Tiltalefrafald i Medfør af Straffelovens § 30 kun blev givet i ganske faa Sager, uagtet der blandt de Tiltalte var mange i Aldersklassen 15—18 Aar. Derimod blev et meget stort Antal Sager aldrig gennemført til Tiltale, fordi der ikke fra de kompetente tyske Myndigheder fremkom Krav om Straf, f. Eks. naar den „fornærmede“ tyske Soldat, der overfor det danske Politi stod som Anmelder, undlod at indberette „Fornærmelsen“ til sine overordnede, hvad der var hans Pligt.

Til Illustration af foranstaaende kan anføres, at der i København i Tiden 1.4.-1942 til 1.-4.-1943 var sigtet 1296 Personer for Overtrædelse af de her omhandlede Straffelove. Heraf blev 435 dømt, 45 frifundet, 118 vedtog Bøder (i det væsentlige Personer, der var sigtet for illegal Brevbefordring). For 205 Personer sluttedes Sagen uden

Tiltale i Medfør af Retsplejelovens § 723 enten direkte paa Bevisets Stilling eller som oftest, fordi Sagen havde været stillet i Bero tilstrækkelig længe, uden at tyske Straffekrav var fremkommet. For 2 Personer blev Sagerne sluttet i Medfør af Straffelovens § 30, I. De øvrige Sager var stillet i Bero paa et evt. senere tysk Straffekrav, og man kan gaa ud fra, at langt de fleste af disse Sager senere vilde blive sluttet paa Grund af „Bevisets Stilling“, fordi tyske Straffekrav ikke fremkom.

Tyskerne stillede som Regel ikke paa Forhaand Krav om Straf af en bestemt Størrelse, men Anke af Domme fandt efterhaanden i stor Udstrækning Sted paa Grund af Krav fra tysk Side om skærpet Straf. Der blev efter tysk Krav truffet den Ordning, at de tyske Myndigheder senest 7 Dage efter Domsafsigelsen skulde have tilsendt Udskrift af Dommen, for at Krigsretten kunde tage Stilling til Ankespørgsmaalet inden Ankefristens Udløb. Kunde 7 Dages Fristen ikke overholdes, hvad der for Provinssagerne Vedkommende var meget almindeligt, skulde Dommene ex tuto paa-ankes, indtil de tyske Myndigheder havde haft fornøden Tid til at udtale sig om evt. Anke. Som Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse af 27.-1.-1942 (se nedenfor) viser, hændte det ogsaa, at ikke rettidig Anke blev admitteret under Hensyn til den tyske Indblanding i Ankespørgsmaalet.

I Forbindelse med Ankespørgsmaalet maa nævnes Lov Nr. 206 af 9.-5.-1942 om Ændring i Lov Nr. 219 af 1.-5.-1940, Lov Nr. 388 af 22.-7.-1940 og Lov Nr. 14 af 18.-1.-1841, hvorefter Anke i Sager angaaende Overtrædelse af de 2 sidst nævnte Love efter Justitsministeriets Bestemmelse kan ske direkte fra Underret til Højesteret. Formaalet hermed var at skabe Mulighed for i de Sager, som man fra tysk Side tillagde særlig Betydning, at hidføre en Afgørelse afsagt af Højesteret, der fik Kompetence til i disse Tilfælde at paakende ogsaa Skyldspørgsmaalet. Man havde nemlig Erfaring for, at de tyske Myndigheder, naar de var utilfredse med de af Landsretterne afsagte Domme, alligevel i de større Sager krævede Dommen prøvet ved Højesteret.

Angaaende den juridiske Verdring af den i Besættelsestiden indførte midlertidige Straffe- og Proceslovgivning herunder Betænelighederne ved Sagerne summariske Behandling og Indskrænkningerne i Adgangen til Anke, skal henvises til et Foredrag af Professor, Dr. jur. *Stephan Hurwitz*, der er gengivet i „Juristen“ 1943, S. 301.

Uagtet alle de her omhandlede Straffesager blev behandlet af en enkelt Statsadvokat, var Praxis dog meget svingende. Dette skyldes flere Grunde. Dels var Tyskerens Krav om Straffens Størrelse meget svingende efter de skiftende Forhold under Besættelsen og i de enkelte Tilfælde, hvilket under den desværre alt for reelle Trusel om Sagernes Overgang til Behandling ved tysk Krigsret kunde medføre, at Domstolene efter Anmodning fra Anklagemyndigheden maatte gaa med til en Skærpelse af Straffen i Forhold til den hidtidige Praxis. Dels forsøgte man fra dansk Side ved langsom successiv Nedsættelse af Straffene at sænke Strafniveauet, indtil der fra tysk Side blev reageret. Endelig kunde Ændring af Praxis skyldes, at en bestemt Art Forseelser langsomt ebbede ud, saaledes at Straffekravene kunde nedsættes (dette var f. Eks. Tilfældet med Sagerne om R. A. F. Huer og -Mærker, hvor der i Begyndelsen blev idømt kortvarige Hæftestrafte, men senere Bøder).

For at gøre Oversigten saa overskuelig og let anvendelig som muligt, vil der i det følgende først blive givet en kronologisk Opstilling af de vigtigste af de forskellige Love, der kommer i Betragtning, og ud for hver Lov anføres i store Træk, hvilke Forseelser, der i Almindelighed henførtes under Lovens forskellige Bestemmelser, samt hvilken Straf, der normalt blev anvendt med Hensyn til enkelte Domme, hvilke Domme derefter til Slut gengives ligeledes i kronologisk Orden, dog saaledes, at Afgørelserne findes under Underretsdømmens Dato i de Tilfælde, hvor saavel Underrettens som Appelrettens Dom er anført i samme Sag.

Ved Gennemlæsningen af det følgende maa man stadig have for Øje, at de tyske Myndigheder selv overtog og paadømte Sager mod danske Statsborgere, ogsaa i Tilfælde, hvor tilsvarende Sager blev behandlet ved danske Domstole. Denne Paadømmelse af Sager ved tysk Krigsret tog under Besættelsen stadig til. I Tiden fra 1.-4.-1940 til 1.-4.-1941 blev saaledes kun 1 Dansker dømt ved tysk Krigsret; i Tiden 1.-4.-1942 til 1.-4.-1943 steg Tallet til 13; men derefter steg Tallet meget stærkt samtidig med,

at Tyskerne begyndte at internere danske Statsborgere uden Dom. Efter 29.-8.-1943 begyndte Overførslerne i større Stil af danske Fanger til i Tyskland beliggende Fængsler og Koncentrationslejre (Kartoteket over Danske anholdt af Tyskerne og anbragt i tyske Fængsler og Lejre i Danmark og Tyskland steg saaledes fra 315 Personer pr. 1.-9.-1943¹⁾ til ca. 3800 Personer pr. 1.-6.-1944, hvoraf ca. 530 var sendt til Tyskland). Risikoen ved at blive sigtet for illegalt Arbejde steg derfor ganske enormt med Tiden, ogsaa fordi det tyske Retsmaskineri og Politi her i Landet efterhaanden overhovedet ikke kunde magte Afhøringen af alle de anholdte, hvorfor selv ganske sagesløse Mennesker, der tilfældigvis blev anholdt, kunde risikere Fængsling i længere Tid.

I en af Kbhvns. Byret den 16.-9.-1943 afsagt Dom ang. Forsøg paa illegal Udrejse (se ndf.) er det udtalt, at den siden 29.-8.-1943 her i Landet herskende Undtagelsestilstand, der var erklæret i Medf. af Haagerkonventionen, ikke med Sikkerhed kunde fastslaas at være en saadan Form for Krigstilstand, at der ikke længere kunde være nogen Pligt for Danmark til at opretholde Forholdsregler, der alene var gennemført for at sikre et fredeligt Forhold til det tyske Rige.

---

¹⁾ Dette Tal betyder, at 315 Personer indtil 1.-9.-1943 havde været i tysk Fængsel, men langt de fleste var løsladt eller overført til dansk Jurisdiktion eller dog til Afsoning i dansk Fængsel. Kun 17 sad den 1.-9.-1943 i tysk Fængsel, heraf 2 i Tyskland.

II. Oversigt over Lovene med de i Henhold til disse afsagte Domme.

1940. Bekendtgørelse Nr. 220 om Forbud mod Fotografering og Afbildning af den tyske Værnemagts militære Anlæg m. v. her i Landet.

1.-5.

§ 1: *Det forbydes at fotografere eller paa anden Maade afbilde:*

- 1) *Befæstningsanlæg, Flyvepladser, Kaserner, Lejre og alle andre Anlæg og Indretninger af militær Karakter, der benyttes af den tyske Værnemagt, og*
- 2) *militære Afdelinger under Kommando, der hører til den tyske Værnemagt.*

Bestemmelsen er ikke brugt meget i Praxis. (De fleste Fotografi-Sager blev henført under Bekendtgørelse Nr. 618 af 27.-11.-1940 og senere Bekendtgørelser om Spærre-zoner, se nedenfor).

Straffen for Overtrædelse af Bestemmelsen var som Regel kortvarige Hæftestrafte, se f. Eks. Københavns Byrets Dom af 20.-8.-1941.

22.-7. Lov Nr. 388 om midlertidigt Tillæg til borgerlig Straffelov, jfr. Lov Nr. 536 af 22.-12.-1941 og Lov Nr. 206 af 9.-5.-1942.

§ 1: *Den som ved trykt Skrift eller paa anden Maade offentlig giver Meddelelser, der er egnede til at skade Landets Interesser i Forhold til Udlandet straffes med Fængsel indtil 1 Aar eller under formildende Omstændigheder med Hæfte eller Bøder (ved Loven af 9.-5.-1942 forhøjedes Strafferammen til Fængsel i 3 Aar).*

Efter denne Bestemmelse blev de Personer straffet, der fremstillede eller uddelte illegale Blade, tyskfjendtlige eller -fornærmende Smædesange og Plakater, samt de Personer, der holdt Foredrag, hvis Indhold var generende for Tyskerne. Ordet „offentlig“ blev taget i meget vid Betydning, se saaledes Højesterets Dom af 26.-11.-1942 (et Foreningsmøde i „Heimdal“, hvor der udover Medlemmerne var ca. 10 indbudte). Ogsaa Videregivelse af et enkelt Eksemplar af trykte eller dupliserede illegale Skrifter kunde henføres under Bestemmelsen. Efter 22.-8.-1941 blev ved kommunistiske Skrifter som Regel kun Kommunistloven bragt til Anvendelse. Hvis det drejede sig om hjemmelavede Plakater eller Løbesedler, der ikke havde større Udbredelse, blev Forseelsen som oftest henført under Bekendtgørelse Nr. 254 af 9.-6.-1941 (Demonstration).

Ved Højesterets Dom af 21.-6.-1943 i Sagen ang. „De frie Danske“ statueredes det, at de særlige Strafansvarsregler i Presselovens § 6 maatte anses uanvendelige i disse Sager.

Som mere almindelige eller særlig kendte Eksempler paa Praxis kan nævnes:

Københavns Byrets Dom af 10.-9.-1940 som ændret ved Østre Landsrets Dom af 25.-10.-1940 (60 Dages Hæfte for at have oplkæbet hjemmelavede Plakater).

Københavns Byrets Dom af 4.-6.-1942 som ændret ved Østre Landsrets Dom af 31.-7.-1942 (3 Maaneders Fængsel for at have afskrevet og uddelt 50 Eksemplarer af en Smædesang om Feltmadrasser kaldet „Hetærens Sang“).

Højesterets Dom af 25.-6.-1942 (Vilh. la Cour idømt 7 Maaneders Fængsel for at have holdt 2 Foredrag af „tendentios“ Art).

Højesterets Dom af 26.-11.-1942 (Peter Gudme idømt 4 Maaneders Hæfte for 1940. samme Forseelse).

Højesterets Dom af 21.-6.-1943 (2 Personer idømt 6 Aars Fængsel hver, bl. a. for Udgivelsen af Bladet „De frie Danske“).

Københavns Byrets Dom af 16.-2.-1943 (5 Personer idømt Fængsel fra 40 Dage til 8 Maaneder for at redigere, duplikere og uddele et illegalt Blad).

Bekendtgørelse Nr. 618 om midlertidig Forbud om erhvervsmæssig Omvandring og mod Fotografering indenfor et nærmere fastsat Omraade af Jylland og om Opholdsbestemmelser m. v. for Udlændinge, (jfr. Bekendtgørelse af 12.-3.-1941, Bekendtgørelse Nr. 261 af 17.-6.-1941 og Bekendtgørelse Nr. 257 af 25.-5.-1943 (Bornholm)). 27.-11.

Efter § 1 straffedes Erhverv ved Omvandring i Spærreazonen, saafremt der ikke af Justitsministeriet blev givet særlig Dispensation.

Straffen var som Regel Bøde eller smaa Hæftestrafte, se f. Eks. Dom afsagt af Retten i Hornslet den 3.-2.-1941 (7 Dages Hæfte).

Efter § 2 straffedes al udendørs Fotografering i Spærreazonen dog undtagen Fotografering i Have, paa Gaardsplads eller paa lignende aflukket privat Grund.

Straffen for Overtrædelse af denne Bestemmelse var Bøde, som Regel Bødeforelæg paa 50 Kr., medmindre der var fotograferet tyske Anlæg, i hvilket Tilfælde Straffen normalt var Hæfte i 7—14 Dage.

Lov Nr. 14 om midlertidigt Tillæg til Borgerlig Straffelov, (jfr. til dels Lov Nr. 206 af 9.-5.-1942). 1941. 18.-1.

§ 1: *Den, der udbreder Rygter, som er egnede til at skade Landets Interesser i Forhold til Udlandet, straffes, selv om Udbredelsen ikke sker offentlig, med Bøde eller Hæfte eller med Fængsel indtil 1 Aar.*

Der har kun været faa Sager for Overtrædelse af denne Bestemmelse, og Straffen var som Regel en mindre Hæftestraf. Som Eksempler kan nævnes Københavns Byrets Dom af 10.-7.-1941 (30 Dages Hæfte), Dom afsagt af Retten i Nørresundby 13.-12.-1941 (4 Maaneders Fængsel for Rygter og Demonstration efter Bekendtgørelse af 9.-6.-1941).

§ 2: Til Straffelovens § 105 føjes som nyt 2'det Stykke:

„Saafremt det drejer sig om Efterretninger vedr. militære Anliggender er Straffen Fængsel for Livstid, dog at der i mindre grove Tilfælde kan anvendes tidsbestemt Fængsel ikke under 1 Aar.

Bestemmelsen er bragt til Anvendelse paa Personer, der har ydet Bistand til Faldskærmsagenter ved at huse dem (Fængsel i fra 1 Aar og 3 Mdr. til 3 Aar), ved at bygge Radiosender, se Højesterets Dom af 21.-6.-1943 i „De frie Danske“. Endvidere paa Personer, der har dechiffreret Telegrammer fra Moskva.

§ 3: *Med Fængsel paa Livstid, i mindre alvorlige Tilfælde med tidsbestemt Fængsel ikke under 1 Aar, straffes den, der i Forhold til udenlandske militære Styrker, der efter Overenskomst med den danske Regering befinder sig her i Landet:*

1. *træder i Modstandernes Krigstjeneste eller yder Modstanderne en Bistand, der er egnet til at udsætte disse militære Styrkers Sikkerhed for Fare.*

Bestemmelsen har kun været bragt til Anvendelse i Sagen mod Oberstløjtnant Ørum m. fl.

2. *ødelægger, beskadiger eller bortskaffer Krigsmateriel eller Indretninger, der tjener disse Styrkers Formaal eller paa anden Maade hindrer eller forstyrrer saadanne Genstandes Anvendelse.*

Opriindelig blev disse Forseelser henført under Straffelovens § 291, Stk. 2, se saaledes Københavns Byrets Dom af 20.-7.-1940 (6 Maaneders Fængsel for Overklipping af tysk Telefonledning). Sager af denne Art har de tyske Krigsretter selv paa-dømt i vid Udstrækning, før 29.-8.-1943 og navnlig indtil Slutningen af 1942 dog kun i faa Tilfælde. Allerede den 24.-5.-1940 afsagde en tysk Krigsret den første Dom over en dansk Statsborger for Forsøg paa Tyveri af et Maskingevær. Straffen blev „under Hensyn til Tiltaltes unge Alder“ (17 Aar) fastsat til 6 Aars Fængsel. Den 18.-6.-1941

1941. blev en Dansker, der havde overklippet en af Værnemagtens Telefonledninger ved Krigsret idømt 4 Aars Tugthus.

Som Eksempel paa danske Domstoles Praxis kan nævnes Københavns Byrets Dom af 15.-7.-1943 (Fængselsstraffe fra 7 Maanedere til 1½ Aar for Ødelæggelse af Værnemagtsbiler).

3. iøvrigt foretager Handlinger af lignende Karakter, som er egnede til alvorligt at skade Danmarks Interesser i Forhold til Ulandet.

Efter denne Bestemmelse er der afsagt en Række Domme for de mest forskelligartede Forseelser, idet Bestemmelsen blev fortolket i saa vidtgaaende Retning, at i Virkeligheden enhver Forseelse i Forhold til Tyskerne af blot nogen Betydning, og som ikke efter andre Straffenormer kunde rammes med tilstrækkelig høje Straffe, kunde henføres herunder.

Under Bestemmelsen henførtes saaledes oprindeligt alle Sager vedr. Forsøg paa illegal Udrejse fra Landet, Straffen var Fængsel fra 1—2 Aar, og virkede ofte urimelig haard, se f. Eks. Højesterets Dom af 21.-11.-1941 (1½ Aars Fængsel til en ung Mand, der var anbragt paa Flakkebjerg Ungdomshjem og forsøgte at flygte til Sverige). Da Lov Nr. 123 af 30.-3.-1942 traadte i Kraft blev Sager ang. illegal Udrejse henført under denne Lovs § 3 (se nedenfor), dog ikke i de Tilfælde, i hvilke Formaalet med Rejsen var at træde i allieret Krigstjeneste eller at komme til England. I saadanne Tilfælde benyttedes stadig den her omhandlede Bestemmelse, se f. Eks. Højesterets Dom af 17.-7.-1942 (henholdsvis 6 Aar og 3 Aars Fængsel til de 2, der sejlede Christmas Møller til Sverige).

Endvidere blev Bestemmelsen anvendt paa Personer, der skjulte eller paa anden Maade ydede Hjælp til tyske Desertører, se f. Eks. Københavns Byrets Dom af 17.-9.-1941 (1½ Aars Fængsel for kortvarig Hjælp til en Desertør). Da Lov Nr. 123 af 30.-3.-1942 traadte i Kraft blev disse Forseelser henført under denne Lov (se nedenfor).

Som andre Eksempler paa Lovens Anvendelse kan nævnes Københavns Byrets Dom af 9.-1.-1942 (1½ Aars Fængsel for at forevise et engelsk Flyveblad for tyske Soldater). Ved Højesterets Dom af 21.-6.-1943 i „De frie Danske“ blev det endvidere statueret, at Bestemmelsen ogsaa fandt Anvendelse paa Udgiverne af „De frie Danske“, idet Bladet havde opfordret til Sabotage. Iøvrigt er Bestemmelsen ikke fundet anvendt paa Udgiverne af de illegale Blade.

Det var ligeledes efter denne Bestemmelse, at der i sin Tid blev afsagt Fængslingskendelse over enkelte af de Gesandter i Ulandet, der nægtede at følge Udenrigsministeriets Instruksler.

Bestemmelsen blev tillige brugt undertiden alene og undertiden i Forbindelse med Straffelovens almindelige Regler overfor Personer, der forøvede Sabotage mod danske Fabrikker, der arbejdede for Tyskerne.

9.-6. Bekendtgørelse Nr. 254 om Forbud mod visse Demonstrationer.

Efter denne Bestemmelse straffedes med Bøde, Hæfte eller Fængsel i 2 Aar, „Demonstrationer i Ord eller Gerning som er egnede til at skade Forholdet til de udenlandske militære Styrker, der efter Overenskomst med den danske Regering befinder sig her i Landet.“

Denne Bestemmelse blev den mest anvendte af alle de særlige Straffenormer, dels fordi de egentlige Demonstrationssager var langt de hyppigst forekommende, dels fordi man fra Anklagemyndighedens Side, bl. a. paa Grund af Bestemmelsens vide Strafferamme, under Bestemmelsen henførte en Række Forseelser, der i og for sig lige saa naturligt eller mere naturligt kunde være henført under andre Bestemmelser med højere Strafminimum. Som Eksempel kan anføres Tyveri af en Bajonet, mindre Voldsager, Uddeling af enkelte hjemmelavede Skrifter af kommunistisk Art og lign., men nogen klar Afgrænsning for Bestemmelsens Anvendelse var der ikke. Som Eksempel kan nævnes Københavns Byrets Dom af 10.-10.-1941 (forevist kommunistisk Plakat for tysk Soldat).

„Demonstration“ tages i meget vid Betydning. Demonstrationen behøvede ikke at 1941.
være rettet direkte mod en tysk Soldat eller fremsat offentlig, men var ogsaa strafbar, naar f. Eks. en for Værnemagten eller dens Omgangskreds (Feltmadrasser, Værnemager og lign.) fornærmende Udtalelse var fremkommet mellem 2 danske indbyrdes eller i et privat Selskab. Det eneste afgørende var i Virkeligheden, at den omhandlede Udtalelse eller Handling ad en eller anden Vej kom de tyske Myndigheder for Øre. Se f. Eks. Dom afsagt af Retten i Nørresundby d. 13.-12.-1941 (et privat Brev).

Inden 9.-6.-1941, da Bekendtgørelsen traadte i Kraft, blev der rejst Tiltale for Demonstrationer som Overtrædelser af Politivedtægterne, og allerede paa et meget tidligt Tidspunkt blev den almindelige Straf for Demonstration (Spytklat, fornærmelige Tilraab som Schweinhund m. v.) fastsat til 30 Dages Hæfte.

Som typiske Eksempler paa Bestemmelsens Anvendelse kan anføres Københavns Byrets Dom af 31.-10.-1940 (30 Dages Hæfte for at have sagt Deutsche Schweine), Københavns Byrets Dom af 8.-8.-1941 (30 Dages Hæfte for at fløjte „Internationale“) og Københavns Byrets Dom af 12.-8.-1941 (30 Dages Hæfte for at genere 2 Feltmadrasser).

Saa snart Demonstrationer blev betragtet som direkte fornærmende mod den tyske Fører eller det tyske Flag, var Straffen væsentlig højere, se f. Eks. Københavns Byrets Dom af 20.-7.-1942 (1 Aars Fængsel for at fjerne tysk Krigsflag).

Straffen for at bære R.A. F.-Huer og -Mærker blev oprindeligt fastsat til Hæfte i 7 Dage ved Østre Landsrets Dom af 27.-5.-1943, men senere, da „Epidemien“ drev over, gik Straffen ned til Bøde.

Klipning af Piger, der gik med tyske Soldater, blev, naar der ikke tillige forelaa anden Vold, straffet efter Straffelovens § 244, undertiden tillige efter nærv. Bkg. med Hæfte i 30—60 Dage, se f. Eks. Dom af 4.-2.-1943.

Grovere Vold mod tyske Soldater blev straffet efter Straffelovens alm. Regler, men indenfor Strafferammen med en i Forhold til sædvanlig Praksis betydelig strengere Straf, se f. Eks. Københavns Byrets Dom af 31.-10.-1941.

De tyske Krigsretter paadømte i Reglen ikke de her omhandlede mindre Sager, men under Undtagelsestilstanden i Tiden efter den 29.-8.-1943 blev der dog afsagt en Del Standretsdomme for „fornærmelig Adfærd“ og Straffene var meget strenge. Som Eksempel kan nævnes, at en Person, der havde raabt Svinehund, blev idømt 1 Aars Fængsel, og nogle unge Mennesker, der blev beskyldt for at have generet og forsøgt at klippe en Feltmadras, blev idømt hver 2 Aars Tugthus.

Bekendtgørelse Nr. 266 angaaende Forbud mod Ind- og Udførsel af Breve og lign. udenom Postvæsenet. 20.-6.

§ 1: „Forsendelse af Breve og lign. skriftlige Meddelelser til og fra Udlandet paa anden Maade end gennem Postvæsenet er forbudt.

Det er saaledes forbudt ved Indrejse til eller Udrejse fra Landet at medføre Breve og lign. skriftlige Meddelelser til Viderebesørgelse for andre.“

Sager af denne Art, der var ret hyppige, blev afgjort med Bøder, som Regel med Bødeforelæg paa 50 Kr.

Lov Nr. 349 om Forbud mod kommunistiske Foreninger og mod kommunistisk Virksomhed. 22.-8.

Angaaende Spørgsmaalet om hvorvidt denne Lov var stridende mod Grundloven, hvilket af Højesteret blev besvaret benægtende, kan henvises til en Artikel af fhv. Højesteretspræsident Troels G. Jørgensen i Juristen 1941 S. 497, der udtaler sig benægtende og en Artikel af Dommer Knox i Juristen 1942 S. 33, der udtaler sig bekræftende. Endvidere kan henvises til Hurwitz: Den danske Strafferetspleje S. 659.

§ 1, Stk. 1: Alle kommunistiske Foreninger og Sammenslutninger forbydes, og de bestaaende kommunistiske Foreninger og Sammenslutninger vil straks være at opløse.

Der har ikke været Straffesager for Overtrædelse af denne Bestemmelse. I Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse af 6.-5.-1942 udtaltes, at selvstændig Retssag til

1941. Ophævelse af de ved Lovens Ikrafttræden bestaaende kommunistiske Foreninger og Sammenslutninger ikke er nødvendig.

§ 1, Stk. 2: *Kommunistisk Virksomhed eller Agitation af enhver Art er forbudt. Dette gælder uanset, om der foreligger Tilslutning til nogen Forening.*

Efter denne Bestemmelse er der afsagt en Række Domme, og Dommene var gennemgaaende strenge, da Tyskerne i ganske særlig Grad var interesseret i disse Sager og i et vist Omfang selv forestod Anholdelsen og Afhøringen af Personer, der omfattedes af Bestemmelsen, for derefter, naar Sagen var tilstrækkelig opklaret, at overlade denne til Paadømmelse ved dansk Domstol. Begrebet „kommunistisk Virksomhed“ blev taget i meget vid Betydning og omfattede saaledes f. Eks. Personer, der blot havde fungeret som Dækadresse for Kommuniste eller havde huset kommunistiske Kurerer. Ved Københavns Byrets Dom af 7.-4.-1943 blev et saadant Forhold straffet med 8 Maaneders Fængsel. Ligeledes straffedes Ydelse af økonomiske Bidrag til den kommunistiske Bevægelse.

Til Belysning af Straffenes Størrelse kan anføres Københavns Byrets Dom af 22.-11.-1941, hvorved idømtes Fængselsstraf i henholdsvis 2 Aar og 1 Aar for Fremstilling og Uddeling af Skrivelser og Pjecer med kommunistisk Indhold. Ved Højesterets Dom af 23.-4.-1942 fastsattes Straffen til henholdsvis 1½ og ½ Aar.

Københavns Byrets Dom af 8.-5.-1942, hvorved idømtes Fængselsstraf henholdsvis 8 og 4 Maaneder for Uddeling af 50 kommunistiske Skrifter.

§ 2: *Personer hvis Adfærd har givet særlig Grund til at antage, at de vil deltage i kommunistisk Virksomhed eller Agitation kan efter Justitsministerens Bestemmelse eller med hans Godkendelse tages i Forvaring, naar dette skønnes nødvendigt af Hensyn til Statens Sikkerhed eller Forhold til fremmede Magter.*

Efter denne Bestemmelse skete Interneringen af Kommunisterne, og Domstolens Virksomhed indskrænkede sig til en Konstatering af den interneredes Identitet og tidligere Deltagelse i kommunistisk Virksomhed eller Agitation, jfr. Højesterets Kæremalsudvalgs Kendelse af 8.-9.-1941.

§ 3: *Den Formue, der maatte tilhøre de kommunistiske Foreninger og Sammenslutninger, samt disse Foreningers og Sammenslutningers Arkiv, Protokoller og lign. vil være at tage i Bevaring af det offentlige.*

Angaaende Fremgangsmaaden ved Bevaringtagen af Formuer, se Højesterets Dom af 9.-12.-1943.

- 25.-9. Bekendtgørelse Nr. 407 om Sejlads med mindre Fartøjer fra, til eller udfor visse Kyststrækninger m. v.

§ 5: *Sejlads med Fiskefartøjer maa ikke finde Sted udenfor de Omraader, hvor saadan Sejlads efter de til enhver Tid gældende Regler er tilladt.*

Efter denne Bestemmelse blev der rejst Tiltale mod de Fiskere, der drev Fiskeri i de afspærrede Omraader. Overtrædelsen blev konstateret af tyske Flyvere eller Skibe ved Observation af Fiskefartøjets Position, undertiden ved Beskydning, og der fremkom derefter tysk Krav om Straf. Straffen var Bøde og Konfiskation af Fortjenesten, hvorhos Baadpas blev inddraget i nogen Tid, hvilket udelukkede Fartøjet fra Fiskeri saa længe. Kun i et enkelt Tilfælde, da de tyske Marinemyndigheder var særlig opidsede over Fiskefartøjers Flugt til England, blev der idømt Frihedsstraf, men Straffen kom aldrig til Afsoning, da andre tyske Myndigheder paa dette Tidspunkt (i Efteraaret 1943) foranledigede, at disse Straffesager ophørte, idet Tyskerne var mere interesseret i Levering af Fisk.

1942. Lov Nr. 123 om midlertidig Ændring af og Tillæg til Lov af 15.-5.1875 om Tilsyn med fremmede og rejsende m. n.

§ 3, Stk. 1: *Personer, der skaffer sig Adgang her til Landet uden om Paskontrol- len, eller som udrejser af Landet uden om Paskontrollen, straffes med Bøder eller under skærpende Omstændigheder med Hæfte eller med Fængsel indtil 2 Aar.*

Stk. 2: *Den, der medvirker til, at nogen indrejser i eller udrejser fra Landet uden*

om Paskontrollen, eller som medvirker til at holde en Udlænding, om hvem han vidste eller efter samtlige foreliggende Omstændigheder burde vide, at han har skaffet sig Adgang til Landet uden om Paskontrollen eller ippvrigt opholder sig ulovligt her, skjult for Politiet, straffes med Bøde eller under skærpende Omstændigheder med Hæfte eller Fængsel indtil 2 Aar. 1942.

Efter denne Bestemmelse er der afsagt en lang Række Domme for Forsøg paa illegal Udrejse f. s. v. Formaalet med Rejsen ikke var at melde sig til allieret Krigstjeneste eller at rejse til England, i hvilke Tilfælde Lov Nr. 14 af 18.-1.-1941 § 3 Nr. 3 anvendtes, se ovenfor. Den normale Straf var 3—4 Maaneders Hæfte, se f. Eks. Københavns Byrets Dom af 24.-3.-1943 (4 Maaneders Hæfte). Loven betød saaledes en stor Nedsættelse af Straffen i Forhold til tidligere, da Lov Nr. 14 af 18.-1.-1941 § 3 Nr. 3 altid blev bragt til Anvendelse. Endvidere kan anføres Københavns Byrets Dom af 16.-9.-1943 (60 Dages Hæfte).

Et særligt Problem opstod ved de tyske Jødeforfølgelser her i Landet, hvorunder et stort Antal Personer blev anholdt for Forsøg paa illegal Udrejse eller Medvirken hertil, og hvor Anholdelserne saa godt som udelukkende var foretaget af Tyskerne. Tyskerne erklærede sig dog villige til at udlevere de anholdte til de danske Myndigheder, saafremt de blev dømt for Forholdet. Ved Københavns Byrets Dom af 23.-10.-1943 frifandt Byretten imidlertid 3 Personer, der af Tyskerne var anholdt for Medvirken til illegal Udrejse for Jøder under Henvisning til Straffelovens § 14, og Tyskerne nægtede saa yderligere Udlevering af anholdte. Ved Østre Landsrets Dom af 13.-12.-1943 blev Byrettens Dom imidlertid for atter at skabe Mulighed for Udlevering af anholdte ændret til Hæfte i 3 Maaneder.

Endvidere straffedes efter denne Bestemmelse Personer, der ulovligt indrejste i Landet, hvilket navnlig blev aktuelt i Krigens sidste Aar, da mange danske Arbejdere i Tyskland forlod Arbejdet i Utide, og da de som Følge heraf paa Grund af den tyske Grænsekontrol ikke kunde komme legalt over Grænsen, sneg de sig over Grænsen. De kunde kun straffes, naar de undlod at melde sig til de danske Pasmyndigheder. Straffen var Hæfte i 14 Dage, se Københavns Byrets Dom af 20.-10.-1943.

Bestemmelsens Stk. 2 blev anvendt paa Personer, der skjulte eller paa anden Maade hjalp tyske Desertører.

Oprindelig blev saadanne Personer straffet efter Lov Nr. 111 af 30.-3.-1940 § 3 med forholdsvis smaa Hæftestrafte, se f. Eks. Dom afsagt af Retten i Esbjerg den 3.-3.-1941 (14 Dages Hæfte). Imidlertid var man fra tysk Side ikke tilfreds med Strafferammen i denne Lov, og ved tysk Krigsretsdom af 9.-10.-1941 blev 8 danske Statsborgere idømt Fængsel, de 7 i 1 Aar og 1 i 6 Maaneder, for en lignende Forseelse. (De dømte kom dog aldrig til Afsoning, idet Formaalet med Dommen fra tysk Side alene var Offentliggørelsen af Dommen af generalpræventive Grunde. Da det kom til Stykket, blev Dommen dog alligevel ikke offentliggjort.) Fra dansk Side blev Forholdet derefter henført under Lov Nr. 14 af 18.-1.-1941 § 3 Nr. 3 (se ovenfor) indtil nærværende Lov traadte i Kraft. Straffen efter nærværende Lov var som Regel Fængsel i 3—8 Maaneder, se f. Eks. Dom afsagt af Retten i Esbjerg den 4.-11.-1942.

III. De enkelte Domme.

1940. Kbhvns. Byrets Dom.

20.-7. Under denne Sag, der er fremmet til Dom i Henhold til Retsplejelovens § 925, tiltales A. for Hærværk.

Ved Tiltaltes uforbeholdne Tilstaaelse, hvis Rigtighed bestyrkes ved de iøvrigt foreliggende Oplysninger, er det bevist, at han den 13. Juli 1940 mellem Kl. 13 og 14 i Viborg — dels paa en Vej, der fører forbi Nordsiden af Riegels Trævarefabriks Op-lagsplads ved Aarhusvej, dels i Lille Sct. Mikkelsgade ud for Ejendommen Nr. 2 — med en Bidetang at have overklippet en den tyske Værnemagt tilhørende og af denne udlagt Telefonledning, der begge Steder i ca. 1 Meters Højde over Jorden var anbragt i Lysmaster.

Som Følge af det anførte vil Tiltalte være at anse efter Straffelovens § 291,2 med en Straf, der under Hensyn til hans unge Alder passende findes at kunne fastsættes til Fængsel i 6 Maaneder.

THI KENDES FOR RET:

Tiltalte A. bør straffes med Fængsel i 6 Maaneder.

10.-9. Kbhvns. Byrets Dom.

Under denne Sag tiltales A. ifølge Politiets Anklageskrift af 10. September 1940 til at lide Straf for Overtrædelse af Lov Nr. 388 af 22. Juli 1940 og Forsøg herpaa i Anledning af, at han Natten til den 24. August 1940 paa forskellige Huse m. v. i Grenaa har opklæbet ca. 70 Papstykker, som han havde klippet ud i Bombeform, og hvorpaa han med et Haandtrykkeri havde trykt: „The bombs are made for Germany“, hvorhos han — ligeledes bestemt til Opklæbning — havde forfærdiget fire Plakater, de tre med paamaalet Tekst: „Stol paa dem“ over et Kort over Storbritannien, den fjerde med Teksten: „Tyskere, vi taaler jer ikke mere“, hvilke Plakater han ikke naaede at faa anvendt forinden sin Anholdelse.

Tiltalte er ikke fundet tidligere straffet.

Ved Tiltaltes Erkendelse i Forbindelse med det iøvrigt under Sagen oplyste er det bevist, at Tiltalte har gjort sig skyldig i det Forhold, for hvilket han er tiltalt.

Tiltalte har været fængslet under Sagen siden 31. August 1940.

Som Følge af det anførte vil Tiltalte være at anse efter Lov Nr. 388 af 22. Juli 1940, tildels jfr. Straffelovens § 21, med Hæfte i 20 Dage, hvoraf 10 Dage i Medfør af Straffelovens § 86 anses som udstaaet.

THI KENDES FOR RET:

Tiltalte A. bør straffes med Hæfte i 20 Dage, hvoraf 10 Dage anses som udstaaet. Ved Østre Landsrets Dom af 25.-10.-1940 blev Straffen forhøjet til Hæfte i 60 Dage.

31.-10. Kbhvns. Byrets Dom.

Under denne Sag tiltales A. ifølge Statsadvokatens Anklageskrift af 25. Oktober 1940 til at lide Straf for Overtrædelse af Politivedtægtens § 5, Stk. 1, jfr. midlertidig Lov Nr. 219 af 1. Maj 1940 § 2, Stykke 2, ved den 6. Oktober 1940 Klokkeren 0,30 paa Raadhuspladsen at have udskældt en tysk Soldat, der passerede ham paa Fortovet, for „Deutsche Schweine“.

Tiltalte er ikke fundet tidligere straffet, men er ved Statsadvokatens Resolution af

23. November 1938 fritaget for at sættes under Tiltale for Tyveri mod at undergive sig 1940.
Børneværnsforsorg til mindst eet Aar udover sit fyldte 18. Aar.

Tiltalte har nægtet sig skyldig i noget ulovligt.

Saaledes som Sagen foreligger oplyst, herunder især de af Wachtmeister Sievers og Unteroffizier Hölseberg afgivne Forklaringer findes det imidlertid trods Tiltaltes Benægtelse ubetænkeligt at statuere, at Tiltalte har gjort sig skyldig i det i Anklageskriftet beskrevne Forhold.

Som Følge af det anførte vil Tiltalte være at anse efter Lov Nr. 219 af 1. Maj 1940 § 2, Stykke 2, jfr. Politivedtægtens § 5, Stykke 1, med Hæfte i 30 Dage.

THI KENDES FOR RET:

Tiltalte A. bør straffes med Hæfte i 30 Dage.

Ved Østre Landsrets Dom af 6.-1.-1941 blev Byrettens Dom stadfæstet.

Hornslets Rets Dom.

1941.

Ved Anklageskrift af 6.-1.-1941 har Politimesteren for Rougsø Herred m. v. rejst 3.-2.
Tiltale imod I. A. og II. B., begge for Overtrædelse af:

1) Bek. Nr. 618 af 27.-11.-1940 § 1 jfr. § 4 og Lov Nr. 219 af 1.-5.-1940 § 2 Stk. 1 ved den 11.-12.-1940 i Forening at have søgt Erhverv ved Omvandring i afspærret Omraade, idet de omførte Kunsthonning, som de solgte eller tilbød til Salg hos private i Egnen omkring Egaa—Løgten,

2) Lov Nr. 138 af 28.-4.-1931 § 29, Stk. 1 og § 40 jfr. § 95, idet de ved den ovenfor omhandlede Lejlighed ved personlig Henvendelse til private har søgt at afsætte Kunsthonning.

Ingen af de Tiltalte er tidligere straffet.

Tiltalte A. har erkendt at have søgt Erhverv ved Omvandring i det afspærrede Omraade, idet han sammen med Tiltalte B. ved den i Anklageskriftet omtalte Lejlighed omførte Kunsthonning, som de solgte til private i Egnene omkring Egaa—Løgten. Han vil dog paastaa at være berettiget til at udbringe den medbragte Kunsthonning til vedkommende private, til hvem han tidligere havde solgt Kunsthonning, og som havde anmodet ham om at komme igen med saadan inden Jul. Han vidste, at der var en afspærret Zone; han var klar over, at de i hvert Fald var paa Grænsen og ikke sikker paa, at de var udenfor.

Tiltalte B har afgivet ganske overensstemmende Forklaring vedrørende Omførslen af Kunsthonning. Ogsaa han var kendt med, at der var indført en afspærret Zone, men havde ikke undersøgt, hvor Grænsen gik.

Begge de Tiltalte har erkendt sig skyldige i Overtrædelse af Næringsloven overensstemmende med Tiltalen i Anklageskriftets Post 2.

Den af de Tiltalte foretagne Omførsel af Kunsthonning kan ikke, selv om Rigtigheden af deres Forklaringer maatte kunne lægges til Grund, falde ind under een i Bek. af 29.-11.-1940 § 1a, 2. Pkt. anførte Undtagelse.

Begge de Tiltalte vil herefter være at dømme efter Tiltalen for Overtrædelse af de i Anklageskriftet nævnte Bestemmelser og vil være at anse med en Straf, der for hver af dem under et bestemmes til Hæfte i 7 Dage.

THI KENDES FOR RET:

De Tiltalte A. og B. bør straffes med Hæfte hver i 7 Dage.

Esbjerg Rets Dom.

3.-3.

Ved Anklageskrift af 15. Februar 1941 fra Politimesteren i Esbjerg er I. A., II. B. og III. C., sat under Tiltale ved nærværende Ret for Overtrædelse af Lov Nr. 111 af 30.-3.-1940 § 3, 2. Stk., derved at Tiltalte I i Juli 1940 samt i Tiden fra 1. November 1940 til Midten af December 1940, Tiltalte II fra Midten af Juli 1940 til Begyndelsen af Januar 1941, og Tiltalte III i Juni 1940 jævnlig har ydet den fra den tyske Værnemagt deserterede Soldat Fritz Gerck, kl. Jensen, Husly og Hjælp, uagtet de var vidende om, at han paa ulovlig Maade opholdt sig her i Landet, hvorved de har medvirket til at holde den paagældende skjult for Politiet.

1941. Der nedlægges Paastand om Anvendelse af Hæftestraf.

Tiltalte A. er ikke tidligere straffet.

Tiltalte B. har vedtaget Bøder henholdsvis 60 Kr. den 27. Oktober 1921 ved Retten i Varde for Overtrædelse af Anordning Nr. 666 af 15. December 1920 §§ 4 og 5 og 75 Kr. den 20. December 1937 ved Retten i Esbjerg for Overtrædelse af Lov Nr. 99 af 29. Marts 1924 §§ 34 og 28, 2. Stk.

Tiltalte C har tidligere, bortset fra en ham ved Dragsholm Birks Ret den 13. Juli 1914 idømt Bøde paa 100 Kr., den 26. Juni 1940 vedtaget en Statskassebøde paa 60 Kr. for Overtrædelse af Fremmedlovens § 22 jfr. § 13 sammenholdt med Lov 111 af 30. Marts 1940 § 8, II, og Folkeregisterlovens §§ 5 jfr. 12.

De Tiltalte har alle erkendt de Forseelser, for hvilke de tiltales.

Tiltalte III har nærmere forklaret, at Fritz Gerck i Juni Maaned 1940 henvendte sig til Tiltalte paa dennes Gaard og bad om Arbejde, hvilket Tiltalte gav ham. Senere fik Tiltalte at vide af Gerck, at denne var Desertør, og da Sognefogeden derefter en Dag indfandt sig og spurgte, om Tiltalte beskæftigede en Mand, der ikke var tilmeldt Folkeregistret, fattede Tiltalte Medlidenhed med Gerck, hvem han gav et Brev til sin Svoger, Tiltalte I, samtidig med, at han sendte ham bort.

Tiltalte II har forklaret, at Gerck i Juli Maaned 1940 indfandt sig hos ham medbringende et Brev fra Tiltalte III. Tiltalte, der ikke bestemt vidste, at Gerck var Desertør, gav ham Lov til at sove paa Chaiselonguen i Spisestuen, hvorhos han gav ham Mad i sit Hjem, hvor Tiltalte beholdt ham indtil 1. November 1940 og senere fra en Gang i December 1940 til Begyndelsen af Januar 1941.

Tiltalte I har forklaret, at han i Juli Maaned traf Gerck i Hjemmet hos Tiltalte II, der er Tiltaltes Broder. Efter Aftale kom Gerck noget senere ud til Tiltalte, hvor han i 4—5 Dage fik Arbejde med Roecoptagning. I Begyndelsen af November 1940 kom Gerck paany ud til Tiltalte, hos hvem han blev til Midten af December, og under dette Ophold fortalte han Tiltalte, at han var sendt herop, fordi han skulde indsættes i en Straffekoloni.

De Tiltalte vil herefter hver især i Medfør af Lov Nr. 111 af 30. Marts 1940 § 3, 2. Stk., være at anse med Hæfte i 14 Dage, hvorhos de in solidum udreder Sagens Omkostninger.

THI KENDES FOR RET:

De Tiltalte, A., B. og C. bør hver især hensættes i Hæfte i 14 Dage.

10.-7. Kbhvns. Byrets Dom.

Under denne Sag tiltales A. ifølge Statsadvokatens Anklageskrift af 27. Juni 1941 til at lide Straf for Overtrædelse af Lov Nr. 14 af 18. Januar 1941 § 1 i Anledning af, at han i Begyndelsen af Maj 1941 i Jernhandler M.s Forretning, i Overværelse af Jernhandler M. og Ingeniør N. har udtalt, at noget i Aarhus til Støbning af en Klokke indsamlet Kobber var beslaglagt af Tyskerne og sendt til Tyskland.

Tiltalte er ikke fundet tidligere straffet her i Landet.

Ved Tiltaltes uforbeholdne Tilstaaelse, hvis Rigtighed bestyrkes ved de iøvrigt foreliggende Oplysninger, er det bevist, at han har gjort sig skyldig i det Forhold, for hvilket han er sat under Tiltale.

Tiltalte har ikke været fængslet under Sagen.

Som Følge af det anførte vil Tiltalte være at anse efter Lov Nr. 14 af 18. Januar 1941 § 1 med Hæfte i 30 Dage.

THI KENDES FOR RET:

Tiltalte A. bør straffes med Hæfte i 30 Dage.

8.-8. Kbhvns. Byrets Dom.

Under denne Sag tiltales A. ifølge Statsadvokatens Anklageskrift af 2. August 1941 til at lide Straf for Overtrædelse af Justitsministeriets Bekendtgørelse Nr. 254 af 9. Juni 1941, jfr. Lov Nr. 219 af 1. Maj 1940 § 2, Stk. 1, ved den 26. Juli 1941 Klokkeren

ca. 19,30, da han paa Frederiksberggade her i Staden udfor Kaffesalonens „Tosca“ 1941. passerede en tysk Soldat, at have fløjtet „Internationale“.

Tiltalte er ikke fundet tidligere straffet.

Tiltalte har nægtet sig skyldig. Han har forklaret, at han, da han skraaede over Frederiksberggade fra Mikkelsbryggersgade, da fløjtede „Internationale“; en tysk Soldat kom løbende mod ham og raabte: „Et Øjeblik“, hvorefter Politiet blev tilkaldt. Han benægter at have set Soldaten, før denne raabte ham an.

Ved Tiltaltes Forklaring i Forbindelse med Sagens øvrige Oplysninger, derunder den af Fru M. afgivne Vidneforklaring, finder Retten det bevist, at Tiltalte for at udæske den tyske Soldat har fløjtet „Internationale“, og Tiltalte vil derfor være at dømme i Overensstemmelse hermed.

Tiltalte har ikke været fængslet under Sagen.

Som Følge af det anførte vil Tiltalte være at anse efter Justitsministeriets Bekendtgørelse Nr. 254 af 9. Juni 1941, jfr. Lov Nr. 219 af 1. Maj 1940 § 2, Stk. 1 med Hæfte i 30 Dage.

THI KENDES FOR RET:

Tiltalte A. bør straffes med Hæfte i 30 Dage.

Kbhvns. Byrets Dom.

12.-8.

Under denne Sag tiltales A. ifølge Statsadvokatens Anklageskrift af 6. August 1941 til at lide Straf for Overtrædelse af Justitsministeriets Bekendtgørelse Nr. 254 af 9. Juni 1941, jfr. Lov Nr. 219 af 1. Maj 1940 ved den 4. August 1941 Klokken ca. 20 under Overværelse af Plæneforestillingen i Tivoli at have sagt til de danske Damer, der var i Følge med to tyske Soldater, at de skulde skamme sig for at gaa med Tyskere, og at han vilde synke i Jorden af Skam, hvis han havde været i deres Sted.

Tiltalte er tidligere straffet:

1. Ved Københavns Byrets Dom af 24. Februar 1937 efter Straffelovens § 293, Stk. 1 tildels jfr. § 21 og Motorlovens § 41 jfr. § 21 med Fængsel i 4 Maaneder, betinget.

2. Ved samme Rets Dom af 17. Januar 1938 efter Straffelovens § 293 og Motorlovens § 21 jfr. § 41, jfr. § 57 med Fængsel i 7 Maaneder.

3. Ved samme Rets Dom af 4. Februar 1939 efter Straffelovens § 285, Stk. 1, jfr. § 276 jfr. tildels § 21 samt efter Straffelovens § 285, Stk. 1 jfr. § 276 jfr. § 284 med Fængsel i 10 Maaneder.

Tiltalte erkender, at han er fremkommen med den i Anklageskriftet nævnte Udtalelse, men denne var beregnet til en Kammerat, og det var ikke Meningen, at Kvindene, der var i Selskab med Tyskerne, skulde høre det.

Ved Tiltaltes Forklaring i Forbindelse med Sagens øvrige Oplysninger finder Retten det bevist, at Tiltalte er fremkommen med den i Anklageskriftet anførte Udtalelse, for at de nævnte Kvinder skulde høre det, og han vil derfor være at dømme i Overensstemmelse med Anklageskriftet.

Tiltalte har ikke været fængslet under Sagen.

Som Følge af det anførte vil Tiltalte være at anse efter Justitsministeriets Bekendtgørelse Nr. 254 af 9. Juni 1941, jfr. Lov Nr. 219 af 1. Maj 1940 med Hæfte i 30 Dage.

THI KENDES FOR RET:

Tiltalte A. bør straffes med Hæfte i 30 Dage.

Kbhvns. Byrets Dom.

20.-8.

Under denne Sag tiltales A. ifølge Statsadvokatens Anklageskrift af 7. August 1941 til at lide Straf for Overtrædelse af Justitsministeriets Bekendtgørelse Nr. 220 af 1. Maj 1940 § 1, jfr. midlertidig Lov Nr. 219 af 1. Maj 1940 § 2, ved den 27. Juli 1941 Klokken ca. 14,10 at have fotograferet et i Helsingør Havn henliggende tysk Krigsskib.

Tiltalte er ikke fundet tidligere straffet.

Ved Tiltaltes Erkendelse i Forbindelse med det øvrige under Sagen oplyste finder

1941. Retten det bevist, at Tiltalte den 27. Juli 1941 har fotograferet et i Helsingør Havn henliggende tysk Krigsskib, og han vil derfor være at dømme i Overensstemmelse med Tiltalen.

Tiltalte har ikke været fængslet under Sagen.

Som Følge af det anførte vil Tiltalte være at anse efter Justitsministeriets Bekendtgørelse Nr. 220 af 1. Maj 1940 § 2 jfr. § 1 jfr. Lov Nr. 219 af 1. Maj 1940 § 2 med en Straf, der under Hensyntagen til, at han maa antages at have været klar over det ulovlige i sin Handling og at det fotograferede Objekt var et Krigsskib, findes at kunde fastsættes til Hæfte i 7 Dage.

THI KENDES FOR RET:

Tiltalte A. bør straffes med Hæfte i 7 Dage.

- 8.-9. Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse jfr. U. f. R. 1941, 1070.

Da Justitsministeriet havde truffet Bestemmelse om Opretholdelse af Forvaringen af N, og da der ikke forelaa nogen Fejltagelse m.H.t. N's Identitet eller hidtidige Deltagelse i kommunistisk Virksomhed eller Agitation, opretholdtes Forvaringen.

- 17.-9. Kbhvns. Byrets Dom.

Under denne Sag tiltales i Henhold til Justitsministeriets Bestemmelse af 5. September 1941 A. ifølge Statsadvokatens Anklageskrift af 9. September 1941 til at lide Straf for Overtrædelse af Lov Nr. 14 af 18. Januar 1941 § 3, Stk. 3, i Anledning af, at han, i den Hensigt at hjælpe en tysk Desertør til at holde sig skjult, i Dagene den 11. og 12. Maj 1941 har skjult ham i Laden til Gaarden „Frederiksminde“ i Farum, ligesom han har medgivet Desertøren et Brev til Kontorist M., for dermed at forsøge at skaffe ham Arbejde og fortsat Ophold her i Landet.

Tiltalte er ikke fundet tidligere straffet.

Tiltalte har forklaret, at han den 11. Maj 1941 fandt en civilklædt Tysker i Laden til „Frederiksminde“, og vedkommende fortalte, at han var Polak og gaaet over Grænsen. Tiltalte var ikke straks klar over, at det drejede sig om en tysk Soldat, men han havde sine Tanker om ham, og hjalp ham af Medlidenhed. Tiltalte vilde ikke benægte, at Mandspersonen til Tiltalte direkte fortalte, at han var Desertør. Tiltalte lod Desertøren skjule sig i Laden den 11. og 12. Maj 1941 og skaffede ham noget Mad af det, som var bestemt til Gaardens Folk. Tiltalte sagde til Desertøren, at han ikke kunde blive paa Gaarden, men maatte søge sig Arbejde, og han gav ham et Brev med til M., der er Dansker, men født paa Kuba.

Ved Tiltaltes Forklaring i Forbindelse med Sagens øvrige Oplysninger findes det bevist, at Tiltalte har gjort sig skyldig i den i Anklageskriftet beskrevne Forbrydelse, og da dette Forhold findes omfattet af den i Anklageskriftet anførte Lovbestemmelse, vil Tiltalte være at anse efter Tiltalen.

Tiltalte har været fængslet siden den 26. August 1941.

Som Følge af det anførte vil Tiltalte være at anse efter Lov Nr. 14 af 18. Januar 1941 § 3, Stk. 3 med Fængsel i 1 Aar 6 Maaneder, hvoraf 14 Dage i Medfør af Straffelovens § 86 anses for udstaaet.

THI KENDES FOR RET:

Tiltalte A. bør straffes med Fængsel i 1 Aar 6 Maaneder, hvoraf 14 Dage anses som udstaaet.

- 10.-10. Kbhvns. Byrets Dom.

Under denne Sag tiltales A. ifølge Statsadvokatens Anklageskrift af 6. Oktober 1941 til at lide Straf for Overtrædelse af Bekendtgørelse Nr. 254 af 9. Juni 1941, jfr. Lov Nr. 219 af 1. Maj 1940 § 2, Stk. 1, ved den 24. September 1941 Kl. ca. 16, da han som Bud indfandt sig paa Baadsmannsstrædes Kaserne, dels at have tiltalt en tysk Soldat med Ordene „How do you do“, hvorefter Tiltalte fortalte, at han var Kommunist og gerne vilde kæmpe mod Tyskerne, dels ved at have forevist den tyske Soldat et kommunistisk Opraab.

Tiltalte er ikke fundet tidligere straffet.

Ved Tiltaltes Erkendelse i Forbindelse med det iøvrigt under Sagen oplyste finder Retten det bevist, at Tiltalte ved den i Anklageskriftet nævnte Lejlighed dels har tiltalt en tysk Soldat med Ordene „How do you do“, hvorefter Tiltalte fortalte, at han var Kommunist og gerne vilde kæmpe mod Tyskerne og dels har forevist den tyske Soldat et kommunistisk Opraab.

Tiltalte har ikke været fængslet under Sagen.

Som Følge af det anførte vil Tiltalte være at anse efter Justitsministerets Bekendtgørelse Nr. 254 af 9. Juni 1941 med en Straf, der under ganske særlig Hensynstagen til hans unge Alder, findes at kunne fastsættes til Hæfte i 60 Dage.

T H I K E N D E S F O R R E T :

Tiltalte A. bør straffes med Hæfte i 60 Dage.

Kbhvns. Byrets Dom.

31.-10.

Under denne Sag, der er fremmet til Dom i Henhold til Retsplejelovens § 925, tiltales A. for Overtrædelse af Straffelovens § 244, Stk. 4, Politivedtægten for Ribe Amts Landdistrikt § 2, jfr. Lov Nr. 219 af 1. Maj 1940 § 2 samt efter Bekendtgørelse Nr. 254 af 9. Juni 1941. I Medfør af Højesterets Beslutning af 27. Oktober 1941 behandles Sagen ved Københavns Byret.

Tiltalte er ikke fundet tidligere straffet.

Ved Tiltaltes uforbeholdne Tilstaaelse, hvis Rigtighed bestyrkes ved de iøvrigt foreliggende Oplysninger, er det bevist, at han den 4. Oktober 1941 Klokken ca. 24 i Bækkekro i beruset Tilstand flere Gange til tre tyske Soldater har sagt „Deutschland kaput“ og derefter uden Anledning slaaet to af dem hvert et Slag i Ansigtet med knyttet Haand, hvorved den ene blev ramt paa højre Øje og den anden paa Næsen, saa at han fik Næseblod.

Tiltalte har været fængslet siden den 15. Oktober 1941.

Som Følge af det anførte vil Tiltalte være at anse efter Straffelovens § 244, Stk. 4 og Politivedtægten for Ribe Amts Landdistrikt § 56, jfr. § 2, jfr. Lov Nr. 219 af 1. Maj 1940 § 2 samt Bekendtgørelse Nr. 254 af 9. Juni 1941 med Fængsel i 1 Aar, hvoraf 11 Dage i Medfør af Straffelovens § 86 anses som udstaaet.

T H I K E N D E S F O R R E T :

Tiltalte A. bør straffes med Fængsel i 1 Aar, hvoraf 11 Dage anses som udstaaet.
Østre Landsrets Dom af 8.-12.-1941 stadfæstede Byrettens Dom.

Højesterets Dom jfr. U. f. R. 1942, 42.

21.-11.

En paa Flakkebjerg Ungdomshjem anbragt Person, der bortgik fra Hjemmet og i en Fiskerbaad, som han tilegnede sig, forsøgte at forlade Landet for at rejse til Sverrig, kendtes skyldig i Overtrædelse af § 3, Nr. 3, i Lov Nr. 14 af 18. Januar 1941 om midlertidigt Tillæg til Borgerlig Straffelov.

Kbhvns. Byrets Dom.

22.-11.

Under denne Sag, der er fremmet til Dom i Henhold til Retsplejelovens § 925, tiltales A. og B. for Overtrædelse af Lov Nr. 349 af 22. August 1941 § 1.

Tiltalte A. er ikke fundet tidligere straffet.

Tiltalte B. er ikke fundet tidligere straffet.

Ved de Tiltaltes uforbeholdne Tilstaaelse, hvis Rigtighed bestyrkes ved de iøvrigt foreliggende Oplysninger, er det bevist, at de har gjort sig skyldige i følgende Forhold:

1.

Tiltalte A. har i Slutningen af August 1941 og September 1941 uddelt ca. 100 Eksemplarer af den Sagen som Bilag B vedlagte Skrivelse af kommunistisk Indhold, som Tiltalte selv har duplikeret paa den i Bevaring tagne Duplikator, samt endvidere solgt ca. 90 Eksemplarer og bortgivet ca. 10 Eksemplarer af Pjecen „Danske Toner“,

1941. der ligeledes er af kommunistisk Indhold. De indvundne Penge afleverede han til det kommunistiske Partis Kasse gennem en Person, som han ikke vil navngive.

2.

Tiltalte B. har af Tiltalte A. den 14. September 1941 til Videreforhandling modtaget 50 af de Sagen som Bilag B vedlagte Skrivelser, hvoraf Tiltalte har videregivet ca. 25 Stk. til forskellige Personer, som han mente havde Interesse deraf; endvidere har han den 28. September 1941 til Videresalg modtaget 18 Stk. af Pjecen „Danske Toner“, men før han fik dem afhændet, blev han anholdt.

Tiltalte A. har i Retten 2 Gange udtalt, at han vil fortsætte med sin kommunistiske Virksomhed uanset den Straf, han maatte faa.

De Tiltalte har været fængslede under Sagen, Tiltalte A. siden den 4. Oktober 1941 og Tiltalte B siden den 5. Oktober 1941.

Som Følge af det anførte vil de Tiltalte være at anse efter Lov Nr. 349 af 22. August 1941 § 1 med Fængsel: A. i 2 Aar, B. i 1 Aar, hvoraf 32 Dage for hver isærs Vedkommende i Medfør af Straffelovens § 86 anses som udstaaet.

Efter derom nedlagt Paastand vil i Medfør af Straffelovens § 77, Stk. 1 Nr. 2 den under Sagen i Bevaring tagne Duplikator med Tilbehør være at inddrage til Fordel for Statskassen.

THI KENDES FOR RET:

De Tiltalte A. og B. bør straffes med Fængsel: A. i 2 Aar, B. i 1 Aar, hvoraf 32 Dage for hver isærs Vedkommende anses som udstaaet.

Den i Bevaring tagne Duplikator med Tilbehør inddrages til Fordel for Statskassen.

Ved *Østre Landsrets Dom af 6.-1.-1942* blev Straffen ændret til Fængsel i henholdsvis 8 Maaneder og 3 Maaneder. Ved *Højesterets Dom af 29.-4.-1942* blev Straffen fastsat til Fængsel i henholdsvis 1 Aar 6 Maaneder og 6 Maaneder.

13.-12. Nørresundby Rets Dom.

Ved Anklageskrift af 28.-11.-1941 fra Politimesteren i Nørresundby tiltales A., der ikke forhen er tiltalt eller straffet, for Overtrædelse af Justitsministeriets Bekendtgørelse Nr. 254 af 9. Juni 1941 om Forbud mod visse Demonstrationer og Lov Nr. 14 af 18. Januar 1941 og midlertidigt Tillæg til Borgerlig Straffelov § 1 i Anledning af, at han til Frk. M., der er forlovet med Gefreiter i de tyske Besættelsestropper i Danmark, Karl Brandt, har skrevet og afsendt saalydende Brev:

„Tylstrup, den 25. September 41.

Kære M!

Dette i Haab om at faa dig til at opgive dine skøre Planer. Jeg har gennem Kammeraterne hørt, at du har forlovet dig med en Tysker, har du glemt, at det var denne lumpne Nation, der den 9. April myrdede 13 Danskere, *husk det*, og tænk saa alvorligt over, hvad du gør. Jeg ved, hvad du vil sige: Han kan ikke gøre for det, og han er lige saa godt et Menneske som andre, men det *er* han *ikke*, og han har selv valgt den Regering, som fører ham. Hvis du vidste, hvad der sker her oppe af Voldtægt og Mord, saa vilde du hade dem, ligesom jeg gør. Gør mig nu den Tjeneste at lade mig vide din Beslutning.

Jeg sender dette til dine Forældre, da jeg ikke kender din Adresse.

Hilsen A.“

Anklagemyndigheden har nedlagt Paastand paa Idømmelse af Straf af Fængsel i ikke under 6 Maaneder.

Den for Sagsøgte beskikkede Forsvarer har nedlagt Paastand om Rettens mildeste Bedømmelse, idet han særlig har fremhævet, at det anførte Brev ikke kan anses for omfattet af Udtrykket „Demonstration“ i Bekendtgørelsen af 9.-6.-1941, saaledes at denne slet ikke kan finde Anvendelse.

Tiltalte har erkendt at have skrevet det foran citerede Brev til Frk. M, der ifølge

Sagens Oplysning boede i Hillerød, og som maa antages at have afleveret Brevet til sin Forlovede. 1941.

Tiltaltes Forklaring gaar iøvrigt ud paa, at han i et Par Aar indtil for ca. 2 Aar siden var forlovet med M., dog ikke officielt. De boede den Gang begge i Hadsten. Han flyttede fra Hadsten i Efteraaret 1938 og kom til Tylstrup den 1.-4.-1940 efter i Mellemtiden at have haft Plads i Rødkjærsbro og Vejle. Efter at hans Forlovelse med Frk. M. var hævet, har han kun hørt fra hende et Par Gange. Han har derimod ikke skrevet til hende, før han afsendte det omhandlede Brev. I August Maaned i Aar havde Tiltalte Sommerferie og erfarede herunder, at Frk. M. var blevet forlovet med en Tysk Militær. Dette blev Tiltalte ked af at erfare, men siger, at han tror ikke, at det havde gjort ham saa meget, hvis det havde været med en Dansker.

En Aften, en Maanedstid efter, at han var kommet hjem fra Ferie, sad han og saa paa nogle Billeder fra den Tid, han var forlovet med M., og under Indtrykket heraf skrev han det i Sagen omhandlede Brev. Dette gjorde han for at faa hende til at opgive Forlovelsen med den tyske Soldat, ikke for at vinde hende tilbage. Han brugte kraftige Udtryk i Brevet netop for at gøre Indtryk paa hende, han ved ikke noget om, at der skal være sket Voldtægt og Mord her paa Eggen, det er noget, han har grebet ud af Luften.

Han har ikke tænkt over, at Udtrykkene i Brevet kunde være fornærmelige for den tyske Værnemagt eller for det tyske Folk. Han regnede slet ikke med, at Brevet vilde komme de tyske Myndigheder for Øje.

Det skønnes nu ikke rettere, end at et Brev, indeholdende fornærmelige Udtryk og Beskyldninger, grebne ud af Luften, selv om det ikke er stilet til og direkte tilsendt tyske Militærmyndigheder, maa betegnes som en Demonstration i Ord i den Forstand, hvori Bekendtgørelsen af 9.-6.-1941 maa antages, øverensstemmende med Ordlyden i Lov Nr. 219 af 1.-5.-1941 § 2 (Sikring af den offentlige Orden, Fred og Sikkerhed m. v.), at opfatte dette Udtryk, og da det efter sit Indhold maa anses for egnet til at skade Forholdet til de tyske Besættelsestropper, maa det anses for omfattet af nævnte Bekendtgørelse og Tiltalte vil følgelig være at kende skyldig i Overtrædelse af dennes Bestemmelser. Da Tiltalte yderligere i nævnte Brev maa anses for at have udbredt Rygter, som er egnede til at skade Landets Interesser i Forhold til Udlandet, har han ogsaa gjort sig skyldig i Overtrædelse af Lov Nr. 14 af 18. Januar 1941.

Som Følge af det anførte vil Tiltalte være at straffe efter Lov Nr. 219 af 1. Maj 1940 § 2, 1ste Stk., jfr. Bekendtgørelse Nr. 254 af 9.-6.-1941 og Lov Nr. 14 af 18.-1.-1941 § 1 efter Omstændighederne, derunder navnlig Hensynet til den Betydning, Tiltaltes tidligere Forlovelse med Adressaten maa antages at have haft som Motiv for hans Handling, med Fængsel i 4 Maaneder.

Med Sagens Omkostninger forholdes som nedenfor nævnt.

THI KENDES FOR RET:

Tiltalte A. bør straffes med Fængsel i 4 Maaneder.

Kbhvns. Byrets Dom.

Under denne Sag tiltales A. i Henhold til Justitsministeriets Bestemmelse af 20. November 1941 ifølge Statsadvokatens Anklageskrift af 17. December 1941 til at lide Straf for Overtrædelse af Lov Nr. 14 af 18. Januar 1941 § 3, Stk. 3, i Anledning af, at han den 25. August 1941 Klokken ca. 20,15 ved Slotssøen i Kolding har forevist Flyveblade fra den engelske Propaganda for nogle tyske Soldater, der var i Selskab med nogle danske Piger. 1942. 9.-1.

Tiltalte er tidligere straffet:

- 1) ved Kolding Købstads m. v. Rets Dom af 22. April 1938 efter Straffelovens § 285, jfr. §§ 276 og 23 med Fængsel i 40 Dage, betinget, Prøvetid 5 Aar.
- 2) Ved samme Rets Dom af 24. Februar 1940 efter Straffelovens § 285 sammenholdt med § 287 begge jfr. § 284, jfr. § 57, 2. med Fængsel i 50 Dage, betinget, Prøvetid 5 Aar.

Tiltalte har forklaret, at han den 25. August 1941 Klokken ca. 20,15 ved Slotssøen

1942. i Kolding har forevist et Flyveblad fra den engelske Propaganda for nogle tyske Soldater, der var i Selskab med nogle danske Piger. Tiltalte havde yderligere Flyveblade hos sig, som han dog ikke viste. Flyvebladene havde han fundet. Som Grund til Forevisningen af Flyvebladet fremfører Tiltalte, at det irriterede ham, at Tyskerne flirtede med de danske Piger. Tiltalte, der ikke havde læst Flyvebladene helt igennem, var klar over, at Teksten var rettet mod Tyskerne. Naar han var i Besiddelse af Flyvebladene, var det alene for at gemme dem som Erindring om den mærkelige Tid, han havde levet i.

Ved Tiltaltes Forklaring i Forbindelse med Sagens øvrige Oplysninger, finder Retten det bevist, at Tiltalte den 25. August 1941 har forevist et Flyveblad for tyske Soldater under de i Anklageskriftet beskrevne Omstændigheder, og da Tiltaltes Handling findes omfattet af den i Anklageskriftet citerede Lovbestemmelse, vil Tiltalte være at dømme efter Paastanden i Anklageskriftet.

Tiltalte har været undersøgt af Overlægen i Psykiatri ved Politiet, der i Erklæring af 13. December 1941 har udtalt:

„Det kan herefter ikke antages, at sigtede ved de strafbare handlingers foretagelse var sindssyg eller aandssvag.

Sigtede er noget affektivt af temperament, noget impulsiv i sin handlemaade. Noget mere fremtrædende psykisk abnormt frembyder han iøvrigt ikke og kan ikke betegnes som psykopat.

Sigtede maa skønnes egnet til paavirkning gennem straf under vanlige former.

Der er ingen grund til yderligere observation.“

Tiltalte har været fængslet siden den 12. November 1941.

Som Følge af det anførte vil Tiltalte være at anse efter Lov Nr. 14 af 18. Januar 1941 § 3, Stk. 3, saaledes at han i Medfør af Straffelovens § 57, 1. Punktum, idømmes en fælles Straf for de ved Dommen af 24. Februar 1940 paakendte Lovovertrædelser og i denne Sag omhandlede Forhold, hvilken fælles Straf findes at kunne bestemmes til Fængsel i 1 Aar 6 Maaneder, hvoraf 39 Dage i Medfør af Straffelovens § 86 anses som udstaet.

THI KENDES FOR RET:

Tiltalte A. bør straffes med Fængsel i 1 Aar 6 Maaneder, hvoraf 39 Dage anses som udstaet.

27.-1. Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse jfr. U. f. R. 1942, 302.

Efter at Statsadvokaten for særlige Anliggender S den 20. Oktober 1941 havde modtaget Udskrift af en den 14. s. M. efter § 2, 1. Stk., i Lov Nr. 219 af 1. Maj 1940 ved Underret afsagt Straffedom, blev der samme Dag eller den følgende Dag givet den herværende tyske Krigsret K Meddelelse om Sagens Udfald. Først den 29. s. M. modtog S fra K Meddelelse om, at Dommen ønskedes paaanket til Skærpelse, og samme Dag forkyndtes Ankemeddelelse for Domfældte. Idet S fandtes at have haft rimelig Grund til ikke at træffe Beslutning om Paaanke, forinden Udtalelsen fra K forelaa, fandtes Anken med Urette afvist af Landsretten.

6.-5. Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse jfr. U. f. R. 1942, 698.

Udtalt, at det af Lov Nr. 349 af 22. August 1941 § 1 følger, at kommunistiske Foreningers og Sammenslutningers Eksistens er ophørt ved Lovens Ikrafttræden, og at en selvstændig Retssag til Ophævelse af dem ikke er nødvendig. Da A/S Clea Handelskompagni S efter de foreliggende Oplysninger om dets Virksomhed maatte henføres til de nævnte Foreninger og Sammenslutninger, fandtes Betingelserne for, at Skifteretten kunde tage S's Bo under Behandling at foreligge jfr. Lovens § 3.

8.-5. Kbhvns. Byrets Dom.

Under denne Sag, der er fremsat til Dom i Henhold til Retsplejelovens § 925, tiltales A. og B. for Overtrædelse af Lov Nr. 349 af 22. August 1941 § 1.

Tiltalte A. er ikke fundet tidligere straffet.

Tiltalte B. er ikke fundet tidligere straffet.

Ved de Tiltaltes uforbeholdne Tilstaaelse, hvis Rigtighed bestyrkes ved de iøvrigt foreliggende Oplysninger, er det bevist, at de har gjort sig skyldige i følgende Forhold:

- 1) Tiltalte A. har i Tiden fra Begyndelsen af Oktober 1941 til Begyndelsen af April 1942 overgivet Medtaltalte B ialt ca. 50 Skrifter med kommunistisk Indhold med Anmodning om at uddele dem.
- 2) Tiltalte B. har i ovennævnte Tidsrum uddelt de under 1 nævnte Skrifter her i Staden.

De Tiltalte har været fængslede under Sagen siden den 25. April 1942.

Som Følge af det anførte vil de Tiltalte være at anse efter Lov Nr. 349 af 22. August 1941 § 1 med Fængsel: Tiltalte A i 8 Maaneder og Tiltalte B i 4 Maaneder, hvoraf 8 Dage for hver isærs Vedkommende i Medfør af Straffelovens § 86 anses som udstaaet.

THI KENDES FOR RET:

De Tiltalte A og B bør straffes med Fængsel:

Tiltalte A i 8 Maaneder og Tiltalte B i 4 Maaneder, hvoraf 8 Dage for hver isærs Vedkommende anses som udstaaet.

Østre Landsrets Dom af 19.-6.-1942 stadfæstede Byrettens Dom.

Kbhvns. Byrets Dom.

Under denne Sag tiltaltes efter Justitsministeriets Ordre af 12. Maj 1942 A. ifølge Statsadvokatens Anklageskrift af 16. Maj 1942 til at lide Straf for Overtrædelse af Lov Nr. 388 af 22. Juli 1940 § 1, jfr. Lov Nr. 536 af 22. December 1941 og Lov Nr. 206 af 9. Maj 1942, ved i sidste Halvdel af April Maaned 1942 at have afskrevet i 50 Eksemplarer og uddelt ca. 40 Eksemplarer af den Sagen som Bilag C fremlagte Sang med et for Landets Forhold til Tyskland skadeligt Indhold.

Tiltalte har forklaret, at han i sidste Halvdel af April Maaned 1942 har afskrevet i 50 Eksemplarer og uddelt ca. 40 Eksemplarer af den Sagen som Bilag C vedlagte Sang. Han ønsker ikke at oplyse, hvem der har forfattet Sangen, eller hvem han har faaet den af. Han uddelte den til nogle danske Kvinder, der gik med tyske Soldater. Derimod har han aldrig uddelt Sangen til andre, saaledes heller ikke til tyske Soldater.

Ved Tiltaltes Erkendelse i Forbindelse med Sagens øvrige Oplysninger finder Retten det bevist, at Tiltalte i sidste Halvdel af April Maaned 1942 har afskrevet i 50 Eksemplarer og uddelt 40 Eksemplarer af den Sagen som Bilag C vedlagte Sang, og Tiltalte vil derfor være at dømme i Overensstemmelse med Tiltalen.

Tiltalte har ikke været fængslet under Sagen.

Som Følge af det anførte vil Tiltalte være at anse efter Lov Nr. 388 af 22. Juli 1940 § 1, jfr. Lov Nr. 536 af 22. December 1941 med Hæfte i 60 Dage.

THI KENDES FOR RET:

Tiltalte A. bør straffes med Hæfte i 60 Dage.

Ved Østre Landsrets Dom af 31.-7.-1942 ændredes Straffen til Fængsel i 3 Maaneder.

Højesterets Dom jfr. U. f. R. 1942, 772.

Forskellige af en Tiltalt A. i to Foredrag betitlet „Historien om et Korstog“ og „Vor Neutralitet“ fremsatte Udtalelser fandtes under Hensyn til Foredragenes Tendens og A.s hele Fremstillingsmaade at maatte anses egnede til at skade Landets Interesser i Forhold til Udlandet. Medens Betingelserne for at anvende Lov Nr. 14 af 18. Januar 1941 § 3 paa de af Tiltalen omfattede Forhold efter det nærmere Indhold af denne Bestemmelse ikke fandtes at være til Stede, fandtes A.s Forhold i det hele at kunne henføres under Lov Nr. 388 af 22. Juli 1940 § 1, og A., der tidligere var anset med Hæfte for Overtrædelse af nævnte Bestemmelse, ansaas herefter med en Straf af Fængsel i syv Maaneder, hvoraf 80 Dage ansaas udstaaet ved Varetægtsfængsel.

1942. Højesterets Dom jfr. U. f. R. 1942, 1030.

17.-7. En Skipper S. og hans Medhjælper, der uden om Paskontrollen i en S. tilhørende Motorgalease havde sejlet en fhv. dansk Minister og hans Hustru og Søn fra Danmark til Gøteborg, blev for Overtrædelse af Lov Nr. 14 af 18. Januar 1941 § 3, Nr. 3, idømt Fængsel i henholdsvis 6 Aar og 3 Aar.

Motorgaleasen inddrages til Fordel for Statskassen.

20.-7. Kbhvns. Byrets Dom.

Under denne Sag tiltales A. ved Statsadvokatens Anklageskrift af 20. Juli 1942 til at lide Straf for Overtrædelse af Bekendtgørelse Nr. 254 af 9. Juni 1941, jfr. Lov Nr. 219 af 1. Maj 1940 § 2, Stk. 1, i Anledning af, at han den 9. Marts 1942 har fjernet et tysk Krigsflag fra en Ministryger, der laa paa Bedding i „Gl. Hestehauge Skibsværft“, Svendborg, og derefter brændt Flaget.

Tiltalte er tidligere straffet ved Aarhus Købstads Rets Dom af 10.-10.-1941 efter Justitsministeriets Bekendtgørelse Nr. 254 af 9.-6.-1941 og Politivedtægtens § 8, jfr. Lov Nr. 219 af 1.-5.-1940 § 2, I og II, med Hæfte i 20 Dage.

Tiltalte har erkendt sig skyldig.

Han har forklaret, at han i en Ugestid har arbejdet ombord paa et ved Skibsværftet i Gl. Hestehauge til Reparation liggende tysk Marinefartøj. Paa Skibet har det tyske Marineflag hele Tiden været hejst paa et Flagspil. Tiltalte og de andre Arbejdere var blevet gode Venner med de paa Marinefartøjet værende tyske Marinesoldater og spøgte sammen med dem af og til. Den 9. Marts 1942 ved Klokken 16,30 Tiden fik Tiltalte det Indfald at tage det tyske Marineflag ned for at se, hvad de tyske Marinesoldater vilde sige til det, og han firede derfor Flaget ned fra Flagspillet. Dette gjorde han udelukkende for Spøg, og det laa ganske udenfor hans Tanke, at fornærme den tyske Værnemagt. Han gik med Flaget ind i Marineskibets Styrehus i den Hensigt at gemme det i et derværende Skab. Da han havde lagt det ind i Skabet, kom Tiltalte til at tænke paa, at hans Handling kunde medføre ubehagelige Følger for ham; han blev bange og besluttede at ville tage Flaget med hjem til sit Logis for at skjule det der. Han puttede Flaget i Inderlommen paa sin Arbejdssjake, og da han ved Arbejdets Ophør Klokken 17 forlod Skibsværftet, tog han Flaget med sig til sit Logis i Valdemarsgade Nr. 9. Da han i sit Logis tog Flaget frem af sin Lomme, blev han mere bange; han frygtede for, at han skulde blive mistænkt for at have fjernet Flaget, og at der skulde blive foretaget Ransagning i hans Logi. Han besluttede sig derfor ifølge pludselig Indskydelse til at brænde Flaget for at skjule, at det var ham, der havde fjernet det, hvorfor han gik ned i Kælderen og puttede Flaget i Centralfyret, hvor det brændte.

Tiltalte har under Sagen været underkastet mental Observation, og Overlægen ved Sindssygehospitalet i Middelfart har den 13. Maj 1942 afgivet en Erklæring, hvis Konklusion er saalydende:

„Observanden, A., er herefter ikke lidende af Sindssygdom eller Aandssvaghed, og han frembyder heller ikke psykopatiske Karaktertræk. Han frembyder ingen sikre Symptomer paa organisk Hjernelidelse, men han er noget ungdommelig og drenget af Væsen, og dette er formentlig Aarsagen til, at han har foretaget sin kriminelle Handling.

Han kan ikke anses for uegnet til Paavirkning gennem Straf under sædvanlige Former.“

Sagen har derefter været forelagt Retslægeraadet, der den 27.-5.-1942 har udtalt: „Retslægeraadet kan tiltræde den af Overlægen ved sindssygehospitalet i Middelfart den 13. Maj 1942 afgivne erklæring, hvorefter A. ikke er sindssyg eller aands-svag, ligesom han heller ikke frembyder sikre tegn paa at lide af følgerne af en organisk hjernebeskadigelse.

Han kan ikke anses for uegnet til paavirkning gennem straf under sædvanlig form.“ Retslægeraadet har derefter i Erklæring af 12.-6.-1942 udtalt:

„Ved sagens tilbagesendelse skal Retslægeraadet udtale, at den omstændighed, at

A. i Arresten har gjort et selvmordsforsøg, uanset at dette ikke er gennemført med nogen større energi, peger i retning af en sjælelig uligevægt, der gør videre fængselsophold, saavel varetægtsarrest som strafafsoning utilraadelig. Det er ikke af det foreliggende muligt at afgøre, om det drejer sig om forbigaaende, muligt mindre betydningsfuld affektreaktion eller om en fængselspsykose eller anden sindslidelse er under udbrud, men det maa under alle omstændigheder tilraades, at den paagældende snarest overflyttes til et sindssygehospital og behandles der, indtil han er faldet til Ro.

Overlægen ved Sindssygehospitalet i Middelfart har afgivet en Erklæring af 11.-7.-1942, hvis Konklusion er saalydende:

„Observanden, A., frembyder i Øjeblikket tydelige Tegn paa en Depression. Paa Grund af den korte Observationstid er det ikke muligt med Sikkerhed at afgøre, om den nuværende depressive Tilstand er en Fase i en manio-depressiv Psykose, men der er dog en ikke ringe Sandsynlighed for, at den depressive Tilstand er situationsbetinget. Man skal iøvrigt tillade sig at henvise til den først afgivne Erklæring.

Selv om den paagældendes Tilstand næppe i Øjeblikket er af en saadan Art, at han kan anses for at være i Stand til at afsone en Fængselsstraf, vil man dog finde det hensigtsmæssigt, at Sagen afsluttes snarest belejligt ved Dom, idet det maa forventes, at Patienten, naar Afgørelsen foreligger, ret hurtigt vil affinde sig med Forholdene og derefter vil kunne begynde Straffens Afsoning.“

Retslægeraadet har derefter i Erklæring af 16.-7.-1942 udtalt:

„Ved sagens fornyede tilbagesendelse skal Retslægeraadet udtale, at A. efter det nu foreliggende fremdeles er trængende til Hospitalsophold, uden at det hidtil har været muligt at naa til en mere exakt diagnose af hans sindslidelse. Man kan ikke udelukke den mulighed, at en snarlig afslutning af sagen kan medføre en bedring i hans tilstand, idet denne mulig vedligeholdes gennem spændingen og usikkerheden, men Raadet maa dog finde det betænkeligt allerede nu at udtale, at han vil blive egnet til afsoning af en eventuel fængselsstraf.“

Tiltalte fremstilledes i Retten den 10.-3.-1942, hvor Anholdelsen over Tiltalte opretholdtes. Han fængsledes den 13.-3.-1942.

Som Følge af det anførte vil Tiltalte være at anse efter Bekendtgørelse Nr. 254 af 9.-6.-1941, jfr. Lov Nr. 219 af 1.-5.-1940 § 2, I, med Fængsel i 1 Aar, hvoraf 90 Dage i Medfør af Retsplejelovens § 86 anses som udstaaet.

Da Tiltalte imidlertid nu er lidende af en Sindslidelse, uden at det hidtil har været muligt at naa til en mere exakt Dignose heraf, og da det af Hensyn til Retssikkerheden skønnes fornødent, at der, indtil Straffen maatte kunne fuldbyrdes, træffes andre Foranstaltninger overfor ham, bestemmes det i Medfør af Straffelovens § 71, 2. Punkt, jfr. § 70, at han i Overensstemmelse med den af Anklagemyndigheden nedlagte Paa-stand vil være at anbringe i et Sindssygehospital, indtil Straffens Fuldbyrkelse i Henhold til herom afgiven Lægeerklæring maatte kunne paabegyndes.

THI KENDES FOR RET:

Tiltalte A. bør straffes med Fængsel i 1 Aar, hvoraf 90 Dage anses som udstaaet.

Tiltalte bør anbringes i et Sindssygehospital, indtil Straffens Fuldbyrkelse maatte kunne paabegyndes.

Esbjerg Rets Dom.

Ved Anklageskrift af 6. Oktober 1942 fra Politimesteren i Esbjerg er A., B. og C. sat under Tiltale ved nærværende Ret for Overtrædelse af Lov Nr. 123 af 30. Marts 1942 § 3, 2. Stk., derved at Tiltalte A. i Tiden fra den 10. til den 30. Juli 1942 har medvirket til at holde den fra den tyske Værnemagt deserterede Marinesoldat Hans Meier skjult ved at skaffe ham Husly og Forplejning, hvorhos de Tiltalte B. og C. i Tiden fra omkring den 13. til 23. Juli 1942 har medvirket til at holde fornævnte tyske Deserter skjult ved at yde ham Husly.

Tiltalte A. og C. er ikke tidligere straffet. Tiltalte B. er tidligere straffet saaledes: Ved Københavns Byrets 6. Afd. Dom af 4. Januar 1941 anset efter Militær Straffelov § 43 med streng Arrest i 20 Dage.

1942. De Tiltalte har erkendt sig skyldige, og Tiltalte A. har forklaret, at hun, der i godt et Aars Tid har „gaaet med“ Hans Meier, den 9. Juli 1942 hørte, at Meier var eftersøgt som Desertør. Tiltalte traf den følgende Dag Meier i Nørreskoven og opfordrede ham straks til at melde sig ombord paa sit Skib. Dette vilde Meier imidlertid ikke, og Tiltalte sagde derefter til ham, at han kunde tage Ophold i Kælderens Vardevej 71, hvilket han derefter gjorde. Den 13. Juli traf Tiltalte paa Kaffearen „Modeco“ i Esbjerg Tiltalte B., hvem hun satte ind i Sagen og anmodede om at søge at faa Meier til at melde sig ombord. De Tiltalte gik nu sammen til Vardevej, hvor de traf Meier, og da denne stadig vægrede sig ved at gaa ombord, tilbød B. ham, at han nogle Dage kunde være paa de Tiltalte B. og C.s fælles Værelse i Esbjerg. Tiltalte besøgte derefter jævnlig Meier og lod de Medtiltalte hente Mad til Meier hos hende, der tjente i Kaffearen „Lido“, indtil Meier den 23. Juli oplyste, at han ikke kom saa godt ud af det med de Medtiltalte. Tiltalte, der vidste, at Indehaveren af „Lido“, Fru N., tidligere var kommet en Del sammen med Meier og engang havde givet ham en Nøgle til hendes Lejlighed, gav nu Meier Anvisning paa at benytte denne Lejlighed, medens Fru N. laa paa Sygehuset, og efter at hun havde fulgt Meier til Lejligheden, bragte hun ham daglig Mad, indtil han blev anholdt den 30. Juli.

De Tiltalte B. og C. har forklaret, at de i Forening den 9. Juli 1942 havde lejet et Værelse i Esbjerg, men at C. ikke var i Stand til at betale sin Halvdel af Lejen. Tiltalte B. har om sin Medvirken i Tiden fra 13. til 23. Juli forklaret overensstemmende med A., og Tiltalte C. har forklaret, at han Mandag den 13. Juli kom hjem og fandt Meier i Værelset, hvorefter han indvilligede i, at Meier maatte opholde sig dér i nogle Dage. De Tiltalte har begge siden hentet Mad til Meier.

Ingen af de Tiltalte er Medlemmer af noget politisk Parti, og de har alle udelukkende handlet af Medlidenhed.

For det af de Tiltalte saaledes udviste Forhold vil de i Medfør af Lov Nr. 123 af 30. Marts 1942 § 3, 2. Stk., være at anse med Fængsel i henholdsvis 8, 6 og 4 Maaneder, hvorhos de in solidum udreder Sagens Omkostninger som nedenfor bestemt.

THI KENDES FOR RET:

De Tiltalte A., B. og C. bør hensættes i Fængsel i henholdsvis 8, 6 og 4 Maaneder. Ved *Vestre Landsrets Dom af 12.-3.-1943* stadfæstedes Underrettens Dom.

26.-11. Højesterets Dom jfr. U. f. R. 1943, 56.

Forskellige Udtalelser i et af en Tiltalt A. i en Forening holdt Foredrag, betitlet „Danmarks Fremtid“, fandtes at maatte anses egnede til at skade Landets Interesser i Forhold til Udlandet, og idet Udtalelserne maatte anses fremsat offentligt, blev A. anset efter Lov Nr. 388 af 22. Juli 1940 § 1, jfr. Lov Nr. 536 af 22. December 1941 og Lov Nr. 206 af 9. Maj 1942 § 2, Nr. 1, med en Straf af Hæfte i fire Maaneder.

1943. Horsens Rets Dom.

4.-2. Under denne, efter Retsplejelovens § 925 behandlede, Sag tiltales:

1) A., 2) B., 3) C., 4) D., 5) E., 6) F., til Straf for Overtrædelse af Strfls. § 244, Stk. I og IV, jfr. Lov Nr. 219 af 1. Maj 1940 § 1, Stk. 1, og Bkg. Nr. 254 af 9. Juni 1941.

De Tiltalte er ikke tidligere straffet.

Ved de Tiltaltes egen Tilstaaelse, der stemmer med, hvad der iøvrigt er oplyst under Sagen, anses det for tilstrækkeligt godtgjort, at de Tiltalte har gjort sig skyldig i det dem paatalte Forhold under følgende Omstændigheder:

Onsdag den 14. Oktober 1942 Kl. ca. 21,45 overfaldt de Tiltalte i Forening efter forudgaaet Plan paa Hjørnet af Løwenørnsgade—Anders Flensborgsgade samt Claus Cortsensgade i Horsens under saadanne Omstændigheder, at Geringen blev lettet af Mørklægningstilstand, den sagesløse Husassistent M. af Horsens, i den Hensigt at afstraffe hende, fordi hun gik med tyske Soldater, derved, at de Tiltalte B., C., D. og E. greb fat i hende, slæbte hende ind paa Græsrabatten og holdt hende for Munden,

medens Tiltalte A. med en i dette Øjemed medbragt Saks begyndte at klippe Haaret af Overfaldne, alt imedens Tiltalte F. holdt Vagt. 1943.

Under Sagen har overfaldne paastaet sig tilkendt en Erstatning stor 10 Kr., og imod denne Paastand har de Tiltalte intet haft at erindre.

Som en Følge af det anførte vil de Tiltalte være at anse efter Strfls. § 244, Stk. 1, jfr. Stk. 4, jfr. Lov Nr. 219 af 1.-5.-1940 § 1, Stk. 1, og Bkg. Nr. 254 af 9. Juni 1941, jfr. Lov Nr. 219 af 1.-5.-1940 § 2, mod en Straf, der, da den udøvede Vold skønnes af mindre grov Beskaffenhed, fastsættes for hver til Hæfte i 40 Dage.

De Tiltalte bør in solidum betale en Erstatning, stor 10 Kr., til Overfaldne.

THI KENDES FOR R E T:

De Tiltalte:

1) A., 2) B., 3) C., 4) D., 5) E., 6) F.

bør hver straffes med Hæfte i 40 Dage.

Kbhvns. Byrets Dom.

16.-2.

Under denne Sag tiltales i Henhold til Justitsministeriets Bestemmelse af 3. Februar 1943 A., B., C., D. og E. ifølge Statsadvokatens Anklageskrift af 5. Februar 1943 til at lide Straf for Overtrædelse af Lov Nr. 388 af 22. Juli 1940 § 1, jfr. Lov Nr. 536 af 22. December 1941 og Lov Nr. 206 af 9. Maj 1942 § 2, i Anledning af, at de i December 1942 og Januar 1943 har duplikeret og uddelt det af dem selv redigerede Skrift „Vendervagt“, hvis Indhold er egnet til at skade Danmarks Interesser i Forhold til Udlandet.

Tiltalte A. er ikke fundet tidligere straffet.

Tiltalte B. er tidligere straffet ved Københavns Byrets Dom af 14. Januar 1942 efter Bekendtgørelse 12. April 1940 jfr. Lov Nr. 219 af 1. Maj 1940 § 2, II med betinget Straf af Hæfte i 60 Dage, hvoraf 8 Dage anses som udstaaet, Prøvetid 2 Aar.

Tiltalte C. er ikke fundet tidligere straffet.

Tiltalte D. er ikke fundet tidligere straffet.

Tiltalte E. er ikke fundet tidligere straffet.

Tiltalte A. har forklaret, at det var ham, der fik Ideen til Bladet „Vendervagten“, idet han syntes, at de øvrige eksisterende illegale Blade var „lidt for røde i det“. Han talte med Tiltalte B. om Sagen, og B. sagde, at dette ogsaa var noget for C., og det endte med, at de tre Tiltalte mødtes i Tiltalte A.s Logi, hvor de talte nærmere om Bladets Indhold m. v. Navnet „Vendervagten“ havde Tiltalte selv fundet paa. Det var Tanken at lade det første Nummer udkomme i 200 Eksemplarer. Tiltalte skulde saa skrive Bladet og faa det mangfoldiggjort, og B. og C. skulde uddele det. Efter at det første Nummer var trykt, rejste Tiltalte den 20. December 1942 til Jylland. Tiltalte tilføjer, at ca. Halvdelen af Bladets Indhold blev taget fra andre illegale Blade. Man brugte bl. a. ogsaa den Fremgangsmaade, at man telefonerede til Folk, som antoges at være fængslede, og saafremt de paagældende Telefonabonnenter ikke trods flere Opringninger svarede, gik man ud fra, at de var arresterede, og skrev dette i Bladet. Om Grunden til, at Tiltalte fortalte til D., at de vilde fremstille Bladet i Tiltaltes Værelse forklarer han, at Fremstillingen vilde lave noget Spektakel, som D. ikke kunde undgaa at høre, og han fandt det da paa sin Plads at sige det. Han betoner udtrykkelig, at han ikke bad D. om Tilladelse til Fremstilling af Bladet, idet han ikke var i Tvivl om, at han kunde gøre i sit eget Værelse, hvad han vilde.

Tiltalte B. forklarer i Overensstemmelse med Tiltalte A. Han tilføjer dog, at inden denne kom med Planerne om Bladet, havde Tiltalte selv tænkt paa at være med, saafremt et saadant Blad blev stiftet. Papiret til det første Nummer betaltes væsentligst af Tiltaltes Penge. Duplikatoren blev laant et eller andet Sted. Tiltalte gav Bladet til enkelte Personer, og iøvrigt blev der lagt Blade i Læsestuen paa Polyteknisk Læreanstalt og paa offentlige Steder, f. Eks. i Ventesalene paa S-Banestationerne. Tiltalte har sammen med Tiltalte C. taget Initiativet til og sørget for Udarbejdelsen af Bladets Nr. 2.

Tiltalte C. har forklaret, at han har købt Papir til det første Nummer hos Chr.

1943. Petersen i Hvælvingen, ligesom han ogsaa har købt Stencils. Ligeledes laante Tiltalte en Duplikator til Trykning. Til det første Nummer blev købt 2 Pakker Papir à 500 Blade. Tiltalte var med til at hæfte det første Nummer. Han lagde en Bunke af Bladet paa Nørreport Station. Videre har han forklaret, at det var ham og B., der tog Initiativet til Fremstilling af Bladets andet Nummer. Da dette Nummer var trykt og blot skulde hæftes sammen, blev D. spurgt, om denne var villig til at hjælpe med ved Hæftningen, hvad denne saa gjorde. Af dette Nummer blev der kun uddelt faa Eksemplarer, hvorefter Resten blev beslaglagt.

Tiltalte E. har forklaret, at han blev klar over, hvem der fremstillede „Vendervagten“, og da Tiltalte gerne vilde være med, henvendte han sig til de øvrige Tiltalte. Tiltalte og C. kørte sammen ud i Lejligheden i Bregnerødgade, og Tiltalte har været med til at trykke de sidste to Sider af Bladets andet Nummer; endvidere har Tiltalte været med til at hæfte Bladet samt uddelt nogle Eksemplarer af dette. Han har selv skrevet Notitsen betitlet „Belgien“ i Bladets Nr. 2 Pag. 6. Den stammer fra den svenske Radio.

Tiltalte D. har forklaret, at han bor sammen med sin Fætter, Tiltalte A. En Dag blev Tiltalte kaldt ind paa sin Fætter A.s Værelse og spurgt, om han havde noget imod, at Fættens Værelse blev brugt til Fremstilling af et illegalt Blad. Tiltalte, der var klar over, at A. kunde bruge sit Værelse til, hvad han vilde, sagde, at det havde han intet imod. Nogle Dage senere var der forskellige Mennesker inde hos A., og Tiltalte gik ind og hilste paa dem, og blev klar over, at de var ved at lave Bladet, og Tiltalte gik straks ind til sig selv igen. Tiltalte har intet haft med det første Nummer at gøre bortset fra, at han modtog 3 Eksemplarer, som han alle har lagt tilbage igen. Vedrørende det andet Nummer af Bladet bestaar hans Delagtighed i, at han har hæftet godt og vel ca. 100 Eksemplarer af dette Nummer.

Ved de Tiltaltes uforbeholdne Tilstaaelse, hvis Rigtighed bestyrkes ved de iøvrigt foreliggende Oplysninger, er det, med Bemærkning, at de Tiltaltes Erkendelse vil være at lægge til Grund ved Bedømmelsen af Omfanget af deres Delagtighed i Lovovertrædelsen, bevist, at de har gjort sig skyldige i det Forhold, hvorfor de er tiltalte, og de vil derfor alle være at anse efter Tiltalen.

Ved Strafadmaalingen har Retten taget særlig Hensyn til de Tiltaltes aabenbare barnlige Uforstand og tillige fuldstændige Mangel paa Ansvarsbevidsthed og Forstaaelse af Handlingernes betydelige Strafværdighed. Videre har Retten taget i Betragtning, at de Tiltaltes Uddannelse ved en Frihedsstraf af blot nogen Varighed forsinkes meget væsentlig, hvilket er et for dem faktisk meget strafkærpende og ogsaa for Almenheden kendeligt Moment, der utvivlsomt vil have betydelig generalpræventiv Virkning i alt Fald overfor Personer fra de Tiltaltes Kreds. Videre har Retten taget Hensyn til de Tiltaltes puerile Fremgangsmaade ved Lovovertrædelsens Udøvelse især ved Skrifttells Udbredelse samt til, at Bladet kun er fremstillet i relativt faa Eksemplarer. Sluttelig har Retten for saa vidt angaar Tiltalte D. taget Hensyn til, at han efter det oplyste efter bedste Evne har søgt at afholde sig fra Delagtighed i Lovovertrædelsen, samt at han, hvis Meddelagtighed heri er meget ringe, har haft vanskeligt ved, naar de Tiltalte paaberaabende sig Kammeratskabet, pressede ham til at yde i alt Fald en vis mindre Medvirken til Bladets Fremstilling, under de foreliggende Omstændigheder helt at undslaa sig herfor.

Tiltalte A. har været fængslet siden den 30. Januar 1943, og de øvrige Tiltalte siden den 29. Januar 1943.

Som Følge af det anførte vil de Tiltalte være at anse efter Lov Nr. 388 af 22. Juli 1940 § 1 jfr. Lov Nr. 536 af 22. December 1941 og Lov Nr. 206 af 9. Maj 1942 § 2 med: A. Fængsel i 6 Maaneder, C. Fængsel i 7 Maaneder, D. Fængsel i 40 Dage, E. Fængsel i 5 Maaneder og B. saaledes at han i Medfør af Straffelovens § 57, 1. Punktum, idømmes en fælles Straf for den ved Dommen af 14. Januar 1942 paakendte Lovovertrædelse og det i denne Sag omhandlede Forhold, hvilken fælles Straf findes at kunne bestemmes til Fængsel i 8 Maaneder 10 Dage, hvoraf i Medfør af Straffelovens § 86 18 Dage anses som udstaaet for de Tiltalte C., D. og E., 17 Dage anses

for udstaaet for Tiltalte A.s Vedkommende og 26 Dage anses som udstaaet for Tiltalte B.s Vedkommende. 1943.

Under Domforhandlingen har Anklagemyndigheden frafaldet den nedlagte Konfiskationspaastand.

THI KENDES FOR RET:

De Tiltalte A., B., C., D. og E. bør straffes med Fængsel: B. i 8 Maaneder, 10 Dage, C. i 7 Maaneder, A. i 6 Maaneder, E. i 5 Maaneder og D. i 40 Dage, hvoraf 18 Dage anses som udstaaet for de Tiltalte C., D. og E.s Vedkommende, 17 Dage anses som udstaaet for Tiltalte A.s Vedkommende og 26 Dage anses som udstaaet for Tiltalte B.s Vedkommende.

Kbhvns. Byrets Dom.

24.-3.

Under denne Sag tiltales A. ifølge Statsadvokatens Anklageskrift af 22. Marts 1943 til at lide Straf for Overtrædelse af Lov Nr. 123 af 30. Marts 1942 § 3, jfr. Straffelovens § 21 i Anledning af, at han den 15. Marts 1943 har forsøgt at forlade Landet udenom Paskontrolten, idet han nævnte Dag har skjult sig i en Godsvogn, der henstod paa Jernbaneterrænet i Helsingør, og som han formodede skulde overføres til Sverige.

I Henhold til Østre Landsrets Bestemmelse behandles Sagen ved Københavns Byret.

Tiltalte er ikke fundet tidligere straffet.

Ved Tiltaltes Erkendelse i Forbindelse med Sagens øvrige Oplysninger finder Retten det bevist, at Tiltalte har gjort sig skyldig i det Forhold, for hvilket han er tiltalt, og han vil derfor være at dømme i Overensstemmelse med Tiltalen i Anklageskriftet.

Tiltalte har været fængslet siden den 16. Marts 1943.

Som Følge af det anførte vil Tiltalte være at anse efter Lov Nr. 123 af 30. Marts 1942 § 3, jfr. Straffelovens § 21 med Hæfte i 4 Maaneder, hvoraf 8 Dage i Medfør af Straffelovens § 86 anses som udstaaet.

THI KENDES FOR RET:

Tiltalte A. bør straffes med Hæfte i 4 Maaneder, hvoraf 8 Dage anses som udstaaet.

Kbhvns. Byrets Dom.

7.-4.

Under denne Sag tiltales A. ifølge Statsadvokatens Anklageskrift af 29. Marts 1943 til at lide Straf for Overtrædelse af Lov Nr. 349 af 22. August 1941 § 1 ved i Tiden fra Efteraaret 1941 at have virket som Dækadresse for det kommunistiske Parti og som saadan at have modtaget ca. 10 Pakker med illegale Tidsskrifter og ca. 15 Breve, samt ved i ca. 8 Dage til sin Anholdelse den 8. Marts 1943, at have huset M. vidende om, at han var efterlyst af Politiet til Internering.

I Henhold til Højesterets Beslutning af 27. Marts 1943 behandlede Sagen ved Underret uden Medvirken af Domsmænd.

Tiltalte er ikke fundet tidligere straffet.

Ved Tiltaltes Forklaring, der vil være at lægge til Grund ved Sagens Afgørelse, i Forbindelse med Sagens øvrige Oplysninger, finder Retten det bevist, at Tiltalte har gjort sig skyldig i det Forhold, for hvilket hun er tiltalt, og hun vil derfor være at dømme i Overensstemmelse med Tiltalen.

Tiltalte har været fængslet siden den 8. Marts 1943.

Som Følge af det anførte vil Tiltalte være at anse efter Lov Nr. 349 af 22. August 1941 § 1 med Fængsel i 8 Maaneder, hvoraf 20 Dage i Medfør af Straffelovens § 86 anses som udstaaet.

THI KENDES FOR RET:

Tiltalte A. bør straffes med Fængsel i 8 Maaneder, hvoraf 20 Dage anses som udstaaet.

Højesterets Dom jfr. U. f. R. 1943, 819.

21.-6.

Nogle Artikler i det fra Slutningen af 1941 til Efteraaret 1942 i 12 Numre udgivne

1943. Skrift „De frie Danske“, bl. a. indeholdende Opfordring til Sabotage overfor de tyske Tropper her i Landet, fandtes at være Overtrædelser af § 3, Nr. 3, i Lov Nr. 14 af 18. Januar 1941, medens andre Artikler fandtes at være Overtrædelser af § 1 i Lov Nr. 388 af 22. Juli 1940. Idet de særlige Strafansvarsregler i Presselovens § 6 maatte anses uanvendelige allerede iflg. en Analogi af Lovens § 7, ansaas af seks Tiltalte de tre som Følge af deres Virksomhed ved Skriftets Udgivelse strafansvarlige baade efter Loven af 18. Januar 1941 og Loven af 22. Juli 1940, medens de tre andre Tiltalte alene ansaas strafansvarlige efter sidstnævnte Lov.

15.-7. Kbhvns. Byrets Dom.

Under denne Sag tiltales i Henhold til Justitsministeriets Tiltaleordre af 13. Juli 1943 A, B, C, D og E ifølge Statsadvokatens Anklageskrift af 13. Juli 1943 til at lide Straf.

I.

Samtlige Arrestanter for Overtrædelse af Lov Nr. 14 af 18. Januar 1941 § 3 Nr. 2, jfr. Straffelovens § 21 ved den 16. April 1943 Klokkeren ca. 22,00 i Forening at have forsøgt Ildpaasættelse i en defekt Bil tilhørende den tyske Værnemagt, henstaaende paa Vilh. Nellemanns Parkeringsplads ved Lastbilcentralen, Hospitalsgade, Randers, idet de ved Hjælp af en Tændstik forsøgte at antænde Sæderne i Bilen.

II.

Arrestanterne A, D og E for Overtrædelse af Lov Nr. 14 af 18. Januar 1941 § 3, Nr. 2, jfr. Straffelovens § 21 ved Klokkeren 23,00 samme Aften som Forhold I paany at have indfundet sig paa den omhandlede Parkeringsplads og forsøgt at sætte Ild paa den i Forhold I nævnte Bil, tilhørende Værnemagten, idet de ved Hjælp af Tændstikker forsøgte at tænde Ild i Sæderne i Bilen.

III.

Arrestanterne B, C, D og E for Overtrædelse af Lov Nr. 14 af 18. Januar 1941 § 3, Nr. 2 ved den 19. April 1943 Klokkeren 0,15 i Forening at have tændt Ild paa en Bil, tilhørende den tyske Værnemagt og henstaaende paa en aflaaet Gaardsplads hos Automobil- og Cyklelakereriet i Nr. Lassensgade, Randers, hvortil de skaffede sig Adgang ved ved Hjælp af en Stige at kravle over Muren, hvorefter de flængede Sæderne i Bilen og antændte disse med en medbragt brændbar Vædske og satte Ild til, hvorved der skete Skade for 3.208 Kroner.

De Tiltalte er ikke fundet tidligere straffet.

Ved de Tiltaltes Erkendelse i Forbindelse med Sagens øvrige Oplysninger findes det bevist, at de Tiltalte har gjort sig skyldig i de Forhold, for hvilke de er tiltalt, og de vil derfor være at anse i Overensstemmelse med Paastanden i Anklageskriftet.

Ved Strafudmålingen har Retten taget Hensyn til de Tiltaltes — især Tiltalte C's — unge Alder, Umodenhed og aabenbare barnlige Uforstand.

De Tiltalte har været fængslede siden den 23. April 1943.

Som Følge af det anførte vil de Tiltalte B, C, D og E være at anse efter Lov Nr. 14 af 18. Januar 1941 § 3, Nr. 2 tildels jfr. Straffelovens § 21, Tiltalte C tillige jfr. Straffelovens § 84, Stk. 1 Nr. 2, Tiltalte A efter Lov Nr. 14 af 18. Januar 1941 § 3, Nr. 2 jfr. Straffelovens § 21 med Fængsel: Tiltalte A i 8 Maaneder, Tiltalte B i 1 Aar, Tiltalte C i 7 Maaneder, Tiltalte D i 1 Aar 3 Maaneder og Tiltalte E i 1 Aar 6 Maaneder, hvoraf 83 Dage for hver isærs Vedkommende i Straffelovens § 86 anses som udstaaet.

THI KENDES FOR RET:

De Tiltalte A, B, C, D og E bør straffes med Fængsel: Tiltalte A i 8 Maaneder, Tiltalte B i 1 Aar, Tiltalte C i 7 Maaneder, Tiltalte D i 1 Aar 3 Maaneder og Tiltalte E i 1 Aar 6 Maaneder, hvoraf 83 Dage for hver isærs Vedkommende anses som udstaaet.

16.-9. Kbhvns. Byrets Dom.

Under denne Sag tiltales A og B ifølge Statsadvokatens Anklageskrift af 14. September 1943 til at lide Straf for Overtrædelse af Lov Nr. 123 af 30. Marts 1942 § 3,

jfr. Straffelovens § 21, ved den 5. September 1943 om Aftenen at have forsøgt at 1943.
forlade Landet udenom Paskontrollen med et Rofartøj fra Sletten Havn.

I Henhold til Østre Landsrets Beslutning af 10. September 1943 behandles Sagen ved Københavns Byret.

Tiltalte A er ikke tidligere fundet straffet.

Tiltalte B er ikke tidligere fundet straffet.

Ved de Tiltaltes Forklaring i Forbindelse med Sagens øvrige Oplysninger findes det bevist, at de Tiltalte har gjort sig skyldig i det af Anklageskriftet beskrevne Forhold.

De Tiltalte har imidlertid hævdet, at den nu her i Landet herskende Undtagelsestilstand, der ogsaa var gældende, da de Tiltalte forøvede den foran beskrevne Lovovertrædelse, er erklæret i Medfør af §§ 42 til 56 i den i Haag den 18. Oktober 1907 afsluttede Konvention om Regler og Vedtægter for Krig til Lands, hvilken er ratificeret af Hans Majestæt Kongen af Danmark under 19. November 1909, og hvilken ogsaa skal være ratificeret af det tyske Rige. Dette maa efter de Tiltaltes Formening medføre, at der efter Undtagelsestilstandens Etablering maa anses at bestaa Krigstilstand mellem Danmark og det tyske Rige, hvorfor der ikke kan være nogen Pligt for Danmark til at opretholde Forholdsregler, der alene er gennemført for at sikre et fredeligt Forhold til det tyske Rige. At danske Statsborgere under saadanne Forhold søger at komme bort fra Landet, der nu maa anses i Krigstilstand, kan herefter ikke være nogen Overtrædelse af den i Anklageskriftet citerede Lovbestemmelse, hvorfor de begge paastaar sig frifundne.

Allerede under Hørsyn til, at der ikke med Sikkerhed tør fastslaas at foreligge en saadan Form for Krigstilstand, som maatte være Forudsætningen for at give de Tiltalte Medhold i deres foran refererede Paastand, vil denne ikke kunne tages til Følge.

Herefter vil begge de Tiltalte være at anse efter Paastanden i Anklageskriftet.

De Tiltalte har været anholdt siden den 6. September 1943 og fængslet siden den 10. September 1943.

Som Følge af det anførte vil de Tiltalte være at anse efter Lov Nr. 123 af 30. Marts 1942 § 3, jfr. Straffelovens § 21 med Hæfte hver i 60 Dage, hvoraf 10 Dage for hver isærs Vedkommende i Medfør af Straffelovens § 86 anses som udstaaet.

THI KENDES FOR RET :

De Tiltalte A og B bør straffes med Hæfte, hver i 60 Dage, hvoraf 10 Dage for hver isærs Vedkommende anses som udstaaet.

Kbhvns. Byrets Dom.

20.-10.

Under denne Sag tiltales A ifølge Statsadvokatens Anklageskrift af 29. April 1943 til at lide Straf for Overtrædelse af Lov Nr. 123 af 30. Marts 1942 § 3 i Anledning af, at han den 24. Februar 1943 om Morgenen er indrejst her til Landet fra Tyskland udenom Paskontrollen.

Tiltalte er tidligere straffet ved Københavns Byrets Dom af 28. August 1942 efter Straffelovens § 285, 1, jfr. § 276, med Fængsel i 60 Dage.

Ved Tiltaltes Erkendelse i Forbindelse med Sagens øvrige Oplysninger findes det bevist, at Tiltalte den 24. Februar 1943 om Morgenen er indrejst her til Landet fra Tyskland udenom Paskontrollen, og han vil derfor være at dømme i Overensstemmelse med Tiltalen i Anklageskriftet.

Tiltalte har ikke været fængslet under Sagen.

Som Følge af det anførte vil Tiltalte være at anse efter Lov Nr. 123 af 30. Marts 1942 § 3 med Hæfte i 14 Dage.

THI KENDES FOR RET :

Tiltalte A bør straffes med Hæfte i 14 Dage.

Kbhvns. Byrets Dom.

23.-10.

Under denne Sag tiltales A, B og C ifølge Statsadvokatens Anklageskrift af 23.

1943. Oktober 1943 til at lide Straf for Overtrædelse af Lov Nr. 123 af 30.-3.-1942 § 3, A i Anledning af, at han i Tiden fra omkring 1.-10. til 16.-10. d. A. har medvirket til, at ca. 300 Personer udrejste af Landet til Sverige udenom Paskontrollen, bl. a. over Grønsund Færgeleje.

B og C i Anledning af, at de i Tiden fra omkring 24.-9. til 17.-10. d. A. i Forening har medvirket til, at ca. 200 Personer udrejste af Landet til Sverige udenom Paskontrollen, bl. a. over Grønsund.

De Tiltalte er ikke fundet tidligere straffet.

Samtlige de Tiltalte har erkendt at have foretaget de i Anklageskriftet beskrevne Handlinger. De Tiltalte har imidlertid hævdet, dels at alle de Personer, de har hjulpet ud af Landet, var Heljøder, der selv var overbeviste om at være eftersøgt eller i den nærmeste Tid skulde eftersøges af den tyske Værnemagt med Deportation til Udlandet for Øje, dels at de ogsaa selv betragtede dette sidste for et Faktum, at den af dem begaaede Lovovertrædelse derfor med Hjemmel i Straffelovens § 14 maa være straffri.

Heri findes der at maatte gives de Tiltalte Medhold, hvorfor de ikke vil være at straffe.

THI KENDES FOR RET:

De af Tiltalte A, B og C begaaede foran beskrevne Handlinger vil ikke være at straffe.

Ved *Østre Landsrets Dom af 13.-12.-1943* ændredes Dommen saaledes:

Den indankede Dom, der er afsagt den 23. Oktober 1943 af Københavns Byrets Afdeling 10 A (Sag Nr. 508/1943), er paaanket af Anklagemyndigheden til Domfældelse af de Tiltalte A, B og C i Overensstemmelse med Anklageskriftet.

Forsvareren har paastaet de Tiltalte anset med mildeste Straf.

Efter det for Landsretten oplyste maa de Tiltalte anses skyldige i Overtrædelse af Lov Nr. 123 af 30. Marts 1942 § 3. Den herfor forskyldte Straf findes for hver af de Tiltalte at kunne fastsættes til Hæfte i 3 Maaneder.

THI KENDES FOR RET:

De Tiltalte A, B og C bør hver især straffes med Hæfte i 3 Maaneder.

9.-12. Højesterets Dom jfr. U. f. R. 1944, 75.

I Medfør af § 3 i Lov Nr. 349 af 22. August 1941 skulde Danmarks kommunistiske Partis Formue tages i Bevaring af det Offentlige, og dette fandtes efter Forholdets Natur at burde foregaa i Forbindelse med, at der ved Skifterettens Mellemkomst foranstaltedes en Afvikling af Formuen paahvilende Gældsforpligtelser.